

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO

Ría de Arousa

VIVIR DO MAR
tecendo o futuro

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MAR

Unión Europea
Fondo Europeo Marítimo
e de Pesca (FEMP)

ÍNDICE

CAPÍTULO 1. Datos do grupo	5
1.1. Datos identificativos do grupo	6
1.2. Relación de entidades asociadas	7
1.3. Composición da xunta directiva	12
1.4. Datos resumo do grupo	13
CAPÍTULO 2. Definición da zona pesqueira	15
CAPÍTULO 3. Diagnóstico	20
3.1. Diagnóstico	21
3.1.1. Caracterización do espazo	21
3.1.2. Demografía	32
3.1.3. Mercado laboral	51
3.1.4. Estrutura económica e empresarial	73
3.1.5. Sector pesqueiro	84
3.1.6. Sector turístico	100
3.1.7. Patrimonio medioambiental protexido	109
3.1.8. Patrimonio cultural e histórico	117
3.1.9. Metodoloxía	153
3.2. Análise DAFO	154
3.3. Conclusións e retos	157
CAPÍTULO 4. Misión, Visión e Valores	161
4.1. Misión	162
4.2. Visión	162
4.3. Valores	162
CAPÍTULO 5. Plan de acción	163
5.1. – 5.6. Estrutura e contidos do plan de acción	164
Mapa do plan de acción	164
Plan de acción: obxectivos, liñas de actuación e medidas	165
5.7. – 5.14. Principais características da estratexia	185
5.7. Carácter integrado e multisectorial da estratexia	185
5.8. Carácter innovador da estratexia	186
5.9. Contribución da estratexia á creación de emprego	188
5.10. Promoción da igualdade entre homes e mulleres e non discriminación	189
5.11. Contribución ao principio de desenvolvemento sostible	194
5.12. Complementariedade	195
5.13. Redes	203
5.14. Análise de pertinencia da estratexia	203

CAPÍTULO 6. Plan de financiamento	207
6.1. Distribución global do orzamento	208
6.2. Plan de financiamento	211
CAPÍTULO 7. Capacidade do Grupo de Acción Costeira	213
7.1. Experiencia do Grupo de Acción Costeira	214
7.2. Medio físicos: espazos de traballo, dotacións e equipamentos	216
7.3. Recursos humanos e técnicos	217
CAPÍTULO 8. Disposicións de xestión	221
8.1. Xestión interna do grupo	222
8.1.1. Medidas de responsabilidade social corporativo do GALP	228
8.2. – 8.4. Procedementos de xestión do programa de axudas	230
CAPÍTULO 9. Seguimento e avaliación	250
9.1. Sistema de indicadores	251
9.2. – 9.3. Plan de seguimento e avaliación	258
CAPÍTULO 10. Plan de participación	265
10.1. Directorio de entidades e persoas	266
10.2. Proceso de participación para a elaboración da estratexia	273
10.3. Proceso de participación para o seguimento e aplicación da estratexia	283
CAPÍTULO 11. Plan de comunicación	287
11.1. Comunicación interna: mapa estratéxico	288
11.2. Comunicación externa: plan de comunicación	289
CAPÍTULO 12. Bibliografía	305
ANEXO 1. Cartografía	309
ANEXO 2. Listado de persoas asistentes	346
ANEXO 3. Dossier de prensa	353

CAPÍTULO 1

DATOS DO GRUPO

1.1. DATOS IDENTIFICATIVOS DO GRUPO

Denominación	Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa
NIF	G-70196597
Teléfono	986 51 09 53-628 155 386
Fax	986 55 40 69
Enderezo electrónico	gac5@accioncosteira.es
Representante legal	Jose Antonio Pérez Sieira

1.2. RELACIÓN DE ENTIDADES ASOCIADAS

O GALP está composto por un total de 47 entidades socias.

1.3. COMPOSICIÓN DA XUNTA DIRECTIVA

Nº	CARGO	SECTOR	ENTIDADE
1	Presidencia	Pesca	Confraría de Pescadores de Ribeira
2	Vicepresidencia	Público	Concello de Cambados
3	Secretaría	Pesca	Asoc. Produtores mexilloeiros de Rianxo
4	Tesourería	Económico	Empresarios grovenses de bens e servizos
5	Vogal	Social	Club de piragüismo de Cambados
6	Vogal	Público	Concello de Vilagarcía de Arousa
7	Vogal	Público	Concello de Ribeira
8	Vogal	Público	Concello de Boiro
9	Vogal	Pesca	Confraría de pescadores de Rianxo
10	Vogal	Pesca	Confraría de pescadores de Cambados
11	Vogal	Pesca	Confraría de pescadores de Carreira Aguiño
12	Vogal	Pesca	Produtores Mexilloeiros Ría de Arousa
13	Vogal	Social	Agalcari
14	Vogal	Social	Asoc. cultural e deportiva Cambados
15	Vogal	Pesca	Confraría de Vilanova

1.4. DATOS RESUMO DO GRUPO

O Grupo de Acción Local Pesqueiro (GALP) Ría de Arousa ten un total de 47 entidades socias, das cales o 36,2% pertencen ao sector pesqueiro, mentres que as entidades do sector social representan o 38,3%. O sector público conta con 8 entidades e o económico ten 4.

As entidades socias do GALP agrupan un total de 26.869 persoas socias, o que representa unha porcentaxe moi alta da poboación, 17,5%. As entidades do sector pesqueiro contan con 5.332 persoas socias, o que representa o 82,3%% da poboación afiliada ao réxime do mar desta zona.

TÁBOA 1. NÚMERO DE ENTIDADES SOCIAS, PORCENTAXE, E NÚMERO DE PERSOAS SOCIAS SEGUNDO SECTOR

	NÚMERO	% REPRESENTACIÓN	NÚMERO DE PERSOAS SOCIAS
Entidades sector pesqueiro	17	36,2%	5.332
Entidades sector social	18	38,3%	6.386
Entidades sector económico	4	8,5%	15.151
Entidades sector público	8	17,0%	NC
Total entidades	47	100,0%	26.869

A presenza de mulleres na asemblea é do 31,9%. En todos os sectores se dá unha maior representación masculina, agás no sector social, onde se equilibra o número de mulleres e homes .

TÁBOA 2. NÚMERO DE MULLERES E HOMES NA ASEMBLEA XERAL E XUNTA DIRECTIVA SEGUNDO SECTOR

	ASEMBLEA			XUNTA DIRECTIVA		
	MULLERES	HOMES	TOTAL	MULLERES	HOMES	TOTAL
Representantes sector pesqueiro	5	12	17	3	4	7
Representantes sector social	9	9	18	0	3	3
Representantes sector económico	0	4	4	0	1	1
Representantes sector público	1	7	8	1	3	4
Total representantes	15	32	47	4	11	15

TÁBOA 3. PORCENTAXE DE REPRESENTANTES MULLERES NA ASEMBLEA XERAL E XUNTA DIRECTIVA SEGUNDO SECTOR

	% MULLERES	
	ASEMBLEA XERAL	XUNTA DIRECTIVA
Entidades sector pesqueiro	29,4%	33,3%
Entidades sector social	50,0%	0,0%
Entidades sector económico	0,0%	0,0%
Entidades sector público	12,5%	25,0%
Total entidades	31,9%	25,0%

Ningún grupo de interese ou autoridade pública, definida esta última de conformidade coas normas nacionais, ostentarán unha representación que supoña máis do 49% na toma de decisións nos diferentes órganos de goberno do GALP, tal e como consta no artigo 32.1.b do Regulamento de disposicións comúns (Regulamento UE 1303/2013).

TÁBOA 4. PORCENTAXE DE REPRESENTACIÓN NA XUNTA DIRECTIVA E ASEMBLEA XERAL SEGUNDO SECTOR

	% REPRESENTACIÓN ASEMBLEA	% REPRESENTACIÓN XUNTA DIRECTIVA
Representantes sector pesqueiro	36,2%	46,6%
Representantes sector social	38,3%	20,0%
Representantes sector económico	8,5%	6,7%
Representantes sector público	17,0%	26,7%
Total representantes	100,0%	100,0%

CAPÍTULO 2

DEFINICIÓN DA ZONA PESQUEIRA

TÁBOA 5. POBOACIÓN E SUPERFICIE DOS CONCELLOS DO GALP RÍA DE AROUSA

CONCELLO	POBOACIÓN CONCELLO	SUPERFICIE KM
Boiro	19.060	86,6
Cambados	13.399	23,4
Catoira	3.402	29,4
Grove, O	10.851	21,9
Illa de Arousa, A	5.006	6,9
Pobra do Caramiñal, A	9.672	32,5
Rianxo	11.479	58,8
Ribadumia	5.103	19,7
Ribeira	27.565	68,8
Vilagarcía de Arousa	37.712	44,2
Vilanova de Arousa	10.459	33,6
GALP Ría de Arousa	153.708	425,8

Fonte: Padrón municipal de habitantes. Estatísticas sobre territorio. IGE

O Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa configúrase como unha unidade sobre todo pola súa xeografía, un anel litoral que rodea e define a Ría de Arousa. Constitúe o exemplo máis claro de economía simbiótica entre terra e mar que hai en Galicia. Está composto por 11 concellos que agrupan un total de 153.708 persoas nunha superficie terrestre de 425,8 km².

Esta zona presenta un forte dependencia económica do mar, derivada das actividades pesqueiras (a pesca mariña reúne o 44% dos empregos do GALP) e das turísticas, vencelladas en grande parte ao mesmo. O conxunto de espazos e recursos naturais protexidos que atesoura a zona costeira, danlle coherencia a actividade do turismo que se apoia nestes como un importante reclamo.

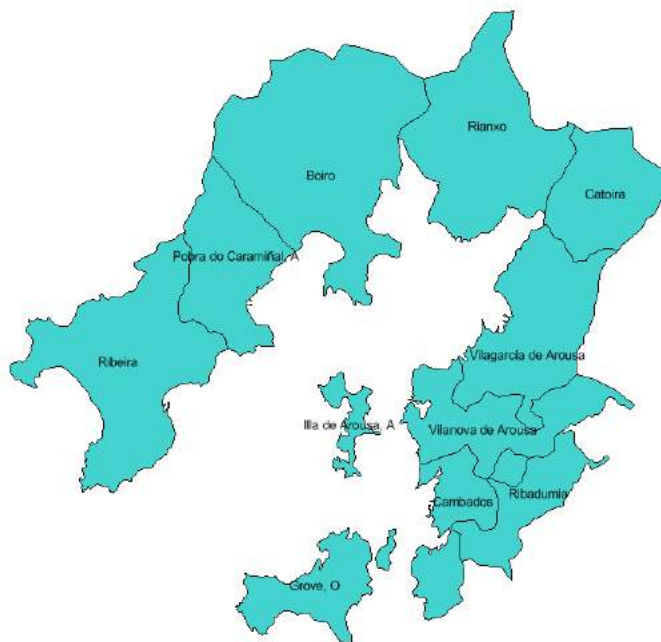
Caracterízase pola importancia do sector pesqueiro, principalmente de baixura, e pola relevancia que acadan o marisqueo e as bateas de mexillón (47% das afiliacións da actividade de acuicultura en toda a costa galega). De todas as rías é a que maior identificación garda con ditas actividades, complementándose coa de pescaría de conxelados en alta mar. Hai que destacar que o 17,2% das empresas que realizan actividades relacionadas co procesamento, fabricación ou comercialización de produtos pesqueiros se ubican nesta zona. Se temos en conta os datos de afiliación ao sector marítimo pesqueiro no ano 2014 (CNAE 0311, 0321, 1021, 1022, 4638, e 4723) vemos que se rexistran 11.527 afiliacións, o que representa o 25,3% do total de afiliación do conxunto da zona e o 9,6% do total de afiliacións que se da en Galicia neste sector.

A relevancia do réxime do mar no total da afiliacións á Seguridade Social minguou durante a crise económica e pasou de importar o 15% do emprego total en 2007 ao 12,5% en 2014 (supón 6 veces máis do que importa o sector no conxunto de Galicia), sendo esta caída a menos acusada de todas as áreas costeiras.

MAPA 1. SITUACIÓN DO TERRITORIO DO GALP RÍA DE AROUSA EN GALICIA

MAPA 2. CONCELLOS DO GALP RÍA DE AROUSA

A economía do GALP tínguese de notas tanto tradicionais como modernas, e así atopamos ao lado da pequena explotación vitivinícola e do marisqueo a pé, numerosas explotacións industriais que lle permiten comercializar nos mercados globais os produtos do mar e da uva.

As diferenzas caracterizan en boa medida o territorio, a sociedade e a economía da zona costeira. A todos estes niveis atopamos distintos graos de desenvolvemento que conviven desde hai décadas. Ademais das desigualdades por concellos, descríbense no seu interior dúas zonas diferenciadas, a ambas marxes da Ría. A do norte, a do Barbanza, é menos dinámica demográfica e economicamente. Caracterízase polo predominio do sector pesqueiro e pola industria alimentaria da conserva e do frío. A do sur, a do Salnés, ten unha pirámide de poboación máis xove. A súa actividade está máis diversificada e ademais da pesca de baixura, conta co marisqueo, o viño e o turismo.

O mercado laboral caracterízase por ter resistido á crise mellor que noutras áreas costeiras. Aquí detéctase unha maior presenza de persoas con estudos secundarios e unha tendencia á substitución de persoas maiores por mozos. Porén, ao mesmo tempo que existe unha enorme rotación na contratación ten aumentado a contratación indefinida (incremento dun 9,6% entre 2007 e 2014, mentres que en Galicia se reducía nun 19,3%), denotando a existencia dun mercado dual. Como noutras partes de Galicia existen dificultades para dar saída á poboación parada feminina e á máis cualificada en xeral, que nos últimos anos emigrou masivamente mentres retornaba a aqueles concellos menos dinámicos zona a man de obra menos cualificada que emigrara con anterioridade.

Anque historicamente estaba mal comunicada, a área da Arousa posúe hoxe unha rede de estradas de alta capacidade e libres de peaxe que a sitúan á cabeza de Galicia, e que cobren sobradamente as súas necesidades de comunicación a medio prazo. A dotación de infraestruturas terrestres complétase cunha conexión de ferrocarril de alta velocidade que insire plenamente á zona do Salnés na economía do eixo atlántico galego.

A área posúe o maior número de portos e lonxas de Galicia (14 infraestruturas portuarias pesqueiras incluíndo unha Autoridade Portuaria do Estado), onde se move unha economía equiparable á das zonas punteiras do Cantábrico e da Ría de Vigo, con case 100 millóns de euros en vendas, o cal se debe fundamentalmente ao liderado do sector marisqueiro, onde o produto rei é a ameixa.

A área complementou a súa orientación produtiva co turismo (0 12,9% das empresas da zona son empresas turísticas; en Galicia este mesmo dato supón o 11,2%), que atopa o seu centro de gravidade no concello do Grove, anque o escaso nivel de desenvolvemento da oferta e a súa orientación ao turismo interno provocou que a recesión económica lle pasase unha factura importante, perdendo nos últimos anos un número importante de visitantes e de noites, así como unha redución da estadía media.

Nas últimas décadas desenvóléronse proxectos industriais novos que complementaron aos tradicionais marítimo-pesqueiros e manufactureiros. Os novos polígonos industriais concentran xeograficamente esta actividade, que posúe aquí unha relevancia superior á media galega.

TÁBOA 6. PRINCIPAIS DATOS GALP RÍA DE AROUSA E GALICIA

	GALP RÍA DE AROUSA	GALICIA
Número de municipios	11	315
Superficie (Km ²)	425,8	29.575
Número habitantes	153.708	2.748.695
Densidade de poboación	361,0	92,9
Evolución da poboación (1999-2003)	4,9%	1,3%
Renda dispoñible bruta por habitante	13.744,6	14.965,4
Indicador municipal de renda dos fogares	91,8	100
Índice de envellecemento	107,0	146,1
Peso do sector pesqueiro	23,8%	3,9%

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do IGE

CAPÍTULO 3

DIAGNÓSTICO

3.1. DIAGNÓSTICO

3.1.1. CARACTERIZACIÓN DO ESPAZO

O GALP Ría de Arousa abrangue un total de 11 concellos adscritos administrativamente a 3 comarcas diferentes situadas nas provincias da Coruña e Pontevedra.

Insírese por completo na área do GALP a comarca do Barbanza, ademais de case toda a do Salnés (excepto Sanxenxo, Meis e Meaño), e máis o concello costeiro de Catoira, pertencente á comarca de Caldas.

TÁBOA 7. DISTRIBUCIÓN DO GALP RÍA DE AROUSA POR COMARCAS E CONCELLOS

COMARCAS	CONCELLOS
Barbanza	• Ribeira• A Pobra do Caramiñal• Boiro• Rianxo
Caldas	• Catoira
Salnés	• Vilagarcía de Arousa• Vilanova de Arousa• A Illa de Arousa• Cambados• O Grove• Ribadumia

Fonte: Instituto Galego de Estatística (IGE). 2014

Todos os concellos do GALP Ría de Arousa teñen en común pertenceren á area xeográfica da Ría de Arousa, o equivalente aos tramos finais das cuncas hidrográficas dos ríos Ulla e Umia. O criterio da presenza de litoral serve para excluír do GALP aos concellos de Sanxenxo (pois a maior parte do seu territorio municipal, así como as súas poboacións máis importantes, miran cara á Ría de Pontevedra), Meaño, con escasa presenza no litoral e con claras conexións con Pontevedra, e de Meis (localizado no tramo medio do Umia e que carece de lindes marítimos). Así, a pequena discontinuidade territorial que pola costa do GALP Ría de Arousa atopamos entre Cambados e O Grove devólvelle a este último o carácter insular que tivo séculos atrás, antes da formación do istmo da Lanzada.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

A Ría de Arousa é a máis ampla das rías galegas, e tamén a de augas menos profundas. Infinidade de ecosistemas intermareais, humedais e praias engalanan o seu perfil. Xa nos tempos dos romanos este territorio acollía varias salinas (Salinensis > Salnés).

De todas as rías é a que máis claramente se identifica coa actividade marisqueira e pesqueira de baixura, actividades ás que se suma a pesca de conxelados de alta mar e o sector vitivinícola da Denominación de Orixe Rías Baixas (uva Albariño), internacionalmente recoñecida. Estas actividades marcaron o carácter e a identidade socioeconómica da comarca do Salnés, constituíndo unha sorte de simbiose terra-mar que achegou unha riqueza incalculable a moitas xeracións de habitantes desta área. A interiorización da vida do mar nos seus habitantes quedou reflectida na súa implicación colectiva no desastre do Prestige no ano 2002, cando toda a poboación se lanzou á Ría para protexela da marea negra.

A riqueza achegada polo mar favorece historicamente no GALP a proliferación de múltiples asentamentos humanos cuxa continuidade ao longo da costa fai moi difícil dicir onde remata un e onde comeza o seguinte, conformando unha forma de poboamento e de hábitat disperso típico das rías galegas.

Se atendemos á extensión terrestre do GALP, ocuparía a segunda posición de todas as áreas costeiras galegas. Mais se atendemos á lamina de auga comprendida no seu interior estamos perante a máis grande en superficie.

A maioría dos concellos do GALP Ría de Arousa posúen unha extensión arredor dos 40 Km², o que supón un tamaño pequeno para o que é habitual en Galicia. O concello máis pequeno da área é o da Illa de Arousa (7 Km²), sendo os máis grandes os situados na marxe dereita da Ría, debido a que inclúen no seu territorio municipal as ladeiras meridionais da Serra do Barbanza, unha ampla extensión de macizo montañoso pouco habitado e con desniveis moi acentuados, que o inhabilitan para calquera actividade distinta da forestal e da de xeración eólica.

TÁBOA 8. POBOACIÓN DOS CONCELLOS E COMARCAS. SUPERFICIE. POBOACIÓN RELATIVA SOBRE O TOTAL DA COMARCA. 2014

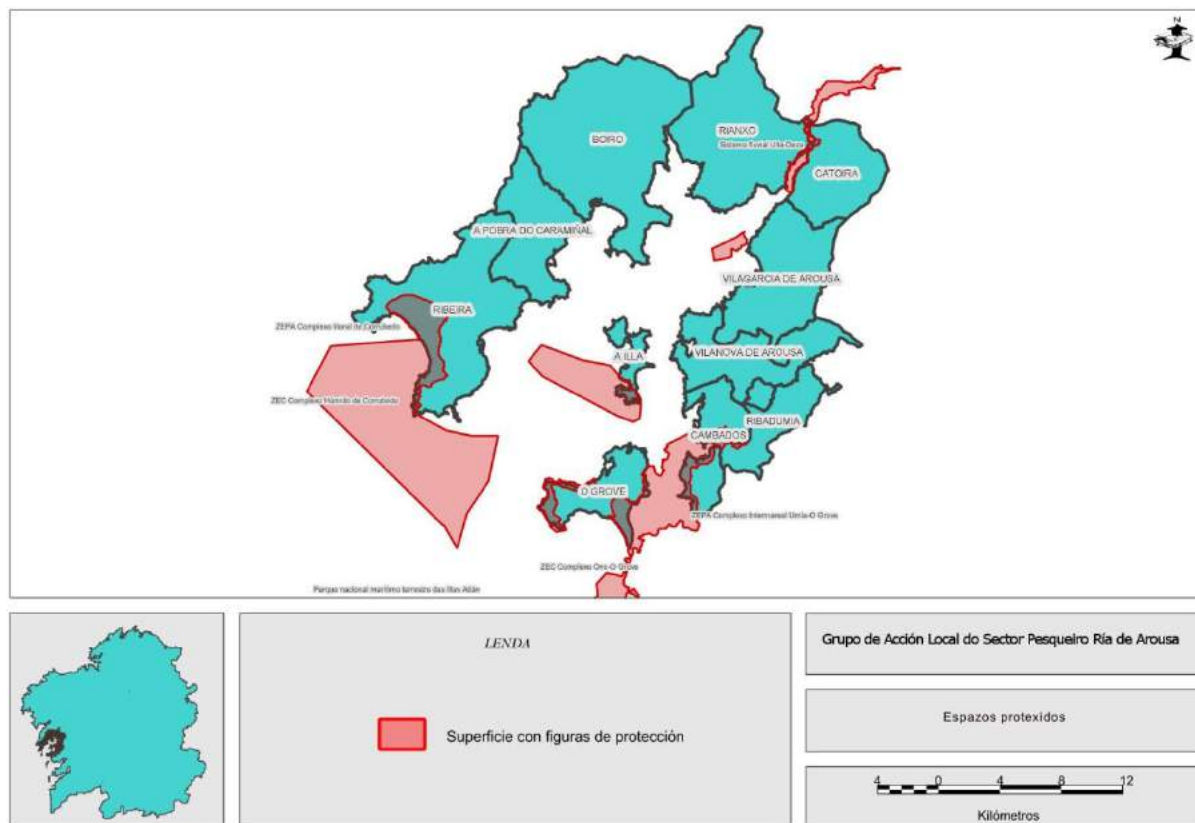
CONCELLO	COMARCA	POBOACIÓN CONCELLO	SUPERFICIE KM	PORCENTAXE SOBRE O VALOR DA COMARCA	POBOACIÓN DA COMARCA
Boiro	Barbanza	19.060	87	28,1%	67.776
Pobra do Caramiñal, A	Barbanza	9.672	33	14,3%	67.776
Rianxo	Barbanza	11.479	59	16,9%	67.776
Ribeira	Barbanza	27.565	69	40,7%	67.776
Catoira	Caldas	3.402	29	9,8%	34.757
Cambados	O Salnés	13.399	23	12,1%	110.534
Grove, O	O Salnés	10.851	22	9,8%	110.534
Illa de Arousa, A	O Salnés	5.006	7	4,5%	110.534
Ribadumia	O Salnés	5.103	20	4,6%	110.534
Vilagarcía de Arousa	O Salnés	37.712	44	34,1%	110.534
Vilanova de Arousa	O Salnés	10.459	34	9,5%	110.534
GALP Ría de Arousa		153.708	425,8	72,1%	213.067

Fonte: Padrón municipal de habitantes. Estatísticas sobre territorio. IGE

Un primeiro dato revelador da importancia da actividade acuícola e pesqueira na área é o feito de que os concellos máis poboados son os que posúen un maior tramo de costa.

Espazos protexidos

MAPA 3. ESPAZOS PROTEXIDOS NO GALP RÍA DE AROUSA.

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do Plan de Ordenación do Litoral.

A Rede Natura 2000 é a iniciativa máis importante para crear unha rede de espazos naturais baseada en criterios científicos. A súa finalidade é asegurar a conservación de hábitats e especies, entre as que se encontran moitas seriamente ameazadas por un desenvolvemento carente de planificación.

Na Rede Natura 2000 intégranse os espazos designados como ZEPAS pola Directiva de Aves (79/409/CEE) e os espazos designados para o cumprimento da Directiva de Hábitats (92/43/CEE), coñecidos na súa 1ª fase como Lugares de Importancia Comunitaria (LIC).

Créase así unha rede de lugares nos que se asegurará a súa conservación, aplicando medidas preventivas, correctoras e compensatorias ante os posibles impactos ambientais que terán que ser previstos en cada un deses lugares.

Posteriormente, os espazos LIC vanse converter en Zonas Especiais de Conservación a través do Decreto 37/2014, do 27 de marzo. Este decreto declara zonas especiais de conservación aos lugares de importancia comunitaria e aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia. Neste decreto, defínense as seguintes Zonas Especiais de Conservación (ZEC) e as seguintes Zonas de Especial Protección de Aves (ZEPa) no territorio que comprende o GALP.

As dúas táboas seguintes relacionan, unha, os concellos en función dos espazos protexidos e viceversa, para facilitar a súa busca.

TÁBOA 9. DISTRIBUCIÓN DOS CONCELLOS POR ESPAZO.

NOME DO ESPAZO	EXTENSIÓN (HA)	CONCELLOS
Parque nacional marítimo terrestre das Illas Atlánticas	8.490	Vigo, Bueu, Ribeira, Vilagarcía de Arousa
ZEC Complexo Húmido de Corrubedo	9.265	Porto do Son, Ribeira
ZEC Complexo Ons-O Grove	7.608	Bueu, Sanxenxo, O Grove, Ribadumia, Cambados, A Illa de Arousa
ZEPA Complexo Intermareal Umia-O Grove	2.813	A Illa de Arousa, Cambados, Ribadumia, Sanxenxo, O Grove
ZEPA Complexo litoral de Corrubedo	984	A Illa de Arousa, Cambados, Ribadumia, Sanxenxo, O Grove

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2015.

TÁBOA 10. DISTRIBUCIÓN DOS ESPAZOS POR CONCELLO.

CONCELLO	NOME ESPAZO
Cambados	ZEC Complexo Ons-O Grove
	ZEPA Complexo Intermareal Umia-O Grove
Grove, O	ZEC Complexo Ons-O Grove
	ZEPA Complexo Intermareal Umia-O Grove
Illa de Arousa, A	ZEC Complexo Ons-O Grove
	ZEPA Complexo Intermareal Umia-O Grove
Ribadumia	ZEC Complexo Ons-O Grove
	ZEPA Complexo Intermareal Umia-O Grove
Ribeira	Parque nacional marítimo terrestre das Illas Atlánticas
	ZEC Complexo Húmido de Corrubedo
	ZEPA Complexo litoral de Corrubedo
Vilagarcía de Arousa	Parque nacional marítimo terrestre das Illas Atlánticas

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2015.

Unha das principais notas distintivas do GALP Ría de Arousa é a inclusión no seu territorio de parte do único Parque Nacional existente en Galicia, o das Illas Atlánticas, que nesta área abrangue a Illa de Sálvora e a Illa de Cortegada, así como os illotes e as láminas de auga adxacentes.

As outras áreas protexidas dispóñense na zona intermareal situada entre o sur da Illa de Arousa e o istmo da Lanzada.

Outros aspectos xeográficos

O territorio do GALP Ría de Arousa comprende o maior número de illas e illotes de todas as áreas costeiras galegas. Todas elas suman tamén a maior extensión insular de Galicia, cun total de algo máis de 1.000 Ha. A maior parte corresponden á superficie da Illa de Arousa, aínda que tamén salientan singularmente Sálvora e A Toxa.

TÁBOA 11. DISTRIBUCIÓN DAS ILLAS POR CONCELLOS

CONCELLO	ILLA	EXTENSIÓN (HA)
Cambados	A Toxa Pequena	10
	Beiro	6
Grove, O	A Toxa	110
	Tourís Novo	15
	Pombeiro	2
Illa de Arousa, A	Arousa	632
	Guidoiro Areoso	9
	Guidoiro Pedregoso	5,6
Ribeira	Sálvora	188
	Sagres	13,5
	Vionta	11,5
	Centoleiras	6,5
	Noro	4
	A Rúa	4
	Illa Herbosa	1,6
	Gavoteira	1,1
Vilagarcía de Arousa	Cortegada	54
	Malveiras	5,5
	Briñas	4

Fonte: Instituto Xeográfico de Galicia. 2014

Os cabos máis importantes da área son, polo norte, o cabo Corrubedo (Ribeira), localizado no extremo occidental do Barbanza, e a Punta Abelleira, situada ao sur da península do Grove e que sinala o extremo meridional do GALP.

En correspondencia coa natureza areosa de boa parte do litoral (e que algúns lingüistas ligan á propia orixe do nome da Ría de Arousa) toda a área do GALP está salpicada de praias. Un bo sinal disto é o feito de contar co maior número de praias con bandeira azul de toda Galicia.

TÁBOA 12. PRAIAS CON BANDEIRA AZUL

CONCELLO	NOME PRAIA
Boiro	Barraña
	Carragueiros
	A Retorta
	Saltiño-Barraña
	A Ladeira do Chazo
Grove, O	Piñeirón
	A Lanzada
	Raeiros (Paxareiro)
	Area da Cruz
	Area Grande
	Area das Pipas
Illa de Arousa, A	Area de Reboredo
	Area do Secada
Pobra do Caramiñal	Camaxe
	Lombiña-Cabío
Ribeira	Illa da Laxe
	Coroso
	Río Azor
Vilagarcía de Arousa	O Vilar
	Preguntoiro
	Campanario

Fonte: Praias bandeira azul. 2014. Asociación de Educación Ambiental y del Consumidor

Infraestruturas

Comunicación terrestre

Historicamente as comunicacións por estrada no perfil costeiro do GALP, desenvolvíanse por sinuosas vías de competencia provincial que se convertían de facto nunha travesía sen fin: a AC-305 no norte da Ría (provincia da Coruña) e a PO-548 no sur (provincia de Pontevedra). As distancias e sobre todo os tempos nos traxectos entre os extremos occidentais da Ría e o eixo atlántico eran o suficientemente longos como para manter dinámicas socioeconómicas periféricas nos concellos da parte máis exterior da Arousa, sobre todo na súa marxe dereita ou setentrional. Nestes lugares practicamente toda a actividade económica estaba orientada e vinculada dun modo ou doutro ao mar. Coa construción de novas infraestruturas de comunicación a súa permeabilidade co resto do territorio galego mellorou moito.

Primeiro foi a vía de alta capacidade ou corredor do Barbanza, hoxe xa desdoblado na autoestrada libre AG-11, que conecta Padrón e Ribeira ao longo da costa sur coruñesa.

Outro tanto aconteceu co corredor do Salnés, tamén desdoblado na autoestrada libre AG-41 e desenvolvida do mesmo xeito que a súa análoga da outra banda da ría. Porén, esta última infraestrutura mellorou sobre todo a comunicación da vertente sur do Salnés, en especial Sanxenxo, fortalecendo o seu vínculo coa cidade, a comarca e a Ría de Pontevedra.

Na parte norte do Salnés, Vilagarcía de Arousa sempre foi un núcleo dinámico ao que chegaba a estrada nacional N-640 desde Caldas de Reis, achegándoa ao eixo da AP-9 que vertebrada a fachada atlántica galega de norte a sur. Gozaba por tanto de peso específico e dunha situación xeográfica menos excéntrica que beneficiou o seu crecemento demográfico e empresarial, ata convertela no noveno concello galego máis populoso.

Con todo, a rede viaria desta marxe esquerda da Ría de Arousa presentou sempre carencias e se amosaba tradicionalmente insuficiente para a coller o tránsito rodoviario xerado por unha elevada densidade de poboación e a masiva afluencia turística na época estival.

Os primeiros investimentos que viñeron a mellorar a rede viaria do GALP foron as pontes de Catoira e da Illa de Arousa. A primeira achegou as marxes norte e sur da Ría, que deixaron de verse obrigadas a ir ata o fondo da Ría en Padrón-Pontecesures para cambiar de banda. A segunda conectou á Illa co continente, co que historicamente só se relacionaba por vía marítima.

Máis as intervencións máis decisivas para transformar o mapa de comunicacións do GALP son máis recentes, e consistiron na construción de varios ramais de alta capacidade: o VG-4.7 polo oeste e o VG-4.3 polo suroeste de Vilagarcía, que xunto coa xa citada estrada N-640 funcionan a xeito de circunvalación da cidade.

Estas variantes complétanse coas VG-4.1 que une Sanxenxo coa Lanzada, e a VG-4.2 que conecta Cambados coa autoestrada do Salnés, permeabilizando así toda a marxe sur da Ría de Arousa.

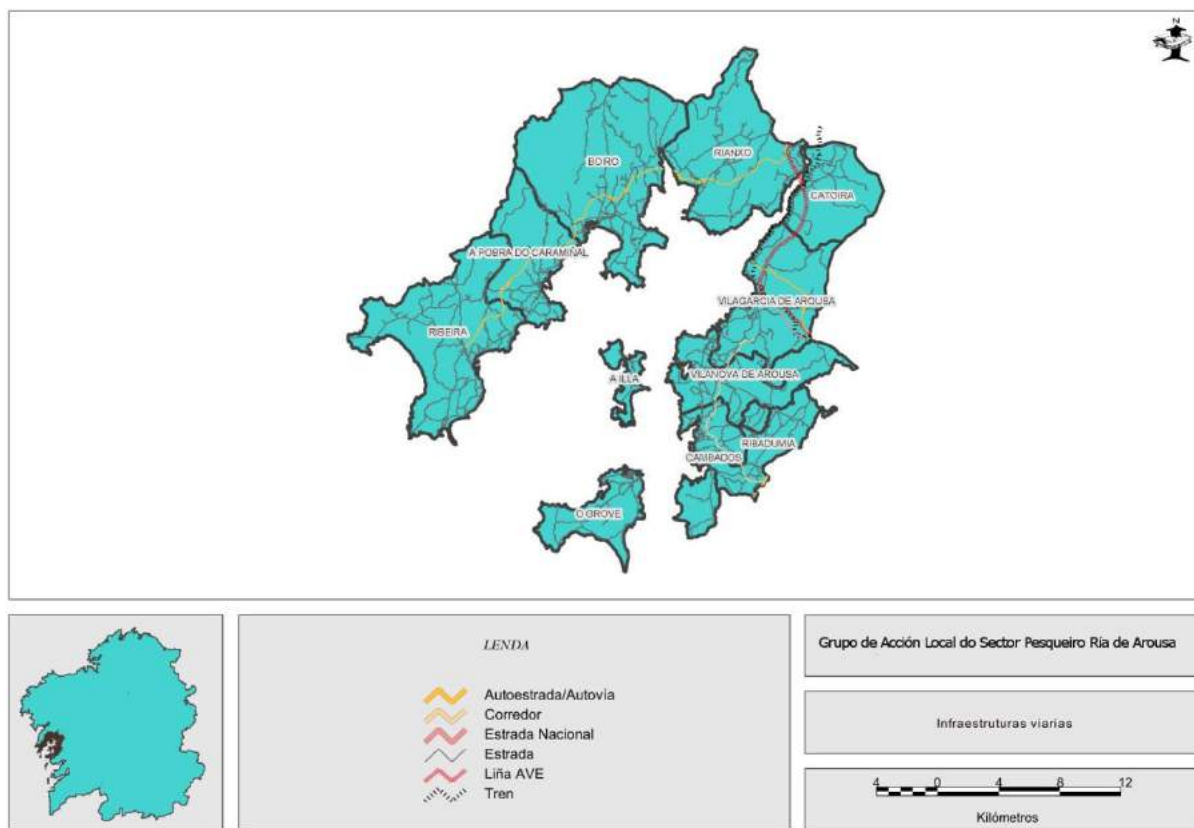
Esta dotación de estradas e autoestradas na área do GALP semella máis que suficiente para atender as principais necesidades de comunicación viaria a medio e longo prazo, se temos en conta o horizonte demográfico e económico da comarca e de Galicia.

TÁBOA 13. PRINCIPAIS VÍAS DE COMUNICACIÓN TERRESTRE

NOME VÍA	TIPO DE VÍA	CONCELLOS COMUNICADOS
AG-11 Padrón (N-550) - Ribeira (AC-550) VG-1.1	Vía de alta capacidade	Rianxo, A Pobra do Caramiñal, Boiro, Ribeira
PO-548	Primaria básica	Catoira, Vilagarcía de Arousa, Vilanova de Arousa
AC-305	Primaria complementaria	Boiro, A Pobra do Caramiñal, Rianxo, Ribeira
PO-550	Primaria complementaria	Cambados, Ribadumia
PO-307	Primaria complementaria	A Illa de Arousa, Vilanova de Arousa
PO-308	Primaria complementaria	O Grove
AG-41 Curro (AP-9) - Sanxenxo (VG-4.1) VG-4.1	Vía de alta capacidade	Sanxenxo, Ribadumia
VG-4.1 Sanxenxo (AG-41) - A Lanzada (PO-550) VRG-4.1	Vía de alta capacidade	Sanxenxo, O Grove
VG-4.2 Saída 7 (AG-41) - Cambados (PO-300) G-104.1	Vía de alta capacidade	Cambados, Ribadumia
VG-4.3 Cambados (PO-300) - Vilagarcía de Arousa (N-640)	Vía de alta capacidade	Vilagarcía de Arousa, Cambados
VG-4.7 Carril (PO-548) - Baión (N-640) (Variante de Vilagarcía de Arousa)	Vía de alta capacidade	Vilagarcía de Arousa

Fonte: Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. Ministerio de Fomento. 2015.

MAPA 4. MAPA DE INFRAESTRUTURAS VIARIAS

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do Plan de Ordenación do Litoral

O mapa de infraestruturas terrestres complétase cos camiños de ferro. Vilagarcía posúe unha estación intermedia na liña A Coruña-Redondela, con extensións a Vigo e Tui. A liña Santiago de Compostela-Carril (poboación adxacente a Vilagarcía), foi a primeira liña férrea da Historia de Galicia, facendo de Carril o porto de mar de Santiago de Compostela. Na actualidade a liña convencional xa foi substituída polo novo trazado de velocidade alta do eixo atlántico A Coruña-Vigo, que ten unha das súas tres paradas obrigatorias na vila arousa (xunto a Santiago de Compostela e Pontevedra). A zona norte do Barbanza non posúe unha estación dentro do seu territorio, xa que está situada no concello de Dodro, en dirección a Padrón, e resulta practicamente inútil para os viaxeiros e as mercadorías da zona.

Infraestruturas marítimas

No territorio do GALP Ría de Arousa localízase a Autoridade Portuaria de Vilagarcía, dependente de Puertos del Estado, así como outros 28 portos de competencia autonómica. As 28 infraestruturas portuarias supoñen o número máis alto de todas as áreas costeiras galegas, por diante da Ría de Vigo e da zona fachada norte galega.

TÁBOA 14. PORTOS DO GALP RÍA DE AROUSA POR CONCELLOS

CONCELLO	NOME PORTO
Boiro	Ancados
	Bodión
	Cabo de Cruz - Boiro
	Escarabote
Cambados	Cambados
Illa de Arousa, A	A Illa de Arousa
	Cabodeiro
Grove, O	A Toxa
	Meloxo
	O Grove
	Pedras Negras
Pobra do Caramiñal, A	A Pobra do Caramiñal
Rianxo	Raño
	Rianxo
	Taragoña
Ribeira	Ameixida
	Carreira - Aguiño
	Castiñeiras
	Corrubedo
	Insuela
	Palmeira
	Ribeira
Vilagarcía de Arousa	Carril
	Vilagarcia
	Vilaxoán
Vilanova de Arousa	Deiro
	Sinas
	Vilanova

Fonte: *Portos de Galicia. 2015*

Existen 6 portos deportivos na área do GALP, todos menos un de dimensión media en canto a número de amarres (200-300). O máis pequeno é o do Grove con algo menos de 150 prazas.

O número total de amarres do GALP colócano ao nivel da Ría de Pontevedra, e por detrás da área costeira das Rías de Vigo e Baiona. Porén, en canto a dimensión, a Ría de Pontevedra posúe dous portos de maior tamaño (Sanxenxo e Combarro) máis completos en canto a instalacións e servizos que os situados neste GALP.

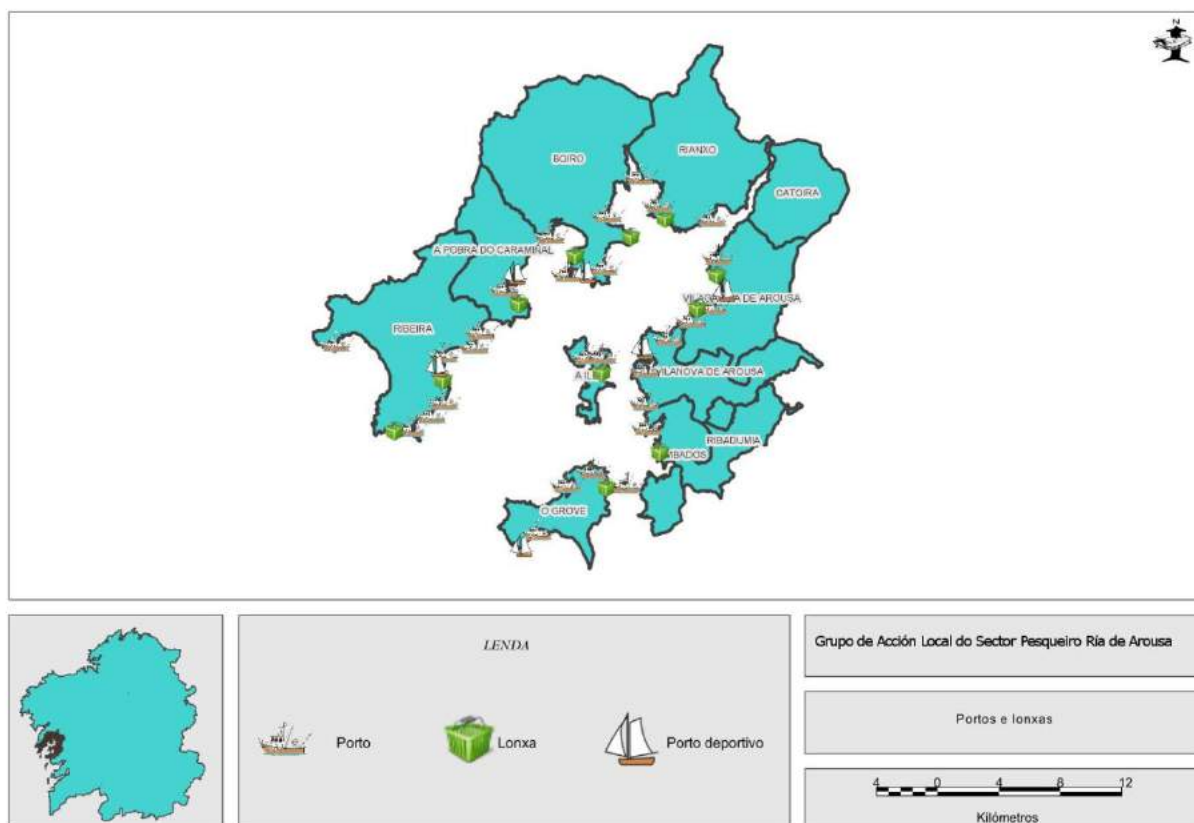
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

TÁBOA 15. PORTOS DEPORTIVOS E NÚMERO DE AMARRES

CONCELLO	NOME	NÚMERO AMARRES
Boiro	Porto de Cabo de Cruz	220
Grove, O	Porto de Pedras Negras	138
Pobra do Caramiñal, A	Porto de A Pobra do Caramiñal	281
Ribeira	Porto de Ribeira	253
Vilagarcía de Arousa	Porto de Vilagarcía de Arousa	N.C
Vilanova de Arousa	Porto de Vilanova de Arousa	255
Total		1.147

Fonte: Portos de Galicia. 2015

MAPA 5. MAPA DE PORTOS PESQUEIROS, PORTOS DEPORTIVOS E LONXAS

Fonte: Elaboración propia

Nunha zona de dimensión e potencial turístico evidente como é a do GALP Ría de Arousa existen numerosos servizos turísticos discrecionais de transporte marítimo de viaxeiros. Este sector, en alza durante os últimos anos en toda a comarca do Salnés, aliméntase tanto do turismo de verán como dos paquetes turísticos que cada vez en maior medida inclúen excursións desde Santiago de Compostela e que poñen en valor a vocación marítima e a produción marisqueira e vitivinícola da zona.

Nos 14 portos de competencia autonómica localízanse 12 lonxas, que se enumeran na táboa seguinte. A diferenza entre o número de portos e de lonxas reside na existencia de 4 portos en Ribeira e 2 lonxas (carecen dela Corrubedo e Palmeira).

TÁBOA 16. LONXAS DO GALP RIA DE AROUSA POR CONCELLOS

CONCELLO	LONXA
Boiro	Cabo de Cruz
Boiro	Coop. Ría de Arosa (Abanqueiro)
Cambados	Cambados
Grove, O	O Grove
Illa de Arousa, A	A Illa de Arousa
Pobra do Caramiñal, A	Pobra do Caramiñal
Rianxo	Rianxo
Ribeira	Aguiño
Ribeira	Ribeira
Vilagarcía de Arousa	Carril
Vilagarcía de Arousa	Vilaxoán
Vilanova de Arousa	Vilanova

Fonte: Plataforma de pesca. Xunta de Galicia. 2015

A cargo de cada lonxa atopamos unha confraría de pescadores, coas denominacións e localizacións seguintes:

TÁBOA 17. CONFRARÍAS POR CONCELLOS

CONCELLO	NOME
Boiro	Confraría de Pescadores de Cabo de Cruz "Virxe do Carmen"
Cambados	Confraría de Pescadores de Cambados "San Antonio"
Grove, O	Confraría de Pescadores de O Grove "San Martiño"
Illa de Arousa, A	Confraría de Pescadores da Illa de Arousa "San Xulian"
Pobra do Caramiñal, A	Confraría de Pescadores de Pobra do Caramiñal
Rianxo	Confraría de Pescadores de Rianxo "Virxen do Carmen"
Ribeira	Confraría de Pescadores "San Pedro" de Ribeira
	Confraría de Pescadores de Aguiño-Carreira
	Confraría de Pescadores de Palmeira
Vilagarcía de Arousa	Confraría de Pescadores de Carril "Santiago Apostol"
	Confraría de Pescadores de Vilaxoán "Virxen do Rosario"
Vilanova de Arousa	Confraría de Pescadores de Vilanova "A Pastoriza"

Fonte: Rexistro de Confrarías. Xunta de Galicia. 2014

3.1.2. DEMOGRAFÍA

Características básicas

TÁBOA 18. POBOACIÓN. PORCENTAXE DE POBOACIÓN. SUPERFICIE E DENSIDADE DE POBOACIÓN. 2014

CONCELLO	POBOACIÓN	PORCENTAXE DE POBOACIÓN	SUPERFICIE KM	DENSIDADE DE POBOACIÓN
Boiro	19.060	12,0%	86,6	220,1
Cambados	13.399	8,4%	23,4	572,6
Catoira	3.402	2,1%	29,4	115,7
Grove, O	10.851	6,8%	21,9	495,5
Illa de Arousa, A	5.006	3,1%	6,9	725,5
Pobra do Caramiñal, A	9.672	6,1%	32,5	297,6
Rianxo	11.479	7,2%	58,8	195,2
Ribadumia	5.103	3,2%	19,7	259,0
Ribeira	27.565	17,3%	68,8	400,7
Vilagarcía de Arousa	37.712	23,7%	44,2	853,2
Vilanova de Arousa	10.459	6,6%	33,6	311,3
GALP Ría de Arousa	153.708	100,0%	425,8	361,0
Galicia	2.748.695		29.574,8	92,9

Fonte: Padrón municipal de habitantes. Estatísticas sobre territorio. IGE

O GALP Ría de Arousa distribúe a súa poboación de forma desigual ao longo da traza costeira da Ría de Arousa. Na marxe sur, cunhas condicións orográficas máis favorables, aséntanse 3/5 da poboación total da área, ficando a banda norte cos 2/5 restantes.

Por concellos, a distribución é máis desigual que nas áreas costeiras galegas situadas máis ao norte, o que revela ao mesmo tempo unha maior dimensión demográfica e unha maior concentración nos municipios e núcleos máis populosos.

Vilagarcía de Arousa suma case 40 mil habitantes, o que supón bastante máis do dobre dos concellos máis poboados que hai noutras áreas marítimas como a da Ría de Muros-Noia ou A Mariña Lucense. Ademais, Ribeira, con case 30 mil, acada tamén un lugar destacado nesta comparación.

No obstante, así como Vilagarcía exerce como líder e motor económico da área sur do GALP, no Barbanza a posición excéntrica de Ribeira non lle permite destacar da mesma maneira sobre o resto de concellos. Na marxe norte da Ría de Arousa existe máis claramente que no sur un sistema policéntrico, no que Boiro (20 mil habitantes) a medio camiño entre Ribeira e o Eixo Atlántico funciona como subcabeceira comarcal que vén gañando peso demográfico e industrial nas últimas décadas.

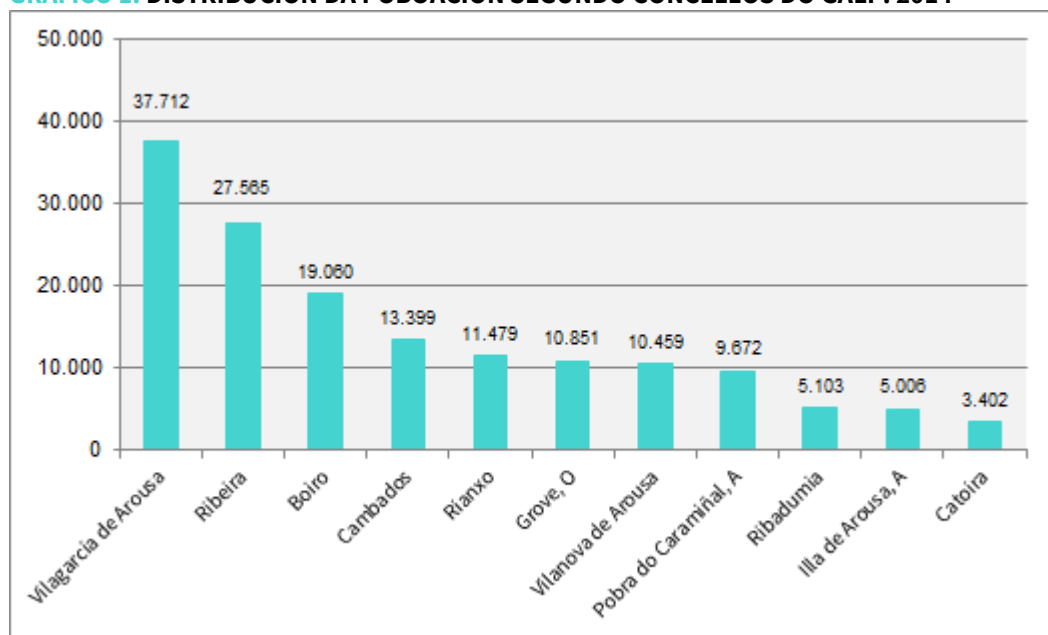
Se falamos de núcleos de poboación individualizados e non de concellos, as principais aglomeracións urbanas son as seguintes. Con tendencia demográfica positiva: Vilagarcía (19.631 habitantes), Ribeira (13.802), Boiro (8.508), Cambados (6.611), Rianxo (3.443), Carril (núcleo dividido entre 1.636 habitantes nunha parroquia e 1.372 noutra, totalizando 3.008), Aguiño (2.905), Vilanova de Arousa (2.119), A Pesqueira (1.215, tamén coñecido como Cabo de Cruz, en Boiro) e Barrantes (1.133, en Ribadumia). Con tendencia negativa contamos Arousa (2.087, na Illa), Palmeira (1.968, en Ribeira), Sobradelo (1.890, en Vilagarcía), Carreira (1.410, en Ribeira) e Vilaxoán (1.363, en Vilagarcía).

Como pode verse, a aglomeración urbana Carril-Vilagarcía-Sobradelo-Vilaxoán suma máis de 25.000 habitantes, supoñendo máis do 60% da poboación do termo municipal. Noutros concellos máis populosos, o núcleo principal apenas conta co 50% do total municipal.

Todas estas cifras revelan unha estrutura urbana policéntrica e moi disgregada. O contrario tamén é certo, e apenas atopamos zonas deshabitadas que rompan o continuo habitacional.

A densidade de poboación no conxunto do GALP (361 hab./Km²) case multiplica por 4 as medias galega e española, e duplica aproximadamente a media das provincias da Coruña (143 hab./Km²) e de Pontevedra (214 hab./Km²).

GRÁFICO 1. DISTRIBUCIÓN DA POBOACIÓN SEGUNDO CONCELLOS DO GALP. 2014

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

En perspectiva evolutiva, o GALP é un territorio dinámico, que xunto ao resto das Rías Baixas constitúe a única gran zona de crecemento demográfico de toda Galicia.

No período de 15 anos que van de 1999 a 2013 gañou case un 5% de habitantes, a un ritmo medio anual do 0,31%, máis de 3 veces superior ao rexistrado no conxunto do País.

Por concellos, os únicos que rexistran unha evolución regresiva son os concellos intersticiais do Barbanza (A Pobra e Rianxo), e Catoira (localizado máis no curso final do Río Ulla que na Ría propiamente).

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Nunha situación estacionaria ou de crecemento inferior á media atopamos O Grove e Vilanova de Arousa. Os municipios máis puxantes son, de menor a maior intensidade de crecemento, A Illa, Cambados, Ribeira, Boiro, Vilagarcía e Ribadumia.

TÁBOA 19. EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN ENTRE 1999 E 2013

	1999	2013	EVOLUCIÓN 1999-2013
Boiro	17.915	19.144	6,9%
Cambados	13.067	13.544	3,7%
Catoira	3.528	3.421	-3,0%
Grove, O	11.049	11.096	0,4%
Illa de Arousa, A	4.850	5.028	3,7%
Pobra do Caramiñal, A	10.066	9.646	-4,2%
Rianxo	12.147	11.598	-4,5%
Ribadumia	4.214	5.168	22,6%
Ribeira	26.451	27.811	5,1%
Vilagarcía de Arousa	33.909	37.741	11,3%
Vilanova de Arousa	10.277	10.502	2,2%
GALP Ría de Arousa	147.473	154.699	4,9%
Galicia	2.730.337	2.765.940	1,3%

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

Destas informacións dedúcese un maior dinamismo da marxe esquerda da Ría e un mellor comportamento dos núcleos máis poboados ou con explosión residencial recente (Ribadumia).

Se restrinximos a análise aos anos de recesión económica, de 2007 a 2014, o GALP Ría de Arousa incrementa a súa poboación máis levemente, reducindo substancialmente o ritmo de crecemento dos anos anteriores, que fora ata 5 veces superior. Durante este mesmo período Galicia perde poboación cunha intensidade semellante pero de signo negativo, ata tal punto que desfai o gaño dos anos precedentes para quedar como ao principio do milenio.

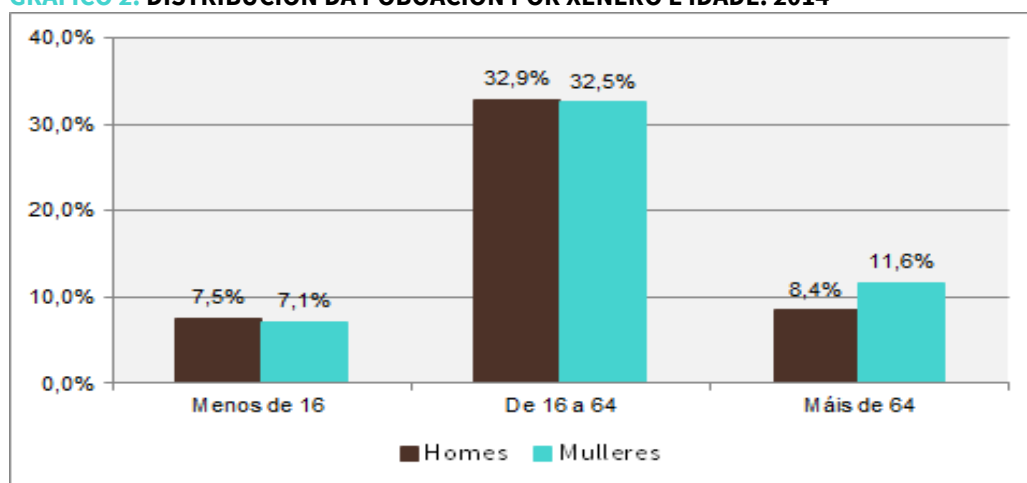
Nestes últimos anos os concellos regresivos do GALP suavizan a súa perda, probablemente polo retorno de efectivos demográficos emigrados a outras zonas de Galicia, de España e do estranxeiro e en resposta á destrución de emprego provocada pola crise. Os concellos estacionarios, pola contra, comezan a rexistrar taxas negativas de variación, mentres que os municipios dinámicos reducen a intensidade do crecemento. Os concellos onde o cambio de ciclo se deixa notar máis son Ribadumia e Vilagarcía.

TÁBOA 20. EVOLUCIÓN DA POBOACIÓN ENTRE 2007 E 2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Boiro	18.547	18.730	18.883	19.076	19.106	19.165	19.144	19.060	2,8%
Cambados	13.591	13.620	13.708	13.872	13.946	13.898	13.544	13.399	-1,4%
Catoira	3.480	3.485	3.473	3.469	3.489	3.484	3.421	3.402	-2,2%
Grove, O	11.226	11.264	11.250	11.297	11.241	11.236	11.096	10.851	-3,3%
Illa de Arousa, A	4.889	4.928	4.982	5.000	5.020	4.981	5.028	5.006	2,4%
Pobra do Caramiñal, A	9.923	9.934	9.878	9.858	9.726	9.664	9.646	9.672	-2,5%
Rianxo	11.554	11.578	11.769	11.826	11.780	11.729	11.598	11.479	-0,6%
Ribadumia	4.658	4.781	4.874	5.028	5.107	5.166	5.168	5.103	9,6%
Ribeira	27.181	27.430	27.518	27.504	27.699	27.778	27.811	27.565	1,4%
Vilagarcía de Arousa	36.743	37.329	37.576	37.926	37.903	37.621	37.741	37.712	2,6%
Vilanova de Arousa	10.638	10.643	10.719	10.682	10.614	10.590	10.502	10.459	-1,7%
GALP Ría de Arousa	152.430	153.722	154.630	155.538	155.631	155.312	154.699	153.708	0,8%
Galicia	2.772.533	2.784.169	2.796.089	2.797.653	2.795.422	2.781.498	2.765.940	2.748.695	-0,9%

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

GRÁFICO 2. DISTRIBUCIÓN DA POBOACIÓN POR XÉNERO E IDADE. 2014

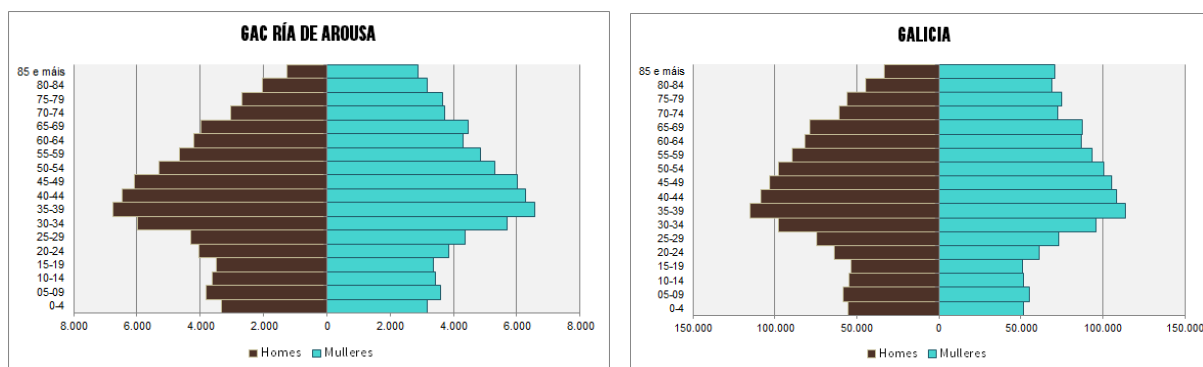

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

O relativo dinamismo demográfico da Arousa reflíctese no feito de que exista un equilibrio entre as faixas novas e vellas da poboación: os grupos de menores de 16 anos e de maiores de 64 teñen case o mesmo peso. Isto tradúcese en índices de dependencia moi próximos a 100 e en pirámides de poboación bastante equilibradas. No que respecta ao índice de feminidade é moi semellante ao do resto de comarcas costeiras e da media galega.

GRÁFICO 3. PIRÁMIDES DE POBOACIÓN DO GALP RÍA DE AROUSA E GALICIA. 2014

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

TÁBOA 21. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DA POBOACIÓN POR XÉNERO E IDADE. 2014

	MENOS DE 16		DE 16 A 64		MÁS DE 64	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Boiro	7,6%	7,3%	32,8%	32,4%	8,4%	11,4%
Cambados	7,7%	7,0%	32,4%	32,8%	8,5%	11,7%
Catoira	6,6%	6,7%	33,1%	31,2%	9,5%	12,8%
Grove, O	7,0%	6,8%	33,9%	32,8%	8,3%	11,2%
Illa de Arousa, A	7,9%	7,4%	33,4%	32,0%	8,2%	11,1%
Pobra do Caramiñal, A	7,0%	6,2%	32,7%	32,0%	9,2%	12,7%
Rianxo	6,6%	6,1%	31,9%	31,3%	10,4%	13,7%
Ribadumia	8,9%	7,4%	31,7%	32,2%	7,5%	12,2%
Ribeira	7,8%	7,4%	33,6%	32,2%	8,1%	11,0%
Vilagarcía de Arousa	7,4%	7,4%	32,9%	33,7%	7,7%	10,9%
Vilanova de Arousa	7,3%	6,5%	32,3%	31,1%	9,4%	13,3%
GALP Ría de Arousa	7,5%	7,1%	32,9%	32,5%	8,4%	11,6%
Galicia	6,5%	6,1%	31,8%	32,0%	9,9%	13,6%

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

Os datos municipais amosan diferenzas por concellos, aínda que non tan grandes como as existentes noutras áreas costeiras máis deprimidas, onde as diferenzas entre concellos dinámicos e deprimidos son maiores, e con elas o atractivo poboacional dos núcleos de referencia. Na Arousa, a tónica global positiva semella fixar a poboación ao territorio, a cada concello, en maior medida.

Os concellos demograficamente recesivos son os que posúen índices de envellecemento e dependencia maiores, con excepción de Ribadumia, que aínda que vello está a experimentar unha nova primavera demográfica, contribuíndo a debuxar unha foto dun concello dual no que conviven o rural tradicional e as novas construcións residenciais.

Indicadores de poboación

O GALP Ría de Arousa rexistra un índice de envellecemento do 107%, notablemente inferior á media galega do 146%, e un índice de recambio da poboación activa do 122%, que contrasta co máis elevado do 158% que marca o conxunto de Galicia. O índice de dependencia global do GALP Ría de Arousa é inferior en case 4 puntos ao galego, fundamentalmente porque o de dependencia senil é 6 puntos inferior.

TÁBOA 22. INDICADORES DE POBOACIÓN.2013

	ÍNDICE DE ENVELLECIMENTO	ÍNDICE DE DEPENDENCIA GLOBAL	ÍNDICE DE DEPENDENCIA XUVENIL	ÍNDICE DE DEPENDENCIA SENIL	ÍNDICE DE RECAMBIO DA POBOACIÓN EN IDADE ACTIVA
Boiro	104,1	50,3	21,3	29,0	125,8
Cambados	95,8	49,5	21,7	27,8	108,3
Catoira	141,4	52,3	18,2	34,1	137,0
Grove, O	103,4	48,7	20,6	28,1	126,3
Illa de Arousa, A	101,7	50,8	21,6	29,2	123,8
Pobra do Caramiñal, A	126,2	51,7	18,8	32,9	110,1
Rianxo	147,4	55,7	18,5	37,2	149,7
Ribadumia	105,8	54,8	23,1	31,7	110,2
Ribeira	96,8	49,4	21,5	28,0	108,7
Vilagarcía de Arousa	95,6	47,9	21,2	26,8	120,4
Vilanova de Arousa	114,1	52,1	20,7	31,5	132,8
GALP Ría de Arousa	107,0	50,0	20,6	29,4	121,7
Galicia	146,1	53,9	18,3	35,6	157,7

Fonte: Indicadores demográficos. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Co paso da crise económica o índice de envelhecimento aumentou 12 puntos no conxunto do GALP (a mesma subida que se rexistrou en Galicia), pasando dun valor inferior a 100 (95) a outro superior (107). Este dato é un primeiro indicador de que o crecemento vexetativo tradicional da zona pode verse comprometido durante a próxima década.

TÁBOA 23. EVOLUCIÓN DO ÍNDICE DE ENVELLECIMENTO. 2007-2013

	2007	2013
Boiro	92,3	104,1
Cambados	82,3	95,8
Catoira	130,9	141,4
Grove, O	89,7	103,4
Illa de Arousa, A	83,4	101,7
Pobra do Caramiñal, A	112,3	126,2
Rianxo	128,1	147,4
Ribadumia	111,3	105,8
Ribeira	84,8	96,8
Vilagarcía de Arousa	84,8	95,6
Vilanova de Arousa	101,4	114,1
GALP Ría de Arousa	95,0	107,3
Galicia	134,2	146,1

Fonte: Indicadores demográficos. IGE

Movement natural da poboación

O ámbito do GALP Ría de Arousa ten unha das taxas de natalidade máis elevadas das zonas costeiras de Galicia. Conta 8,7 nacementos por cada mil habitantes de media nos últimos anos, fronte á media galega de 7,8, se ben, como o conxunto do país, rexistra unha senda decrecente nos últimos anos de crise, tras acadar o seu máximo en 2008.

As cifras por concellos non son moi diverxentes pero si reproducen a mesma xerarquía de dinamismo demográfico xa comentada, coa Pobra e Rianxo á cola e Ribadumia á cabeza. É de notar que nesta zona as taxas de natalidade máis altas non están directamente ligadas á maior presenza de poboación inmigrante, como acontece noutras partes de España.

No que atinxe á mortalidade a zona do GALP Ría de Arousa acada unha posición intermedia entre as áreas litorais, e neste punto xa non logra estar á mesma altura que a área de Vigo-Baiona, o que dá conta dunha pirámide de poboación algo máis envellecida que a das zonas urbanas, e evidencia por tanto un pasado demográfico e economicamente menos boiante que o das áreas de influencia das cidades de Vigo e Pontevedra. O territorio do GALP Ría de Arousa rexistra unha taxa media de mortalidade do 9,5 por mil, un punto superior á destas outras zonas, pero en calquera caso notablemente inferior á media de Galicia, de 10,8 defuncións por cada mil habitantes.

Son os concellos de Vilanova, Catoira e Ribadumia os que posúen as taxas de mortalidade máis altas, mentres que as máis baixas danse na Illa e en Boiro.

Durante os últimos anos de recesión económica a taxa de mortalidade no conxunto do GALP mantívose bastante estable, cunha leve tendencia á alza. Isto coloca a mortalidade e o envellecemento da poboación nun segundo plano de preocupación nas políticas das administracións públicas. Nesta área e na actualidade o problema principal radica na caída da natalidade e nas dificultades socioeconómicas das novas xeracións, así como na carencia de servizos públicos básicos que faciliten a conciliación e a crianza e educación dos meniños.

TÁBOA 24. EVOLUCIÓN DA TAXA DE NATALIDADE. EN TANTOS POR MIL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Boiro	8,4	9,6	9,6	9,7	7,7	7,8	7,1
Cambados	10,8	9,4	10,6	10,0	9,5	8,3	7,2
Catoira	7,5	7,7	10,4	6,1	9,2	7,5	6,7
Grove, O	7,8	9,2	8,4	8,6	7,7	7,4	5,9
Illa de Arousa, A	11,2	10,8	9,4	8,6	7,4	9,2	6,6
Pobra do Caramiñal, A	6,9	8,2	9,3	7,6	7,2	6,9	6,9
Rianxo	8,0	7,6	8,2	8,2	7,0	7,5	6,2
Ribadumia	10,7	12,1	15,2	10,5	11,6	11,0	9,7
Ribeira	10,2	9,7	10,1	8,9	9,4	8,4	7,9
Vilagarcía de Arousa	9,3	8,7	9,9	8,7	9,2	7,9	8,1
Vilanova de Arousa	9,7	10,7	9,0	9,0	7,5	7,6	6,4
GALP Ría de Arousa	9,2	9,3	9,8	8,9	8,6	8,0	7,3
Galicia	7,8	8,3	8,1	7,9	7,7	7,6	7,1

Fonte: Movemento natural da poboación. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

TÁBOA 25. EVOLUCIÓN DA TAXA DE MORTALIDADE. EN TANTOS POR MIL

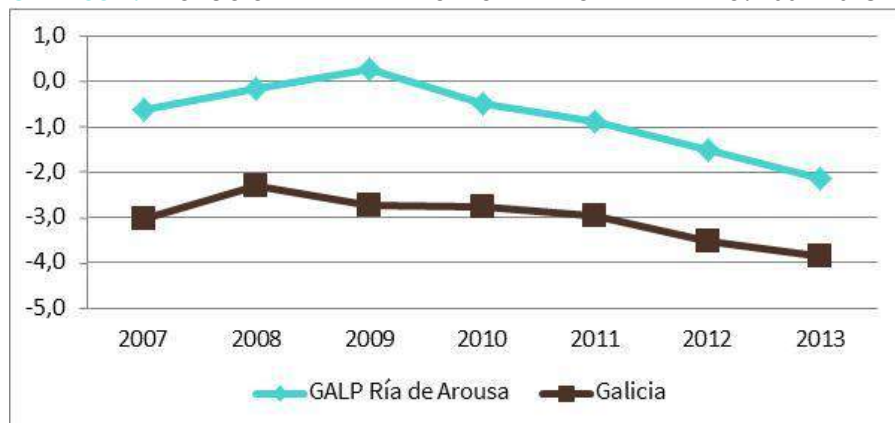
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Boiro	8,5	9,2	7,7	9,2	8,4	8,5	8,4
Cambados	10,0	8,0	8,4	8,4	9,3	8,2	9,2
Catoira	13,2	8,6	12,1	13,8	10,9	10,3	12,3
Grove, O	8,5	8,3	9,2	7,6	10,0	9,7	9,4
Illa de Arousa, A	10,2	6,7	8,8	7,4	9,6	6,6	8,9
Pobra do Caramiñal, A	10,0	12,0	10,9	11,0	8,0	10,2	8,3
Rianxo	10,7	8,5	9,7	11,1	9,4	11,5	11,8
Ribadumia	11,6	11,1	10,7	12,1	11,7	12,4	11,6
Ribeira	9,7	9,9	10,0	9,9	9,8	9,6	10,5
Vilagarcía de Arousa	8,9	8,9	9,0	7,9	8,9	9,6	8,4
Vilanova de Arousa	13,6	12,6	12,5	11,8	11,8	9,4	10,1
GALP Ría de Arousa	9,8	9,4	9,5	9,4	9,5	9,5	9,5
Galicia	10,9	10,6	10,8	10,6	10,7	11,1	11,0

Fonte: Movemento natural da poboación. IGE

A diferenza entre os indicadores de natalidade e mortalidade, ofrécenos a verdadeira dimensión do saldo vexetativo municipal. O territorio do GALP da Ría de Arousa presenta un balanço lixeiramente negativo (-0,5 por mil de promedio anual), unha cifra indubidablemente mellor que a media galega (-3 por mil) pero que a coloca en desvantaxe co as Rías máis meridionais, que manteñen un saldo positivo, especialmente a de Pontevedra.

Por concellos, só a Illa de Arousa e Cambados manteñen un saldo vexetativo levemente positivo no conxunto do período, mentres que Boiro e Vilagarcía se anotan exactamente un 0, o equilibrio vexetativo. O resto de concellos rexistran saldos negativos, sendo o maior deles o de Catoira (-3,8) que é, en todo caso, algo mellor que o do conxunto de Galicia (-3,9).

GRÁFICO 4. EVOLUCIÓN DA TAXA DE CRECEMENTO VEXETATIVO. 2007-2013

Fonte: Movemento natural da poboación. IGE

TÁBOA 26. EVOLUCIÓN DO TAXA DE CRECEMENTO VEXETATIVO SEGUNDO CONCELLOS. EN TANTOS POR MIL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Boiro	-0,1	0,4	2,0	0,5	-0,7	-0,7	-1,4
Cambados	0,8	1,4	2,2	1,7	0,2	0,1	-2,0
Catoira	-5,7	-0,9	-1,7	-7,8	-1,7	-2,9	-5,6
Grove, O	-0,6	1,0	-0,8	1,0	-2,3	-2,3	-3,4
Illa de Arousa, A	1,0	4,1	0,6	1,2	-2,2	2,6	-2,4
Pobra do Caramiñal, A	-3,1	-3,8	-1,6	-3,3	-0,8	-3,3	-1,3
Rianxo	-2,7	-0,9	-1,4	-2,9	-2,5	-4,0	-5,6
Ribadumia	-0,9	1,0	4,5	-1,6	-0,2	-1,4	-1,9
Ribeira	0,4	-0,2	0,0	-0,9	-0,4	-1,2	-2,6
Vilagarcía de Arousa	0,5	-0,3	0,9	0,8	0,3	-1,6	-0,3
Vilanova de Arousa	-3,9	-1,9	-3,5	-2,8	-4,2	-1,8	-3,7
GALP Ría de Arousa	-0,6	-0,2	0,3	-0,5	-0,9	-1,5	-2,2
Galicia	-3,0	-2,3	-2,7	-2,8	-3,0	-3,5	-3,9

Fonte: Movemento natural da poboación. IGE

A evolución do saldo vexetativo foi empeorando desde 2009, único ano no que acadou valores positivos no conxunto do territorio, e coa acumulación de anos de recesión foise achegando cada vez un pouco máis á media galega.

Poboación estranxeira e movementos migratorios

O territorio do GALP Ría de Arousa conta con só un 2,8% de poboación estranxeira, unha cifra intermedia no conxunto da faixa costeira galega, e baixa en relación coa media galega, que atinxe o 3,6%, que xa de por si é reducida en termos estatais. Non estamos por tanto perante unha zona de atracción de poboación inmigrante como as grandes cidades da Coruña e Vigo.

Si se pode intuír un incremento da porcentaxe de poboación estranxeira en Vilagarcía (3,8%) e, sobre todo, en Ribeira (4,2%), porto este último onde se pode inferir a contratación de estranxeiros para traballar no sector pesqueiro (como acontece noutros portos pesqueiros de entidade, como por exemplo nos de Burela e Celeiro).

TÁBOA 27. POBOACIÓN TOTAL, POBOACIÓN ESTRANXEIRA E PORCENTAXE DE ESTRANXEIROS. 2014

	POBOACIÓN	ESTRANXEIROS	PORCENTAXE
A Illa de Arousa	5.006	61	1,2%
Boiro	19.060	445	2,3%
Cambados	13.399	375	2,8%
Catoira	3.402	28	0,8%
Grove, O	10.851	241	2,2%
Pobra do Caramiñal, A	9.672	109	1,1%
Rianxo	11.479	120	1,0%
Ribadumia	5.103	153	3,0%
Ribeira	27.565	1.166	4,2%
Vilagarcía de Arousa	37.712	1.441	3,8%
Vilanova de Arousa	10.459	203	1,9%
GALP Ría de Arousa	153.708	4.342	2,8%
Galicia	2.748.695	98.245	3,6%

Fonte: Padrón municipal de habitantes. IGE

A concentración da poboación estranxeira nos portos pesqueiros queda de manifesto cando analizamos a taxa de inmigración, que no territorio era e é entre 6 e 7 puntos inferior á media galega, tanto en 2007 como na actualidade. Mesmo cando apartamos a inmigración interna, a externa sitúase 2 puntos por baixo de Galicia durante o mesmo período.

A pesar da súa relativa xuventude a área non posúe o potencial de crecemento demográfico e económico suficiente como para se converter nun pólo de atracción poboacional. Ademais, atópase próxima a dúas aglomeracións metropolitanas importantes que lle restan influencia neste sentido.

O único concello que supera a taxa media de inmigración en Galicia é o de Ribadumia, obxecto nos últimos anos, como xa se dixo, dunha serie de investimentos públicos e privados, residenciais e en infraestruturas, que o converteron en destino prioritario para persoas activas e cun certo nivel de capacidade adquisitiva.

TÁBOA 28. EVOLUCIÓN DA TAXA DE INMIGRACIÓN. EN TANTOS POR MIL

	2007			2013		
	INMIGRACIÓN INTERNA	INMIGRACIÓN EXTERNA	TOTAL INMIGRACIÓN	INMIGRACIÓN INTERNA	INMIGRACIÓN EXTERNA	TOTAL INMIGRACIÓN
Boiro	15,7	16,7	32,4	16,2	8,0	24,2
Cambados	18,8	12,7	31,4	10,0	3,5	13,5
Catoira	22,7	8,6	31,3	23,7	5,0	28,6
Grove, O	11,7	13,7	25,4	11,9	6,0	17,9
Illa de Arousa, A	16,4	9,0	25,4	18,7	6,8	25,5
Pobra do Caramiñal, A	15,3	8,1	23,4	20,6	7,0	27,7
Rianxo	13,1	13,6	26,7	14,7	4,6	19,2
Ribadumia	55,6	17,2	72,8	30,8	7,0	37,7
Ribeira	14,6	17,0	31,6	11,8	8,6	20,4
Vilagarcía de Arousa	22,9	20,2	43,1	19,5	11,6	31,0
Vilanova de Arousa	24,8	12,4	37,2	25,5	6,0	31,5
GALP Ría de Arousa	19,0	15,5	34,5	16,9	7,8	24,7
Galicia	23,5	17,2	40,8	21,7	10,1	31,8

Fonte: Estatística de variacións residenciais. IGE

Se falamos de emigración, o empeoramento das expectativas laborais e vitais que para moitas persoas novas supuxo a etapa recesiva, tradúcese nun empeoramento da taxa emigratoria entre 2007 e 2013, que sobe 1 punto e alcanza o 27,5 por mil. Trátase dunha taxa inferior en 5 puntos á media galega, pero chama a atención que mentres en Galicia a mesma taxa se reduce durante a crise no territorio do GALP Ría de Arousa aumenta.

Presenciamos unha dinámica demográfica complexa que caracteriza aos movementos naturais da poboación galega nos últimos anos: emigra máis xente nas zonas máis dinámicas de Galicia mentres retornan efectivos ás máis deprimidas, sendo protagonizados estes movementos opostos por perfís diferentes de persoas (retorno de traballadores pouco cualificados que ficaron desempregados nos sectores da construción ou do turismo, versus marcha de persoas universitarias en busca da primeira oportunidade de emprego).

Por iso a emigración externa máis elevada dáse nos concellos de Ribadumia, Vilagarcía, Ribeira, Boiro e Cambados, mentres que na Pobra, Rianxo ou Catoira se rexistran as menores taxas.

TÁBOA 29. EVOLUCIÓN DA TAXA DE EMIGRACIÓN. EN TANTOS POR MIL

	2007			2013		
	EMIGRACIÓN INTERNA	EMIGRACIÓN EXTERNA	TOTAL EMIGRACIÓN	EMIGRACIÓN INTERNA	EMIGRACIÓN EXTERNA	TOTAL EMIGRACIÓN
Boiro	15,7	7,9	23,6	16,5	10,4	26,9
Cambados	21,0	9,8	30,8	18,9	10,1	29,0
Catoira	20,7	5,2	25,9	20,2	7,3	27,5
Grove, O	11,2	9,9	21,1	16,0	9,1	25,1
Illa de Arousa, A	16,6	4,1	20,7	17,3	8,0	25,3
Pobra do Caramiñal, A	17,6	6,8	24,4	17,1	5,6	22,7
Rianxo	15,0	4,8	19,8	15,3	6,6	22,0
Ribadumia	35,0	7,9	42,9	31,2	13,2	44,3
Ribeira	13,6	10,7	24,3	14,1	11,7	25,9
Vilagarcía de Arousa	16,9	11,4	28,4	18,7	10,4	29,1
Vilanova de Arousa	28,2	6,2	34,4	27,0	4,7	31,7
GALP Ría de Arousa	17,4	8,9	26,4	18,0	9,5	27,5
Galicia	23,5	10,2	33,7	21,7	11,1	32,8

Fonte: Estatística de variacións residenciais. IGE

O resultado da suma dos fluxos migratorios de entrada e saída produce no territorio un saldo migratorio negativo, cunha taxa do -2,8 por mil. A evolución do saldo migratorio no territorio do GALP e en Galicia é negativa e coincidente, seguindo traxectorias semellantes, e ambos os dous ámbitos territoriais finalizan o ano 2013 rexistrando saldos negativos.

Outras fontes de datos e diversas estimacións indican que desde o verán de 2012 iníciase en Galicia unha emigración intensa e continuada de xente nova cara ao exterior e que, cando menos durante dous anos, acelerou o retroceso demográfico e tamén o adelgazamento (artificial) das listas do paro, supoñendo obviamente unha perda de recursos que dificulta a recuperación da economía galega e a afastou nos últimos anos da senda que segue a economía española.

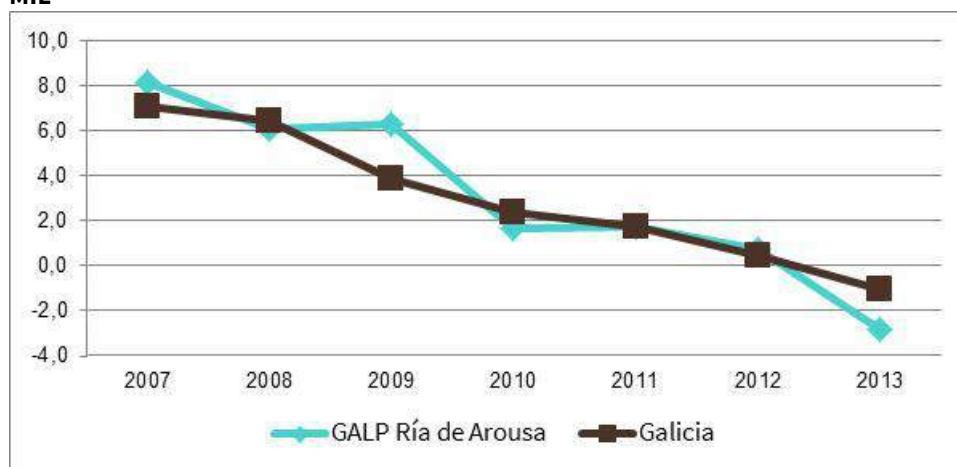
TÁBOA 30. EVOLUCIÓN DA TAXA DE SALDO MIGRATORIO POR CONCELLOS. EN TANTOS POR MIL

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Boiro	8,8	8,1	8,0	1,6	5,5	2,9	-2,7
Cambados	0,7	8,3	10,5	4,2	1,1	-0,1	-15,5
Catoira	5,5	-2,0	1,7	12,7	1,1	-14,4	1,2
Grove, O	4,3	2,8	4,6	-3,3	4,7	-7,6	-7,2
Illa de Arousa, A	4,7	-1,8	3,2	2,2	-4,4	6,8	0,2
Pobra do Caramiñal, A	-1,0	-3,7	-2,7	-9,5	-8,1	1,0	5,0
Rianxo	6,8	1,8	5,1	-1,3	-1,0	-0,3	-2,8
Ribadumia	29,8	24,3	28,3	20,3	17,2	6,4	-6,6
Ribeira	7,3	5,2	4,0	8,3	2,6	3,3	-5,5
Vilagarcía de Arousa	14,7	8,7	8,8	-0,8	1,8	2,3	2,0
Vilanova de Arousa	2,8	7,9	-0,8	-3,8	-1,8	-5,6	-0,2
GALP Ría de Arousa	8,1	6,1	6,3	1,6	1,7	0,7	-2,8
Galicia	7,1	6,4	3,8	2,4	1,7	0,4	-1,0

Fonte: Estatística de variacións residenciais. IGE

Por concellos destaca o cambio de nivel e de signo que nos últimos anos experimentan aqueles concellos que foran máis puxantes durante a etapa de expansión económica: Ribadumia e Cambados, fundamentalmente, aínda que o cambio de tendencia é apreciable de forma xeral. Desde 2012 só A Pobra, no sector barbazán, e Vilagarcía e A Illa, no Salnés, manteñen un saldo migratorio positivo.

GRÁFICO 5. EVOLUCIÓN DA TAXA DE SALDO MIGRATORIO EN GALICIA E GALP RÍA DE AROUSA. EN TANTOS POR MIL

Fonte: Estatística de variacións residenciais. IGE

Centros de ensino e nivel de estudos

No territorio do GALP Ría de Arousa cóntanse 109 centros de ensino. Do total, 17 son de natureza privada, un 15,6% que representa unha porcentaxe inferior á media galega do 23,3%, máis elevada por causa da concentración do ensino concertado e da poboación escolar nas principais cidades.

O número de centros é proporcional ao tamaño demográfico de cada concello, e outro tanto pode afirmarse a respecto do número de centros privados.

TÁBOA 31. NÚMERO DE CENTROS DE ENSINO SEGUNDO TIPO DE TITULARIDADE. 2015

	PÚBLICA	PRIVADA	TOTAL
Boiro	11	1	12
Cambados	11	1	12
Catoira	3	0	3
Grove, O	7	1	8
Illa de Arousa, A	3	1	4
Pobra do Caramiñal, A	7	2	9
Rianxo	5	0	5
Ribadumia	2	0	2
Ribeira	14	5	19
Vilagarcía de Arousa	21	4	25
Vilanova de Arousa	8	2	10
GALP Ría de Arousa	92	17	109
Galicia	1.267	385	1.652

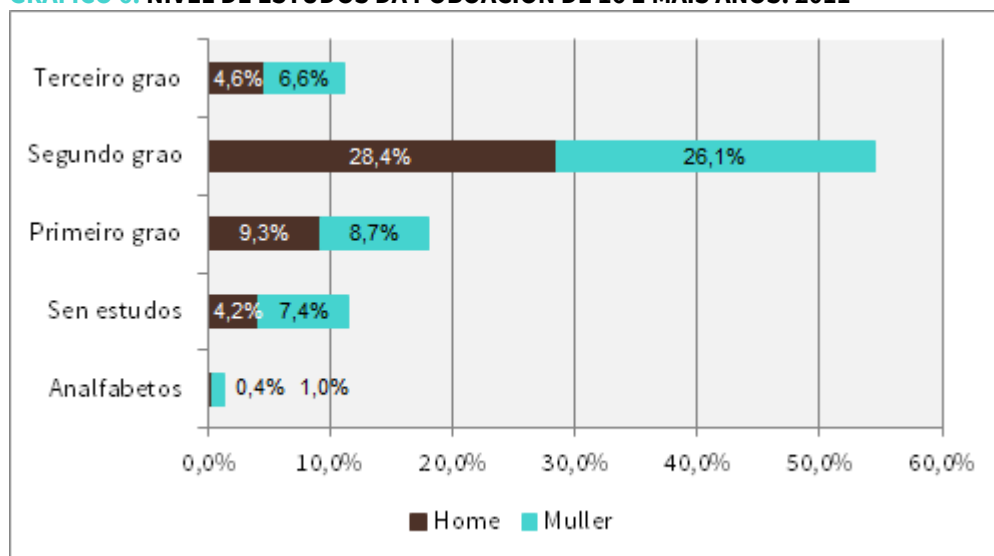
Fonte: Directorio de centros de ensino. Consellería de Educación e Cultura.

Se atendemos ao nivel formativo dos residentes no territorio, este caracterízase por posuír unha estrutura de poboación por estudos moi semellante á media galega, aínda que algo inferior no que toca á proporción de persoas universitarias.

Neste grupo específico das persoas universitarias mantense o nesgo de xénero polo cal son maioría as mulleres universitarias nunha proporción de 1,4:1, idéntica á existente en Galicia.

Por concellos este nesgo ou especialización universitaria das mulleres é máis intenso nos concellos menos dinámicos (O Grove, Catoira, Rianxo...) pero tamén no de Ribeira, onde se intúe, como noutros portos pesqueiros galegos importantes, unha maior orientación dos homes ao traballo e á industria local vinculada co sector do mar.

GRÁFICO 6. NIVEL DE ESTUDOS DA POBOACIÓN DE 16 E MÁIS ANOS. 2011

Fonte: Censo de poboación e vivendas. INE

TÁBOA 32. NIVEL DE ESTUDOS DA POBOACIÓN DE 16 E MÁIS ANOS SEGUNDO XÉNERO. 2011

	ANALFABETOS		SEN ESTUDOS		PRIMEIRO GRAO		SEGUNDO GRAO		TERCEIRO GRAO	
	HOME	MULLER	HOME	MULLER	HOME	MULLER	HOME	MULLER	HOME	MULLER
Boiro	0,7%	0,9%	4,4%	7,4%	10,5%	10,6%	28,2%	26,3%	4,8%	6,2%
Cambados	0,2%	1,0%	6,0%	7,3%	7,6%	8,3%	29,6%	27,8%	5,0%	7,2%
Catoira	1,0%	1,5%	2,6%	4,9%	9,3%	8,7%	32,5%	30,1%	3,1%	6,4%
Grove, O	0,3%	0,9%	4,3%	10,8%	12,1%	8,9%	28,8%	23,3%	3,3%	7,5%
Illa de Arousa, A	0,2%	2,2%	6,3%	7,4%	11,7%	11,8%	26,8%	27,5%	3,0%	3,0%
Pobra do Caramiñal, A	0,5%	0,8%	4,3%	10,3%	8,3%	8,3%	30,6%	26,6%	4,6%	5,9%
Rianxo	0,5%	1,0%	7,6%	11,8%	11,7%	8,9%	26,0%	25,4%	2,7%	4,4%
Ribadumia	0,4%	1,3%	3,5%	7,0%	10,7%	8,9%	28,0%	30,3%	4,8%	5,0%
Ribeira	0,3%	1,1%	4,2%	7,7%	9,7%	9,0%	31,4%	26,3%	3,7%	6,6%
Vilagarcía de Arousa	0,5%	1,0%	1,9%	4,8%	7,9%	8,4%	30,2%	28,6%	7,3%	9,3%
Vilanova de Arousa	0,5%	1,1%	6,7%	9,5%	10,8%	9,0%	27,4%	26,6%	3,7%	4,5%
GALP Ría de Arousa	0,4%	1,0%	4,2%	7,4%	9,3%	8,7%	28,4%	26,1%	4,6%	6,6%
Galicia	0,4%	1,0%	4,3%	7,2%	8,1%	8,9%	28,4%	25,7%	6,6%	9,3%

Fonte: Censo de poboación e vivendas. INE

Benestar

O territorio do GALP posúe un indicador sanitario moi semellante á media galega: 1,00 médicos de atención primaria por cada 1.000 habitantes, fronte ao 0,94. É un valor apropiado á estrutura por idades da poboación arousán, xa que o normal e o lóxico é que este indicador sexa máis alto nas zonas máis envellecidas, e Arousa non é unha delas.

Cuestión diferente é a distribución interna do número de médicos, condicionada máis pola centralidade dos principais núcleos de poboación. Así, nos datos municipais salienta unha relativa carencia de médicos na comarca do Barbanza (onde existe un dos hospitais comarcais dependentes da rede do Servizo Galego de Saúde), así como unha taxa anormalmente elevada no concello do Grove, que practicamente duplica os valores medios do territorio do GALP e de Galicia.

TÁBOA 33. NÚMERO DE MÉDICOS XERAIS EN ATENCIÓN PRIMARIA E PROPORCIÓN POR CADA 1.000 HABITANTES. 2013

	NÚMERO	NÚMERO DE MÉDICOS/1.000 HABITANTES
Boiro	17	0,89
Cambados	16	1,18
Catoira	2	0,58
Grove, O	19	1,71
Illa de Arousa, A	3	0,60
Pobra do Caramiñal, A	8	0,83
Rianxo	10	0,86
Ribadumia	2	0,39
Ribeira	21	0,76
Vilagarcía de Arousa	45	1,19
Vilanova de Arousa	11	1,05
GALP Ría de Arousa	154	1,00
Galicia	2.600	0,94

Fonte: Servizo Galego de Saúde. 2013

O número de persoas pensionistas no ámbito do GALP Ría de Arousa está ao redor das 34.000 persoas, e a súa distribución por concellos segue o patrón habitual de poboación total e nivel de envellecemento.

Máis salientables son os datos por sexos, xa que existen variacións notables no peso duns e doutras dependendo do concello. Así, en Ribadumia, O Grove e Vilanova de Arousa son maioría as mulleres pensionistas (53-55%), mentres que no caso de Ribeira e Pobra do Caramiñal son maioría os homes (52-54%). Esta diferenza de proporcións nos concellos máis estremeiros da Ría, na súa parte exterior, responde non só a importancia do traballo no mar, no Barbanza, senón a tradicións sociais e culturais diferentes a respecto da actividade feminina e/ou da propiedade das terras, no caso do Salnés.

TÁBOA 34. NÚMERO DE PENSIONISTAS SEGUNDO XÉNERO. 2013

	HOMES	MULLERES	TOTAL
Boiro	2.240	2.307	4.547
Cambados	1.465	1.492	2.957
Catoira	414	410	824
Grove, O	1.122	1.305	2.427
Illa de Arousa, A	556	584	1.140
Pobra do Caramiñal, A	1.253	1.171	2.424
Rianxo	1.510	1.468	2.978
Ribadumia	460	565	1.025
Ribeira	3.233	2.721	5.954
Vilagarcía de Arousa	3.684	3.528	7.212
Vilanova de Arousa	1.174	1.306	2.480
GALP Ría de Arousa	17.111	16.857	33.968
Galicia	323.306	323.876	647.182

Fonte: IGE a partir de datos facilitados pola Seguridade Social

Se atendemos ao carácter das pensións, as non contributivas supoñen, no ámbito do GALP Ría de Arousa, unha proporción do 7,2%, só lixeiramente superior á media galega do 6,7%. Salienta a concentración deste tipo de pensións nos concellos non insulares do Salnés, con porcentaxes que van do 8% ao 12%, mentres que no resto, e sobre todo no Barbanza, sitúanse entre o 4% e o 7%. A maior importancia das pensións non contributivas na marxe sur vai parella á maior presenza de mulleres pensionistas.

No tocante ao tipo das pensións non contributivas, a distribución no conxunto da área entre pensións de xubilación e de invalidez é a mesma que en Galicia, aínda que por concellos cabe salienta a elevada proporción de pensións de invalidez no Grove e en Vilagarcía.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

TÁBOA 35. NÚMERO DE PENSÍONS NON CONTRIBUTIVAS SEGUNDO TIPO. 2013

	INVALIDEZ	XUBILACIÓN	TOTAL
Boiro	82	143	225
Cambados	77	159	236
Catoira	16	53	69
Grove, O	59	45	104
Illa de Arousa, A	23	50	73
Pobra do Caramiñal, A	50	80	130
Rianxo	71	142	213
Ribadumia	33	88	121
Ribeira	141	229	370
Vilagarcía de Arousa	315	336	651
Vilanova de Arousa	92	170	262
GALP Ría de Arousa	959	1.495	2.454
Galicia	16.380	27.131	43.511

Fonte: Consellería de Traballo e benestar

A presenza da renda de integración social de Galicia (RISGA) e das Axudas de Emerxencia Social (AES) no territorio do GALP Ría de Arousa acada unha relevancia media, non testemuñal como en zonas costeiras máis deprimidas socioeconomicamente.

Se a proporción media de beneficiarios da RISGA e AES era no ano 2013 en Galicia do 0,43% da poboación, no territorio do GALP a mesma porcentaxe é do 0,32%.

TÁBOA 36. BENEFICIARIOS DA RENDA DE INTEGRACIÓN SOCIAL DE GALICIA (RISGA) E DAS AXUDAS DE EMERXENCIA SOCIAL (AES). 2013

	RISGA	AES	TOTAL
Boiro	27	5	32
Cambados	57	8	65
Catoira	4	0	4
Grove, O	15	6	21
Illa de Arousa, A	3	3	6
Pobra do Caramiñal, A	2	0	2
Rianxo	6	0	6
Ribadumia	3	1	4
Ribeira	18	5	23
Vilagarcía de Arousa	249	49	298
Vilanova de Arousa	39	0	39
GALP Ría de Arousa	423	77	500
Galicia	9.300	2.653	11.953

Fonte: Consellería de Traballo e benestar

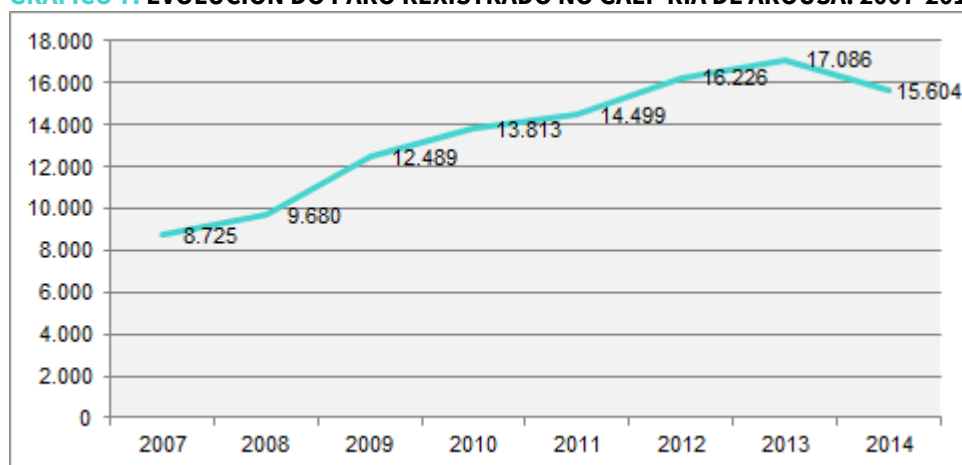
3.1.3. MERCADO LABORAL

Paro rexistrado

No GALP Ría de Arousa a evolución do número de persoas paradas describe o mesmo comportamento que no conxunto de Galicia e do resto de zonas costeiras de Galicia: crecemento en números absolutos ata 2013 e primeiro descenso en 2014. Porén, os datos mínimos e máximos demostran que estamos ante unha área especialmente castigada pola destrución de emprego. Entre o inicio da serie de datos en 2007 e o ano 2014 o número de parados medrou un 79%, un incremento superior á media galega, que foi do 71%. Outro dato: no ano 2013, o peor da serie, as cifras de paro multiplicaban por 2 os valores do último ano anterior á crise.

Estamos por tanto ante un mercado laboral moi dependente do ciclo económico e menos proclive á mobilidade ou á emigración que noutras latitudes, cando menos fóra do que é a poboación xuvenil máis formada.

GRÁFICO 7. EVOLUCIÓN DO PARO REXISTRADO NO GALP RÍA DE AROUSA. 2007-2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

TÁBOA 37. EVOLUCIÓN DO PARO REXISTRADO POR CONCELLOS. 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	EVOLUCIÓN 2007-2014
Boiro	951	1.159	1.445	1.578	1.559	1.743	1.876	1.667	75,3%
Cambados	773	883	1.182	1.328	1.407	1.619	1.702	1.502	94,3%
Catoira	225	268	373	391	404	480	486	438	94,7%
Grove, O	770	776	988	1.039	1.161	1.265	1.255	1.183	53,6%
Illa de Arousa, A	252	251	386	405	416	424	491	409	62,3%
Pobra do Caramiñal, A	473	501	607	698	695	758	801	711	50,3%
Rianxo	692	739	956	986	1.022	1.150	1.249	1.102	59,2%
Ribadumia	239	272	401	445	502	581	575	521	118,0%
Ribeira	1.243	1.360	1.792	1.941	1.976	2.195	2.249	2.087	67,9%
Vilagarcía de Arousa	2.468	2.783	3.490	4.005	4.295	4.830	5.119	4.844	96,3%
Vilanova de Arousa	639	688	869	997	1.062	1.181	1.283	1.140	78,4%
GALP Ría de Arousa	8.725	9.680	12.489	13.813	14.499	16.226	17.086	15.604	78,8%
Galicia	150.546	162.512	206.245	226.237	241.323	270.515	276.007	256.960	70,7%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

Nos concellos do GALP da Ría de Arousa apréciase un comportamento dual neste aumento do paro. Dun lado temos os concellos non insulares do Salnés (todos menos A Illa e O Grove), onde os crecementos do paro igualan ou superan a taxa media de crecemento no GALP. Doutro lado temos os susoditos concellos insulares e toda a comarca do Barbanza, con evolucións moito menos negativas (porcentaxes de incremento da orde do 50-70%).

Cando detallamos a evolución do paro por sexos descubrimos que o incremento cebouse cos homes, que medraron un 145,3%. Polo lado das mulleres o mesmo aumento foi de “só” o 43,2%. A proporción relativa do castigo que supuxo a destrución de emprego para os homes é de 3,5, superior a que se dá no conxunto de Galicia e que aliña ao territorio do GALP do lado das areas costeiras máis deprimidas en vez de coas máis dinámicas, onde dita proporción é inferior a 3.

Malia a todo, en 2014 as mulleres representaban a maioría (52%) do colectivo de persoas desempregadas, a mesma porcentaxe que no total de Galicia.

O comportamento relativo do crecemento do paro por sexos tamén é distinto en cada concello. Así, nos concellos máis grandes a destrución de emprego masculino non é tan intensa, mentres que nos intersticiais a proporción media de 3,5 antes referida dispárase: nestes concellos pequenos durante a crise por cada nova muller anotada no paro rexistráronse 6 ou 7 homes. Estas cifras responden tanto á maior dificultade dos homes para lograr un emprego como dun retraemento das mulleres (ou directamente o seu paso á emigración), que se incorporan en menor medida ao mercado laboral local debido ás malas expectativas.

TÁBOA 38. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DO PARO REXISTRADO SEGUNDO XÉNERO. EVOLUCIÓN 2007-2014

	2007		2014		PORCENTAXE 2014		2007-2014	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Boiro	324	627	830	837	49,8%	50,2%	156,2%	33,5%
Cambados	273	501	796	707	53,0%	47,0%	191,6%	41,1%
Catoira	69	156	213	225	48,6%	51,4%	208,7%	44,2%
Grove, O	260	510	575	608	48,6%	51,4%	121,2%	19,2%
Illa de Arousa, A	66	186	152	257	37,2%	62,8%	130,3%	38,2%
Pobra do Caramiñal, A	179	294	329	382	46,3%	53,7%	83,8%	29,9%
Rianxo	238	454	550	552	49,9%	50,1%	131,1%	21,6%
Ribadumia	84	155	280	241	53,7%	46,3%	233,3%	55,5%
Ribeira	459	784	870	1.217	41,7%	58,3%	89,5%	55,2%
Vilagarcía de Arousa	863	1.605	2.244	2.600	46,3%	53,7%	160,0%	62,0%
Vilanova de Arousa	228	411	627	513	55,0%	45,0%	175,0%	24,8%
GALP Ría de Arousa	3.043	5.683	7.466	8.139	47,8%	52,2%	145,3%	43,2%
Galicia	54.666	95.881	123.212	133.748	47,9%	52,1%	125,4%	39,5%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

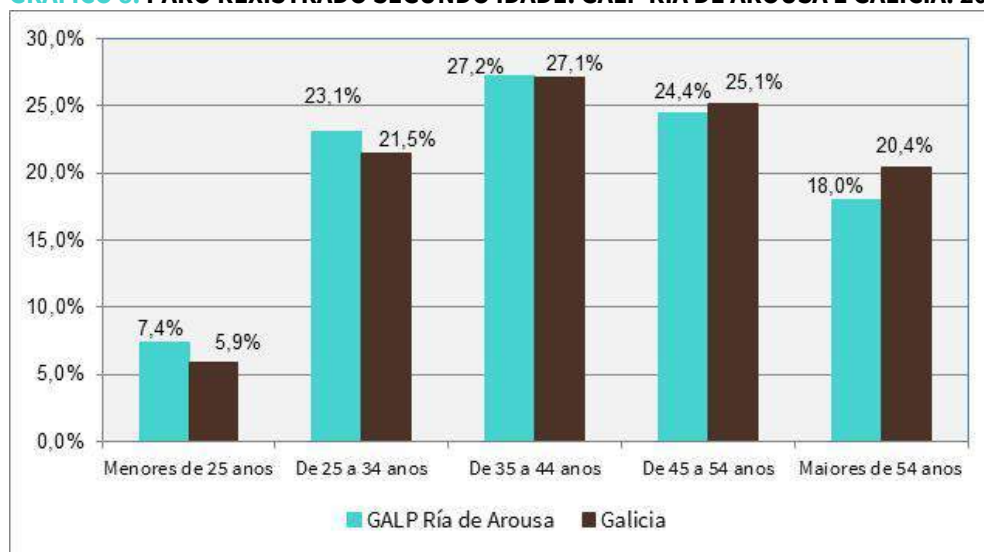
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Os datos de persoas paradas por grupos de idade revelan que no GALP Ría de Arousa hai máis persoas paradas menores de 45 anos que no resto de Galicia.

Especialmente destacable é o dato comparado do paro por baixo dos 25 anos (7,4% por 5,9% en Galicia). Polo contrario, o grande peso de parados maiores de 45 anos que por exemplo se rexistraba na zona de Seo de Fisterra-Ría de Muros-Noia, aquí é un problema circunscrito a un ou dous dos concellos menos dinámicos.

Polo demais, non existen grandes diferenzas na distribución por idades do paro entre os diferentes concellos que compoñen o GALP Ría de Arousa.

GRÁFICO 8. PARO REXISTRADO SEGUNDO IDADE. GALP RÍA DE AROUSA E GALICIA. 2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

TÁBOA 39. PARO REXISTRADO SEGUNDO IDADE POR CONCELLOS

	MENORES DE 25 ANOS	DE 25 A 34 ANOS	DE 35 A 44 ANOS	DE 45 A 54 ANOS	MAIORES DE 54 ANOS
Boiro	7,9%	23,5%	28,3%	23,6%	16,7%
Cambados	8,3%	23,4%	29,8%	23,3%	15,2%
Catoira	4,6%	20,8%	24,2%	27,6%	22,8%
Grove, O	8,3%	23,5%	25,8%	25,0%	17,3%
Illa de Arousa, A	8,3%	26,7%	28,1%	21,8%	15,2%
Pobra do Caramiñal, A	7,9%	23,5%	25,0%	27,7%	16,0%
Rianxo	6,5%	22,5%	24,2%	23,4%	23,2%
Ribadumia	8,1%	23,2%	29,8%	21,7%	17,3%
Ribeira	8,0%	23,8%	28,7%	24,4%	15,1%
Vilagarcía de Arousa	6,6%	22,6%	26,9%	25,4%	18,5%
Vilanova de Arousa	7,5%	21,6%	26,3%	22,4%	22,4%
GALP Ría de Arousa	7,4%	23,1%	27,2%	24,4%	18,0%
Galicia	5,9%	21,5%	27,1%	25,1%	20,4%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

A fotografía varía lixeiramente se en vez de describir a situación do ano 2014 adoptamos unha perspectiva evolutiva. Desde 2008 o grupo de poboación no que o paro aumentou máis foi o grupo dos de 45 a 54 anos, seguido polos maiores desta idade. Por así dicilo, a destrución do emprego na área do GALP Ría de Arousa foi selectivo e concentrouse nas capas máis vellas da poboación, mentres que nas mozas e maduras a evolución foi comparativamente mellor que no conxunto de Galicia.

A este comportamento xeral ou por comarcas cabe engadir a evolución negativa específica que rexistrou o concello de Ribadumia, onde o crecemento do paro nestes anos foi xeral, afectando a todos os grupos de idade e rexistrando taxas de crecemento superiores ás medias do GALP e galega, se exceptuámos o grupo de maiores de 54 anos.

TÁBOA 40. EVOLUCIÓN DO PARO REXISTRADO SEGUNDO IDADE. 2008-2014

	MENORES DE 25 ANOS	DE 25 A 34 ANOS	DE 35 A 44 ANOS	DE 45 A 54 ANOS	MAIORES DE 54 ANOS
Boiro	-13,7%	9,2%	57,5%	86,3%	102,9%
Cambados	-0,8%	23,9%	96,5%	153,6%	114,0%
Catoira	-33,3%	23,0%	89,3%	108,6%	92,3%
Grove, O	1,0%	17,8%	58,9%	116,1%	78,3%
Illa de Arousa, A	-8,1%	29,8%	91,7%	122,5%	106,7%
Pobra do Caramiñal, A	-11,1%	16,8%	34,8%	101,0%	78,1%
Rianxo	-13,3%	18,1%	64,8%	83,0%	77,8%
Ribadumia	55,6%	36,0%	181,8%	130,6%	80,0%
Ribeira	13,7%	21,9%	61,3%	102,8%	70,8%
Vilagarcía de Arousa	1,0%	45,1%	89,9%	115,6%	96,3%
Vilanova de Arousa	18,1%	17,7%	92,3%	96,2%	110,7%
GALP Ría de Arousa	-0,1%	26,2%	77,1%	109,0%	91,7%
Galicia	-4,6%	30,7%	84,5%	89,7%	60,8%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

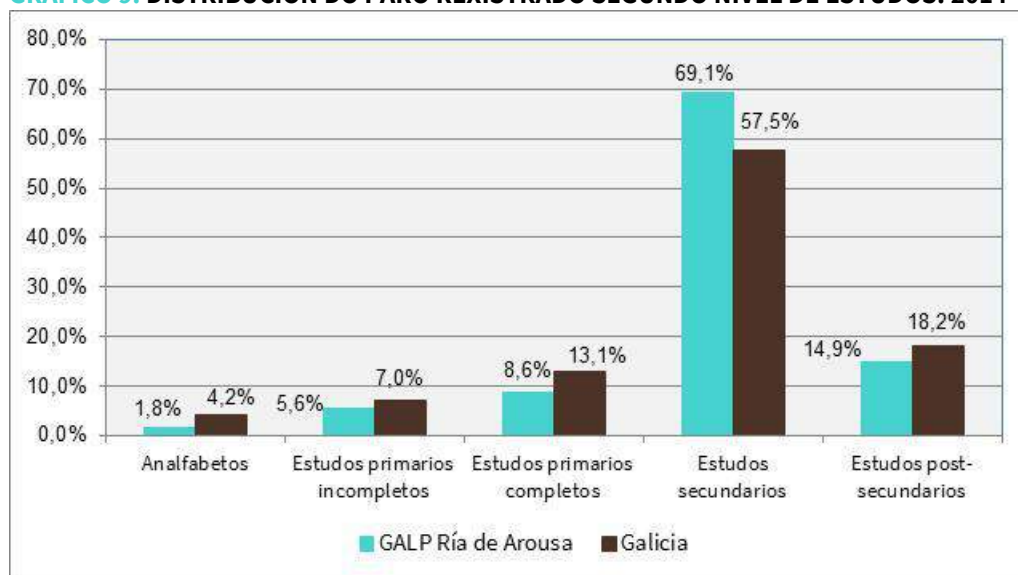
Outro xeito de achegármonos ás cifras do paro atende ao nivel educativo das persoas inscritas. O predominio das persoas con estudos secundarios nos parados é tan claro que o peso deste segmento acada no GALP Ría de Arousa un valor maior que en outras áreas costeiras: representan 2 de cada 3 inscritos, exactamente o 69,2%, case 12 puntos por riba do que supoñen no resto de Galicia.

Esta hexemonía dos desempregados con formación secundaria ten como corolario un peso das persoas universitarias (15% do total) e con estudos primarios ou básicos (14%) notablemente inferior ás medias galegas (18% e 20% respectivamente).

A concentración da oferta da forza de traballo nos diferentes niveis de estudos secundarios provoca que en termos relativos sexa tan difícil atopar traballo para estas persoas como para as universitarias. Esta situación que se dá na Arousa é a común en Galicia, pero non acontece en ningunha das restantes áreas costeiras investigadas. No Cantábrico, na Costa da Morte e na Ría de Muros e Noia, na de Pontevedra, e nas de Vigo e Baiona o habitual é que un universitario teña menos probabilidades de atopar unha saída laboral local ou comarcal para a súa formación que unha persoa coa ESO. Estamos por tanto diante dun fenómeno diferencial propio e exclusivo da zona da Ría de Arousa.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

GRÁFICO 9. DISTRIBUCIÓN DO PARO REXISTRADO SEGUNDO NIVEL DE ESTUDOS. 2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

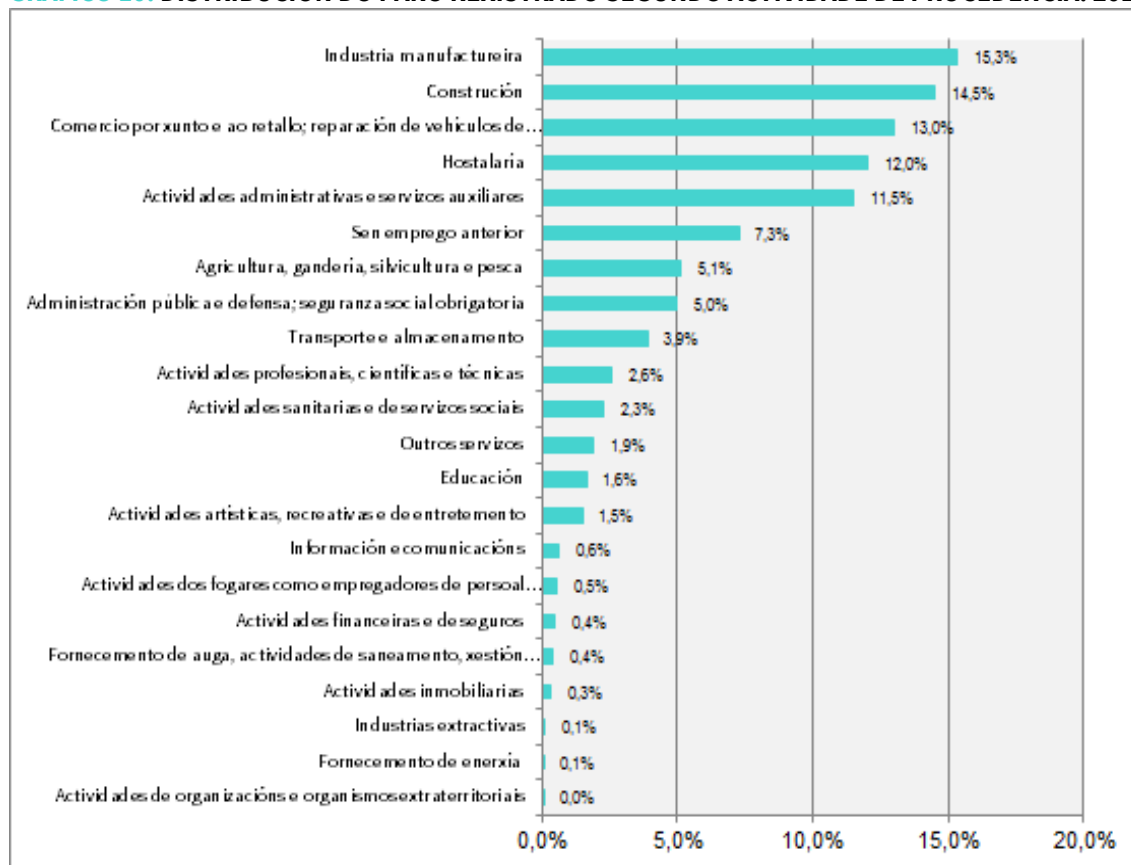
TÁBOA 41. DISTRIBUCIÓN DO PARO REXISTRADO SEGUNDO NIVEL DE ESTUDOS. 2014

	ANALFABETOS	ESTUDOS PRIMARIOS INCOMPLETOS	ESTUDOS PRIMARIOS COMPLETOS	ESTUDOS SECUNDARIOS	ESTUDOS POST-SECUNDARIOS
Boiro	3,1%	3,1%	8,2%	72,0%	13,6%
Cambados	1,8%	11,4%	8,9%	64,4%	13,6%
Catoira	0,5%	3,0%	12,1%	71,9%	12,6%
Grove, O	1,2%	12,4%	9,5%	66,3%	10,7%
Illa de Arousa, A	0,2%	3,9%	7,8%	72,9%	15,2%
Pobra do Caramiñal, A	1,1%	2,4%	6,3%	71,9%	18,3%
Rianxo	1,9%	5,0%	8,1%	72,3%	12,6%
Ribadumia	1,7%	10,6%	9,2%	65,8%	12,7%
Ribeira	3,8%	4,1%	5,6%	69,8%	16,7%
Vilargarcía de Arousa	1,2%	4,1%	9,5%	68,3%	16,9%
Vilanova de Arousa	0,9%	5,5%	10,6%	70,4%	12,7%
GALP Ría de Arousa	1,8%	5,6%	8,6%	69,1%	14,9%
Galicia	4,2%	7,0%	13,1%	57,5%	18,2%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

O detalle do paro por actividades económicas de procedencia tamén nos presenta un dato inédito no resto do litoral galego. A actividade de procedencia máis frecuente no rexistro de persoas paradas corresponde á industria manufacteireira. Tras ela aparecen as outras grandes actividades frecuentes nestes listados: construción, comercio por xunto e ao retalho; reparación de vehículos de..., hostalaría e administración privada.

GRÁFICO 10. DISTRIBUCIÓN DO PARO REXISTRADO SEGUNDO ACTIVIDADE DE PROCEDENCIA. 2014

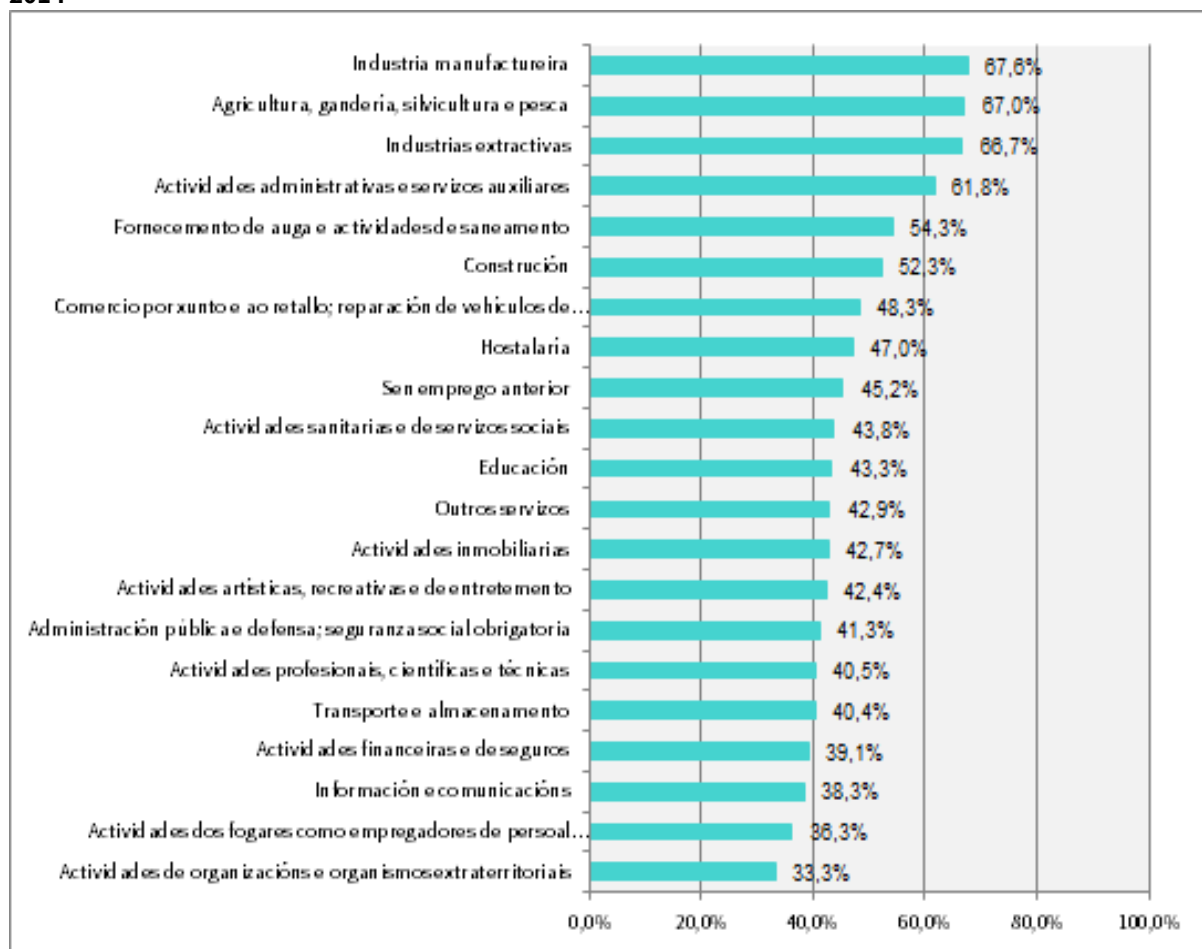

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

Como é habitual en calquera análise cruzada de actividades económicas e xénero, no ámbito do GALP Ría de Arousa e nas cifras do paro existe unha forte compoñente de xénero. Sistemáticamente repítense no listado de profesións (e de persoas paradas) a mesma xerarquía na relación de actividades que noutras zonas do litoral ou do interior de Galicia.

As mulleres representan máis do 80% nas actividades de traballo doméstico, saúde e servizos sociais e servizos persoais. Son tamén máis de 2/3 no ensino, a hostalaría e as inmobiliarias. Pola contra representan menos do 25% no sector primario (agro, pesca e industrias extractivas e enerxéticas), no transporte e na construción.

GRÁFICO 11. PORCENTAXE DE MULLERES NO PARO REXISTRADO SEGUNDO ACTIVIDADE DE PROCEDENCIA. 2014

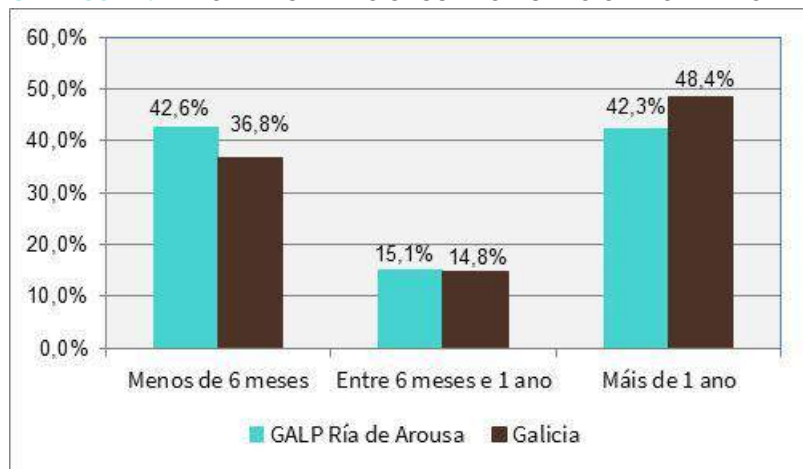

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

No que toca aos datos de antigüidade no paro, o territorio do GALP Ría de Arousa ten un período medio de permanencia no desemprego inferior ao doutras zonas marítimas. En comparación coa media galega o grupo de parados con menos de 6 meses nas listas ten aquí máis importancia, e o de máis dun ano, menos.

Só hai dous concellos onde o peso das persoas paradas de longa duración se aproxima aos parámetros medios en Galicia: Vilagarcía e Catoira. Salienta ademais a elevada proporción de parados de curta duración (menos de 6 meses) no concello do Grove, onde a actividade turística pode estar relacionada cunha rotación intensa no mercado laboral.

GRÁFICO 12. PARO REXISTRADO SEGUNDO DURACIÓN DO TEMPO EN DESEMPREGO. 2014

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

Nesta área do GALP Ría de Arousa a diferenza entre mulleres e homes en canto ao tempo de permanencia no paro existe pero é menor que no conxunto de Galicia.

TÁBOA 42. PARO REXISTRADO SEGUNDO DURACIÓN DO TEMPO DE DESEMPREGO. 2014

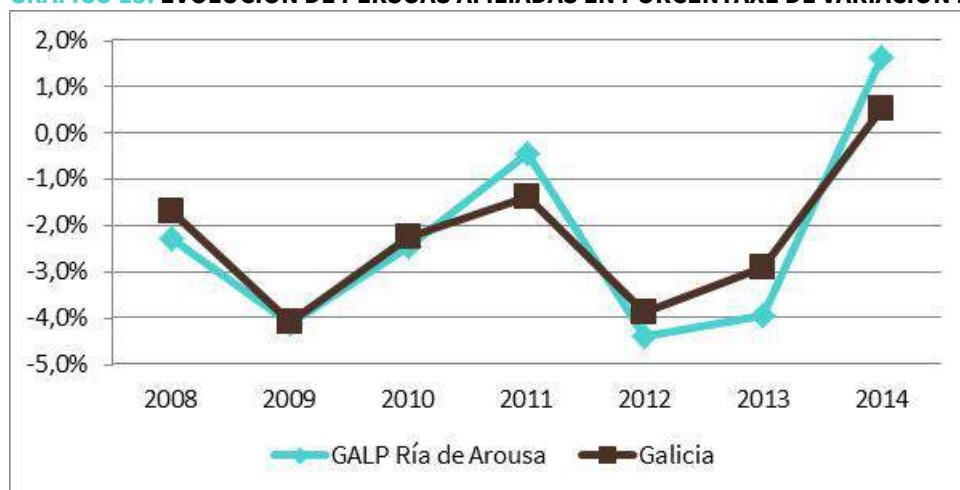
	MENOS DE 6 MESES			ENTRE 6 MESES E 1 ANO			MÁIS DE 1 ANO		
	HOMES	MULLERES	TOTAL	HOMES	MULLERES	TOTAL	HOMES	MULLERES	TOTAL
Boiro	46,5%	47,8%	47,2%	14,6%	14,1%	14,3%	38,9%	38,2%	38,6%
Cambados	45,5%	45,1%	45,3%	14,4%	15,8%	15,1%	40,1%	38,9%	39,5%
Catoira	40,4%	34,2%	37,2%	13,6%	15,1%	14,4%	46,0%	50,7%	48,4%
Grove, O	54,3%	61,2%	57,8%	16,7%	16,8%	16,7%	29,0%	21,9%	25,4%
Illa de Arousa, A	45,4%	44,7%	44,7%	17,1%	17,9%	17,4%	37,5%	37,7%	37,7%
Pobra do Caramiñal, A	48,3%	41,9%	44,9%	14,9%	14,7%	14,8%	36,8%	43,5%	40,4%
Rianxo	41,5%	39,7%	40,5%	13,1%	12,5%	12,9%	45,6%	47,6%	46,6%
Ribadumia	45,0%	50,2%	47,6%	17,5%	15,8%	16,5%	37,5%	34,0%	35,9%
Ribeira	48,5%	39,5%	43,2%	15,2%	15,4%	15,3%	36,4%	44,9%	41,4%
Vilagarcía de Arousa	38,9%	34,3%	36,4%	15,7%	14,9%	15,3%	45,5%	50,8%	48,3%
Vilanova de Arousa	38,9%	40,0%	39,5%	14,2%	15,6%	14,9%	46,7%	44,4%	45,7%
GALP Ría de Arousa	43,8%	41,3%	42,5%	15,1%	15,1%	15,1%	41,1%	43,6%	42,4%
Galicia	38,8%	34,9%	36,8%	15,2%	14,5%	14,8%	46,0%	50,6%	48,4%

Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal. IGE

Persoas afiliadas

Os datos de afiliacións á Seguridade Social son a segunda fonte de datos que nos permite caracterizar o mercado laboral da zona costeira do GALP Ría de Arousa. Segundo os datos a evolución temporal nesta área segue o mesmo comportamento que no conxunto de Galicia, se cabe cun pouco máis de variabilidade que denotaría unha maior dependencia dos cambios xerais no PIB. Ao compás do ciclo económico as afiliacións tiveron que esperar ao 2014 para presentar unha taxa positiva de variación interanual.

GRÁFICO 13. EVOLUCIÓN DE PERSOAS AFILIADAS EN PORCENTAXE DE VARIACIÓN INTERANUAL

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Os retrocesos no número de persoas afiliadas que se acumulan entre 2007 e 2014 acadan o -15%, o mesmo saldo que en Galicia. Por concellos destacan os comportamentos máis benignos, con menor destrución de emprego, en Ribadumia, Boiro e Ribeira, onde a caída se sitúa no 10-11%. En tanto, no concello Catoira a destrución supera o 20%, e en Vilanova, Cambados e O Grove, aproxímase a esa cifra.

TÁBOA 43. PERSOAS AFILIADAS, EVOLUCIÓN 2007-2014 E PESO RELATIVO. DATOS MEDIOS DE AFILIACIÓN

	2014	2007-2014	% RELATIVO
Boiro	6.284	-10,0%	12,5%
Cambados	4.701	-18,2%	9,4%
Catoira	1.038	-24,0%	2,1%
Grove, O	3.739	-18,5%	7,4%
Illa de Arousa, A	1.911	-16,5%	3,8%
Pobra do Caramiñal, A	2.962	-13,9%	5,9%
Rianxo	3.618	-17,5%	7,2%
Ribadumia	1.774	-10,2%	3,5%
Ribeira	7.731	-11,6%	15,4%
Vilagarcía de Arousa	11.348	-15,4%	22,6%
Vilanova de Arousa	3.407	-18,7%	6,8%
GALP Ría de Arousa	48.513	-15,1%	100,0%
Galicia	902.795	-14,8%	

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Aínda que hai excepcións e concellos que se sitúan preto da media do GALP, si parece existir un patrón polo cal os concellos que concentran máis afiliacións (os máis populosos) posúen unha evolución máis positiva.

Por sexos, a evolución da afiliacións é moi distinta para homes e mulleres. Como xa vimos a través dos datos do paro a recesión cebouse cos homes, cuxas altas caeron un 23%. Pola súa banda entre as mulleres o mesmo indicador reduciuse a unha perda do 6%. Ambas as dúas magnitudes calcan o comportamento xeral en Galicia, co cal o GALP Ría de Arousa non constitúe unha excepción e se insire nos parámetros globais de comportamento do mercado laboral.

TÁBOA 44. PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO XÉNERO E EVOLUCIÓN 2007-2014

	2014		EVOLUCIÓN 2007-2014	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Boiro	3.114	3.170	-18,7%	0,7%
Cambados	2.333	2.368	-26,7%	-7,7%
Catoira	574	463	-29,4%	-15,9%
Grove, O	1.952	1.787	-24,4%	-10,8%
Illa de Arousa, A	1.040	871	-18,6%	-13,9%
Pobra do Caramiñal, A	1.531	1.431	-19,9%	-6,3%
Rianxo	1.932	1.686	-23,2%	-9,7%
Ribadumia	929	845	-17,8%	-0,2%
Ribeira	4.199	3.533	-18,2%	-2,2%
Vilagarcía de Arousa	5.823	5.525	-23,5%	-4,8%
Vilanova de Arousa	1.707	1.700	-27,0%	-8,2%
GALP Ría de Arousa	25.135	23.378	-22,3%	-5,7%
Galicia	463.991	438.804	-22,0%	-5,4%

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Se atopamos algunha diferenza salientable nos datos municipais, que reflicten caídas anormalmente elevadas das afiliacións en Catoira, A Illa ou O Grove, e máis reducidas en Boiro, Ribeira e Ribadumia, o cal é certo para ambos sexos pero é sobre todo para as mulleres. Vemos, por tanto, que o mellor comportamento do mercado laboral nos concellos máis dinámicos está ligado nalgunha medida á contratación feminina.

Este peor comportamento dos homes nas listas da Seguridade Social é o causante de que a proporción de ambos sexos na poboación ocupada tendera a igualarse durante a crise económica.

O réxime especial do mar é especialmente importante no concello da Illa de Arousa, onde máis da metade das afiliacións se inscriben neste réxime, sendo por tanto o municipio con maior dependencia do sector marítimo-pesqueiro, tanto do GALP Ría de Arousa como de toda Galicia.

Porén, unha boa cantidade adicional de concellos supera a porcentaxe media de afiliación que o GALP ten no réxime especial do mar. Trátase dos concellos de Ribeira e Cambados (17-18%) e Rianxo, O Grove, Vilanova e Boiro (13-15%). Lembremos que a porcentaxe que acada este réxime no GALP é do 13%, e en Galicia (incluíndo obviamente as zonas non litorais), de só o 2%.

No que atinxe ao reparto do resto de persoas afiliadas entre os réximes xeral e de autónomos, e deixando de lado, por minoritarios, os restantes réximes, percíbese unha tendencia a que o xeral teña máis importancia nos concellos máis grandes e dinámicos, e os autónomos nos intersticiais.

TÁBOA 45. PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO RÉXIME. 2014

	RÉXIME XERAL E MINERÍA DO CARBÓN	RÉXIME ESPECIAL DE AUTÓNOMOS	RÉXIME ESPECIAL AGRARIO	RÉXIME ESPECIAL DO MAR	RÉXIME ESPECIAL EMPREGADOS DO FOGAR	TOTAL
Boiro	4.485	1.247	9	833	47	6.621
Cambados	2.796	1.158	73	833	70	4.930
Catoira	854	196	7	10	19	1.086
Grove, O	2.514	926	3	551	31	4.025
Illa de Arousa, A	684	250	22	1.010	4	1.970
Pobra do Caramiñal, A	2.229	598	2	259	26	3.114
Rianxo	2.427	717	8	574	33	3.759
Ribadumia	1.300	447	36	44	21	1.848
Ribeira	4.959	1.497	4	1.437	93	7.990
Vilagarcía de Arousa	8.495	2.359	212	458	223	11.747
Vilanova de Arousa	2.139	848	44	496	54	3.581
GALP Ría de Arousa	32.882	10.243	420	6.505	621	50.671
Galicia	646.080	216.737	6.611	19.722	27.097	916.247

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

En perspectiva evolutiva, os datos por réximes de cotización amosan no ámbito do GALP un comportamento máis estable e compensado que no conxunto de Galicia. Isto é, os réximes que perderon afiliacións aquí perderon menos que no resto do país, e aqueles que as gañaron en Galicia fixérono aquí tamén en menor medida.

En xeral os concellos con maior relevancia e vínculo co mar experimentaron maiores caídas de afiliación que aqueles máis diversificados, aínda que hai excepcións á este patrón (en Vilanova, co 14% da poboación ocupada no réxime do mar, estas afiliacións só caeron un 3% durante a recesión).

No resto de réximes, non hai relación directa entre a importancia do réxime xeral e a evolución máis ou menos positiva, pero en cambio, no réxime de autónomos, si se aprecia que aqueles concellos nos que teñen máis importancia son ademais os mesmos onde máis se disparou o seu crecemento. É unha evidencia de que nestas localidades parte da destrución de emprego se compensou mediante o recurso á alta en autónomos, e que este fenómeno foi máis intenso nos concellos cunha economía menos dinámica e un mercado laboral con menos saídas.

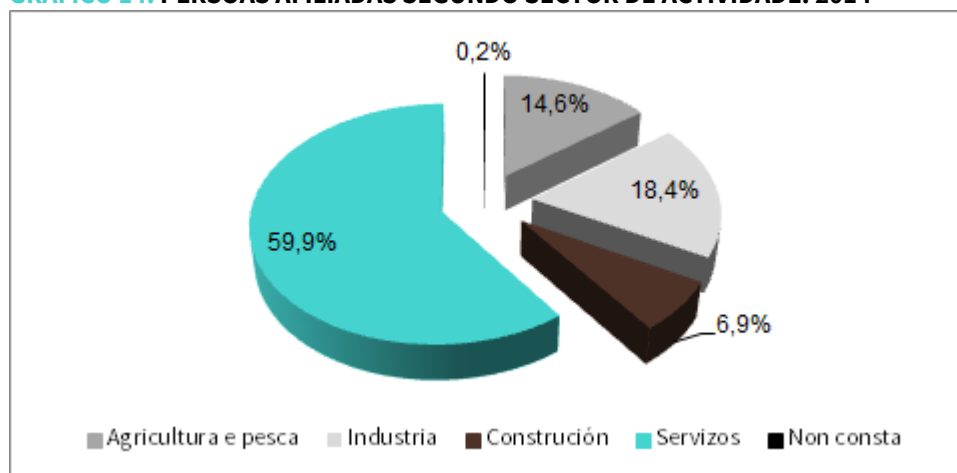
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

TÁBOA 46. EVOLUCIÓN DAS PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO RÉXIME. 2007-2014

	RÉXIME XERAL E MINERÍA DO CARBÓN	RÉXIME ESPECIAL DE AUTÓNOMOS	RÉXIME ESPECIAL AGRARIO	RÉXIME ESPECIAL DO MAR	RÉXIME ESPECIAL EMPREGADOS DO FOGAR	TOTAL
Boiro	-2,8%	3,6%	-92,5%	-16,4%	0,0%	-5,2%
Cambados	-21,7%	6,5%	-62,8%	-1,3%	37,3%	-14,2%
Catoira	-23,1%	-4,6%	-70,2%	-28,6%	81,0%	-20,4%
Grove, O	-10,6%	-7,4%	-88,9%	-22,2%	-22,5%	-12,2%
Illa de Arousa, A	-16,6%	5,0%	633,3%	-17,5%	0,0%	-14,0%
Pobra do Caramiñal, A	-9,0%	-3,6%	-92,6%	-16,0%	-20,0%	-9,5%
Rianxo	-16,0%	0,8%	-93,0%	-11,0%	32,0%	-14,3%
Ribadumia	-9,4%	18,3%	-68,0%	33,3%	16,7%	-6,5%
Ribeira	-1,8%	3,1%	-97,5%	-27,7%	-3,1%	-8,6%
Vilagarcía de Arousa	-18,0%	-1,8%	239,2%	2,8%	55,9%	-12,5%
Vilanova de Arousa	-18,5%	2,0%	-76,1%	-2,9%	31,7%	-14,6%
GALP Ría de Arousa	-12,9%	1,1%	-59,2%	-15,7%	22,2%	-11,3%
Galicia	-16,2%	13,5%	-87,3%	-22,2%	38,4%	-13,5%

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

GRÁFICO 14. PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO SECTOR DE ACTIVIDADE. 2014

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Os datos sectoriais de afiliación complementan esta visión xeral do mercado laboral. Salvando a evidente maior importancia do sector primario (14,6% fronte ao 7% en Galicia), no GALP Ría de Arousa tamén atopamos un dato diferencial no sector industrial, xa que aquí acadou o 18,4% cando en Galicia importa só o 14%. O corolario desta relevancia dos sectores primario e secundario é unha menor presenza do sector servizos, que malia a todo segue a ser maioritario (59,9%). Noutras palabras, podemos afirmar que nesta área a economía posúe un grao de diversificación máis elevado que en Galicia.

Os datos municipais permiten inferir que a relevancia industrial se concentra na comarca do Barbanza e en Catoira, descendendo no Salnés ás porcentaxes habituais en Galicia. En consecuencia, a importancia relativa dos servizos é maior no sur e menor no norte.

TÁBOA 47. PERSOAS AFILIADAS SEGUNDO SECTOR DE ACTIVIDADE. 2014

	AGRICULTURA E PESCA	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	NON CONSTA	TOTAL
Boiro	912	1.665	515	3.184	9	6.284
Cambados	953	692	331	2.719	7	4.701
Catoira	27	288	90	630	4	1.038
Grove, O	504	552	218	2.462	3	3.739
Illa de Arousa, A	1.024	181	72	630	5	1.911
Pobra do Caramiñal, A	270	744	190	1.755	4	2.962
Rianxo	579	886	330	1.815	7	3.618
Ribadumia	141	348	163	1.120	2	1.774
Ribeira	1.468	1.324	441	4.479	20	7.731
Vilagarcía de Arousa	497	1.833	686	8.321	12	11.348
Vilanova de Arousa	606	512	290	1.989	10	3.407
GALP Ría de Arousa	7.056	8.908	3.364	29.030	83	48.440
Galicia	61.801	128.033	68.863	642.580	1.519	902.795

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Contratación

A reforma laboral do ano 2010 supuxo un punto de inflexión na evolución da contratación tanto en España e en Galicia, incrementando de forma xeral o número de contratos asinados anualmente.

Porén, no ámbito do GALP Ría de Arousa, as estatísticas laborais oficiais amosan como o efecto daquela reforma apenas se deixou notar. En 2013 mantíñase o nivel de contratación do ano 2011, e aínda que en 2014 se elevou o número de contratos o novo nivel acadado é inferior ao que existía en 2007.

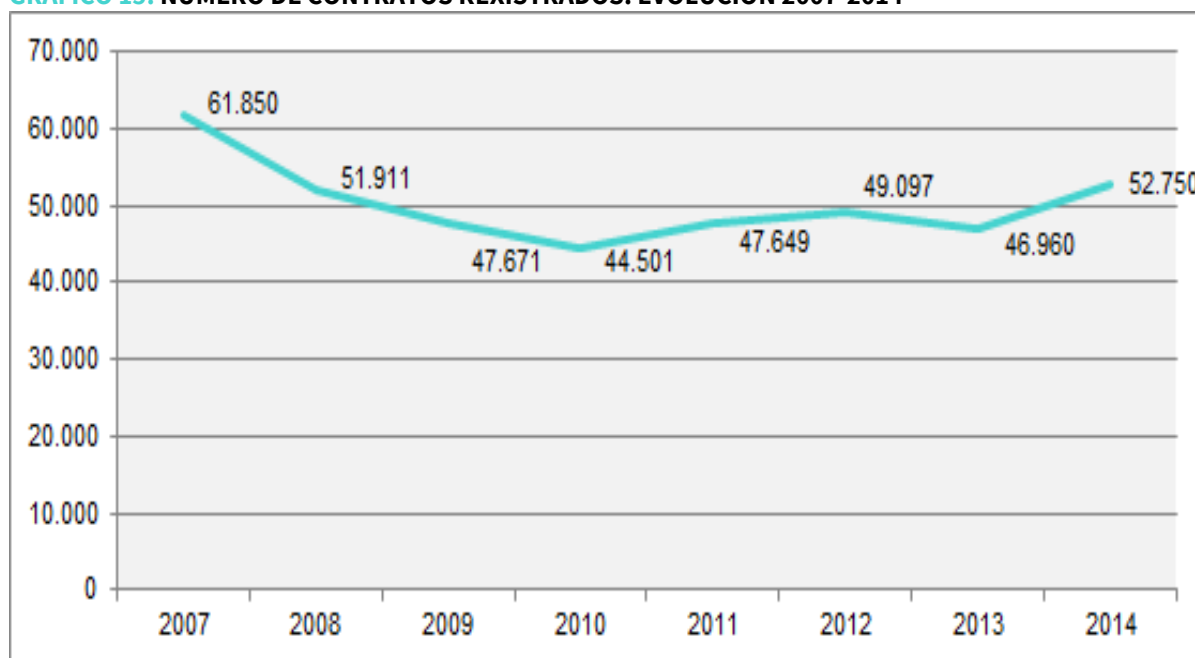
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Das áreas costeiras analizadas esta incapacidade para retomar os niveis de contratación previos á crise económica só se rexistra, ademais de no territorio do GALP Ría de Arousa, nas Rías de Vigo e Baiona. Ao contrario, o habitual no resto do litoral galego é que o nivel de contratación en 2014 sexa superior ou substancialmente superior ao do ano 2007.

Se temos en conta que a tónica xeral no mercado laboral galego e español é a substitución de contratos estables ou a tempo completo por contratos precarios e a tempo parcial a evolución dos contratos asinados é, a priori, unha característica distintiva e negativa do mercado laboral neste ámbito.

De feito, a destrución neta de contratos entre 2007 e 2014 alcanza no territorio a cifra do -15%, un dato só superado polo -18% rexistrado nas rías de Vigo e Baiona e que contrasta enormemente cos datos positivos do resto de áreas costeiras, en especial cos do Cantábrico (+13%) e a Ría de Pontevedra (+10%). A evolución é mesmo peor que a acontecida no conxunto de Galicia, onde a contratación caeu un -9% durante o mesmo intervalo temporal.

GRÁFICO 15. NÚMERO DE CONTRATOS REXISTRADOS. EVOLUCIÓN 2007-2014

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar.

Por concellos a evolución da contratación é moi desigual. Salientan as caídas nos municipios de Vilagarcía e Rianxo (do -42% ao -35%), mais tamén as de Ribeira e Catoira (-27% e -20%). No lado contrario os contratos aumentaron sensiblemente en Boiro, Cambados e A Illa (+39%, +27%, +18%).

Os datos de contratación por xénero e concello demostran que existe un vínculo directo entre as maiores caídas no número de contratos e o peso dos homes na contratación.

TÁBOA 48. NÚMERO DE CONTRATOS, PORCENTAXE RELATIVA E EVOLUCIÓN

	2014	EVOLUCIÓN 2007-2014	PORCENTAXE 2014
Boiro	7.002	38,7%	12,9%
Cambados	5.744	27,1%	10,6%
Catoira	584	-20,3%	1,1%
Grove, O	7.855	-5,3%	14,4%
Illa de Arousa, A	684	18,3%	1,3%
Pobra do Caramiñal, A	7.758	-8,0%	14,3%
Rianxo	1.391	-34,8%	2,6%
Ribadumia	1.663	-12,4%	3,1%
Ribeira	7.223	-26,6%	13,3%
Vilagarcía de Arousa	10.371	-41,8%	19,1%
Vilanova de Arousa	2.538	-7,9%	4,7%
GALP Ría de Arousa	52.750	-14,7%	100,0%
Galicia	786.193	-9,1%	

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

TÁBOA 49. DISTRIBUCIÓN PORCENTUAL DOS CONTRATOS POR XÉNERO. EVOLUCIÓN 2007-2014

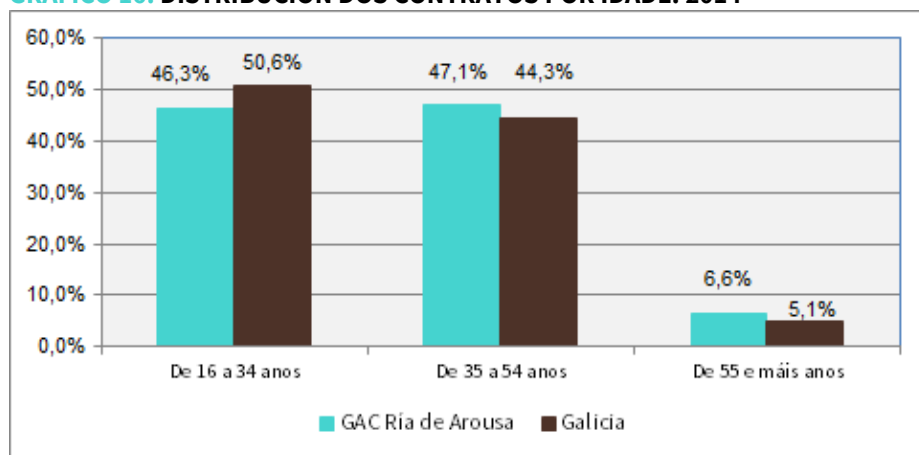
	2014		EVOLUCIÓN 2007-2014	
	HOMES	MULLERES	HOMES	MULLERES
Boiro	44,5%	55,5%	37,0%	40,1%
Cambados	51,4%	48,6%	35,5%	19,3%
Catoira	57,0%	43,0%	-13,3%	-28,1%
Grove, O	41,7%	58,3%	-4,1%	-6,1%
Illa de Arousa, A	38,9%	61,1%	-1,1%	35,3%
Pobra do Caramiñal, A	77,3%	22,7%	-7,7%	-8,9%
Rianxo	51,6%	48,4%	-38,7%	-30,0%
Ribadumia	48,6%	51,4%	12,1%	-27,4%
Ribeira	43,7%	56,3%	-6,0%	-37,3%
Vilagarcía de Arousa	64,6%	35,4%	-21,3%	-60,6%
Vilanova de Arousa	47,6%	52,4%	-5,3%	-10,1%
GALP Ría de Arousa	54,0%	46,0%	-5,1%	-24,1%
Galicia	53,1%	46,9%	-8,5%	-9,7%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

A distribución dos contratos por idades no ámbito do GALP Ría de Arousa aproxímase á existente no conxunto de Galicia, pero intúese un peso menor dos contratos ás persoas de menos de 35 anos para concentrarse nas persoas que superan esa idade.

GRÁFICO 16. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS POR IDADE. 2014

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar.

TÁBOA 50. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS POR IDADES. 2014

	DE 16 A 34 ANOS	DE 35 A 54 ANOS	DE 55 E MÁIS ANOS
Boiro	52,5%	44,3%	3,2%
Cambados	48,7%	47,3%	3,9%
Catoira	40,8%	47,4%	11,8%
Grove, O	44,1%	49,2%	6,7%
Illa de Arousa, A	49,6%	47,8%	2,6%
Pobra do Caramiñal, A	43,2%	48,7%	8,2%
Rianxo	45,3%	47,0%	7,7%
Ribadumia	50,0%	45,1%	4,9%
Ribeira	51,9%	43,7%	4,4%
Vilagarcía de Arousa	42,7%	48,0%	9,3%
Vilanova de Arousa	38,7%	51,2%	10,1%
GALP Ría de Arousa	46,3%	47,1%	6,6%
Galicia	50,6%	44,3%	5,1%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Os datos indican ademais que esta menor contratación da mocidade é algo máis intensa nos concellos do Salnés.

Nos contratos celebrados en 2014 observamos unha distribución por tipos bastante diferente da que se rexistra en Galicia. Así, no ámbito do GALP existe unha notable proliferación de contratos de obra ou servizo, que significan o 53% do total, cando a media galega é do 35%.

É certo que a contratación indefinida representa aquí só o 4% fronte ao 5% de Galicia, pero o anterior incide sobre todo na perda de relevancia dos contratos eventuais (35% fronte a 42% en Galicia) e de interinidade (4% fronte a 10%), así como tamén na menor importancia dos recollidos baixo o epígrafe outros (1% fronte a 3%).

Dos datos municipais destaca esta concentración de contratos de obra ou servizo na Pobra do Caramiñal. Polo lado positivo, a contratación indefinida supera o 10% en Ribeira e Catoira.

TÁBOA 51. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS POR TIPOLOXÍA. 2014

	INDEFINIDO ORDINARIO E FOMENTO DO EMPREGO	DE OBRA OU SERVIZO	EVENTUAL POR CIRCUNSTAN. DA PRODUCCIÓN	INTERINIDADE	EN PRÁCTICAS	PARA A FORMACIÓN	OUTROS	CONVERSIÓN A INDEFINIDOS
Boiro	2,4%	40,1%	52,6%	1,9%	0,1%	0,9%	0,4%	1,5%
Cambados	3,7%	59,0%	29,5%	3,1%	0,3%	1,5%	0,8%	2,2%
Catoira	14,9%	41,6%	32,0%	3,6%	0,3%	1,0%	4,3%	2,2%
Grove, O	2,3%	41,3%	50,4%	3,1%	0,1%	0,9%	1,3%	0,8%
Illa de Arousa, A	4,1%	57,5%	30,0%	4,7%	0,0%	1,0%	1,2%	1,6%
Pobra do Caramiñal, A	1,1%	84,6%	11,6%	1,6%	0,1%	0,1%	0,2%	0,7%
Rianxo	6,2%	45,7%	36,2%	3,2%	0,2%	1,5%	4,5%	2,4%
Ribadumia	4,1%	36,3%	44,5%	9,9%	0,7%	1,1%	0,3%	3,1%
Ribeira	11,1%	45,5%	31,9%	6,7%	0,3%	1,4%	0,5%	2,5%
Vilagarcía de Arousa	3,2%	54,1%	31,8%	5,8%	0,5%	1,0%	1,0%	2,6%
Vilanova de Arousa	3,3%	42,7%	41,9%	2,7%	0,2%	1,0%	4,0%	4,3%
GALP Ría de Arousa	4,0%	52,8%	35,1%	4,0%	0,2%	1,0%	1,0%	1,9%
Galicia	5,0%	35,3%	42,2%	10,2%	0,5%	1,3%	2,7%	2,8%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Se adoptamos unha perspectiva dinámica, a evolución diferencial do GALP Ría de Arousa a respecto do acontecido en Galicia durante os anos de recesión económica reside, ademais de na proliferación dos contratos de obra e servizo, nun aumento dos contratos indefinidos (do 12%, mentres en Galicia caeron durante o mesmo período case un 20%).

Tamén son específicas deste ámbito as intensas caídas rexistradas nos contratos eventuais e de interinidade.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

TÁBOA 52. EVOLUCIÓN DOS CONTRATOS POR TIPOLOXÍA. EVOLUCIÓN 2007-2014

	GALP RÍA DE AROUSA	GALICIA
Indefinido ordinario e fomento do emprego	11,8%	-19,3%
De obra ou servizo	48,7%	-7,3%
Eventual por circunstancias da produción	-42,2%	-1,0%
Interinidade	-59,2%	-6,9%
En prácticas	-51,7%	-48,5%
Para a formación	-50,7%	-22,4%
Outros	-26,4%	-16,6%
Conversións a indefinidos	-53,9%	-55,1%
Total de contratos rexistrados	-14,9%	-9,1%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Se falamos da evolución da temporalidade o GALP viu diminuír levemente a súa taxa entre 2007 e 2014 (8 décimas menos), o contrario do que se rexistrou en Galicia (8 décimas máis).

Por concellos, A Pobra e A Illa acadan as maiores cotas de temporalidade na contratación (superior ao 97% do total), mentres que Ribeira é o concello coa menor taxa (92,5%, un valor inferior á media do GALP e de Galicia).

TÁBOA 53. EVOLUCIÓN DA TAXA DE TEMPORALIDADE NOS CONTRATOS. 2007 E 2014

	2007			2014		
	TOTAL	HOMES	MULLERES	TOTAL	HOMES	MULLERES
Boiro	94,8%	94,9%	94,7%	96,3%	95,4%	97,2%
Cambados	95,7%	94,8%	96,5%	96,6%	96,3%	96,9%
Catoira	96,3%	96,0%	96,8%	96,2%	97,3%	94,8%
Grove, O	98,1%	97,8%	98,4%	97,2%	96,5%	97,8%
Illa de Arousa, A	96,3%	95,6%	97,0%	97,1%	95,7%	98,0%
Pobra do Caramiñal, A	98,6%	99,0%	97,4%	97,3%	97,7%	96,5%
Rianxo	96,6%	96,7%	96,5%	96,1%	96,4%	95,8%
Ribadumia	95,2%	94,2%	95,8%	96,6%	95,5%	97,6%
Ribeira	96,5%	94,9%	97,3%	92,5%	91,1%	94,8%
Vilagarcía de Arousa	96,7%	96,2%	97,1%	96,5%	97,2%	95,2%
Vilanova de Arousa	94,7%	94,6%	94,8%	96,5%	96,8%	96,1%
GALP Ría de Arousa	96,8%	96,6%	96,9%	96,0%	95,7%	96,3%
Galicia	93,9%	93,5%	94,4%	94,7%	94,8%	94,7%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Ao fixármonos no tipo de xornada o GALP Ría de Arousa presenta unha maior proporción de contratos a tempo completo que o conxunto de Galicia (78% por 63%). Especialmente relevante é a porcentaxe que acada o concello da Pobra, co 91%. En todos os concellos da área a importancia da xornada completa é superior á que se rexistra en Galicia. O contrario acontece cos contratos a tempo parcial, que en todos os concellos acadan unha proporción inferior á que atopamos no resto do país.

Salienta igualmente nestes datos a importancia dos fixos discontinuos nos concellos de Ribeira e Catoira, onde representan o 7-9% do total cando o normal no resto de concellos do GALP e en Galicia é unha porcentaxe mínima do 0-2%.

En función do nivel de estudos os datos revelan, igual que facían os do paro e os das afiliacións, un predominio dos contratos asinados por persoas con estudos secundarios, en especial nos concellos intersticiais e nos da zona norte. Aí é onde a contratación de persoas con estudos universitarios ou primarios se resinte máis.

TÁBOA 54. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS POR TIPO DE XORNADA. 2014

	A TEMPO COMPLETO	A TEMPO PARCIAL	FIXO DISCONTINUO
Boiro	77,9%	22,0%	0,1%
Cambados	76,1%	23,0%	0,9%
Catoira	72,3%	19,2%	8,6%
Grove, O	82,0%	16,8%	1,2%
Illa de Arousa, A	65,8%	33,9%	0,3%
Pobra do Caramiñal, A	91,2%	8,5%	0,3%
Rianxo	72,0%	27,7%	0,2%
Ribadumia	79,9%	18,8%	1,3%
Ribeira	65,6%	27,7%	6,8%
Vilagarcía de Arousa	77,4%	22,2%	0,3%
Vilanova de Arousa	73,7%	25,7%	0,7%
GALP Ría de Arousa	78,0%	20,5%	1,5%
Galicia	62,9%	36,6%	0,5%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

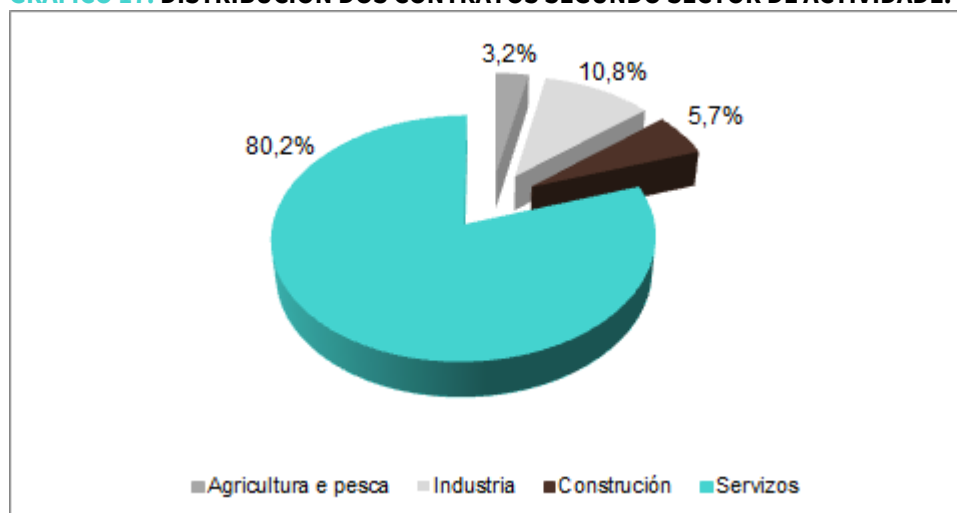
TÁBOA 55. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS REXISTRADOS SEGUNDO NIVEL DE ESTUDOS. 2014

	SEN ESTUDOS	ESTUDOS PRIMARIOS	ESTUDOS SECUNDARIOS	ESTUDOS SUPERIORES	SEN CLASIFICAR
Boiro	0,8%	12,5%	82,8%	3,8%	0,0%
Cambados	1,1%	27,6%	63,5%	7,8%	0,0%
Catoira	0,3%	20,9%	75,3%	3,4%	0,0%
Grove, O	4,3%	10,8%	77,6%	7,3%	0,0%
Illa de Arousa, A	0,7%	20,8%	70,3%	8,2%	0,0%
Pobra do Caramiñal, A	23,9%	37,6%	36,5%	2,0%	0,0%
Rianxo	0,4%	13,9%	76,9%	8,6%	0,1%
Ribadumia	3,4%	22,1%	68,3%	6,3%	0,0%
Ribeira	5,0%	27,8%	58,1%	9,0%	0,1%
Vilagarcía de Arousa	1,0%	20,5%	69,2%	9,2%	0,1%
Vilanova de Arousa	0,7%	43,7%	52,5%	3,0%	0,1%
GALP Ría de Arousa	5,4%	23,3%	64,8%	6,5%	0,1%
Galicia	4,9%	18,4%	64,1%	12,4%	0,2%

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

Por último, se falamos de sectores de actividade económica, a industria volve a deixar sentir o seu peso, xa que reúne o 25,3% dos contratos totais, unha porcentaxe superior en 12 puntos á media galega. Esa diferenza é aproximadamente a mesma que se rexistra, con signo contrario, cando falamos do sector servizos.

GRÁFICO 17. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS SEGUNDO SECTOR DE ACTIVIDADE. 2014

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

TÁBOA 56. DISTRIBUCIÓN DOS CONTRATOS SEGUNDO SECTOR DE ACTIVIDADE. 2014

	AGRICULTURA E PESCA	INDUSTRIA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	TOTAL
Boiro	175	1.873	485	4.469	7.002
Cambados	992	1.705	214	2.833	5.744
Catoira	8	232	80	264	584
Grove, O	172	2.076	191	5.416	7.855
Illa de Arousa, A	87	181	38	378	684
Pobra do Caramiñal, A	43	1.547	88	6.080	7.758
Rianxo	93	426	208	664	1.391
Ribadumia	143	381	123	1.016	1.663
Ribeira	678	2.494	291	3.760	7.223
Vilagarcía de Arousa	229	1.766	1.053	7.323	10.371
Vilanova de Arousa	213	692	176	1.457	2.538
GALP Ría de Arousa	2.833	13.373	2.947	33.660	52.813
Galicia	25.691	108.953	47.393	604.156	786.193

Fonte: Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar

A contratación no sector industrial ten maior peso en Catoira, Ribeira e Cambados, mentres que na Pobra e Vilagarcía a contratación no sector servizos é máis notoria que no resto de concellos do GALP.

3.1.4. ESTRUCTURA ECONÓMICA E EMPRESARIAL

Renda e PIB

No ámbito do GALP Ría de Arousa e para o último ano con cifras estimativas, 2009, a renda familiar bruta dispoñible media por habitante era notablemente inferior á media galega: 13.744 euros fronte a case 15.000. Trátase da mesma distancia absoluta que separaba a ambos ámbitos nos anos 2007 e 2008. A distribución interna do nivel de renda por concellos é sensiblemente desigual. Se tomamos como referencia o índice municipal de renda, que toma como valor 100 a renda media galega, sitúase en 91,8, é dicir case 10 puntos menos.

Entre o concello con maior renda, A Illa (16.400 euros por habitante e ano), e o de menor renda, Ribeira (11.600) existe unha diferenza do 41%.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Os concellos con menor renda son, ademais de Ribeira, Catoira, e Ribadumia, e os de maior renda, alén da Illa, os de Cambados, O Grove e Boiro. Na área do Salnés, pois, rexístranse diferenzas moi importantes entre concellos adxacentes, sinal directo de concentración xeográfica da riqueza e indirecto dunha estratificación socioeconómica importante.

Para anos máis recentes (2010-2012) contamos con estimacións municipais do PIB. As cifras salientan un atraso maior do GALP a respecto da media galega que cando falamos de renda: aproximadamente 16.000 euros por habitante e ano fronte a 20.000 en Galicia.

Salienta o dato municipal de Ribadumia, que se ben xa lideraba aos concellos do GALP no ano 2010, en 2012 aumenta significativamente o seu PIB medio por habitante e se distancia do resto. A presenza no seu territorio do Polígono Industrial do Salnés, que se forma por agregación e ampliación dos polígonos das Sete Pías (Cambados) e de Cabanelas (Ribadumia), é o fenómeno que explica este incremento. A densidade de industrias tamén está detrás do valor elevado de Ribeira (20.000 euros por habitante).

TÁBOA 57. RENDA DISPOÑIBLE BRUTA E RENDA DISPOÑIBLE BRUTA POR HABITANTE. PERÍODO 2007-2009

	MILES DE EUROS			EUROS POR HABITANTE		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Boiro	242.334,0	258.225,0	270.929,0	13.001,5	13.730,3	14.274,4
Cambados	195.880,0	197.663,0	210.206,0	14.396,6	14.466,0	15.243,4
Catoira	38.387,0	41.936,0	41.328,0	11.021,2	12.054,0	11.906,7
Grove, O	154.443,0	168.634,0	166.489,0	13.734,4	14.980,4	14.767,5
Illa de Arousa, A	76.166,0	83.013,0	81.687,0	15.515,6	16.753,4	16.366,9
Pobra do Caramiñal, A	128.264,0	133.898,0	135.363,0	12.918,1	13.516,9	13.717,4
Rianxo	147.264,0	163.006,0	164.725,0	12.732,5	13.963,2	13.962,1
Ribadumia	53.706,0	58.058,0	59.743,0	11.378,4	12.025,3	12.066,9
Ribeira	297.066,0	314.211,0	317.812,0	10.879,1	11.436,7	11.552,2
Vilagarcía de Arousa	490.575,0	514.341,0	531.989,0	13.245,9	13.733,0	14.092,1
Vilanova de Arousa	139.378,0	144.428,0	145.061,0	13.098,2	13.522,0	13.555,8
GALP Ría de Arousa	1.963.463,0	2.077.413,0	2.125.332,0	12.881,1	13.514,1	13.744,6
Galicia	39.333.308,0	40.986.404,0	41.857.615,0	14.156,7	14.676,2	14.965,4

Fonte: Contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE

TÁBOA 58. INDICE MUNICIPAL DE RENDA NOS FOGARES.

2009	
Boiro	95,4
Cambados	101,9
Catoira	79,6
Grove, O	98,7
Illa de Arousa, A	109,4
Pobra do Caramiñal, A	91,7
Rianxo	93,3
Ribadumia	80,6
Ribeira	77,2
Vilagarcía de Arousa	94,2
Vilanova de Arousa	90,6
GALP Ría de Arousa	91,8
Galicia	100,0

Fonte: Elaboración propia a partir das contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE

TÁBOA 59. EVOLUCIÓN DO PIB E PIB PER CAPITA. ANOS 2010 E 2012

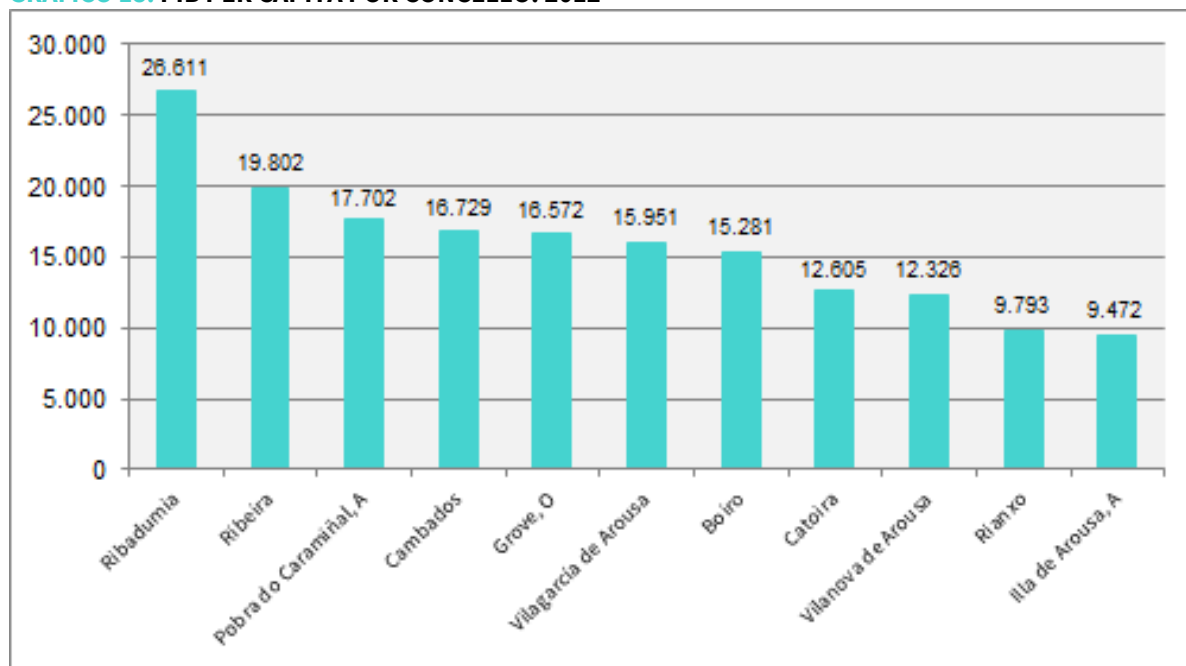
	2010			2012		
	MILES DE EUROS	PORCENTAXE	EUROS POR HABITANTE	MILES DE EUROS	PORCENTAXE	EUROS POR HABITANTE
Boiro	272.948	10,4%	14.394	291.475	11,3%	15.281
Cambados	243.890	9,3%	17.273	236.210	9,1%	16.729
Catoira	50.800	1,9%	14.674	43.637	1,7%	12.605
Grove, O	211.970	8,1%	18.760	187.243	7,3%	16.572
Illa de Arousa, A	58.004	2,2%	11.520	47.692	1,8%	9.472
Pobra do Caramiñal, A	172.756	6,6%	17.744	169.475	6,6%	17.702
Rianxo	125.700	4,8%	10.897	111.910	4,3%	9.793
Ribadumia	100.965	3,9%	19.209	139.866	5,4%	26.611
Ribeira	509.728	19,5%	18.472	549.706	21,3%	19.802
Vilagarcía de Arousa	650.754	24,8%	17.384	597.121	23,1%	15.951
Vilanova de Arousa	132.616	5,1%	12.803	127.669	4,9%	12.326
GALP Ría de Arousa	2.530.131	100,0%	16.267	2.502.004	100,0%	16.110
Galicia	56.526.125		20.403	54.232.912		19.599

Fonte: Produto interior bruto municipal. Base 2008. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Na fondo da clasificación de concellos por PIB localízanse Rianxo e A Illa de Arousa, con menos de 10.000 euros, o que indica que boa parte das súas rendas proceden das transferencias de renda das administracións, aínda que tamén se poden estar a deixar sentir novos empadroamentos de persoas con maior nivel de renda.

GRÁFICO 18. PIB PER CÁPITA POR CONCELLO. 2012

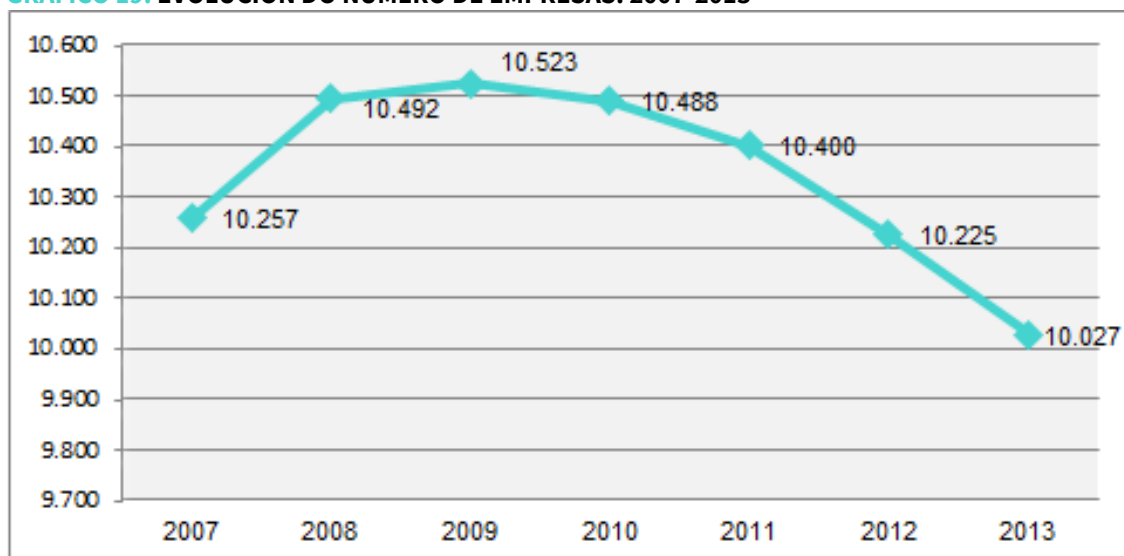

Fonte: Produto interior bruto municipal. Base 2008. IGE

Empresas

O número de empresas no territorio do GALP Ría de Arousa caeu durante o período de recesión económica, desaparecendo entre 2007 e 2013 un 2,5% das empresas, unha proporción equivalente ao acontecido en Galicia e nas áreas costeiras máis populosas e dinámicas (a mortalidade empresarial foi menor nas áreas máis deprimidas e periféricas). A Illa de Arousa, Ribadumia e Boiro lideran a creación de empresas durante o período, acadando variacións positivas contrarias á tónica xeral. Pola contra a maior destrución de empresas rexistrouse en O Grove, Catoira e Rianxo, isto é, tanto no fondo da Ría como na parte máis externa da comarca do Salnés.

GRÁFICO 19. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE EMPRESAS. 2007-2013

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

TÁBOA 60. NÚMERO DE EMPRESAS E EVOLUCIÓN POR CONCELLOS

	2013	EVOLUCIÓN 2007-2013	PESO RELATIVO
Boiro	1.162	5,3%	11,1%
Cambados	1.061	-5,2%	10,1%
Catoira	158	-7,1%	1,5%
Grove, O	873	-11,1%	8,3%
Illa de Arousa, A	240	10,6%	2,3%
Pobra do Caramiñal, A	595	-3,1%	5,7%
Rianxo	645	-6,5%	6,2%
Ribadumia	382	9,1%	3,6%
Ribeira	1.599	-0,2%	15,3%
Vilagarcía de Arousa	2.545	-2,4%	24,3%
Vilanova de Arousa	767	-4,4%	7,3%
GALP Ría de Arousa	10.027	-2,2%	100,0%
Galicia	201.093	-2,3%	

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

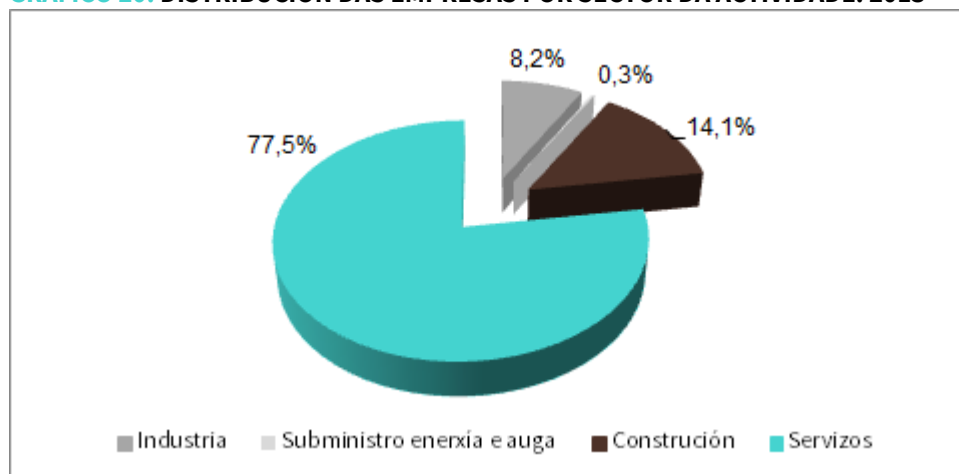
Sectorialmente, e deixando a un lado as actividades da agricultura e da pesca, o tecido empresarial do GALP posúe unha distribución semellante á media galega. A principal diferenza radica nunha presenza algo maior da industria en detrimento da construción.

Porén, este maior peso das empresas industriais é menor que o do emprego industrial, o que significa que o tamaño medio do cadro de persoal das industrias é bastante elevado.

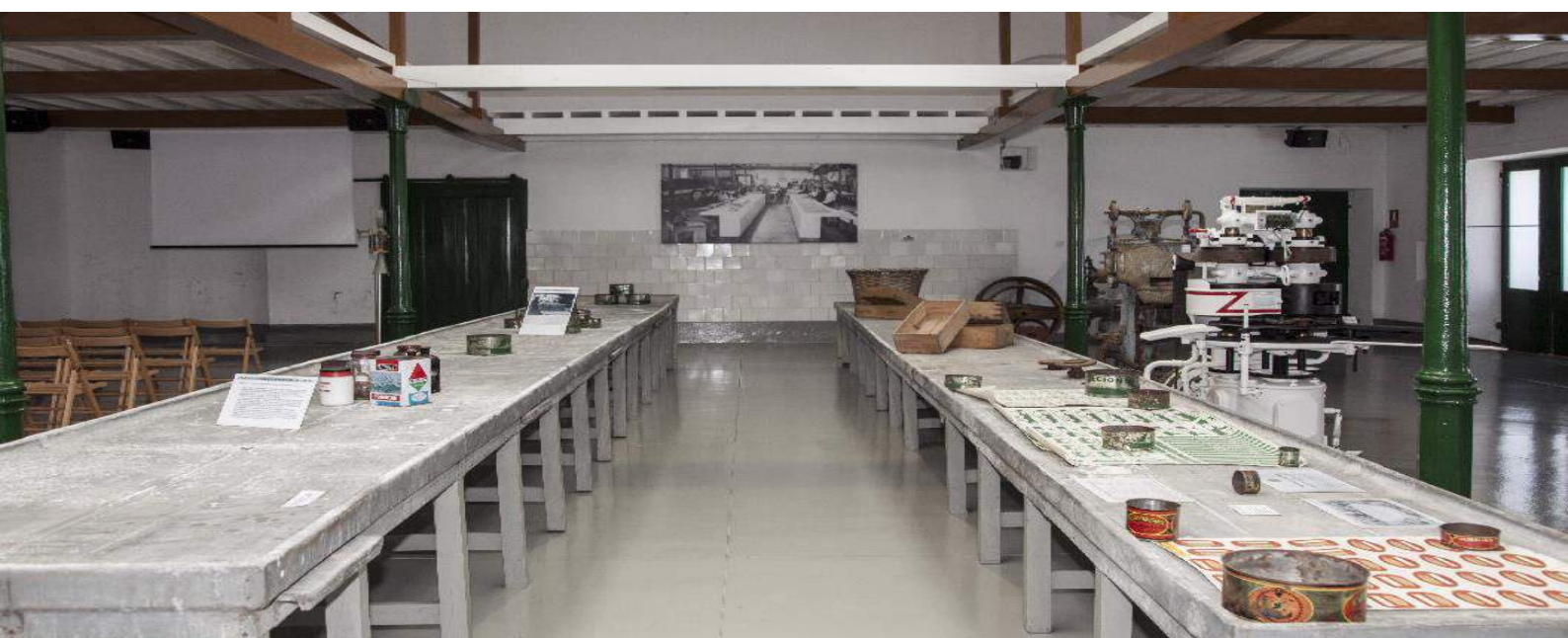
Ribadumia destaca pola maior concentración de empresas do sector industrial, que tamén superan a media do GALP en Cambados, Rianxo e A Pobra. Este fenómeno explica que o sector servizos acade neste concello unha relevancia comparativamente menor.

O sector servizos é o máis importante, cunha importancia superior á media de Galicia, e destacando sobre todo en Vilagarcía de Arousa e no Grove, cunha orientación turística moi evidente neste último.

GRÁFICO 20. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS POR SECTOR DA ACTIVIDADE. 2013

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

TÁBOA 61. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS POR SECTOR DE ACTIVIDADE. 2013

	INDUSTRIA	SUBMINISTRO ENERXÍA E AUGA	CONSTRUCCIÓN	SERVIZOS	TOTAL
Boiro	95	5	200	862	1.162
Cambados	115	1	148	797	1.061
Catoira	12	2	21	123	158
Grove, O	47	1	108	717	873
Illa de Arousa, A	18	1	36	185	240
Pobra do Caramiñal, A	57	3	75	460	595
Rianxo	72	2	104	467	645
Ribadumia	71	2	58	251	382
Ribeira	111	9	233	1.246	1.599
Vilagarcía de Arousa	156	2	304	2.083	2.545
Vilanova de Arousa	64	0	126	577	767
GALP Ría de Arousa	818	28	1.413	7.768	10.027
Galicia	14.455	702	31.927	154.009	201.093

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

A fotografía do tecido produtivo acada maior detalle cando desagregamos a estatística e pasamos dos sectores ás ramas de actividade.

No gran sector da industria é de destacar o elevado número de empresas adicadas á produción alimentaria e de bebidas, que dan saída aos produtos marisqueiros e pesqueiros, así como á produción vitivinícola, ademais de comercializar os seus subprodutos e derivados. Tras elas figuran as actividades de fabricación metálica e, como especificidade, a instalación e reparación de maquinaria e equipamento. A diferenza doutras áreas costeiras do norte de Galicia neste GALP perde posicións a industria da madeira e da cortiza.

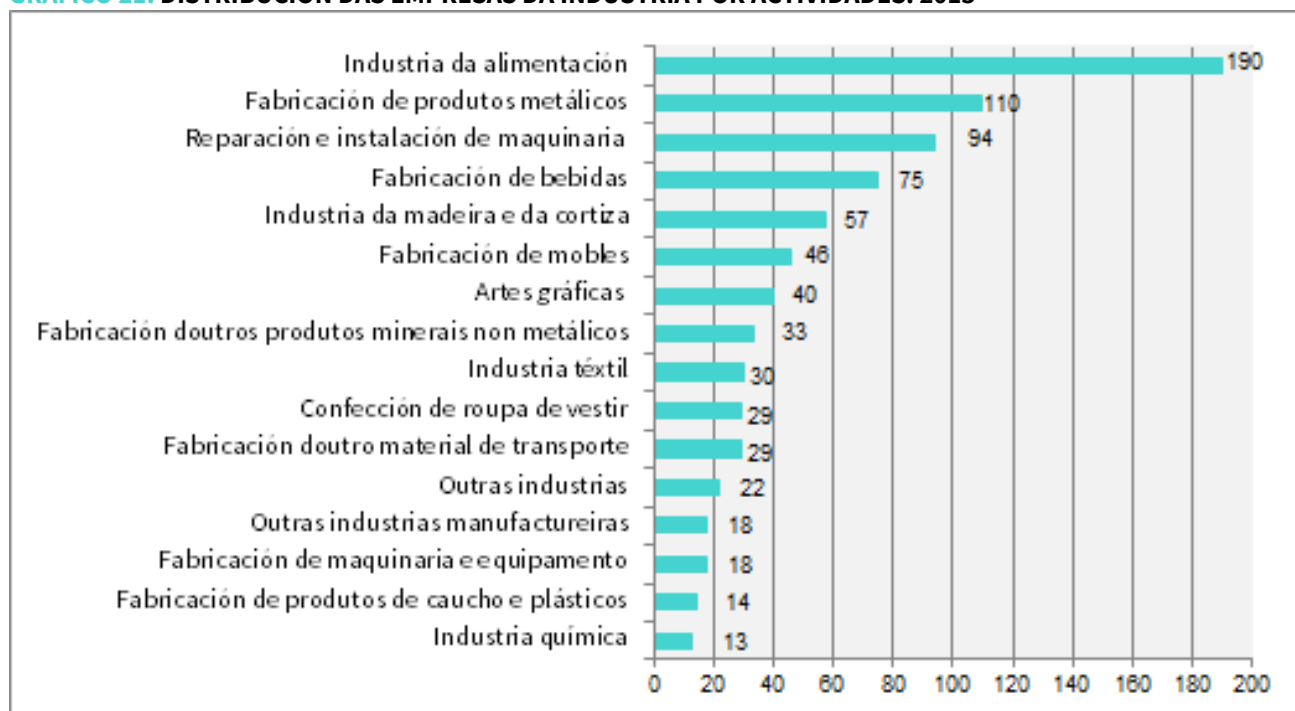
No gran sector dos servizos as primeiras posicións están ocupadas polas actividades máis habituais. Temos que baixar na clasificación para comezar a atopar algunhas actividades de máis valor engadido, como os servizos técnicos ou as profesións artísticas e creativas. Contra o fondo da lista e cun número de reducido de unidades aparecen actividades que non existían en áreas costeiras menos urbanizadas e con economías menos diversificadas.

TÁBOA 62. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS DO SECTOR DE SERVIZOS. 2013

	NÚMERO	PORCENTAXE
Comercio a retallo	2066	26,6%
Servizos de comidas e bebidas	1119	14,4%
Comercio por xunto e intermediarios do comercio	789	10,2%
Outros servizos persoais	455	5,9%
Actividades xurídicas e de contabilidade	408	5,3%
Transporte terrestre e por tubaxe	399	5,1%
Venta e reparación de vehículos de motor e motocicletas	276	3,6%
Actividades sanitarias	260	3,3%
Educación	246	3,2%
Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría	230	3,0%
Actividades inmobiliarias	214	2,8%
Actividades auxiliares aos servizos financeiros e aos seguros	205	2,6%
Servizos de aloxamento	136	1,8%
Actividades deportivas, recreativas e de entretemento	103	1,3%
Servizos a edificios e actividades de xardinaría	100	1,3%
Outras actividades profesionais, científicas e técnicas	98	1,3%
Actividades asociativas	84	1,1%
Actividades de creación, artísticas e espectáculos	74	1,0%
Actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares ás empresas	66	0,8%
Reparación de ordenadores, efectos persoais e artigos de uso doméstico	51	0,7%
Actividades de aluguer	50	0,6%
Publicidade e estudos de mercado	43	0,6%
Almacenamento e actividades anexas ao transporte	39	0,5%
Actividades de servizos sociais sen aloxamento	33	0,4%
Actividades de xogos de azar e apostas	31	0,4%
Actividades de axencias de viaxes, operadores turísticos e servizos de reservas	29	0,4%
Programación, consultaría e outras actividades relacionadas coa informática	27	0,3%
Actividades veterinarias	26	0,3%
Transporte marítimo e por vías navegables interiores	18	0,2%
Investigación e desenvolvemento	17	0,2%
Actividades postais e de correos	13	0,2%
Actividades cinematográficas, de vídeo e de programas de televisión, gravación de son e edición musical	11	0,1%
Outros servizos	52	0,7%
Total	7.768	100,0%

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

GRÁFICO 21. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS DA INDUSTRIA POR ACTIVIDADES. 2013

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

A distribución das empresas do territorio en función da súa natureza xurídica é idéntica á que se atopa por termo medio en Galicia: maioría absoluta de persoas físicas ou autónomos (57%), un terzo adicional do total para as sociedades limitadas e arredor de un 1,5% para as sociedades anónimas. A similitude é tal que que tampouco existen diferenzas salientables no que respecta á presenza minoritaria de sociedades cooperativas ou doutra natureza.

O peso dos autónomos é uniforme en todos os concellos, agás en Rianxo, onde acada o 66%, 9 puntos por riba da media do GALP. As sociedades anónimas concentran, pola súa banda, unha parte maior do total nos concellos da Pobra e de Ribeira, no que é outro indicio da importancia da industria conxeladora e de transporte en frío desenvolvida neses concellos á calor da puxanza histórica do sector pesqueiro. Nestes mesmos concellos increméntase igualmente a proporción de sociedades de responsabilidade limitada, que ademais tamén superan a media en Ribadumia e Cambados, concellos onde se localizan polígonos industriais de ámbito local e comarcal de certa entidade. Por outra parte, os datos suxiren unha maior penetración do cooperativismo nos concellos da Illa e Ribadumia, onde duplican a parte do pastel que este tipo de empresas representan no conxunto do GALP.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

TÁBOA 63. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS SEGUNDO CONDICIÓN XURÍDICA. 2013

	PERSOAS FÍSICAS	SOCIEDADES ANÓNIMAS	SOCIEDADES LIMITADAS	SOCIEDADES COOPERATIVAS	OUTROS	TOTAL
Boiro	682	15	368	5	92	1.162
Cambados	604	13	361	5	78	1.061
Catoira	96	2	48	0	12	158
Grove, O	526	8	252	4	83	873
Illa de Arousa, A	139	2	69	2	28	240
Pobra do Caramiñal, A	330	15	212	1	37	595
Rianxo	423	3	159	0	60	645
Ribadumia	198	3	154	3	24	382
Ribeira	842	35	589	3	130	1.599
Vilagarcía de Arousa	1.431	29	834	1	250	2.545
Vilanova de Arousa	453	6	249	1	58	767
GALP Ría de Arousa	5.724	131	3.295	25	852	10.027
Galicia	113.583	3.376	64.882	919	18.333	201.093

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Se atendemos ao tamaño das empresas, medido pola dimensión do seu cadro de persoal ou número de persoas asalariadas, o GALP Ría de Arousa tamén replica a distribución media das empresas galegas, cun lixeiro nesgo que aumenta a proporción das empresas con entre 1 e 9 empregados en detrimento daquelas sen asalariados. Isto denota que a dimensión media das empresas arousáns é algo maior que no conxunto de Galicia.

Sinal disto último é o feito de que na área se contabilicen ata 5 grandes empresas (máis de 250 persoas empregadas): 2 na Pobra e 1 en Ribeira, O Grove e Vilagarcía de Arousa.

TÁBOA 64. DISTRIBUCIÓN DAS EMPRESAS SEGUNDO ESTRATO DE ASALARIADOS. 2013

	SEN ASALARIADOS	DE 1 A 9	DE 10 A 49	DE 50 A 249	DE 250 OU MÁIS	TOTAL
Boiro	713	412	35	2	0	1.162
Cambados	661	359	39	2	0	1.061
Catoira	102	54	1	1	0	158
Grove, O	554	296	19	3	1	873
Illa de Arousa, A	161	73	6	0	0	240
Pobra do Caramiñal, A	372	197	22	2	2	595
Rianxo	407	228	10	0	0	645
Ribadumia	234	130	17	1	0	382
Ribeira	966	585	44	3	1	1.599
Vilagarcía de Arousa	1.609	837	89	9	1	2.545
Vilanova de Arousa	484	264	16	3	0	767
GALP Ría de Arousa	6.263	3.435	298	26	5	10.027
Galicia	128.017	65.617	6.494	866	99	201.093

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Sector agrario

A superficie do GALP Ría de Arousa varía a súa composición segundo nos coloquemos na marxe dereita ou na marxe esquerda da Ría de Arousa. No Barbanza déixase sentir o peso das masas forestais, con máis do 60% da superficie total municipal, e acada o seu apoxeo en Catoira, onde supón o 80%. Nos concellos do Salnés case ningún supera o 50% e en Cambados quédase nun exiguo 24%. No conxunto do GALP a superficie forestal atinxe o 57%, 8 puntos menos que en Galicia.

Os pasteiros e o mato supoñen en toda a area un 12%, un terzo menos que a media galega do 18%. Só destacan neste tipo de superficie os concellos do Barbanza a excepción de Rianxo, mentres que o Salnés carece practicamente desta orientación, coa única excepción dos territorios insulares da Illa de Arousa e do Grove.

Os cultivos e prados posúen unha distribución complementaria e inversa á anterior: non teñen moita importancia no norte e duplican a media galega na banda sur da Ría.

Pero quizais o dato máis salientable do GALP é a enorme fracción da superficie municipal que ocupa a mancha urbana e outro tipos de superficies. A urbanización dispersa da zona déixase notar nestas cifras, pero tamén as praias, os humedais e as áreas inundables do ecosistema natural formado no triángulo entre a Illa, O Grove e a desembocadura do Río Umia. Por iso, Vilanova, Ribadumia e Cambados teñen o 40% da súa superficie total catalogada baixo o epígrafe 'outros'.

TÁBOA 65. DISTRIBUCIÓN DAS TERRAS SEGUNDO USO. 2012

	SUPERFICIE FORESTAL TOTAL	FORESTAL ARBORIZADO	PASTEIRO, PASTEIRO ARBUSTIVO E MATO	SUPERFICIE DE CULTIVO E PRADO	OUTRAS SUPERFICIES	SUPERFICIE TOTAL DO CONCELLO
Boiro	5.706	4.524	1.182	1.789	1.163	8.658
Cambados	559	529	30	1.018	762	2.339
Catoira	2.378	2.310	68	391	176	2.944
Grove, O	1.086	807	279	256	867	2.209
Illa de Arousa, A	320	113	207	28	344	692
Pobra do Caramiñal, A	1.999	1.268	732	258	982	3.239
Rianxo	3.654	3.269	384	1.539	692	5.885
Ribadumia	680	650	30	838	450	1.968
Ribeira	4.251	2.088	2.163	638	2.013	6.902
Vilagarcía de Arousa	2.311	2.234	78	902	1.203	4.416
Vilanova de Arousa	1.349	1.265	84	1.281	748	3.378
GALP Ría de Arousa	24.293	19.057	5.237	8.938	9.400	42.630
Galicia	1.923.662	1.386.365	537.297	704.458	329.720	2.957.841

Fonte: Censo agrario. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

As UTAs estimadas pola contabilidade do sector agrario no ámbito do GALP Ría de Arousa suman máis ou menos a mesma cantidade que noutras zonas do litoral galego con menos poboación como o Cantábrico ou a Costa da Morte, polo que cabe falar dunha menor importancia relativa da actividade agraria. Ademais, no que atinxe ao grao de profesionalización a proporción de UTAs non familiares é idéntica á media galega (10% do total), polo que tampouco se pode afimar que o nivel de sofisticación do sector sexa elevado.

Por concellos salientan en todo caso catro lugares: Ribadumia, Cambados, Vilagarcía de Arousa e O Grove, que cómpre pór en relación coa importancia das superficies de viñado nestes concellos.

TÁBOA 66. NÚMERO DE UTAS (UNIDADES DE TRABAJO ANO) SEGUNDO MAN DE OBRA EMPREGADA. 2009

	FAMILIAR	NON FAMILIAR	TOTAL
Boiro	279	8	288
Cambados	213	37	250
Catoira	26	0	27
Grove, O	19	3	22
Illa de Arousa, A	3	0	3
Pobra do Caramiñal, A	33	4	37
Rianxo	145	4	149
Ribadumia	264	66	330
Ribeira	231	4	235
Vilagarcía de Arousa	75	15	90
Vilanova de Arousa	260	35	296
GALP Ría de Arousa	1.548	176	1.727
Galicia	78.399	9.034	87.433

Fonte: Censo agrario. IGE

3.1.5. SECTOR PESQUEIRO

Incidencia do sector pesqueiro

Se botamos man dos datos de afiliacións por actividades económicas a un nivel de detalle de 4 díxitos CNAE obtemos unha fotografía máis rica do sector.

Se analizamos o tecido empresarial do GALP, e clasificamos as empresas do sector pesqueiro veremos que nesta área o comercio polo miúdo de produtos do mar, bastante vinculado ao núcleo urbano vilagarcían, cede protagonismo ao resto de actividades, que posúen aquí unha importancia numérica maior que no conxunto do sector en Galicia.

O procesamento conta con poucas empresas, 13 en total, concentradas nos concellos de Boiro (3), O Grove (3), e Cambados (2). As conserveiras suman un total de 38 empresas, sendo os concellos cun maior número de empresas A Pobra e Cambados (7) e Vilagarcía e Vilanova (5). En ambas as dúas actividades a Arousa lidera o sector en Galicia.

O comercio por xunto reúne a un total de 231 empresas distintas, a segunda maior cifra trala existente na Ría de Vigo, e supoñen a metade de todas as existentes na área. Esta actividade posúe unha maior relevancia nos concellos do Grove, Ribeira e Boiro.

TÁBOA 67. EMPRESAS DO SECTOR MARÍTIMO-PESQUEIRO POR ACTIVIDADES CNAE. ANO 2014

	1021	1022	4638	4723	
	PROCESAMENTO DE PESCADOS, CRUSTÁCEOS E MOLUSCOS	FABRICACIÓN DE CONSERVAS DE PESCADO	COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE, MARISCO E OUTROS PRODUCTOS ALIMENTICIOS	COMERCIO POLO MIÚDO DE PEIXE E MARISCO	TOTAL
Boiro	3	3	19	13	38
Cambados	2	7	32	32	73
Catoira	0	1	0	1	2
Grove (O)	3	1	43	21	68
Illa De Arousa (A)	0	1	7	6	14
Pobra do Caramiñal, A	1	7	12	14	34
Rianxo	1	3	13	11	28
Ribadumia	0	2	2	2	6
Ribeira	1	3	57	29	90
Vilagarcía De Arousa	1	5	31	49	86
Vilanova De Arousa	1	5	15	8	29
GALP Ría de Arousa	13	38	231	186	468
Galicia	31	105	1.293	1.343	2.772

Fonte: Directorio SABI. 2014

O sector marítimo pesqueiro xera o 23,8% do emprego total da zona máritima da Ría de Arousa. Esta porcentaxe é a máis alta de todas as zonas marítimas, e multiplica por seis a porcentaxe media galega, 3,9%. Case 6 de cada 10 persoas que traballan na Illa de Arousa o fan no sector pesqueiro, porcentaxes significativas tamén se acadan nos concellos de Ribeira e Boiro, 33,1%. Aínda estando por riba da media galega, a incidencia do sector marítimo pesqueiro redúcese no caso dos concellos de Ribadumia, Vilagarcía e Catoira.

A pesca mariña reúne o 28% dos empregos pesqueiros do territorio, unha proporción alta que, porén, é inferior á que se rexistra no Cantábrico. A diferenza daqueloutra zona o que fai que na Arousa o sector sexa importante é sobre todo a presenza da acuicultura. O GALP Ría de Arousa rexistra unha maior importancia deste actividade que outras áreas costeiras galegas, de feito concentra o 56,4% do emprego producido na actividade de acuicultura en Galicia, o que a converte nunha actividade significativa.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Na actividade pesqueira é Ribeira quen lidera o sector, se ben ten maior importancia relativa na Illa de Arousa, 44% das afiliacións do sector pesqueiro. Mentres que na acuicultura, co protagonismo inveterado do marisqueo, o liderado é claramente de Boiro e A Illa de Arousa.

Vilagarcía e O Grove acadan maior relevancia é na actividade de procesamento. Esta actividade de procesamento de peixes, crustáceos e moluscos tamén é relevante no resto dos concellos do Salnés, con excepción da Illa.

A fabricación de conservas, en cambio, concéntrase claramente na comarca da Barbanza e no concello de Boiro, aínda que se localiza tamén por toda a comarca do Salnés, xa que de todo o litoral galego é neste GALP onde a súa importancia no emprego é maior. O 49,5% dos traballadorese traballadoras das actividades conserveiras concéntrase na zona costeira da Ría de Arousa.

TÁBOA 68. PESO RELATIVO DAS AFILIACIÓNS NO SECTOR MARÍTIMO PESQUEIRO SOBRE O TOTAL DE AFILIACIÓNS. ANO 2014.

CONCELLO	AFILIADOS SECTOR MARÍTIMO PESQUEIRO	TOTAL AFILIADOS	PESO RELATIVO
Boiro	2.077	6.284	33,1%
Cambados	1.111	4.701	23,6%
Catoira	87	1.038	8,4%
Grove, O	981	3.739	26,2%
Illa de Arousa, A	1.121	1.911	58,6%
Pobra do Caramiñal, A	815	2.962	27,5%
Rianxo	969	3.618	26,8%
Ribadumia	135	1.774	7,6%
Ribeira	2.559	7.731	33,1%
Vilagarcía de Arousa	925	11.348	8,1%
Vilanova de Arousa	749	3.407	22,0%
GALP Ría de Arousa	11.527	48.513	23,8%
Galicia	35.305	902.795	3,9%

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.2014

TÁBOA 69. AFILIACIÓNS DO SECTOR MARÍTIMO-PESQUEIRO POR ACTIVIDADES CNAE. ANO 2014

	0311	0321	1021	1022	4638	4723		
	PESCA MARIÑA	ACUICULTURA MARIÑA	PROCESAMENTO DE PESCADOS, CRUSTÁCEOS E MOLUSCOS	FABRICACIÓN DE CONSERVAS DE PESCADO	COMERCIO POR XUNTO DE PEIXE, MARISCO E OUTROS PRODUTOS ALIMENTICIOS	COMERCIO POLO MIÚDO DE PEIXE E MARISCO	TOTAL	PESO RELATIVO
Boiro	238	596	95	1.069	51	28	2.077	17,8%
Cambados	381	386	52	130	110	52	1.111	9,5%
Catoira	x	x	13	67	x	0	87	0,7%
Grove, O	160	327	143	245	91	16	981	8,4%
Illa de Arousa, A	490	527	7	65	29	3	1.121	9,6%
Pobra do Caramiñal, A	117	136	43	475	34	11	815	7,0%
Rianxo	269	249	21	391	22	17	969	8,3%
Ribadumia	22	17	41	33	x	x	135	1,1%
Ribeira	1.313	65	42	869	239	32	2.559	21,9%
Vilagarcía de Arousa	94	290	152	245	95	49	925	7,9%
Vilanova de Arousa	140	337	53	147	57	15	749	6,4%
GALP Ría de Arousa	3.224	2.929	660	3.735	728	222	11.527	100,0%
Galicia	13.072	5.190	1.969	7.545	5.503	2.026	35.305	

Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.2014

Poboación traballadora no sector pesqueiro

O GALP Ría de Arousa é a área costeira onde a perda de postos de traballo causada pola longa recesión económica tivo un impacto menor. A perda atinxiu o 16,1% das afiliacións existentes en 2007, sendo tamén a única área litoral onde en 2014 se mantivo o emprego, o que contrasta coa perda rexistrada no resto do sector pesqueiro galego, dentro dunha tónica xeral de recuperación das afiliacións no resto de sectores económicos.

A intensidade dos cambios foi variable, e así, mentres en Ribeira, o concello con máis persoas afiliadas no sector, a ocupación caeu un 27%, na Illa de Arousa, o segundo municipio en importancia, caeu só un 16%, na liña do conxunto do GALP. Dentro dos concellos onde o sector ten relevancia os mellores comportamentos corresponden a Vilagarcía, Vilanova, e Cambados. En consecuencia o impacto da crise no traballo foi máis benigno no Salnés e máis desastroso no Barbanza.

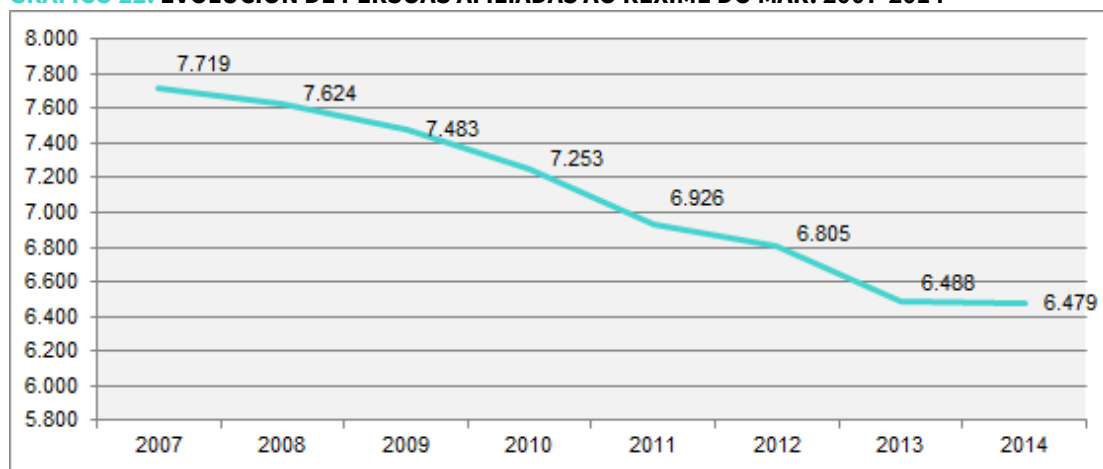
TÁBOA 70. EVOLUCIÓN DE PERSOAS AFILIADAS AO RÉXIME DE MAR. PERÍODO 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	EVOLUCIÓN 2007-2014
Boiro	997	995	979	983	925	920	884	854	-14,4%
Cambados	844	881	909	885	849	811	781	803	-4,8%
Catoira	14	11	12	12	10	9	8	9	-39,3%
Grove, O	708	690	665	632	589	575	556	546	-22,8%
Illa de Arousa, A	1.225	1.212	1.173	1.130	1.106	1.084	1.015	1.026	-16,3%
Pobra do Caramiñal, A	309	323	325	335	283	280	265	258	-16,4%
Rianxo	645	647	647	635	623	621	594	557	-13,7%
Ribadumia	33	36	38	38	35	38	38	40	21,2%
Ribeira	1.988	1.860	1.756	1.661	1.581	1.532	1.443	1.447	-27,2%
Vilagarcía de Arousa	446	451	468	455	441	447	434	441	-1,1%
Vilanova de Arousa	511	520	512	491	486	489	472	499	-2,3%
GALP Ría de Arousa	7.719	7.624	7.483	7.253	6.926	6.805	6.488	6.479	-16,1%
Galicia	25.354	24.255	23.882	23.254	21.476	20.927	20.116	19.804	-21,9%

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

A relevancia do réxime do mar no total da afiliacións á Seguridade Social mantívose durante a crise económica no ámbito do GALP Ría de Arousa, e pasou de importar o 13,5% do emprego total en 2007 ao 13,4% en 2014, unha porcentaxe que supón 6 veces máis do que importa o sector no conxunto de Galicia.

GRÁFICO 22. EVOLUCIÓN DE PERSOAS AFILIADAS AO RÉXIME DO MAR. 2007-2014

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

Tralo impacto da crise os concellos co emprego máis dependente da actividade económica no mar son A Illa de Arousa (52%), Ribeira (18%), Cambados (16%), Rianxo (15%), O Grove, Vilanova de Arousa (14%) e Boiro (13%), todos eles por riba da media da Arousa.

TÁBOA 71. PESO RELATIVO DAS PERSOAS AFILIADAS AO RÉXIME DO MAR SOBRE TOTAL DE AFILIADOS. PERÍODO 2007-2014.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Boiro	15,1%	15,0%	14,8%	14,8%	14,0%	13,9%	13,4%	12,9%
Cambados	17,1%	17,9%	18,4%	17,9%	17,2%	16,4%	15,8%	16,3%
Catoira	1,3%	1,0%	1,1%	1,1%	0,9%	0,8%	0,7%	0,8%
Grove, O	17,6%	17,1%	16,5%	15,7%	14,6%	14,3%	13,8%	13,6%
Illa de Arousa, A	62,2%	61,5%	59,5%	57,3%	56,1%	55,0%	51,5%	52,1%
Pobra do Caramiñal, A	9,9%	10,4%	10,4%	10,7%	9,1%	9,0%	8,5%	8,3%
Rianxo	17,2%	17,2%	17,2%	16,9%	16,6%	16,5%	15,8%	14,8%
Ribadumia	1,8%	1,9%	2,1%	2,1%	1,9%	2,1%	2,1%	2,2%
Ribeira	24,9%	23,3%	22,0%	20,8%	19,8%	19,2%	18,1%	18,1%
Vilagarcía de Arousa	3,8%	3,8%	4,0%	3,9%	3,8%	3,8%	3,7%	3,8%
Vilanova de Arousa	14,3%	14,5%	14,3%	13,7%	13,6%	13,6%	13,2%	13,9%
GALP Ría de Arousa	13,5%	13,7%	14,0%	13,9%	13,3%	13,7%	13,6%	13,4%
Galicia	2,8%	2,6%	2,6%	2,5%	2,3%	2,3%	2,2%	2,2%

Fonte: Tesourería da Seguridade Social. IGE

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

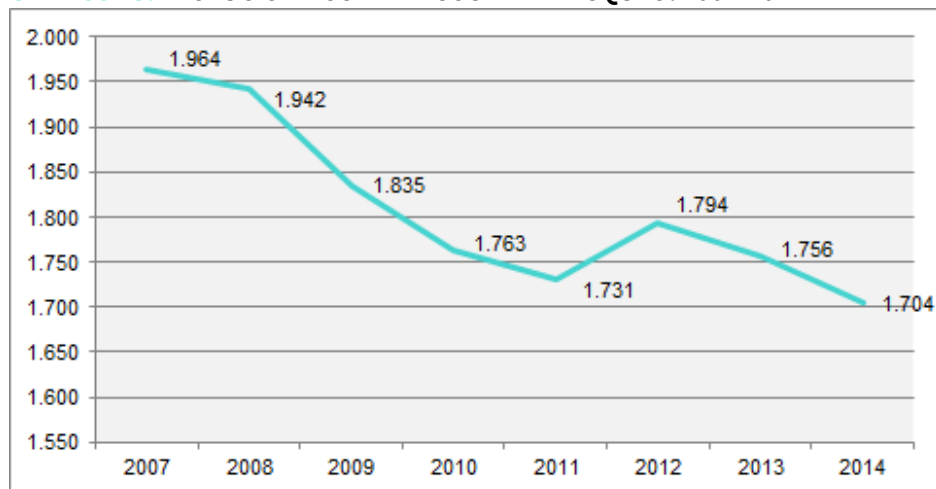
No territorio do GALP Ría de Arousa contabilízanse 12 confrarías de pescadores que reúnen ao 40% dos afiliados de toda Galicia. As máis importantes son as de Cambados e A Illa, con máis de 900 persoas cada unha, pero salientan igualmente Rianxo (750) e O Grove (600). As catro suman a maioría dos afiliados de toda a Ría.

TÁBOA 72. PERSOAS AFILIADAS A CONFRARIAS. 2014

	NÚMERO	PORCENTAXE
Confraría de Pescadores de Cambados "San Antonio"	927	16,7%
Confraría de Pescadores da Illa de Arousa "San Xulian"	908	16,4%
Confraría de Pescadores de Rianxo "Virxen do Carmen"	748	13,5%
Confraría de Pescadores de O Grove "San Martiño"	602	10,9%
Confraría de Pescadores de Carril "Santiago Apostol"	476	8,6%
Confraría de Pescadores de Vilanova "A Pastoriza"	400	7,2%
Confraría de Pescadores "San Pedro" de Ribeira	375	6,8%
Confraría de Pescadores de Cabo de Cruz "Virxe do Carmen"	356	6,4%
Confraría de Pescadores de Pobra do Caramiñal	269	4,9%
Confraría de Pescadores de Vilaxoán "Virxen do Rosario"	232	4,2%
Confraría de Pescadores de Aguiño-Carreira	209	3,8%
Confraría de Pescadores de Palmeira	38	0,7%
GALP Ría de Arousa	5.540	100,0%
Galicia	14.035	

Fonte: Rexistro de Confrarías. Xunta de Galicia.

A zona costeira de Arousa concentra tamén o 45% dos PERMEX expedidos en toda Galicia, cun total de 1.700 no ano 2014. Aínda que o seu número se reduciu un 13% desde 2007 a caída foi menor que no conxunto do país, onde se contraeu un 21%. Ambos retrocesos coinciden máis ou menos co que caeron as afiliacións á Seguridade Social no sector da pesca, polo que non se trata esta dunha actividade que, dentro da regulación existente, experimentase un comportamento nin mellor nin peor que o conxunto de actividades pesqueiras.

GRÁFICO 23. EVOLUCIÓN DOS PERMISOS DE MARISQUEO. 2007-2014

Fonte: Consellería de Medio Rural e do Mar. IGE

A Confraría do Grove é a máis importante en canto a permisos de marisqueo, con 425 permisos que supoñen a cuarta parte dos que hai na Ría. A certa distancia e con arredor de 200 permisos figuran A Illa, Vilanova, Cabo de Cruz e Rianxo. A maior caída no número de permisos rexístrase na Illa (24%) e as menores en Vilanova, Rianxo e Cambados.

TÁBOA 73. EVOLUCIÓN DOS PERMISOS DE MARISQUEO. 2007-2014

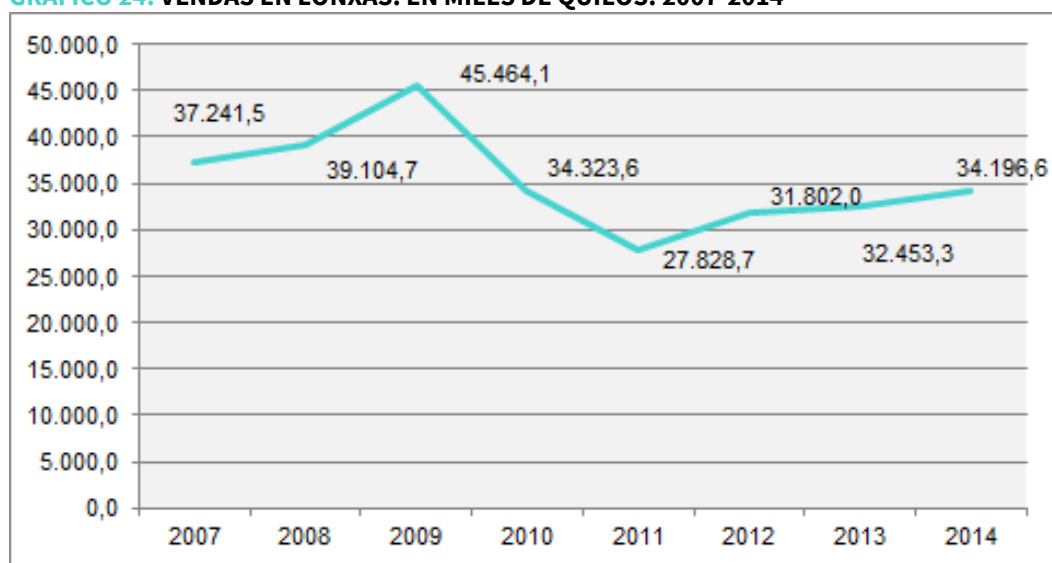
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Confraría de A Pobra do Caramiñal	149	149	138	132	134	133	127	120	-19,5%
Confraría de Aguiño (Ribeira)	5	2	2	2	2	2	2	1	-80,0%
Confraría de Cabo de Cruz (Boiro)	210	198	193	182	171	171	155	184	-12,4%
Confraría de Palmeira (Ribeira)	10	10	10	10	10	9	9	11	10,0%
Confraría de Rianxo	173	176	166	178	173	173	171	159	-8,1%
Coop. Ría de Arousa-Abanqueiro	10	7	6	6	6	5	5	4	-60,0%
Confraría de Cambados	218	207	189	180	175	194	208	197	-9,6%
Confraría de Carril (Vilagarcía)	82	77	71	74	76	95	80	85	3,7%
Confraría de O Grove	490	501	461	433	412	445	447	426	-13,1%
Confraría de Vilanova	222	203	205	195	211	200	214	204	-8,1%
Confraría de Vilaxoán (Vilagarcía)	63	59	68	65	64	72	66	60	-4,8%
O.P.P. 20 - A Illa de Arousa	332	353	326	306	297	295	272	253	-23,8%
GALP Ría de Arousa	1.964	1.942	1.835	1.763	1.731	1.794	1.756	1.704	-13,2%
Galicia	4.755	4.555	4.281	4.123	3.970	3.954	3.903	3.748	-21,2%

Fonte: Consellería de Medio Rural e do Mar. IGE

Descargas en lonxas

Entre 2007 o 2014 o nivel de descargas en lonxa, medidas ao peso, descendeu lixeiramente, pero a caída é menor da que se chegou a rexistrar no peor ano da serie, o 2011. O GALP Ría de Arousa acaba o período con 34 mil Tm de capturas.

GRÁFICO 24. VENDAS EN LONXAS. EN MILES DE QUILOS. 2007-2014

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

A principal lonxa da área é sen lugar a discusión, Ribeira, que con case 30 mil Tm representa case o 90% de todo o GALP, o que a sitúa como a segunda lonxa en importancia de Galicia só por detrás da de Vigo e a escasa distancia dela. Das restantes lonxas só Cambados supera as mil Tm en descargas.

En termos dinámicos, o conxunto do GALP perdeu un 8% das descargas, pero Ribeira mantívose máis estable cunha caída de só o 3%. Cambados pola súa banda logrou en 2014 unhas descargas superiores nun 10% ás do ano 2007. Entre o resto de lonxas o habitual foron retrocesos fortes moito máis intensos que os habidos no conxunto do GALP, da orde de entre o -30% e -60%. Só O Grove resistiu algo mellor, anotándose unha contracción do -10%. Asistimos por tanto a unha concentración da importancia das descargas na lonxa de Ribeira.

TÁBOA 74. VENDA EN LONXAS. MILES DE QUILOS. 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aguiño	270,6	272,6	143,8	250,3	231,0	178,2	160,2	135,1
Cabo de Cruz	314,1	347,0	284,8	264,2	262,7	159,0	110,7	138,6
Cambados	1.505,7	1.828,8	2.421,8	1.817,4	1.469,6	1.373,3	1.555,1	1.654,9
Carril	1.157,9	1.139,0	877,3	1.054,7	1.099,1	860,3	899,1	439,6
Coop. Ría de Arosa	23,0	30,8	18,0	17,1	12,0	23,6	22,1	13,7
Grove, O	892,6	996,6	918,1	933,7	807,1	691,7	700,5	803,3
Illa de Arousa, A	829,0	902,3	815,2	690,5	626,8	521,2	487,8	558,0
Pobra do Caramiñal, A	240,1	318,1	212,1	188,9	190,6	157,8	121,0	160,8
Rianxo	768,1	1.229,7	1.040,6	687,6	670,5	541,7	417,7	288,7
Ribeira	30.530,6	31.337,0	38.203,6	27.990,2	22.065,1	26.977,2	27.705,5	29.637,8
Vilanova	561,4	545,8	409,5	326,8	298,3	239,4	182,3	286,6
Vilaxoán	148,4	157,0	119,4	102,1	96,0	78,7	91,3	79,6
GALP Ría de Arousa	37.241,5	39.104,7	45.464,1	34.323,6	27.828,7	31.802,0	32.453,3	34.196,6
Galicia	172.248,8	173.568,7	195.786,7	187.394,7	183.501,3	175.004,0	163.434,2	187.177,8

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

TÁBOA 75. VARIACIÓN INTERANUAL E ACUMULADA DA VENDA EN LONXAS. EN QUILOS. 2007-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Illa de Arousa, A	8,8%	-9,7%	-15,3%	-9,2%	-16,8%	-6,4%	14,4%	-32,7%
Aguiño	0,7%	-47,2%	74,1%	-7,7%	-22,9%	-10,1%	-15,7%	-50,1%
Cabo de Cruz	10,5%	-17,9%	-7,2%	-0,5%	-39,5%	-30,4%	25,1%	-55,9%
Cambados	21,5%	32,4%	-25,0%	-19,1%	-6,6%	13,2%	6,4%	9,9%
Carril	-1,6%	-23,0%	20,2%	4,2%	-21,7%	4,5%	-51,1%	-62,0%
Coop. Ría de Arosa	33,6%	-41,6%	-4,6%	-29,8%	96,2%	-6,2%	-37,9%	-40,3%
O Grove	11,6%	-7,9%	1,7%	-13,6%	-14,3%	1,3%	14,7%	-10,0%
Pobra do Caramiñal	32,5%	-33,3%	-10,9%	0,9%	-17,2%	-23,3%	32,9%	-33,0%
Rianxo	60,1%	-15,4%	-33,9%	-2,5%	-19,2%	-22,9%	-30,9%	-62,4%
Ribeira	2,6%	21,9%	-26,7%	-21,2%	22,3%	2,7%	7,0%	-2,9%
Vilanova	-2,8%	-25,0%	-20,2%	-8,7%	-19,8%	-23,8%	57,2%	-48,9%
Vilaxoán	5,8%	-24,0%	-14,5%	-6,0%	-18,0%	16,0%	-12,7%	-46,3%
GALP Ría de Arousa	5,0%	16,3%	-24,5%	-18,9%	14,3%	2,0%	5,4%	-8,2%
Galicia	0,8%	12,8%	-4,3%	-2,1%	-4,6%	-6,6%	14,5%	8,7%

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Traducido a valor, a fotografía das lonxas varía un pouco, pois descubrimos que a hexemonía de Ribeira en peso vese reducida a aproximadamente o 50% en valor. Segue sendo a referencia dominante pero emerxen outras lonxas que acaparan porcentaxes significativas das vendas totais. Así, tres lonxas, O Grove, Cambados e A Illa de Arousa, reúnen cada unha un 10% dunha facturación que no conxunto do GALP ascendeu a 70 millóns de euros, a terceira de Galicia tras a zona Norte e a Sur.

O porto de Carril estivo moitos anos tamén neste segundo grupo de lonxas, mais anotouse en 2014 o mínimo de vendas de todo o período, distanciándose dos postos de cabeza.

Todas estas lonxas multiplican entre 3 e 8 veces o prezo medio de venda da lonxa de Ribeira, debido á súa distinta especialización e ao peso do sector marisqueiro, fundamentalmente.

TÁBOA 76. VENDA EN LONXAS. EN MILES DE €. 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Illa de Arousa, A	9.016,4	9.047,3	8.170,3	7.936,6	7.072,4	4.833,3	4.686,1	6.272,5
Aguiño	3.757,7	3.412,1	2.495,0	2.744,1	2.897,7	1.772,1	1.458,5	1.789,7
Cabo de Cruz	3.010,6	3.346,8	2.722,3	2.573,1	2.313,7	1.572,1	1.339,7	1.695,0
Cambados	7.389,6	7.991,9	7.830,5	8.110,5	7.737,5	5.923,8	5.598,6	6.696,6
Carril	5.385,7	6.215,7	5.228,2	6.034,6	7.198,9	5.221,4	6.317,3	3.770,7
Coop. Ría de Arosa	267,5	286,2	195,5	196,5	126,6	190,1	271,6	170,9
O Grove	7.439,2	8.127,1	7.366,5	8.009,1	6.494,2	6.042,1	5.999,0	7.335,7
Pobra do Caramiñal, A	2.600,0	3.069,1	2.116,0	1.830,4	1.495,7	1.119,6	984,7	1.389,8
Rianxo	3.872,7	5.838,5	5.636,7	4.889,2	5.002,4	3.537,1	2.897,5	2.274,2
Ribeira	36.740,9	37.548,0	38.214,8	35.565,6	35.284,0	38.851,9	33.288,2	34.731,4
Vilanova	4.387,7	4.485,0	3.568,6	3.203,5	2.841,1	1.830,9	1.740,7	2.806,1
Vilaxoán	1.119,6	1.262,6	846,5	748,3	720,8	574,3	718,1	663,4
GALP Ría de Arousa	84.987,6	90.630,4	84.390,9	81.841,7	79.185,0	71.468,7	65.299,9	69.596,0
Galicia	463.429,9	451.323,0	422.372,6	458.381,0	474.847,0	440.533,6	413.422,1	432.341,1

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

TÁBOA 77. VARIACIÓN INTERANUAL E DO PERÍODO DA VENDA EN LONXAS. EN €. 2007-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2007-2014
Illa de Arousa, A	0,3%	-9,7%	-2,9%	-10,9%	-31,7%	-3,0%	33,9%	-30,4%
Aguiño	-9,2%	-26,9%	10,0%	5,6%	-38,8%	-17,7%	22,7%	-52,4%
Cabo de Cruz	11,2%	-18,7%	-5,5%	-10,1%	-32,1%	-14,8%	26,5%	-43,7%
Cambados	8,2%	-2,0%	3,6%	-4,6%	-23,4%	-5,5%	19,6%	-9,4%
Carril	15,4%	-15,9%	15,4%	19,3%	-27,5%	21,0%	-40,3%	-30,0%
Coop. Ría de Arosa	7,0%	-31,7%	0,5%	-35,6%	50,2%	42,9%	-37,1%	-36,1%
Grove, O	9,2%	-9,4%	8,7%	-18,9%	-7,0%	-0,7%	22,3%	-1,4%
Pobra do Caramiñal	18,0%	-31,1%	-13,5%	-18,3%	-25,2%	-12,0%	41,1%	-46,5%
Rianxo	50,8%	-3,5%	-13,3%	2,3%	-29,3%	-18,1%	-21,5%	-41,3%
Ribeira	2,2%	1,8%	-6,9%	-0,8%	10,1%	-14,3%	4,3%	-5,5%
Vilanova	2,2%	-20,4%	-10,2%	-11,3%	-35,6%	-4,9%	61,2%	-36,0%
Vilaxoán	12,8%	-33,0%	-11,6%	-3,7%	-20,3%	25,0%	-7,6%	-40,7%
GALP Ría de Arousa	6,6%	-6,9%	-3,0%	-3,2%	-9,7%	-8,6%	6,6%	-18,1%
Galicia	-2,6%	-6,4%	8,5%	3,6%	-7,2%	-6,2%	4,6%	-6,7%

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

En 2014 no conxunto das lonxas do GALP as especies de maior valor foron a ameixa babosa e a ameixa fina, e tamén aparece nos primeiros postos a ameixa xapónica e nas intermedias a rubia. A ameixa fina foi a especie mellor pagada con máis de 21 € por quilo, pero retrocedeu con respecto a 2007, o mesmo que a xapónica. A babosa e a rubia, en cambio, aguantaron o seu prezo. As distintas especies de ameixa supoñen o 40% das vendas totais no conxunto das lonxas do GALP.

A continuación figuran outras especies acuáticas como o lirio e o xurelo, e noutro plano, o polbo e a xarda. Notoria foi a caída das vendas de pescada, que se reduciron á terceira parte durante o período, e salientable o crecemento da xarda pintada.

TÁBOA 78. VENDA POR ESPECIES EN LONXA. 2007 E 2014

ESPECIES	2007			2014		
	QUILOS	IMPORTE €	MEDIO €/KG	QUILOS	IMPORTE €	MEDIO €/KG
Ameixa babosa	677.801,0	10.445.327,5	15,41	604.292,8	9.033.319,9	14,95
Ameixa fina	345.366,3	8.941.566,9	25,89	412.547,9	8.705.834,4	21,10
Lirio	7.301.185,8	6.445.433,2	0,88	9.639.093,1	8.248.472,2	0,86
Ameixa xaponesa	1.312.787,2	10.111.710,0	7,70	1.050.477,6	7.090.447,8	6,75
Xurelo	8.118.167,5	7.210.453,8	0,89	6.629.156,2	5.329.428,5	0,80
Pescada	3.409.015,3	7.395.541,7	2,17	1.013.242,4	2.888.474,2	2,85
Polbo	343.252,1	1.978.473,4	5,76	451.295,4	2.493.782,4	5,53
Xarda	3.644.084,9	1.924.138,9	0,53	3.028.840,8	2.422.147,8	0,80
Xarda pintada	2.450.066,5	739.933,0	0,30	4.480.455,1	2.128.372,1	0,48
Ameixa rubia	414.145,3	3.041.641,7	7,34	280.110,0	2.050.387,6	7,32
Choco	184.396,2	740.426,7	4,02	249.854,3	1.521.149,8	6,09
Percebe	65.573,7	2.770.897,4	42,26	46.083,2	1.449.050,2	31,44
Centola	58.088,6	854.274,1	14,71	96.768,0	1.375.350,4	14,21
Berberecho	2.128.399,6	7.441.085,8	3,50	180.609,6	1.226.828,6	6,79
Pota pequena	35.970,1	112.780,4	3,14	776.892,6	1.222.796,4	1,57
Navalla	70.363,9	945.054,2	13,43	153.762,0	1.108.630,7	7,21
Sardiña	3.526.905,9	2.197.890,6	0,62	738.775,7	881.004,7	1,19
Camarón común	38.308,1	1.442.349,0	37,65	25.305,6	853.478,5	33,73
Robaliza	38.119,2	424.606,3	11,14	48.864,6	654.695,7	13,40
Linguado	23.342,7	430.073,0	18,42	41.870,2	580.113,1	13,86
Nécora	35.583,0	802.639,2	22,56	30.613,9	562.790,7	18,38
Resto especies	3.020.570,3	8.591.304,9	2,84	4.217.655,4	7.769.457,7	1,84
Total	37.241.493,1	84.987.601,4	2,28	34.196.565,8	69.596.013,1	2,04

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

En perspectiva temporal as especies que gañaron maior relevancia en valor foron a pota pequena, a xarda pintada, o choco e a centola, todas por riba do millón de euros de vendas en 2014.

TÁBOA 79. VARIACIÓN DA VENTA POR ESPECIES NO PERÍODO 2007-2014

ESPECIES	EVOLUCIÓN 2007-2014		
	QUILOS	IMPORTE €	MEDIO €/KG
Ameixa babosa	-10,8%	-13,5%	-3,0%
Ameixa fina	19,5%	-2,6%	-18,5%
Lirio	32,0%	28,0%	-2,3%
Ameixa xaponesa	-20,0%	-29,9%	-12,3%
Xurelo	-18,3%	-26,1%	-10,1%
Pescada	-70,3%	-60,9%	31,3%
Polbo	31,5%	26,0%	-4,0%
Xarda	-16,9%	25,9%	50,9%
Xarda pintada	82,9%	187,6%	60,0%
Ameixa rubia	-32,4%	-32,6%	-0,3%
Choco	35,5%	105,4%	51,5%
Percebe	-29,7%	-47,7%	-25,6%
Centola	66,6%	61,0%	-3,4%
Berberecho	-91,5%	-83,5%	94,0%
Pota pequena	2.059%	984,2%	-50,0%
Navalla	118,5%	17,3%	-46,3%
Sardiña	-79,1%	-59,9%	91,9%
Camarón común	-33,9%	-40,8%	-10,4%
Robaliza	28,2%	54,2%	20,3%
Linguado	79,4%	34,9%	-24,8%
Nécora	-14,0%	-29,9%	-18,5%
Resto especies	39,6%	-9,6%	-35,2%
Total	-8,2%	-18,1%	-10,8%

Fonte: Plataforma Tecnolóxica da Pesca. Consellería de Medio Rural e do Mar

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Buques rexistrados

No ámbito do GALP Ría de Arousa contabilízanse máis de 2.500 embarcacións rexistradas, que supoñen o 46% da flota galega. Salienta o elevado número das localizadas na Illa de Arousa, con máis de 500, e nun segundo grupo de concellos, con arredor de 250-300, aparecen Rianxo, O Grove, Cambados, Ribeira e Cabo de Cruz (Boiro).

Destaca o elevado número de embarcacións auxiliares e de acuicultura, máis de 900, que dan proba da importancia do sector acuícola na área. A inmensa maioría das embarcacións restantes dedícanse á baixura, e só salientan 33 buques que faenan ao arrastre en caladoiros nacionais.

TÁBOA 80. NÚMERO DE BUQUES REXISTRADOS. 2015

	NÚMERO	PORCENTAXE
Cabo de Cruz - Boiro	238	9,0%
Cambados	278	10,5%
Carreira - Aguiño	112	4,2%
Carril	95	3,6%
Corrubedo	15	0,6%
Grove, O	310	11,8%
Illa de Arousa, A	567	21,5%
Palmeira	17	0,6%
Pobra do Caramiñal, A	157	6,0%
Rianxo	333	12,6%
Ribeira	262	9,9%
Vilagarcía	18	0,7%
Vilanova	176	6,7%
Vilaxoán	58	2,2%
GALP Ría de Arousa	2.636	100,0%

Fonte: Rexistro de buques pesqueiros. Plataforma Pesca de Galicia

TÁBOA 81. NÚMERO DE BUQUES REXISTRADOS SEGUNDO CALADOIRO E TIPO DE PESCA. 2015

	GALP RÍA DE AROUSA	GALICIA	GALP /GALICIA
Auxiliares e de acuicultura	914	1.293	70,7%
Caladoiro nacional arrastre	33	79	41,8%
Caladoiro nacional artes menores	1.636	3.959	41,3%
Caladoiro nacional cerco	31	150	20,7%
Caladoiro nacional enmalle volantas	1	32	3,1%
Caladoiro nacional palangre fondo	4	28	14,3%
Pesquería comunitaria palangre fondo neafc	5	40	12,5%
Pesquería internacional arrastre conxeladores	2	14	14,3%
Pesquería internacional cerco	2	3	66,7%
Pesquería internacional palangre superficie	8	75	10,7%
Total	2.636	5.673	46,5%

Fonte: Rexistro de buques pesqueiros. Plataforma Pesca de Galicia

Se atendemos a capacidade de capturas ou á potencia dos buques, e deixando de lado a flota auxiliar e de baixura, o GALP Ría de Arousa posúe os maiores barcos de toda a flota galega, destinados ás pescaías internacionais do cerco e dos conxeladores de arrastre.

TÁBOA 82. TONELADAS BRUTAS DE ARQUEO E CABALOS DE POTENCIA SEGUNDO CALADOIRO E TIPO DE PESCA. MEDIA. 2015

	TONELADAS DE ARQUEO POR EMBARCACIÓN	CV DE POTENCIA POR EMBARCACIÓN
Pesquería internacional cerco	1.991,00	5.292,00
Pesquería internacional arrastre congeladores	1.639,25	3.634,00
Pesquería internacional palangre superficie	202,00	661,75
Pesquería comunitaria palangre fondo neafc	163,20	670,80
Caladoiro nacional arrastre	144,88	480,30
Caladoiro nacional palangre fondo	36,50	180,25
Caladoiro nacional cerco	29,72	208,48
Caladoiro nacional enmalle volantas	22,90	150,00
Auxiliares e de acuicultura	18,04	144,49
Caladoiro nacional artes menores	1,84	23,46
Total	13,30	83,51

Fonte: Rexistro de buques pesqueiros. Plataforma Pesca de Galicia. Xunta de Galicia

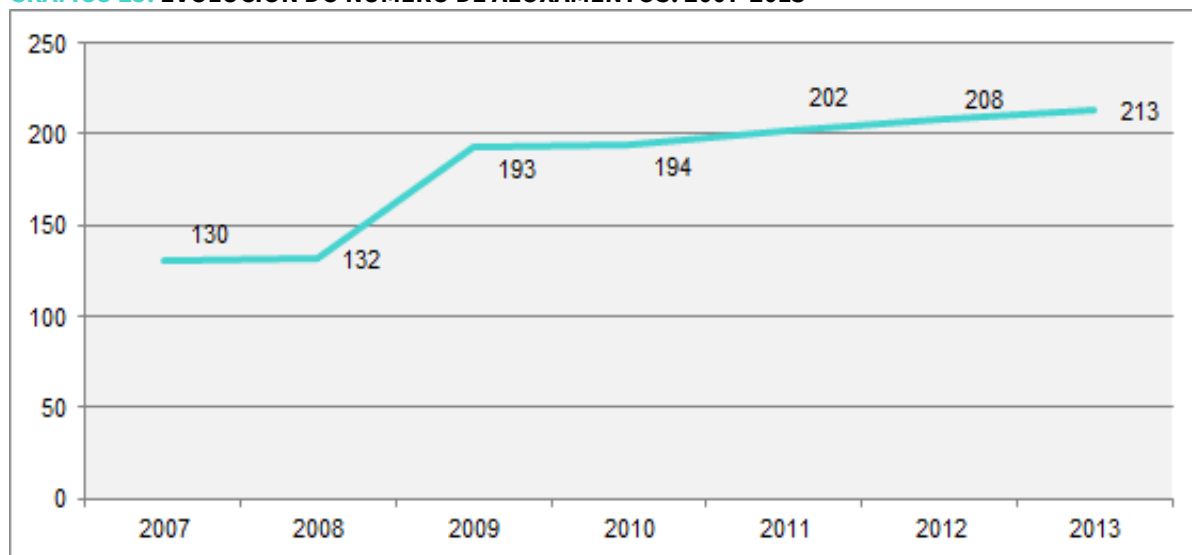
3.1.6. SECTOR TURÍSTICO

Aloxamento

O número de aloxamentos turísticos no GALP Ría de Arousa amosa unha tendencia crecente ao longo do período 2009-2014, onde se crearon un 10% máis de empresas ata acadar o número de 213, un valor intermedio entre o rango 150-300 no que se atopan todas as áreas costeiras, que se diferencian máis pola súa tipoloxía e tamaño.

Este crecemento é superior ao das Rías máis turísticas de Pontevedra, Vigo e Baiona, onde o sector parece estabilizado e a oferta suficiente para atender a demanda. Pero tamén é un crecemento inferior ao experimentado por zonas como a Costa da Morte, cuxo coñecemento exterior impulsou nos últimos anos un crecemento notable.

GRÁFICO 25. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE ALOXAMENTOS. 2007-2013

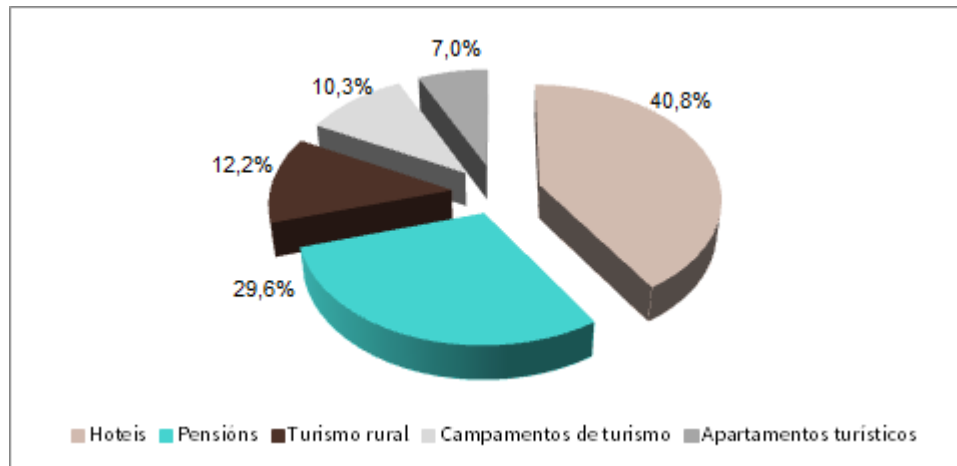
Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

Os datos por concellos indican que o concello con maior número de establecementos é O Grove, que con 78 supón máis dun terzo do total do GALP. A moita distancia atopamos Cambados (28), Ribeira (20), Vilanova (17), Boiro (16) e Vilagarcía (15). O que experimentou un maior crecemento é o concello da Illa, que duplicou a súa oferta, e tras el Ribadumia, Boiro e A Pobra.

TÁBOA 83. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE ALOXAMENTOS. 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Boiro	7	8	13	14	14	16	16
Cambados	19	19	27	27	30	30	28
Catoira	3	4	4	4	4	4	4
Grove, O	52	52	73	74	75	76	78
Illa de Arousa, A	3	3	3	3	3	5	7
Pobra do Caramiñal, A	7	7	10	10	11	12	13
Rianxo	6	6	11	10	10	10	10
Ribadumia	3	3	4	4	5	5	5
Ribeira	9	9	18	18	19	19	20
Vilagarcía de Arousa	8	8	15	15	15	15	15
Vilanova de Arousa	13	13	15	15	16	16	17
GALP Ría de Arousa	130	132	193	194	202	208	213
Galicia	1.508	1.597	2.748	2.792	2.866	3.068	3.002

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

GRÁFICO 26. DISTRIBUCIÓN DO NÚMERO DE ALOXAMENTOS SEGUNDO TIPOLOXÍA. 2013

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

O tipo de aloxamento máis frecuente é o hotel (40,8%), e o que máis caracteriza a esta zona son os campamentos de turismo (12,2%, máximo de Galicia), o que sitúa ao GALP como un territorio eminentemente turístico, só por detrás en importancia das zonas situadas máis ao sur da costa galega.

TÁBOA 84. DISTRIBUCIÓN DO NÚMERO DE ALOXAMENTOS SEGUNDO TIPOLOXÍA. 2013

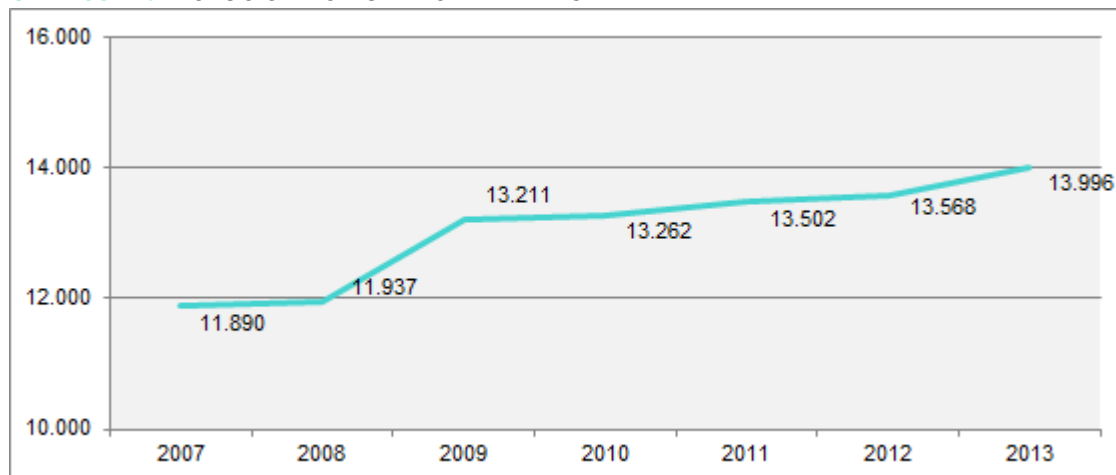
	HOTEIS	PENSIÓNS	TURISMO RURAL	CAMPAMENTOS DE TURISMO	APARTAMENTOS TURÍSTICOS	TOTAL
Boiro	4	5	3	1	3	16
Cambados	14	6	8	0	0	28
Catoira	1	0	3	0	0	4
Grove, O	43	21	1	9	4	78
Illa de Arousa, A	1	2	0	2	2	7
Pobra do Caramiñal, A	2	4	3	1	3	13
Rianxo	0	5	4	1	0	10
Ribadumia	2	1	2	0	0	5
Ribeira	5	11	1	3	0	20
Vilagarcía de Arousa	5	7	1	1	1	15
Vilanova de Arousa	10	1	0	4	2	17
GALP Ría de Arousa	87	63	26	22	15	213
Galicia	894	1.261	600	116	131	3.002

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

O número de prazas de aloxamento tamén describe unha traxectoria ascendente, crecendo algo menos que o conxunto do sector en Galicia: un 6% entre 2009 e 2013 no GALP e un 8% en Galicia.

O incremento maior no número de prazas produciuse na Illa de Arousa, onde se duplican as prazas existentes en 2007. No resto de concellos o incremento de número de prazas é moito máis contido.

GRÁFICO 27. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE PRAZAS

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

TÁBOA 85. EVOLUCIÓN DO NÚMERO DE PRAZAS

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Boiro	326	342	502	510	523	537	535
Cambados	692	710	877	871	920	922	879
Catoira	91	107	107	107	107	107	107
Grove, O	5.460	5.449	5.866	5.908	5.910	5.907	5.982
Illa de Arousa, A	481	481	448	448	531	574	1.022
Pobra do Caramiñal, A	914	914	966	966	970	980	985
Rianxo	191	193	311	301	301	301	301
Ribadumia	151	151	167	167	173	173	173
Ribeira	1.381	1.381	1.547	1.547	1.559	1.559	1.572
Vilagarcía de Arousa	674	680	823	823	814	814	846
Vilanova de Arousa	1.529	1.529	1.597	1.614	1.694	1.694	1.594
GALP Ría de Arousa	11.890	11.937	13.211	13.262	13.502	13.568	13.996
Galicia	94.027	96.473	119.435	121.077	123.652	129.723	128.902

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

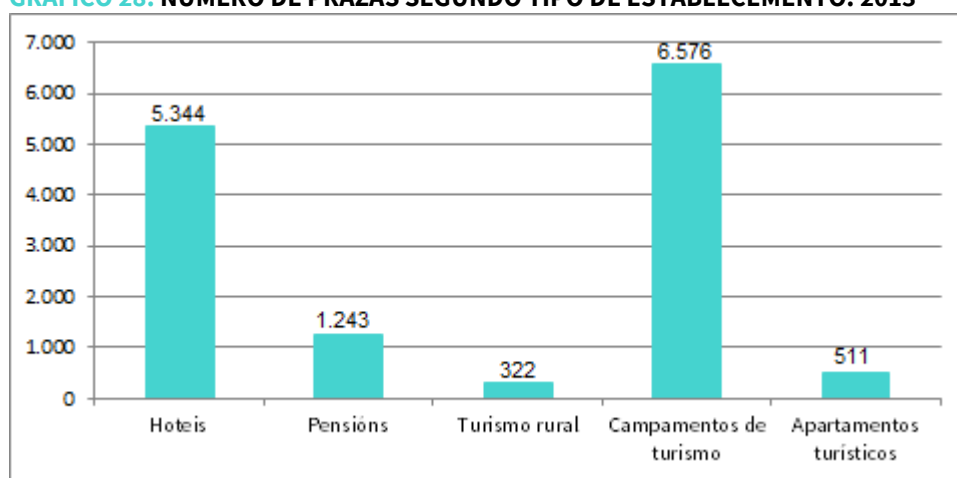
O parque total de prazas de aloxamentos suma case 14.000, representando case o 11% do sector en Galicia e colocándose non moi lonxe das 18.000 que teñen as cadansúas áreas turísticas de Pontevedra e Vigo-Baiona.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

En función da capacidade é O Grove o que posúe un maior número de prazas (6 mil), que supoñen case o 40% do total do GALP e o colocan como segundo concello máis turístico da costa galega empatando con Baiona e tras Sanxenxo (14 mil). Ribeira e Vilanova seguen a moita distancia (1.500 prazas) e emerxe nos últimos anos A Illa (1.000).

Os campamentos de turismo superan aos hoteis en número de prazas, o que explica que en canto a impacto económico os ingresos por praza sexan menores neste GALP Ría de Arousa en comparación coas Rías situadas máis ao sur da costa galega.

GRÁFICO 28. NÚMERO DE PRAZAS SEGUNDO TIPO DE ESTABLECIMENTO. 2013

Fonte: Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. IGE

No GALP Ría de Arousa conta con 8 hoteis de catro estrelas e un hotel de cinco estrelas, mentres que 62 dun total de 87 hoteis son de unha ou dúas estrelas. Os hoteis de maior categoría tende a concentrarse no concello turístico por excelencia, O Grove, que conta co único hotel de cinco estrelas da zona, e, en menor medida, en Vilagarcía de Arousa.

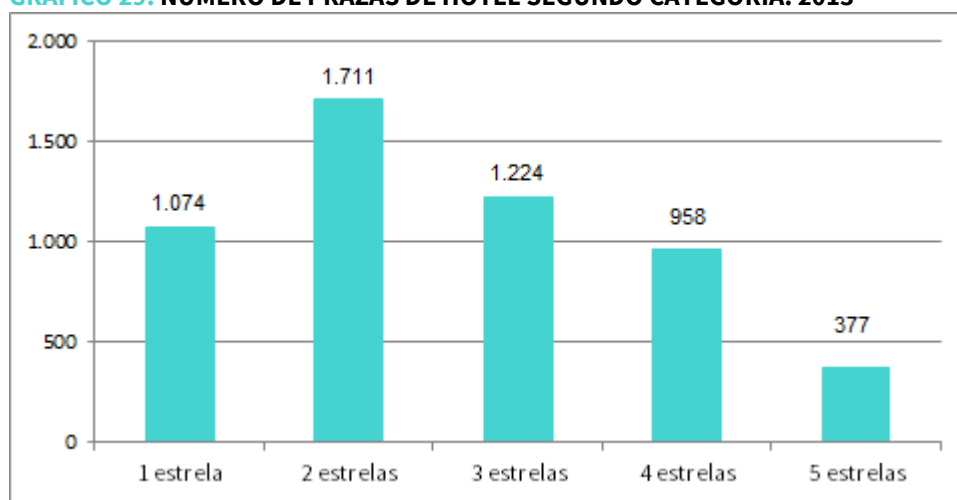
Na zona da Ría de Arousa a metade das prazas hoteleiras existentes son de unha ou dúas estrelas. Tamén hai 1.224 prazas de hoteis de tres estrelas, 958 de catro estrelas e 377 de cinco.

No Grove concéntrase o 55,9% das prazas hoteleiras e o 72,3% das prazas de hoteis de catro e cinco estrelas. Hai que indicar que só Vilagarcía, Cambados e Ribeira, ademais do Grove, contan con prazas en hoteis de catro estrelas.

TÁBOA 86. NÚMERO DE HOTEIS SEGUNDO CATEGORÍA. 2013

	1 ESTRELA	2 ESTRELAS	3 ESTRELAS	4 ESTRELAS	5 ESTRELAS	TOTAL
Boiro	3	1	0	0	0	4
Cambados	0	1	0	0	0	1
Catoira	4	9	0	1	0	14
Grove, O	10	15	13	4	1	43
Illa de Arousa, A	0	1	0	0	0	1
Pobra do Caramiñal, A	1	0	1	0	0	2
Rianxo	0	0	0	0	0	0
Ribadumia	1	0	1	0	0	2
Ribeira	3	1	0	1	0	5
Vilagarcía de Arousa	1	1	1	2	0	5
Vilanova de Arousa	5	5	0	0	0	10
GALP Ría de Arousa	28	34	16	8	1	87
Galicia	331	308	147	99	9	894

Fonte: Elaboración propia a partir do directorio de Empresas e Actividades Turísticas. Turgalicia

GRÁFICO 29. NÚMERO DE PRAZAS DE HOTEL SEGUNDO CATEGORÍA. 2013

Fonte: Elaboración propia a partir do directorio de Empresas e Actividades Turísticas. Turgalicia

TÁBOA 87. NÚMERO DE PRAZAS DE HOTEL SEGUNDO CATEGORÍA POR CONCELLO. 2013

	1 ESTRELA	2 ESTRELAS	3 ESTRELAS	4 ESTRELAS	5 ESTRELAS	TOTAL
Boiro	132	16	0	0	0	148
Cambados	114	400	0	116	0	630
Catoira	0	60	0	0	0	60
Grove, O	373	709	940	587	377	2.986
Illa de Arousa, A	0	42	0	0	0	42
Pobra do Caramiñal, A	18	0	60	0	0	78
Rianxo	0	0	0	0	0	0
Ribadumia	22	0	111	0	0	133
Ribeira	87	14	0	89	0	190
Vilagarcía de Arousa	38	33	113	166	0	350
Vilanova de Arousa	290	437	0	0	0	727
GALP Ría de Arousa	1.074	1.711	1.224	958	377	5.344
Galicia	11.399	15.401	12.461	15.425	1.688	56.374

Fonte: Elaboración propia a partir do directorio de Empresas e Actividades Turísticas. Turgalicia

Empresas turísticas

A importancia do turismo no tecido empresarial do GALP Ría de Arousa alcanza ao 13% das empresas, o que supón un peso levemente superior ao existente en Galicia (11%).

O peso das empresas turísticas é bastante homoxéneo ao longo e longo dos concellos do GALP, aínda que salienta un menor peso na economía urbana máis grande (Vilagarcía, onde son o 9% do total) e unha relevancia maior nos concellos máis especializados no turismo (O Grove e A Illa, onde supoñen o 20%).

TÁBOA 88. NÚMERO DE EMPRESAS TURÍSTICAS E PORCENTAXE SOBRE O TOTAL DE EMPRESAS

	EMPRESAS TURÍSTICAS	EMPRESAS TOTAIS	PORCENTAXE DE EMPRESAS TURÍSTICAS
Boiro	140	1.162	12,0%
Cambados	145	1.061	13,7%
Catoira	22	158	13,9%
Grove, O	174	873	19,9%
Illa de Arousa, A	49	240	20,4%
Pobra do Caramiñal, A	78	595	13,1%
Rianxo	83	645	12,9%
Ribadumia	39	382	10,2%
Ribeira	214	1.599	13,4%
Vilagarcía de Arousa	238	2.545	9,4%
Vilanova de Arousa	102	767	13,3%
GALP Ría de Arousa	1.284	10.027	12,8%
Galicia	22.603	201.093	11,2%

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

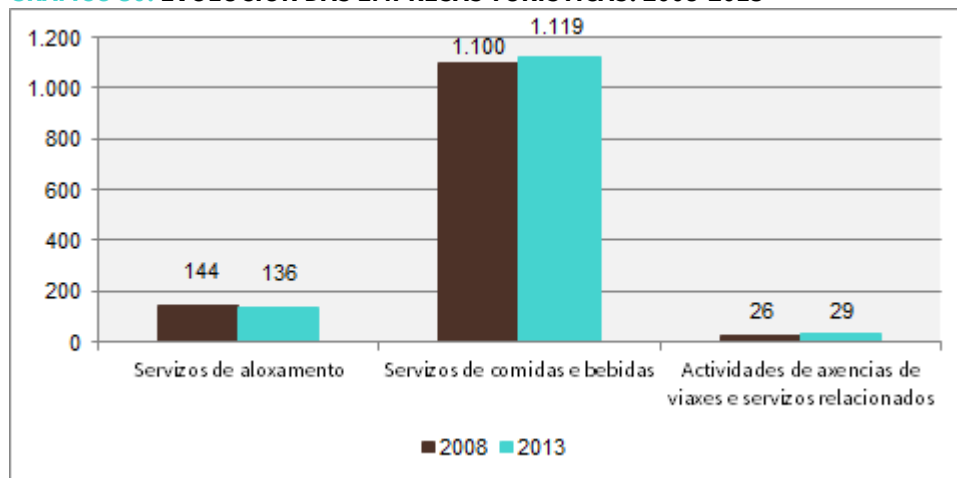
Os datos indican unha certa diversificación na oferta de servizos turísticos complementarios, que superan aquí a importancia que posúen en Galicia (2,3% fronte ao 1,9%). A evolución temporal da tipoloxía de empresas turísticas demostra que é este tipo de servizos os que experimentaron un maior crecemento, mentres que se reduciron lixeiramente o número de empresas de aloxamento.

TÁBOA 89. NÚMERO DE EMPRESAS TURÍSTICAS SEGUNDO TIPO DE ACTIVIDADE. 2013

	SERVIZOS DE ALOXAMENTO	SERVIZOS DE COMIDAS E BEBIDAS	ACTIVIDADES DE AXENCIAS DE VIAXES E SERVIZOS RELACIONADOS	EMPRESAS TURÍSTICAS
Boiro	10	128	2	140
Cambados	19	120	6	145
Catoira	2	20	0	22
Grove, O	39	131	4	174
Illa de Arousa, A	2	45	2	49
Pobra do Caramiñal, A	9	69	0	78
Rianxo	10	73	0	83
Ribadumia	5	33	1	39
Ribeira	16	197	1	214
Vilagarcía de Arousa	11	218	9	238
Vilanova de Arousa	13	85	4	102
GALP Ría de Arousa	136	1.119	29	1.284
Galicia	2.101	20.068	434	22.603

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

GRÁFICO 30. EVOLUCIÓN DAS EMPRESAS TURÍSTICAS. 2008-2013

Fonte: Directorio de empresas e unidades locais

Viaxeiros segundo puntos de destino

De todos os concellos do GALP as estatísticas turísticas oficiais só ofrecen estimativas para O Grove, o principal foco turístico. Os datos amosan que O Grove tería experimentado unha forte crise no sector, cunha redución entre 2007 e 2014 do número de viaxeiros de case 1/4 (-23%) e unha caída das noites de case 1/3 (-33%), que se traduce tamén nunha minoración moi intensa na duración media das estadias.

TÁBOA 90. NÚMERO DE VIAXEIROS SEGUNDO PUNTO TURÍSTICO. 2007-2014

	2007	2014	EVOLUCIÓN 2007-2014
Grove, O	111.230	85.377	-23,2%

Fonte: Enquisa de ocupación hoteleira

TÁBOA 91. NÚMERO DE NOITES SEGUNDO PUNTO TURÍSTICO. 2007-2014

	2007	2014	EVOLUCIÓN 2007-2014
Grove, O	338.376	228.011	-32,6%

Fonte: Enquisa de ocupación hoteleira

TÁBOA 92. ESTADÍA MEDIA. 2007-2014

	2007	2014
Grove, O	2,85	1,70

Fonte: Enquisa de ocupación hoteleira

Independentemente da fiabilidade das enquisas oficiais para datos municipais en zonas turísticas, non tan relevantes como as do Mediterráneo ou as insulares, as informacións xornalísticas e académicas consultadas sobre os últimos anos confirman unha caída da actividade durante os anos de recesión económica.

Os datos para 2014 indican que esta forte caída no Grove pode estar relacionada cun menor peso do turismo estranxeiro (10%) en relación a outros concellos turísticos, por exemplo, e sen ir máis lonxe en Sanxenxo (14%), pero tamén Ribadeo (16%) ou Vigo (23%).

TÁBOA 93. PROCEDENCIA DOS VIAXEIROS. 2014

	NÚMERO			PORCENTAXE	
	RESIDENTES EN ESPAÑA	RESIDENTES NO ESTRANXEIRO	TODAS AS PROCEDENCIAS	RESIDENTES EN ESPAÑA	RESIDENTES NO ESTRANXEIRO
Grove, O	76.812	8.565	85.377	90,0%	10,0%

Fonte: Enquisa de ocupación hoteleira

Os números apuntarían así nunha maior dependencia do turismo español que foi o máis fortemente castigado pola crise económica, e avanza, quizais, o esgotamento dun modelo de explotación turística ancorado na dinámicas da oferta tradicional de sol e praia.

3.1.7. PATRIMONIO MEDIOAMBIENTAL PROTEXIDO

Segundo o Plan de Ordenación do Litoral, no título III capítulo I, apartado 5 (“O patrimonio natural”), as características e hábitat de interese comunitario do Patrimonio Natural da zona é o seguinte segundo área protexida:

Parque nacional marítimo terrestre das Illas Atlánticas

Os arquipélagos de Sálvora, Ons e Cíes, localizados na parte externa da bocana das rías, están sometidos a unha forte influencia oceánica, mentres que o de Cortegada constitúe un sistema insular de estuario, protexido da influencia do mar aberto. Este último arquipélago é, por outra parte, o máis próximo a terra firme e está integrado pola illa de Cortegada e os illotes Malveira Grande, Malveira Pequena, Briñas e O Con. O arquipélago de Sálvora sitúase a uns 4 km da costa e a uns 10 km ao norte de Ons e consta da illa de Sálvora e as moito máis pequenas de Sagres, Vionta, Ervosa e Noro, ademais dun gran número de pequenos illotes e barras rochosas.

As illas de Ons e Onza, ademais dos illotes Centolo e Freitosa, este último arquipélago está formado polas illas de Monte Agudo, Faro e San Martiño, así como de varios pequenos illotes (Penela dos Viños, Ruzo, Garabelos e Agoeiro).

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Toda a área pertence á rexión eurosiberiana, provincia atlántica-europea e subprovincia cántabro-atlántica, adscribíndose ao sector galaico-portugués. O dominio climático é o oceánico húmido con tendencia á aridez estival. Os arquipélagos oceánicos amosan unha notoria escaseza de precipitacións ao comparalos coas zonas continentais próximas, tirando medias anuais de 800-900 mm, que acusan unha notoria seca estival. As temperaturas medias sitúanse ao redor dos 14° C, cunha amplitude térmica de 10 a 19° C. En contraste, o arquipélago de Cortegada enclávase na área de transición entre o dominio climático anterior e o oceánico hiperhúmido e, por outra parte, a súa situación no fondo a ría e a súa proximidade ao continente aproximan as súas características meteorolóxicas ás de terra firme, o que redunda nunha pluviosidade moito máis elevada (1.900-2.000 mm). Nesta zona, as temperaturas medias son lixeiramente superiores (ao redor dos 15° C) e a amplitude térmica máis reducida (12-17° C), pero tamén se acusa una clara seca estival.

En termos xerais, os arquipélagos de carácter oceánico están dominados por extensas fronteiras de cantís na súa cara de mar aberto. Estas fronteiras son especialmente abruptas e quebradas, chegando a superar os 100 m de altura e presentando un gran número de covas mariñas (furnas), en Ons e, sobre todo, nas Cíes. A cara oriental das illas é máis suave, con ladeiras de menor pendente, alternando pequenos cantís e diferentes tipos de areais. Aínda gardando esta estrutura básica, a morfloxía de Sálvora é moito menos escarpada, predominando aquí as ladeiras en suave pendente e os afloramentos rochosos illados, aínda que tamén hai cantís de considerables dimensións nos illotes veciños de Sagres e Noro. Entre os sistemas dunares asociados ás praias, destacan o sistema de praia-barreira de Rodas e as dunas de Figueiras-Muxieiro, ambos nas Cíes, así como a illa Vionta, cuxo perímetro está case totalmente constituído por areais. A vexetación de marisma tamén está presente, aínda que restrinxida a pequenas áreas. A cuberta arbórea autóctona é actualmente reducida, estando as súas mellores representacións en Cortegada e Malveira Grande. No pasado, todos os arquipélagos estiveron habitados, pero na actualidade só a illa de Ons mantén unha pequena poboación de maneira permanente, aínda que tanto esta illa como as Cíes reciben durante a primavera e o verán un gran número de visitantes e turistas. Sálvora e Cortegada son propiedades particulares de acceso restrinxido. Perviven pequenas áreas cultivadas (en Ons) e plantacións forestais en todas as illas grandes (especialmente nas Cíes), así como algunhas edificacións abandonadas e vivendas.

O medio mariño caracterízase pola claridade das augas e as súas temperaturas moderadamente frías, cunha leve influencia cálida provocada pola Corrente do Golfo, amosando unha homoxeneidade vertical no inverno (13-16° C) e unha estratificación no verán (12-18° C) debida ao gradiente térmico producido polo quecemento das capas superiores. As mareas son de réxime semidiúrno, alcanzándose os momentos de preamar e baixamar aproximadamente cada 6 horas, cunha amplitude máxima que rolda os 4 m.

Hábitats de interese comunitario:

- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Vexetación anual pioneira con *Salicornia* e outras especies de zonas lamacentas ou areosas.
- Campos salinos atlánticos (*Glaucopuccinellietalia maritima*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).

- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritimae*).
- Dunas con céspedes do *Malcomietalia*.
- Dunas con vexetación esclerófila do *Cisto-Lavanduletalia*.
- Uceiras secas europeas.
- Uceiras secas atlánticas costeiras de *Erica vagans*.
- Rochedos silíceos con vexetación pioneira do *Sedo-Scleranthion* ou do *Sedo albi-Veronicion dillenii*.
- Carballeiras galaico-portuguesas con *Quercus robur* e *Quercus pyrenaica*.
- Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

Hábitats mariños de interese comunitario:

- Arrecifes.
- Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña, pouco profunda.
- Lagoas costeiras.

ZEC Complexo Húmido de Corrubedo

A ZEC do complexo húmido de Corrubedo ten unha superficie total de 9.263 ha. A área correspondente a terra firme está conformada por unha sucesión de pequenos tramos de costa rochosa e de extensos areais e sistemas dunares, que en Basoñas e en Corrubedo forman parte de diferentes complexos de barra-lagoa litoral. Constitúe a máis extensa representación deste tipo de ambientes do noroeste de España, albergando unha gran variedade de tipos de hábitat en bo estado de conservación. O arquipélago de Sálvora, localizado na bocana da ría de Arousa, está sometido a unha forte influencia oceánica e sitúase a uns 4 km da costa; consta da illa de Sálvora (altura máxima 73 m) e as máis pequenas de Sagres, Vionta, Ervosa e Noro.

Ademais dos hábitats de interese comunitario relacionados máis abaixo, a ZEC conta con boas mostras de vexetación helofítica principalmente nas lagoas de Vixán, Xuño e San Pedro de Muro.

- Lagoas costeiras.
- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Vexetación anual pioneira con *Salicornia* e outras especies de zonas lamacentas ou areosas.
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritimae*).

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

- Dunas con céspedes do *Malcolmietalia*.
- Augas oligotróficas cun contido de minerais moi baixo das chairas areosas (*Littorelletalia uniflorae*).
- Lagos eutróficos naturais con vexetación *Magnopotamion* ou *Hydrocharition*.
- Estanques temporais mediterráneos.
- Uzais húmidos atlánticos de zonas mornas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.
- Uzais secos europeos.
- Uzais secos atlánticos costeiros de *Erica vagans*.
- Prados húmidos mediterráneos de herbas altas do *Molinio-Holoschoenion*.

ZEC Complexo Ons-O Grove

A ZEC do Complexo Ons-O Grove ten unha superficie total de 7.607 ha. O espazo natural, situado a cabalo das rías de Arousa e de Pontevedra, está constituído por catro sectores diferenciados.

Ao norte, e no interior da ría de Arousa, atópase a punta do Carreirón, no extremo sur da Illa de Arousa, e varios illotes próximos de natureza rochosa e areosa (Rúa, Guidoiro Areoso, Guidoiro Pedregoso), así como unha ampla superficie de augas mariñas e barras. Un pouco máis ao sur, a enseada do Grove e o estuario do río Umia conforman unha baía moi protexida, pouco profunda e con extensas superficies intermareais, que se atopa separada do mar aberto por un tómbolo formado por areais e dunas, o istmo da Lanzada. Moi próximo a este sector, pero na costa aberta da península do Grove, entre os lugares de Reboredo e San Vicente do Mar, sitúase un tramo no que alternan pequenos areais e costa rochosa de media e baixa altura, no que destaca o sistema dunar da praia de Mexilloeira e unha pequena lagoa litoral, A Bodeira, única na provincia de Pontevedra. O arquipélago de Ons ocupa o sur do espazo natural, xa na ría de Pontevedra, e tamén engloba unha ampla superficie de augas mariñas que se estende desde a contorna de punta Faxilda, en terra firme, ata as illas. A superficie de augas mariñas alcanza as 5.517 ha no conxunto do LIC. A altura media do espazo natural é de 8 m, atinxindo desde os cero ata os 128 m.

Ademais dos hábitats de interese comunitario relacionados máis abaixo, esta ZEC presenta notables formacións de vexetación helofítica (fundamentalmente espadanas (*Typha* spp.) e, en menor cantidade, carrizos (*Phragmites australis*) e xuncos de lagoa (*Scirpus* spp.) na Lanzada, Noalla, A Bodeira e O Carreirón.

Hábitats de interese comunitario:

- Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña, pouco profunda.
- Estuarios.
- Chairas lamacentas ou areosas que non están cubertas de auga cando hai marea baixa, lagoas costeiras.
- Grandes calas e baías pouco profundas.
- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Vexetación anual pioneira con *Salicornia* e outras especies de zonas lamacentas ou areosas.
- Prados de *Spartina* (*Spartinion*).

- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritimae*).
- Dunas de *Malcomietalia*.
- Lagos eutróficos naturais con vexetación *Magnopotamion* ou *Hydrocharition*.
- Uzais secos europeos.
- Uzais secos costeiros de *Erica vagans*.
- Prados húmidos mediterráneos de herbas altas (*Molinio-Holoschoenion*).
- Bosques aluviais de *Alnus glutinosa* e *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*).

ZEPA Complexo Intermareal Umia-O Grove

A ZEPA do Complexo Intermareal Umia-O Grove-A Lanzada-Punta Carreirón-Lagoa ten unha superficie total de 2.812 ha. A ZEPA, situada a cabalo das rías de Arousa e de Pontevedra, está constituída por tres sectores netamente diferenciados. O sector máis extenso é a enseada do Grove e o estuario do río Umia, conformada por unha baía moi protexida, pouco profunda e con extensas superficies intermareais, e separada de mar aberto por un tómbolo formado por areais e dunas. O segundo sector constitúe un pequeno sistema dunar con lagoa litoral, situados ao norte da península do Grove (praia de Mexiloeira e lagoa da Bodeira). O terceiro sector, situado ao sur da illa de Arousa e proximidades (O Carreirón, illotes Guidoiros e illa de Rúa), está integrado por varios illotes rochosos e areosos e seccións de costa baixa ben conservada no interior da ría.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Pertence á rexión eurosiberiana, provincia atlántica-europea e subprovincia cántabro-atlántica, adscribíndose ao sector galaico-portugués. Dominio climático oceánico húmido con tendencia á aridez estival, cunha precipitación media anual de 1.244 mm, temperatura media de 14,6° C e ausencia total de xeadas.

As praias, os sistemas dunares e as zonas húmidas de trasduna están moi ben representados nos diferentes sectores. Destaca pola súa extensión a praia da Lanzada e areais anexos (3,5 km), así como o sistema dunar asociado. Estas dunas están cubertas de pozas e lagoas temporais e semipermanentes, en boa parte poboados por vexetación helofítica. Na parte sur do istmo, hai tamén xunqueiras salinas e unha extensa zona húmida ocupada por espadanaís e ameneiros pantanosos (Rego dos Mouros, Noalla). Outras zonas húmidas de auga doce son a lagoa da Bodeira e as lagoas do Carreirón (Illa de Arousa), ademais do complexo de lagoas e pozas naturais de Rouxique, na contorna da enseada do Bao, produto de antigas extraccións de arxila. As chairas intermareais lamacentas e os bancos de area predominan na enseada Umia- O Grove propiamente dita (ao redor de 1.200 ha), estando colonizadas extensivamente por prados de *Zostera marina* e *Zostera noltii*, con áreas máis reducidas de salgadura, espartal e xunqueira halófila, sobre todo na desembocadura do Umia. En conxunto, hai un bo número de illotes de natureza rochosa ou sedimentaria (Illariña, Tourís. Marma, Beiró, A Toxa Pequena, Illeiras, Guidoiro Areoso, Guidoiro Pedregoso, Rúa, etc.). O espazo natural vese completado coa existencia dalgúns piñeiros, matos costeiros e terras de labor.

Ademais dos hábitats de interese comunitario relacionados máis abaixo, esta ZEPA presenta notables formacións de vexetación helofítica (fundamentalmente espadanas *Typha* spp. e en menor cantidade carrizos *Phragmites australis* e xuncos de lagoa *Scirpus* spp.) na Lanzada, Noalla, A Bodeira e O Carreirón.

- Bancos de area cubertos permanentemente por auga mariña, pouco profunda.
- Estuarios.
- Chairas lamacentas ou areosas que non están cubertas de auga cando hai marea baixa.
- Lagoas costeiras.
- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Vexetación anual pioneira con *Salicornia* e outras especies de zonas lamacentas ou areosas.
- Prados de *Spartina* (*Spartinion*).
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fructicosi*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritimae*).
- Dunas do *Malcomietalia*.
- Lagos eutróficos naturais con vexetación *Magnopotamion* ou *Hydrocharition*.
- Uzais secos europeos.
- Uzais secos costeiros de *Erica vagans*.
- Prados húmidos mediterráneos de herbas altas (*Molinio-Holoschoenion*).

ZEPA Complexo litoral de Corrubedo

A ZEPA do Complexo litoral de Corrubedo ten unha superficie total de 971 ha.

Complexo de barra-lagoa con extenso sistema dunar. Constitúe quizais a mellor representación deste tipo de ambientes no noroeste de España, albergando unha gran variedade tipos de hábitat en bo estado de conservación nun espazo relativamente reducido.

Pertence a rexión eurosiberiana, provincia atlántica-europea e subprovincia cántabro-atlántica, adscribíndose ao sector galaico-portugués. Dominio climático oceánico híper-húmido (en transición a oceánico húmido con tendencia á aridez estival), cunha precipitación media anual de ao redor dos 1.244 mm, temperaturas medias de 14,6° C e ausencia total de xeadas.

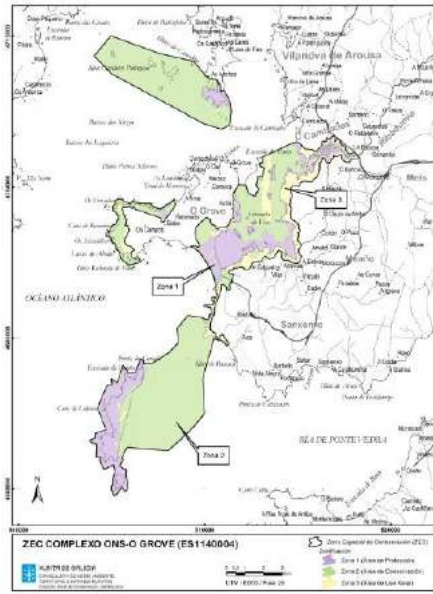
A fronte do espazo natural constitúe unha serie de praias areosas que, en conxunto, se estenden ao longo duns 5 km, e nas que aparecen algunhas barras rochosas. Estes areais dan paso cara ao interior a varios sistemas dunares ben estruturados, nos que se inclúen cordóns de dunas primarias e secundarias, extensos campos de dunas terciarias (fixadas), mantos eólicos, dunas remontantes e diferentes tipos de depresións interdunares. Tras a praia da Ladeira, ao norte do espazo natural, atópase unha gran duna móbil, de preto de 1 km de lonxitude, ata 250 m de anchura e unha altura duns 15 m. As barras dunares separan do mar a dúas interesantes zonas húmidas:

- As marismas do Carregal, que se prolongan na lagoa de Artes, e a lagoa de Vixán, ao sur da zona. O Carregal mantén contacto co mar mediante unha canle natural de desaugamento, polo que se ve sometido regularmente ás mareas e mantén vexetación halófila, aparecendo diferentes tipos de salgadura e xunqueira.
- A lagoa de Vixán, pola contra, está illada normalmente do mar, e as súas augas son doces ou debilmente salobres, o que facilita o desenvolvemento dun amplo cinto de vexetación helofítica, con predominio da carriceira. O espazo natural vese completado por piñeiros de repoboación (en gran parte sobre terreos areosos), áreas cultivadas e, xa fóra dos seus límites, unha ampla baía mariña.

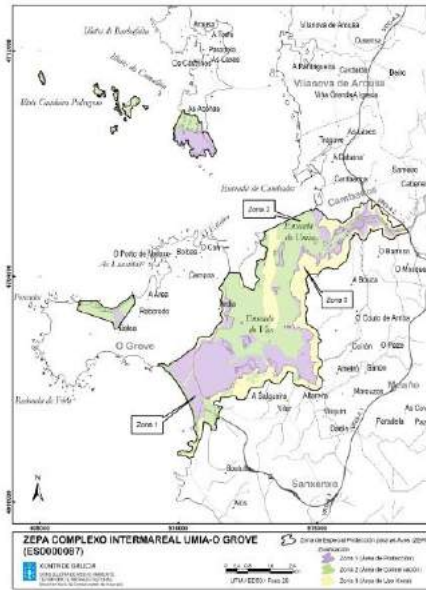
Cítanse a continuación os hábitats de interese comunitario:

- Estuarios.
- Lagoas costeiras.
- Vexetación anual sobre restos mariños acumulados.
- Cantís con vexetación das costas atlánticas e bálticas.
- Vexetación anual pioneira con *Salicornia* e outras especies de zonas lamacentas ou areosas.
- Prados salinos atlánticos (*Glauco-Puccinellietalia maritimae*).
- Matos halófilos mediterráneos e termoatlánticos (*Sarcocornetea fruticosi*).
- Dunas móbiles embrionarias.
- Dunas móbiles de litoral con *Ammophila arenaria* (dunas brancas).
- Dunas costeiras fixas con vexetación herbácea (dunas grises): dunas grises termoatlánticas (*Crucianellion maritimae*).
- Dunas con céspedes do *Malcolmietalia*.
- Augas oligotróficas cun contido de minerais moi baixo das chairas areosas (*Littorelletalia uniflorae*).
- Lagos eutróficos naturais con vexetación *Magnopotamion* ou *Hydrocharition*.
- Estanques temporais mediterráneos.
- Uzais húmidos atlánticos de zonas mornas de *Erica ciliaris* e *Erica tetralix*.

MAPA 9. ZEC COMPLEXO ONS-O GROVE

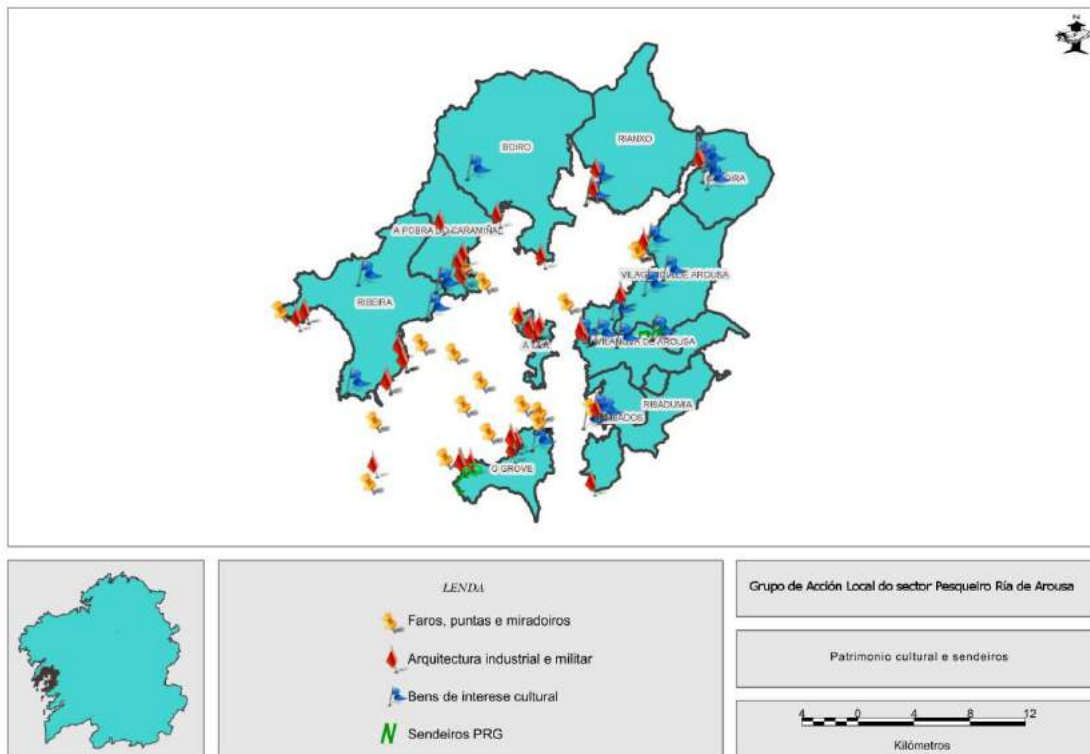

MAPA 10. ZEPa COMPLEXO INTERMAREAL UMIA-O GROVE

3.1.8. PATRIMONIO CULTURAL E HISTÓRICO

MAPA 11. RELACIÓN DE BIC, PATRIMONIO MARÍTIMO, FAROS E SENDEIROS NO TERRITORIO.

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do Plan de Ordenación do Litoral.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

A relación de Bens de Interese Cultural recollidos no Plan de Ordenación do Litoral é a seguinte:

CONCELLOS	DENOMINACIÓN	TIPO DE BEN CULTURAL
Boiro	Castelo de Vitres	Castelo
Cambados	Vila de Cambados	Conxunto Histórico
	Ruínas da Igrexa Oxival de Santa Mariña Dozo	Monumento Histórico-Artístico
	Castro e Torre de San Sadurniño	Torre/Mota
Catoira	Petroglifo das Torres do Oeste	Petróglifo
	Petroglifos do Outeiro do Barral 1	Petróglifo
	Petroglifos do Outeiro do Barral 2	Petróglifo
	Petroglifo de Finca Taleiriña	Petróglifo
	Petroglifo de Pinal do Rei	Petróglifo
	Torres do Oeste	Torre
Grove, O	Torre de Escudero	Monumento
Pobra do Caramiñal, A	Torre de Bermúdez	Arquitectura Civil.
	Torre-Fortaleza de Xunqueiras	Monumento Histórico-Artístico
	Torre de Xunqueiras	Torre/Mota
Rianxo	Casa familiar de Alfonso Daniel Rodríguez de Castelao	Sitio Histórico
	Xacemento da Punta do Pazo	Castelo
	Pazo do Martelo	Monumento
Ribeira	Castelo de Palmeira	Castelo
	Os Castelos de Aguiño	Castelo
	Dolmen de Axeitos	Monumento Histórico-Artístico e Arqueolóxico.
Vilagarcía de Arousa	Pazo de Rial	Monumento Histórico-Artístico
	Pazo de Rúa Nova	Monumento Histórico-Artístico
	Pazo de Vista Alegre	Monumento Histórico-Artístico
	Pedra de Meán	Petróglifo
	Petroglifos dos Ballotes	Petróglifo
Vilanova de Arousa	Fortaleza do Monte Lobeira	Fortaleza
	Torre de Miranda o de Caleiro	Monumento
	Pazo do Cuadrante (casa natal de Valle-Inclán)	Monumento Histórico-Artístico
	Petroglifos do monte Lobeira	Petróglifo
	Monte Lobeira	Paraxe Pintoresca

Por outra banda, no Mapa de Equipamentos Culturais do Consello da Cultura Galega sinálanse os seguintes museos e centros de interpretación:

CONCELLO	NOME
Illa de Arousa, A	Museo da conserva
Pobra do Caramiñal, A	Casa Museo Valle Inclán
Boiro	Centro Arqueolóxico do Barbanza
Cambados	Museo Muíño de mareas "A Seca"
	Casa museo Ramón Cabanillas
	Exposición permanente do centro comarcal de O Salnés
	Museo do pescador
	Museo Etnográfico e do Viño de Cambados
	Pazo Torrado, museo das rutas do viño.
Grove, O	Museo de Salazón de Punta Moreiras - Centro de interpretación da pesca e a salga
Rianxo	Aula activa do mar Santiago Gallego Picard
	Aula activa do mar Santiago Gallego Picard
	Museo do mar de Rianxo
Ribeira	Fundación museo do grabado á estampa dixital
	Museo etnográfico do centro recreativo e cultural de Artes
Vilagarcía de Arousa	Centro de interpretación da Ría de Arousa (CIRA)
	Museo do Ferrocarril
Vilanova de Arousa	Casa museo Irmans Camba
	Casa Museo Valle-Inclan

No tocante ao patrimonio inmaterial sinalamos as seguintes festas de interese turístico:

CONCELLO	NOME DA FESTA	ÁMBITO DE INTERESE TURÍSTICO
Cambados	Festa do viño do Albariño	Nacional
Catoira	Romaría Viquinga de Catoira	Internacional
Grove, O	Festas de exaltación do Marisco	Galego
Pobra do Caramiñal, A	Festa de Xesús o Nazareno e procesión das Mortallas	Galego
Rianxo	Festividade da Virxe de Guadalupe	Galego
Ribeira	Festa da Dorna	Galego
Vilagarcía de Arousa	Festas Patronais de San Roque da Vila	Nacional

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Dentro do patrimonio militar e industrial vinculado ao medio marítimo podemos destacar o seguinte segundo o Plan de Ordenación do Litoral:

CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	Fábrica conserveira, uso actual de almacen 1
	Forno de Chazo. Abanqueiro
Cambados	Fábrica conserveira, hoxe abandonada
	Fábrica de tixolos, hoxe ruina abandonada
Catoira	Serradoiro de Pereira en A Estación. Oeste
	Clube Náutico en A Estación. Oeste
Grove, O	Fábrica conserveira, ruina abandonada
	Fábrica salgadeira de Moreiras
	Fábrica salgadeira, uso actual residencial
	Fábrica salgadeira, uso actual vivenda temporal 1
	Fábrica salgadeira, uso actual vivenda temporal 2
	Fábrica salgadeira, uso actual vivenda temporal 3
	Fábrica salgadeira, uso actual vivenda temporal 4
	Fábrica salgadeira, uso actual vivenda temporal 5
Illa de Arousa, A	Vivendas de Meloxo
	Vivendas de Meloxo
	Antiga fábrica de salgadura de Semuiño
	Cheminea de ladrillo tradicional (1)
	Cheminea de ladrillo tradicional (2)
	Cheminea de Pedraserrada, da antiga fábrica de conservas na rúa do Charco
	Cheminea Goday
	Chimenea e antiga fábrica de conservas na rúa Castelao nº 25
	Fábrica conserveira, uso actual almacén
	Fábrica salgazón
Museo da Conserva	
Pobra do Caramiñal, A	Antigo peirao dos Carcamáms
	Almacén do Paseo do Areal nº 18-20
	Antiga minicentral eléctrica do río Pedras
	Fábrica conserveira, parte derrubada
	Fábrica salgadeira, uso actual de almacén
Rianxo	Naves no Paseo do Areal
	Peirao de Centenario
	Serraría, hoxe abandonada
Ribeira	Antigo Cuartel
	Antigua fábrica de salazón y secado
	Fábrica conserveira, uso actual de almacén 2

CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Fábrica conserveira, uso actual de almacén 3
	Fábrica conserveira, uso actual de almacén 4
	Fábrica de Conservas na rúa de Portugal
	Fábrica de salgado, hoxe abandonada 1
	Fábrica de salgado, hoxe abandonada 2
	Fábrica de salgado, hoxe vivenda
	Ruína de fábrica de salgado
	Ruína de fábrica de salgado
	Ruína de fábrica de salgado
	Ruína de fábrica de salgado
	Ruína de secadeiro de polbo
Vilagarcía de Arousa	Depuradora de marisco, hoxe ruina abandonada 1
	Depuradora de marisco, hoxe ruina abandonada 2
	Fábrica conserveira, hoxe abandonada
Vilanova de Arousa	Fábrica conserveira, hoxe abandonada
	Fábrica salgadeira, hoxe ruina abandonada

Dentro dos faros, puntas ou miradoiros pódese destacar o seguinte segundo o Plan de Ordenación do Litoral:

CONCELLO	DENOMINACIÓN
Cambados	Faro do Martelo
	Lobeira de Cambados
	Pombeiriño
	Con de Estro
Grove, O	Baixo Pragueiro de Fora
	Baixo Golfeira
	A Loba
	Pedra Seca
Illa de Arousa, A	Punta Cabalo
Pobra do Caramiñal, A	Sinal de Ostreira
	Faro de Corrubedo
	Illa da Rúa
Ribeira	Faro de Illa Sálvora
	Pedras do Sargo
	Baixo Legareos de Terra
Vilagarcía de Arousa	Carril
	Baixo Bahía de Terra
Vilanova de Arousa	O Seixo

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Tamén se teñen localizado as seguintes rutas de pequeno recorrido (PR) na zona costeira:

CONCELLOS	DENOMINACIÓN
Grove, O	PR-G115. Rota do Adro Vello
Grove, O	PR-G116. Rota do Con Negro-Arte ao natural
Vilanova de Arousa	PR-G126. Rota dos Miradoiros Lobeira-Faro das Luas

Entre outros elementos do patrimonio arqueolóxico da zona marítima podemos destacar os achados, asentamentos, castros, construcións, gravados e cruces, petroglifos, e mámoas ou túmulos, e está distribuído da seguinte maneira por concellos segundo o Plan de Ordenación do Litoral:

ACHADOS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	As Chans
	Praia de Barraña
	Sandrenzo
Cambados	Con da Pia
Catoira	Areneiros do Ulla
Grove, O	Punta Moreiras
Pobra do Caramiñal, A	A Corna
Rianxo	Lauda de Araño
	Casco de Leiro
Ribeira	Estelas romanas de Bretal
	Petón do Monte
	Praia do Almacén
	Gravados do Monte de San Alberte
	Porto de A Covaxa
Vilanova de Arousa	Menhir de Bretal
	Torre de San Fardán

ASENTAMENTOS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	A Torta
Grove, O	Xacemento Romano de As Moutas de Nartal
Pobra do Caramiñal, A	Xacemento de A Corte do Santo
Rianxo	A Marquesa
Ribadumia	Aldea da Bouza
Ribeira	Prado da Area
	Xacemento romano da Praia de Bois
	Xacemento de Punta Sendón
	Xacemento de Bamio
Vilagarcía de Arousa	Costa do Río
	Embalse do Con
	Monte Xiabre 1
	Monte Xiabre 2
	Pinar do Pazo
	Renza
	Sobreira
Vilanova de Arousa	Xacemento de Carril
	Rego do Alcalde

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

CASTROS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	Castro das Goritas
	Castro de Cures
	Castro de Runes
	Castro do Achadizo
	Castro do Agro do Monte
	Castro do Coto da Amoreira
	Castro Grande de O Neixón
	Castro Pequeno de O Neixón
	O Alto do Castro
	O Castriño
Os Petóns do Castro	
Cambados	Castro da Pastora
	Castro de Castrelo
	Castro de Pinar do Rei
	O Castriño
Catoira	Castro de Gondar
	Castro de Tarrío
Grove, O	Castro do Monte da Siradella
	O Castriño
	Xacementos castrexo e romano da Punta do Cantodorxo
Pobra do Caramiñal, A	A Croa de Posmarcos
	Castro de Punta Ostreira
	Os Castriños/Punta Osteira
Rianxo	A Muralla
	Castro Barbudo
	Castro de Araño
	Castro de Brión
	Castro de Foxacos
	Castro de Isorna
	Castro de Rianxiño
	O Castriño
	O Castriño
O Castriño	
Ribadumia	Castro das Sete Pias
	O Castro de Lameán de Arriba

CASTROS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Ribeira	Castro da Cidá
	Castro de Artes
	Castro de Porto Baixo
	Castro do Monte Facho
	Os Pericos
Vilagarcía de Arousa	Castro de Alobre
	Castro de Arriba
Vilanova de Arousa	Castro de Cálogo
	Castro de Tremoedo
	Castro de Tremoedo

CONSTRUCCIÓN	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Cambados	Estela funeraria do adro da igrexa de Castrelo
	Necrópole de Oubiña
Catoira	Finca da Capela
Grove, O	Xacemento de Adro Vello
	Xacemento Romano de Currelos do Monte
	Xacemento Romano de Veiga Grande
Illa de Arousa, A	Campo dos Bufos
	Xacemento de Punta Riasón
Pobra do Caramiñal, A	A Insua
	Necrópole de O Pomar
	Necrópole do Monte das Ánimas
	Convento de San Antón
Ribadumia	Convento de San Xoán da Misarela
	Ponte de Pontearnelas
Ribeira	Enterramento de náufragos da Illa de Sá
	Xacemento de O Forno da Tella
Vilagarcía de Arousa	Xacemento de Boutrín

GRAVADOS E CRUCES	
CONCELLOS	DENOMINACIÓN
Boiro	Pedra Furada
Cambados	Gravado de termo da Igrexa-Refoxos
Vilagarcía de Arousa	Cruz de termo de Espiño
Vilanova de Arousa	Gravado de termo de Maceiras-A Rúa Nova

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

PETROGLIFOS	
CONCELLOS	DENOMINACIÓN
	Petroglifo de Armadoiro
	Petroglifo de Braña de Prados
	Petroglifo de Porto Traveso
	Petroglifo de Río Barbanza
	Petroglifo do Agro das Almas 1
	Petroglifo do Agro das Almas 2
	Petroglifo do Outeiriño do Pan
	Petroglifo do Outeiriño do Pan
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 11
	Petroglifo de Medeiro
	Petroglifo de Sabucedo
	Petroglifo do Ramilo 1
	Petroglifo do Ramilo 2
	Petroglifo do Ramilo 3
	Petroglifo do Río Barbanza 2
	Petroglifo do Monte Goritas
	Pedra da Bouza
Boiro	Petroglifo da Ermida de San Ramón 1
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 10
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 2
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 3
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 4
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 5
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 6
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 7
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 8
	Petroglifo da Ermida de San Ramón 9
	Petroglifo de Fontán 1
	Petroglifo de Fontán 2
	Petroglifo de Fontán 3
	Petroglifo de Monte Furado 1
	Petroglifo de Monte Furado 2
	Petroglifo de Monte Furado 3
	Petroglifos de Loxo
	Petroglifos de Pedra da Cabra

PETROGLIFOS	
CONCELLOS	DENOMINACIÓN
Catoira	Petroglifo do Muiño de Portugueses
	Petroglifo do Muiño de Portugueses
	Petroglifo da Busta
	Petroglifo da Pedra das Tixolas
	Petroglifo da Redondiña
	Petroglifo da Xesteira
	Petroglifo das Lagoas 1
	Petroglifo das Lagoas 2
	Petroglifo de Morosos
	Petroglifo de Riba do Pinal
	Petroglifo dos Campiños
Pobra do Caramiñal, A	Petroglifo da Pedra de Gonderande
	Petroglifo da Pedra Leirada 1
	Petroglifo da Pedra Leirada 2
	Petroglifo da Pedra Leirada 3
	Petroglifo de A Miserela 1
	Petroglifo de A Miserela 2
Rianxo	Petroglifo de Monte Pedride 1
	Petroglifo de Insua 2
	Petroglifo de Os Campos 16
	Petroglifo de Rial 2
	Petroglifos de Isorna 3
	Petroglifo de Os Campos 14
	Petroglifo da ensenada de Leiro 2
	Petroglifo de Brión 4
	Petroglifo de Brión 5
	Petroglifo de Rianxiño 2
	Petroglifos do Monte Cabanas
	Petroglifo da Devesa de Rianxiño 1
	Petroglifo da Devesa de Rianxiño 2
	Petroglifo da Ensenada de Leiro 1
	Petroglifo de A Foxa Vella
	Petroglifo de Abuín 1
	Petroglifo de Abuín 2
	Petroglifo de Abuín 3
	Petroglifo de Abuín 4
	Petroglifo de Brión 1
Petroglifo de Brión 2	
Petroglifo de Brión 3	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

PETROGLIFOS	
CONCELLOS	DENOMINACIÓN
	Petroglifo de Frexó
	Petroglifo de Insua 1
	Petroglifo de Os Campos 1
	Petroglifo de Os Campos 10
	Petroglifo de Os Campos 11
	Petroglifo de Os Campos 12
	Petroglifo de Os Campos 13
	Petroglifo de Os Campos 15
	Petroglifo de Os Campos 2
	Petroglifo de Os Campos 3
	Petroglifo de Os Campos 4
	Petroglifo de Os Campos 5
	Petroglifo de Os Campos 6
	Petroglifo de Os Campos 7
	Petroglifo de Os Campos 8
	Petroglifo de Os Campos 9
	Petroglifo de Os Pozos 1
	Petroglifo de Quintáns 1
	Petroglifo de Quintáns 2
	Petroglifo de Rego do Floxo
	Petroglifo de Rial 1
	Petroglifo de Rianxiño 1
	Petroglifo do Monte Picoto
	Petroglifos do Monte Picoto
	Petroglifo do Pazo de Rianxiño
	Petroglifos de Castiñeiriñas
	Petroglifos de Isorna 1
	Petroglifos de Isorna 2
	Petroglifos de Os Mouchos
	Petroglifos de Sestelo
	Petroglifos de Sobrelodeiro
	Petroglifos do Monte Ceán
	Petroglifos do Monte Loiro
	Petroglifos do Monte Pelotiña 1
	Petroglifos do Monte Pelotiña 2
	Petroglifos do Toural 1
	Petroglifos do Toural 2

PETROGLIFOS	
CONCELLOS	DENOMINACIÓN
Ribeira	Petroglifo da Pedra da Rá
	Petroglifo do Cruceiro do Rueiro de Aba
	Petroglifo da Laxe das Cabras
Vilagarcía de Arousa	Pedra do Encanto
	Petroglifo de Monte Xiabre 2
	Petroglifo de Monte Xiabre 1

TÚMULOS E MÁMOAS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	Casarota do Fusiño
	Mámoa de A Cavada 1
	Mámoa de A Cavada 2
	Mámoa de Amanecida 3
	Mámoa de Arca da Barbanza 1
	Mámoa de Armadoiro 2
	Mámoa de Casota do Páramo 1
	Mámoa de Outeiriño Redondo
	Mámoa de Pedra da Xesta 1
	Mámoa de Pedra da Xesta 2
	Mámoa de Porto Traveso 1
	Mámoa de Porto Traveso 2
	Mámoa da Granxa Nova
	Mámoa de A Cavada 3
	Mámoa de A Cavada 4
	Mámoa de A Portela
	Mámoa de A Tendeira da Graña
	Mámoa de Amanecida 1
	Mámoa de Amanecida 2
	Mámoa de Amanecida 4
	Mámoa de Amanecida 5
	Mámoa de Amanecida 6
	Mámoa de Amanecida 7
	Mámoa de Amanecida 8
	Mámoa de Amanecida 9
	Mámoa de Arca da Barbanza 2
	Mámoa de As Chans 1
	Mámoa de As Chans 2
	Mámoa de As Chans 3
	Mámoa de As Chans 4

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

TÚMULOS E MÁMOAS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Mámoa de Casota do Páramo 2
	Mámoa de Chan da Figueira
	Mámoa de Chans de Sabucedá 1
	Mámoa de Chans de Sabucedá 2
	Mámoa de Chans de Sabucedá 3
	Mámoa de Chans de Sabucedá 4
	Mámoa de Chans de Sabucedá 5
	Mámoa de Chans de Sabucedá 6
	Mámoa de Chans de Sabucedá 7
	Mámoa de Chans de Sabucedá 8
	Mámoa de Espiñeira
	Mámoa de Montaña
	Mámoa de Outeiriño do Pan 1
	Mámoa de Outeiriño do Pan 2
	Mámoa de Outeiro dos Corvos
	Mámoa de Pedra da Xesta 3
	Mámoa de Pedra da Xesta 4
	Mámoa de Pedra da Xesta 5
	Mámoa de Porto Traveso 3
	Mámoa de Pozas da Lagoa
	Mámoa de Sandrenzo
	Mámoa do Agro das Almas 1
	Mámoa do Agro das Almas 2
	Mámoa do Confurco
Catoira	Mámoa do Monte das Mámoas 2
	Mámoa da Fontesanta
	Mámoa de Menlle 1
	Mámoa do Monte das Mámoas 1
Illa de Arousa, A	Mámoa de Guidoiro Areoso 1
	Mámoa de Guidoiro Areoso 2
	Mámoa da Forneira
	Mámoa de Barreira
	Mámoa de Cova dos Mouros 1
	Mámoa de Cova dos Mouros 2
	Mámoa de Moldes 1
Pobra do Caramiñal, A	Mámoa de Moldes 2
	Mámoa de Moldes 3
	Mámoa de Moldes 4
	Mámoa de Moldes 5
	Mámoa do Alto das Brañas
	Mámoa do Campo das Estivadas
	Mámoa do Monte Barbanza

TÚMULOS E MÁMOAS		
CONCELLO	DENOMINACIÓN	
Rianxo	Mámoa do Monte da Pena 4	
	Mámoa do Monte Picoto 3	
	Mámoa do Monte Picoto 4	
	Mámoa do Monte Picoto 5	
	Mámoa do Monte Picoto 7	
	Mámoa do Monte Picoto 8	
	Mámoa do Monte Picoto 9	
	Mámoa de A Vacariza 1	
	Mámoa de A Vacariza 2	
	Mámoa de A Vacariza 3	
	Mámoa de A Vacariza 4	
	Mámoa de A Vacariza 5	
	Mámoa de A Vacariza 6	
	Mámoa de Abuín	
	Mámoa de Espiñeira	
	Mámoa de Mourelles	
	Mámoa de Os Campiños 1	
	Mámoa de Os Campiños 2	
	Mámoa de Piñeiro	
	Mámoa de Somoza	
	Mámoa do Monte Cabanas 1	
	Mámoa do Monte Cabanas 2	
	Mámoa do Monte da Pena 1	
	Mámoa do Monte da Pena 2	
	Mámoa do Monte da Pena 3	
	Mámoa do Monte de Dorna	
	Mámoa do Monte Picoto 1	
	Mámoa do Monte Picoto 10	
	Mámoa do Monte Picoto 2	
	Mámoa do Monte Picoto 6	
	Ribeira	Mámoa de Coroso
		Mámoa da Fieiteira
Mámoa de Moldes 6		
Mámoa de Moldes 7		
Mámoa de Pedras Bermellas		
Mámoa de Pipín		
Mámoa de Sobridos 1		
Mámoa de Sobridos 2		
Mámoa de Sobridos 3		
Mámoa de Ventín 1		
Mámoa de Ventín 2		
Mámoa de Ventín 3		

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

TÚMULOS E MÁMOAS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Mámoa de Ventín 4
	Mámoa de Ventín 5
	Mámoa do Agro das Coles
	Mámoa do Alto dos Curros 1
	Mámoa do Alto dos Curros 1
	Mámoa do Alto dos Curros 2
	Mámoa do Alto dos Curros 2
	Mámoa do Monte da Cidá 1
	Mámoa do Monte da Cidá 2
	Mámoa do Monte da Cidá 3
	Mámoa do Monte da Cidá 4
	Mámoa do Monte da Cidá 5
	Mámoa do Monte da Cidá 6
	Mámoa do Monte de San Alberto 1
	Mámoa do Monte de San Alberto 2
	Mámoa do Monte de San Alberto 3
	Mámoa do Monte Facho 1
	Mámoa do Monte Facho 2
	Mámoa do Outeiro Carballo
	Mámoa dos Oiteiros Rubios
	Mámoa de Perrón
Vilagarcía de Arousa	Mámoa de Pinar de Rei
	Mámoa do Monte Fento 4
	Mámoa do Pousadoiro 3
Vilanova de Arousa	Mámoa de Monte Lobeira 1
	Mámoa de Monte Treviscoso
	Mámoa de Treviscoso 1
	Mámoa de Treviscoso 2

Hai que sinalar finalmente como elemento do patrimonio arqueolóxico o camiño real que pasa polo concello de A Pobra do Caramiñal.

Dentro do patrimonio etnográfico recollido no Plan de Ordenación do Litoral podemos distinguir entre pazos, arquitectura civil, arquitectura funeraria, arquitectura relixiosa, construcións tradicionais, cruceiros e cruces, hórreos, xardíns e outros elementos:

PAZOS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	Pazo de Sandrenzo. Cespón
	Pazo de Agüeiro. Cespón
	Pazo de Esteiro. Castro
	Pazo de Fonteneixe. Boiro
	Pazo de Goiáns. Lampón
	Pazo de Rivademar en Quinteiro. Cespón
Cambados	Pazo da Capitana
	Pazo de Fefiñanes
	Pazo de Ulloa
Catoira	Pazo das Baiucas. Oeste
Grove, O	Pazo de Sineiro
Pobra do Caramiñal, A	Pazo da Mercé. Casal do Priorato de nosa Sra. da Mercé. Pazo, capela, e cruceiro
	Pazo do Couto
Rianxo	Pazo de Viturro o de Rianxiño
Ribadumia	Pazo de Barrantes
	Pazo de Outeiro
	Pazo de Pedreira. Sisenla
	Pazo dos Fariña
Vilagarcía de Arousa	Pazo da Golpelleira. Torre e Galbáns
	Pazo de A Laxe. Laxe
	Pazo de Castriño
	Pazo de Rubianes. Finca da Marquesa de Aranda
	Pazo Pardiñas
Vilanova de Arousa	Pazo de Alvarellos
	Pazo de Boa Vista
	Pazo de Cardalda
	Pazo de Gran Bazán
	Pazo de Guisasola
	Pazo de Vista Real
	Pazo de Xil Casares

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	Casa brasonada na Igrexa. Abanqueiro
	Casa con dous hórreos en Sar. Cespón
	Casa con pombal e cruceiro en Pesqueira. Castro
	Casa da Banda do Río en Boliña . Boiro
	Casa do Bao na Rúa do Bao. Boiro
	Casa do Pazo en Comoxo. Boiro
	Casa en rúa Dr Francisco Blanco Míguez en Sar. Cespón
	Casa grande de Quintáns. Abanqueiro
	Casa na Eira Vella en Loxo de Abaixo. Boiro
	Casa na estrada de Abanqueiro nº 1 en Abanqueiro
	Casa na estrada de Abanqueiro nº 2 en Abanqueiro
	Casa nº 3 en Romaris. Castro
	Casa Reitoral de Abanqueiro
	Casa Reitoral de Bealo
	Casa Reitoral de Boiro
	Casa Reitoral de Cespón
	Casa reitoral de Lampón
	Casa Reitoral de Macenda
Tenencia de Boiro en Boiro de Abaixo. Boiro	
Cambados	Casa da ermida de San Antón
	Casa reitoral
	Colexio dos Salesianos
Catoira	Balneario antigo en A Estación. Oeste
	Balneario de Progreso en A Estación. Oeste
	Casa con capela en Cores. Abalo
	Casa de Barral - Fonte Gaiteira en A Ponte. Catoira
	Casa de Maqueira en Tarrío. Dimo
	Casa do Concello en A Ponte. Catoira
	Casa reitoral de San Mamede de Abalo
	Casa reitoral de San Miguel de Catoira
	Casa reitoral de Santa Baía de Oeste
	Cine antigo en A Estación. Oeste
	Escola antiga en Baiuca. Oeste
Estación de Ferrocarril en A Estación. Oeste	
Palco da música en Tarrío. Dimo	

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Grove, O	Casa "La Celestina", rúa da Praza nº 2
	Casa da farmacia na rúa Luis A. Mestre nº 9
	Casa da singular na rúa Luis A. Mestre nº 20
	Casa e finca singular en rúa Luis A. Mestre nº 28
	Casa e finca singular na estrada Conde do Grove nº 23
	Casa e finca singulares, Avda. Hermanos Otero 21-23
	Casa reitoral de San Vicente
	Casa típica na rúa da Praza nº 8
Illa de Arousa, A	Entrada principal en finca na rúa Luis A. Mestre nº 46
	Casa con fiestras modernistas, na rúa Palmeira nº 2
	Casa de arquitectura ecléctica, na rúa Brandomín, 5
	Casa mariñeira en Pedracerrada
	Casa modernista da rúa Brandomín, 1
	Casa modernista da rúa Brandomín, 3
Pobra do Caramiñal, A	Edificio da antiga escola. Na ruina do Naval, esquina a Cantiño
	Antigo "Casino de Caballeros"
	Casa con cruz e portalón
	Casa con elementos tardogóticos
	Casa con escudo, antigo colexio Santo Tomé
	Casa da Balconada
	Casa da Cadea
	Casa da Estrela
	Casa do Concello
	Casa do escritor Victoriano García Mart
	Casa do Patín
	Casa gótica do Patín
	Casa Grande de Aguiar (ou Pazo de Díaz de Rábago)
	Casa na Praza do Cristo do Pichón
	Casa reitoral de San Isidoro de osmarcos
	Casa reitoral de Santiago de Deán
	Casa Torre do Deán de Santiago
	Casal da Silva
	Casas construídas con laudas gremiais
	Casas de servizo fronte a casa Grande de Aguiar
	Casona da familia Rábago
	Casona de Acuña
Casona dos Montenegro	
Conxunto arquitectónico de Aldea Vella	
Conxunto de tres vivendas de arquitectura popular na rúa do Castelo 1-3-5	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Farmacia de Tato
	Hospitaliño de Peregrinos
	Reitoral de Santa María
	Reitoral de Santa María de Xobre
	Ruina de escola, con rampla de subida ao mar
	Ruina de escola, con rampla de subida ao mar
	Torre-Pazo de Xunqueiras
	Villa Eugenia
	Vivenda no Paseo do Areal nº 1
	Vivenda no Paseo do Areal nº 17
	Vivenda no Paseo do Areal nº 18
	Vivenda no Paseo do Areal nº 2
	Vivenda no Paseo do Areal nº 3
	Vivenda no Paseo do Areal nº 4
	Vivenda no Paseo do Areal nº 5-6
	Vivenda no Paseo do Areal nº 7
	Casal de Colo de Arca
Rianxo	Casa de Manuel Antonio
	Casa de Rafael Dieste
	Casa do Concello
	Casa do Coxo (Museo do Mar)
	Casa reitoral de San Salvador
	Casa reitoral de Santa Baia
	Casa reitoral de Santa María (1)
	Casa reitoral de Santa María (2)
Ribadumia	Casa reitoral de Ribadumia. Mamoela
	Casarío Lomba e tres hórreos, Sisenla
	Casona en Outeiro
	Casa reitoral (1)
	Casa reitoral (2)
	Casa reitoral de San Xián de Artes
	Castillo de Sálvora
	Cine Millán
Ribeira	Conxunto Arquitectónico do Núcleo Rural de Oleiros
	Conxunto de edificios na rúa de Galicia
	Edificio de Vivendas na Avda. de Ferrol nº 1
	Edificio de Vivendas na Avda. do General Franco nº 84
	Edificio de Vivendas na Avda. do Malecón nº 15
	Edificio de Vivendas na Praza Otero Goyanes

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Edificio de Vivendas na rúa de Galicia
	Edificio de Vivendas na rúa de Galicia
	Edificio de Vivendas na rúa de Galicia nº 17
	Edificio de Vivendas na rúa de Galicia nº 7
	Edificio de Vivendas na rúa de Galicia nº 79
	Edificio de Vivendas na rúa do Cordeiro nº 1
	Edificio de Vivendas na rúa do Río Azor
	Edificio de Vivendas na rúa do Vilar
	Edificio de Vivendas na rúa Romero Ortiz
	Edificio de Vivendas na Travesía de Manzanares
	Edificio de Vivendas Ramón Ortiz nº 3
	Edificio de Vivendas rúa Romero Ortiz
	Edificio de Vivendas y comercial no Porto de Palmeira
	Edificio Sociedad "Atlético Ribeira" na rúa de Galicia
	Vivenda unifamiliar en Corrubedo
	Antiga Casa do Concello e Xulgado
	Antiga Estación de Ferrocarril na rúa Rosalía de Castro nº 100. Carril
	Antiga Praza da Pescadería
	Casa "La Vega del Mar". Vilaxoán. Preguntoiro
	Casa Consistorial na Praza de Ravella s/n
	Casa da Cultura
	Casa do Pincho na rúa Castro nº 14
	Casa reitoral e finca. Campanario
	Casa solarega da rúa Valle-Inclán nº 31-39
	Casa solarega na rúa de Rosalía de Castro 76
	Casa solarega na rúa Rodrigo de Mendoza nº 23
Vilagarcía de Arousa	Casa solarega. Conxunto e finca en Soutelo
	Casas do Pincho nas rúas do Cristo nº 1, Arcebispo Lago nº 25 e Castro nº 2
	Casas solaregas dos Sres. González-Garra e Calderón
	Colexio da Renfe. Vilar
	Colexio do Sagrado Corzaón de Xesús e Edificio nº 13 contiguo
	Complexo escolar
	Complexo solariego. Finca de D. Valentín Romero
	Conxunto casa solarega. Hórreo. Pombal. Xardín e cerca
	Conxunto da Praza de Galicia
	Conxunto de Edificacións entre as rúas Castelao nº 8-12-14 e rúa Arcebispo Lago nº 11-13
	Conxunto de Edificios de Vivendas da rúa Edelmiro Trillo nº 3-5-7
	Conxunto de Edificios de Vivendas do 3 ó 13

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Conxunto de Edificios de Vivendas na Avda. da Mariña nº 86, 88, 90 e 92
	Conxunto de Edificios de Vivendas na rúa Alcalde Rey Daviña nº 40 a 46
	Conxunto de Edificios de Vivendas na rúa Alcalde Rey Daviña nº 6 a 20
	Conxunto de Edificios de Vivendas na rúa do Castro nº 1-3-5
	Conxunto de Edificios de Vivendas na rúa Valentín Viqueira nº 5. Juan García nº 10 e Avda. da Mariña 34 a 38
	Conxunto de Edificios de Vivendas na rúa Viqueira nº 4, Méndez Núñez nº 2, 4, 6, 8, 10 e Romero Ortiz nº 1, 3, 5 e 7
	Conxunto de vivendas en Sobradelo. Camiño do Casal
	Conxunto de Vivendas na Avda. de Rosalía de Castro nº 47-49-51-53
	Conxunto de Vivendas na Avda. de Rosalía de Castro nº 61-63-65-67 e 69
	Conxunto de Vivendas na rúa Méndez Núñez 18, 20 e 22
	Conxunto Edificios de Vivendas na rúa Arcebispo Lago numos pares do 8 ó 18
	Conxunto Edificios de Vivendas na rúa Ramón y Cajal nº 3-5-7 e 9
	Conxunto Edificios e Vivendas na rúa Castelao nº 15-17-19-21
	Conxunto Edificios na Praza Martín Gómez Abal numos. 1 a 7
	Conxunto Pazo de San Antonio de Pousadoiro
	Conxunto Pazo do Lagar
	Conxunto Praza da Bouza
	Conxunto solarego "Santa Mariña" na rúa de Rosalía de Castro 78
	Conxunto solarego. Finca D. Gonzalo Fernández del Río
	Conxunto solarego. Os Martices
	Edificio colectivo na Avda. de Rosalía de Castro nº 20 e 22
	Edificio colectivo na Avda. Rosalía de Castro nº 24
	Edificio de Vivendas da rúa Baldosa nº 28
	Edificio de Vivendas da rúa Conde de Vallellano nº 13
	Edificio de Vivendas na Avda. da Mariña nº 106 e 108
	Edificio de Vivendas na Avda. da Mariña nº 66 e rúa Méndez Núñez nº 29
	Edificio de Vivendas na Avda. da Mariña nº 74, rúa Castor Sánchez e rúa Méndez Núñez nº 37
	Edificio de Vivendas na Avda. da Mariña nº 98 e Praza da Constitución nº 2
	Edificio de Vivendas na Avda. de Cambados nº 14 e nº 16
	Edificio de Vivendas na Avda. de Cambados nº 14 e nº 16
	Edificio de Vivendas na Avda. de Rosalía de Castro nº 68
	Edificio de Vivendas na Praza de Ravella nº 26
	Edificio de Vivendas na Praza Ravella nº 5
	Edificio de Vivendas na rúa da Baldosa nº 20
	Edificio de Vivendas na rúa Ortiz nº 30 con frontes a Fontán nº 2 e Rey Daviña nº 29
	Edificio de Vivendas na rúa Valentín Vilqueira nº 1

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Edificio de Vivendas na rúa Valentín Viqueira nº 2, Alcalde Rey Daviña nº 1 e 3, e rúa Gómez Ortiz nº 2 e 4
	Edificio de Vivendas na rúa Valentín Viqueira nº 3 e nº 1 e 2 de Juan García e rúa da Baldosa respectivamente
	Edificio de vivendas na rúa Vista Alegre
	Edificio de Vivendas na Travesía da Mariña e rúa Méndez Núñez nº 21
	Edificio Ecléctico da Avda. Rosalía de Castro nº 1
	Edificio ecléctico-industrial na Avda. Rosalía de Castro nº 14
	Edificio Lúdico na rúa Rosalía de Castro 81
	Edificio Modernista na Avda. de Juan Carlos I nº 29
	Edificio na rúa Juan García nº 16
	Edificio Vivenda tradicional en San Roque nº 42
	Edifícios de Vivendas na Avda. da Mariña nums 20 e 22 e Praza Martín Gómez Abal nums 9 e 10
	Edifícios de Vivendas na Praza de Galicia nº 2
	Edifícios de Vivendas na Praza de Ravela nº 10 e 11
	Edifícios de Vivendas na rúa Alcalde Rey Daviña nº 17 e 19
	Edifícios de Vivendas na rúa Alcalde Rey Daviña nº 9, 11
	Edifícios de Vivendas na rúa Juan García dos nº 15 ó 21
	Edifícios de Vivendas na rúa Ramón y Cajal nº 4 e nº 6
	Fundación Agustín Romero
	Mercado da rúa Alexandre Bóveda
	Villa Aurora
	Vivenda de arquitectura popular na rúa da Nosa Sra. dos Anxos. O Carril
	Vivenda en Avda de Rosalía de Castro nº 62
	Vivenda na Avda. de Rosalía de Castro nº 57
	Vivenda na rúa Vergara nº 1; esq r/ do Cristo
	Vivenda unifamiliar "Encantiño" na rúa Rosalía de Castro nº 97. Carril
	Vivenda unifamiliar na Avda. de Cambados nº 1
	Vivenda unifamiliar na rúa de Rosalía de Castro 75-77-79
	Vivenda unifamiliar na rúa de Rosalía de Castro 71
	Vivendas na Praza da Independencia nº 7-8-9
	Vivendas na rúa Doutor Tourón 1-3
	Vivendas na rúa Doutor Tourón 1-3
Vilanova de Arousa	Casa de J. Camba
	Casa do Doutor Pastor
	Casa do Vizconde
	Casa dos Currás
	Casa e horta na rúa Aromas de Leyenda nº 4
	Casa modernista e xardín na Avda. González Besada nº 17

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

ARQUITECTURA CIVIL	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Casa nº 11 na rúa O Cabo
	Casa nº 27 na rúa Calvo Sotelo
	Casa reitoral de Andrés
	Casa reitoral e finca na rúa Priorato
	Casa rúa Aromos de Leyenda nº 10B
	Casas singulares na Praza Vella nº 4
	Edificio na rúa Calvo Sotelo nº 18
	Edificio na rúa Divinas Palabras nº 8
	Edificios e horta na rúa Calvo Sotelo nº 10, 12 e 14

ARQUITECTURA FUNERARIA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Catoira	Cemiterio Parroquial en A Fabeira. Oeste
Illa de Arousa, A	Camposanto vello en Castriños
	Cemiterio de Artes
Ribeira	Cemiterio e capela de Santa Uxía
	Cemiterio Parroquial
Vilagarcía de Arousa	Cemiterio Católico Municipal. Congostra
	Mausoleo. Carril

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Ermida da Nosa Sra. de Loreto en Vilariño. Cespón
	Ermida da Virxe do Carme en Pesqueira. Castro
	Ermida de Guadalupe en Sandrezo. Cespón
	Ermida de San Martiño. Abanqueiro
	Igrexa da Nosa Sra. do Carme en Pesqueira. Castro
	Igrexa de Abanqueiro (parroquial de San Cristovo)
Boiro	Igrexa de Bealo (parroquial de San Pedro)
	Igrexa de Boiro (parroquial de Santa Baia)
	Igrexa de Castro (parroquial de Santa María)
	Igrexa de Cespón (parroquial de San Vicente)
	Igrexa de Lampón (parroquial de Santiago)
	Igrexa de Macenda (parroquial de San Xoán)
	Vía Crucis de San Roque. Cespón

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Vía crucis no adro da igrexa parroquial na igrexa. Abanqueiro
	Vía Crucis no lugar de Sean. Abanqueiro
	Calvario de Exipto en Sean. Abanqueiro
	Capela da Inmaculada Concepción no Pazo de Fonteneixe. Boiro
	Capela da Virxe de Exipto en Sean. Abanqueiro
	Capela de Chazo. Abanqueiro
	Capela de Ponte Beluso. Bealo
	Capela de San Ramón. Bealo
	Capela de San Roque. Cespón
	Capela de San Salvador en Comoxo. Boiro
Cambados	Igrexa de San Bieito
	Igrexa de San Mamede
	Igrexa de San Vicente de Oubiña
	Igrexa de Santa Cruz de Castrelos
	Igrexa de Santo Adrián
	Igrexa do Convento de San Francisco
	Capela da Pastora
Ermida de San Antón	
Catoira	Igrexa de Abalo (parroquial de San Mamede)
	Igrexa de Catoira (parroquial de San Miguel)
	Igrexa de Dimo (parroquial de San Pedro)
	Igrexa de Oeste (parroquial de Santa Baia)
	Capela de Nosa Señora da Barca en Tras da Veiga. Catoira
	Capela de San Cibrán no Monte de San Cibrán. Dimo
Capela de San Xosé en A Estación. Oeste	
Grove, O	Igrexa de San Vicente
	Igrexa parroquial de San Martiño
	Capela de San Carcampio ou das Conchas. Illa da Toxa
	Capela de San Antonio Abade, Porto
	Capela de San Roque
Illa de Arousa, A	Igrexa de San Xiao
Pobra do Caramiñal, A	Igrexa de San Isidoro de Posmarcos
	Igrexa de Santa Cruz de Lesón
	Igrexa de Santa María a Antiga
	Igrexa de Santa María de Xobre
	Igrexa de Santiago da Pobra e adro de Deán
	Capela de Guadalupe
	Capela e portada do Cemiterio de Santa María a Antiga
Ermida e cruceiro da Virxe do Monte	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Rianxo	Igrexa de Guadalupe
	Igrexa de San Xoán da Floresta. Rianxiño
	Igrexa Parroquial de San Salvador
	Igrexa Parroquial de Santa Baia
	Igrexa parroquial de Santa Comba
	Igrexa Parroquial de Santa María
	Igrexa Parroquial de Santa María
	Igrexa Parroquial de Santa María
	Ermida de San Bartolomeu
	Ermida de San Xoán
	Ermida de San Xoán Bautista
Ribadumia	Ermida de Santa Lucía
	Ermida dos Milagres
	Igrexa de Besomaño (parroquial de Santa María) e conxunto parroquial
	Igrexa de Ribadumia (parroquial de Santa Baia) e conxunto parroquial
	Igrexa de San Xoán de Leiro
Ribeira	Igrexa de Santo André e conxunto parroquial
	Igrexa de Sisán (parroquial de San Clemenzo) e conxunto parroquial
	Ermida da Guía
	Igrexa de Bretal en Olveira
	Igrexa Parroquial de San Martiño de Oleiros
	Igrexa Parroquial de San Paio de Carreira
	Igrexa Parroquial de San Pedro de Palmeira
	Igrexa Parroquial de San Xulián de Artes
	Igrexa Parroquial de Santa María de Corrubedo
	Igrexa Parroquial de Santa María de Olveira
	Igrexa Parroquial de Santa Uxía de Ribeira
	Capela da Virxe das Dores
	Capela de San Roque
Capela de Santa Angustia	
Vilagarcía de Arousa	Ermida da Sagrada Familia
	Ermida de San Alberte
	Convento de Vista Alegre
	Conxunto de Capela e Cruceiro
	Conxunto de Igrexa parroquial e cemiterio. Campanario
	Conxunto Igrexa Parroquial de Santiago: praza, cruceiro e cemiterio. Carril
Igrexa de San Pedro de Cea	
Igrexa de San Roque	

ARQUITECTURA RELIXIOSA	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Igrexa de Santa María de Guillán
	Igrexa de Santa María e conxunto parroquial
	Igrexa parroquial de San Félix de Solobeira
	Igrexa parroquial de San Pedro
	Igrexa parroquial de San Pedro e cemiterio
	Igrexa parroquial de Santa Baia
	Igrexa parroquial de Sobradelo. Conxunto templo-parroquial-cemiterio
	Capela da Nosa Sra. dos Anxos. Os Anxos
	Capela de San Cibrao
	Capela de San Miguel
	Capela de San Xoán de Bamio
	Capela de San Xosé
	Capela en Combe
	Campanario de Cálogo
	Igrexa Parroquial de Deiro
	Igrexa Parroquial de Santa María
	Igrexa Parroquial de Andrés
	Igrexa Parroquial de San Cibrao
Vilanova de Arousa	Capela da Encarnación
	Capela de Pastoriza
	Capela de San Amaro
	Capela de San Roque
	Capela de Santa Marta
	Capela das Angustias
	Capela dos Remedios

CONSTRUCCIÓN TRADICIONAIS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	Conxunto escultórico de Romaris. Castro
	Eira de hórreos en Belles de Abaixo. Macenda
	Eira de hórreos en Sar. Cespón
	Muíño da Boliña. Boiro
	Muíño en Loxo de arriba. Boiro
	Muíños de Ponte Goiáns. Boiro
	Fonte e lavadoiro da Boliña. Boiro
	Fonte e lavadoiro da Madalena. Lampón
	Fonte e lavadoiro de Belles de Abaixo. Macenda
	Fonte e lavadoiro de Cariño. Castro
	Fonte e Lavadoiro en Loxo. Boiro
	Fonte e lavadoiro en Moimenta. Macenda
	Fonte en Ponte Goiáns. Boiro
	Lavadoiro de Souto en a Bolña. Boiro
	Lavadoiro en Belles de Abaixo. Macenda
	Peto da Boliña. Boiro
	Peto de animas de Agra de Mosqueira. Abanqueiro
	Peto de animas de Cariño. Castro
	Peto de animas de Coroño. Boiro
	Peto de animas de entre as Viñas en Coroño. Boiro
	Peto de animas de Escaris. Lampón
	Peto de animas de Fonte de Mouro. Castro
	Peto de animas de Loimar. Bealo
	Peto de animas de Monteliño en Coroño. Boiro
	Peto de animas de Punta Piñeiro en Bandalrio. Castro
	Peto de animas en Abanqueiro
	Peto de animas en Moimenta. Macenda
	Peto de animas na Eira Vella en Loxo de Abaixo. Boiro
	Peto de Boiro de Arriba. Boiro
	Peto de Comoxo. Boiro
	Pombal da casa reitoral de Boiro
	Pombal de Bermo. Boiro
	Pombal de Loxo de arriba. Boiro
Pombal de Neixón. Cespón	
Pombal de Quintela en Comoxo. Boiro	
Pombal de Sandrezo. Cespón	

CONSTRUCCIÓN TRADICIONAIS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Catoira	Pombal do pazo de Fonteneixe. Boiro
	Pombal do pazo de Rivademar en Quinteiro. Cespón
	Pombal en Currillo. Boiro
	Pombal no pazo de Goiáns. Lampón
	Ponte de Bealo
	Ponte Goiáns. Boiro
	Muíño de Abaixo en A Ponte. Catoira
	Muíño de Coaxe. Dimo
	Muíño de marea do Cura. Catoira
	Muíño de Portugueses en Portocanles. Dimo
	Muíño de Quintáns en Aragunde. Dimo
	Muíño de Varela en A Corredoira. Catoira
	Muíño de vento en A Baiuca. Oeste
	Muíño de vento en O Busto. Abalo
	Muíño do Americano en Aragunde. Dimo
	Muíño dos Freixos en Cores. Abalo
	Muíño en A Ponte. Catoira
	Muíño en O Busto. Dimo
	Muíño Pontellas en Portocanles. Dimo
	Muíños (2) da Rapeira en Cores. Abalo
	Muíños (2) en A Menda. Dimo
	Muíños (2) en Aragunde. Dimo
	Muíños (2) en Cores. Abalo
	Muíños (2) en O Busto. Dimo
	Muíños (2) en O Souto da Vila. Abalo
	Muíños (2) en Portocelo. Dimo (I)
	Muíños (2) en Portocelo. Dimo (II)
Muíños (4) en Cores. Abalo	
Muíños de vento (3) en Monte Mesón. Abalo	
Muíños de vento (5) no Monte de Pedras Miudas. Catoira	
Muíños do Rei (4) en Aragunde. Dimo	
Fonte da Gaiteira en A Ponte. Catoira	
Fonte en As Burgas. Oeste	
Ponte Catoira en A Ponte. Catoira	
Pontella de Portocanles. Dimo	
Pontella de Portocelo. Dimo	
Pontella de San Salvador en Portocanles. Dimo	
Pontella do rego do Souto da Vila en Cores. Abalo	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

CONSTRUCCIÓN TRADICIONAIS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Grove, O	Ponte da Illa da Toxa
Illa de Arousa, A	Fonte e Canle da Abilleira
	Muiño das mareas, presa e muros en as Aceas
	Muiño de vento no monte do muiño do vento
	Fonte da Praza do Castelo (diante antigo cine Elma)
	Fonte do Couto
	Fonte dos Catro Canos
	Pombal da Reitoral de Xobre
Pobra do Caramiñal, A	Pombal na Conga
	Ponte de As Pontes sobre o río Pedras
	Ponte de Misarela
	Ponte do Xobre
	Murallas do adro de Deán
	Muíños das Xunqueiras
Rianxo	Muíños de Quintáns
Ribadumia	Muiño en Barrantes
	Muíños do Batán, Mamoela
Vilagarcía de Arousa	Fonte de Castrogudín
	Fonte de Guillán
	Fonte en San Pedro de Fontecarmoa. Fontecarmoa
Vilanova de Arousa	Muiño e Pontes (restos)

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
Boiro	Cruceiro da aldea de Arriba. Castro
	Cruceiro da capela de Loreto. Cespón
	Cruceiro da capela do Carme en Pesqueira. Castro
	Cruceiro da Charca en Sean. Abanqueiro
	Cruceiro da igrexa. Bealo
	Cruceiro da Igrexa. Macenda
	Cruceiro da Magdalena. Lampón
	Cruceiro da Pedra Ventosa en Boimazán. Bealo
	Cruceiro da Pombiña en Runs. Boiro
	Cruceiro da Senra en Poza. Lampón
	Cruceiro das Animas en A Igrexa. Abanqueiro
	Cruceiro de A Feosa. Boiro

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Cruceiro de Abaixo en Poza. Lampón
	Cruceiro de Bandalrio. Castro
	Cruceiro de Bealo
	Cruceiro de Belles de Abaixo. Macenda
	Cruceiro de Belles de Arriba. Macenda
	Cruceiro de Bermo. Boiro
	Cruceiro de Brazos. Boiro
	Cruceiro de Castro
	Cruceiro de Cesar. Castro
	Cruceiro de Coroño. Boiro
	Cruceiro de Cortiñas en Loxo de Abaixo. Boiro
	Cruceiro de Coviña en Brea. Cespón
	Cruceiro de Currillo. Boiro
	Cruceiro de Cuveliño. Cespón
	Cruceiro de Entrecamiños. Bealo
	Cruceiro de Esteiro. Castro
	Cruceiro de Insuachan. Macenda
	Cruceiro de Loimar. Bealo
	Cruceiro de Louriño. Cespón
	Cruceiro de Loxo de Arriba. Boiro
	Cruceiro de Moimenta. Macenda
	Cruceiro de Monte Astibada en Entrecamiños. Bealo
	Cruceiro de Moxo en Bealo
	Cruceiro de Pazos. Cespón
	Cruceiro de Pomar de Abade en Comoxo. Boiro
	Cruceiro de Ponte Beluso. Bealo
	Cruceiro de Ponte Goiáns. Boiro
	Cruceiro de Ramallo en Teaño. Boiro
	Cruceiro de Rosomil. Lampón
	Cruceiro de Runs. Boiro
	Cruceiro de San Ramón. Bealo
	Cruceiro de Sandrezo de Arriba. Cespón
	Cruceiro de Sar. Cespón
	Cruceiro de Sobreira. Boiro
	Cruceiro de Tarela en Sean. Abanqueiro
	Cruceiro de Triñans. Abanqueiro
	Cruceiro de Vilariño. Cespón
	Cruceiro do Bao. Boiro
	Cruceiro do Camposanto en Vista Alegre. Boiro

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Cruceiro do cemiterio de Cespón
	Cruceiro do Confurco en Moimenta. Macenda
	Cruceiro do igrexario na Magdalena. Lampón
	Cruceiro en Comoxo. Boiro
	Cruceiro en Miranda. Sean
	Cruceiro en Poza. Lampón
	Cruceiro en San Martiño. Abanqueiro
	Cruceiro en Vista Alegre. Boiro
	Cruceiro Mono en Pazos. Boiro
	Cruceiro Mono en Triñans. Abanqueiro
	Cruceiro na Eira Vella en Loxo de Abaixo. Boiro
	Cruceiro no adro da igrexa de Cespón
	Cruceiro no casco de Triñans. Abanqueiro
	Cruceiro no cemiterio de Bealo
	Cruceiro no cemiterio de Castro
	Cruceiro no cemiterio na Igrexa. Abanqueiro
	Cruceiro no parque da Cachada. Boiro
	Cruces no balado do adro da igrexa de Bealo
	Cruz de Bealo en A Igrexa. Bealo
	Cruz de Entre as Viñas en Coroño. Boiro
	Cruz de Ferreiros. Cespón
	Cruz de San Martiño. Abanqueiro
	Cruz de San Roque. Cespón
	Cruz de Souto en a Boliña. Boiro
	Cruz na casa reitoral de Bealo.
	Cruz na estrada de Abanqueiro. Cespón
	Cruz na Igrexa. Cespón
	Cruz na punta de Cabo de Cruz. Castro
	Cruz sobre a porta do Pazo de Esteiro. Castro
	Cruceiro da costa da Casa Patiño. Abalo
	Cruceiro da costa. Catoira
	Cruceiro da Cruz do Pan en Coaxe. Dimo
	Cruceiro da Ermida de San Cibrán no Monte de San Cibrán. Dimo
Catoira	Cruceiro de San Miguel. Catoira
	Cruceiro de Santa Baía de Oeste
	Cruceiro do cemiterio. Catoira
	Cruceiro do cemiterio. Dimo
	Cruceiro do Centro Social de Abalo
	Cruceiro en A Baiuca. Oeste

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Cruceiro en A Estación. Oeste
	Cruceiro en As Rañas. Oeste
	Cruceiro en Barral. Catoira
	Cruceiro en Cores. Abalo
	Cruceiro en Gondar. Dimo
	Cruceiro en O Busto. Dimo
	Cruceiro en O Campo. Abalo (I)
	Cruceiro en Portocanles. Dimo
	Cruceiro en Viladesuso. Oeste
	Cruceiro na Ínsua do Rato. Catoira
	Cruceiro novo en Coaxe. Dimo
	Cruceiro vello en Coaxe. Dimo
	Cruz da Igrexa de San Mamede de Abalo
	Cruz en O Condado. Abalo
	Cruz no adro de Santa Baia de Oeste
	Cruceiro 1
	Cruceiro 2
	Cruceiro 3
Grove, O	Cruceiro da entrada da Ponte da Toxa
	Cruceiro da igrexa de San Martiño
	Cruceiro fronte a la I. P. de San Vicente
	Cruceiro da Torre, na rúa da Torre
Illa de Arousa, A	Cruceiro de Congstro do Rico na rúa do Castro
	Cruceiro na rúa Ribeiro do Chazo
	Cruceiro da Banda
	Cruceiro da Conga
	Cruceiro da Guadalupe ou de Ouxo
	Cruceiro da Lomba
	Cruceiro da Mercé
	Cruceiro da Ponte Barbanza
	Cruceiro das Maricas ou da Ribeiriña
Pobra do Caramiñal, A	Cruceiro de Pontenaveira
	Cruceiro de Abuín
	Cruceiro de Casto Dios
	Cruceiro de Casto Dios (antiga praia de San Lázaro)
	Cruceiro de Pumadiño
	Cruceiro de Santa Cruz de Lesón
	Cruceiro de tras Adro de Deán
	Cruceiro de tras da Igrexa de Santa María

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Cruceiro de Xunqueiros
	Cruceiro do Adro de Deán
	Cruceiro do Alto de Cabío
	Cruceiro do cemiterio de Xobre
	Cruceiro do Pichón. Santa María
	Cruceiro dos Casás
	Cruz da Ponte de San Antonio
	Cruz de Pedra
	O Cruceiro Novo
Rianxo	Cruceiro 1
	Cruceiro 2
	Cruceiro 3
	Cruceiro 4
Ribeira	Cruceiro de Bandorrio
	Cruceiro de Corrubedo
	Cruceiro de Frións
	Cruceiro de Oleiros
	Cruceiro de San Marcos
	Cruceiro do Pombal
	Cruceiro do VISO
	Cruz de Aguiño
	Santiña de Coroso
Virgen de la Salud	
Vilagarcía de Arousa	Cruceiro 1
	Cruceiro 2
	Cruceiro 3
	Cruceiro 4
	Cruceiro 5
	Cruceiro 6
	Cruceiro 7
	Cruceiro 8
	Cruceiro 9
	Cruceiro10
	Cruceiro11
	Cruceiro12
	Cruceiro13
	Cruceiro14
	Cruceiro15
	Cruceiro16

CRUCEIROS E CRUCES	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Cruceiro de san Pedro de Cornazo
	Cruceiro do cemiterio de Santa María de Rubianes
	Cruceiro en Malveira
	Cruceiro en San Pedro de Cea
	Cruceiro en San Pedro de Cornazo. O Mascallo
	Cruceiro en San Pedro de Fontecarmoa. Cardalda
	Cruceiro en San Pedro de Fontecarmoa. Fontecarmoa
	Cruceiro en Santa María de Rubianes. Bouza
	Cruceiro en Santa María de Rubianes. Soutelo
	Cruceiro nas rochas
Vilanova de Arousa	Cruceiro cerca da igrexa parroquial

HORREOS	
CONCELLO	DENOMINACIÓN
	Hórreo Carreró en Pesqueira. Castro
	Hórreo da casa da Boliña. Boiro
	Hórreo da casa de Quintans. Abanqueiro
	Hórreo da casa en rúa Dr Francisco Míguez en Sar. Cespón
Boiro	Hórreo de Vista Alegre. Boiro
	Hórreo do pazo de Fonteneixe. Boiro
	Hórreo do Pazo de Rivademar en Quinteiro. Cespón
	Hórreo do Pazo de Sandrezo. Cepón
	Hórreo en Romaris. Castro
	Hórreo da avda. da Ponte nº 1
	Hórreo en A Torre. Travesía de Ramón Cabanillas
Illa de Arousa, A	Hórreo na rúa do Naval
	Hórreo na rúa Naval
	Hórreo na travesía do Piorno
	Eira de hórreos de Meiquiz
Rianxo	Hórreo da reitoral de Araño
	Hórreo de 14 cepas na igrexa
Ribeira	Hórreo da reitoral

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

XARDÍNS E ZONAS VERDES	
CONCELLO	DENOMINACION
Catoira	Carballeira da Ermida de San Cibrán no Monte de San Cibrán. Dimo Sobreiras da Capela de Nosa Señora da Barca en Tras da Veiga. Catoira
Grove, O	Horta e xardín na rúa Luis A. Mestre Xardín e cruceiro na estrada do Conde do Grove nº 24
Illa de Arousa, A	Xardíns de Marqués de Bradomín, na rúa do mesmo nome
Pobra do Caramiñal, A	Alameda. Xardíns de Valle-Inclán
Vilagarcía de Arousa	Xardíns da praia de Compostela na rúa Rosalía de Castro nº 83 Xardíns de Ravella

OUTROS ELEMENTOS DO PATRIMONIO ETNOGRÁFICO	
CONCELLOS	DENOMINACIÓN
Boiro	Calzada romana na Igrexa. Macenda
Catoira	Camiño real en Abalo
	Torres do Oeste Torre do Barral. Catoira
Illa de Arousa, A	Mirador de O Santo. Estatua do Sagrado Crozaón de Jesús
	Esculturas naturais das rochas de punta Aguiuncho
Pobra do Caramiñal, A	Sobreira de Vilarinho
	Campo da Feira

3.1.9. METODOLOXÍA

Os obxectivos metodolóxicos perseguidos foron os seguintes:

1. Elaborar un documento que recollese a situación do ámbito territorial e a visión que os diferentes axentes sociais teñen da zona costeira na actualidade, en relación a como estaba o territorio cando se constituíu GALP.
2. Garantir o empoderamento de entidades e a sociedade civil, de cara a sentar as bases para a realización dunha intervención participativa, que orientase a elaboración dun futuro marco de desenvolvemento sostible desta zona pesqueira.
3. Consolidar grupos de traballo estables que puidesen participar tanto na diagnose coma posteriormente en procesos de novas candidaturas a entidades xestoras do FEMP e na definición de estratexias de desenvolvemento pesqueiro da zona.
4. Integrar no proceso a persoal técnico dos diferentes municipios da zona, contando coa súa visión e perspectiva técnica.
5. Procurar a colaboración do tecido de entidades socias do GALP e doutras entidades ao marxe do mesmo.

Para dar cumprimento a estes obxectivos do diagnóstico seguiuse unha triangulación metodolóxica a través das seguintes técnicas de investigación social:

- a metodoloxía de investigación cuantitativa, orientada á análise de información mediante a descrición dunha realidade concreta e baseada en información secundaria.
- a metodoloxía de investigación cualitativa, orientada a recoller as concepcións, opinións e visións da zona costeira, mediante un exercicio de análise e reflexión.
- as metodoloxías participativas, orientadas á conformación de dinámicas que integren a perspectiva da cidadanía e a perspectiva técnica na valoración dos resultados e a diagnose da situación actual do territorio e do Grupo de Acción Local de Pesca.

Partindo das consideracións previas e a orientación anterior, o proceso de traballo estruturouse nas seguintes fases:

- **Fase 1.** Presentación da metodoloxía e obxectivos
- **Fase 2.** Análise de información de carácter secundario.
- **Fase 3.** Traballos de campo: dimensión participativa.

Para ver unha descrición máis pormenorizada de tódalas accións e técnicas empregadas no proceso de diagnóstico recoméndase ver o **capítulo 10 sobre o Plan de Participación**.

3.2. ANÁLISE DAFO

Análise interna

FORTALEZAS
ÁMBITO PESQUEIRO
1. Importante peso da actividade pesqueira na economía da zona costeira. 2. Industria da transformación desenvolvida e con potencial de crecemento (conserveiras e industrias auxiliares). 3. Establecemento e consolidación da Denominación de Orixe Protexida Mexillón de Galicia. 4. Alto potencial produtivo da Ría de Arousa. 5. Produtos dun alto nivel de calidade e naturais. 6. Boa cualificación “saber facer” dos traballadores do sector do mar. 7. Introducción de maquinaria facilitadora dos traballos dos mariñeiros, facendo este máis levadeiro. 8. Capacidade para a diversificación de actividades da xente do sector do mar. 9. Sector cun alto índice de empregabilidade e de capital social
ÁMBITO TURISMO
10. Bo posicionamento turístico da Ría de Arousa no conxunto das rías galegas. 11. Festas e eventos de interese social (eventos gastronómicos relacionados cos produtos do mar, viño romarías,...). 12. Alto potencial para a explotación de recursos no territorio (espazos naturais, gastronomía, patrimonio).
ÁMBITO AMBIENTAL
13. A riqueza da natureza, o entorno e a paisaxe, nalgunha das zonas da ría (figuras de protección ZEPA, LIC, RAMSAR, Rede Natura). 14. Climatoloxía suave. 15. Praias en boas condicións que teñen distintivos (bandeiras azuis).
ÁMBITO PATRIMONIAL
16. Importante arraigo das tradicións e os aspectos culturais. 17. Importante peso do conxunto de elementos do patrimonio histórico. 18. Importantes xacementos arqueolóxicos, da cultura castrexa, e bens patrimoniais vencellados á arquitectura relixiosa e popular.

DEBILIDADES

ÁMBITO PESQUEIRO

1. Xestión deficitaria dalgunhas confrarías no relacionado coa explotación dos recursos e a súa organización.
2. Resistencia ao cambio e á innovación por parte da “xente do mar”, empregando metodoloxías de traballo rudimentarias, o cal limita a capacidade produtiva e incrementa o esforzo.
3. Problemáticas relacionadas coa produción e comercialización dos recursos (redución dos recursos e das cotas, furtivismo, mareas vermellas,...).
4. Falta de servizos ou estruturas deficitarias para a comercialización da mercadoría a outros países.
5. Falta de formación para os profesionais do sector do mar en materias relacionadas co mundo empresarial.
6. Escasa relación entre o sector pesqueiro e outros sectores locais (hostalería e turismo).
7. Falta de estratexias de comercialización e posta en valor dos produtos de maneira conxunta entre diferentes confrarías.
8. Escaseza dos produtos do mar en determinados momentos para poñer a disposición do mercado.
9. Non apostar pola eficiencia enerxética (en relación ás actividades pesqueiras nas embarcacións).
10. Necesidade dunha maior participación no GALP de persoas alleas ao sector (xuventude, maiores,...) e de entidades sociais.

ÁMBITO TURISMO

11. Falta dunha explotación turística adecuada (Norte e Sur da Ría) que vaia máis alá do turismo de praia.
12. Promoción turística deficitaria, mal orientada e coordinada en xeral (falta dunha estratexia integrada para o territorio) e no ámbito do turismo mariñeiro.
13. Baixa cualificación e escasa profesionalización do sector turístico, precisando unha mellora da calidade dos servizos.

ÁMBITO AMBIENTAL

14. Falta de promoción e publicidade dos recursos naturais.
15. Falta de instalacións públicas para a realización de actividades en contacto coa natureza.
16. Escasa concienciación da poboación a nivel medioambiental.

ÁMBITO PATRIMONIAL

17. Falta de promoción e publicidade dos recursos patrimoniais.
18. Problemática coa identificación e sinalización de elementos do patrimonio (rutas mal definidas, falta de sinalética).
19. Patrimonio marítimo nun estado de conservación deficiente.

ÁMBITO ECONÓMICO/EMPRESARIAL

20. Falta de reunións de traballo entre diferentes sectores e entidades (administracións, empresas, universidades,...).
21. Falta de formación en materias relacionadas co ámbito empresarial e o emprendemento (xestión, internacionalización, comercialización, valor engadido, viabilidade dos negocios,...).
22. Falta de actuacións que integren a colectivos sociais minoritarios (discapacidade,...).

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Análise externa

OPORTUNIDADES	
ÁMBITO PESQUEIRO	
1.	Alto potencial da zona costeira en relación á produción diversificada (pesqueira, marisqueira, acuícola, transformación,...) e de calidade.
2.	Recuperación de espazos e antigas conserveiras para potencial aproveitamento turístico.
ÁMBITO TURISMO	
3.	Potencial na paisaxe, espazos e recursos naturais, patrimoniais, para ser aproveitado como reclamo turístico.
4.	Oferta de turismo accesible.
5.	Potencial do turismo mariñeiro.
6.	Ruta Xacoba (convertela nunha ruta de peregrinaxe).
ÁMBITO AMBIENTAL	
7.	Proximidade de espazos de alto valor ambiental como o Parque Nacional Marítimo Terrestre das Illas Atlánticas e o Parque Natural de Corrubedo.
ÁMBITO PATRIMONIAL	
8.	Patrimonio recuperado na zona (muíños, lavadoiros,...) que se integra en diferentes espazos naturais e serven de base para o deseño de sendeiros.
AMEAZAS	
ÁMBITO PESQUEIRO	
1.	Desaxuste entre a lexislación e as necesidades reais do sector pesqueiro (no relacionado con certas artes de pesca).
2.	Comercialización de especies foráneas que se venden coma se fosen da zona.
3.	Difícil predición das capturas pesqueiras o cal inflúe nas condicións dos prezos nos mercados.
ÁMBITO TURISMO	
4.	Afluencia do turismo de masas.
5.	Empobrecemento do sector do turismo.
ÁMBITO AMBIENTAL	
6.	Impacto ambiental de construcións e operacións de enxeñería civil (portos, encoros, diques, dragados,...).
7.	Necesidade de adaptación da lexislación a aspectos concretos (regulación da ocupación dos espazos naturais).
8.	A contaminación das rías e o saneamento do litoral.
ÁMBITO ECONÓMICO/EMPRESARIAL	
9.	Burocracia excesiva á hora de poñer en marcha iniciativas empresariais (sobre todo xera desánimo das persoas promotoras).
10.	Falta de civismo relacionada co coidado de espazos e infraestruturas do territorio (recursos naturais, sinalética, patrimonio,...).

3.3.CONCLUSIÓNS E RETOS

Conclusións no ámbito pesqueiro:

A Ría de Arousa mantén unha **forte dependencia do mar**, derivada das actividades pesqueiras e turísticas vinculadas ao mesmo. As actividades de transformación, comercialización ou servizos vinculados á pesca, son unha compoñente esencial da estrutura económica destas zonas.

A **actividade pesqueira** é un dos principais motores do desenvolvemento económico da Ría de Arousa. Todos os concellos manteñen unha dependencia bastante elevada desta actividade, agás casos concretos na desembocadura dos ríos Ulla (Catoira) ou Umia (Ribadumia), onde o seu impacto é menor.

A **industria da transformación** ten un peso moi importante nalgúns concellos da zona, complementándose de maneira importante coas actividades das vendas en lonxa ou a acuicultura. Se falamos do sector da conserva a situación é boa, xunto coa comercialización. Esta industria debería facer un esforzo por reforzar a calidade e o envasado dos produtos de orixe galega, e tamén se debera de mellorar as condicións de traballo nalgunha destas entidades.

O abandono ao que se viron sometidas algunhas destas **industrias conserveiras**, está dando pé na actualidade a proxectos de **recuperación destes espazos** que son interesantes para dinamizar as zonas costeiras.

O **sector extractivo** non está pasando polo seu mellor momento, derivando na diminución de facturación nas lonxas. A deriva da redución dos recursos mariños e dos continuos episodios de mareas vermellas, sobre todo na acuicultura, ten grande presenza na zona. Esta situación repercute directamente nos ingresos das persoas que traballan no sector, mantendo unha estrutura de prezos que non acaba de consolidarse á alza. No que respecta á produción pesqueira, as especies comercializadas son dunha alta calidade e diversidade.

As actividades pesqueiras aproveitan todo o **potencial da zona costeira**, tanto o medio natural como os produtos do mar, dándolle un valor engadido aos produtos que se complementa cunha longa tradición e arraigo desta actividade na zona. Hai que indicar que dado o seu gran peso específico na zona, a actividade pesqueira tamén sustenta outras actividades económicas da zona.

Conclusións no ámbito económico e turismo.

A zona costeira é un importante xacemento na xeración de actividade económica, non só polas actividades ligadas á pesca, marisqueo ou acuicultura, senón tamén pola actividades relacionadas ao turismo.

A Ría de Arousa conta cun **alto potencial no turismo**, derivado en parte da paisaxe e o conxunto de recursos (naturais, ambientais, patrimoniais) que ofrece a zona costeira. A riqueza da paisaxe, a beleza das praias e a calidade dos produtos serven de reclamo para potenciar a actividade turística.

As actividades da **hostalería e a restauración** teñen un peso importante. Nalgúns concellos da zona considérase que existe un exceso de oferta (sobre todo na zona do sur da ría), mentres que noutros esta é deficitaria. Malia aos esforzos por incrementar a calidade dos servizos, considérase que aínda é necesario seguir reforzando este aspecto.

Enténdese que é necesario reforzar a **calidade dos servizos** de hostalería e restauración, facendo unha aposta máis decidida pola posta en valor de todos os recursos que proporciona o mar. Neste sentido, tamén se pensa que o valor diferencial dos produtos do mar debería reforzarse na promoción dos mesmos, tanto dende este sector coma nos diferentes eventos gastronómicos relacionados.

As numerosas **festas e eventos** de interese turístico (Festa do albariño, da ostra, romaría viquinga,...) deberían aproveitarse para potenciar a atracción de públicos turísticos á zona costeira.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Na época estival prodúcese un **incremento de poboación** importante relacionado co sector do turismo. Estase traballando en favorecer a desestacionalización do turismo, impulsando proxectos de mellora neste eido e no dos servizos, comercio de proximidade, que nalgúns casos veuse moi minguado e substituído por grandes áreas comerciais.

Infraestruturas como as sendas fluviais, peonís, paseos marítimos, portos deportivos, etc. están impulsando **actividades de lecer e deportivas** que son un importante revulsivo para a zona. Falamos por exemplo de actividades coma as rutas de BTT, rutas a cabalo, canicross, escolas de vela e mergullo.

Na época estival tamén se incorporan nalgúns concellos, programas de conciliación que favorecen a vida laboral e familiar das persoas. Nos mesmos realízanse actividades e talleres lúdicos e pedagóxicos onde se combina a aprendizaxe co xogo, talleres de inmersión lingüística, xornadas de sensibilización medioambiental e coñecemento do patrimonio municipal.

Conclusións no sector ambiental, recursos e espazos naturais.

A Ría de Arousa conta cun importante **potencial na paisaxe, espazos e recursos naturais protexidos** (ZEP e ZEPAs), que constitúen un importante reclamo para o sector do turismo. En certa medida, os recursos naturais son un elemento que configuran a identidade das nosas rías.

Existen **espazos concretos**, como son o Parque Nacional Marítimo Terrestre das Illas Atlánticas e o Parque Natural de Corrubedo, que teñen un potencial moi elevado e gran repercusión no conxunto de Galicia e as zonas costeiras. O seu número de visitantes increméntase constantemente, poñendo en valor o patrimonio natural e etnográfico.

A **climatoloxía** é unha variable que complementa moi ben todo o que ten que ver cos aspectos ambientais, e que é aproveitada en certa medida para a promoción do turismo.

A **preservación e conservación do medio natural** é un elemento que se considera moi importante para contribuír ao desenvolvemento da zona costeira dende o punto de vista ambiental, pero tamén social ou económico, favorecendo a calidade de vida dos habitantes.

En canto á **calidade ambiental**, aprécianse diferenzas entre zonas, sendo preciso nalgunhas delas acometer actuacións que apoién o saneamento do litoral. Cómpre indicar os esforzos realizados nalgún concello, co obxectivo de adaptar as instalacións e equipamentos de tratamento das augas residuais á normativa vixente (Plan de saneamento de Galicia 2000-2015). Na actualidade estanse a executar obras relacionadas con varias EDARUS (Estacións depuradoras de augas residuais) e emisarios submariños, segundo apuntan na zona de Ribeira. Outros concellos seguen considerando a necesidade de continuar con actuacións encamiñadas á redución da contaminación da ría.

A **recollida selectiva de residuos** esténdese tamén ás zonas de praia no verán, reforzando a erradicación de vertedoiros incontrolados e a incorporación de puntos limpos.

Outros recursos importantes son as numerosas praias, das cales moitas teñen os distintivos de bandeira azul, os miradoiros, as sendas peonís e fluviais, a recuperación do patrimonio (muíños, lavadoiros), as zonas de paseo e parques..., elementos todos que se integran nos diferentes espazos naturais e que teñen un alto valor engadido para a paisaxe e o fomento do turismo.

Conclusións sobre o patrimonio cultural.

Existe un potencial importante na **recuperación do patrimonio** vinculada ás antigas industrias de transformación do peixe, fundamentalmente as conserveiras e fábricas de salgadura.

A oferta de **equipamentos e infraestruturas** vinculadas ao patrimonio cultural (salas de exposicións, museos, centros de interpretación,...) é ampla nalgúns municipios da ría, mentres que noutros se botan en falla, sobre todo no que ten que ver con espazos que fomenten a creatividade, a innovación e a promoción no ámbito cultural para a mocidade principalmente.

Existen tamén importantes **xacementos arqueolóxicos**, da cultura castrexa e bens patrimoniais vinculados á arquitectura relixiosa e popular. Malia todo, sinálase a necesidade de mellorar a **posta en valor dos elementos patrimoniais**, favorecendo o seu coñecemento entre as poboacións locais e foráneas. Algúns elementos teñen problemas de sinalización ou non están ben definidos (rutas sen saída).

O patrimonio cultural e o natural teñen unha certa **simbiose** que é a que reforza a identidade cultural da zona costeira.

Os principais retos xenéricos que se formula a estratexia son os seguintes:

- Entender o desenvolvemento sostible do territorio a partir dunha visión ampla que favoreza a interacción entre diferentes sectores económicos, en especial o pesqueiro e o do turismo.
- Valorizar conxuntamente os recursos pesqueiros dende diferentes sectores e ámbitos da economía local e foránea, aproveitando a súa orixinalidade e características diferenciadoras.
- Acadar un sector pesqueiro máis formado e profesionalizado, tanto a nivel de actividades pesqueiras coma empresariais.
- Acadar unha participación transversal entre os diferentes axentes do territorio: sectores económicos, sector público, sector social.
- Valorizar o importante patrimonio ambiental e cultural da zona costeira.
- Afondar na igualdade de xénero e no recoñecemento profesional das mulleres, dado o seu importante papel na actividade pesqueira, superando as barreiras e estigmas sociais.
- Recoñecer o labor profesional das mulleres (importancia no sector do marisqueo e conserveiro), mellorando as condicións de traballo e a conciliación da vida laboral, familiar e persoal.

Entre os principais retos **no ámbito pesqueiro** hai que destacar os seguintes:

- Acadar un sector profesionalizado, cohesionado que garanta o relevo xeracional, que teña unha dinámica de traballo conxunto e unha interrelación con outros sectores.
- Mellorar a información e coñecemento no sector das principais problemáticas que lle afectan, co obxectivo de afondar no coidado do medio mariño e na explotación responsable dos recursos.
- Minorar o impacto no abastecemento dos mercados, derivado das problemáticas das zonas mariñas.
- Darlle un tratamento axeitado aos residuos derivados da actividade, con especial atención ás actividades da acuicultura principalmente.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

No ámbito do **actividade económica vinculada ao turismo**:

- Acadar unha dinámica de traballo conxunta entre o sector do turismo e o pesqueiro, que permita unha maior integración entre ambos sectores para conseguir unha actividade máis desestacionalizada
- Situar os produtos pesqueiros nunha posición destacada nos establecementos e actividades turísticas, coidando a súa imaxe e presentación.
- Valorizar axeitadamente o patrimonio marítimo e pesqueiro a través do concepto de turismo mariñeiro, integrándoo como un reclamo para a actividade turística e fomentando o seu coñecemento entre a poboación.

No ámbito do **patrimonio natural e cultural e marítimo**:

- Mellorar o coñecemento dos axentes do territorio sobre a relevancia que ten coidar o medio no que habitan e os seus recursos.
- Afondar na recuperación do extenso patrimonio industrial para poder realizar actividades relacionadas co patrimonio cultural e actividades do sector pesqueiro.
- Contribuír á preservación do patrimonio cultural relacionado co ámbito marítimo e pesqueiro, para que este sexa coñecido pola poboación local e turística.

The top half of the page features a background of teal-colored wood planks with a distressed, weathered texture. Two vertical black lines run down the page, one on the left and one on the right, framing the central text.

CAPÍTULO 4

MISIÓN, VISIÓN E VALORES

4.1. MISIÓN

O GALP Ría de Arousa pretende mellorar as condicións de vida das persoas do seu territorio, revitalizando ao sector pesqueiro, preservando o equilibrio medioambiental da zona e poñendo en valor o seu patrimonio cultural e natural.

4.2. VISIÓN

O GALP Ría de Arousa Ser quere un referente na dinamización do sector pesqueiro e do territorio, á hora de promover iniciativas de desenvolvemento sostible do mesmo, garantindo tamén a gobernanza e a participación activa de entidades.

4.3. VALORES

O GALP asume como propios os seguintes valores:

- A importancia de manter un sector pesqueiro forte e cohesionado no territorio, no que se reforce a súa gobernanza e se aposte por un uso sostible dos recursos pesqueiros e o medio mariño, podendo “vivir do mar”.
- A singularidade e calidade dos produtos vinculados á zona marítima da Ría de Arousa e a necesidade de procesos de innovación que contribúan a mellorar o seu aproveitamento.
- A cooperación entre as actividades pesqueiras e turísticas, como unha vía de diversificación da economía local, na que se reforce a aposta polos produtos da zona, reforzando a rendibilidade para ambos.
- A xeración de emprego, como principal preocupación, prestando unha atención especial ao sector pesqueiro, ás mulleres e á mocidade.
- O principio de desenvolvemento sostible no uso dos recursos naturais presentes no territorio, co obxectivo de conservar a súa riqueza para as futuras xeracións.
- O reforzo da identidade social da zona costeira, a través da conservación e valorización da riqueza patrimonial.
- A cooperación e participación como ferramentas que reforcen a cohesión social do territorio.
- A “accesibilidade” e a “integración social” de todas as persoas, promovendo un amplo marco para a súa efectividade.

CAPÍTULO 5

PLAN DE ACCIÓN

5.1. - 5.6. ESTRUTURA E CONTIDOS DO PLAN DE ACCIÓN

A continuación recóllese un mapa do plan de acción da EDLP, que de maneira sintética agrupa os obxectivos estratéxicos, os obxectivos específicos e liñas de actuación da mesma. Cómpre indicar que se recollen actuacións en todos os obxectivos estratéxicos, que se fixan a nivel do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca.

En relación á estrutura fixada pola guía de elaboración das EDLP, publicada pola Consellería do Mar, esta información corresponderíase cos apartados 5.1, 5.2, 5.3, 5.4 e 5.5, do anexo da mesma.

MAPA DO PLAN DE ACCIÓN

Este apartado responde 5.5 da Guía de EDLP.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1: Mellora da competitividade do sector pesqueiro, creación de emprego e atracción de mocidade, en especial a través do aumento do valor engadido dos produtos pesqueiros, da integración vertical, da innovación en todas as fases da cadea de subministro dos produtos pesqueiros; e garantir unha actividade sostible promovendo o uso eficiente dos recursos biolóxicos mariños.

Obxectivo específico 1.1: Conseguir a cooperación entre entidades do sector para mellorar a valorización dos recursos pesqueiros a través da promoción comercial e a aposta pola súa calidade diferencial

Liña de actuación 1.1.1: Aumento do valor engadido das producións pesqueiras, incluíndo as especies infravaloradas.

Liña de actuación 1.1.2: Mellora da eficiencia na comercialización das producións pesqueiras.

Obxectivo específico 1.2: Acadar a incorporación laboral ou profesional da mocidade e a profesionalización do sector pesqueiro

Liña de actuación 1.2.1: Promoción da incorporación laboral ou profesional da mocidade ao sector pesqueiro

Liña de actuación 1.2.2: Actuacións orientadas a solventar ás principais problemáticas do sector pesqueiro e o medio mariño.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 2: Creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación da economía local das zonas pesqueiras cara novas actividades económicas, entre elas as que ofrece o crecemento azul e os sectores marítimos en senso amplo, favorecendo a formación, a innovación e o fomento do emprego.

Obxectivo específico 2.1: Conseguir novas utilidades dos recursos e os residuos pesqueiros.

Liña de actuación 2.1.1: Proxectos e investigación para un aproveitamento sostible dos recursos e residuos derivados da produción e transformación de diferentes especies.

Obxectivo específico 2.2: Incrementar a diversificación do sector pesqueiro cara as actividades turísticas, traballando nunha estratexia integrada na zona costeira e facendo fincapé no turismo mariño.

Liña de actuación 2.2.1: Fomento da sinerxía entre os axentes do territorio para reforzar unha estratexia de turismo integrada.

Liña de actuación 2.2.2: Promover os produtos pesqueiros e turísticos de maneira conxunta.

Liña de actuación 2.2.3: Promoción dunha actividade turística desestacionalizada.

Liña de actuación 2.3.1: Diversificación da actividade pesqueira cara o turismo mariño.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 3: Fomento do aproveitamento sostible do patrimonio medioambiental das zonas pesqueiras, incluíndo operacións de mitigación do cambio climático e de transición a unha economía de baixas emisións de carbono.

Obxectivo específico 3.1: Desenvolver medidas que melloren a calidade ambiental da Ría de Arousa.

Liña de actuación 3.1.1: Actuacións orientadas ao coidado do medio ambiente e a súa posta en valor.

Liña de actuación 3.1.2: Accións orientadas á preservación do medio mariño e dos recursos pesqueiros para garantir unha pesca sostible.

Obxectivo específico 3.2: Valorizar os espazos naturais a través dun aproveitamento sostible.

Liña de actuación 3.2.1: Acondicionamento e aproveitamento de espazos naturais.

Liña de actuación 3.2.2: Medidas para o coidado da paisaxe do litoral.

Obxectivo específico 3.3: Reducir porcentualmente a pegada de carbono e incrementar o emprego de enerxías limpas e renovables

Liña de actuación 3.3.1: Accións orientadas á redución de emisións de CO₂, o aproveitamento de enerxías limpas e sostibles e a minorización dos residuos.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 4: Fomento do benestar social e do patrimonio cultural das zonas pesqueiras.

Obxectivo específico 4.1: Preservar e poñer en valor o patrimonio costeiro, para reforzar a identidade da zona costeira co mundo mariñeiro.

Liñas de actuación 4.1.1: Accións orientadas á recuperación e posta en valor do patrimonio.

Liña de actuación 4.1.2: Potenciar o coñecemento da cultura tradicional mariñeira e o patrimonio entre a comunidade costeira.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 5: Reforzo das comunidades no desenvolvemento local e da gobernanza, dos recursos pesqueiros e actividades marítimas locais.

Obxectivo específico 5.1: Acadar maiores índices de participación e implicación do sector no desenvolvemento sostible da zona costeira.

Liña de actuación 5.1.1: Iniciativas que reforcen o empoderamento do sector pesqueiro e colectivos sociais implicados no desenvolvemento da zona costeira.

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 6: Fomento da cooperación.

Obxectivo específico 6.1: Incrementar a cooperación entre entidades do territorio e de fóra do territorio do GALP para reforzar a sinerxía e o establecemento de redes, na mellora dos diferentes sectores e no desenvolvemento das zonas pesqueiras.

Liña de actuación 6.1.1: Proxectos de cooperación entre entidades, sectores e territorios, para afianzar o desenvolvemento da zona pesqueira.

PLAN DE ACCIÓN: OBXECTIVOS, LIÑAS DE ACTUACIÓN E MEDIDAS.

Este apartado sintetiza os puntos 5.1 a 5.4 da Guía de EDLP. Este apartado recolle o conxunto de medidas a implementar na estratexia agrupándoas de maneira xerárquica ás diferentes liñas de actuación e obxectivos específicos e estratéxicos. A unidade de agrupación de información son as liñas de actuación, nas que se realiza unha sucinta descrición das mesmas, incluíndo as medidas concretas, as potenciais entidades ou persoas beneficiarias, os indicadores de referencia e o rango de intensidade de axuda.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1: Mellora da competitividade do sector pesqueiro, creación de emprego e atracción de mocidade, en especial a través do aumento do valor engadido dos produtos pesqueiros, da integración vertical, da innovación en todas as fases da cadea de subministro dos produtos pesqueiros; e garantir unha actividade sostible promovendo o uso eficiente dos recursos biolóxicos mariños.

Obxectivo específico 1.1: Consegui a cooperación entre entidades do sector para mellorar a valorización dos recursos pesqueiros a través da promoción comercial e a aposta pola súa calidade diferencial.

Este obxectivo atende a dúas liñas de actuación nas que se pretende reforzar o posicionamento da economía pesqueira a través da valorización e a mellora da comercialización das producións pesqueiras, integrando por tanto, ao conxunto da cadea vertical da pesca. Estes aspectos son unha das principais preocupacións do sector, apostando pola xeración de sinerxías como elemento de reforzo.

Liña de actuación 1.1.1: Aumento do valor engadido das producións pesqueiras, incluíndo as especies infravaloradas.

Descrición

As medidas previstas nesta liña de actuación baséanse na necesidade aumentar o valor engadido dos produtos pesqueiros, reforzando o seu papel ante o consumo e a súa calidade diferencial, prestando apoio a entidades que traballan a prol da mesma. Tamén apreciar a potencialidade que teñen especies infravaloradas como elementos para a xeración de novas rendas entre os profesionais do sector.

Medidas

1. Proxectos que reforcen o coñecemento, a trazabilidade e a adhesión a sistemas de certificación da calidade das producións pesqueiras, marisqueiras e acuícolas.
2. Accións promocionais que reforcen o consumo saudable dos produtos do mar, incluíndo accións dirixidas a distribuidores e comercializadores dos produtos para que coñezan os mesmos en orixe.
3. Accións de promoción e exaltación dos produtos pesqueiros con carácter desestacionalizado.
4. Programa formativo en materia de calidade e seguridade alimentaria, consumo ou transformación dos produtos (identificación de produtos autóctonos, consumo entre poboación escolar, visitas a fábricas/conserveiras para reforzar a importancia destes procesos na zona,...).
5. Proxectos ou servizos de I+D+i orientados ao análise do aproveitamento das especies da ría e que reforcen no ámbito comercial ás entidades do sector.
6. Actividades orientadas á posta en valor e comercialización de produtos do mar, incluíndo especies infravaloradas (algas, holoturias, pepinos de mar, orella de mar, etc), podendo fomentar a colaboración con outros sectores coma o da hostalería e restauración.

Potenciais beneficiarias

Confrarías.
Asociacións do sector pesqueiro.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 1.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 1.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 1.1.1.3. Número de certificacións da calidade das producións pesqueiras, marisqueiras e acuícolas.
- 1.1.1.4. Grao de coñecemento dos produtos pesqueiros de calidade.
- 1.1.1.5. Número de accións de divulgación de posta en valor do produto pesqueiro (desagregado por colectivos destinatarios).
- 1.1.1.6. Número de accións formativas.
- 1.1.1.7. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero).
- 1.1.1.8. Número de novos aproveitamentos da especies da ría.
- 1.1.1.9. Número de novos produtos do mar.

Rango de intensidade de axuda

19,4% do programa de axudas (1.081.363,90 €).

Liña de actuación 1.1.2: Mellora da eficiencia na comercialización das producións pesqueiras.

Descrición

Estas medidas céntranse no reforzo da cadea vertical da pesca, na mellora da profesionalización e na xeración de sinerxías entre o sector para a posta en valor e comercialización dos seus produtos e a redución de custos de produción.

Medidas

1. Impulso de proxectos innovadores no procesado (elaboracións novidosas), a presentación (envasado e etiquetado) e comercialización (métodos de conservación, conxelación, produtos elaborados, atmosfera modificada,...) dos produtos do mar.
2. Iniciativas de comercialización directa e conxunta de produtos: como a comercializadora específica por producións (marisqueo, pesca artesanal,...), plataformas ou aplicacións online, creación dunha rede de abastecemento de produtos (varios subsectores).
3. Accións de sensibilización para concienciar ao sector de que os produtos sen marca diferenciada se integren en marcas como “pescaderías” e outros selos de calidade diferencial vinculada á orixe.
4. Accións de marqueting, publicidade, campañas de comercialización xenéricas ou nas redes sociais, nas que se poñan en valor os produtos do mar con carácter diferencial, para favorecer a súa comercialización.
5. Realización de accións formativas aos profesionais do sector sobre a forma de divulgar as propiedades e características dos produtos do mar aos consumidores.
6. Realización de misións comerciais para a apertura de novos mercados dos produtos pesqueiros .
7. Constitución dunha central de compras para a adquisición de inputs por parte do sector.

Potenciais beneficiarias

Confrarías.
Asociacións do sector pesqueiro.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 1.1.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 1.1.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 1.1.2.3. Número de elaborados pesqueiros novidosos.
- 1.1.2.4. Número de novos métodos de comercialización dos produtos pesqueiros.
- 1.1.2.5. Número de novos formatos na presentación dos produtos pesqueiros.
- 1.1.2.6. Grao de utilización das novas tecnoloxías na venda directa do produto.
- 1.1.2.7. Número de pedidos / volume de venda a través das novas tecnoloxías.
- 1.1.2.8. Número de produtores e produtos asociados a marcas de calidade.
- 1.1.2.9. Número de accións de divulgación de posta en valor do produto do mar.
- 1.1.2.10. Número de accións formativas.
- 1.1.2.11. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero).
- 1.1.2.12. Número de accións/misións comerciais.

Rango de intensidade de axuda

10,8% do programa de axudas (600.757,72 €).

Obxectivo específico 1.2: Acadar a incorporación laboral/profesional da mocidade e a profesionalización no sector pesqueiro.

As principais necesidades que aborda este obxectivo fan referencia á creación de emprego e á atención das problemáticas que ten o sector pesqueiro e o medio mariño. A incorporación laboral da mocidade, principalmente, é o factor que contribuirá a garantir o relevo xeracional das profesionais e dos profesionais do mar. Estudiar o sector e o medio mariño, son tamén factores preocupantes, resaltando a necesidade de innovar e coñecer os mesmos, para reforzar a sostibilidade da economía local, e por ende, das actividades pesqueiras.

Liña de actuación 1.2.1: Promoción da incorporación laboral ou profesional da mocidade ao sector pesqueiro.

Descrición

As medidas céntranse en definir incentivos, programas formativos e actividades para favorecer que a xente moza se incorpore ao sector pesqueiro, ben laboralmente ou como iniciativa profesional, garantindo deste xeito o relevo xeracional e a sostibilidade das propias actividades.

Medidas

1. Apoio a iniciativas que promovan a integración laboral e profesional da mocidade, en actividades relacionadas co sector pesqueiro, ou entre este e o turismo, incluíndo accións de asesoramento e acompañamento no proceso de constitución e consolidación inicial das iniciativas empresariais.
2. Programas formativos para persoas que pretendan acceder profesionalmente ao sector.
3. Accións dinamizadoras en centros de ensino que reforcen as actividades mariñeiras como alternativa laboral, non só como alternativa ao desemprego.
4. Accións que vinculen á mocidade co sector pesqueiro, a través da súa implicación no deseño de iniciativas tecnolóxicas sobre a xestión de recursos pesqueiros (apps).

Potenciais beneficiarias

Confrarías.
Asociacións do sector pesqueiro.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 1.2.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 1.2.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 1.2.1.3. Número de proxectos empresariais presentados/asesorados.
- 1.2.1.4. Número de accións formativas.
- 1.2.1.5. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero).
- 1.2.1.6. Número de centros de ensino que participan en actividades dinamizadoras.
- 1.2.1.7. Número de iniciativas tecnolóxicas vinculadas á xestión de recursos pesqueiros.

Rango de intensidade de axuda

4,3% do programa de axudas (240.303,09 €).

Liña de actuación 1.2.2: Actuacións orientadas a solventar ás principais problemáticas do sector pesqueiro e o medio mariño.

Descrición

Contémpanse medidas de formación, divulgación, investigación e transferencia de coñecemento, orientadas ao reforzo da cualificación dos profesionais do sector, incidindo na necesidade de mellorar as súas competencias profesionais, integrando ao mesmo tempo a cultura da innovación no sector. Tamén destaca a necesidade de transferencia de información, no que afecta ás problemáticas do mesmo, contemplando accións específicas relacionadas co medio mariño, os recursos e a súa explotación.

Medidas

1. Xornadas informativas e divulgativas sobre a sostibilidade dos recursos e o medio mariño.
2. Programas de formación especializada para mellorar a cualificación profesional do sector, reforzando a necesidade de empregar a innovación como unha ferramenta de mellora (atención ao cliente, idiomas, etc.).
3. Creación dun centro de estudos ou laboratorio, reforzo de servizos de I+D+i, para buscar solucións comúns ás problemáticas produtivas, ambientais, etc. de todos os sectores que traballan no mar, colaborando coas empresas, universidades e outras entidades.
4. Proxectos, programas de investigación ou estudos relacionados co medio mariño e coa produción pesqueira, marisqueira e acuícola.
5. Creación dunha hatchery para a produción de semente autóctona de especies marisqueiras entre entidades do sector.
6. Iniciativas e proxectos de I+D+i que aborden aspectos relacionados coa produción do solo (sementeira, recuperación de bancos marisqueiros, limpeza de algas,..) e a introdución de tecnoloxías no procesado de produtos (sementado, recolección, clasificación).
7. Establecemento de sistemas de monitoring estables e estandarizados dos cultivos de moluscos, para o control do cultivo e das variables ambientais que lle afectan.
8. Programas para a recuperación de especies.
9. Proxectos e actividades que promovan o emprego de métodos de pesca responsable.

Potenciais beneficiarias

Confrarías.
Asociacións do sector pesqueiro.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 1.2.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 1.2.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 1.2.2.3. Número de accións de divulgación sobre os recursos e medio mariño.
- 1.2.2.4. Número de accións formativas.
- 1.2.2.5. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero).
- 1.2.2.6. Creación dun Centro de Estudos do Sector Pesqueiro.
- 1.2.2.7. Número de novas investigacións relacionadas co medio mariño e a produción de produtos do mar.
- 1.2.2.8. Creación dunha hatchery.
- 1.2.2.9. Número de proxectos de I+D+i.
- 1.2.2.10. Numero de sistemas de monitoring desenvolvidos.
- 1.2.2.11. Nivel de recuperación especies.
- 1.2.2.12. Creación dun sistema de identificación da pesca responsable.
- 1.2.2.13. Cantidade de capturas a través da pesca responsable.

Rango de intensidade de axuda

8,6% do programa de axudas (480.606,18 €).

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 2: Creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación da economía local das zonas pesqueiras cara novas actividades económicas, entre elas as que ofrece o crecemento azul e os sectores marítimos en senso amplo, favorecendo a formación, a innovación e o fomento do emprego.

Obxectivo específico 2.1. Conseguir novas utilidades dos recursos e os residuos pesqueiros.

Trátase de incrementar o aproveitamento dos residuos derivados da produción ou transformación dos produtos, principalmente da acuicultura e a industria conserveira, os descartes da pesca, ou novas utilidades dos recursos, investigando ao mesmo tempo o efecto destes sobre o medio mariño e o medio ambiente.

Liña de actuación 2.1.1: Proxectos e investigación sobre novas utilidades dos recursos e o aproveitamento sostible dos residuos derivados da produción e transformación de diferentes especies.

Descrición

As medidas pretenden seguir afondando nas iniciativas existentes que tentan investigar novas utilidades dos recursos mariños, ou que tentan reforzar o aproveitamento de residuos da produción e transformación, principalmente do mexillón, de cara a obter un valor engadido, reducindo ao mesmo tempo o impacto que estes xeran sobre o medio ambiente. Tamén atender á problemática do aproveitamento dos descartes da pesca, producidos a bordo das embarcacións.

Medidas

1. Proxectos, estudos e investigacións sobre a utilidade dos residuos derivados dos produtos pesqueiros, excedentes de laboreo, principalmente do cultivo e a transformación do mexillón: utilización das augas de cocción para a elaboración de produtos cosméticos e farmacéuticos, utilización das cunchas para abonos, entre outros.
2. Programas de investigación e iniciativas dirixidas á redución da contaminación que xeran as bateas, e a analizar o seu impacto sobre o conxunto de especies e o medio mariño.
3. Accións orientadas ao tratamento de residuos, principalmente derivados do cultivo de moluscos.
4. Proxectos, estudos e investigación sobre utilidades dos residuos orgánicos derivados de algas, cunchas, restos de transformación da industria conserveira,... para aproveitamento farmacéutico ou en cosmética, ou para outro tipo de subprodutos.
5. Estudos e accións formativas sobre a utilización e aproveitamento dos descartes da pesca.

Potenciais beneficiarias

Confrarías.
Asociacións do sector pesqueiro.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 2.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 2.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 2.1.1.3. Número de novos produtos derivados do aproveitamento dos residuos do mexillón.
- 2.1.1.4. Grao de contaminación derivado das bateas.
- 2.1.1.5. Cantidade de residuos dos produtos marisqueiros e do mar tratados.
- 2.1.1.6. Número de novos produtos derivados do aproveitamento dos descartes da pesca.
- 2.1.1.7. Número de accións formativas.
- 2.1.1.8. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero).

Rango de intensidade de axuda

6,6% do programa de axudas (368.837,30 €).

Obxectivo específico 2.2. incrementar a diversificación do sector pesqueiro cara as actividades turísticas, traballando nunha estratexia integrada na zona costeira e facendo fincapé no turismo mariñeiro.

Este obxectivo específico dá unha ampla cobertura á diversificación da economía local, reforzando a vinculación da economía pesqueira coa turística. Aborda catro liñas de actuación, nas que se potencia a necesidade de abordar a diversificación dunha maneira integrada no territorio, fomentando a desestacionalización, e promovendo unha valorización dos produtos pesqueiros e os recursos ambientais e patrimoniais para a dinamización do territorio. Refórzase tamén a aposta polo turismo mariñeiro, como garante dunha maior rendibilidade para o sector.

Liña de actuación 2.2.1: Fomento da sinerxía entre os axentes do territorio para reforzar unha estratexia de turismo integrada.

Descrición

As medidas pretenden que exista unha estratexia de turismo integrada para a zona costeira, na que se promova a colaboración activa e a sinerxía entre axentes e entidades do sector pesqueiro, do turístico, ou das administracións, co obxectivo de aproveitar e poñer en valor de forma común proxectos ou iniciativas que repercutirán no conxunto da zona costeira da Ría de Arousa. Trátase tamén de favorecer a desestacionalización das actividades.

Medidas

1. Promoción de iniciativas turísticas que reforen a colaboración entre entidades de varios concellos da zona costeira. Como exemplo, a recuperación e posta en valor das Fortalezas da Ría.
2. Creación dunha Rede de espazos multidisciplinares, aproveitando infraestruturas existentes e recuperadas, para fomentar actividades de turismo, lecer, posta en valor das actividades e a cultura tradicional mariñeira, etc.
3. Creación dunha Rede de puntos de embarcacións tradicionais, que se convertan en espazos orientados á promoción de actividades de turismo, lecer, deportivas,... ou de posta en valor da cultura mariñeira.
4. Promoción de iniciativas de turismo que teñan como base os itinerarios culturais europeos (Camiño de Santiago e Grande Itinerario Cultural de Vikingos e Normandos) e que aproveiten as rutas existentes no territorio (Ruta Frei Martín Sarmiento, Ruta do Mar de Arousa, Rutas vikingas,..), e as accións de promoción dos mesmos.
5. Proxectos vinculados ao xeodestino "Ría de Arousa", aproveitando o establecido na Estratexia de Turismo de Galicia, e en colaboración coa Axencia de Turismo de Galicia.
6. Promover proxectos de adecuación e recuperación de infraestruturas vinculadas ao patrimonio marítimo, co fin de poñelas en valor para actividades turísticas ou de lecer.
7. Proxectos orientados a mellorar a accesibilidade en infraestruturas pesqueiras e infraestruturas e servizos turísticos, con carácter xeral.
8. Iniciativas para a adaptación de establecementos turísticos ás necesidades do mercado (mascotas, aparcamentos para bicis,...).

Potenciais beneficiarias

Administración local.
Confrarías.
Asociacións do sector pesqueiro.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 2.2.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 2.2.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 2.2.1.3. Número de iniciativas turísticas (desagregado por concellos).
- 2.2.1.4. Número de elementos patrimoniais recuperados.
- 2.2.1.5. Nivel de uso das infraestruturas patrimoniais recuperadas (desagregados por actividades).
- 2.2.1.6. Número de roteiros desenvolto.
- 2.2.1.7. Número de operadores turísticos implicados (con indicación da súa localización).
- 2.2.1.8. Número de infraestruturas e servizos accesibles.
- 2.2.1.9. Número de establecementos turísticos adaptados.

Rango de intensidade de axuda

4,0% do programa de axudas (221.302,38 €).

Liña de actuación 2.2.2: Promover os produtos pesqueiros e turísticos de maneira conxunta.

Descrición

Esta medidas pretenden afondar no deseño de iniciativas turísticas que integren as actividades e produtos do sector pesqueiro coa restauración e hostalería. Trátase de reforzar o equilibrio, a nivel de infraestruturas, na zona costeira entre a zona de Arousa Norte e Arousa Sur. Tamén apoiar a formación do sector da hostalería e restauración sobre os produtos do mar, tendo en consideración o seu carácter estable, e que non sexan accións puntuais.

Medidas

1. Proxectos de creación de infraestruturas turísticas e programas de apoio a establecementos hostaleiros que traballen, promocionen e dean visibilidade aos produtos pesqueiros locais, podendo incluír un recoñecemento a través dun selo ou distintivo.
2. Realización de accións conxuntas entre o sector produtivo do mar co sector da hostalería ou outras entidades locais, para fortalecer e mellorar a promoción dos produtos pesqueiros locais, resaltando as súas propiedades e cualidades dietéticas e nutricionais, e as súas múltiples posibilidades de preparación.
3. Programa para a mellora da capacitación do sector turístico, na promoción de actividades turísticas vinculadas ao ámbito pesqueiro.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 2.2.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 2.2.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 2.2.2.3. Número de accións de mellora de infraestruturas turísticas.
- 2.2.2.4. Creación dun sistema de identificación de uso do produto pesqueiro local.
- 2.2.2.5. Número de establecementos hostaleiros participantes no sistema de identificación do produto local.
- 2.2.2.6. Nivel de impacto do sistema de identificación.
- 2.2.2.7. Número de accións de divulgación das cualidades do produto pesqueiro local.
- 2.2.2.8. Número de accións formativas.
- 2.2.2.9. Número de participantes nas accións formativas (desagregación por idade e xénero)
- 2.2.2.10. Número de centros de ensino participantes.

Rango de intensidade de axuda

9,2% do programa de axudas (516.372,22 €).

Liña de actuación 2.2.3: Promover unha actividade turística desestacionalizada

Descrición

Esta medidas pretenden potenciar a actividade turística desestacionalizada, aproveitando os recursos da zona costeira e destacando a calidade dos produtos pesqueiros, marisqueiros e da acuicultura. Para iso é necesario identificar elementos do patrimonio marítimo que poidan contribuír a reformular a oferta turística, definir produtos turísticos desestacionalizados e apoiar e promocionar servizos turísticos.

Medidas

1. Creación dun calendario de produtos e actividades do mar, para saber que hai que promocionar en cada época.
2. Promoción de accións de turismo desestacionalizado: “primaveiras e outonos de mar”, rutas gastronómicas, creación de rutas turísticas que aproveiten infraestruturas como os estaleiros tradicionais, as industrias conserveiras, fábricas de salazón, as zonas de bateas, a visita a pecios, etc.
3. Desenvolvemento de actividades turísticas e de lecer destinadas a persoas con discapacidade ou en risco de exclusión social.
4. Promoción de actividades turísticas alternativas como a “Semana mariñeira” ou “Semana do Mar” en institutos, mercados, ou espazos onde teña repercusión social.
5. Apoio e promoción de proxectos e actividades vinculadas ás augas minero-medicinais. Recuperación de balnearios e tratamentos con recursos mariños,...
6. Promoción e fomento de iniciativas orientadas á realización de actividades saudables, relacionadas coa cultura do mar: actividades deportivas, náutica recreativa, etc.
7. Proxectos e iniciativas relacionadas co turismo náutico e/ou de natureza (xeolóxico, ornitolóxico, observación de cetáceos, etc).

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 2.2.3.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 2.2.3.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 2.2.3.3. Creación dun calendario.
- 2.2.3.4. Número de accións de divulgación de promoción de turismo (desagrado por meses).
- 2.2.3.5. Número de participantes nas actividades turísticas (desagregación por idade, xénero, grao de discapacidade e estatus social).
- 2.2.3.6. Número de accións de divulgación en espazos alternativos.
- 2.2.3.7. Número de iniciativas turísticas relacionadas coas augas mineiro-medicinais.
- 2.2.3.8. Número de actividades relacionadas coa ámbito da saúde.
- 2.2.3.9. Número de iniciativas de turismo de natureza desenvoltas.

Rango de intensidade de axuda

5,3% do programa de axudas (295.069,84 €).

Liña de actuación 2.2.4: Diversificación da actividade pesqueira cara o turismo mariñeiro.

Descrición

As medidas oríentanse a que o sector pesqueiro acadase maiores rendas, mediante a realización de actividades complementarias da súa principal. Tamén se fai referencia á coordinación de actividades entre entidades do territorio para incorporar elementos de turismo mariñeiro, fomentar o coñecemento destas actividades en xeral e na oferta turística tradicional, e desenvolver produtos de turismo mariñeiro.

Medidas

1. Medidas de apoio á creación e consolidación de empresas que fomenten iniciativas de turismo mariñeiro: turismo a bordo das embarcacións, actividades e eventos que fomenten a conexión entre ambas marxes da ría, utilización de bateas para realización de actividades turísticas, visitas guiadas e actividades de observación sobre as conserveiras, o cultivo do mexillón, as paisaxes submariñas, etc.
2. Apoio a iniciativas que fomenten a conexión entre o turismo mariñeiro e o enoturismo.
3. Realización de actividades de promoción e posta en valor das lonxas como reclamo turístico.
4. Apoio a iniciativas de turismo vinculadas á cadea vertical da pesca, marisqueo, acuicultura, nas que os profesionais do sector poidan ensinarlle á xente as actividades e cultura asociadas ao seu traballo e oficios.
5. Iniciativas de aluguer ou venda de embarcacións deportivas, de lecer, turísticas, podendo incorporar o uso de enerxías alternativas.
6. Proxecto para a recuperación das rutas de comercio e pasaxe que existían antigamente nos distintos portos da ría, aproveitando embarcacións tradicionais (Barco de vapor Idria II, Balandro Joaquín Vieta, etc.) con oferta de actividades turísticas en cada porto de desembarque.
7. Apoio aos proxectos de creación, recuperación, de rutas turísticas relacionadas co patrimonio marítimo ou os barrios mariñeiro, poñendo en valor este patrimonio.
8. Experiencias formativas, de lecer e turismo “vivas” en colaboración cos profesionais do sector: actividades con escolares, realización de obradoiros de historia contados por xente maior, visitas guiadas a estaleiros de carpintería de ribeira, etc.
9. Apoio á realización de escaparatismo temático con motivos mariñeiros.

Potencias beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 2.2.4.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 2.2.4.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 2.2.4.3. Número de iniciativas de turismo mariñeiro desenvoltas.
- 2.2.4.4. Número de accións de promoción turística da lonxas.
- 2.2.4.5. Número de visitantes das lonxas (desagregado por xénero, idade e procedencia).
- 2.2.4.6. Número de alugueres e venda de embarcacións (desagregado por tipoloxía e uso de enerxía).
- 2.2.4.7. Número de rutas a través de embarcacións tradicionais.
- 2.2.4.8. Número de roteiros postos en valor.
- 2.2.4.9. Número de accións de dinamización turística do sector.
- 2.2.4.10. Número de participantes nas actividades de dinamización (desagregación por idade, xénero e tipoloxía).
- 2.2.4.11. Número de participantes nas actividades turísticas (desagregación por idade, xénero e procedencia).

Rango de intensidade de axuda

7,9% do programa de axudas (442.604,76 €).

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 3: Fomento do aproveitamento sostible do patrimonio medioambiental das zonas pesqueiras, incluíndo operacións de mitigación do cambio climático e de transición a unha economía de baixas emisións de carbono.

Obxectivo específico 3.1. Desenvolver medidas que melloren a calidade ambiental da Ría de Arousa.

O estado ambiental da Ría de Arousa en xeral, e o do medio mariño en particular, é unha das principais preocupacións da zona costeira. Por unha banda o obxectivo inclúe unha liña de actuación de carácter máis xenérico sobre o medioambiente, na que se pretende incidir na concienciación social, sobre a necesidade do seu coidado e respecto. Outra liña, céntrase na necesidade dun enfoque sostible no coidado do medio mariño e dos recursos pesqueiros, para garantir a continuidade da actividade pesqueira, marisqueira e acuícola na zona.

Liña de actuación 3.1.1: Actuacións orientadas ao coidado do medio ambiente e a súa posta en valor.

Descrición

Concienciar e coordinar aos axentes locais da zona costeira, da necesidade de atallar a problemática da contaminación da ría e o saneamento do litoral, ao tempo que se realizan accións e se educa no uso sostible dos recursos e o respecto e coidado do medio natural.

As medidas fan referencia ao coidado do medio ambiente, dende unha perspectiva máis ampla na zona costeira. Faise alusión á definición de instrumentos e espazos de información sobre a contaminación da Ría. Tamén accións de concienciación á sociedade en xeral da importancia que ten o medio natural para preservar o benestar económico e social da zona costeira. Por último, fálase da necesidade de coordinar ás distintas administracións públicas na promoción, divulgación e posta en valor dos espazos e os recursos naturais.

Medidas

1. Apoio a iniciativas que melloren a información sobre o estado ambiental da ría.
2. Accións de concienciación sobre a importancia que ten o coidado do medioambiente, para a preservación dos recursos.
3. Actividades de educación ambiental nas que se fomente a participación activa das nenas e nenos e a mocidade, a través do contacto directo co medio mariño e a natureza (xornadas específicas, talleres prácticos, limpeza de praias, etc.).
4. Creación de aulas de educación mariñeira, en colaboración coas confrarías, que fomenten a interacción entre as persoas á hora de coidar e respectar o medio natural e os recursos.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 3.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 3.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 3.1.1.3. Número de iniciativas de divulgación do estado ambiental da ría.
- 3.1.1.4. Número de participantes nas actividades de divulgación (desagregación por idade, xénero e tipoloxía).
- 3.1.1.5. Número de accións formativas.
- 3.1.1.6. Número de participantes nas accións de formación (desagregación por idade e xénero).

Rango de intensidade de axuda

2,8% do programa de axudas (156.476,43 €).

Liña de actuación 3.1.2: Acción orientadas á preservación do medio mariño e dos recursos pesqueiros para garantir unha pesca sostible.

Descrición

As medidas oriéntanse á preservación e coidado do medio e dos recursos, facendo fincapé tamén na necesidade de abordar a problemática do furtivismo.

Medidas

1. Accións formativas ou de concienciación destinadas aos profesionais do sector pesqueiro para afondar na reciclaxe profesional e incidir na necesidade de coidar o medio mariño e facer un aproveitamento sostible dos recursos.
2. Accións formativas ou informativas directas destinadas aos consumidores e a profesionais do sector da hostalería e restauración, para garantir un consumo responsable.
3. Programa de medidas específicas para a atención á problemática do furtivismo incidindo no control, vixilancia, e erradicación do mesmo: accións formativas e de sensibilización, deseño de protocolos cidadás, estudos de impacto sobre as especies.
4. Estudos sobre protocolos de xestión de residuos dos encoros.
5. Accións de estudo ou sensibilización centradas na importancia de coidar determinados recursos para a sostibilidade do medio mariño. Como exemplo, o papel das algas (o plancton na cadea trófica, a regulación de osíxeno e redución de CO2, regulación da acidez da auga e a contaminación); o impacto do cultivo de especies alóctonas (seguimento e estudo dos impactos por especies mariñas foráneas invasoras introducidas accidentalmente); ou a análise dos efectos positivos do cultivo de moluscos para favorecer a biodiversidade local e a calidade ambiental.
6. Iniciativas e proxectos para a reutilización de refugallos do mexillón ou outras especies, etc..
7. Proxectos que promovan o cultivo de especies autóctonas ou que contribúan ao control de especies invasoras.
8. Proxectos e iniciativas sobre o cultivo de microalgas para a depuración de augas residuais.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
 Asociacións do sector pesqueiro.
 Asociacións de utilidade pública.
 Confrarías.
 Empresas.
 Persoas físicas.

Indicadores

- 3.1.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 3.1.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 3.1.2.3. Número de accións de divulgación para o coidado e aproveitamento sostible do medio mariño.
- 3.1.2.4. Número de accións de formación sobre consumo responsable.
- 3.1.2.5. Número de establecementos hostaleiros participantes nas accións de formación (desagregado por concellos).
- 3.1.2.6. Número de medidas específicas para a erradicación do furtivismo (desagregado por tipoxía de accións).
- 3.1.2.7. Existencia de protocolos de xestión de residuos dos encoros.
- 3.1.2.8. Número de iniciativas de limpeza do fondo mariño.
- 3.1.2.9. Cantidade de residuos recollidos dos fondos mariños.
- 3.1.2.10. Densidade de especies autóctonas recuperadas.
- 3.1.2.11. Densidade de especies invasoras na costa.
- 3.1.2.12. Grao de implantación de sistema de depuración de augas residuais a través de algas.

Rango de intensidade de axuda

2,2% do programa de axudas (120.710,39 €).

Obxectivo específico 3.2. Valorizar os espazos naturais a través dun aproveitamento sostible.

Este obxectivo pretende poñer en valor os espazos naturais a través dun aproveitamento sostible, o cal se traduce en dúas liñas de actuación claras, actuando sobre os propios espazos e preservando a paisaxe da zona costeira. Estes factores son relevantes, no sentido de que contribúen a mellorar o benestar social e ambiental da zona costeira, pero tamén favorecen o seu dinamismo económico, a través da súa valorización nas actividades turísticas ou de lecer.

Liña de actuación 3.2.1: Acondicionamento e aproveitamento de espazos naturais.

Descrición

As medidas oríentanse ao acondicionamento e adaptación dos espazos naturais para a realización de actividades destinadas á poboación, ao tempo que se fomenta a realización de prácticas sustentables no medio mariño.

Medidas

1. Programas que reforcen o coidado e acondicionamento de zonas verdes da marxe costeira.
2. Adaptación de áreas e instalacións públicas para a realización de actividades turísticas ou de lecer en contacto coa natureza.
3. Programas de actividades deportivas, culturais e de lecer, aproveitando os recursos e espazos naturais do territorio.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 3.2.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 3.2.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 3.2.1.3. Metros cadrado de zonas verdes acondicionadas.
- 3.2.1.4. Número de equipamentos adaptados .
- 3.2.1.6. Número de actividades deportivas, culturais e de lecer desenvoltas.
- 3.2.1.7. Número de participantes nas actividades (desagregación por idade, xénero e tipoloxía).

Rango de intensidade de axuda

1,4% do programa de axudas (76.002,84 €).

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Liña de actuación 3.2.2: Medidas para o coidado da paisaxe do litoral.

Descrición

As medidas pretenden afondar no coidado da paisaxe da zona costeira integrando adecuadamente as infraestruturas, dotacións, equipamentos,... que teñen certo impacto visual no territorio, e poñendo en valor o seu papel como elemento que reforce a dinamización do territorio.

Medidas

1. Proxectos de mellora da estética de edificacións, infraestruturas, equipamentos,.. nas vilas, ou nas zonas de litoral mediante iniciativas de deseño paisaxístico ou expresión artística (decoración con motivos vexetais, utilización de plantas,... pintado con graffitis, murais de temática mariñeira).
2. Elaboración dun programa que defina criterios comúns para a integración na paisaxe das actuacións que se realicen por parte de diferentes entidades (concellos, confrarías, etc.), favorecendo que estas sexan sostibles e se integren co medio.
3. Proxecto para a creación dunha senda da paisaxe do litoral, por parte dos concellos que integran o GALP, con criterios unificados e en harmonía coa estética da zona.

Potencias beneficiarios

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.

Indicadores

- 3.2.2.1. Número de intervencións paisaxísticas/artísticas no territorio (desagregado por concellos).
- 3.2.2.2. Programa común de intervencións.
- 3.2.2.3. Senda do paisaxe do litoral.

Rango de intensidade de axuda

0,4% do programa de axudas (22.353,78 €).

Obxectivo específico 3.3. Reducir porcentualmente a pegada de carbono e incrementar o emprego de enerxías limpas e renovables.

Este obxectivo dá resposta á necesidade de contribuír a mitigar o cambio climático, problemática xénerica da sociedade, que no caso de Arousa, se prentede reducir apostando por medidas relacionadas co ámbito enerxético, ben sexa alternativo ou eficiente.

Liña de actuación 3.3.1: Accións orientadas á redución de emisións de CO₂, o aproveitamento de enerxías limpas e sostibles e a minorización dos residuos.

Descrición

As medidas abordan a promoción de iniciativas e a investigación no uso de enerxías limpas e a eficiencia enerxética.

Medidas

1. Proxectos e iniciativas de I+D+i relacionados co uso de enerxías renovables e ecolóxicas ou novas fontes enerxéticas (solar, eólica, hidróxeno, correntes mariñas e biocombustibles) nas actividades do sector pesqueiro.
2. Proxectos e iniciativas de I+D+i relacionados con tecnoloxías que melloren a eficiencia enerxética nas embarcacións e nas actividades do sector pesqueiro.
3. Actividades de cultivo industrial de algas para a absorción de CO₂ e corrección de contaminantes.
4. Realización de accións divulgativas sobre os beneficios da utilización de materiais naturais e biodegradables na construción das embarcacións, para contribuír á redución de contaminantes.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 3.3.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 3.3.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 3.3.1.3. Grao de uso das enerxías renovables nas actividades do sector pesqueiro.
- 3.3.1.4. Número de embarcacións adaptadas para a mellora da eficiencia enerxética.
- 3.3.1.5. Metros cadrados de cultivo de algas.
- 3.3.1.6. Número de accións de divulgación relacionados coa mellora da calidade ambiental e o tratamento de residuos.
- 3.3.1.7. Número de participantes nas accións divulgativas/eventos (desagregación por idade e xénero).

Rango de intensidade de axuda

1,3% do programa de axudas (71.532,08 €).

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 4: Fomento do benestar social e do patrimonio cultural das zonas pesqueiras.

Obxectivo específico 4.1. Preservar e poñer en valor o patrimonio costeiro, para reforzar a identidade da zona costeira co mundo mariñeiro.

Preténdese reforzar a identidade social da zona costeira, a través da posta en valor do seu patrimonio, como factor que incide directamente na mellora e benestar social da poboación. Considérase que o binomio patrimonio-sociedade, é a mellor maneira de favorecer a sostibilidade económica e social da zona costeira, ampliando a conexión entre as actividades pesqueiras e vinculadas ao mar, como unha forma de vida. Unha liña de actuación céntrase fundamentalmente en aspectos físicos e tanxibles do patrimonio, pretendendo outra liña, manter o mesmo “vivo”, para garantir a súa continuidade e relevancia social.

Liñas de actuación 4.1.1: Accións orientadas á recuperación e posta en valor do patrimonio.	
Descrición	
As medidas céntranse na necesidade de obtención e ordenación de información sobre o patrimonio cultural marítimo e a promoción de proxectos de recuperación e rehabilitación do patrimonio marítimo e pesqueiro, que sexan sustentables, afondando tamén no seu recoñecemento.	
Medidas	
1. Accións orientadas á identificación e conservación do patrimonio marítimo da zona, incluíndo por exemplo, a catalogación das embarcacións tradicionais, a mellora da sinalética, etc. 2. Creación dunha plataforma que unifique a información existente sobre os recursos patrimoniais da zona. Como exemplo, a creación dun centro / arquivo/ museo vivo, do patrimonio cultural inmaterial cos saberes tradicionais relacionados coa pesca, marisqueo e acuicultura, e gastronomía da zona. 3. Accións que apoien o recoñecemento como patrimonio da humanidade do patrimonio marítimo galego, tanto material coma inmaterial. 4. Iniciativas orientadas á valorización das embarcacións de madeira e á súa construción no futuro. 5. Accións e proxectos de recuperación do patrimonio industrial (telleiras, conserveiras, fábricas de salazón, etc.) que impliquen a posta en valor da cultura tradicional asociada ás mesmas.	
Potenciais beneficiarias	
Administracións Locais. Asociacións do sector pesqueiro. Asociacións de utilidade pública. Confrarías. Empresas. Persoas físicas.	
Indicadores	
4.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade. 4.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero). 4.1.1.3. Número de elementos patrimoniais catalogados. 4.1.1.4. Número de elementos patrimoniais rehabilitados. 4.1.1.5. Número de recursos patrimoniais recollidos na plataforma informativa (desagregado por tipoloxía). 4.1.1.6. Número de visitas ou demandas de información da plataforma. 4.1.1.7. Número de accións de divulgación vinculadas ao patrimonio mariñeiro material e inmaterial. 4.1.1.8. Número de participantes nas accións divulgativas (desagregación por idade e xénero). 4.1.1.9. Número de iniciativas de divulgación das embarcacións de madeira. 4.1.1.10. Número de participantes nas accións divulgativas (desagregación por idade e xénero).	
Rango de intensidade de axuda	
5,2% do programa de axudas (290.599,08 €).	

Liña de actuación 4.1.2: Potenciar o coñecemento da cultura tradicional mariñeira e o patrimonio entre a comunidade costeira.

Descrición

As medidas oriéntanse a fomentar o coñecemento da cultura e o patrimonio entre a sociedade en xeral, no ámbito escolar, ao tempo que se aproveitan os recursos patrimoniais para fortalecer a definición de produtos e servizos turísticos.

Medidas

1. Elaboración de materiais divulgativos, participados pola xente do sector pesqueiro, sobre as actividades tradicionais mariñeiras, para destinar ao público en xeral e ao sector turístico e á comunidade educativa en particular.
2. Accións de posta en valor do patrimonio inmaterial e material. Por exemplo, a elaboración de material divulgativo, intercambios xeracionais, actividades nos centros de ensino, etc.
3. Actividades encamiñadas a promover a creación dunha cátedra do mar (Tradición da historia mariñeira e patrimonio marítimo) a través das Reais Academias galegas.
4. Proxectos vinculados á realización e posta en valor de actividades de navegación a vela, deportiva, fomentando a súa inclusión como actividade extraescolar.
5. Fomento da carpintería de ribeira e de accións de colaboración con centros de formación profesional.

Potencias beneficiarios

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 4.1.2.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 4.1.2.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade e xénero).
- 4.1.2.3. Número de materiais divulgativos elaborados (desagregados por tipoloxía e público).
- 4.1.2.4. Número de persoas beneficiarias dos materiais divulgativos (desagregación por idade e xénero).
- 4.1.2.5. Creación da Cátedra do Mar.
- 4.1.2.6. Número de accións de divulgación de actividades náuticas (desagregados por tipoloxía e público).
- 4.1.2.7. Número de participantes nas accións divulgativas (desagregación por idade e xénero).
- 4.1.2.8. Número de centros de ensino con actividades extraescolares relacionadas coa náutica.
- 4.1.2.9. Número de centros de FP que desenvolvan actividades de carpintería de ribeira.

Rango de intensidade de axuda

2,8% do programa de axudas (156.476,43 €).

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 5: Reforzo das comunidades no desenvolvemento local e da gobernanza, dos recursos pesqueiros e actividades marítimas locais.

Obxectivo específico 5.1. : Acadar maiores índices de participación e implicación do sector no desenvolvemento sostible da zona costeira.

Este obxectivo pretende reforzar a cohesión social da zona costeira, mediante o traballo conxunto e participativo das persoas e entidades que habitan no mesmo, favorecendo ao mesmo tempo o coñecemento e conexión cos outros territorios, e por tanto, outras formas diferentes de vida, de traballo, de pensar. Enténdese que o reforzo de coñecemento prové á sociedade de maior autonomía, e por ende, de maior gobernanza para velar polos seus intereses. Refórzase a corresponsabilización entre entidades.

Liña de actuación 5.1.1: Iniciativas que reforcen o empoderamento do sector pesqueiro e colectivos sociais implicados no desenvolvemento da zona costeira.

Descrición

Esta medidas pretenden reforzar a capacidade de autoxestión e empoderamento das entidades e axentes da zona pesqueira, co obxectivo de aumentar a súa capacidade para garantir o desenvolvemento sostible do territorio. Este modelo de traballo pretender flexibilizar o traballo das institucións e entidades, apostando por un modelo participativo e colaborativo, que reforce a posta en marcha da estratexia de desenvolvemento local.

A articulación de redes de traballo, a creación dun concepto de “comunidade costeira” reforza o papel que o conxunto de entidades teñen, na xeración de maior dinamismo á hora de decidir sobre aqueles aspectos que lles afectan directamente e lle son propios, e por tanto, sobre a capacidade de promover as accións que eles estiman oportunas para garantir ese desenvolvemento social, económico, ambiental, etc. das zonas costeiras.

Medidas

1. Establecemento de modelos de xestión participativos entre concellos, confrarías, asociacións e entidades da zona costeira para intercambiar estratexias, coñecementos ou promover iniciativas e proxectos conxuntos, á hora de poñer en valor os recursos ou abordar problemáticas do territorio.
2. Programas de dinamización que fomenten o intercambio de coñecementos entre entidades do territorio, dirixidos especialmente á preservación do medio ambiente e os recursos pesqueiros, marisqueiros e acuícolas.
3. Realización de actividades de dinamización e participación entre entidades e a cidadanía, para reforzar o aproveitamento turístico da zona costeira, en función das potencialidades que ofrece o territorio (recursos pesqueiros e patrimoniais).
4. Realización de eventos (Foros, Congresos, etc.) que reforcen o papel do GALP na atención das principais problemáticas que lle afectan ao territorio (desemprego, problemáticas do sector pesqueiro, cambio climático, benestar social das zonas costeiras, etc.), contando coa experiencia de iniciativas promovidas noutros lugares por calquera tipo de entidades.
5. Promoción de foros locais de innovación, de carácter intersectorial (sector pesqueiro, turismo, ambiental e patrimonial), orientados ao fomento de novas actividades ou actividades emerxentes baseadas no uso sostible dos recursos mariños e os espazos marítimos.
6. Deseño de proxectos relacionados coa custodia do territorio participativos e comunitarios.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.

Indicadores

- 5.1.1.1. Número de procesos de participación desenvoltos (desagregación por idade, xénero e sector).
- 5.1.1.2. Número de participantes nas actividades de dinamización (desagregación por idade e xénero).
- 5.1.1.3. Número de participantes nas accións divulgativas (desagregación por idade e xénero).
- 5.1.1.4. Numero de eventos/reunións desenvoltas no territorio.
- 5.1.1.5. Número de participantes nos eventos (desagregación por idade, xénero e sector).

Rango de intensidade de axuda

4,0% do programa de axudas (223.537,76 €).

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 6: Fomento da Cooperación.

Obxectivo específico 6.1. : Incrementar a cooperación entre entidades do territorio e de fóra do territorio do GALP para reforzar a sinerxia e o establecemento de redes, na mellora dos diferentes sectores e no desenvolvemento das zonas pesqueiras.

Estes proxectos pretenden impulsar a colaboración e a cooperación entre entidades do territorio e de fóra do territorio, ben con carácter sectorial (un só sector) ou intersectorial (varios sectores: pesca e turismo), para mellorar a cohesión social das zonas e dinamizar os territorios, dende unha visión integrada e multisectorial.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Liña de actuación 6.1.1: Proxectos de cooperación entre entidades, sectores e territorios, para afianzar o desenvolvemento da zona pesqueira.

Descrición

Recóllense unha serie de medidas orientadas á promoción, coidado ou valorización de actividades relacionadas co ámbito mariño e os recursos, incidindo tamén de maneira importante nas potencialidades do turismo como factor de desenvolvemento. Refórzase o intercambio de coñecemento entre diferentes comunidades costeiras.

Medidas

1. Proxectos de colaboración de carácter produtivo e non produtivo, entre entidades para promover o desenvolvemento do sector pesqueiro, a diversificación da economía local, ou o aproveitamento sostible dos recursos ambientais e culturais das zonas costeiras.
2. Proxectos que pretendan reforzar a dimensión social (cohesión e benestar social) dos diferentes territorios, reforzando o empoderamento das entidades locais, o papel das mulleres nas comunidades pesqueiras, prestando especial atención ás entidades do sector pesqueiro.
3. Proxectos de intercambio de experiencia ou coñecemento, entre as comunidades costeiras, aproveitando o potencial que proporcionan as novas tecnoloxías da información e a comunicación.
4. Intercambios con entidades doutros territorios para ver as prácticas de traballo, a explotación dos recursos,..., etc., incrementando o coñecemento doutras realidades reforzando a formación do sector.
5. Proxectos de cooperación para recuperar e rexenerar zonas produtivas.
6. Creación dunha plataforma ou fondo documental, que recopile información dispoñible da administración, universidade, centros de investigación e entidades do sector sobre aspectos relacionadas de maneira xenérica co mar (investigacións, publicacións, recomendacións, normativa, prácticas de traballo, etc.), para mellorar o seu coñecemento por parte das entidades e profesionais do sector.
7. Accións de promoción conxunta, entre varios sectores produtivos, das potencialidades turísticas da Ría de Arousa.
8. Proxectos de reforzo de turismo mariño en cooperación con outras entidades do sector.
9. Creación dun centro de documentación sobre a relación entre os produtos pesqueiros e a gastronomía local, elaborando tamén materiais divulgativos, como guías para a correcta identificación de produtos da pesca.

Potenciais beneficiarias

Administracións Locais.
Asociacións do sector pesqueiro.
Asociacións de utilidade pública.
Confrarías.
Empresas.
Persoas físicas.

Indicadores

- 6.1.1.1. Número de empresas creadas ou consolidadas segundo sector de actividade.
- 6.1.1.2. Número de empregos xerados (desagregación por idade, xénero e grao de discapacidade).
- 6.1.1.3. Número de proxectos intersectoriais (desagregado por carácter, tipoloxía e entidades participantes).
- 6.1.1.4. Número de actividades de promoción, recoñecemento, de iniciativas emprendedoras lideradas ou nas que participen mulleres.
- 6.1.1.5. Número de accións divulgación/eventos, con especificación dos vinculados a TIC.
- 6.1.1.6. Número de participantes nas accións divulgativas (desagregación por idade, xénero e procedencia).
- 6.1.1.7. Número de accións de formación.
- 6.1.1.8. Número de participantes nas accións de formación (desagregación por idade, xénero e procedencia).
- 6.1.1.9. Número de proxectos de recuperación de zonas produtivas.
- 6.1.1.10. Número de participantes nos proxectos de cooperación (desagregación por tipoloxía e entidades participantes).
- 6.1.1.11. Creación e número de entradas do fondo documental do mar (desagregado por tipoloxía).
- 6.1.1.12. Número de accións de promoción turística da zona (desagregado por tipoloxía).
- 6.1.1.13. Número de participantes nas actividades turísticas (desagregación por idade, xénero e procedencia).
- 6.1.1.14. Número de iniciativas de reforzo do turismo mariño en colaboración con outras entidades.
- 6.1.1.15. Número de materiais divulgativos sobre produtos pesqueiros (desagregados por tipoloxía).
- 6.1.1.16. Número de proxectos empresariais presentados/asesorados.

Rango de intensidade de axuda

4,0% do programa de axudas (223.537,76 €).

5.7. – 5.14. PRINCIPAIS CARACTERÍSTICAS DA ESTRATEXIA

Este apartado sintetiza as principais características da estratexia incluídas no Regulamento do FEMP (Cap. III Desenvolvemento sostible das zonas de Pesca) e no regulamento de disposicións comúns (art. 33). Faise referencia ao carácter integrado e innovador da estratexia, á contribución da estratexia á creación de emprego, a promoción da igualdade, a contribución ao desenvolvemento sostible do territorio, a complementariedade da EDLP con outros programas e o establecemento de redes. Por último tamén se analiza a pertinencia da estratexia, co obxectivo de ver como o plan de acción dá resposta ás necesidades do territorio, a través do conxunto de liñas de actuación, que se tentarán poñer en marcha.

5.7. CARÁCTER INTEGRADO E MULTISECTORIAL DA ESTRATEXIA

O GALP Ría de Arousa aposta por unha estratexia orientada ao desenvolvemento sostible do territorio, fomentando a colaboración entre o conxunto de sectores e axentes que dinamizan a economía local.

O carácter integrado e multisectorial da estratexia está relacionado con dous factores que constitúen os principais desafíos da zona costeira, para contribuír ao seu desenvolvemento:

1. A mellora do ámbito pesqueiro dende unha perspectiva integrada, que conxugue ao sector, ás súas actividades, os recursos e o medio mariño.
2. A cooperación de entidades do territorio, como factor necesario para garantir o dinamismo do territorio.

Unha das principais vías para o desenvolvemento da zona costeira da Ría de Arousa, a cal ten unha dependencia económica moi importante das actividades relacionadas co marisqueo, a acuicultura, a pesca costeira artesanal e a transformación das producións pesqueiras, está directamente asociada co potencial que ten o **sector pesqueiro como elemento tractor da economía local**. Cómpre sinalar tamén a representatividade desta Ría, no conxunto da economía pesqueira galega.

O sector pesqueiro é consciente de que os principais focos nos que deben centrar os seus esforzos son a súa profesionalización, a integración vertical da cadea da pesca, e a necesidade de afondar no respecto e o coidado dos recursos e do medio mariño. A mellora na profesionalización do sector debe vir acompañada de medidas que reforcen a súa capacitación profesional, a incorporación de innovacións tecnolóxicas e a investigación como factores de dinamismo; tamén a súa concienciación no coidado e preservación dos recursos e o medio mariño.

Resulta de vital importancia a **integración de actividades do sector pesqueiro**, abarcando o conxunto de eslabóns que reúne a cadea de valor. Cómpre reforzar a vinculación das persoas que traballan no sector con todo o proceso produtivo, co obxectivo de incrementar o valor engadido dos produtos, para así acadar unha mellor rendibilidade para os profesionais e as profesionais do mesmo. Apúntase a necesidade de poñer en marcha estratexias conxuntas, no aproveitamento, valorización e comercialización das producións pesqueiras, marisqueiras e acuícolas. Tamén se aborda a necesidade de pechar os ciclos dos produtos, incluíndo o aproveitamento dos refugallos que xeran na súa transformación.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Enténdese, por outra parte, que o desenvolvemento do territorio é endógeno, en relación á capacidade que teñen os axentes locais para promover o seu cambio. Na Ría de Arousa, existe unha conciencia da **necesidade de reforzar a cooperación dos sectores**, debido á forte interdependencia dos mesmos, a cal queda plasmada no conxunto de obxectivos da estratexia. Apréciase que é necesario reforzar a colaboración e a cooperación intrasectorial (sobre todo orientada a reforzar a comercialización conxunta) e intersectorial (entre os axentes do sector pesqueiro e os do turismo, na promoción de proxectos conxuntos). Existe unha importante conexión de mercado, que fai que o sector do turismo sexa un importante foco para o consumo dos produtos pesqueiros locais. A isto súmaselle a necesidade de implicar ás administracións locais, sobre todo polo papel que desempeñan as mesmas na valorización dos espazos naturais e recursos patrimoniais do territorio, que de maneira directa inflúen nas potencialidades da zona como atractivo turístico.

En definitiva, podemos dicir que o carácter integrado e multisectorial da estratexia se reforza nos obxectivos relacionados coa:

1. Mellora da cooperación e sinerxía do sector na comercialización e aproveitamento das producións pesqueiras, incidindo no reforzo da cadea vertical da pesca
2. Xeración de valor engadido e de novas utilidades e aproveitamentos dos produtos, incluíndo os residuos que estes xeran.
3. Diversificación do sector pesqueiro cara actividades turísticas, promovendo a cooperación entre entidades, para deseñar unha estratexia de turismo integrada.
4. Colaboración entre os axentes locais á hora de abordar problemáticas da zona costeira, ou ben á hora de poñer conxuntamente recursos ambientais e patrimoniais da zona costeira.
5. Cooperación de entidades do territorio e de fóra do territorio no impulso de proxectos conxuntos ou o establecemento de redes e programas de cooperación.

5.8. CARÁCTER INNOVADOR DA ESTRATEGIA

O carácter innovador da estratexia local pode definirse polos cambios e innovacións que pretenden introducirse na mesma, de cara a acadar o nomeado desenvolvemento sostible da zona costeira. Un dos principais factores que dá cohesión ao modelo de innovación é o de favorecer a gobernanza do conxunto de axentes que van a poñer en marcha a mesma, principalmente o sector pesqueiro.

Neste sentido, as principais innovacións fan referencia a **novos modelos de xestión** que se pretenden implementar a través tanto do plan de acción, coma do conxunto de actividades de animación do Grupo. Podemos establecer unha serie de elementos que reforzan o carácter innovador da estratexia:

1. No ámbito pesqueiro refórzase a necesidade de introducir innovacións no propio sector. O sector introduce como principal factor de empoderamento a relevancia de **traballar “conxuntamente”**, de reforzar a sinerxía e a colaboración con outros sectores económicos, principalmente o turismo, e con outros axentes locais e foráneos (centros de investigación, formación ou transferencia tecnolóxica, universidades, etc.). A experiencia do anterior programa reforza esta necesidade, como unha novidade para acadar unha estratexia de carácter integrador e innovador do territorio.

2. É preciso **innovar no coñecemento** relacionado coas actividades do sector e a explotación dos recursos pesqueiros, abordando a innovación na cadea vertical da pesca e de maneira especial na comercialización e na xeración de valor engadido aos produtos (gamas de produto, trazabilidade, imaxe, marca). Tamén se fala de novas metodoloxías á hora de traballar, que melloren as condicións de traballo e saúde do sector, tanto nas actividades en terra como a bordo das embarcacións.
3. As **innovacións en canto aos recursos** céntranse en:
 - Novos aproveitamentos (especies infrautilizadas, tratamento de residuos e descartes da pesca), dirixidos principalmente ás actividades de acuicultura e a pesca costeira artesanal.
 - Establecemento de sistemas de monitorización e seguimento que permitan garantir a sostibilidade dos recursos, atendendo a unha correcta xestión dos mesmos e a manter a súa biodiversidade.
 - Control do medio mariño e dos factores que inciden directamente sobre os recursos. Neste aspecto refórzase a relevancia da investigación e a transferencia de coñecemento entre entidades do sector. Tamén se fala de experiencias piloto que reforcen a importancia da cadea trófica, que se orienten á mitigación das problemáticas de contaminación que ten a ría, derivadas tanto dos residuos da actividade acuícola de moluscos, como de acumulación de detritos, fecais, etc. (Cultivo industrial de algas para redución de CO₂).
4. A gobernanza do sector turístico enténdese dende o punto de vista da estreita colaboración co sector pesqueiro e con outros, como o das industrias agroalimentarias (enoturismo) ou o ámbito público na valorización de infraestruturas e espazos de relevancia patrimonial, por exemplo. Refórzase a innovación a través do establecemento de iniciativas que fomenten a participación destes axentes nunha **promoción conxunta das potencialidades turísticas** da Ría de Arousa (mesa do sector).
5. A diversificación da economía pesqueira cara o **turismo mariñeiro**, enténdese neste novo programa, dende unha visión holística, na que se excede do concepto anterior de pesca-turismo e turismo a bordo das embarcacións. Esta nova conceptualización sustenta a estratexia de turismo mariñeiro na posta en valor dos recursos pesqueiros, na conexión con outros sectores, nas actividades do sector pesqueiro (cadea vertical) e a cultura asociada ao mesmo como elemento de reforzo para o reclamo turístico.
6. O **cambio climático** é unha preocupación na zona costeira, que se traslada na estratexia como un obxectivo específico, no sentido de contribuír a reducir a pegada de carbono. Introdúcense novas medidas orientadas á mitigación do cambio climático a través do fomento do uso de enerxías alternativas e melloras na eficiencia enerxética, medidas innovadoras se as contemplamos co anterior programa.
7. Apóstase con forza por medidas que inciden na **conservación do medio mariño e na preservación dos hábitat costeiros**. Resáltase a importancia da conservación dos recursos e a súa valorización.
8. Outra innovación é a relacionada coa mellora e o **coidado da paisaxe** do litoral. Este factor incide directamente na conservación dos espazos naturais e na súa valorización, principalmente cara as actividades turísticas ou de lecer.
9. A **valorización do patrimonio** debe entenderse asociada ao reforzar o seu coñecemento, utilizando novas tecnoloxías que permitan a súa posta en valor, e mantendo ese **carácter “vivo”** que debe manter. Apúntase a necesidade de traballar na liña de manter a continuidade do mesmo, mantendo unha orientación cara os públicos máis novos.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

10. A principal innovación da estratexia céntrase no **reforzo da gobernanza** do sector e no establecemento de iniciativas que permitan a cooperación e a colaboración dos axentes do territorio entre sí, e entre estes e axentes de fóra. En todos os obxectivos se incide na necesidade de traballar conxuntamente e na necesidade de vincular a **cadea de gobernanza pesqueiro-turismo-ambiental-patrimonio**, destacando a alta interdependencia destes factores.
11. Inclúense tamén, no que chamamos ideas-clave de animación ou reforzo da estratexia, medidas dirixidas a favorecer a integración de TIC no comercio, ou a realización de actividades de networking, ou de avanzar un paso máis na cooperación, asignatura pendente na actualidade.

5.9. CONTRIBUCIÓN DA ESTRATEGIA Á CREACIÓN DE EMPREGO.

Tres son os factores que definen a orientación da estratexia do GALP cara a creación do emprego: a distribución orzamentaria, os criterios de selección da estratexia e o propio plan de acción.

A **distribución orzamentaria** potencia o financiamento de proxectos de carácter produtivo, orientados fundamentalmente á xeración de emprego e dinamismo nas actividades económicas. O 65% do orzamento total do que dispón o GALP para implementar o programa de axudas, destínase a este tipo de proxectos. En función do orzamento asignado no plan financeiro, pódese apreciar como existe un reforzo no conxunto de medidas orientadas á mellora da competitividade do sector pesqueiro e á creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación da economía local.

Nos **criterios de selección** dos proxectos de carácter produtivo poténciase a creación de emprego, sendo este factor o máis valorado entre os nove que se definen. O 20% da puntuación correspóndelle a este criterio. Cómpre indicar que se diferencia entre a creación de novos postos de traballo e a consolidación de emprego, dando importancia á creación de novas iniciativas empresariais, pero tamén ao mantemento e consolidación dos postos existentes, que en moitos dos casos son precarios. Tamén se reforza a creación de autoemprego nos criterios asociados á entidade ou persoa promotora do proxecto, onde se priman as iniciativas das persoas do sector pesqueiro, as mulleres, a mocidade ou que pertencen a determinados colectivos con maiores dificultades de integración laboral. Enténdese que potenciar estes colectivos á hora de favorecer a súa integración profesional é un factor prioritario que reforza a cohesión social na zona costeira.

Por último, indicar que o conxunto de **medidas da estratexia** se orientan á creación de emprego en todos os obxectivos que se expoñen con carácter máis sectorial (obxectivos 1 a 4). Inclúense medidas destinadas á promoción de proxectos de carácter produtivo, os potenciais xeradores de emprego.

Unha das principais preocupacións que manifesta o sector pesqueiro é a do relevo xeracional, a cal se aborda no establecemento dun obxectivo específico (1.2) que pretende “Acadar a incorporación laboral ou profesional da mocidade e a profesionalización do sector pesqueiro”. Por unha banda, enténdese que cómpre facer atractivo o traballo no sector pesqueiro, trasladando unha imaxe fiel de “alternativa real de emprego”. Non se trata de entender o emprego no sector pesqueiro como unha “alternativa ao desemprego”. Por outra, para reforzar esa imaxe dun sector atractivo é necesario incidir en melloras que reforcen a profesionalización do sector e as condicións de traballo no mesmo, problemáticas que se abordan con liñas de actuación específicas.

A diversificación da economía local, principalmente do sector pesqueiro cara as actividades turísticas ou viceversa, é outra vía que potencia a creación de emprego e o aumento da rendibilidade de ambos sectores económicos. O incremento da vinculación das actividades pesqueiras ao turismo, pode implicar un importante nicho de emprego para profesionais do sector pesqueiro, que en moitos casos ven minguada a súa actividade, complementando deste xeito a mesma.

Hai que sinalar que en moitas das iniciativas que se formulan, relacionadas coa valorización dos recursos do territorio (ambientais e patrimoniais), se van a promover iniciativas, fundamentalmente de carácter non produtivo por parte de entidades públicas, que implicarán a xeración de postos de traballo directos, se ben entendemos que neste caso serán máis estacionais e vinculados a proxectos concretos.

A animación do programa tamén reforza a vinculación dos públicos máis novos co sector pesqueiro, co obxectivo de reforzar a proximidade entre ambos, e crear unha “boa imaxe” que é necesaria para garantir ese relevo xeracional no sector. Indirectamente as medidas neste eido pretender reforzar o futuro no emprego do sector.

Por último, indicar que o factor de creación de emprego será un elemento de avaliación prioritario en todos os eixes estratéxicos, sendo o principal indicador de referencia. Tamén se prestará atención aos indicadores relacionados coa creación de empresas ou iniciativas que se poñan en marcha a raíz da presentación dos diferentes proxectos.

5.10. PROMOCIÓN DA IGUALDADE ENTRE HOMES E MULLERES E NON DISCRIMINACIÓN

As políticas europeas de emprego, asuntos sociais e de igualdade de oportunidades, teñen como obxectivo mellorar as condicións de vida fomentando un crecemento sostible e unha maior cohesión social.

A implementación do *mainstreaming de xénero*¹ é a estratexia en política de igualdade entre mulleres e homes na Unión Europea, e implica a incorporación e cumprimento do compromiso acordado na IV Conferencia Mundial sobre a Muller, realizada en Beijing, en setembro de 1995. De entre todos os acordos conseguidos nesta Conferencia, destacan dúas estratexias clave para conseguir a Igualdade de Xénero, que representan un cambio nas pautas de actuación ata o momento:

- A incorporación do enfoque integrado de xénero (mainstreaming)
- O empoderamento das mulleres.

Ambas estratexias están reforzadas no marco legislativo estatal coa Lei orgánica para a igualdade efectiva entre mulleres e homes (Ley 3/2007) e no marco autonómico coa Lei para a igualdade de mulleres e homes na Comunidade Autónoma de Galicia, aprobada o 15 de Xuño de 2004 polo Parlamento de Galicia e a Lei 2/2007, do 28 de Marzo, do traballo en igualdade das mulleres de Galicia (DOG 13/04/2007).

A definición mais completa e detallada de *mainstreaming de xénero* no marco das políticas europeas é a facilitada polo Grupo de Expertos do Consello de Europa².

¹ En España traducida como “Transversalidade de Xénero”.

² Consello de Europa, *Mainstreaming de Género. Marco conceptual, metodoloxía y presentación de “buenas prácticas”*. Informe final de las actividades del Grupo de especialistas en *mainstreaming* (EG-S-MS), (versión español e inglés), Instituto de la Mujer, Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales, Serie documentos, número 28, Madrid, 1999.

“O mainstreaming de xénero é a organización, mellora, desenvolvemento e avaliación dos procesos políticos, de modo que unha perspectiva de igualdade de xénero se incorpore a todas as políticas, a todos os niveis e en todas as etapas, polos actores normalmente involucrados na adopción de medidas políticas”.

O significado e alcance do desenvolvemento do principio de igualdade de oportunidades é o de servir de modelo e instrumento para conseguir a igualdade de xénero. Para conseguilo é preciso unha aplicación efectiva do principio de Igualdade de Oportunidades, que require a posta en práctica dos seguintes elementos clave na estratexia do cambio:

- Análise dos comportamentos sociais de mulleres e homes.
- Identificación dos sistemas de discriminación de xénero.
- Artellamento de medidas e instrumentos que permitan remover os obstáculos que impiden materializar a igualdade de oportunidades.

Esta estratexia de cambio revela un cambio de paradigma cultural e histórico, onde o enfoque de xénero é a principal achega teórico-práctica. Unha mirada explicativa ao tipo de relación e comportamentos nas interaccións entre homes e mulleres e as súas posicións sociais, permiten enfocar, analizar e comprender as características definitorias de mulleres e homes no sistema socio-económico actual.

A igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é o elemento dinamizador da construción política, social e económica das sociedades democráticas, e isto supón que deixa de ser considerado como o principio que beneficia só ás mulleres para ser o principio que beneficiará á sociedade no seu conxunto ao contribuír a resolver os desequilibrios estruturais existentes.

Avanzar cara a equiparación plena de dereitos e condicións das mulleres e homes, significa asentar o principio de igualdade como valor central das sociedades democráticas, asumindo o reto de superar o desequilibrio entre as situación de mulleres e homes dende a corresponsabilidade e a equidade. Baixo esta perspectiva encamiñouse a normativa e o conxunto de recomendacións, propostas políticas, tanto dende a Unión Europea como no contexto Internacional e recolle os seguintes elementos:

- a. A igualdade de oportunidades entre mulleres e homes é unha cuestión de xustiza coas mulleres.
- b. Desenvolver a igualdade de oportunidades significa contribuír á construción de sociedades máis xustas e máis democráticas.
- c. A igualdade de oportunidades entre mulleres e homes posibilitará a plena incorporación das mulleres nos ámbitos social, político e económico, contribuíndo desta forma a mellorar a eficiencia económica da sociedade, no seu conxunto, a rentabilizar a utilización máxima das intelixencias, capacidades, habilidades e destrezas existentes na sociedade.

Capacitar e facilitar o acceso en igualdade de condicións ás mulleres resulta imprescindible para calquera organización social e comunitaria. O reto, entón, implica recuperar e poñer en valor o traballo realizado polas mulleres, así como favorecer e garantir a súa participación, empoderamento e visibilización en tódolos sectores económicos.

Na EDLP recóllense transversalmente actuacións que reflicten o principio de igualdade de oportunidades. A continuación vaise indicar o mecanismo para incorporar o principio de igualdade, así como as diferentes actuacións que se poden acometer, a modo de exemplo, no programa de axudas e nas áreas de comunicación e xestión da EDLP.

PROGRAMA DE AXUDAS				
MECANISMO IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	OBXECTIVO ESTRATÉXICO	OBXECTIVO ESPECÍFICO	LIÑA DE ACTUACIÓN	MEDIDAS DE EXEMPLO
Potenciar unha maior cultura participativa en clave de igualdade, así como unha composición equilibrada dos grupos de traballo	3	3.2	3.2.1, 3.2.2	Campaña promocional dirixida aos diferentes axentes do sector para promover a paridade nos órganos de representación
	6	6.1	6.1.1	
Promover o equilibrio igualitario no mercado laboral no sector	1	1.1	1.1.1	Campañas de sensibilización e difusión da diversidade no sector pesqueiro da zona
	1	1.2	1.2.1	
	2	2.2	2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, 2.2.4	
	5	5.1	5.1.1	
Facilitar o desenvolvemento da autonomía persoal de mulleres no deseño da súa traxectoria profesional e persoal	1	1.2	1.2.1	Obradoiros de empoderamento persoal e liderado colectivo para mulleres socias do GALP
	2	2.2	2.2.3, 2.2.4	
	5	5.1	5.1.1	
Fomentar a participación de mulleres en programas de promoción económica e emprego	2	2.1	2.1.1	Organización de actividades formativas e campañas dirixidas as mulleres novas para favorecer a súa incorporación ao mercado laboral no sector pesqueiro
	5	5.1	5.1.1	
Impulsar alianzas e redes de mulleres para favorecer o seu empoderamento colectivo	1	1.1	1.1.1	Realización de Xornadas e Encontros de mulleres profesionais do sector Obradoiros de capacitación en novas tecnoloxías da información e comunicación para mulleres. "Mulleres enREDando"
	2	2.2	2.2.1, 2.2.2	
	4	4.1	4.1.2	
	6	6.1	6.1.1	
Revalorizar e fortalecemento dos saberes e faceres tradicionais das mulleres no sector, así como as formas de participación e relacións	2	2.2	2.2.4	Organización dunha exposición e outro tipo de mostras culturais que aporten unha visión das achegas das mulleres ao sector
	3	3.1	3.1.2	
	4	4.1	4.1.1, 4.1.2	
Elaborar diagnoses de situación que permitan amosar a realidade diferenciada no sector e detectar posibles situacións de desequilibrio de xénero	1	1.2	1.2.2	Incorporar nos procesos de investigación a análise con perspectiva de xénero co fin de por de manifesto as posibles situacións diferenciais de partida e poder contrarrestalas.
Velar polo uso non sexista da linguaxe e coidar a posta en valor dun tratamento igualitario nos contidos e imaxes utilizadas no desenvolvemento das actividades e accións programáticas e comunicativas	1	1.2	1.2.1	Erradicar a repetición de estereotipos, roles de xénero nas publicacións e na difusión da programación e/ou produción cara o exterior
	2		2.1	
Sensibilizar sobre o significado da igualdade	1	1.2	1.2.1, 1.2.2	Accións formativas e de sensibilización
	6	6.1	6.1.1	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

ÁREA DE COMUNICACIÓN		
MECANISMO IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	COMETIDO	MEDIDAS DE EXEMPLO
Promover e difundir unha imaxe da organización comprometida co principio de Igualdade entre homes e mulleres	Exemplaridade Promoción da igualdade de oportunidades	• Creación dun “órgano ou vogalía da muller” para operativizar as necesidades específicas das asociadas • Creación de espazos web sobre igualdade de xénero e recursos específicos vinculados co sector da pesca (entidades, asociacións de mulleres redeiras, mariscadoras... doutras localizacións xeográficas) • Facilitar e facer visible a presenza de mulleres dentro da organización, e velar porque na representatividade pública estean presentes. (ex: roldas de prensa, presentación de programas e accións...)
Velar polo uso non sexista da linguaxe e coidar a posta en valor dun tratamento igualitario nos contidos e imaxes utilizadas no desenvolvemento das actividades e accións programáticas e comunicativas	Instrumentos de comunicación non sexista	• Favorecer a visibilidade da presenza das mulleres dentro do sector evitando estereotipos sexistas e linguaxe excluinte • Elaborar un decálogo de comunicación inclusiva

MECANISMO IGUALDADE DE OPORTUNIDADES	ÁREA DE XESTIÓN	
	COMETIDO	MEDIDAS DE EXEMPLO
Facilitar instrumentos e recursos didácticos non sexistas en materia de saúde e riscos laborais	Promoción da saúde, diversidade e procedementos en igualdade	• Formación /Faladoiros en saúde e riscos laborais relacionados co desenvolvemento das tarefas relacionadas cos sectores máis feminizados (problemáticas musculo-esqueléticas habituais nas mulleres mariscadoras e redeiras,...) • Elaboración dunha guía sobre doenzas, riscos, enfermidades, etc. dirixida ás diferentes actividades profesionais.
Garantir a conciliación da vida laboral-profesional-persoal e familiar	Procesos en clave de igualdade e diversidade	• Elaboración dun decálogo de “boas prácticas” en materia de organización e planificación das reunións da entidade, co fin de garantir a conciliación da vida familiar, persoal e profesional dos e das socias.
Sensibilizar sobre o significado da igualdade	Sensibilización e divulgación	• Obradoiros de sensibilización e formación en Igualdade de Oportunidades dirixidos as socias e socios da organización • Obradoiros de empoderamento persoal e liderado colectivo para mulleres socias da organización • Obradoiros de capacitación en novas tecnoloxías da información e comunicación para mulleres. “Mulleres enREDando” • Obradoiro sobre “Novas Masculinidades” dirixido a socios da entidade para sensibilizar e fortalecer o concepto de Corresponsabilidade socio-familiar.
Integrar o principio de Igualdade nos procedementos administrativos e de xestión	Instrumentos para os procedementos igualitarios	• Creación de equipos de traballo paritarios para o deseño dos proxectos e das reunións de grupos de traballo para unha participación igualitaria de todos e todas. • Adaptación de bases de datos, programas e aplicacións informáticas utilizadas para facilitar información detallada e desagregada por sexo.

Integrar a *Transversalidade de Xénero* no marco das estratexias do plan de acción, garante o compromiso de establecer políticas integradoras da igualdade entre homes e mulleres, a non discriminación e a igualdade de oportunidades das persoas con diversidade funcional, favorecendo os medios, apoios e recursos (materiais, promoción profesional, formación, prevención de riscos laborais, etc) necesarios que contribúan á igualdade real e efectiva no sector pesqueiro, para avanzar na inclusión, no logro de ambientes profesionais de respecto e propiciar a igualdade, a non discriminación e o trato xusto.

Reforzar tamén que dende o GALP, se pretende manter unha posición integradora das persoas con discapacidade, colectivos en risco de exclusión social, favorecendo unha integración real, no conxunto das actividades que promova o GALP, tanto na aplicación do programa, como na súa animación, loitando ao mesmo tempo, contra a discriminación social en función das razóns que sexan.

5.11. CONTRIBUCIÓN AO PRINCIPIO DE DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

Partimos de entender o desenvolvemento sostible dende unha visión holística que afecta ao conxunto de factores que conforman a zona costeira. Tanto a misión, coma a visión e valores do GALP inciden na necesidade de garantir o desenvolvemento sostible da zona costeira, o cal se traslada ao Plan de Acción da mesma. Enténdese que o desenvolvemento sostible da zona costeira fai referencia a:

1. O **desenvolvemento das actividades económicas**, contribuindo á mitigación do desemprego, para reforzar a fixación de persoas no territorio. Tense diagnosticado como unha das principais prioridades da mocidade a de ter traballo, como o factor principal para permanecer no territorio
2. A **cohesión e o benestar social do territorio**, o cal se manifesta de maneira implícita na totalidade das medidas que se pretenden promover. A integración social, a promoción de valores de equidade, a promoción do papel da muller no sector e na sociedade, son factores que afectan transversalmente á estratexia, e por tanto implican unha “concepción” á hora de promover iniciativas.
3. A **preservación dos recursos ambientais** é un factor ligado tradicionalmente ao principio de desenvolvemento sostible, entendendo esta relación baixo o concepto de “sostibilidade ambiental”. A estratexia introduce un obxectivo estratéxico, vinculado ao aproveitamento sostible do patrimonio medioambiental, se ben debemos incidir que o obxectivo 1 e o 2, reforzan de maneira importante este factor a través da reiterada importancia que se lle concede á conservación e aproveitamento sostible dos recursos pesqueiros e o medio mariño. Tres obxectivos específicos centran as medidas destinadas a reforzar a sostibilidade ambiental e a transición a unha economía de baixas emisións de carbono. Falamos de desenvolver medidas que melloren a calidade ambiental da Ría, coidando e poñendo en valor o medio ambiente e preservando o medio mariño e os recursos pesqueiros para garantir que a pesca sexa sostible. Tamén se incide na necesidade de valorizar os espazos naturais a través dun aproveitamento sostible, mellorando os mesmos e potenciando a relevancia da paisaxe na zona costeira. Por último faise referencia á redución da pegada de carbono a través da redución de emisións contaminantes, o incremento de enerxías limpas e a redución do impacto que xeran os residuos.
4. Por último, recóllense medidas no plan de acción e na animación da estratexia, que se enfocan cara o **consumo responsable e consciente** dos produtos pesqueiros, o cal incide de maneira directa en garantir a sostibilidade dos propios recursos mariños.

5.12. COMPLEMENTARIEDADE

Para analizar a complementariedade da estratexia con outros programas, realizamos unha serie de matrices de análise que cruzan os obxectivos de ambas, para ver como se complementan á hora de acadar o desenvolvemento sostible do territorio, a través da implementación dos respectivos plans de acción.

No caso que nos toca imos analizar a complementariedade con outras ferramentas de planificación de relevancia ou influencia no programa do FEMP e no territorio. Falamos da Estratexia de Especialización Intelixente de Galicia (RIS3), o Plan Integral de Turismo de Galicia, o Plan de Ordenación do Litoral, o Programa de Desenvolvemento Rural de Galicia e a Estratexia Galega de Acuicultura.

Complementariedade coa RIS3

A RIS3 é a Estratexia de especialización intelixente de Galicia, a cal pretende acadar a competitividade, o crecemento económico e emprego sostible e de calidade a través da innovación. Pretende dinamizar os sectores endóxenos e tractores da economía galega, entre os cales se atopan o sector pesqueiro e o turístico, eixes centrais da EDLP desta zona pesqueira.

Existe un aliñamento da EDLP da Ría de Arousa coa RIS3, no relacionado cos retos 1 e 3 desta última, que abordan respectivamente a xestión innovadora dos recursos naturais e culturais, e o establecemento dun novo modelo de vida saudable baseado no envellecemento activo. A complementariedade é moi alta no primeiro reto, e máis ben puntual no terceiro.

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. RIS3 ESTRATEXIA DE ESPECIALIZACIÓN INTELIXENTE DE GALICIA							
		OBJECTIVOS DA EDLP					
OBJECTIVOS RIS3		1	2	3	4	5	6
RETO 1 Xestión innovadora de recursos naturais e culturais.	Prioridade 1: Valorización dos recursos do mar.		▲	●			
	Prioridade 2: Modernización da acuicultura.	▲		▲			
	Prioridade 3: Modernización dos sectores agrogandeiro, pesqueiro e forestal	●	▼	▲			
	Prioridade 4: Mellora da obtención de enerxía a partir dos recursos naturais.			▲			
	Prioridade 5: Modernización do sector turístico e das industrias culturais a través das TIC.		▲				
RETO 2 O modelo industrial da Galicia do futuro.	Prioridade 1: Diversificación dos sectores industriais tractores.						
	Prioridade 2: Mellora da competitividade industrial.						
	Prioridade 3: Impulso da economía do coñecemento.						
RETO 3 Novo modelo de vida saudable baseado no envellecemento activo.	Prioridade 1: Envellecemento activo.						
	Prioridade 2: Alimentación saudable e segura.	●					

▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Dentro da RIS3 no reto 1 “Xestión innovadora de recursos naturais e culturais”, existe un grao de complementariedade alto da prioridade 1, que ten como obxectivo “Poñer en valor os subprodutos e residuos vinculados ao mar, como os descartes da pesca ou os refugallos da industria conserveira”, co obxectivo específico 2.1 da EDLP, que aborda a temática relacionada co “Aproveitamento dos residuos derivados da produción ou transformación dos produtos, principalmente da acuicultura e a industria conserveira, os descartes da pesca, ou novas utilidades dos recursos”. Neste obxectivo específico, contéplase unha liña de actuación que atende a “Proxectos e investigación para un aproveitamento sostible dos recursos e residuos derivados da produción e transformación de diferentes especies”. Tamén existe un grao de complementariedade medio co obxectivo específico 3.1 da EDLP, en relación á liña de actuación 3.1.2, que contempla medidas dirixidas ao aproveitamento de algas ou especies que favorecen a preservación do medio mariño.

Dentro deste mesmo reto, a prioridade 2 recollida na Estratexia RIS3, formúlase como principal obxectivo o de “Modernizar a acuicultura para xerar novos produtos e servizos de base tecnolóxica, principalmente a través da aplicación de coñecemento da biotecnoloxía e das TIC”. Esta prioridade alíñase directamente e de maneira importante cos obxectivos 1 e 3 da estratexia, destacando a relevancia que a acuicultura ten para a Ría de Arousa. Contéplase relación co obxectivo específico 1.1, que aborda “a valorización integral dos recursos a través da promoción comercial” en relación a liñas que se orientan cara a mellora do valor engadido das producións pesqueiras e cara a mellora da comercialización. Tamén co obxectivo 1.2 que aborda a “incorporación laboral ou profesional da mocidade e a profesionalización do sector pesqueiro”, que contempla accións destinadas á investigación e transferencia de coñecemento en actividades relacionadas co sector e co medio mariño. Tamén existe un grao de complementariedade elevado co terceiro obxectivo da EDLP, en relación aos obxectivos específicos 3.1 “Desenvolver medidas que melloren a calidade ambiental da Ría de Arousa”, no que se refire a actuacións orientadas á preservación do medio mariño e dos recursos pesqueiros para garantir unha pesca sostible, e 3.3 “Reducir porcentualmente a pegada de carbono e incrementar o uso de enerxía limpas e renovables”, en relación a iniciativas que falan do cultivo de microalgas, para afondar na redución de CO2.

A prioridade 3, que ten coma obxectivo “Modernizar os sectores pesqueiro, agrícola, gandeiro e forestal para que as explotacións sexan máis eficientes e rendibles e tamén para xerar produtos e servizos innovadores”, garda relación con tres dos obxectivos da estratexia. En relación ao obxectivo 1 da EDLP, apréciase un grao de complementariedade medio, relacionado coa aposta do sector pesqueiro pola mellora da comercialización a través da concentración da produción para facer esta máis rendible. No segundo obxectivo a complementariedade é baixa, atendendo a factores relacionados con proxectos vinculados ao aproveitamento sostible dos recursos e iniciativas que atenden á redución da contaminación da auga. En canto ao vínculo co obxectivo terceiro da estratexia, dicimos que a complementariedade é alta, porque hai un aliñamento importante cos obxectivos 3.1. e 3.3, en relación a actuación de coidado do medio ambiente, a súa posta en valor e coa optimización dos recursos e o uso sostible da enerxía.

A prioridade 4 da RIS3, ten coma obxectivo o de “Diversificar o sector enerxético galego mellorando a explotación dos recursos naturais para obter enerxía, en especial a través da produción de biomasa, da enerxía undimotriz, das torres eólicas offshore e dos biocombustibles de orixe mariña”. Alíñase de maneira importante co obxectivo 3.3 da estratexia que aborda “a redución da pegada de carbono e o incremento do emprego de enerxía limpas e renovables”, sobre todo, porque se contemplan proxectos relacionados coa produción de enerxía mariña, a partir da utilización de correntes mariñas, ou biocombustibles de orixe mariña.

Por último, a prioridade 5 da citada estratexia de innovación, ten unha complementariedade alta co obxectivo estratéxico 2 da EDLP, “de diversificación da economía local”, sobre todo co obxectivo específico 2.2 que trata a “diversificación do sector pesqueiro cara actividades de turismo nunha estratexia integrada e facendo fincapé no turismo mariñeiro”.

En canto á relación da EDLP co terceiro reto da RIS3, a súa principal vinculación é coa prioridade 2, que ten que ver coa alimentación segura e saudable. No primeiro obxectivo da EDLP, contéplanse actuacións no obxectivo específico 1.1. O grao medio de complementariedade ben dado sobre todo polas medidas que se dirixen á incorporación de TIC na cadea vertical da pesca, no relacionado coa calidade, a trazabilidade e a seguridade alimentaria das producións pesqueiras. Tamén no que ten que ver coas melloras na comercialización en relación a proxectos innovadores no procesado, presentación ou comercialización dos citados produtos.

Complementariedade co Plan Integral de Turismo de Galicia

O Plan Integral de Turismo de Galicia (PITG) é a folla de ruta para o sector turístico, estando orientado á dinamización do conxunto da economía galega e á creación de emprego. Esta ferramenta pretende situar a Galicia como un destino diferencial, multiexperiencial, e orientado a un modelo europeo de turismo sostible. Pretende tamén afianzar ao sector turístico galego, facéndoo competitivo, proactivo, innovador e coordinado, cunha visión internacional.

Na EDLP o turismo é un factor de suma importancia, xa que constitúe o principal ámbito de diversificación económica ao que se pode acoller o sector pesqueiro. Hai que destacar tamén a importancia que ten o turismo mariñeiro, dentro da zona costeira, e o aproveitamento dos produtos pesqueiros e os recursos naturais e ambientais como elementos que reforzan a visión dun turismo sostible.

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. PLAN INTEGRAL DE TURISMO DE GALICIA.						
LIÑAS ESTRATAXICAS PITG	OBXECTIVOS DA EDLP					
	1	2	3	4	5	6
L.E. 1: O Camiño de Santiago como eixe vertebrador de novas alternativas de turismo e modelo demostrador internacional.	▼					
L.E.2: A oferta turística baseada no patrimonio e nos recursos endóxeos diferenciais, buscando a desestacionalización e os novos públicos.		▲	▼	▼		
L.E.3: Galicia como destino ambiental, social e economicamente sostible.		▼	▼			
L.E.4: O fomento do talento e o aproveitamento das novas tecnoloxías para acadar un sector competitivo e un destino intelixente.						
L.E.5: A promoción e comercialización de Galicia como destino único baseado nun modelo á demanda.		▼				
L.E.6: O consenso e a cooperación entre o sector público e privado para un marco eficiente e xerador de oportunidades.		●				

▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

A EDLP mostra un grao de complementariedade baixo coa primeira liña estratéxica do PITG. No obxectivo específico 2.2 inclúense medidas concretas vinculadas á valorización do Camiño Portugués a Santiago. Fálase das numerosas rutas existentes, vinculadas ao mesmo, e da importancia de fomentar a conexión coas entidades e recursos do territorio, facendo que se dea un maior valor engadido á zona, contribuíndo á xeración de iniciativas turísticas que aproveiten este potencial.

A segunda liña estratéxica do PITG ten unha importante relación co obxectivo segundo da EDLP, polo cal podemos indicar que existe unha alta complementariedade. Existen medidas vinculadas a accións especializadas dirixidas a públicos específicos, como pode ser por exemplo o turismo náutico. Tamén hai un forte peso de medidas vinculadas ao turismo enogastronómico, con accións encamiñadas á exaltación dos produtos pesqueiros locais. O turismo mariñeiro ten unha alta sinerxía coas medias contempladas no PITG, reforzando a posta en valor dos produtos pesqueiros locais e o aproveitamento dos espazos naturais e os aspectos culturais. Tamén se contempla unha relación desta liña estratéxica coas medidas do obxectivo específico 3.2, “Valorizar os espazos naturais a través dun aproveitamento sostible”, que están relacionadas con actividades de lecer e deportivas na zona costeira. Sucede algo similar co obxectivo cuarto da Estratexia, no referente á valorización do patrimonio costeiro, sobre todo no vinculado a aspectos culturais da cultura tradicional mariñeira e o patrimonio industrial costeiro.

Hai que indicar que o PITG recolle o “turismo mariñeiro” como un dos produtos cabeceira de marca. Isto implica o apoio de iniciativas e o impulso de eventos neste ámbito, facendo tamén referencia a proxectos concretos impulsados polos GAC, como poden ser as Campañas “Come o Mar” ou “Margalaica”. Tamén incide na necesidade de promover sinerxías entre o turismo náutico e o turismo mariñeiro.

A liña estratéxica terceira “Galicia como destino ambiental, social e economicamente sostible”, vincúlase de maneira puntual co obxectivo específico 2.2, en relación a medidas que contemplan a promoción da accesibilidade no turismo. Tamén se complementa co obxectivo 3.2, no relativo ás medidas que contemplan o coidado da paisaxe do litoral, para que reverta de maneira directa no medioambiente e no turismo.

A liña estratéxica quinta do PITG tamén ten sinerxía coas medidas recollidas no obxectivo 2.3., onde se reforza a comercialización de produtos de turismo mariñeiro, ou a vinculación deste co enoturismo. A vinculación é feble, tendo relación coa intermediación e a comercialización de produtos. Tamén ten relación co obxectivo 2.2., cando nos referimos á desestacionalización da actividade turística e o posible impacto que pode xerar no impulso do turismo interno e de proximidade.

Para rematar a liña estratéxica sexta mostra un grao medio de complementariedade coa estratexia local, xa que contempla dentro das accións de carácter relacional a elaboración cara plans de turismo, onde se cita expresamente ao turismo mariñeiro. Tamén se cita na EDLP a importancia que ten o feito de aproveitar os xeodestinos existentes “Ría de Arousa”, para a promoción de novos proxectos na zona costeira. Por outra banda, contéplase a colaboración público-privada, en ambas estratexias, como unha ferramenta para mellorar a gobernanza e o impulso do turismo. Esta relación centralízase sobre todo no obxectivo específico 2.2. da EDLP.

Complementariedade co Plan de Ordenación do Litoral de Galicia

O Plan de Ordenación do Litoral (POL) constitúe un marco normativo estable para a protección efectiva do litoral de Galicia. Trata de xestionar o territorio ordenando os seus usos e atendendo á súa configuración natural e antrópica, así como aos seus procesos e dinámicas. Unhas das súas finalidades fai referencia á necesidade da sostibilidade da paisaxe é ao recoñecemento das singularidades e identidade de cada territorio.

O POL e a EDLP son complementarios na medida en que se recollen unha serie de actuacións que vertebran a construción e preservación da paisaxe, o respecto polos espazos ambientais e o coidado e posta en valor dos elementos identitarios da poboación, entre os que destaca o patrimonio. Podemos indicar que hai un grao de complementariedade importante entre as medidas que se propoñen na EDLP, en relación ás temáticas que aborda o POL.

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. PLAN DE ORDENACIÓN DO LITORAL						
ACTUACIÓN PRIORITY DO POL	OBXECTIVOS DA EDLP					
	1	2	3	4	5	6
1. Actuacións de cooperación e coordinación coas distintas administracións públicas e entidades con incidencia no eido litoral		●	●			▲
2. Actuacións orientadas á protección dos valores naturais e patrimoniais existentes no ámbito do Plan de Ordenación do Territorio			▲			
3. Actuacións orientadas a suplir déficits en materia de infraestruturas						
4. Actuacións para o fomento do coñecemento e regulación do uso público do espazo litoral			●	●		
5. Actuacións de fomento do coñecemento orientadas á investigación e divulgación técnica e científica	▼					
6. Actuacións de promoción e investigación da paisaxe do litoral						

▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.

A EDLP, cando recolle no obxectivo específico 2.2 a diversificación da economía local cara outras actividades, entre elas o turismo, recolle a necesidade da colaboración entre os axentes do territorio (principalmente concellos e entidades do territorio) para darlle cohesión ás iniciativas que se promovan na zona costeira. Esta formulación é acorde tamén á que se expón no POL, no que ten que ver coas actuacións de cooperación e coordinación entre administracións e entidades, que teñen incidencia no litoral. Tamén se aprecia unha relación importante no que afecta ao obxectivo específico 3.1 da EDLP “Actuacións orientadas ao coidado do medio ambiente e a súa posta en valor”, xa que se contemplan varias medidas en sintonía co POL. Pero onde se recolle un maior grao de complementariedade é no obxectivo estratéxico 6, onde o obxectivo específico 6.1 introduce explicitamente medidas destinadas a realizar “proxectos de cooperación entre entidades, sectores e territorios para afianzar o desenvolvemento da zona pesqueira”.

No referente a actuacións orientadas á protección dos valores naturais e patrimoniais existentes aparce unha alta complementariedade coas medidas recollidas no obxectivo específico 3.2. da EDLP. As liñas de actuación relacionadas co “acondicionamento e aproveitamento dos espazos naturais” e a de “medidas para o coidado da paisaxe do litoral”, coinciden coas actuacións que se formulan no POL, en canto á rexeneración de zonas ou a mellora de espazos de especial valor paisaxístico.

En relación ás actuacións para o fomento do coñecemento e regulación do uso público do espazo litoral tamén se aprecia unha complementariedade importante co conxunto da estratexia, no sentido de que estamos a falar de medidas vinculadas ao establecemento de espazos turísticos sustentables, á recuperación de sendas tradicionais ou a habilitación de puntos de observación da paisaxe. Esta complementariedade céntrase sobre todo nos obxectivos estratéxicos terceiro e cuarto da estratexia.

As actuacións de fomento do coñecemento orientadas á investigación e divulgación técnica e científica teñen certa complementariedade coa liña de actuación 1.2.2 no referente a medidas relacionadas co impacto sobre o medio mariño das actividades tradicionais do sector pesqueiro.

En relación ás actuacións orientadas a suplir déficits en materia de infraestruturas ou a promoción e a investigación da paisaxe do litoral, a complementariedade é practicamente inexistente coa EDLP, xa que no POL se recollen actuacións concretas, que non coinciden coas desenvoltas no EDLP na súa liña de actuación 3.2.2.

Complementariedade co Plan de Desenvolvemento Rural de Galicia

O Plan de Desenvolvemento Rural de Galicia (PDR), aprobado recentemente pola Comisión Europea, é o instrumento que regula a distribución de fondos comunitarios para o desenvolvemento rural en Galicia. O seu principal obxectivo é o de crear un marco coherente e firme que garanta o futuro do medio rural no mantemento e a creación de emprego.

Se ben falamos de ámbitos sectoriais diferentes, a complementariedade entre ambos programas, tanto a EDLP como o PDR, é importante, tendo en consideración a principal finalidade de ambas ferramentas, que se centra na creación do emprego e na mellora da cohesión social das zonas agrarias e costeiras. En ambos casos o que se pretende é mellorar as condicións de vida e de traballo das poboacións do medio rural e costeiro, se falamos tanto da finalidade do Programa Leader, coma dos Grupos de Acción Local do sector pesqueiro.

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. PLAN DE DESENVOLVEMENTO RURAL DE GALICIA						
MEDIDAS DO PDR*	OBXECTIVOS DA EDLP					
	1	2	3	4	5	6
1. Transferencia de coñecementos e innovación na agricultura, silvicultura e nas zonas rurais	▲	▼				
2. Mellora da viabilidade das explotacións e a competitividade de todos os tipos de agricultura en todas as rexións e promoción de tecnoloxías agrícolas innovadoras nas explotacións e na xestión sostible dos bosques.	▲					
3. Fomentar a organización da cadea alimentaria, en particular a transformación e comercialización dos produtos agrícolas, o benestar animal e a xestión de riscos no sector agrícola.	●	▼				
4. Restaurar, preservar e conservar os ecosistemas relacionados coa agricultura e a silvicultura			▲			
5. Promover a eficiencia dos recursos e alentar o paso a unha economía hipocarbónica e resistente ao cambio climático nos sectores agrícola, alimentario e silvícola.			●			
6. Fomentar a inclusión social, a redución da pobreza e o desenvolvemento económico nas zonas rurais.	●	●	●	●	●	●

▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.

Existe unha alta sinerxía entre as medidas contempladas no PDR, coas medidas relacionadas co obxectivo específico 1.2 da EDLP “Acadar a incorporación laboral/profesional da mocidade e a profesionalización do sector pesqueiro,...”. Este alto grao de complementariedade é patente na relevancia que se lle dá en ambos ámbitos á profesionalización do sector, á innovación, á cooperación e á transferencia de coñecemento. Neste sentido a liña de actuación 1.2.2 da EDLP ten plena sintonía coas actividades que se sinalan no punto número 1 do PDR. Tamén existe relación, se ben máis feble, coas medidas en integración dos sectores pesqueiro e turístico, que se asocian ao obxectivo específico 2.2 “de diversificación do sector pesqueiro cara actividades turísticas”.

En relación á “mellora da viabilidade, a competitividade e a promoción de tecnoloxías innovadoras” do punto 2, tanto no PDR coma na EDLP, contémplanse medidas encamiñadas a este fin, sendo o grao de complementariedade importante entre ambas estratexias. Estas medidas impleméntanse tanto a nivel produtivo, como de elaboración de produtos, tentando garantir a sostibilidade dos mesmos e do propio medio.

En relación ao terceiro punto de medidas do PDR, que fala do “fomento da organización da cadea alimentaria, en particular a transformación e comercialización dos produtos agrícolas, o benestar animal e a xestión de riscos no sector agrícola”, rexístrase tamén a mesma preocupación a nivel de sector pesqueiro, onde se contemplan medidas para a cooperación, a sinerxía e reforzo da cadea vertical da pesca, no seu obxectivo específico 1.1. Tamén se aprecia certa complementariedade co obxectivo específico 2.1, no que respecta á conservación dos ecosistemas, neste último caso, no referente ao medio mariño e aos residuos derivados da explotación de diferentes recursos.

O cuarto punto de medidas do PDR garda unha alta complementariedade coas medidas recollidas no obxectivo específico 3.1. da EDLP, que aborda aspectos relacionados coa “contaminación do medio, a sostibilidade dos recursos e o medio mariño e o coidado e respecto polo medio natural”. Abórdanse accións relacionadas co coidado do medio ambiente e a súa posta en valor, así como, accións orientadas á preservación do medio mariño e dos recursos.

En ámbolos dous sectores (mariño e agrario), a loita contra o cambio climático é unha preocupación común, que reforza a complementariedade deste tipo de políticas no territorio. A EDLP recolle un obxectivo específico concreto, o 3.3, que aborda a problemática da redución da pegada de carbono e o incremento da eficiencia enerxética. As medidas contempladas oriéntanse á redución de emisións de CO₂, así como á eficiencia enerxética e aproveitamento enerxético con enerxías limpas e sostibles, subliñando a complementariedade destas medidas co punto número 5 do PDR.

En relación ao punto sexto do PDR, “fomentar a inclusión social, a redución da pobreza e o desenvolvemento económico nas zonas rurais”, non se contemplan medidas directas e específicas neste sentido na EDLP, se ben se integran de maneira transversal no conxunto de obxectivos e liñas de actuación que recolle esta última, polo cal podemos falar de complementariedade entre ambos programas.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Complementariedade coa Estrategia Galega de Acuicultura

A Estrategia Galega da Acuicultura ten como obxectivo fundamental e básico o de dotar á actividade acuícola en Galicia dun modelo de desenvolvemento dinámico, sostible, equilibrado e de calidade nos aspectos ambientais, sociais e económicos. Para iso formula unha serie de obxectivos xerais, os que figuran na táboa, en tres ámbitos: o ambiental, o económico e o social

MATRIZ DE COMPLEMENTARIEDADE. ESTRATEGIA GALEGA DE ACUICULTURA							
OBXECTIVOS DA ESGA		OBXECTIVOS DA EDLP					
		1	2	3	4	5	6
Ambientais	A integración territorial e paisaxística			●			
	A busca da salvagarda e potenciación da biodiversidade	●		●			
	O respecto ambiental da actividade produtiva	●					
	O avance na consideración positiva da imaxe, derivada do desenvolvemento práctico, da acuicultura como actividade ambientalmente sostible						
Económicos	Reforzamento das estruturas produtivas		●				
	Reformulación e adecuación de estruturas administrativas e xurídicas						
	Adecuación e reforzo das estruturas asociativas					●	
	Dispoñibilidade de financiación suficiente						
Sociais	Desenvolvemento de liñas de promoción do emprego de calidade no sector acuícola		●				
	Avance en sistemas produtivos que aporten produtos de calidade e con garantías hixiénico-sanitarias		●				
	Fortalecemento da capacidade de aseguramento alimentario da acuicultura						

▲=Alta, ● = Media, ▼ = Baixa.

A preocupación polo coidado medioambiental e paisaxístico é común nas dúas estratexias. Podemos dicir que existe un grao de complementariedade medio entre ambas. A EDLP contempla no seu terceiro obxectivo unha liña de actuación orientada ao coidado da paisaxe do litoral. Tamén incorpora medidas relativas á potenciación da biodiversidade, centradas en aspectos ambientais no terceiro obxectivo, pero tamén en aspectos relativos á preservación da biodiversidade mariña e as especies pesqueiras, marisqueiras e acuícolas. Fálase dun modelo de produción sostible e respectuoso cos recursos.

En relación a obxectivos do ámbito económico, que se recollen na Estrategia Galega de Acuicultura, vemos que a complementariedade coa EDLP, se limita a factores relacionados coas estruturas tanto produtivas como asociativas. Neste sentido, o sector da acuicultura de Arousa, formula iniciativas que van nesta dirección.

Por último, tamén se aprecia un grao medio de complementariedade nos aspectos sociais, relacionados coa promoción de emprego no sector, e con avances no sistema produtivo centrados na calidade e garantías sanitarias. A EDLP contempla no primeiro obxectivo estratéxico, obxectivos específicos que atenden a estes dous factores.

En liñas xerais, debido á trascendencia da acuicultura de moluscos na zona de Arousa, podemos inidicar que si existe unha relación de complementariedade entre ambas estratexias, malia a que poidamos facer referencia a instalacións en diferentes entornos (mar e terra).

5.13. REDES

O establecemento de redes e iniciativas de cooperación está presente no plan de acción da estratexia, contemplándose tamén actividades concretas para promover a cooperación entre os GALP, como actividades de animación.

O GALP da Ría de Arousa define no seu sexto obxectivo estratéxico unha serie de medidas concretas orientadas a impulsar a **colaboración estreita entre entidades do territorio e de fóra do territorio**. Enténdese que esta colaboración é necesaria, en dous niveis, tanto a nivel sectorial coma intersectorial. Existen iniciativas que fomentan o traballo conxunto no territorio, vinculadas as actividades e experiencia do sector pesqueiro, ás actividades turísticas e ao conxunto de recursos do territorio.

Establécense ao longo do Plan de Acción medidas que reforzan o establecemento de redes e cooperación, sobre todo vinculadas ao **coñecemento** e á **investigación**, incidindo na necesidade de reforzar a transferencia de coñecemento, entre entidades do sector principalmente, no que ten que ver coas súas problemáticas, os recursos e o medio mariño. Esta cooperación enténdese que debe ser estreita en relación a centros de formación, innovación, investigación e universidades.

Vinculado ás **actividades de animación do GALP**, recóllense unha serie de propostas que pretenden fomentar a colaboración entre o conxunto de GALP, continuando a senda de colaboración iniciada co proxecto “Margalaica”. Sinálase a necesidade de continuar esta iniciativa, apostando tamén por iniciativas que:

- reforcen conxuntamente a formación de redeiras, emprendedores, a introdución de novas tecnoloxías na comercialización, etc.
- aposten pola xeración de redes de coñecemento, feiras conxuntas, ou recursos tecnolóxicos conxuntos
- destaquen os GALP, a través dun posicionamento de marca, compartindo ao mesmo tempo recursos e iniciativas que axuden na xestión interna dos grupos.

Tamén se inclúe a necesidade de establecer iniciativas orientadas a mellorar a gobernanza e colaboración do sector fomentando:

- a colaboración entre grupos de acción local do sector pesqueiro no resto de España ou noutros países
- a participación en iniciativas vinculadas a redes existentes como a “Rede española de Grupos de Pesca”, a “Red de mujeres del sector pesquero”, “Farnet”, etc.
- a participación á hora de impulsar iniciativas ou colaborar en proxectos de carácter transnacional vinculados ao ámbito marítimo ou pesqueiro, coma por exemplo, o programa “Espacio Atlántico 2014-2020”.

5.14. ANÁLISE DE PERTINENCIA DA ESTRATEXIA

Neste apartado imos analizar a pertinencia da estratexia co obxectivo de ver se a mesma dá resposta ás necesidades da zona costeira que se formulan no diagnóstico. Deste xeito podemos ver se a mesma é coherente á hora de atender as problemáticas que se presentan nos diferentes ámbitos.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Para realizar a análise temos en consideración as debilidades que se recolleron na elaboración do DAFO, as cales reproducimos de novo, co obxectivo de facilitar a comprensión da táboa de correspondencia entre necesidades e a EDLP.

DEBILIDADES
ÁMBITO PESQUEIRO
1. Xestión deficitaria dalgunhas confrarías no relacionado coa explotación dos recursos e a súa organización.2. Resistencia ao cambio e á innovación por parte da “xente do mar”, empregando metodoloxías de traballo rudimentarias, o cal limita a capacidade produtiva e incrementa o esforzo.3. Problemáticas relacionadas coa produción e comercialización dos recursos (redución dos recursos e das cotas, furtivismo, mareas vermellas,...).4. Falta de servizos ou estruturas deficitarias para a comercialización da mercadoría a outros países.5. Falta de formación para os profesionais do sector do mar en materias relacionadas co mundo empresarial.6. Escasa relación entre o sector pesqueiro e outros sectores locais (hostalería e turismo).7. Falta de estratexias de comercialización e posta en valor dos produtos de maneira conxunta entre diferentes confrarías.8. Escaseza dos produtos do mar en determinados momentos para poñer a disposición do mercado.9. Non apostar pola eficiencia enerxética (en relación ás actividades pesqueiras nas embarcacións).10. Necesidade dunha maior participación no GALP de persoas alleas ao sector (xuventude, maiores,...) e de entidades sociais.
ÁMBITO TURISMO
11. Falta dunha explotación turística adecuada (Norte e Sur da Ría) que vaia máis alá do turismo de praia.12. Promoción turística deficitaria, mal orientada e coordinada en xeral (falta dunha estratexia integrada para o territorio) e no ámbito do turismo mariñeiro.13. Baixa cualificación e escasa profesionalización do sector turístico, precisando unha mellora da calidade dos servizos.
ÁMBITO AMBIENTAL
14. Falta de promoción e publicidade dos recursos naturais.15. Falta de instalacións públicas para a realización de actividades en contacto coa natureza.16. Escasa concienciación da poboación a nivel medioambiental.
ÁMBITO PATRIMONIAL
17. Falta de promoción e publicidade dos recursos patrimoniais.18. Problemática coa identificación e sinalización de elementos do patrimonio (rutas mal definidas, falta de sinalética).19. Patrimonio marítimo nun estado de conservación deficiente.
ÁMBITO ECONÓMICO/EMPRESARIAL
20. Falta de reunións de traballo entre diferentes sectores e entidades (administracións, empresas, universidades,...).21. Falta de formación en materias relacionadas co ámbito empresarial e o emprendemento (xestión, internacionalización, comercialización, valor engadido, viabilidade dos negocios,...).22. Falta de actuacións que integren a colectivos sociais minoritarios (discapacidade,...).

Á hora de iniciar a análise realizamos unha matriz que cruza as debilidades e os obxectivos estratéxicos da EDLP. Temos en consideración as debilidades, porque son os factores internos sobre os que o GALP pode dar resposta, e non as ameazas que son factores externos, os cales non poden solucionarse a través da implementación da estratexia. Hai que indicar que a análise se realizou ao nivel de liñas de actuación, para ver o número de liñas que atendían a ditas necesidades.

Temos que partir da consideración previa de que se estableceron unha serie de ámbitos temáticos, para agrupar a información. Nalgún caso, como o do ámbito económico e empresarial, son aspectos transversais que afectan ao conxunto de ámbitos anteriores.

TÁBOA 94. CORRESPONDENCIA ENTRE O DIAGNÓSTICO E O PLAN DE ACCIÓN

DEBILIDADES OU AMEAZAS	OBXECTIVOS ESTRATÉXICOS						Nº DE LIÑAS DE ACTUACIÓN QUE ATENDEN
	OBXECTIVO	OBXECTIVO	OBXECTIVO	OBXECTIVO	OBXECTIVO	OBXECTIVO	
	1	2	3	4	5	6	
D1	1						1
D2	2						2
D3	3	1	1				5
D4	1					1	2
D5		2			1		3
D6		3			1		4
D7	1					1	2
D8	1	1					2
D9			1				1
D10					1		1
D11		2					2
D12		3				1	4
D13	1						1
D14			3				3
D15			2				2
D16			2				2
D17				2			2
D18				1			1
D19				2			2
D20						1	1
D21	2	1			1		4
D22	1	1	1	1	1	1	6
Debilidades cubertas por obxectivo	13	14	10	6	5	5	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Todas as debilidades que se formulan na EDLP, están cubertas no conxunto de obxectivos estratéxicos, o cal indica o alto grao de pertinencia que ten a estratexia no seu deseño. Case tres cuartas partes das necesidades son atendidas por dúas ou máis liñas de actuación.

Unha das principais debilidades que se apuntou no DAFO foi a da “falta de integración de colectivos á hora de promover iniciativas” (D22). Contéplase que a atención a problemáticas relacionadas coa discapacidade, integración social, deben ser transversais a toda a estratexia, polo cal se contemplarán á hora de promover iniciativas no conxunto dos obxectivos estratéxicos.

A atención na EDLP ás necesidades relacionadas co ámbito pesqueiro é elevada, destacando o grao de cobertura que se lle dá as necesidades D3, D5 e D6, que fan referencia ás problemáticas do medio mariño, os recursos e a súa comercialización, a necesidade de profesionalización do sector, e a vinculación deste con outros sectores, como por exemplo, o turístico. Este factores son trascendentais na estratexia.

No ámbito turístico refórzase a liña de traballo D12, orientada á necesidade dunha promoción turística conxunta e coordinada, incidindo en optimizar a situación do sector co deseño dunha estratexia integrada.

Outra debilidade atendida por un número de liñas de actuación elevado é a relacionada coa D21, que reforza a necesidade de maior formación para o emprendemento. Esta liña é abordada no relacionado co sector pesqueiro, a diversificación da economía local, e a mellora da gobernanza, obxectivo 1, 2 e 5, respectivamente.

Se atendemos ao grao de cobertura das debilidades, en función dos obxectivos estratéxicos, temos que destacar o importante peso que teñen as medidas dos tres obxectivos primeiros á hora de satisfacer as necesidades do territorio. Para A Ría de Arousa, o desenvolvemento do sector pesqueiro, a diversificación da economía local e o aproveitamento sostible do patrimonio son factores moi importantes na EDLP.

CAPÍTULO 6

PLAN DE FINANCIAMIENTO

6.1. DISTRIBUCIÓN GLOBAL DO ORZAMENTO

Para a elaboración do orzamento do GALP Ría de Arousa realizouse unha estimación do gasto previsto, asociándoo a cada unha das liñas de actuación. Empregouse unha metodoloxía que permitise realizar unha asignación orzamentaria de referencia, que máis tarde sería validada nos diferentes espazos de participación.

Para a determinación do orzamento do **programa de axudas**, realizáronse os seguintes pasos:

- A Comisión de Seguimento estableceu unhas porcentaxes de referencia para cada un dos obxectivos estratéxicos, marcando por tanto as prioridades xenéricas de gasto, en consideración co establecido nos diferentes espazos de traballo.
- Para asignar porcentaxes de referencia por liñas de actuación tomáronse como referencia os proxectos presentados polos diferentes promotores no período de axudas 2007-2013 e o importe proposto pola Xunta Directiva a partir do gasto elixible. Realizouse unha asignación dos proxectos presentados ás novas liñas de actuación contempladas na Estratexia e segundo tipo de proxecto, e a partir de aí definiuse o peso relativo de cada liña de actuación sobre o obxectivo estratéxico.
- No caso de non existir ningún proxecto que puidese ser asignado a unha liña de actuación, realizouse unha estimación de gasto en función do valor medio que podería ter un proxecto desa liña de actuación en comparación co valor medio dos proxectos contemplados nas restantes liñas de actuación dese obxectivo estratéxico.
- A proxección do gasto anual realizouse dunha maneira lineal para os anos comprendidos entre 2016 e 2020.
- Globalmente respectouse a distribución do 65% de orzamento destinado a investimentos de carácter produtivo.

No que respecta aos gastos de xestión, os pasos que se deron inicialmente foron os seguintes:

- Nos gastos de explotación realizouse unha proxección do gasto para equipamentos, gastos da asociación e asesorías externas para o normal funcionamento da entidade, en tanto que para os gastos de equipo técnico tomouse como referencia o custo laboral que se establece no apartado de equipo técnico. A esta partida asignóuselle, segundo Convenio, unha porcentaxe fixa do 20%.
- No caso dos gastos de animación realizouse unha proxección do gasto das medidas contempladas no plan de comunicación e nas accións de dinamización. A esta partida asignóuselle, segundo o Convenio, unha porcentaxe fixa do 5%.
- A proxección do gasto anual foi lineal para os anos 2016 e 2020 no caso dos gastos de explotación e de animación.

O plan financeiro do GALP Ría de Arousa, que contemplamos a continuación, está adaptado ao Convenio de colaboración entre a Consellería do Mar e o GALP, para a aplicación do Programa do FEMP, no período 2014-2020. A distribución realízase neste período, se ben a esta deberá respectar as normas de asignación orzamentaria anual do Fondo, que deriven da aplicación do citado convenio de colaboración.

TÁBOA 95. DISTRIBUCIÓN DOS GASTOS DO ORZAMENTO SEGUNDO TIPOLOXÍA DO GASTO.

	2016	2017	2018	2019	2020	TOTAL	%
Gastos de xestión	372.562,93	372.562,93	372.562,93	372.562,93	372.562,93	1.862.814,64	25%
Gastos de aplicación da EDLP	1.117.688,78	1.117.688,78	1.117.688,78	1.117.688,78	1.117.688,78	5.588.443,91	75%
Gastos totais	1.490.251,71	1.490.251,71	1.490.251,71	1.490.251,71	1.490.251,71	7.451.258,55	100%

TÁBOA 96. DISTRIBUCIÓN DOS GASTOS SEGUNDO OBECTIVO ESTRATÉGICO E TIPO DE PROXECTO.

Tipoloxía	2016	2017	2018	2019	2020	Total	Porcentaxe prod.-non produt.	Porcentaxe axudas	Porcentaxe sobre gasto total
Obxectivo estratéxico 1	Productivos	373.866,90	373.866,90	373.866,90	373.866,90	1.869.334,49	77,8%	43,0%	25,1%
	Non productivos	106.739,28	106.739,28	106.739,28	106.739,28	533.696,39	22,2%		7,2%
Obxectivo estratéxico 2	Productivos	276.627,97	276.627,97	276.627,97	276.627,97	1.383.139,87	75,0%	33,0%	18,6%
	Non productivos	92.209,32	92.209,32	92.209,32	92.209,32	461.046,62	25,0%		6,2%
Obxectivo estratéxico 3	Productivos	35.766,04	35.766,04	35.766,04	35.766,04	178.830,21	40,0%	8,0%	2,4%
	Non productivos	53.649,06	53.649,06	53.649,06	53.649,06	268.245,31	60,0%		3,6%
Obxectivo estratéxico 4	Productivos	31.295,29	31.295,29	31.295,29	31.295,29	156.476,43	35,0%	8,0%	2,1%
	Non productivos	58.119,82	58.119,82	58.119,82	58.119,82	290.599,08	65,0%		3,9%
Obxectivo estratéxico 5	Productivos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,0%	4,0%	0,0%
	Non productivos	44.707,55	44.707,55	44.707,55	44.707,55	223.537,76	100,0%		3,0%
Obxectivo estratéxico 6	Productivos	8.941,51	8.941,51	8.941,51	8.941,51	44.707,55	20,0%	4,0%	0,6%
	Non productivos	35.766,04	35.766,04	35.766,04	35.766,04	178.830,21	80,0%		2,4%
Total programa de axudas	Productivos	726.497,71	726.497,71	726.497,71	726.497,71	3.632.488,54	65,0%		48,7%
	Non productivos	391.191,07	391.191,07	391.191,07	391.191,07	1.955.955,37	35,0%	100,0%	26,2%
Total	1.117.688,78	1.117.688,78	1.117.688,78	1.117.688,78	1.117.688,78	5.588.443,91	100,0%		75,0%
Gastos de explotación	298.050,34	298.050,34	298.050,34	298.050,34	298.050,34	1.490.251,71			20,0%
Gastos de animación	74.512,59	74.512,59	74.512,59	74.512,59	74.512,59	372.562,93			5,0%
Total	372.562,93	372.562,93	372.562,93	372.562,93	372.562,93	1.862.814,64			25,0%
Total estrategia	1.490.251,71	1.490.251,71	1.490.251,71	1.490.251,71	1.490.251,71	7.451.258,55			100,0%

6.2. PLAN DE FINANCIAMENTO

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 1. Mellora da competitividade do sector pesqueiro, creación de emprego e atracción de mocidade, en especial a través do aumento do valor engadido dos produtos pesqueiros, da integración vertical, da innovación en todas as fases da cadea de subministro dos produtos pesqueiros; e garantir unha actividade sostible promovendo o uso eficiente dos recursos biolóxicos mariños.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS	TOTAL	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Obxectivo estratéxico 1	1.869.334,49	533.696,39	2.403.030,88	77,8%	22,2%
Obxectivo específico 1.1	1.340.667,69	341.453,92	1.682.121,62	79,7%	20,3%
Liña de actuación 1.1.1	884.091,83	197.272,07	1.081.363,90	81,8%	18,2%
Liña de actuación 1.1.2	456.575,87	144.181,85	600.757,72	76,0%	24,0%
Obxectivo específico 1.2	528.666,79	192.242,47	720.909,26	73,3%	26,7%
Liña de actuación 1.2.1	120.151,54	120.151,54	240.303,09	50,0%	50,0%
Liña de actuación 1.2.2	408.515,25	72.090,93	480.606,18	85,0%	15,0%

OBXECTIVO ESTRATÉXICO 2. Creación de emprego e oportunidades económicas a través da diversificación da economía local das zonas pesqueiras cara novas actividades económicas, entre elas as que ofrece o crecemento azul e os sectores marítimos en senso amplo, favorecendo a formación, a innovación e o fomento do emprego.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS	TOTAL	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Obxectivo estratéxico 2	1.383.139,87	461.046,62	1.844.186,49	75,0%	25,0%
Obxectivo específico 2.1	258.186,11	110.651,19	368.837,30	70,0%	30,0%
Liña de actuación 2.1.1	258.186,11	110.651,19	368.837,30	70,0%	30,0%
Obxectivo específico 2.2	1.124.953,76	350.395,43	1.475.349,19	76,3%	23,8%
Liña de actuación 2.2.1	73.767,46	147.534,92	221.302,38	33,3%	66,7%
Liña de actuación 2.2.2	461.046,62	55.325,59	516.372,22	89,3%	10,7%
Liña de actuación 2.2.3	258.186,11	36.883,73	295.069,84	87,5%	12,5%
Liña de actuación 2.2.4	331.953,57	110.651,19	442.604,76	75,0%	25,0%

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 3. Fomento do aproveitamento sostible do patrimonio medioambiental das zonas pesqueiras, incluíndo operacións de mitigación do cambio climático e de transición a unha economía de baixas emisións de carbono.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS	TOTAL	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS
Obxectivo estratéxico 3	178.830,21	268.245,31	447.075,51	40,0%	60,0%
Obxectivo específico 3.1	111.768,88	165.417,94	277.186,82	40,3%	59,7%
Liña de actuación 3.1.1	53.649,06	102.827,37	156.476,43	34,3%	65,7%
Liña de actuación 3.1.2	58.119,82	62.590,57	120.710,39	48,1%	51,9%
Obxectivo específico 3.2	44.707,55	53.649,06	98.356,61	45,5%	54,5%
Liña de actuación 3.2.1	44.707,55	31.295,29	76.002,84	58,8%	41,2%
Liña de actuación 3.2.2	0,00	22.353,78	22.353,78	0,0%	100,0%
Obxectivo específico 3.3	22.353,78	49.178,31	71.532,08	31,3%	68,8%
Liña de actuación 3.3.1	22.353,78	49.178,31	71.532,08	31,3%	68,8%

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 4. Fomento do benestar social e do patrimonio cultural das zonas pesqueiras.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS	TOTAL	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS
Obxectivo estratéxico 4	156.476,43	290.599,08	447.075,51	35,0%	65,0%
Obxectivo específico 4.1	156.476,43	290.599,08	447.075,51	35,0%	65,0%
Liña de actuación 4.1.1	67.061,33	223.537,76	290.599,08	23,1%	76,9%
Liña de actuación 4.1.2	89.415,10	67.061,33	156.476,43	57,1%	42,9%

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 5. Reforzo das comunidades no desenvolvemento local e da gobernanza, dos recursos pesqueiros e actividades marítimas locais.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS	TOTAL	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS
Obxectivo estratéxico 5	0,00	223.537,76	223.537,76	0,0%	100,0%
Obxectivo específico 5.1	0,00	223.537,76	223.537,76	0,0%	100,0%
Liña de actuación 5.1.1	0,00	223.537,76	223.537,76	0,0%	100,0%

OBXECTIVO ESTRATÉGICO 6. Fomento da cooperación.

	GASTO			PORCENTAXE	
	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS	TOTAL	PRODUTIVOS	NON PRODUTIVOS
Obxectivo estratéxico 6	44.707,55	178.830,21	223.537,76	20,0%	80,0%
Obxectivo específico 6.1	44.707,55	178.830,21	223.537,76	20,0%	80,0%
Liña de actuación 6.1.1	44.707,55	178.830,21	223.537,76	20,0%	80,0%

CAPÍTULO 7

CAPACIDADE DO GRUPO DE ACCIÓN LOCAL DO SECTOR PESQUEIRO

7.1. EXPERIENCIA DO GRUPO DE ACCIÓN COSTEIRA

O Grupo de Acción Costeira Ría de Arousa, precedente do actual Grupo de Acción Local de Pesca Ría de Arousa, constituíuse como asociación sen ánimo de lucro o 8 de setembro de 2008, ó abeiro da Orde da Consellería de Pesca e asuntos Marítimos do 17 de xullo de 2008 pola que se convocou concurso de selección de Grupos de Acción Costeira (DOG núm. 144, do 28 de xullo de 2008).

Dende o momento da súa creación o grupo desenvolveu diversas actividades de dinamización dirixidas ós distintos sectores, incidindo fundamentalmente no sector pesqueiro e no sector empresarial para conseguir captar promotores para o desenvolvemento de proxectos, que puideran ser financiados no marco do Fondo Europeo de Pesca 2007-2013. Realizou tamén unha intensa actividade de difusión dos proxectos desenvolvidos e actividades promocionais relacionadas coas actividades do mar.

No período de vixencia do anterior plan presentáronse un total de 113 proxectos (58 produtivos e 55 non produtivos), executándose 54 (27 produtivos e 27 non produtivos). O principal motivo para a non execución dos restantes foi a falta de orzamento ou a renuncia do promotor.

A relación entre o número de proxectos produtivos e non produtivos foi inicialmente desigual, sendo menor o número de proxectos produtivos, circunstancia que foi solventada a medida que evolucionou o período chegándose a igualar.

En canto á xeración de emprego creáronse 82 empregos directos, sendo en total 50, o número de contratacións de mulleres.

Os proxectos executados son representativos de todos os eixos do plan estratéxico zonal do GALP, pero existe unha maior incidencia nas liñas correspondentes á competitividade e diversificación do sector pesqueiro e o desenvolvemento do turismo mariñeiro.

A continuación expónse nun modelo de ficha a experiencia na execución do programa anterior.

DENOMINACIÓN DO PROGRAMA
FONDO EUROPEO DE PESCA
Período de execución
2007-2013
Orzamento executado
2.927.493,3€
Tipo de actividades
Actividades de dinamización:43 Proxectos financiados de carácter produtivo e non produtivo: 54
Número de entidades socias
48
Ámbito territorial
Ría de Arousa: Ribeira, A Pobra do Caramiñal, Boiro, Rianxo, Catoira, Vilagarcía de Arousa, Vilanova de Arousa, A Illa de Arousa, Cambados, Ribadumia, Meaño e O Grove.
Obxectivos principais do programa
• Potenciar o desenvolvemento e participación da actividade pesqueira na economía local, dende unha perspectiva novidosa que aproveite as sinerxías con outros sectores como base para a xeración de maior riqueza e renda familiar: xerar valor agregado. • Desenvolver unha conciencia territorial integrada na que participen o sector económico, público e social. • Aumentar a competitividade territorial entendida como a capacidade efectiva da Ría para valorizar a produción do territorio de maneira sostida e en base á inversión empresarial e a coordinación de axentes.
Estratexias de participación
• Xuntanzas informativas en tódolos concellos do GALP. • Visitas de estudo de ámbito nacional e internacional. • Actividades de promoción de produtos da Ría.
Instrumento de financiamento
Fondo Europeo de Pesca 2007-2103. UE, Administración Autonómica, Administración estatal.
Socios estranxeiros
Non
Fitos acadados
• Contribuír ao desenvolvemento e participación da actividade pesqueira na economía local. • Desenvolver unha conciencia territorial integrada na que participen o sector económico, público e social. • Aumentar a competitividade territorial mediante a valorización do produto. • Proxecto do GALP elixido como exemplo de boas prácticas por FARNET: Actividades ao redor da cetárea de Corrubedo.

7.2. MEDIOS FÍSICOS: ESPAZOS DE TRABALLO, DOTACIÓNS E EQUIPAMENTOS

A Asociación GAC Ría de Arousa dispón na actualidade, en réxime de cesión polo concello de Vilagarcía de Arousa, dunhas instalacións en FEXDEGA, sita na Avda de Rodríguez Mendoza s/nº 36.600 en Vilagarcía de Arousa (Pontevedra). Ditas instalacións constan de dous despachos para o seu uso diario ao longo de todo o ano e de varios lugares de reunión con capacidade para pequenos grupos e para grupos numerosos, dispoñibles previa solicitude por parte do Grupo.

Con respecto aos medios materiais cos que conta o Grupo, para a súa xestión ordinaria, falamos de mobiliario de oficina e material informático. Este equipamento consiste en:

- Un ordenador portátil
- Dous ordenadores de sobremesa
- Tres pantallas para ordenador
- Un teclado inalámbrico
- Tres Back Ups
- Tres alfombrillas de ratón
- Un conmutador
- Unha funda de transporte para portátil
- Un teléfono de sobremesa
- Un teléfono inalámbrico
- Un armario de 19"
- Unha caixonera rodante con caixón
- Dous escritorios
- Dous caixóns con arquivo
- Dúas sillas con respaldo de tela
- Dez sillas auxiliares de madeira
- Un paragüeiro de plástico
- Tres papeleiras plásticas
- Dous percheiros de aluminio
- Un escritorio de dirección con dous brazos modulares
- Unha mesa de reunións circular
- Cinco estanterías de madeira
- Un mostrador de madeira

7.3. RECURSOS HUMANOS E TÉCNICOS

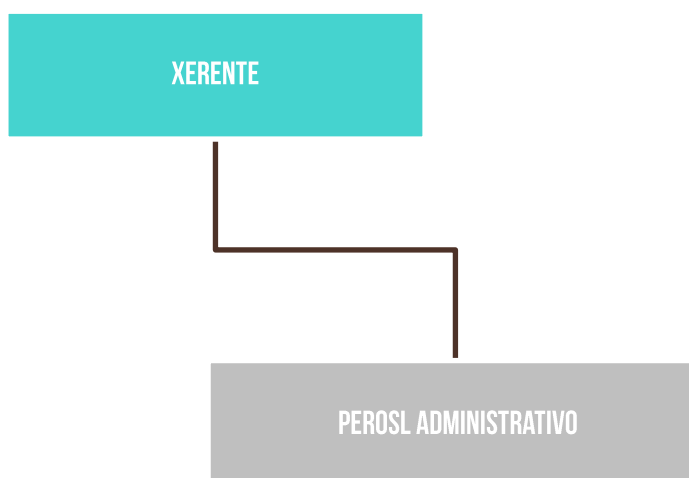
Para o correcto desenvolvemento do programa e atención ao público, o GALP Ría de Arousa debe de contar cun equipo técnico, que dea resposta ás seguintes funcións:

- Traballos de natureza administrativa e de atención ao público.
- Coordinar, impulsar e difundir as actuacións da estratexia.
- Organización e convocatoria das Xuntas Directivas e as Asembleas Xerais dos socios.
- Arquivo da asociación.
- Transcrición e arquivo das actas .
- Tramitación de expedientes das subvencións.
- Valoración técnica das propostas recibidas en relación ao programa de axudas.
- Realizar os informes de xustificación de gastos de xestión do Grupo .
- Organizar as actividades de animación do Grupo.
- Levar un rexistro de entrada e saída da documentación.
- Actualización páxina web: <http://www.accioncosteira.es/> .
- Actualizar a información da web da Rede Española de Grupos de Pesca:<http://regp.tragsatec.es/>.
- Actualizar a aplicación informática da Consellería do Medio Rural e do Mar (VELNEO).
- Realizar a verificación física e seguimento dos proxectos xustificados.
- Promover ou participar en proxectos de cooperación .
- Outras función ou tarefas que lle encomendan os órganos directivos da Asociación ou á Consellería do Mar.

Da información cualitativa obtida obsérvase a necesidade dun equipo técnico composto por dúas persoas, unha en calidade de xerente e outra de perfil administrativo. As razóns polas que se considera necesario este equipo son as seguintes:

- O ámbito territorial do Grupo, composto por 11 concellos, é moi extenso e disperso. Prestar unha atención e relación continua cos mesmos, implica unha ausencia na atención das labores de xestión do espazo de traballo, co cal se precisaría reforzar este apartado.
- O volume de poboación. Dar unha atención continuada nun territorio composto por 153.708 persoas, das cales poden ser destinatarios potenciais das accións do GALP unha parte moi importante, esixe un esforzo notable do equipo técnico.
- O orzamento previsto a xestionar polo GALP na EDLP, indica que vai haber un incremento das actividades de xestión de proxectos, e tamén das actividades de animación do programa, co cal se incrementa notablemente a carga de traballo.
- A experiencia acumulada na xestión do GALP, con un elevado número de expedientes tramitados e a asunción de tódalas funcións antes referidas, é un elemento clave á hora de dimensionar o traballo a executar.

FIGURA 1. ORGANIGRAMA DO EQUIPO TÉCNICO

A continuación relacionamos as funcións que corresponderían a cada un dos postos de traballo.

Serían funcións da **xerencia**:

- Dirixir e coordinar ao resto do equipo técnico.
- Responsable da dinamización e da xestión dos expedientes de subvencións enmarcados no FEMP.
- Responsable da consecución dos obxectivos marcados polos órganos de decisión do GALP para o desenvolvemento da EDLP.
- Informar e prestar asesoramento técnico a emprendedores e empresas.
- Asesorar sobre as necesidades de financiamento de proxectos enmarcados no FEMP.
- Captar e canalizar iniciativas de desenvolvemento local susceptibles de percibir fondos.
- Dinamizar colectivos para a posta en marcha de proxectos en común.
- Realizar o seguimento e avaliación da EDLP.
- Dirixir e coordinar a administración ordinaria do grupo sen prexuízo das atribucións estatutarias dos seus órganos ante os que rende contas da súa xestión.
- Outras relacionadas coas anteriores.

No caso da persoa de perfil administrativo, a súa función primordial é a de apoiar a xestión administrativa baixo a dependencia directa da xerente do GALP. Entre as funcións específicas pódense destacar as seguintes:

- Preparar documentación, elaboración de bases de datos e cobertura de formularios electrónicos.
- Atención persoal na oficina e canalización de demandas cara a xerencia.
- Atención telefónica e xestión de chamadas, arquivo e documentación, organización de axendas, xestión de envíos e correspondencia, control de gastos, etc.
- Outras actividades de apoio á xerencia.

Os gastos de funcionamento do equipo técnico financiaranse a través dos custos de funcionamento dos Grupos e segundo a dotación máxima, limitacións e requirimentos que se establezan no convenio de colaboración coa Consellería, tendo en consideración as normas relativas a persoal, que esta estableza.

A continuación indícase unha valoración aproximada da remuneración dos postos, se ben poderíase incrementar a parte correspondente ao perfil administrativo se o orzamento existente se incrementase:

TABOA 97. RETRIBUCIÓN DO EQUIPO TÉCNICO

	RETRIBUCIÓN ANUALS (INCLUIDAS PAGAS EXTRAS)	COTIZACIÓN Á SEGURIDADE SOCIAL	CUSTO TOTAL ANUAL
Xerencia	35.000,00€	11.235,00€	46.235,00€
Auxiliar Administrativo	19.000,00€	6.180,00€	25.180,00€
Total	54.000,00€	17.415,00€	71.415,00€

Procedemento de contratación.

O procedemento para a contratación do persoal do equipo técnico está baseado nos principios de publicidade, transparencia, libre concorrència, capacidade, experiencia e non discriminación. O GALP terá como referencia para a contratación de persoal as cláusulas establecidas no Convenio de Colaboración entre a Consellería do Mar da Xunta de Galicia e o Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro. Establécese o seguinte:

1. O GALP deberá dotarse de persoal para a realización das funcións que ten encomendadas como entidade colaboradora, e deberá ter como mínimo unha persoa que se encargará da súa xerencia.
2. A selección do persoal do GALP deberá cumprir os principios de igualdade, mérito, capacidade e publicidade da convocatoria e cumprir os seguintes requisitos:
 - a. Publicación dun anuncio da oferta de emprego no diario de maior tirada na zona pesqueira ou na provincia ou provincias, nos taboleiros de anuncios dos concellos que formen parte do Grupo, no taboleiro de anuncios da sede e na páxina web que estableza a Consellería do Mar, para o cal enviará unha comunicación do anuncio á mesma.
 - b. Apertura dun prazo de quince días hábiles para a presentación de solicitudes, que empezará a contarse dende a última publicación nos medios indicados na letra anterior.
 - c. Realización dun procedemento de selección que garanta os coñecementos do persoal, diferenciando:
 - d. Comunicación á Consellería do Mar do resultado do proceso de selección.
3. Os postos de traballo que estableza o GALP, respectarán as retribucións fixadas no Convenio citado, e terán as seguintes características:
 - Persoal xerencial: será necesario, en todo caso, titulación universitaria de licenciado, graduado ou equivalente. A persoa que ostente a xerencia terá adicación exclusiva ao posto, excluindo outras actividades profesionais ou laborais..
 - Persoal técnico: terá a titulación mínima de licenciado, graduado ou equivalente.
 - Persoal administrativo: Poderá ser administrativo ou auxiliar administrativo. No primeiro caso deberá ter o título de bacharelato ou equivalente. No segundo deberá ter o título da ESO ou equivalente.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

4. No caso de adicacións parciais, as retribucións establecidas no Convenio, serán reducidas proporcionalmente.
5. O réxime de contratación do persoal do GALP será laboral e polo tanto seranlle de aplicación as fontes do ordenamento laboral que establece o Estatuto dos Traballadores.
6. O Convenio non comporta relación laboral, contractual ou de calquera tipo entre os profesionais que participen no seu desenvolvemento e a Consellería, de tal xeito que non se lle poderá esixir a esta responsabilidade ningunha, nin directa nin subsidiaria, polos actos ou efectos que acontezan no desenvolvemento da mesma.
7. O persoal do GALP fará unha declaración na que conste que non están incursas nas causas de incompatibilidade aplicables ao persoal ao servizo da Comunidade Autónoma Galega, así como no caso de que cambien as circunstancias que podan afectar á compatibilidade.
8. A persoa que ostente o cargo da xerencia, fará unha declaración na que conste a súa dedicación exclusiva ao posto, con exclusión de calquera outro tipo de actividade laboral ou profesional.
9. De ter persoal contratado, o GALP, non terá porque iniciar un novo proceso de selección de persoal.

Ademais do equipo técnico cóntarase coa colaboración dos órganos sociais, e poderanse externalizar algunhas das actividades a través do modelo de asistencias técnicas. A contratación deste tipo de servizos seguirá o marco normativo establecido para a contratación por parte das Administracións Públicas, e seguirá os seguintes principios: libre concorrència, publicidade, transparencia, non discriminación e igualdade.

CAPÍTULO 8

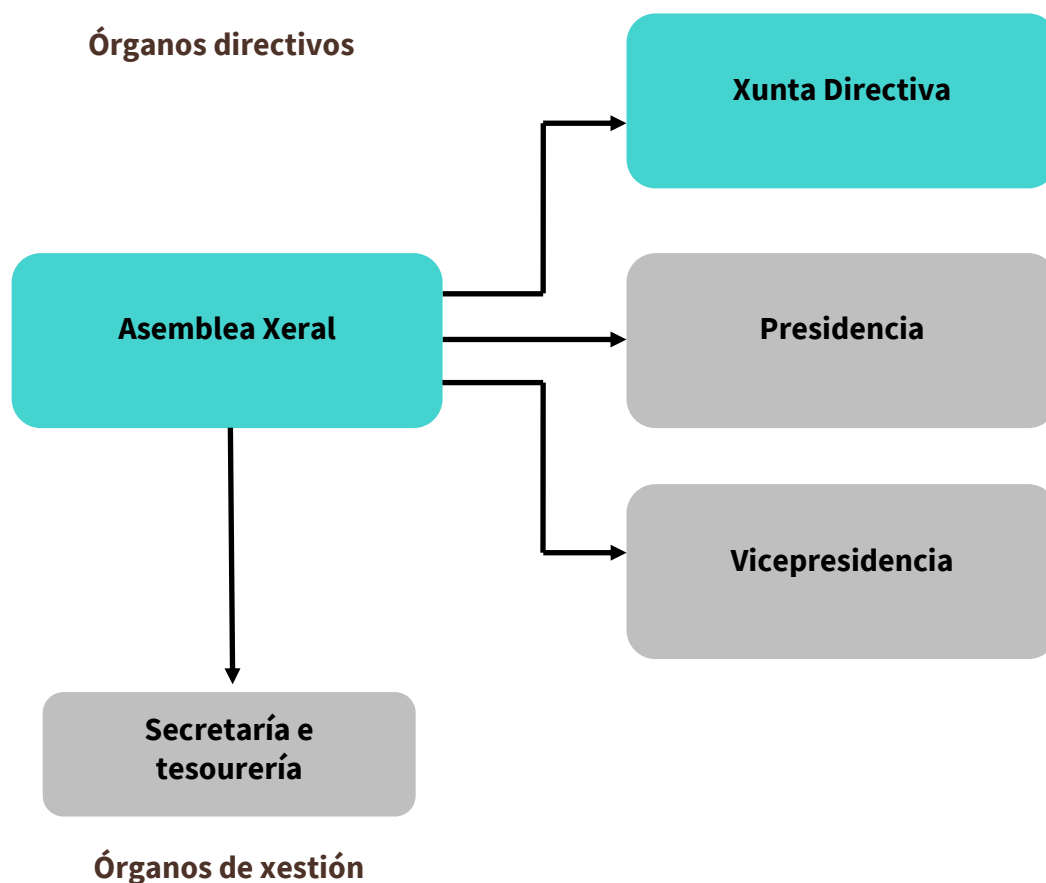
DISPOSICIONES DE XESTIÓN

8.1. XESTIÓN INTERNA DO GRUPO

Segundo o artigo 11 dos estatutos da asociación, o GAC, e futurible GALP unha vez que sex aprobada a estratexia e sexan adaptados os estatutos, réxese polo sistema de autogoberno e polos principios de representación, de observancia, legalidade e de democracia no seu funcionamento interno, respectando os principios que se establecen na Constitución Española e no ordenamento xurídico, máis concretamente no que se establece na Lei orgánica 1/2002, do 22 de marzo, reguladora do dereito de asociación.

Nos estatutos tamén se recolle a seguinte estrutura de órganos directivos e de xestión:

FIGURA 2. ESTRUTURA ORGÁNICA DO GALP

A Asemblea Xeral é o órgano supremo de goberno do GALP e está composto por todas as persoas representantes das entidades socias. A Xunta Directiva desenvolve as funcións de dirección do GALP. É a Asemblea quen elixe os cargos de Presidente/a e Vicepresidente/a, así como as persoas que forman parte da Xunta Directiva e que desenvolven as funcións de Secretaría e Tesourería. A continuación expónse en forma de fichas as principais características de cada órgano.

1. Órganos de dirección

ASEMBLEA	
Composición	Unha persoa en representación de cada unha das entidades socias. En total hai 46 persoas socias distribuídas da seguinte maneira segundo sector: • 16 sector pesqueiro, marisqueiro e/ou acuícola. • 18 sector social. • 8 sector público. • 4 sector económico.
Funcións	• Coñecer e aprobar conta xeral de ingresos e gastos e o orzamento anual. • Nomeamento das persoas integrantes da Xunta Directiva. • Censurar a xestión da Xunta Directiva e dos outros órganos. • Acordar a contía das cotas de ingreso e periódicas e a súa forma de pago. • Disposición ou alleamento dos bens do GALP. • Solicitude de declaración de utilidade pública. • Constitución dunha federación ou integración nela. • Modificación de estatutos. • Disolución do GALP. • Admisión de novas entidades ou persoas socias.
Sistema de voto	Cada persoa representante das entidades ten un voto. O presidente terá voto de calidade en caso de empate.
Adopción de acordos	Maioría simple de votos, agás nos casos de nomeamento das persoas da Xunta Directiva, solicitude de declaración de utilidade pública, disolución do GALP e admisión de persoas socias, onde se require o voto de dous terzos da Asemblea. Respectaranse os límites establecidos no regulamento en relación á adopción de acordos (Regulamento 1303/2013 de disposicións comúns dos fondos. Art. 32).
Períodicidade de reunións	Sesións ordinarias e extraordinarias. A sesión ordinaria convócase unha vez ao ano, dentro dos seis primeiros meses. As sesións extraordinarias poden ser convocadas por acordo da Xunta Directiva ou por petición dun 10% das entidades socias.

XUNTA DIRECTIVA

Composición	Doce vogais por elección da Asemblea Xeral. Forman parte o Presidente/a, Vicepresidente, incluídos como vogais, e Secretario/a e Tesoureiro/a, estes dous últimos poden actuar como vogais se así o acorda a Asemblea. A distribución por sectores está estipulada da seguinte maneira: • 7 representantes do sector pesqueiro, marisqueiro e/ou acuícola. • 4 representantes do sector público. • 2 representante do sector social. • 2 representante do sector económico.
Funcións	• Resolver as cuestións que lle propoñan a Asemblea Xeral ou calquera persoa socia. • Realizar a administración conforme á normativa da asociación. • Nomeamento das persoas administradoras e representantes. • Propor dimisións, baixas ou suspensións no caso de alteración dos Estatutos. • Expulsión de persoas asociadas. • Velar polo cumprimento das normas estatutarias e regulamentarias. • Resolver dúbidas sobre a interpretación das normas. • Aprobar normas regulamentarias. • Presentar o informe económico financeiro anual, a conta xeral de ingresos e gastos, e o orzamento anual de gastos. • Estudo, planificación e control das actividades económicas e financeiras. • Organizar e coordinar os traballos e responsabilidades dentro da asociación. • Planificar as actividades a desenvolver na organización. • Coñecer e aprobar, se procede, a memoria de actividades sociais realizadas. • Adoptar e executar accións de goberno e administración. • Xestión de subvencións para a realización de proxectos no marco do FEMP. • Avaliación e elevación de propostas de resolución dos proxectos presentados. • Contratación de persoal. • Asesoramento á Presidencia. • Desenvolver cantas funcións non esten atribuídas a outros órganos sociais.
Sistema de voto	Un voto por vogal.
Adopción de acordos	Maioría simple de votos de persoas asistentes á reunión. Respectaranse os límites establecidos no regulamento en relación á adopción de acordos (Regulamento 1303/2013 de disposicións comúns dos fondos. Art. 32).
Períodicidade de reunións	Sesións ordinarias e extraordinarias. As sesións ordinarias convócanse dúas veces ao ano. As sesións extraordinarias poden ser convocadas polo Presidente, ou solicitadas de maneira razonada por un membro da Xunta Directiva.

PRESIDENCIA

Composición	Persoa elixida entre os representantes do sector pequeno, marisqueiro ou acuícola da Asemblea Xeral.
Funcións	• Representación legal da entidade.• Dirixir, coordinar e arbitrar os debates na Xunta Directiva e Asemblea Xeral.• Convocar e fixar a orde do día dos órganos sociais.• Ordenar os gastos e pagos da entidade.• Autorización mediante sinatura dos escritos e comunicacións.• Executar acordos sociais e realizar as encomendas da Xunta Directiva e Asemblea Xeral.• Visar as actas e vixiar a execución de acordos.• Suscrición de contratos en nome da asociación, outorgamento de poderes a terceiros, interpor reclamacións administrativas e ante a xurisdicción ordinaria e especiais, e aceptar donativos, legados e herdanzas e exercitar accións e propoñer excepcións.• Xefatura do cadro de persoal da entidade.• Redactar a memoria social anual da entidade.• Comunicación permanente e relación coas Administracións Públicas en cantos asuntos sexan da competencia do GALP.
Elección	Pola votación da Asemblea Xeral, cunha maioría de dous terzos das persoas representantes.

VICEPRESIDENCIA

Composición	Persoa elixida entre os representantes da Asemblea Xeral.
Funcións	Realiza as funcións do presidente no caso de ausencia, enfermidade ou vacante.
Elección	Pola votación da Asemblea Xeral, cunha maioría de dous terzos das persoas representantes.

2. Órganos de xestión

SECRETARÍA

Composición	Persoa elixida entre os representantes da Asemblea Xeral.
Funcións	• Custodiar os libros e documentos, excepto os de contabilidade, selos e o ficheiro da entidade.• Dirixir, organizar e coordinar o desenvolvemento administrativo da entidade.• Redactar e anotar nos libros correspondentes as actas dos órganos sociais, e expedir certificacións co visto bó da Presidencia.• Levar correspondencia ordinaria.• Levar o inventario de bens.
Elección	Pola votación da Asemblea Xeral, cunha maioría de dous terzos das persoas representantes.

TESOURERÍA

Composición	Persoa elixida entre os representantes da Asemblea Xeral.
Funcións	• Recadar os fondos da entidade, custodialos e investilos do modo que determine a Xunta Directiva. • Efectuar os pagos ordenados pola Presidencia. • Velar pola boa orde económica da entidade. • Dirixir e ordenar a contabilidade. • Confeccionar a conta xeral de ingresos e gastos, así como o orzamento anual de gastos e ingresos.
Elección	Pola votación da Asemblea Xeral, cunha maioría de dous terzos das persoas representantes.

Xestión de entidades e persoas socias

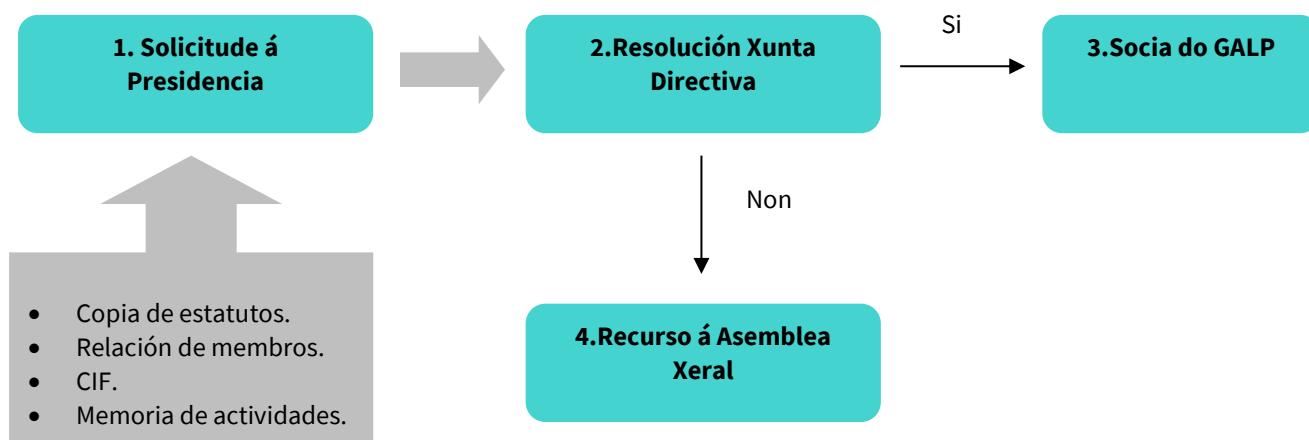
Poden ser socias todas aquelas entidades asociativas e de representación de intereses colectivos, fundacións e outras entidades sen ánimo de lucro, administracións locais e entidades públicas dependentes destas, que desenvolvan a súa actividade dentro do ámbito territorial dos concellos que configuran a zona da Ría de Arousa, quedando excluída expresamente a participación de persoas físicas ou xurídicas individuais con ánimo de lucro.

O GALP debe de estar constituído por entidades representativas dos seguintes sectores:

- Sector pesqueiro.
- Sector social.
- Sector económico.
- Sector público.

Os criterios de representatividade serán avaliados pola Xunta Directiva, co fin de evitar a participación de entidades que non sexan representativas do territorio ben porque non teñan verdadeira implantación na zona ou porque non desenvolvan unha actividade permanente. Deste criterio estarían excluídas as entidades do sector público.

FIGURA 3. PROCESO PARA ADQUIRIR A CONDICI3N DE PERSOA SOCIA NO GALP

Entre os **dereitos** das persoas asociadas c3mpre sinalar os seguintes segundo os estatutos:

- Participar con voz e voto na Asemblea Xeral.
- Elixir e ser elixidas para formar parte da Xunta Directiva ou das comisi3ns ou comit3s que se poidan crear.
- Aprobar, se procede, en Asemblea o balance do exercicio e o orzamento anual.
- Socilitar informaci3n sobre aspectos da marcha do GALP ou de aspectos que poidan ser de interese para esta.

Son **obligaci3ns** das persoas socias:

- Ocupar os cargos para as que resulten elixidas e desempeñar fielmente as s3as obligaci3ns.
- Desembolsar as cotas que se acorden.
- Participar e realizar cantas tarefas lle sexan encomendadas pola Asemblea Xeral, a Xunta Directiva ou outros espazos creados ad hoc.
- Cumprir os deberes que sexan establecidos a nivel estatutario ou regulamentario, e os acordos aos que se chegue na asociaci3n.

A **perda de condici3n** de persoa socia pode derivar dos seguintes factores:

- Por decisi3n voluntaria da persoa asociada.
- Por sanci3n imposta pola Xunta Directiva, por incumprimento das obligaci3ns inherentes 3 condici3n de persoa socia.
- Por perda de representatividade ou dos requisitos necesarios para ser socio/a.
- Polo impago de cotas que se acorden en Asemblea Xeral.

8.1.1. MEDIDAS DE RESPONSABILIDADE SOCIAL CORPORATIVA DO GALP

A continuación detallamos o conxunto de medidas que se teñen previsto implantar diferenciando os seguintes apartados.

1. Mecanismos de participación do GALP dirixidos ás persoas socias.

- Contraste de datas e horarios mais axeitados para as reunións.
- Comunicación de convocatorias en tempo e con antelación suficiente.
- Información de acordos assemblearios.
- Uso de diferentes soportes de comunicación para información (internet, teléfono, contacto directo).
- Xuntanzas informativas en tódolos concellos do GALP.
- Xuntanzas informativas coas asistencia técnicas das confrarías.
- Xuntanzas informativas coas agrupacións de marisqueo a pé e a flote.
- Xuntanzas informativas coas agrupacións de Recursos específicos.

2. Mecanismos de participación dirixidos aos grupos de interese.

- Xuntanzas informativas coas asistencia técnicas das confrarías, coas agrupacións de marisqueo a pé e a flote, e coas agrupacións de Recursos específicos.
- Visitas de estudo de ámbito nacional e internacional.
- Acolida de visitantes ámbito nacional e internacional.
- Encontros en distintos concellos do GALP.

3. Mecanismos para o intercambio de experiencias ou divulgación de boas prácticas de emprendemento e innovación.

- Contacto fluído con outros GALP de ámbito nacional e internacional.
- Contacto cos GDR e asistencia aos seus encontros.
- Asistencia a encontros de emprendemento.
- Relación con Asistencia Técnicas dos concellos.

4. Mecanismos para a difusión de iniciativas innovadoras que teñan lugar no territorio.

- Publicacións en prensa e revistas de tirada nacional e internacional.
- Roldas de prensa.
- Entrevistas en radio e TV.
- Visitas de estudo.
- Xornadas promocionais.

5. Accións destinadas á difusión e preservación do patrimonio natural e cultural.

- Contacto e apoio ás actividades deseñadas por colectivos (asociacións ecoloxistas, turismo responsable).
- Deseño de accións de promoción do patrimonio.
- Asistencia a actos, charlas, exposicións.
- Divulgación do patrimonio e dos seus recursos na web.
- Divulgación de proxectos de medidas de contención para catástrofes naturais.

6. Accións para a incorporación de novas persoas socias ao GALP.

- Xuntanzas informativas en tódolos concellos do GALP.
- Reunións específicas con confrarías e asociacións do sector pesqueiro.
- Talleres de traballo.

7. Accións para favorecer a capacitación das persoas que conforman a Xunta Directiva.

- Información pormenorizada sobre o funcionamento do GALP.
- Organización de xornadas formativas e charlas.
- Identificación de necesidades formativas ou preferencia de cursos nos que participar.
- Seguimento de entidades ou institucións e dos cursos que ofertan.
- Traslado de motivación para que asistan aos cursos.
- Participación equilibrada en accións formativas.
- Participación en cursos en formato on line .
- Posta en valor dos coñecementos aprendidos.
- Seguimento de horas dirixidas á formación e recoñecemento das horas de dedicación.

8. Mecanismos para favorecer o equilibrio entre homes e mulleres na Xunta Directiva

- Establecemento dun día fixo para as reunións das asembleas.
- Fomentar a participación equitativa de homes e mulleres.
- Linguaxe corporativa non discriminatoria. Cursos de formación para mulleres, en liderado, xestión e organización do tempo, motivación ou outros temas de interese. Deseño participativo e implementación dun plan de igualdade e visibilización do compromiso coa igualdade.
- Lograr a paridade de xénero entre as persoas representantes e suplentes.
- Promover a paridade entre persoas representantes titulares: cotas de participación.

9. Criterios de compra para seleccionar os provedores de bens e servizos.

- Reciclaxe de material de oficina.
- Consumo responsable de enerxía para calefacción, equipos informáticos con modo de aforro de enerxía, etc.
- Fomento da inserción sociolaboral de persoas en situación o risco de exclusión.
- Mantemento das condicións laborais relativas a seguridade social.
- Accións de apoio á economía social (promoción do cooperativismo, etc)
- Esixencia na contratación para que os produtos/provedores garanticen condicións laborais dignas.
- Apoio aos produtos/organizacións de comercio xusto, compra pública responsable,... como alternativa que garante condicións laborais dignas, transparencia e respecto ao medio ambiente.

8.2.-8.4. PROCEDIMENTOS DE XESTIÓN DO PROGRAMA DE AXUDAS

Introdución

O proceso para a selección de proxectos é un elemento fundamental dentro da Estratexia que define o Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro. Este proceso pretende garantir a correspondencia entre os retos e obxectivos, que formula a zona pesqueira, en relación ás súas necesidades e querencias.

O proceso para a selección de proxectos que optarán ao financiamento do FEMP, respectará e terá como referencia os principios básicos da “gobernanza” das entidades públicas, o marco institucional e xurídico do dereito aplicable (tanto comunitario coma nacional) e outra normativa vixente en materia de axudas e fondos públicos, ou ben normativa sectorial que lle afecte.

A aplicación do enfoque de DLP (Desenvolvemento local participativo) leva implícito un marco orzamentario, do cal vai a dispoñer o GALP neste período de programación (2014-2020) do Fondo Europeo Marítimo e de Pesca. Este orzamento estrutúrase en dous apartados: os custos de xestión e os custos do programa de axudas.

Os **custos de xestión** son aqueles que están a disposición do GALP para afrontar o seu funcionamento como entidade colaboradora, na aplicación do programa de axudas do FEMP. Dentro destes temos que diferenciar:

- Os custos de explotación, que son os vinculados ao funcionamento ordinario do GALP (gastos correntes, de persoal, de formación, relacións públicas, gastos financeiros, gastos de supervisión e avaliación da estratexia, en relación á propia estratexia e ás operacións financiadas).
- Os custos de animación, son aqueles que pretenden poñer en valor ao propio GALP e a súa estratexia, facilitar a cooperación deste con outras entidades, ou facilitar o intercambio de información entre as entidades do territorio, co fin de que estas poidan presentar solicitudes que poidan optar a financiamento do programa de axudas.

Os **custos do programas de axudas**, son aqueles que están a disposición do GALP para implementar a estratexia local de desenvolvemento da zona pesqueira. O programa de axudas poderá contemplar financiamento para proxectos ou investimentos de carácter produtivo ou non produtivo.

- Considérase que son proxectos ou investimentos de carácter produtivo, ao conxunto de actividades de carácter empresarial fundamentalmente, que teñan como obxectivo a xeración de beneficio económico para os seus promotores. Estes proxectos pretenden garantir unha suficiencia económica, para os seus promotores a longo prazo.
- Os proxectos ou investimentos de carácter non produtivo, son pola contra, actividades non lucrativas que perseguen a satisfacción do interese público ou a rendibilidade social. Pode que estean ligadas a determinadas actividades económicas, pero non deben supor unha competencia dentro do mercado.

TÁBOA 98. DISTRIBUCIÓN DO ORZAMENTO DO GALP

	CUSTOS DE XESTIÓN		APLICACIÓN DA EDLP	
	EXPLOTACIÓN	ANIMACIÓN	PRODUCTIVOS	NON PRODUCTIVOS
Distribución do orzamento	Máximo do 25%		Mínimo do 75%	
Grao de financiamento	100%		Ata 50% - 80%	Ata 50% -100%

A axuda para os custos de explotación e animación non poderá superar o 25% do gasto público total que teña a disposición a estratexia, tal e como consta no Regulamento (UE) nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello de 17 de decembro de 2013 polo que se establecen as disposicións comúns relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión, ao Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural e ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca, e polo que se establecen disposicións xerais relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión e ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca.

Cómpre indicar tamén, que do montante total de orzamento que se dispoña para a aplicación da EDLP (programa de axudas), debe destinarse como mínimo o 65% ao financiamento de operacións ou proxectos de carácter produtivo. Por outra banda, o grao de financiamento de axuda previsto para a aplicación da EDLP, tamén estará condicionado á posterior publicación das correspondentes convocatorias de axuda, polo cal podería sufrir modificacións.

Para rematar, indicar que o procedemento para o desenvolvemento e selección de proxectos que imos a abordar, fará referencia exclusivamente aos custos do programa de axudas, co cal o GALP tentará implementar a estratexia na súa zona pesqueira. A concorrência competitiva á hora de presentar proxectos ás diferentes convocatorias de axuda, é o que motiva o establecemento dunha serie de criterios de selección, co obxectivo de seleccionar aqueles proxectos que máis se adaptan aos obxectivos e retos da EDLP.

Principios orientadores do funcionamento do GALP

O GALP é o responsable de aplicar o procedemento de selección de proxectos en función dunha serie de principios que definirán o seu proceder á hora de actuar. O seu funcionamento, como entidade xestora de fondos públicos, terá como referencia a normativa existente que regula o funcionamento deste tipo de órganos públicos. En todo momento respectará tamén os contidos establecidos no seu ámbito estatutario ou normas regulamentarias.

Á hora de abordar o funcionamento ordinario no conxunto de actividades do Grupo, e por tanto na selección dos proxectos, o GALP debe tomar coma referencia os seguintes principios:

1. **A igualdade e non discriminación na asignación dos fondos públicos.** Todas as persoas concorrerán nas mesmas condicións ao procedemento, se ben a estratexia pode primar que determinados colectivos sexan prioritarios, o cal se establecerá nos criterios de baremación dos proxectos. Un claro exemplo é o de reforzar a promoción de proxectos por parte de colectivos como o da mocidade, a muller, os colectivos marxinados ou con especiais dificultades de integración social, xa que entre os valores fundamentais do GALP figuran o de garantir a cohesión social do territorio. Estes criterios estarán documentados e serán accesibles para potenciais promotores e a cidadanía en xeral.
2. **A transparencia do gasto público.** A definición duns criterios baremables obxectivamente e un procedemento claro e coñecido por todos os potenciais promotores, garantirán unha correcta decisión de que proxectos aprobar ou rexeitar. Tanto a resolución da concesión de axuda a proxectos como a súa denegación serán públicos, co obxectivo de favorecer a súa difusión, se ben respectarán en todo momento a normativa de protección de datos de carácter persoal en todo o relacionado coa información privada das persoas e entidades promotoras. Nos casos de denegación das iniciativas presentadas, indicaranse as causas que motivaron tal decisión. Terase como referencia e realizarase un cumprimento estrito da normativa relacionada en materia de subvencións.
3. **A publicidade,** vinculada ao principio anterior, garantizará o coñecemento por todas as persoas e entidades dos procedementos vinculados ao programa de axudas, pero tamén dos vinculados á contratación de persoas, gastos de animación, nos que incorra o grupo. Teranse en conta todas as disposicións regulamentarias nesta materia, que están recollidas no Regulamento 508/2014, no referente á información e comunicación. En concreto, ao establecido no Anexo V do citado regulamento, cando fala das operacións e medidas de información e publicidade dirixidas ao público e as potenciais persoas beneficiarias. Tamén se terán en conta as medidas de publicidade relativas aos proxectos financiados.
4. **O procedemento evitará o conflito de intereses.** As persoas que formen parte do órgano encargado da selección e aprobación dos proxectos asinarán unha declaración de ausencia de conflito de intereses³, con carácter previo ás diferentes convocatorias de axuda. A respecto disto, cumprirase o establecido no Regulamento (UE, EURATOM) nº 966/2012 do Parlamento Europeo e do Consello, de 25 do outubro de 2012, sobre as normas financeiras aplicables ao orzamento xeral da Unión e polo que se derroga o Regulamento (CE, EURATOM) nº 1605/2002 do Consello⁴. No caso de que unha persoa que forme parte do órgano responsable da decisión, manteña relación profesional ou interese persoal ou profesional coa potencial beneficiaria do proxecto, deberá indicalo mediante unha declaración por escrito no que xustifique tal relación. Esta declaración será incorporada á documentación do expediente, debendo en todo momento axeitarse ás disposicións establecidas no citado regulamento. A persoa que poda ter interese, deberá apartarse de dito procedemento en calquera das súas fases.
5. **A eficacia** é outro dos principios que o GALP terá presente, co obxectivo último de dar cumprimento aos fins que se formula na estratexia, mediante o cumprimento dos seus obxectivos, dunha maneira sistemática, ordenada e cuantificada.

³ A Guía para a elaboración das estratexias de desenvolvemento local das zonas pesqueiras, publicada pola Consellería do Mar, contén un modelo de declaración.

⁴ Art 57 Regulamento (UE, EURATOM) nº 966/2012. 1.Os axentes financeiros e demais persoas implicadas na execución e xestión, incluídos os actos preparatorios ao respecto, a auditoría e o control do orzamento non adoptarán ningunha medida que poda supor un conflito entre os seus propios intereses e os da Unión. (...). 2. Aos efectos do apartado 1, existirá conflito de intereses cando o exercicio imparcial e obxectivo das funcións dos axentes financeiros e demais persoas as que se refire o apartado 1 se vexa comprometido por razóns familiares, afectivas, de afinidade política ou nacional, de interese económico ou por calquera outro motivo de comunidade de intereses co beneficiario.

6. A **eficiencia do gasto público**. Este principio debe terse presente non só no que respecta á aplicación da EDLP (programa de axudas), senón tamén no que respecta aos custos de xestión do programa. Para isto deberán solicitarse diferentes orzamentos, co obxectivo de comparar investimentos no caso de proxectos, ou das posibles actividades de animación que poida realizar o GALP. Teranse coma referencia prezos de mercado, polo cal, de existiren diferenzas notables, poderíase solicitar apoio técnico para facer unha valoración ou unha xustificación motivada do orzamento, sobre todo cando se estea a falar de investimentos dun determinado volume. Enténdese que a eficiencia é a realización dunha acción ao menor custe posible, mantendo os mesmos criterios de calidade do produto ou prestación do servizo.
7. O **consenso á hora de tomar decisións**. Malia a que estatutariamente se contemple unha regra de maiorías á hora de adoptar decisións, o GALP terá en conta as normas que eviten o conflito de intereses, intentando procurar que as decisións se adopten por consenso e non por maioría. Isto afondará na boa gobernanza do GALP e na mellora das relacións entre as entidades que o forman. Tanto a decisión por maioría, como os quorum necesarios para a súa adopción, respectarán o establecido no marco estatutario e regulamentario do grupo.

Ao marxe destes principios xerais tamén se terán en conta unha serie de factores que orientarán o funcionamento do grupo, reforzando o cumprimento dos anteriores principios, e que son:

1. A **atención ao público**, mediante a determinación dun horario e instalacións accesibles para o conxunto de público que demande información sobre o GALP, o programa de axudas, ou calquera outra iniciativa que poida gardar relación co Grupo. Este factor determinará tamén o funcionamento do rexistro que dilixenciará a correspondente información traballada no Grupo.
2. O **apoio, asesoramento e información** ás potenciais persoas beneficiarias sobre as cuestións relacionadas coa subvencionalidade dos gastos dos proxectos para poder obter financiamento, a descrición dos requisitos de admisibilidade das solicitudes, os procedementos e prazos correspondentes para a presentación de axudas, os criterios de selección das operacións, os contactos que faciliten información sobre o Fondo, as condicións das axudas e o que implican en canto á súa xustificación, verificación, etc., ou incluso o feito de que a axuda implique a publicación dunha serie de factores que se conteñen na lista de operacións.
3. A **tramitación dilixente** do procedemento, dende o momento da súa presentación ata a súa remisión á Consellería do Mar, para a correspondente proposta de resolución.
4. A **colaboración e cooperación permanente** coa Consellería do Mar, en todos aqueles factores que teñan relación coa execución do Programa, con cambios ou transformacións na estrutura e réxime interno do GALP, ou coa posta en marcha de iniciativas conxuntas entre o GALP e a citada.

Recomendacións para evitar o risco na execución de proxectos

Ao marxe das esixencias que establecen o Regulamento do FEMP e de disposicións comúns dos fondos EIE, en relación á subvencionabilidade e condicionalidade das operacións que van a percibir axudas, o GALP, debe asegurar unha correcta execución dos proxectos, para o cal debe ter unas pautas que axuden no seu seguimento.

A modo orientativo poderíase:

- Ter sempre presente a condicionalidade do proxecto, en relación ao cumprimento da normativa autonómica, estatal ou comunitaria, que podería implicar, con carácter posterior á súa execución, unha alteración ou incumprimento da mesma. Débese ser especialmente sensible e meticuloso na revisión de proxectos dunha dimensión elevada, que impliquen a varias administracións, ou que estean relacionados con materias sensibles, derivadas principalmente da súa ubicación, xa que vai a ser a zona costeira (Costas, medioambiente, patrimonio, etc.).

- Realizar controles periódicos para ver a evolución do proxecto, identificando riscos potenciais na execución do proxecto, tanto a nivel técnico, como económico ou financeiro.
- Prestar un servizo de asesoramento ou apoio, ante posibles continxencias, co obxectivo de evitar as mesmas, e que no caso de que aparecesen poder darlle unha solución rápida.
- Diseñar ferramentas específicas para solventar os riscos, establecendo fases do proxecto, identificando os riscos potenciais en cada fase, e definir posibles mecanismos para contribuír a solventar os problemas.

Procedemento de selección de proxectos

A Guía para a elaboración das estratexias de desenvolvemento local das zonas pesqueiras, publicada pola Consellería do Mar, contén unha serie de criterios orientativos para a baremación dos proxectos, tanto de natureza produtiva, coma non produtiva. Estes criterios estarán supeditados ás posibles normas que se poidan aprobar co motivo da convocatoria das diferentes ordes de axuda, reguladoras nesta materia. Calquera variación neste sentido, deberá ser aprobada polo GALP, mediante a adopción do correspondente acordo nos seus órganos sociais.

A selección dos proxectos será competencia da xunta directiva do GALP, estando asesorada pola xerencia do grupo, a cal terá voz, pero non capacidade de voto.

O procedemento de selección dos proxectos que obterán financiamento a través da aplicación da estratexia, será similar, se ben variarán os criterios de valoración en función da tipoloxía dos proxectos.

O proceso constará dos seguintes pasos:

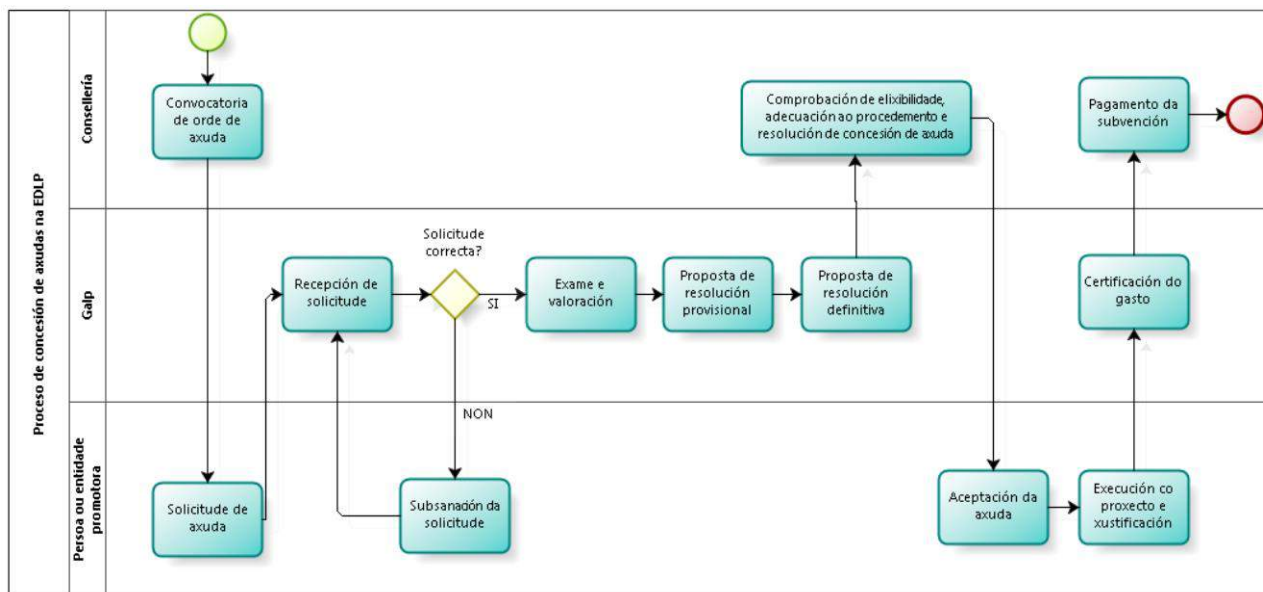
1. Convocatoria de ordes de axuda para o financiamento de proxectos. En función dos prazos e forma que se estipulen para a presentación dos proxectos, recolleranse as solicitudes de axuda coa suficiente antelación para que o órgano decisor poida resolver a súa proposta de lista de proxectos a financiar. Teranse en conta os requirimentos que se establezan na correspondente orde de axudas, sobre todo no que afecta aos requisitos que deben cumprir as entidades ou persoas solicitantes: estar ao corrente das obrigas tributarias estatais e autonómicas e coa seguridade social, non recibir outra axuda de fondos comunitarios para o mesmo investimento, non estar incurso en supostos de incompatibilidade en función da normativa de subvencións, non ser unha empresa en crise, ou ben, cumprir os requisitos de ser unha peme⁵.

⁵ A Comisión Europea define nunha recomendación de 6 de maio de 2003 (Recomendación 2003/361/CE), que as pemes poden clasificarse en tres categorías de empresas: micro, pequenas e medianas. Nesta orde, non poderían superar os 10, 50 e 250 traballadores respectivamente. Do mesmo xeito tampouco poderían superar o volume de negocio en cantidades superiores aos 2 millóns de euros, 10 millóns e 50 millóns respectivamente. Tamén deberían presentar presentar balances anuais máximos por importe inferior ou igual aos 2, 10 e 43 millóns de euros.

2. Recepción de solicitudes. O GALP recibirá as correspondentes solicitudes nos modelos normalizados, as cales incluírán toda a documentación pertinente que se requira en función da natureza do proxecto. A documentación achegada soportará a valoración que se faga en función dos criterios de valoración, que serán previamente definidos. Toda a información que se presente no GALP, será rexistrada correctamente, recollendo nos asentos que se realicen no seu rexistro todos os contidos mínimos que aseguren a transparencia do proceso (número de asento, datas de ingreso/saída, extracto do contido, etc.). A información do proceso será custodiada por un período mínimo de cinco anos, dende a finalización do programa. Unha vez recibidas as solicitudes e visto que cumpren os requisitos mínimos das mesmas, o equipo técnico realiza a comprobación in situ de que as actuacións para as que solicita a axuda non foron iniciadas emitindo a correspondente “acta de non inicio”.
3. Subsanación de solicitudes. Advertidos erros ou omisións nas solicitudes, poñeráse en coñecemento da entidade ou persoa promotora, coa finalidade de proceder á súa subsanación, establecendo a tal efecto un prazo determinado. De non responder en prazo, procederase ao arquivo da solicitude, entendendo que a promotora desiste do procedemento.
4. Exame e valoración das solicitudes. Unha vez pechado o proceso de recepción de solicitudes, o equipo técnico procederá á súa avaliación, elaborando unha proposta provisional que lle trasladará á xunta directiva. Posteriormente esta procederá á súa revisión e , no caso de ser necesario, o equipo técnico aclarará calquera dúbida sobre a solicitude ou a aplicación dos criterios de valoración.
5. A continuación, a Xunta Directiva emite unha proposta definitiva de proxectos obxecto de financiación, que lle traslada á Consellería do Mar. Ao mesmo tempo, publicarase no taboleiro de anuncios do GALP a “Proposta de resolución definitiva da Xunta Directiva”, cos proxectos susceptibles de obter subvención por orde de puntuación acadada nos criterios de avaliación e diferenciando os proxectos produtivos dos non produtivos. Nesta proposta incídese no seu carácter provisional, o cal non crea ningún dereito a favor das persoas ou entidades solicitantes. A proposta elévase á Dirección Xeral de Desenvolvemento Pesqueiro da Consellería do Mar da Xunta de Galicia, como órgano competente, por delegación, para a resolución da concesión das axudas para proxectos ao abeiro da Orde de Bases pertinente”
6. A resolución definitiva da concesión de axudas, será competencia da Consellería do Mar, a cal comprobará a elixibilidade dos gastos, así como que a documentación e a solicitude se axuste ao procedemento de concesión das axudas. A decisión final será comunicada ás persoas promotoras. A resolución desfavorable non imposibilitará que a persoa ou entidade promotora poida reformular a solicitude e volver a concorrer en novas convocatorias de axuda.
7. Aceptación da axuda. A persoa ou entidade promotora, recibirá a comunicación da aprobación da axuda. Esta poderá expresar a aceptación/non aceptación da axuda á Consellería, mediante o escrito que reciba. De non facelo enténdese que aceptaría a axuda. A renuncia ao procedemento, implicaría o arquivo da solicitude.
8. Execución do proxecto e xustificación. Unha vez que se acepte a axuda a persoa ou entidade promotora deberá poñer en marcha o proxecto xustificando de maneira dilixente os gastos nos que incorreu ao obxecto de comprobar a súa veracidade.
9. Certificación do GALP. Tanto o equipo técnico do Grupo como o Servizo de Auditoría externa, emitirán as correspondentes certificacións dos gastos acometidos pola entidade ou persoa promotora, que serán trasladadas á citada Dirección Xeral da Consellería do Mar, para que as revise e proceda ao pagamento da subvención.
10. Pagamento da subvención. Será competencia da Consellería do Mar, a realización efectiva do pagamento da axuda, na conta designada a tal efecto por parte da persoa ou entidade promotora.

Todas as reunións da xunta directiva estarán documentadas coas correspondentes actas, reflectíndose nas mesmas todas as persoas participantes, as decisións ou acordos adoptados e os motivos de conflito de intereses, de existiren.

FIGURA 4. DIAGRAMA DO PROCESO DE CONCESIÓN DE AXUDAS

Criteria de valoración dos proxectos

Os criterios de valoración ou baremación diferéncianse en función da tipoloxía de proxectos, produtivos e non produtivos. Neste sentido establécense tamén uns límites de axuda que non se poderán superar, en termos porcentuais. En canto ao importe máximo da axuda non se contemplan límites, debido a que poden presentarse proxectos de importante envergadura para o territorio, ou que impliquen a colaboración de varias entidades, que quedarían fóra de establecer límites. Malia todo, cómpre ter en consideración unha serie de excepcións, das cales falaremos a continuación.

TÁBOA 99. LÍMITES DE AXUDAS

	APLICACIÓN DA EDLP	
	PRODUTIVOS	PRODUTIVOS
Importe máximo de axuda	Ilimitado*	Ilimitado*
% máximo de axuda	50% - 80%	50 - 100%

*Os proxectos suxeitos ao regulamento UE nº 1407/2013, relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do tratado ás axudas de mínimos terán como límite os 200.000€.

Cómpre indicar que estes límites e o financiamento das operacións estarán supeditados ás condicións que establece o regulamento de disposicións comúns (RDC 1303/2013) en relación á subvencionabilidade do gasto e a súa durabilidade (art. 65 e seguintes). Respectaranse as disposicións establecidas no regulamento do FEMP, en relación á determinación dos porcentaxes de cofinanciación (Art 94 e seguintes). Por outra banda, tamén se terá en conta o establecido no Regulamento 1407/2013, relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do tratado ás axudas de mínimos.

A regra xeral implicará un tope de financiamento do 50%. Malia todo, teranse en consideración as seguintes excepcións á hora de determinar o grao de financiamento dos proxectos.

- I. En relación aos proxectos produtivos:
 1. A porcentaxe de axuda máxima para este tipo de proxectos ascenderá ao 50% do gasto subvencionable total da operación.
 2. No caso de operacións vinculadas á pesca costeira artesanal a axuda poderá incrementarse ata o 80%.
 3. No caso de confrarías de pescadores ou asociacións profesionais do sector pesqueiro, ou asociacións integradas por ditas entidades, a porcentaxe de axuda non superará o 80%, cando a operación responda aos seguintes criterios: interese ou beneficiario colectivo ou ofrecer acceso público aos seus resultados.
 4. Os proxectos produtivos que se amparen no Regulamento UE nº 1407/2013 da Comisión, do 18 de decembro relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do Tratado ás axudas de mínimos (D.O. L532 do 24/12/2013), aplicaranse as porcentaxes anteriores e limitaranse a un máximo de 200.000€ por promotor durante un período de tres exercicios fiscais.
 5. No caso de proxectos vinculados ás medidas incluídas nos capítulos I, II e IV do título V do Regulamento do FEMP, agás os artigos 66 e 67, debe de xustificarse claramente a súa xestión a escala local. Cando se conceda axuda para estes proxectos respectaranse os criterios establecidos para as medidas en cuestión.
- II. En relación aos proxectos non produtivos:
 1. A porcentaxe de axuda máxima para este tipo de proxectos ascenderá ao 50% do gasto subvencionable total da operación.
 2. A porcentaxe de financiamento poderá ser do 100% cando o proxecto teña interese colectivo, sexa un beneficiario colectivo ou se ofrezca acceso público aos seus resultados.
 3. Os proxectos produtivos que se amparen no Regulamento UE nº 1407/2013 da Comisión, do 18 de decembro relativo á aplicación dos artigos 107 e 108 do Tratado ás axudas de mínimos (D.O. L532 do 24/12/2013), aplicaranse as porcentaxes anteriores e limitaranse a un máximo de 200.000€ por promotor durante un período de tres exercicios fiscais.

A selección de proxectos priorizarase en función da puntuación máis elevada que se obteña en relación a unha serie de criterios. Os mesmos agrúpanse en dous bloques:

- Bloque I: criterios excluíntes
- Bloque II: criterios de valoración

Antes de iniciar a clasificación dos criterios, pola tipoloxía de proxectos, cómpre falar do Bloque I, que son os criterios excluíntes. Estes son tres factores que van a afectar a todos os proxectos e que son criterios que é necesario cumprir tanto no caso dos proxectos produtivos coma dos non produtivos: a viabilidade técnica, económica e financeira; e a coherencia do proxecto coa EDLP.

1. **Viabilidade técnica.** A solicitude de admisión do proxecto virá acompañada dunha documentación que acredite a solvencia do proxecto dende o punto de vista técnico. Terase en conta a experiencia da persoa ou entidade que promove o proxecto na posta en marcha de iniciativas semellantes, os medios humanos e físicos dos que vai a dispor, ou a coherencia do proxecto para a súa posta en marcha. Para acreditar a viabilidade terase en conta información procedente do Plan de Empresa, ou ben outros documentos, anteprojectos, ou memorias de carácter técnico, nos cales conste a posibilidade de poder executar a iniciativa respectando os requirimentos dende o punto de vista normativo (urbanístico, ambiental,...). Este criterio é excluínte, polo cal se requirirá unha puntuación mínima.
2. **Viabilidade económica e financeira.** Revisaranse os criterios de viabilidade económica e financeira, analizando conceptos como a taxa interna de rendibilidade, ou a elaboración de orzamentos de investimentos, contras previsionais de resultados, análise da solvencia ou o risco financeiro, cadro de amortizacións, etc. Cómpre sinalar que algúns dos criterios a ter en conta variarán en función do obxecto

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

do investimento (por exemplo, non precisar o cadro de amortizacións, porque non se contemplan elementos de inmovilizado material). Estes conceptos analizaranse tendo en conta o Plan de Empresa que se presente, así como, aquelas certificacións bancarias que poidan acreditar a solvencia financeira da persoa ou entidade promotora. Para poder acceder ao financiamento do FEMP requirirase unha puntuación mínima, que de non acadarse implicaría a desestimación do proxecto. É necesario puntualizar que no caso dos proxectos non produtivos só se terá en conta a viabilidade financeira do proxecto, podéndoa acreditar co correspondente certificado bancario.

3. **Coherencia do proxecto coa EDLP.** A principal finalidade que figure no proxecto deberá adecuarse aos obxectivos establecidos no Plan de Acción da estratexia, e por tanto, no FEMP. Este criterio é excluínte polo cal, requirirase tamén unha puntuación mínima para que o proxecto obteña financiamento. Terase en conta a coherencia do proxecto en relación ás necesidades e debilidades diagnosticadas no territorio, e en relación ás potencialidades ou oportunidades, que se formularon á hora de realizar o diagnóstico (DAFO). Tamén se verá o seu grao de adaptación aos retos e obxectivos que se definiron na estratexia, así como o reforzo das actividades ou empregabilidade de recursos da zona, a súa horizontalidade, entre outros.

TÁBOA 100. CRITERIOS EXCLUÍNTES NA VALORACIÓN DOS PROXECTOS

PUNTUACIÓNS SOBRE OS CRITERIOS EXCLUÍNTES				
CRITERIOS	PRODUTIVOS		NON PRODUTIVOS	
	MÍNIMA	MÁXIMA	MÍNIMA	MÁXIMA
Viabilidade técnica	3	5	3	5
Viabilidade económica ou financeira	3	5	1	2
Coherencia coa EDLP	3	5	3	5

A continuación pasamos ao Bloque II, que aborda os criterios de valoración en función da tipoloxía de proxectos, proxectos produtivos e non produtivos.

Criteria de valoración para proxectos produtivos

Os criterios fan referencia ás características das persoas ou entidades promotoras, ás características das persoas destinatarias, á creación de emprego, ó impacto que xera o proxecto, ó seu carácter innovador ou integrador, á súa influencia sobre o cambio climático ou á súa capacidade de transferencia. A continuación desglosamos cada un dos criterios, establecendo a puntuación máxima que poden obter. A puntuación máxima conxunta será de 100 puntos.

1. **Características da persoa ou entidade promotora.** Terase en conta factores como a idade ou o xénero da persoa promotora, a procedencia ou vinculación co sector pesqueiro, a súa condición persoal, laboral ou social (que o proxecto sexa promovido por persoas con calquera tipo de discapacidade, persoas en risco de exclusión, persoas paradas de longa duración⁶).

⁶ Persoas que por un período superior a 12 meses se atopan inscritas en procura de emprego nos servizos de emprego estatais, independentemente do perfil de idade ou profesional que acredite)

1. PUNTUACIONES SOBRE A PERSOA OU ENTIDADE PROMOTORA	
CRITERIOS	MÁXIMA
1.1. Persoa/entidade de alta no sector pesqueiro	5
1.2 Persoa con idade igual ou inferior aos 30 anos	5
1.3 Mulleres con idade superior aos 30 anos	3
1.4 Pertenza a colectivos: discapacidade igual ou superior ao 33%, persoas paradas de longa duración ou maiores de 55 anos, emigrantes retornados (máximo 2 puntos por criterio)	6
Puntuación máxima neste apartado	10

2. **Proxectos dirixidos a colectivos prioritarios.** Terase especial consideración cando un proxecto teña como destinatarios dos seus produtos, servizos ou actividades, a unha serie de colectivos, que definimos como prioritarios na estratexia: persoas vinculadas á actividade pesqueira, persoas con calquera tipo de discapacidade ou problemáticas de integración ou exclusión social, persoas paradas de longa duración, persoas emigrantes ou retornadas, maiores (máis de 65 anos, xubilados e pensionistas da seguridades social), mocidade (16 a 29 anos) ou mulleres. Poderase determinar o impacto porcentual que pode supoñer o proxecto en relación a estes colectivos.

2. COLECTIVOS PRIORITARIOS AOS QUE SE ORIENTA O PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
2.1 Persoas que traballan no sector pesqueiro	3
2.2 Persoas discapacitadas ou con problemas de integración ou exclusión social	2
2.3 Mulleres, mocidade, persoas maiores (3 puntos por criterio)	9
2.4 Persoas paradas de longa duración ou persoas paradas maiores de 55 anos	2
Puntuación máxima neste apartado	10

3. **Incidencia sobre a creación de emprego.** A creación de emprego, xunto coa cohesión social das zonas pesqueiras, é a principal finalidade que pretende abordar o FEMP. Os principais factores que determinarán a puntuación neste apartado son: que constitúan novos postos de traballo ou ben que supoña a consolidación de empregos xa existentes. Para o cálculo deste factor teranse en conta o emprego neto xerado, facendo referencia ás unidades de traballo anual (UTA). Cómpre indicar que neste apartado se terá en conta a contía do proxecto, primando na valoración os proxectos de menor contía, fronte ó mesmo número de empregos xerados ou consolidados nos proxectos de maior contía.

3. INCIDENCIA SOBRE A CREACIÓN OU CONSOLIDACIÓN DE EMPREGO	
CRITERIOS	MÁXIMA
3.1 Máis de tres postos de traballo creados	20
3.2 Tres ou menos postos de traballo creados	12
3.3 Máis de tres empregos consolidados	17
3.4 Tres ou menos empregos consolidados	9
Puntuación máxima neste apartado	20

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

4. **Impacto do proxecto.** Terase en conta a capacidade que ten proxecto para colaborar coas entidades do territorio, ou ben para xerar impacto no territorio. Terase en conta que sexa un proxecto en cascada (contemple fases máis ambiciosas do mesmo), o efecto multiplicador do proxecto (que a subministración de inputs para o proxecto derive de empresas da zona), a vinculación a sectores estratéxicos no territorio, a mellora da calidade de vida ou benestar social da poboación que implica, o impacto territorial (reforzando a promoción de iniciativas conxuntas no territorio), o impacto ambiental sobre o territorio (melloras no aproveitamento dos residuos, a eficiencia enerxética, a preservación dos hábitats costeiros, a sostibilidade ambiental do proxecto), ou o impacto sobre o aproveitamento e posta en valor do patrimonio cultural marítimo e pesqueiro.

4. IMPACTO DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
4.1 Efecto multiplicador do proxecto, ou proxecto en cascada	3
4.2 Vinculación do proxecto ao ámbito do mar ou sectores estratéxicos do territorio	4
4.3 Impacto sobre a mellora da calidade de vida e o benestar social	4
4.4 Impacto ambiental do proxecto : recuperación do entorno, xestión de residuos*, utilización de enerxías renovables, implantación eficiencia enerxética no uso da auga ou enerxía (3 puntos por criterio)	6
4.5 Impacto sobre o aproveitamento e posta en valor do patrimonio marítimo pesqueiro	4
Puntuación máxima neste apartado	20

* Debe supoñer unha mellora máis alá das esixencias de xestión de residuos que se contemplan por lei.

5. **Carácter innovador do proxecto.** O carácter innovador non implica só as innovacións tecnolóxicas, senón tamén aquelas transformacións que se dan en relación á maneira de facer as cousas, isto é, nos procesos. Revisaranse os seguintes factores: que o proxecto sexa unha actividade innovadora ou inexistente no territorio; que implique unha innovación ou integración de TIC na cadea vertical da pesca ou noutros sectores estratéxicos da economía local; ou que supoña unha innovación nas prácticas e condicións de traballo e seguridade da poboación pesqueira.

5. CARÁCTER INNOVADOR DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
5.1 Actividade innovadora ou inexistente no territorio	4
5.2 Innovación ou incorporación de TIC na cadea vertical da pesca	4
5.3 Innovación ou incorporación de TIC noutros sectores	2
5.4 Innovación en materia de prácticas, seguridade, saúde e hixiene no traballo da pesca	2
Puntuación máxima neste apartado	10

6. **Incidencia na mitigación e adaptación ao cambio climático e transición a unha economía de baixas emisións de carbono.** Este proxecto incide no impacto ambiental sobre o territorio, se ben neste caso, falamos de medias concretas que se formularían no marco do proxecto. Teríanse en conta, factores como que o mesmo contemple o emprego de enerxías renovables, medidas de mellora ou certificación da eficiencia enerxética, a adquisición de bens, equipos de consumo eficiente, a xestión adecuada de residuos ou emprego dos descartes, que sexan proxectos que aborden a investigación ou xeración de enerxía a partir das correntes mariñas ou os biocombustibles mariños.

6. INCIDENCIA NA MITIGACIÓN E ADAPTACIÓN AO CAMBIO CLIMÁTICO	
CRITERIOS	MÁXIMA
6.1 Utilización de enerxías limpas ou renovables	2
6.2 Utilización de equipamentos, bens de equipo ou instalacións eficientes enerxeticamente	2
6.3 Implica a investigación sobre estas materias (xeración de enerxía maremotriz, biocombustibles mariños)	2
Puntuación máxima neste apartado	5

7. **Carácter integrador do proxecto.** Este apartado centraríase en valorar a capacidade que ten o proxecto para integrar vertical ou horizontalmente a actividade do sector pesqueiro (conexión da produción – valorización – transformación – comercialización) ou doutros sectores. Tamén a capacidade para fomentar estratexias de cooperación e colaboración con outras entidades como centros de investigación, formación, universidades,... Por último ver se o proxecto recolle a conexión entre a zona desfavorecida onde se promove e a súa conexión cara un mercado potencial ou incipiente, ou mercados de proximidade.

7. CARÁCTER INTEGRADOR DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
7.1 Integra vertical ou horizontalmente actividades do sector pesqueiro	4
7.2 Integra vertical ou horizontalmente actividades doutros sectores	3
7.3 Cooperación ou colaboración entre entidades do territorio, ou aproveitamento conxunto de recursos do mesmo	3
7.4. Colaboración con centros de investigación, formación, universidades, ou establecemento de redes, sinerxías entre entidades	2
7.5 Conexión cun mercado incipiente, ou mercados de proximidade	2
Puntuación máxima neste apartado	10

8. **Capacidade de transferencia do proxecto.** O último criterio que se valoraría sería a indicación que da a persoa ou entidade promotora en relación á capacidade que ten o proxecto para ser exportado a outros lugares do territorio, ou ben de fóra do territorio.

8. CAPACIDADE DE TRANSFERENCIA NO TERRITORIO	
CRITERIOS	MÁXIMA
8.1 Capacidade de transferencia no territorio	3
8.2 Capacidade de transferencia fóra do territorio	2
Puntuación máxima neste apartado	5

Cráterios de valoración para proxectos non produtivos

Os cráterios para os proxectos non produtivos son similares aos cráterios para os proxectos produtivos, se ben non se inclúen cráterios referentes ás características da persoa ou entidade promotora, ou ben á incidencia do proxecto sobre a creación de emprego, derivado da súa natureza. A puntuación máxima que se pode obter é de 100 puntos.

1. **Características da entidade promotora.** Terase en conta a cooperación entre as entidades do territorio á hora de presentar o proxecto, co obxectivo de fomentar o traballo en rede, aproveitar conxuntamente os recursos, e fomentar a gobernanza, a cooperación e a colaboración entre as mesmas. O criterio a empregar será o número ou tipoloxía de entidades que agrupe o proxecto, tendo en consideración tamén o seu carácter estruturante, isto é, a porcentaxe de representación destas entidades en relación ano número total das que hai na zona.

1. PUNTUACIÓNS SOBRE A ENTIDADE PROMOTORA	
CRITERIOS	MÁXIMA
1.1. Puntuación en función do número entidades promotoras (concellos, confrarías, asociacións do sector pesqueiro ou declaradas de utilidade pública) ou carácter estruturante das mesmas (porcentaxe que supoñen sobre o conxunto do territorio)	15
1.2 Puntuación en función da tipoloxía de entidade: Que implique a asociación de entidades do sector pesqueiro, marisqueiro ou acuícola: 5 puntos Mancomunidades de concellos, consorcios ou outros entes supramunicipais: 5 puntos Entidades declaradas de interese público: 3 puntos	5
Puntuación máxima neste apartado	15

2. **Proxecto dirixido a colectivos prioritarios identificados polo grupo.** Neste caso a información e a mesma, independentemente de si o proxecto é produtivo ou non produtivo.

2. COLECTIVOS PRIORITARIOS AOS QUE SE ORIENTA O PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
2.1 Persoas que traballan no sector pesqueiro	4
2.2 Persoas discapacitadas ou con problemas de integración ou exclusión social	4
2.3 Mulleres, mocidade, persoas maiores (3 puntos por criterio)	9
2.4 Persoas paradas de longa duración ou persoas paradas maiores de 55 anos	3
Puntuación máxima neste apartado	15

3. **Impacto sobre o territorio e a poboación costeira.** Refírese ao impacto sobre a poboación a escala local ou da zona costeira, ou tamén á influencia que pode ter sobre un determinado sector. Cómpre ter en conta si o proxecto se dirixe á totalidade da poboación, á poboación dun sector, ou á comunidade educativa. Un criterio a valorar é a incidencia do proxecto no sector pesqueiro, ou nun sector que se considera estratéxico para a zona costeira, como por exemplo, o do turismo. Tamén se valorará o impacto sobre a calidade de vida e o benestar social da poboación costeira, o impacto ambiental, o aproveitamento e posta en valor do patrimonio, ou a relación coas tecnoloxías da información e a comunicación.

3. IMPACTO DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
3.1 Poboación beneficiada da zona costeira coa posta en marcha do proxecto: • Proxecto destinado a toda a poboación da zona costeira: 6 • Proxecto destinado a toda a comunidade pesqueira: 3 • Proxecto destinado á comunidade educativa: 3	6
3.2 Vinculación do proxecto ao ámbito do mar ou sectores estratéxicos do territorio	5
3.3 Impacto sobre a mellora da calidade de vida e o benestar social	5
3.4 Impacto ambiental do proxecto : recuperación do entorno, xestión de residuos, utilización de enerxías renovables, implantación eficiencia enerxética no uso da auga ou enerxía (3 puntos por criterio)	5
3.5 Impacto sobre o aproveitamento e posta en valor do patrimonio marítimo pesqueiro	5
3.6 Proxecto que implica unha mellora ou adquisición de coñecementos en TIC ou alfabetización dixital	5
Puntuación máxima neste apartado	20

4. **Carácter innovador do proxecto.** Teranse en conta os criterios para proxectos produtivos.

4. CARÁCTER INNOVADOR DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
4.1 Actividade innovadora ou inexistente no territorio	5
4.2 Innovación ou incorporación de TIC na cadea vertical da pesca	5
4.3 Innovación ou incorporación de TIC noutros sectores	3
4.4 Innovación en materia de prácticas, seguridade, saúde e hixiene no traballo da pesca	3
Puntuación máxima neste apartado	13

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

5. **Incidencia medioambiental do proxecto.** Terase en conta se o proxecto está relacionado coa biodiversidade e conservación de hábitats ou recursos; o emprego de enerxías renovables e/ou a mellora da eficiencia enerxética, co fin de contribuír á conservación do medio ambiente, á adaptación e mitigación do cambio climático ou á necesidade dunha transición cara unha economía que diminúa as emisións de carbono.

5. INCIDENCIA NA ADAPTACIÓN E MITIGACIÓN DO CAMBIO CLIMÁTICO	
CRITERIOS	MÁXIMA
5.1 Utilización de enerxías limpas ou renovables	2
5.2 Utilización de equipamentos, bens de equipo ou instalacións eficientes enerxeticamente	2
5.3 Implica a investigación sobre estas materias relacionadas con este ámbito	2
5.4 Implica a restauración, conservación, preservación ou posta en valor de hábitats e ecosistemas da zona costeira	3
5.5 Atende á mellora da paisaxe	2
Puntuación máxima neste apartado	10

6. **Carácter integrador do proxecto.** Valorarase o grao de incidencia do proxecto na integración de actividades do sector pesqueiro ou sectores estratéxicos do territorio. Tamén o establecemento de redes de colaboración entre entidades e institucións do territorio e de fóra. Por último valorarase a integración con centros de investigación, formación, universidade, etc., ou a colaboración con entidades de fóra do territorio e integración en redes ou proxectos transnacionais.

6. CARÁCTER INTEGRADOR DO PROXECTO	
CRITERIOS	MÁXIMA
6.1 Integración vertical ou horizontalmente actividades do sector pesqueiro	4
6.2 Integración vertical ou horizontalmente actividades doutros sectores	3
6.3 Cooperación ou colaboración entre entidades do territorio, ou aproveitamento conxunto de recursos do mesmo	3
6.4. Colaboración con centros de investigación, formación, universidades, ou establecemento de redes, sinerxías entre entidades	2
6.5 Colaboración con entidades de fóra do territorio ou integración en redes ou proxectos transnacionais.	2
Puntuación máxima neste apartado	10

7. **Capacidade de transferencia do proxecto.** Terase en conta a capacidade de modelización que ten o proxecto para ser exportado a outros ámbitos ou territorios.

7. CAPACIDADE DE TRANSFERENCIA NO TERRITORIO	
CRITERIOS	MÁXIMA
7.1 Capacidade de transferencia no territorio	3
7.2 Capacidade de transferencia fóra do territorio	2
Puntuación máxima neste apartado	5

Matriz de valoración de proxectos

Unha vez que se realizou a correspondente valoración nos diferentes criterios, é necesario asignar a porcentaxe de axuda que lle vai a corresponder a cada proxecto que sexa seleccionado, tendo en consideración a regra xeral, ou as excepcións que comentábamnos anteriormente. Para iso existen uns intervalos de puntuación que determinarán a cantidade de axuda, en función do investimento total que se realice, realizadas as correspondentes deducións e elementos non financiábles.

INTERVALOS DE PUNTUACIÓN PROXECTOS					
PRODUCTIVOS			NON PRODUCTIVOS		
INTERVALO DE PUNTUACIÓN	REGRA XERAL	EXCEPCIÓNS	INTERVALO DE PUNTUACIÓN	REGRA XERAL	EXCEPCIÓNS
De 20 a 25 puntos	25%	40%	De 20 a 25 puntos	25%	50%
De 26 a 30 puntos	30%	48%	De 26 a 30 puntos	30%	60%
De 31 a 35 puntos	35%	56%	De 31 a 35 puntos	35%	70%
De 36 a 40 puntos	40%	64%	De 36 a 40 puntos	40%	80%
De 41 a 50 puntos	45%	72%	De 41 a 50 puntos	45%	90%
Máis de 50 puntos	50%	80%	Máis de 50 puntos	50%	100%

Cadro resumo proxectos produtivos

ID	CRITERIOS DE VALORACIÓN PROXECTOS PRODUTIVOS	MÍNIMA	MÁXIMA
0	CRITERIOS EXCLUÍNTES	9	15
0.1	Viabilidade técnica	3	5
0.2	Viabilidade económica ou financeira	3	5
0.3	Coherencia coa EDLP	3	5
1	PERSOA OU ENTIDADE PROMOTORA	0	10
1.1	Persoa/entidade de alta no sector pesqueiro		5
1.2	Persoa con idade igual ou inferior aos 30 anos		5
1.3	Mulleres con idade superior aos 30 anos		3
1.4	Pertenza a colectivos: discapacidade igual ou superior ao 33%, persoas paradas de longa duración ou maiores de 55 anos, emigrantes retornados (máximo 2 puntos por criterio)		6
2	COLECTIVOS PRIORITARIOS AOS QUE SE ORIENTA O PROXECTO	0	10
2.1	Persoas que traballan no sector pesqueiro		3
2.2	Persoas discapacitadas ou con problemas de integración ou exclusión social		2
2.3	Mulleres, mocidade, persoas maiores (3 puntos por criterio)		9
2.4	Persoas paradas de longa duración ou maiores de 55 anos		2
3	INCIDENCIA SOBRE A CREACIÓN OU CONSOLIDACIÓN DE EMPREGO	0	20
3.1	Máis de tres postos de traballo creados		20
3.2	Tres ou menos postos de traballo creados		12
3.3	Máis de tres empregos consolidados		17
3.4	Tres ou menos empregos consolidados		9
4	IMPACTO DO PROXECTO	0	15
4.1	Efecto multiplicador do proxecto, ou proxecto en cascada		3
4.2	Vinculación do proxecto ao ámbito do mar ou sectores estratégicos do territorio		4
4.3	Impacto sobre a mellora da calidade de vida e o benestar social		4
4.4	Impacto ambiental do proxecto : recuperación do entorno, xestión de residuos, utilización de enerxías renovables, implantación eficiencia enerxética no uso da auga ou enerxía (3 puntos por criterio)		6
4.5	Impacto sobre o aproveitamento e posta en valor do patrimonio marítimo pesqueiro		4

ID	CRITERIOS DE VALORACIÓN PROXECTOS PRODUTIVOS	MÍNIMA	MÁXIMA
5	CARÁCTER INNOVADOR DO PROXECTO	0	10
5.1	Actividade innovadora ou inexistente no territorio		4
5.2	Innovación ou incorporación de TIC na cadea vertical da pesca		4
5.3	Innovación ou incorporación de TIC noutros sectores		2
5.4	Innovación en materia de prácticas, seguridade, saúde e hixiene no traballo da pesca		2
6	INCIDENCIA NA ADAPTACIÓN E MITIGACIÓN DO CAMBIO CLIMÁTICO	0	5
6.1	Utilización de enerxías limpas ou renovables		2
6.2	Utilización de equipamentos, bens de equipo ou instalacións eficientes enerxéticamente		2
6.3	Implica a investigación sobre estas materias (xeración de enerxía maremotriz, biocombustibles mariños)		2
7	CARÁCTER INTEGRADOR DO PROXECTO	0	10
7.1	Integración vertical ou horizontalmente actividades do sector pesqueiro		4
7.2	Integración vertical ou horizontalmente actividades doutros sectores		3
7.3	Cooperación ou colaboración entre entidades do territorio, ou aproveitamento conxunto de recursos do mesmo		3
7.4	Colaboración con centros de investigación, formación, universidades, ou establecemento de redes, sinerxías entre entidades		2
7.5	Conexión cun mercado incipiente, ou mercados de proximidade		2
8	CAPACIDADE DE TRANSFERENCIA NO TERRITORIO	0	5
8.1	Capacidade de transferencia no territorio		3
8.2	Capacidade de transferencia fóra do territorio		2
	PUNTUACIÓN TOTAL	9	100

Cadro resumo proxectos non produtivos

ID	CRITERIOS DE VALORACIÓN PROXECTOS NON PRODUTIVOS	MÍNIMA	MÁXIMA
0	CRITERIOS EXCLUÍNTES	9	12
0.1	Viabilidade técnica	3	5
0.2	Viabilidade económica ou financeira	1	2
0.3	Coherencia coa EDLP	3	5
1	ENTIDADE PROMOTORA	0	15
1.1	Entidade promotora		15
1.2	Tipoloxía de entidade		5
2	COLECTIVOS PRIORITARIOS AOS QUE SE ORIENTA O PROXECTO	0	15
2.1	Persoas que traballan no sector pesqueiro		4
2.2	Persoas discapacitadas ou con problemas de integración ou exclusión social		4
2.3	Mulleres, mocidade, persoas maiores (3 puntos por criterio)		9
2.4	Persoas paradas de longa duración ou persoas paradas maiores de 55 anos		3
3	IMPACTO DO PROXECTO	0	20
3.1	Poboación beneficiada		6
3.2	Vinculación do proxecto ao ámbito do mar ou sectores estratéxicos do territorio		5
3.3	Impacto sobre a mellora da calidade de vida e o benestar social		5
3.4	Impacto ambiental do proxecto		5
3.5	Impacto sobre o aproveitamento e posta en valor do patrimonio marítimo pesqueiro		5
3.5	Impacto TIC		5
4	CARÁCTER INNOVADOR DO PROXECTO	0	13
4.1	Actividade innovadora ou inexistente no territorio		5
4.2	Innovación ou incorporación de TIC na cadea vertical da pesca		5
4.3	Innovación ou incorporación de TIC noutros sectores		3
4.4	Innovación en materia de prácticas, seguridade, saúde e hixiene no traballo da pesca		3

ID	CRITERIOS DE VALORACIÓN PROXECTOS NON PRODUCTIVOS	MÍNIMA	MÁXIMA
5	INCIDENCIA NA ADAPTACIÓN E MITIGACIÓN DO CAMBIO CLIMÁTICO	0	10
5.1	Utilización de enerxías limpas ou renovables		2
5.2	Utilización de equipamentos, bens de equipo ou instalacións eficientes enerxeticamente		2
5.3	Implica a investigación sobre estas materias deste ámbito		2
5.4	Implica a restauración, conservación, preservación ou posta en valor de hábitats e ecosistemas da zona costeira		3
5.5	Atende á mellora da paisaxe		2
6	CARÁCTER INTEGRADOR DO PROXECTO	0	10
6.1	Integración vertical ou horizontalmente actividades do sector pesqueiro		4
6.2	Integración vertical ou horizontalmente actividades doutros sectores		3
6.3	Cooperación ou colaboración entre entidades do territorio, ou aproveitamento conxunto de recursos do mesmo		3
6.4	Colaboración con centros de investigación, formación, universidades, ou establecemento de redes, sinerxías entre entidades		2
6.5	Colaboración con entidades de fóra do territorio ou integración en redes ou proxectos transnacionais.		2
7	CAPACIDADE DE TRANSFERENCIA NO TERRITORIO	0	5
7.1	Capacidade de transferencia no territorio		3
7.2	Capacidade de transferencia fóra do territorio		2
PUNTUACIÓN TOTAL		9	100

CAPÍTULO 9

SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN

9.1. SISTEMA DE INDICADORES

Á hora de elaborar a estratexia definíronse maiormente indicadores de realizacións para dar conta do seguimento na execución das medidas. A estrutura de indicadores caracterízase pola súa alta desagregación a nivel de actividades, sectores e individuos. Esta tipoloxía de indicadores permite unha análise máis accesible en función dos datos que pode obter o Grupo, que procederán fundamentalmente da información obtida co seguimento dos proxectos, a través das diferentes aplicacións.

Debido ao seu elevado número (máis de 160) optouse por realizar un agrupamento dos mesmos nunha serie de categorías transversais, que derivan fundamentalmente de dar cumprimento ás principais prioridades e obxectivos que establece o Fondo Europeo Marítimo e de Pesca e o conxunto de políticas comunitarias (PPC e PMI fundamentalmente).

A continuación facemos relación ás áreas de agregación de indicadores que se estableceron, realizando unha breve descrición de en que consisten e expoñendo nunha serie de táboas a asociación de indicadores a obxectivos e liñas de actuación. Tamén se reflicten cales son os resultados que se esperan. Coa información individualizada dos indicadores obtemos unha análise fundamentalmente cuantitativa. Con esta información agregada o que pretendemos é ver tendencias, ou realizar unha análise evolutiva de carácter máis cualitativo.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

As áreas de agregación son as seguintes:

Indicador agregado 1: Creación e consolidación de emprego.

Ao marxe das disposicións específicas que establece o FEMP, en relación ao seguimento específico deste indicador, realizouse un exercicio de agrupación que dese conta deste indicador no conxunto de obxectivos da estratexia, nos que se contempla a xeración de emprego, a través de investimentos de carácter produtivo, os destinados a tal fin. Esta é a principal preocupación do GALP, na súa estratexia, polo cal é o primeiro elemento de análise que hai que ter en conta á hora de implementar a estratexia. Este indicador aparece reflectido na práctica maioría de liñas de actuación. Temos que indicar que facemos referencia á creación de emprego, pero tamén á súa consolidación. Terase en consideración a información de análise en función de criterios de xénero e idade.

INDICADOR AGREGADO 1: CREACIÓN E CONSOLIDACIÓN DE EMPREGO				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.2	Anual	Preténdese incrementar de maneira sostida o número de persoas contratadas ou con emprego consolidado durante todo o período, prestando unha atención especial á contratación de mulleres e persoas novas. Contémplase este seguimento en todos os obxectivos e liñas, agás o 5, se ben se fará un seguimento específico do emprego vinculado á actividade pesqueira (pesca, marisqueo, acuicultura e transformación) e á actividade turística relacionada coa anterior.
	1.1.2	1.1.2.2	Anual	
	1.2.1	1.2.1.2	Anual	
	1.2.2	1.2.2.2	Anual	
2	2.1.1	2.1.1.2	Anual	
	2.2.1	2.2.1.2	Anual	
	2.2.2	2.2.2.2	Anual	
	2.2.3	2.2.3.2	Anual	
3	2.2.4	2.2.4.2	Anual	
	3.1.1	3.1.1.2	Anual	
	3.1.2	3.1.2.2	Anual	
	3.2.1	3.2.1.2	Anual	
4	3.3.1	3.3.1.2	Anual	
	4.1.1	4.1.1.2	Anual	
	4.1.2	4.1.2.2	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.2	Anual	

Indicador agregado 2: Creación e consolidación de empresas/iniciativas e produtos.

Do mesmo xeito que no caso anterior, tentarase facer un seguimento pormenorizado do número de empresas que se creen ou consoliden ao abeiro do programa de axudas. Este indicador está directamente relacionado co anterior, polo cal tamén se terá en conta a tipoloxía de empresa (Persoa física ou xurídica) e as condicións do promotor/a de ser posible.

Tamén se fai referencia á creación de novas iniciativas ou produtos, sobre todo se falamos de proxectos de novos aproveitamentos, aproveitamento de residuos, enerxéticos, en liñas coas prioridades establecidas en relación ao crecemento azul nas actividades pesqueiras.

INDICADOR AGREGADO 2: CREACIÓN E CONSOLIDACIÓN DE EMPRESAS/INICIATIVAS E PRODUTOS				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.1	Anual	Preténdese definir unha tendencia ascendente na constitución e consolidación de iniciativas empresariais, abordando tamén os proxectos que supoñan a consolidación por reagrupamento ou concentración de empresas. Atenderase tamén de maneira especial ao sector de actividade (actividades na cadea vertical da pesca ou diversificación cara o turismo). Tentarase incrementar, de maneira paulatina, o número de iniciativas que supoñan novos aproveitamentos (novas especies, descartes, etc) ou novos procesos de transformación e valor engadido dos produtos pesqueiros (cadea vertical). Tentarase incrementar a diversificación do sector pesqueiro cara as actividades de turismo, principalmente o turismo mariñeiro, e ver tamén as iniciativas promovidas dende o sector turístico para valorizar as producións pesqueiras.
		1.1.1.8	Anual	
		1.1.1.9	Anual	
	1.1.2	1.1.2.1	Anual	
		1.1.2.8	Anual	
	1.2.1	1.2.1.1	Anual	
	1.2.2	1.2.2.1	Anual	
2	2.1.1	2.1.1.1	Anual	
		2.1.1.3	Anual	
		2.1.1.6	Anual	
		2.2.1.1	Anual	
	2.2.2	2.2.1.3	Anual	
		2.2.1.7	Anual	
		2.2.2.1	Anual	
		2.2.3.1	Anual	
		2.2.3.7	Anual	
		2.2.3.8	Anual	
2.2.3	2.2.3.9	Anual		
	2.2.4.1	Anual		
	2.2.4	2.2.4.3	Anual	
3	3.1.1	2.2.4.6	Anual	
		3.1.1.1	Anual	
	3.1.2	3.1.2.1	Anual	
	3.2.1	3.2.1.1	Anual	
	3.3.1	3.3.1.1	Anual	
	4	4.1.1	4.1.1.1	Anual
4.1.2		4.1.2.1	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.1	Anual	
		6.1.1.16	Anual	

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Indicador agregado 3: Creación, adaptación de infraestruturas, equipamentos e espazos.

Para contribuír á mellora dos sectores económicos na zona costeira é necesario dispoñer dunha serie de infraestruturas e espazos, que posibilitarán o desenvolvemento endógeno das propias actividades (instalacións, equipamentos, infraestruturas para o sector pesqueiro ou turístico principalmente), ou ben dun beneficio social (actuacións no entorno) que incidirá na dinamización das actividades económicas, de maneira indirecta.

INDICADOR AGREGADO 3: CREACIÓN, ADAPTACIÓN DE INFRAESTRUTURAS, EQUIPAMENTOS E ESPAZOS				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.3	Anual	Incrementar o número de iniciativas relacionadas con infraestruturas, equipamentos, servizos, etc. relacionados coas actividades pesqueiras, principalmente nos ámbitos de tratamento de residuos, investigación, identificación, trazabilidade e comercialización das producións pesqueiras, ou no ámbito do aproveitamento enerxético (crecemento azul). Acadar un incremento do número de iniciativas relacionadas coa conservación do patrimonio e os espazos naturais, vendo a súa vinculación coas actividades pesqueiras e turísticas. Aumentar paulatinamente as iniciativas que supoñan a valorización dos produtos pesqueiros e patrimoniais como referentes para a actividade turística.
		1.1.2.3	Anual	
	1.1.2	1.1.2.4	Anual	
		1.1.2.5	Anual	
		1.1.2.12	Anual	
	1.2.1	1.2.1.3	Anual	
		1.2.2.6	2018	
		1.2.2.8	2018	
	1.2.2	1.2.2.10	Anual	
		1.2.2.11	Bianual	
		1.2.2.12	Anual	
		1.2.2.13	Bianual	
		2	2.1.1	
2.1.1.5	Anual			
2.2.1.4	Anual			
2.2.1	2.2.1.5		Anual	
	2.2.1.6		Anual	
	2.2.1.8		Anual	
	2.2.1.9		Anual	
	2.2.2.3		Anual	
2.2.2	2.2.2.4		2018	
	2.2.2.5		2020	
	2.2.2.6		2017	
	2.2.3.3		Anual	
2.2.3	2.2.3.5		Anual	
	2.2.4.5	Anual		
2.2.4	2.2.4.7	Anual		
	2.2.4.8	Anual		
	2.2.4.11	Anual		
3	3.1.2	3.1.2.6	Anual	
		3.1.2.7	Período	
		3.1.2.8	Anual	
		3.1.2.9	Bianual	
		3.1.2.10	Bianual	
		3.1.2.11	Bianual	
		3.1.2.12	Período	

INDICADOR AGREGADO 3: CREACIÓN, ADAPTACIÓN DE INFRAESTRUTURAS, EQUIPAMENTOS E ESPAZOS

OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
		3.2.1.3	Anual	
	3.2.1	3.2.1.4	Anual	
		3.2.1.5	Anual	
		3.2.1.6	Anual	
		3.2.1.7	Anual	
	3.2.2	3.2.2.1	Anual	
		3.2.2.2	2018	
		3.2.2.3	Bianual	
	3.3.1	3.3.1.3	Anual	
		3.3.1.4	Anual	
		3.3.1.5	Anual	
4	4.1.1	4.1.1.3	Anual	
		4.1.1.4	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.11	Anual	

Indicador agregado 4: Accións de formación, divulgación e asesoramento.

Este indicador céntranse fundamentalmente en dúas áreas, que son a formación e o asesoramento e a divulgación. Falamos entón de mellorar a cohesión social da zona costeira (divulgación) e de reforzar a gobernanza do sector pesqueiro (formación), principalmente porque imos incidir en dous tipos de públicos: a poboación da zona costeira e os profesionais e as profesionais do sector pesqueiro ou turístico. Estas actividades contribuirán directamente a mellorar a rendibilidade social e económica das zonas pesqueiras, xa que estamos a falar de actuacións que abarcan o conxunto de ámbitos que aborda a estratexia (o pesqueiro, o turístico, o ambiental e o patrimonial). Para a análise temos en conta o número de accións e os públicos, desagregados por xénero, idade, e sector de actividade ou condición social, se é posible.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

INDICADOR AGREGADO 4: ACCIÓNS DE FORMACIÓN, DIVULGACIÓN E ASESORAMENTO				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.1	1.1.1.4	Bianual	Preténdese incrementar o número de accións formativas e de divulgación, relacionadas co potencial dos produtos e actividades pesqueiras e o conxunto de recursos do territorio. No sector pesqueiro ou turístico pretenderase reforzar a súa gobernanza e capacidades para mellorar profesionalmente as súas actividades. En canto á poboación, tentarase facer esta máis permeable cara o consumo de produtos, actividades e servizos relacionados coas susoditas actividades.
		1.1.1.5	Anual	
		1.1.1.6	Anual	
		1.1.1.7	Anual	
	1.1.2	1.1.2.7	Anual	
		1.1.2.9	Anual	
		1.1.2.10	Anual	
	1.2.1	1.1.2.11	Anual	
		1.2.1.4	Anual	
		1.2.1.5	Anual	
	1.2.2	1.2.2.3	Anual	
		1.2.2.4	Anual	
		1.2.2.5	Anual	
		1.2.2.7	Anual	
		1.2.2.9	Anual	
2	2.1.1	2.1.1.7	Anual	
		2.1.1.8	Anual	
	2.2.2	2.2.2.7	Anual	
		2.2.2.8	Anual	
		2.2.2.9	Anual	
		2.2.2.10	Anual	
	2.2.3	2.2.3.4	Anual	
2.2.3.6		Anual		
2.2.4	2.2.4.4	Anual		
3	3.1.1	3.1.1.3	Anual	
		3.1.1.4	Anual	
		3.1.1.5	Anual	
		3.1.1.6	Anual	
	3.1.2	3.1.2.3	Anual	
		3.1.2.4	Anual	
		3.1.2.5	Anual	
	3.3.1	3.3.1.6	Anual	
		3.3.1.7	Anual	
	4	4.1.1	4.1.1.7	Anual
4.1.1.8			Anual	
4.1.1.9			Anual	
4.1.1.10			Anual	
4.1.2		4.1.2.3	Anual	
		4.1.2.4	Anual	
		4.1.2.6	Anual	
		4.1.2.7	Anual	
		4.1.2.9	Anual	
		4.1.2.9	Anual	
5	5.1.1	5.1.1.3	Anual	
		6.1.1.7	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.8	Anual	
		6.1.1.15	Anual	

Indicador agregado 5: Novas tecnoloxías e innovacións

A innovación é un factor de suma importancia á hora de dinamizar os territorios. Un feito constatado é a condicionalidade deste factor para a recepción de fondos e programas europeos, tendo como un claro exemplo o deseño da Estratexia de Especialización Intelixente, como un filtro que condiciona o acceso ao financiamento.

INDICADOR AGREGADO 5: NOVAS TECNOLOXÍAS E INNOVACIÓNS				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.1.2	1.1.2.6	Bianual	Preténdese aumentar o número de iniciativas innovadoras ou que impliquen a utilización de novas tecnoloxías, con carácter específico, nas actividades de venda directa e xestión dos produtos pesqueiros, co fin de incrementar e facilitar a súa comercialización, acadando unha maior visibilización e posicionamento que refrende as potencialidades dos produtos.
	1.2.1	1.2.1.7	Anual	
	4.1.1	4.1.1.5	Anual	
		4.1.1.6	Anual	
4	4.1.2	4.1.2.5	Período	Tamén acadar un maior aproveitamento dos recursos patrimoniais, utilizando o potencial das súas tecnoloxías para a fondar no coñecemento dos recursos e a súa valorización.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Indicador agregado 6. Accións de dinamización e participación.

Estes indicadores reforzarán o papel que ten a comunidade local na mellora da súa gobernanza e o desenvolvemento da zona pesqueira, a través da dinamización e o reforzo da participación. A EDLP mantén un enfoque ascendente, que analizaremos en función do número de iniciativas que se promoven para reforzar o papel das entidades e persoas que se relacionan coa zona costeira.

Pretenderase atender tamén á necesidade de reforzar a cooperación, como elemento condutor para a mellora do desenvolvemento da zona costeira, pero tamén para afianzar o establecemento de redes de colaboración de carácter estable.

INDICADOR AGREGADO 6: ACCIÓNS DE DINAMIZACIÓN E PARTICIPACIÓN				
OBX. ESTRATEX.	LIÑA ACTUACIÓN	INDICADOR	PERÍODO	RESULTADOS ESPERADOS
1	1.2.1	1.2.1.6	Anual	
2	2.2.4	2.2.4.9	Anual	
		2.2.4.10	Anual	
4	4.1.2	4.1.2.8	Anual	
5	5.1.1	5.1.1.1	Anual	Os principais resultados tradúcense na existencia e sostibilidade dos propios procesos de participación do conxunto de axentes económicos, sociais, institucionais da zona costeira. Para isto é necesario cuantificar, os espazos e accións de dinamización e participación, así como os públicos para ver a representatividade sectorial (pesqueira, pública, económica ou social).
		5.1.1.2	Anual	
		5.1.1.4	Anual	
		5.1.1.5	Anual	
6	6.1.1	6.1.1.3	Anual	Establecer liñas de cooperación estables con outras entidades ou territorio, é outro dos resultados esperados, tanto entre os propios Grupos de acción local, como con outras redes ou calquera tipo de institucións ou entidades.
		6.1.1.4	Anual	
		6.1.1.5	Anual	
		6.1.1.6	Anual	
		6.1.1.9	Anual	
		6.1.1.10	Anual	
		6.1.1.12	Anual	
		6.1.1.13	Anual	
		6.1.1.14	Período	

9.2-9.3. PLAN DE SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN

Introdución

O regulamento de disposicións comúns (Regulamento UE 1303/2013 do Parlamento e o Consello) indica que as estratexias locais de desenvolvemento do sector pesqueiro deben incluír disposicións específicas de cara á súa avaliación (art. 33.1.f). Do mesmo xeito, establece no artigo seguinte, no apartado g, “que se realizará un seguimento da posta en práctica da estratexia... e das operacións subvencionadas e levar a cabo actividades de avaliacións específicas vinculadas a esa estratexia”.

Co obxectivo de realizar un adecuado seguimento do cumprimento da EDLP, fórmase un Plan de Avaliación da mesma, que será responsabilidade de execución do Grupo. Este plan deberá ser coherente co sistema de seguimento xenérico que se estableza por parte da autoridade de xestión, para a avaliación conxunta do Programa.

Para dar cumprimento ao disposto anteriormente, cómpre diferenciar no proceso de avaliación dúas vertentes:

1. A avaliación externa, que contempla o propio programa ante a Autoridade de Xestión ou Organismo Intermedio de Xestión. Esta avaliación estará supeditada aos requirimentos que se establezan por parte do Ministerio e a Consellería do Mar, de cara a dar cumprimento ao establecido no entramado de disposicións normativas das políticas comunitarias (PPC e PMI fundamentalmente) e dos diferentes programas (FEMP e fondos EIE). Esta avaliación dará conta da execución agregada do conxunto de EDLP, que se implementa en relación ao Programa Operativo do FEMP, para o período 2014-2020. Para isto responderase ao conxunto de indicadores de avaliación que se soliciten, facéndoo polos medios e procedementos pautados. Darase conta da información relativa á xestión do GALP e do programa de axudas, tendo en conta información económico-financeira, administrativa e estatística dos expedientes que se tramiten.
2. A avaliación interna, é una avaliación que afonda na execución da EDLP, indo máis alá da análise de indicadores concretos que se abordan no apartado anterior. Esta avaliación, preténdese facer partindo dunha metodoloxía de traballo que coordine a visión cuantitativa coa visión cualitativa, afondando na análise da eficacia e o impacto na posta en marcha da estratexia. Para isto realízase una proposta que aúna o carácter participativo que se mantivo á hora da elaboración da propia estratexia.

Obxectivos da avaliación

O principal obxectivo reside en avaliar a execución da EDLP, atendendo a como se está implementando o programa de axudas e o funcionamento do propio GALP. Podemos indicar que deste obxectivo principal se derivarían uns obxectivos específicos que se centrarían en:

1. Avaliar a repercusión das actuacións desenvoltas polos GALP na zona costeira. É preciso saber cal é o grao de execución, sobre o planificado, co obxecto de mellorar e poder adecuar o cumprimento da estratexia á realidade social da zona. Ver si a estratexia é eficaz, pertinente, ou é coherente interna e externamente, para responder ás necesidades do territorio.
2. Identificar e avaliar as principais problemáticas e necesidades que van xurdindo e ver si a EDLP está contribuíndo a dar unha resposta satisfactoria ás mesmas, demostrando tamén os avances e logros acadados.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

3. Ver como está respondendo a EDLP ante a principal prioridade do FEMP que nos afecta: “Aumentar o emprego e a cohesión territorial ...”. Terase tamén en consideración o conxunto de prioridades que se marca a UE (emprego, produtividade e cohesión social) de cara ao cumprimento da Estratexia 2020.
4. Analizar a horizontalidade da estratexia en canto a factores como a asociación e a gobernanza, o desenvolvemento sostible, a igualdade de oportunidades e non discriminación, a accesibilidade, a adaptación ao cambio climático ou a atención ás problemáticas demográficas.
5. Analizar os factores relacionados coa xestión da estratexia, atendendo aos procedementos de execución do programa e ao conxunto de actividades de xestión do propio Grupo (explotación e animación).
6. Establecer medidas correctoras para solventar as posibles deficiencias na implementación da estratexia.

Cómpre tamén indicar que o GALP, deberá implicarse de maneira directa no seguimento e avaliación da estratexia, sendo provedor da información necesaria para a avaliación. A estes efectos deberán conservar a información durante alomenos 3 anos despois do peche do programa operativo, por si se precisase avaliar ou certificar calquera dos expedientes.

Plan de Seguimento e avaliación

As dinámicas participativas que se xeraron ao longo do proceso de elaboración da estratexia local, determinan, en certa medida, unha metodoloxía de traballo que aposta pola corresponsabilización e empoderamento das entidades á hora de facer o seguimento e realizar a avaliación da EDLP.

Este proceso, mantén certas sinerxías co plan de participación, reforzándose mutuamente, co obxectivo de optimizar a aplicación dos fondos de cara a acadar o obxectivo final de contribuír á mellora da cohesión social da zona costeira.

As funcións de seguimento son responsabilidade do GALP, a través dos seus órganos sociais e a área xerencial, que realizarán un seguimento continuado durante todo o período de aplicación do programa.

Podemos indicar que o proceso de seguimento e avaliación se estrutura en dúas áreas diferenciadas: a avaliación interna e a avaliación externa.

Avaliación interna.

Esta “autoavaliación” debe realizarse con carácter continuo facendo especial fincapé no cumprimento das realizacións físicas do programa de axudas (proxectos) e dos resultados a nivel de execución financeira do mesmo. Débese prestar atención á revisión das resolucións derivadas de cada convocatoria do programa de axudas, atendendo ao número de iniciativas presentadas, aprobadas ou rexeitadas, estudando as causas de rexeitamento, o orzamento financiado e o control da execución física dos proxectos. Tamén é necesario avaliar as accións que se desenvolvan vinculadas á animación do programa.

A realización deste seguimento correspóndelle á área xerencial, podendo esta contar co apoio técnico preciso para o seu desenvolvemento. A xerencia será a encargada de elaborar a información pertinente sobre a marcha da estratexia para a toma en consideración da Xunta Directiva e Asemblea. Esta información será remitida aos órganos sociais, coa finalidade informativa, pero tamén deliberativa, co obxectivo de establecer os mecanismos correctores que estes estimen oportunos. As mesas sectoriais de traballo poden apoiar o proceso de seguimento, analizando o cumprimento de obxectivos na súa área de referencia. A xunta directiva avaliará a información proporcionada dende a área xerencial, incluíndo as suxestións das mesas de traballo. A xerencia, finalmente, promoverá as modificacións e correccións oportunas co fin de que a asemblea ratifique definitivamente as súas propostas.

Realizarase un informe semestral, tendo presente a colaboración coa Consellería do Mar, atendendo os requirimentos específicos de avaliación que a mesma estime oportunos.

Esta avaliación terá como elemento de referencia para o seu traballo, o conxunto de indicadores, e tamén os resultados das resolucións das convocatorias das orde de axuda. Centrarase na revisión de:

- A xestión que se está realizando do programa de axudas en relación ao cumprimento dos obxectivos e retos definidos na EDLP.
- Identificar os riscos e debilidades na execución dos proxectos. A estes efectos teranse en conta os factores de mellora ao acceso de financiamento, de establecerse mecanismos de apoio neste sentido (sistema de financiamento e pagos), procedementos de simplificación administrativa, ou a revisión da subvencionalidade dos gastos, que poidan poñer en perigo a execución dos proxectos.
- Establecer mecanismos de corrección para as posibles deficiencias que se presenten á hora da execución dos proxectos e o seu seguimento.

Avaliación externa.

A avaliación externa é un proceso que pretende integrar a visión de moitos axentes, podendo contribuír a mellorar o impacto da estratexia no territorio. Esta avaliación pode integrar a maiores das entidades socias a persoas ou entidades beneficiarias ou non do programa de axudas, ou calquera outra entidade do territorio que queira participar, de maneira aberta. Para fomentar esta apertura de entidades defínense unha serie de espazos de participación de carácter integrador.

O procedemento de avaliación vai constar de tres fases:

1. Avaliación Inicial.

Durante a elaboración da estratexia houbo unha participación moi intensa de diferentes axentes do territorio (vexase o capítulo do Plan de Participación), na que se definiron cales eran as necesidades do territorio e que actuacións habería que desenvolver para satisfacer as mesmas. Esta avaliación, ex ante, é o punto de partida, para a posterior análise e valoración do alcance que ten a implementación da estratexia no territorio.

A avaliación realizada fixo referencia a diferentes factores de diagnóstico, tanto de corte cuantitativo coma cualitativo. Este elementos pódense consultar no capítulo correspondente, se ben, podemos indicar que nos dan unha fotografía da situación actual da zona costeira en canto a factores territoriais, demográficos ou de desenvolvemento económico, do emprego, do sector pesqueiro, do ámbito ambiental ou patrimonial, etc.

Esta avaliación realizouse tendo como referencia a estrutura do proceso metodolóxico participativo, que se definiu para a elaboración da EDLP. Os espazos de participación e o seu cometido foron:

Mesas sectoriais de traballo

- As mesas convertéronse en espazos de traballo onde se agruparon e integraron os intereses do conxunto de sectores e axentes que participaron no proceso. As mesas establecéronse en función dos principais ámbitos de análise do diagnóstico, dando cabida a entidades dos ámbitos pesqueiro, público, económico e social. Estas mesas valoraron a situación actual da zona costeira e definiron as súas prioridades de actuación nos ámbitos pesqueiro, de diversificación da economía local, con especial énfase no turismo, no ámbito dos recursos patrimoniais, tanto de carácter ambiental coma cultural. A dobre secuencia de traballo permitiu definir o diagnóstico das necesidades, incluíndo o correspondente DAFO, e a proposta estratéxica de actuación incluíndo os obxectivos, liñas de actuación e medidas concretas, que orientarían a definición do Plan de Acción da EDLP.

Comisión Técnica e institucional e Comisión de Seguimento da EDLP

- A Comisión técnica e institucional tiña como principal función a de avaliar a idoneidade e viabilidade das propostas que se fixeron para dar cumprimento ás necesidades do territorio, sendo realista e adaptándose ás condicións da zona costeira (limitacións normativas, existencia doutros plans ou ferramentas que xa aborden as propostas, evitar a duplicidade de iniciativas,...).
- Comisión de seguimento. Integrando á xerencia e xunta directiva, tivo a función de realizar o seguimento do proceso, preparando e coordinando os espazos de traballo, e revisando tamén os principais factores que compoñen a estratexia.

Foros participativos

- O seu obxectivo céntrase en valorar conxuntamente a estratexia e a súa adecuación á situación do territorio. O foro, como espazo de liberativo e informativo aberto, serviu para a presentación da estratexia, abordándose ao mesmo tempo unha proposta de priorización das diferentes liñas de actuación que orientarían a estratexia.

Asemblea Xeral

- O proceso remata sempre coa aprobación da Asemblea Xeral, órgano responsable de velar polo bo funcionamento do GALP. A Asemblea ratifica os acordos tomados no proceso de participación, destacando o amplo consenso nas súas decisións, que veñen traballadas nos espazos anteriores.

2. Avaliación intermedia.

A avaliación intermedia considérase que é bastante relevante, no sentido de que permite establecer medidas correctoras importantes que adecúen a estratexia á realidade local da comunidade e a zona costeira.

Esta avaliación será desenvolta no ano 2018. Nesta fase centrarase o esforzo de avaliación en ver os seguintes parámetros, se ben se terán en consideración máis factores:

- Análise económica e financeira (grao de execución financeira, eficacia e eficiencia, distribución do gasto, etc.,
- Análise de realizacións físicas do programa, observando a tipoloxía de iniciativas postas en marcha e a súa utilidade e relevancia de cara a satisfacer as necesidades do territorio, tendo como referente os obxectivos establecidos na estratexia.
- Análise de procesos, vendo como se está executando a implementación do programa de axudas, o traballo no GALP en canto á súa xestión e as accións de animación.

Esta avaliación realizarase empregando a triangulación metodolóxica, definida a través da utilización de técnicas de carácter cualitativo, cuantitativo e participativo, aproveitando de maneira especial, os diferentes espazos de participación, en consonancia co plan establecido neste sentido.

A avaliación intermedia realizarase tendo en consideración o sistema de indicadores contemplados no conxunto de liñas de actuación. No seguinte esquema reflexamos a secuencia de traballo da avaliación. A información máis pormenorizada de cada un dos órganos de participación, está recollida no capítulo de participación.

Rexístrase unha combinación de órganos sociais e órganos de participación á hora de realizar a avaliación intermedia. A continuación explicase a funcionalidade de cada un deles:

Mesas Sectoriais. En función do informe previo sobre o estado do sistema de indicadores elaborado pola xerencia así como o grao de execución do orzamento, as mesas sectoriais realizarán unha valoración previa das principais dificultades atopadas no proceso de implementación do Plan. Tamén emitirán unha serie de recomendacións que permitan adaptar e mellorar a implantación da estratexia no territorio. Este diagnóstico previo do estado de situación e catálogo de recomendacións será elevado á Xunta Directiva. Estas mesas poderán reunirse en dobre volta se se estima pertinente.

Xunta Directiva. Avaliará de maneira conxunta a información producida por cada unha das mesas sectoriais e validará o conxunto da mesma. Elaborará un documento que servirá de base para o traballo do Foro.

Foro. É momento de apertura ao conxunto dos axentes sociais do territorio. Preténdese que este espazo sirva para recoller as percepcións sobre a relevancia e utilidade da estratexia no territorio, ademais de propostas de mellora para a aplicación da estratexia.

Asemblea. Destinada á participación última de todos os socios do GALP, validará os resultados obtidos da avaliación a través dos diferentes órganos, aprobando os cambios ou correccións que estime oportunas.

3. Avaliación Final.

Na avaliación final vaise incorporar a dimensión de sostibilidade das actuacións contempladas na estratexia, ademais de incorporar o resto de factores de análise (eficacia, eficiencia, relevancia, pertinencia, coherencia, complementariedade, utilidade, etc.). A secuencia de traballo e os diferentes espazos de participación serán similares aos establecidos na fase anterior, se ben se dará un tratamento máis extenso ao conxunto de ámbitos de análise.

Teranse en conta, para a súa análise os factores relacionados coa execución do programa, tanto dende o punto de vista económico- financeiro, como social e organizativo, incidindo no impacto xerado no territorio, es especial, en factores como o emprego ou o desenvolvemento económico do sector pesqueiro. Terase en conta a análise do cumprimento de obxectivos, pero tamén o funcionamento do GALP e da súa política de comunicación e animación da estratexia, co obxectivo de avaliar o peso do mesmo, como axente dinamizador do territorio.

Para rematar é preciso indicar que se terán en conta una serie de factores:

1. A avaliación orientarase a mellorar a calidade da aplicación dos fondos, tendo sempre presente a súa adecuación á Estratexia 2020, que se formula a UE, e a orientación ao conxunto de obxectivos formulados no FEMP, ou fondos complementarios.
2. A avaliación deberá realizarse en consonancia coa Consellería do Mar, establecendo os mecanismos de coordinación necesarios, co obxectivo principal de dar resposta ao conxunto de indicadores do programa, dunha maneira coordinada para toda Galicia.
3. A avaliación externa poderá realizarse co apoio de expertos externos ao GALP, co obxectivo de garantir unha maior imparcialidade á hora de presentar os resultados.
4. Os documentos da avaliación, así como o proceso para a súa realización, serán públicos, fomentando unha participación activa das entidades do territorio.
5. Tanto o proceso de seguimento da estratexia como a realización da avaliación ou difusión dos resultados da mesma, poderán reforzarse empregando as TIC, habilitando espazos concretos destinados a este cometido, ben a través da web, redes sociais, ou outras canles.

CAPÍTULO 10

PLAN DE PARTICIPACIÓN

10.1. DIRECTORIO DE ENTIDADES E AXENTES

Participaron un total de 129 persoas a título individual ou en representación de diferentes entidades e institucións

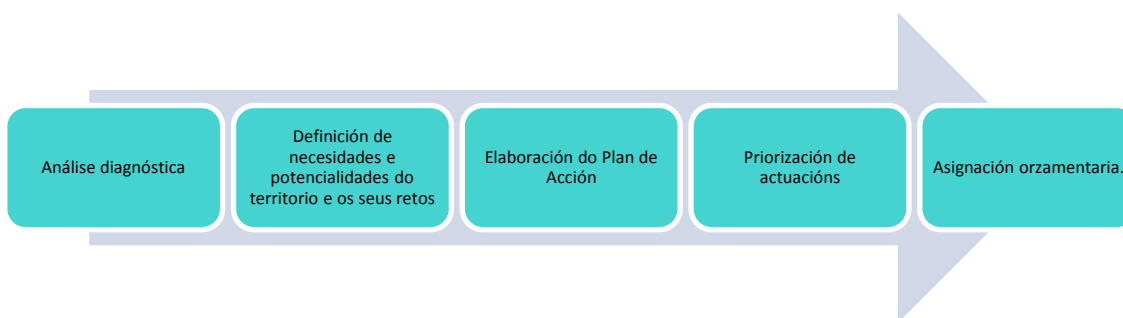
10.2. PROCESO DE PARTICIPACIÓN PARA A ELABORACIÓN DA ESTRATEGIA

Introdución e criterios

A Comisión Europea introduce o enfoque do Desenvolvemento Local Participativo, baseado nun enfoque de participación comunitaria que vai máis alá dun mero ou simple trámite de audiencia ou consulta á poboación. A participación, entendida como “empoderamento” para as persoas e entidades participantes nun proceso, debe incorporarse dende o inicio co obxectivo de participar en todas as fases do mesmo.

O desenvolvemento local participativo (DLP) ou desenvolvemento local a través das comunidades locais (DLCL), é un enfoque de abaixo-arriba que pretende ser a base para a elaboración e implementación das estratexias de desenvolvemento integrado dos territorios, por medio dun tecido social que represente os intereses das comunidades locais. Este enfoque potencia que as estratexias se centren en positivar os puntos fortes dos territorios (ámbito social, económico, ambiental), en vez de ter unha visión máis reducionista centrada en compensar os problemas.

Para a elaboración da estratexia definiuse un plan de participación, no cal se estableceron unha serie de espazos e momentos nos que se deu cabida á participación activa de entidades e á cidadanía da zona costeira. En que momentos?

Os principais obxectivos polos que se estableceu unha metodoloxía de traballo participativa foron:

1. Reforzar o papel e o protagonismo das persoas e entidades, incidindo de maneira especial nas entidades vinculadas ao ámbito marítimo e pesqueiro, pero contando coa participación conxunta de todas as do territorio.
2. Obter unha ampla visión das necesidades e potencialidades do territorio, para non deseñar unha estratexia sectorializada, senón unha estratexia integrada e sostible da zona costeira, que atendese a problemáticas globais (desemprego, inclusión social, cambio climático, perda demográfica, etc.).
3. Integrar un enfoque flexible que permitise cumprir os obxectivos do FEMP, pero tamén doutros programas, garantindo deste xeito a complementariedade dos diferentes programas no territorio.
4. Reforzar o efecto multiplicador da estratexia, a través da conexión dos diferentes axentes no conxunto de espazos, proporcionando unha visión sectorial de análise, pero tamén transversal. O traballo conxunto reforzou este factor.

5. Poñer en contacto a diferentes tipos de entidades e axentes, para reforzar a orientación cara os resultados e a innovación, incrementando a sinerxía entre estes para a promoción de iniciativas coordinadas e conxuntas.

Crterios para o deseño do proceso

Á hora de deseñar o proceso de participación tivéronse en conta unha serie de elementos para a súa configuración:

- Unha estrutura que concretou espazos e momentos nos que desenvolver a participación, indicando unha secuencia temporal e un sistema coordinado de reflexión-toma de decisións-acción.
- Unha metodoloxía de traballo que dotou de contidos reais a estes espazos. O traballo nos diferentes espazos artellouse en base a unha estrutura de información pautada. A estrutura é participativa, máis alá da mera asistencia, cando a xente toma parte activa e real nos espazos de participación, non de maneira improvisada.

Para garantir a participación activa no proceso das persoas e entidades do territorio establecéronse tres condicións:

Querer participar

- Tentouse motivar ás persoas e entidades a través dun proceso de comunicación fluído e directo.
- Buscouse o máximo axuste entre as necesidades e obxectivos do GALP e os das persoas.
- Xerouse un clima aberto e de proximidade entre as persoas participantes.
- Atendeuse á máxima satisfacción posible das necesidades e expectativas das entidades asociadas.

Poder participar

- Definíronse espazos e tarefas concretas en función do perfil do conxunto de persoas asistentes, destacando a súa capacidade de toma de decisións.
- Axustáronse as tarefas e responsabilidades que asumiron as entidades en funcións da súa dispoñibilidade e capacidades
- Potenciouse entre as persoas participantes a importancia do desenvolvemento participativo do proceso.
- Potenciouse a aprendizaxe organizativa, a través do intercambio de experiencias, o diálogo e reflexión conxuntas, e a definición de horizontes comúns.

Saber participar

- Establecéronse metodoloxías de traballos que reforzaron as capacidades e habilidades das persoas participantes para escoitar, falar, analizar e propoñer, a través dun diálogo ordenado e respectuoso.
- Mantívose unha filosofía democrática como base do proceso realizado.
- Xeráronse espazos accesibles para as persoas participantes. Coordináronse os diferentes espazos e órganos de participación (Talleres, Grupos de discusión, Mesas de traballo, Comisións,... coa Asemblea e Xunta Directiva).
- Potenciouse a traslación da información, retroalimentando esta entre as persoas e entidades participantes a través de correo electrónico. Tamén se informou á cidadanía en xeral a través dos diferentes medios.

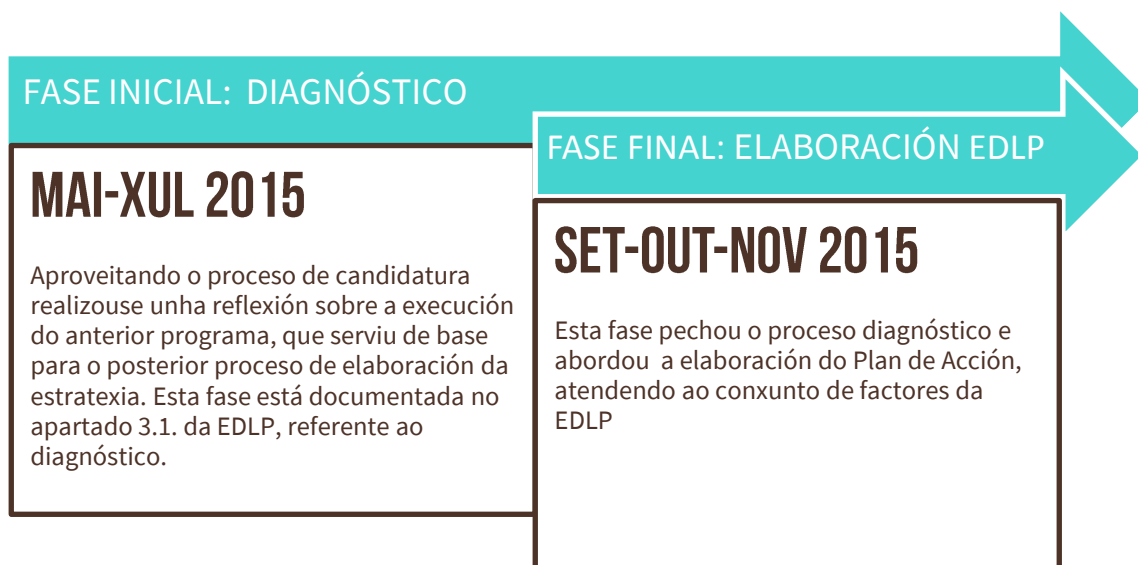
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Para acadar o maior grao posible de participación, apoiouse o proceso de participación cunha estratexia de comunicación que pretendeu informar, difundir e divulgar o proceso, favorecendo unha participación máis ampla de axentes do territorio. Pretendeuse establecer un contacto directo coas persoas pertencentes aos diferentes colectivos, entidades e institucións da zona costeira. Estas accións realizáronse con carácter previo ao inicio do proceso para dar a coñecer o que se pretendía facer e cales eran os resultados aos que se esperaba chegar. Entre as accións desenvoltas podemos indicar as seguintes:

- Chamadas telefónicas, SMS e correos electrónicos como unha maneira de facer máis próximo o proceso de participación.
- Uso das redes sociais como forma de dinamización de determinados colectivos ou entidades.
- Medios de comunicación convencionais (notas de prensa, entrevistas,...) para garantir unha difusión e unha dinamización máis masiva do conxunto da poboación e axentes implicados.

Fases e espazos do proceso de participación

O proceso de elaboración da estratexia estruturouse en dúas fases.

Os obxectivos metodolóxicos perseguidos foron os seguintes:

1. Elaborar a EDLP, a través dun documento que recollese a situación do ámbito territorial e a visión que os diferentes axentes sociais teñen da zona costeira na actualidade, en relación a como estaba o territorio cando se constituíu o GAC, definindo ao mesmo tempo unha proposta estratexica de actuación, a través da elaboración do Plan de Acción.

2. Garantir o empoderamento de entidades e a sociedade civil, de cara a sentar as bases para a realización dunha intervención participativa, que orientara a elaboración dun futuro marco de desenvolvemento sostible desta zona pesqueira.
3. Consolidar grupos de traballo estables co obxectivo de reforzar a elaboración da EDLP e o seu seguimento.
4. Integrar no proceso as diferentes visións do conxunto de axentes do territorio.
5. Procurar a colaboración do tecido de entidades sociais do GALP e doutras entidades ao marxe do mesmo.

Fase inicial: diagnóstico

Para dar cumprimento a estes obxectivos do diagnóstico seguiuuse unha triangulación metodolóxica a través das seguintes técnicas de investigación social.

Para a elaboración do diagnóstico seguíronse unha serie de pasos que consistiron en:

1. Presentación da metodoloxía e obxectivos.

O principal obxectivo desta fase consistiu en dar a coñecer con detalle o proceso e planificar os diferentes pasos a desenvolver. Antes de comezar os traballos coordinouse o proceso co GALP, aclarando os obxectivos do mesmo, a metodoloxía e cronograma de traballo, así como os protocolos e elementos de comunicación con axentes.

Realizáronse diferentes reunións dos órganos sociais. Todo o proceso foi informado, consultado e aprobado nos órganos sociais do GAC, tanto a nivel de Asemblea, coma de Xunta Directiva. Estas reunións pretenderon reforzar tamén a participación do maior número de persoas asociadas nos diferentes espazos habilitados no proceso de

traballo.

2. Análise de información de carácter secundario.

O principal obxectivo deste paso consistiu en realizar unha aproximación diagnóstica da situación actual do grupo e do territorio, en relación a como estaba o mesmo na súa constitución. Realizouse unha recollida, análise e sistematización de datos de carácter secundario sobre o territorio. A análise destes datos comprendeu a revisión de indicadores de diferentes ámbitos, tendo unha especial sensibilidade coa evolución do sector pesqueiro. Empregáronse fontes de información principalmente de carácter estatístico, así como calquera publicación ou información accesible por diferentes medios. Para unha relación exhaustiva da mesma pode consultarse o capítulo de bibliografía.

3. Traballos de campo: dimensión participativa.

O principal obxectivo dos traballos de campo radicou na incorporación da opinión de axentes ao proceso, mediante a utilización de diferentes técnicas de análise de carácter cualitativo e participativo. Este paso concentrou a recollida, análise e sistematización de datos de carácter primario, dende unha vertente diagnóstica e unha propositiva. A parte diagnóstica complementou a información de carácter secundario, traballada na fase anterior. A parte propositiva centrouse en establecer as principais potencialidades do territorio, de cara a abordar un novo marco de financiamento, sintetizando propostas de mellora en base aos traballos desenvolto na implementación do Eixe IV do FEP. Utilizáronse diferentes técnicas e metodoloxías, co obxectivo de que os informantes clave puideran achegar, dende a súa experiencia e coñecemento, unha perspectiva cualificada respecto das cuestións analizadas.

4. Elaboración do diagnóstico.

En función dos pasos realizados anteriormente procedeuse á elaboración do diagnóstico, incorporando no mesmo as achegas sobre a información secundaria e primaria. Abordouse a situación actual da zona costeira en función dos indicadores de análise, a elaboración do DAFO e a descrición dos principais retos do territorio.

As principais técnicas empregadas foron:

Contactos persoais

Entrevistas e contactos presenciais, de carácter telefónico ou por medio de correo electrónico.

Grupos de discusión

Grupos de discusión formados por mulleres e mocidade, co obxectivo de ter unha visión transversal da situación do territorio e da súa perspectiva de futuro. O seu perfil foi heteroxéneo: diferentes procedencias, diferentes niveis de estudos e situación laboral.

Técnica Delphi

Opinión experta de axentes locais: ADL, axentes de emprego, expertos coñecedores do territorio, centros de investigación e formación, historiadores, etc.

Talleres participativos.

2 talleres abertos. Análise do FEP e diagnose. Definición de prioridades para a zona. Participaron entidades (sectores público, pesqueiro, económico, social) e a sociedade civil. Traballouse en pequenos grupos e plenario.

Fase final: elaboración da EDLP

Partindo da proposta metodolóxica de traballo habilitáronse os espazos de participación, diferenciando entre estes e os órganos sociais do GALP. Pretendeuse escoitar de primeira man as necesidades, percepcións e expectativas de cada un dos colectivos e persoas participantes. Explicouse en que consistía a participación dentro do GALP e os resultados concretos que se esperaban do proceso. Deste xeito, acadouse un grao de confianza que favoreceu o compromiso de asistencia e participación.

Os espazos de participación que se definiron foron os seguintes:

Mesas sectoriais de
traballo

Foro Plenario

Comisión de
Seguimento

Comisión técnica e
institucional

Participación virtual

Asemblea Xeral

1. Mesas sectoriais de traballo.

As mesas foron os espazos de traballo onde se agruparon e integraron os intereses do conxunto de sectores participantes no proceso. A proposta de mesas artellouse en función dos principais ámbitos de análise que se establecían no diagnóstico. Por tanto, constituíronse as seguintes mesas:

- Mesa do ámbito pesqueiro. Agrupou ás confrarías, entidades asociativas, representativas e empresariais do sector. Tamén aquelas entidades de natureza técnica, formativas, de investigación, ou iniciativas empresariais relacionadas co ámbito mariño ou pesqueiro.
- Mesa do ámbito económico, en especial do turismo. Tendo en conta o papel que o turismo xoga na diversificación da actividade pesqueira e na dinamización das economías das zonas costeiras, está mesa agrupou a entidades deste sector, así como a outras entidades doutros sectores económicos cos que garda relación.
- Mesa do aproveitamento do potencial de recursos naturais e patrimonio da zona costeira. Os recursos ambientais e patrimoniais das zonas costeiras son a base sobre a que se sustenta o traballo doutros sectores. Por tanto, traballouse con entidades que defenden ou promoven a conservación e o aproveitamento destes elementos, de cara a garantir a sustentabilidade social e ambiental da proposta.

Realizáronse un total de dúas reunións. Na primeira, e tras a información detallada sobre a análise diagnóstica da zona costeira, traballouse a proposta estratéxica de actuación formulando os seus obxectivos xerais e específicos, así como, as liñas de actuación. Nunha segunda reunión, afondouse no establecemento das medidas de acción concretas, pechando así o esquema de contidos do Plan de Acción.

Toda a información producida estivo integrada no traballo do conxunto das mesas, co obxectivo de coordinar a proposta, reforzar a súa coherencia e complementariedade, evitando por tanto a duplicidade de propostas. Para a celebración das reunións, previamente as persoas e entidades participantes contaron coa información e datos pertinentes para a súa análise.

2. Foro plenario.

O Foro constituíu o espazo de peche do proceso participativo para a elaboración da estratexia. Supuxo a apertura do proceso a entidades, cidadanía e medios de comunicación da zona costeira. Foi un espazo no que se reforzou a presenza e o papel de entidades locais, das diferentes administracións, entidades da zona, tanto pesqueiras como doutra índole, entre outras entidades.

O Foro culminou o proceso de elaboración da EDLP, presentando o documento da Estratexia de desenvolvemento da zona pesqueira, que sería priorizado en función das actuacións presentadas. Ao mesmo tempo, foi un elemento de reforzo da difusión e de comunicación da estratexia no territorio.

3. Comisión de seguimento.

A Comisión de seguimento foi o órgano encargado da supervisión, coordinación e control do proceso, en relación a diferentes aspectos (pasos do proceso, elementos do plan de comunicación, contidos das propostas e traballo das mesas, ou outras funcións que se lle puidesen atribuír).

Esta comisión estivo formada pola xerencia dos GALP e os membros da xunta directiva, designados a tal efecto. A Comisión reuniuse en dúas ocasións, con carácter posterior á celebración das mesas sectoriais, co obxectivo tamén de supervisar o seu traballo.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

4. Comisión técnica e institucional.

A Comisión técnica e institucional tivo como principal función a de valorar a idoneidade e viabilidade das propostas que se realizaron, co obxectivo de que a proposta estratéxica de actuación, fora realista e se adaptara ás condicións da zona costeira (tomando en conta limitacións normativas, existencia doutros plans ou ferramentas que xa abordaran as propostas, ou evitar a duplicidade de iniciativas, entre outros elementos).

Esta Comisión estivo composta por persoal de carácter técnico, entre os que destacaron políticos e técnicos municipais de varios departamentos, técnicos e persoal de confrarías ou asociacións do ámbito pesqueiro, e técnicos doutras entidades de ascendencia no territorio. Reuníronse tamén en dúas ocasións, do mesmo xeito que a anterior Comisión.

5. Participación virtual.

Todo o proceso participativo foi apoiado mediante a incorporación de información e novas nas redes sociais e web. Favoreceuse a difusión do proceso a través destes medios, servindo tamén de canle para a recepción de achegas á estratéxica por parte de diferentes entidades. Se ben, cómpre indicar que a participación neste sentido foi limitada.

Toda a información traballada durante o proceso foi remitida por correo electrónico a todas as entidades participantes.

6. Asemblea Xeral.

O proceso de elaboración rematou coa aprobación en Asemblea Xeral, do documento “Estratéxica de desenvolvemento Local Participativo”, da zona costeira. A asemblea validou formalmente o documento, abordando de maneira especial o Plan de Acción da mesma, o plan financeiro, e as disposicións de seguimento e avaliación, incluíndo o plan de participación e comunicación. Cómpre destacar o alto consenso que se acadou na adopción do acordo de presentar a estratéxica para o próximo programa.

Fluxogramas do proceso de participación

A continuación ponse o fluxograma do proceso seguido para a elaboración da estratexia, diferenciando as dúas fases que comentamos anteriormente.

FIGURA. 5. FLUXOGRAMA DO PROCESO DE PARTICIPACIÓN NA FASE 1 (DIAGNÓSTICO)

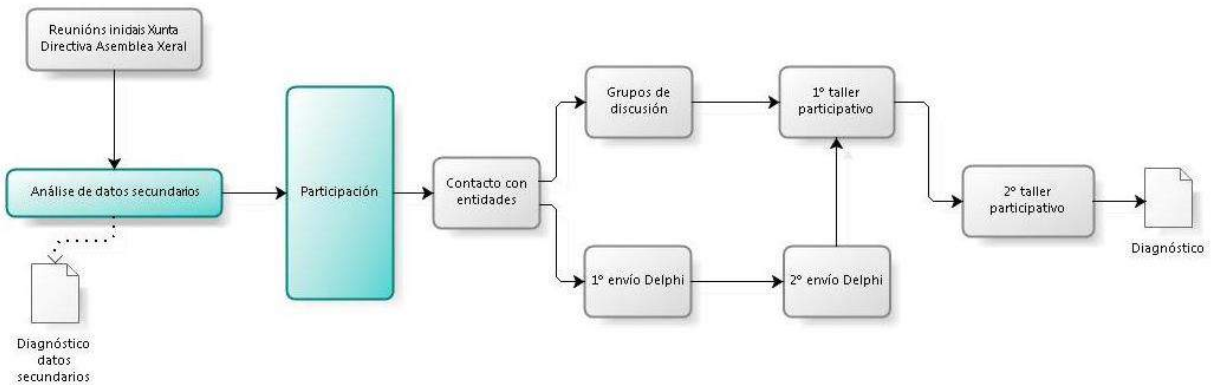
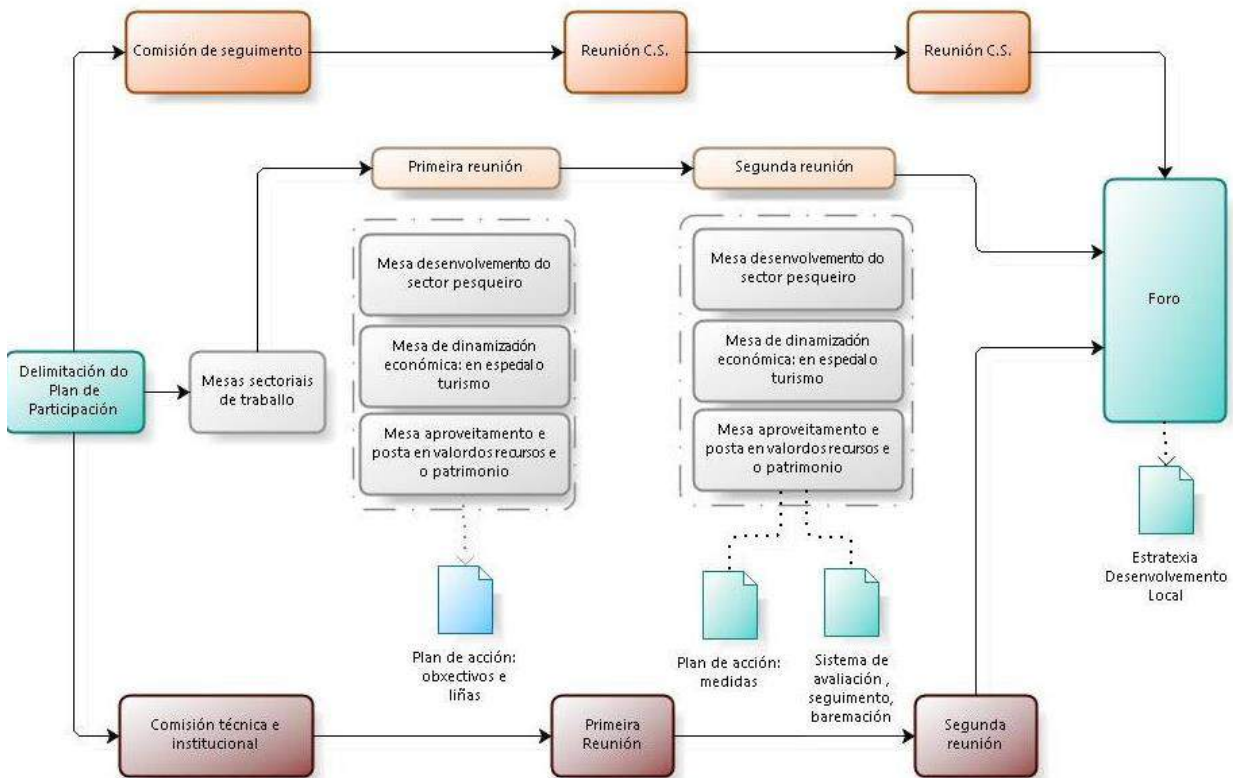

FIGURA. 6. FLUXOGRAMA DO PROCESO DE PARTICIPACIÓN NA FASE 2 (PLAN DE ACCIÓN E ESTRATEXIA)

10. 3. PROCESO DE PARTICIPACIÓN PARA O SEGUIMENTO E APLICACIÓN DA ESTRATEGIA

O proceso de participación está directamente relacionado cos procedementos de seguimento e avaliación que se van desenvolver para calibrar o grao de cumprimento do plan, así como a súa utilidade para o conxunto do territorio. A maiores, existe unha alta sinerxía entre o proceso de participación e o relatorio de medidas que se contemplan no plan de comunicación, para favorecer a difusión do GALP e do programa de axudas.

O plan de comunicación reforzará a comunicación interna e externa da estratexia, a través de diferentes medios co obxectivo de reforzar a transparencia na aplicación do programa. As accións que se desenvolvan incidirán de maneira directa na “capacidade participativa” das entidades, xa que se habilitarán canles que poderán fornecer ao proceso de “inputs” individuais e colectivos (redes sociais, web,... ou ben no conxunto de actividades de animación).

Definimos unha estrutura de participación similar á implementada no proceso de elaboración da estratexia. Cómpre indicar que todas as persoas participantes no proceso foron informadas da existencia dun proceso participativo para a elaboración da estratexia, indicando a posibilidade de participar no seguimento da mesma.

A participación vaise canalizar a través dos órganos sociais do GALP (Xunta Directiva e a Asemblea) e os espazos de participación (mesas sectoriais de análise e proposta e o foro). As súas funcións son as seguintes:

- Será o órgano encargado de supervisar o proceso de participación, así como de velar polo normal desenvolvemento do traballo nos restantes órganos de participación. Tamén será responsable de valorar o funcionamento da estratexia de comunicación.

Xunta directiva

- É o órgano de participación do conxunto dos socios e por tanto avaliará a marcha da estratexia, podendo canalizar as demandas que se plantexen doutros sectores a través dos socios.

Asemblea

- En principio respectarase a estrutura de mesas seguida no proceso de elaboración da estratexia dado a súa utilidade e representatividade do tecido asociativo e produtivo da zona. A súa secuencia de reunións será como mínimo anual, podendo incrementarse a súa frecuencia no caso de realizar a avaliación intermedia ou final

Mesas sectoriais de análise e proposta

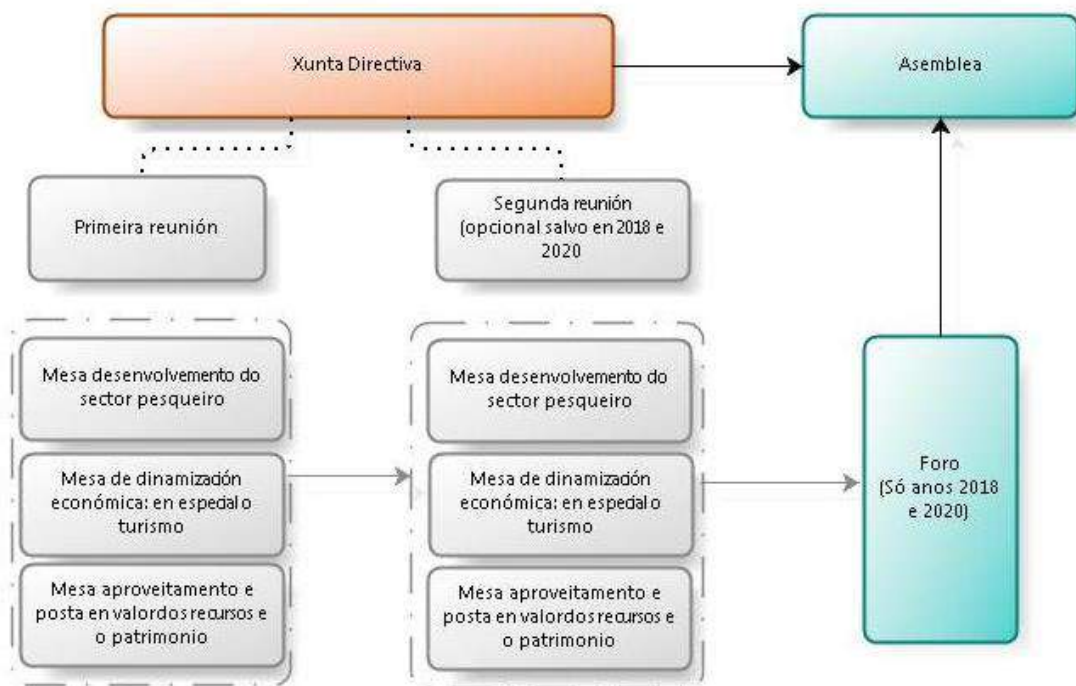
- É un espazo para a participación global de axentes e entidades da zona. Reforzará a comunicación sobre os resultados e impacto da estratexia, recollendo ao mesmo tempo suxestións e recomendacións. Poderá reforzar o intercambio de experiencias con outras zonas ou entre sectores produtivos, podendo axudar Prevese a súa realización en 2018 e 2020, coincidindo coas avaliacións.

Foro

A continuación reflectimos o fluxograma do proceso de participación para os anos comprendidos entre 2016 e 2020, facendo a salvedade de que o foro se celebraría nos anos 2018 e 2010.

FIGURA. 7. FLUXOGRAMA DO PROCESO DE PARTICIPACIÓN DE SEGUIMENTO E APLICACIÓN

Ficha dos Órganos de participación

A continuación expone a información sobre aspectos formais dos diferentes espazos e instrumentos de participación para cada unha das fases:

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Fase 1. Diagnóstico.

TÁBOA. 101. INFORMACIÓN SOBRE A PARTICIPACIÓN NOS ÓRGANOS SOCIAIS E ESPAZOS DE PARTICIPACIÓN NA FASE DE DIAGNÓSTICO

PROCESOS DE PARTICIPACIÓN PRESENCIAL	Nº EVENTOS	Nº PARTICIPANTES		PERFIL PARTICIPANTES	DATA	LUGAR
		HOMES	MULLERES			
Asemblea Xeral	2	28	14	Persoas socias	31/03/15 19/05/15	Vilagarcía
Xunta Directiva	2	11	6	Membros	31/03/15 19/05/15	Vilagarcía
Grupo discusión mulleres	1	0	10	Mulleres sen límite de idade	28/04/2015	Vilagarcía
Grupo discusión mocidade	1	2	7	Mozas e mozos de 16 a 26 anos	28/04/2015	Vilagarcía
Cuestionario Delphi	1		10	ADL, técnicos e expertos locais, investigadores,....	04/05-2015	N.P
Primeiro Taller Participativo	1	8	11	Socios do GALP e aberto	05/05/2015	Vilagarcía
Segundo Taller Participativo	1	13	15	Socios do GALP e aberto	19/05/2015	Vilagarcía

TÁBOA. 102. INFORMACIÓN SOBRE AS ACCIÓNS DE COMUNICACIÓN NA FASE DE DIAGNÓSTICO

ACCIÓNS	EVENTOS	PARTICIPANTES	PERFIL PARTICIPANTES	DATA	LUGAR
Contactos persoais telefónicos	1	Aprox. 30	Axentes locais, entidades sectoriais e tecido empresarial	04-05/15	Zona costeira
Contactos correo electrónico	1	Aprox. 100	Axentes locais, entidades sectoriais e tecido empresarial	04-05/15	Zona costeira
Presenza en medios de comunicación	1	N.P	Cidadanía en xeral	06/05/15	Zona costeira
Presenza en Redes Sociais	2	N.P	Cidadanía en xeral	05/2015	Web e facebook

Fase 2. Plan de acción e estratexia.

TÁBOA. 103. INFORMACIÓN SOBRE A PARTICIPACIÓN NOS ÓRGANOS SOCIAIS E ESPAZOS DE PARTICIPACIÓN NA FASE DE ELABORACIÓN DA ESTRATEXIA

PROCESOS DE PARTICIPACIÓN PRESENCIAL	Nº EVENTOS	Nº PARTICIPANTES		PERFIL PARTICIPANTES	DATA	LUGAR
		HOMES	MULLERES			
Asemblea Xeral	1	13	12	Socios	19/11/2015	Vilagarcía
Xunta Directiva	1	6	4	Membros	22/09/2015	Vilagarcía
Comisión de seguimento	2	13	6	Xunta Directiva	14/10/2015 28/10/2015	Vilagarcía
Comisión técnica e institucional	2	6	4	Técnicos Concellos	14/10/2015 28/10/2015	Vilagarcía
Mesa sector pesqueiro	2	18	9	Cofradías, Cooperativas, Asociacións,...	08/10/2015 22/10/2015	Vilagarcía
Mesa dinamización turística	2	12	1	Empresas, asociación,...	08/10/2015 22/10/2015	Vilagarcía
Mesa patrimonio	2	4	2	Concellos, asociación,...	08/10/2015 22/10/2015	Vilagarcía
Foro	1	23	19	Entidades do territorio	19/11/2015	Vilagarcía

TÁBOA. 104. INFORMACIÓN SOBRE A PARTICIPACIÓN NOS ÓRGANOS SOCIAIS E ESPAZOS DE PARTICIPACIÓN NA FASE DE ELABORACIÓN DA ESTRATEXIA

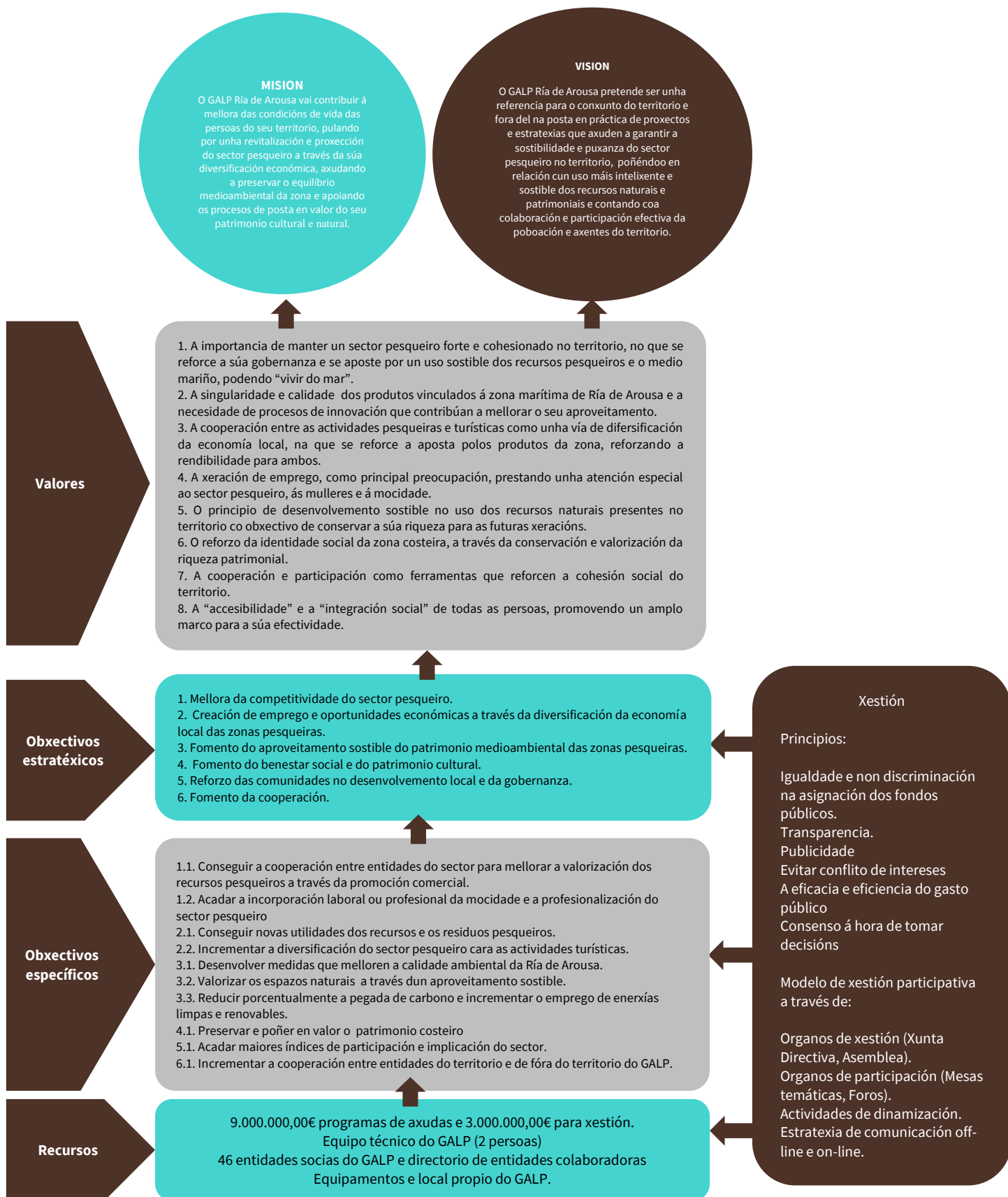
ACCÍONS	EVENTOS	PARTICIPANTES	PERFIL PARTICIPANTES	DATA	LUGAR
Contactos persoais telefónicos	1	430	Axentes locais, entidades sectoriais e tecido empresarial	10-11/2015	Zona costeira
Contactos correo electrónico	1	860	Axentes locais, entidades sectoriais e tecido empresarial	10-11/2015	Zona costeira
Presenza en medios de comunicación	12	N.P	Cidadanía en xeral	10-11/2015	Diario de Arousa. Voz de Galicia. Faro de Vigo.
Presenza en Redes Sociais	3	N.P	Cidadanía en xeral	11/2015	Web e facebook

The top half of the page features a background of teal-colored wood planks with a distressed, weathered texture. The planks are oriented vertically and separated by dark lines.

CAPÍTULO 11

PLAN DE COMUNICACIÓN

11. 1. COMUNICACIÓN INTERNA: MAPA ESTRATÉGICO

11.2. COMUNICACIÓN EXTERNA: PLAN DE COMUNICACIÓN

OBXECTIVOS E PÚBLICOS

Introdución

Divulgar os obxectivos do novo período con claridade, tanto ao sector pesqueiro como á cidadanía, é unha das principais tarefas a desenvolver por parte do Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro, para que os proxectos que se desenvolvan non só teñan éxito, se non que sexan apoiados por unha comunidade de persoas conscientes e verdadeiramente implicadas nas necesidades e potencialidades do seu territorio.

A estratexia de comunicación do GALP debe pivotar sobre dous eixes principais:

- Por unha banda, a comunicación interna, relacionada cos socios de facto ou potenciais. Neste senso reforzaríase a participación e implicación das entidades socias do GALP, facendo de cadea de transmisión da información producida no mesmo.
- Por outra, a comunicación externa, aos medios e á poboación xeral por medio de campañas de divulgación ou sensibilización. En relación a este aspecto, optimizaríanse os resultados do proceso se se promove unha colaboración estreita coa Consellería do Mar, reservando unha cota de información semanal do seu gabinete de prensa, para difundir novas relacionadas co conxunto dos GALP de toda Galicia. Deste xeito, converteríase nunha liña de comunicación estratexica que achegaría á cidadanía galega mensaxes de confianza, xeración de emprego, sostibilidade e xestión eficiente dos recursos no entorno das comunidades costeiras.

A proxección social do GALP resulta clave para determinar o éxito ou fracaso de todas e cada unha das súas iniciativas, apoiándose para isto nunha boa estratexia de comunicación corporativa. Definir políticas de comunicación eficaces, efectivas e ben orientadas, é de vital importancia para contribuír a un mellor coñecemento e valoración do GALP e dos proxectos que este impulsa.

Con este obxectivo, o plan de comunicación externa, vai ter en conta o impacto das novas tecnoloxías e a variación nos hábitos de consumo informativo da meirande parte da cidadanía. As novas tecnoloxías no ámbito informativo e da comunicación, están en constante evolución, alterando ao mesmo tempo a hexemonía dos medios de comunicación tradicionais, que hoxe deben convivir e adaptarse ás novas canles de información nadas no entorno dixital, que día a día van gañando máis forza.

Obxectivos e liñas de actuación

O principal obxectivo do Plan de comunicación consiste en mellorar e consolidar o posicionamento e valoración do GALP, atendendo principalmente ao seu entorno máis cercano.

Deste obxectivo xeral, derívanse unha serie de obxectivos específicos que se concretan en:

- Fortalecer a imaxe do Grupo de Acción Local Do Sector Pesqueiro, como entidade de referencia no territorio, á hora de contribuír ao seu desenvolvemento en xeral, e ao do sector pesqueiro en particular.
- Coordinar de maneira efectiva todas as canles de comunicación externa do GALP, para dar unha imaxe de uniformidade e discurso.
- Conseguir un mellor aproveitamento e optimización das novas tecnoloxías na comunicación, empregando ferramentas sociais e os recursos propios da WEB.
- Establecer unha canle efectiva, directa e bidireccional coa sociedade en xeral e cos socios do GALP en particular.
- Conseguir unha maior implicación dos socios nas accións comunicativas do GALP.
- Reforzar a colaboración en cooperación entre o conxunto dos GALP e a Consellería do Mar, á hora de promover iniciativas de comunicación conxunta, destacando deste xeito a uniformidade da política de desenvolvemento das zonas costeiras de Galicia.

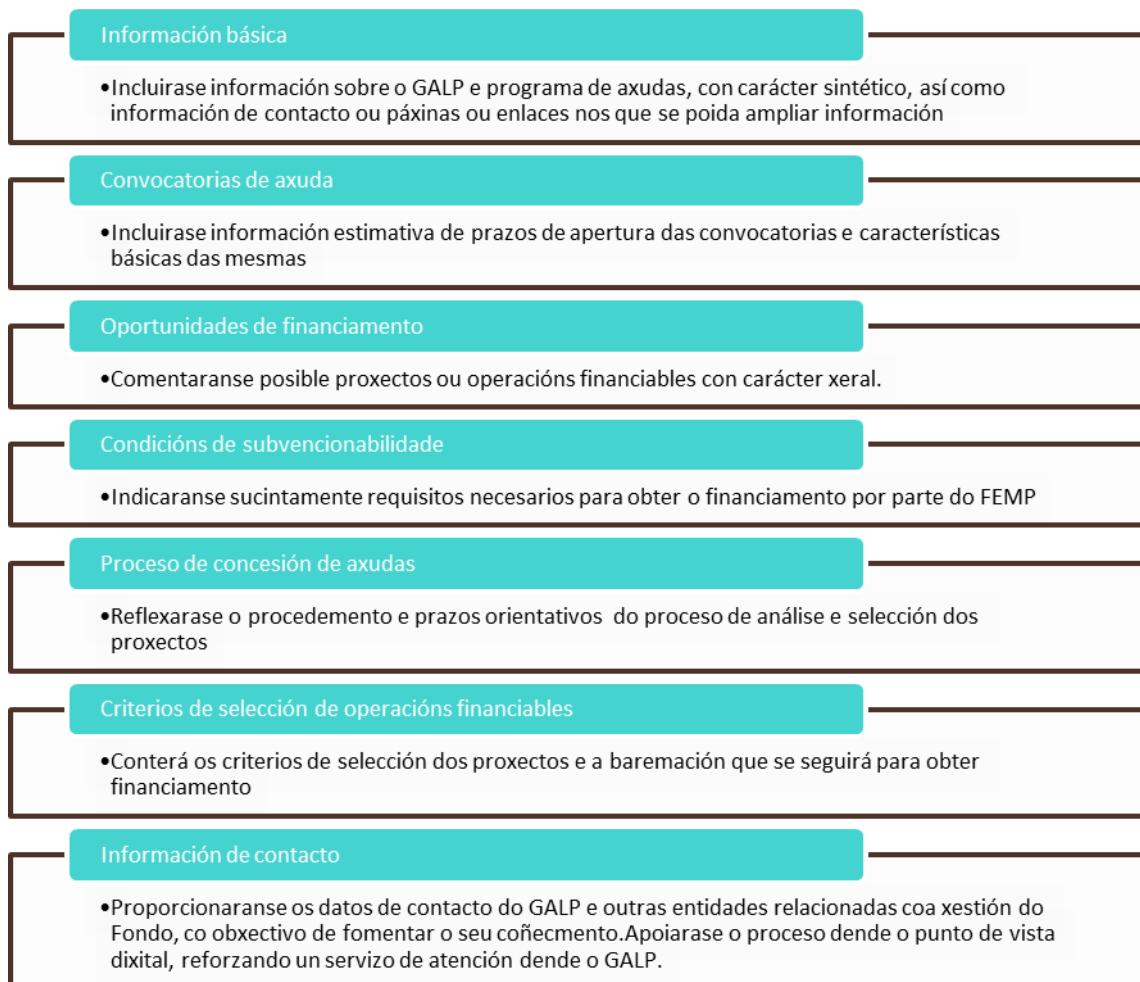
Para acadar o cumprimento satisfactorio destes obxectivos, diferéncianse dúas liñas de actuación, que para resultar efectivas deben desenvolverse de xeito paralelo e coordinado. Estas liñas estruturan e dan cohesión ao plan de comunicación:

1. Mantemento da relación cos medios de comunicación tradicionais da zona de influencia do GALP. Para isto é necesario continuar e reforzar a relación existente cos mesmos, establecendo unha difusión regular de todo tipo de novas e informacións relacionadas co GALP. É necesario prestar especial atención á difusión nos medios de comunicación locais e autonómicos de todo tipo de eventos e actividades abertas á participación do público xeral, promovendo así a participación activa da cidadanía nas accións e proxectos do GALP, mellorando a percepción que o público ten do mesmo.
2. Reforzar a presenza nas redes sociais, para acadar un maior impacto informativo en determinados tipos de públicos, que poden escapar dos medios tradicionais. Deste xeito apostarase por unha vía de comunicación directa, eficaz, flexible, multidireccional e aberta a toda a cidadanía. Procurarase buscar o equilibrio nas informacións que se proxecten, de maneira que resulten de interese tanto para as entidades socias do GALP como para a sociedade local no seu conxunto, de modo que ambos colectivos, poidan a través desta vía establecer unha comunicación recíproca co GALP, sendo receptores e a súa vez emisores de calquera tipo de mensaxe.

Un dos elementos clave da estratexia de comunicación é dar a coñecer o programa de axudas, co obxectivo de que as persoas e entidades beneficiarias ou potencialmente beneficiarias, teñan máis facilidades para entender o obxectivo do fondo e acceder ao financiamento.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Para iso elaboraranse materiais, preferentemente dixitais, que faciliten a súa comprensión e que se divulgarán a través de diferentes medios. Conterán información relativa a:

Públicos.

A área de influencia prioritaria para a posta en marcha da estratexia exténdese polo conxunto de concellos que forman parte do GALP, xa que van a ser os principais e potenciais destinatarios das súas actividades, tanto no que respecta ás accións de animación, como no referente ao programa de axudas. Isto non implica que tamén debamos orientarnos a un marco territorial máis amplo, sobre todo cando se tenten promover iniciativas de colaboración con outros GALP.

Podemos superar por tanto a zona costeira, tendo repercusión a nivel autonómico, estatal, ou incluso europeo. Isto contribuirá á posta en valor das iniciativas promovidas dende o grupo, incidindo de maneira especial na posta en valor dos obxectivos que se asocian ao ámbito turístico e cultural.

Os principais destinatarios das accións de comunicación que se leven a cabo, en consecuencia lóxica coa estratexia, deberan ser o propio sector e a cidadanía. En relación ao primeiro cumprirá ter en conta aos socios de facto e aos potenciais, incluíndo tamén a outros axentes, intermediarios ou colaboradores do GALP, como poden ser entidades promotoras de proxectos ou diferentes administracións. Se falamos da cidadanía, poderíamos definir un público indistinto en función do xénero, localizado prioritariamente na zona de influencia do GALP.

Malia todo, o público obxectivo deberá definirse en función de cada acción informativa e o seu target. Nun primeiro nivel poderíamos definir o público obxectivo da seguinte maneira:

PÚBLICO OBXECTIVO DA ESTRATEXIA DE COMUNICACIÓN		
	AXENTES PRIMARIOS	AXENTES SECUNDARIOS
Interno	Entidades socias do GALP	Concellos
Externo	Entidades e traballadores do sector da pesca (asociacións, organismos de investigacións, asistencias técnicas, etc.) Entidades e persoas relacionadas directamente co GALP (persoas beneficiarias e promotoras de proxectos) Profesionais do sector: mariñeiras e mariñeros, redeiras, mariscadoras, etc Medios de comunicación	Cidadanía da zona costeira (especial énfase na mocidade e persoas desempregadas) Entidades asociativas do territorio (veciñais, culturais, deportivas, etc)

Temos que ter presente o perfil das persoas e entidades ás que imos a dirixirnos. Para iso tentárase empregar sempre unha linguaxe e uns medios que sexan facilitadores na transmisión e recepción da información. Debemos tentar sempre empregar unha linguaxe accesible e facilitadora, e como non, non discriminatoria.

Se atendemos a dous públicos concretos como o sector pesqueiro e a poboación do territorio, as accións dirixidas cara o sector fan referencia a actividades de concienciación, motivación, información e participación. As dirixidas á cidadanía fan referencia á sensibilización e divulgación principalmente.

Exemplos de accións de comunicación destinadas a mellorar a dinamización do sector pesqueiro:

- Realizar un mailing a todo o sector, no que conste un esquema claro, sinxelo e accesible do plan de acción da estratexia, incluíndo as medidas concretas que poden obter financiamento do Fondo. Para iso empregaríanse as bases de datos de contactos que ten o GALP, tentando ampliar as mesmas para reforzar o alcance das campañas deste período e elevar a porcentaxe de coñecemento do GALP. O documento estaría vinculado a unha potente imaxe de marca do territorio.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

- Encontros locais ou sectoriais dirixido aos socios do GALP, que inclúan a participación do conxunto de persoas socias das entidades que forman parte do GALP. Podería presentárselle a estratexia a través de dinámicas de grupo participativas e motivadoras dirixidas por expertos en participación, PNL e coaching, deseñadas especificamente para esta ocasión. O principal obxectivo, entre outros, consistiría en que as persoas socias do GALP acadasen un alto grao de coñecemento e identificación coa filosofía e as liñas estratéxicas a desenvolver neste novo período. Desta maneira serían eles mesmos axentes proactivos de cara a favorecer a participación doutras entidades do territorio, e facilitar a presentación de proxectos nas diferentes convocatorias de axuda.
- Envío de boletíns periódicos ás entidades socias do GALP, coas actividades propostas cada mes, ofrecéndolles a posibilidade de incluír nese boletín as convocatorias, anuncios e demandas referentes ás súas propias entidades e proxectos.
- Realización de xornadas de networking intersectoriais para establecer canles de colaboración, potenciando deste xeito a sinerxía na promoción de iniciativas que relacionen o sector pesqueiro co turismo, co ámbito ambiental ou patrimonial.

Por outra banda, o conxunto de actividades destinadas á poboación local e a cidadanía en xeral poden ser difundidas a través de medios de comunicación e redes sociais.

IDENTIDADE E IMAXE CORPORATIVA

Un dos primeiros pasos a acometer será o de definir a identidade visual corporativa do GALP, creando unha imaxe de marca sólida entre os públicos. Este proceso debería facerse de acordo co conxunto dos GALP de Galicia, enfocando os esforzos nunha mesma dirección, se ben debería reforzar unha imaxe de marca paraugas que defínese ao territorio.

Trataría de fomentarse unha cultura corporativa, respecto pola imaxe e sentido de pertencencia á institución, xerando unha cultura da identidade visual corporativa. Para iso, sería necesario elaborar un manual de identidade visual corporativa para reforzar a marca común, recoñecible e diferenciadora que capte a atención dos públicos. Tamén se debería procurar a coherencia de contidos e conceptos: apostar por mensaxes e eslóganos adecuados á audiencia para reforzar a estratexia de comunicación.

A imaxe común facilitará o recoñecemento e identificación de cara ao público de toda a comunidade autónoma, pero será necesario tamén achegar algunha característica para imprimirlle o carácter de cada territorio. Deste xeito, a liña gráfica escollida será adaptada con algún elemento diferenciador a cada zona, obtendo deste xeito 8 versións do logo común para identificar a cada un dos GALP. A partir desta imaxe elaboraríase un paquete de documentos básicos para o traballo interno e de difusión desde cada GALP:

PLANTILLAS MATERIAL DIFUSIÓN

- Mailing
- PPT
- Documentos (Informes, memorias,...)
- Newsletter
- Cabeceiras redes sociais
- Banner/anuncio
- Tarxetas de visita
- Cartel

A mensaxe ou “claim” tentará comunicar o sentido da estratexia, a través dunha mensaxe clara. O obxectivo do claim ou mensaxe é a de conseguir comunicar a través dunha mensaxe clara. O primeiro factor que se definirá será a mensaxe principal que se vai a comunicar, procurando que sexa concreta e próxima á cidadanía, ao tempo que sexa forte e clara.

Para definir a mensaxe temos que ter presente que é o que queremos acadar coa mesma:

- Informar ás audiencias sobre as accións que se están a levar ao cabo
- Sensibilizar ás audiencias sobre o noso traballo
- Motivar á participación.

Unha vez que se teña escollido o claim, este debe ser usado constantemente ao longo da implementación do plan. Estas poden ser algunhas opcións:

- Vive do mar. Emprime co GALP
- Emprime no mar. O GALP apóiate
- Acción Local Pesqueira. Traballando polo futuro da nosa costa
- Territorios Costeiros. Un mar de oportunidades. Súmate ao GALP
- A Costa en Acción!
- Ponte en acción co GALP

COMUNICACIÓN OFF-LINE: RELACIÓN CON MEDIOS DE COMUNICACIÓN

Como xa dixemos anteriormente, a comunicación externa dunha entidade vai proxectar á mesma e aos seus valores á sociedade. A información e o coñecemento aumentaron progresivamente nunha sociedade fortemente marcada polos medios de comunicación e as novas tecnoloxías, convertendo a comunicación nun dos eixes centrais de calquera estratexia. Os cambios no panorama comunicativo redefiniron as funcións tradicionais dos Gabinetes de Comunicación, que deben operar tanto no entorno online como no entorno off-line. Conscientes disto, cando trazamos as liñas estratéxicas deste Plan de Comunicación, dividimos a comunicación en dúas áreas fundamentais: a comunicación tradicional e a comunicación dixital, que deberán operar paralelamente, co obxectivo de conseguir proxectar unha mensaxe coordinada, adecuada e eficaz, de maneira que se adecúe ás necesidades de cada soporte, público e entorno mediático.

Seguidamente abordaremos os obxectivos, funcións e prácticas que deberán desenvolverse nos canais tradicionais (prensa, radio e televisión), que en oposición á comunicación on-line, serán a partir de agora definidos como medios de comunicación off-line.

Obxectivos específicos.

Tendo en conta os obxectivos definidos ao inicio é preciso definir os obxectivos específicos da comunicación off-line, que sintetizan os obxectivos xerais e determinan as accións a desenvolver nas canles de comunicación tradicionais. A continuación indicamos os obxectivos e as accións propostas para desenvolver:

1. Proxectar o GALP no seu entorno máis cercano, promovendo a participación activa das entidades socias do GALP e a cidadanía, nas iniciativas e actividades ofertadas polo GALP. Para cumprir este obxectivo deberíamos:
 - a. Impulsar a presenza regular do GALP nos medios de comunicación locais mediante a difusión de novas e notas de prensa relativas aos eventos propios, as propostas dos socios e as iniciativas levadas ao cabo polo GALP.
 - b. Poñer a disposición de medios e público, novas e notas de prensa xeradas polo GALP a través da rede, de modo que a información resulte accesible á cidadanía e xornalistas.
 - c. Prestar especial atención á difusión nos medios de comunicación locais as actividades de organizadas polo GALP e abertas á participación da cidadanía.
2. Manter un diálogo fluído cos medios de comunicación, mellorando a relación do GALP con estes e os xornalistas e as xornalistas.
 - a. Manter un contacto periódico con xornalistas, co fin de poder orientar a nosa política informativa e atender as súas necesidades.
 - b. Xestionar de maneira efectiva e transparente cualquera tipo de consulta o petición realizada desde os medios de comunicación.
 - c. Nos actos de especial interese informativo, organizar roldas de prensa para todo tipo de medios, posibilitando o encontro físico entre medios de comunicación e socios do GALP.
3. Desenvolver mecanismos de seguimento e control das actividades informativas, de modo que podamos corrixir dinámicas, accións e políticas informativas, valorando a súa eficacia e viabilidade.
 - a. Monitorización de impactos en prensa, mediante a análise do Dossier de Prensa, as Alertas de Google e a indagación en buscadores.
 - b. Realización dun Dossier Semestral de Prensa que recolla a actividade informativa xerada nas canles tradicionais, contabilizando o número de impactos conseguidos e o número de informacións enviadas.

Tendo en conta os obxectivos e accións anteriormente expostas, as labores habituais da coordinación de prensa para manter unha actividade fluída dentro das canles de comunicación tradicionais son as seguintes:

- Recavar dos órganos sociais (xunta directiva e asemblea), dos órganos de participación (mesas, ou foros) e do conxunto de entidades socias, as informacións que se xeran para a súa posterior difusión nos medios de comunicación.
- Planificación, redacción e envío de notas de prensa relacionadas coas actividades do GALP aos medios de comunicación.
- Organización da convocatoria de roldas de prensa.
- Prestar atención e responder ás solicitudes de información que se realicen dende os diferentes medios.
- Monitorización dos impactos que teñen as novas relacionadas co GALP, nos medios de comunicación tradicionais.
- Redacción semestral dun resumo de prensa que a información aparecida do GALP nos medios de comunicación.

Protocolo comunicación off-line: guía de boas prácticas.

A continuación establécese un compendio de boas prácticas, entendidas como un conxunto coherente de accións que teñen como obxectivo mellorar o servizo no contexto da comunicación tradicional. Estas prácticas pretenden ser só unha recomendación, unha guía de estilo e usos, e deberíanse aplicar con sentido común e coherencia co obxectivo de adaptarse a cada situación e contexto.

As tarefas aquí descritas deberán realizarse dunha maneira coordinada coas actividades e funcións propias do entorno dixital que describiremos posteriormente, de maneira que ambas liñas de traballo se reforcen e complementen mutuamente.

Á hora de recadar a información que imos a transmitir debemos ser conscientes da necesidade de ter unha constancia na produción das novas, que deben ser difundidas a través dos medios de comunicación. Para isto, debemos seleccionar, clasificar e xerarquizar a información obtida. Será recomendable realizar unha planificación mensual a través dun calendario de envíos á Prensa, que permita organizar a comunicación cos medios informativos dun modo espaciado e organizado, favorecendo así a publicación das informacións enviadas aos medios de comunicación.

AS NOTAS DE PRENSA E CONVOCATORIAS

- A nota de prensa será o formato a adoptar habitualmente para manter informados aos medios de comunicación e outras entidades e organismos, de calquera tipo de actividade ou acontecemento relevante que teña lugar ou que estea relacionado co GALP e os seus proxectos.
- En función do establecido no calendario de comunicación mensual, elaboraranse as mesmas e remitiranse aos medios. Podemos ter un modelo tipo, que nos facilitará o traballo.
- Debemos seleccionar aqueles medios de comunicación ou outro tipo de destinatarios (asociacións, federacións, blogs, etc) en función da localización xeográfica na que se levará ao cabo a actividade e o tipo de acontecemento ou actividade que queremos comunicar.
- A nota de prensa será enviada por norma xeral mediante correo electrónico.
- Por norma xeral para comunicar os diferentes actos ou eventos que fagamos, enviaranse dous tipos de notas de prensa: nota informativa e nota de convocatoria.

AS ENTREVISTAS

- En determinadas ocasións, o GALP estará interesado en ofrecer certa cobertura mediática a determinadas persoas relacionadas co GALP e as súas actividades, de modo que poidan contribuír á difusión dun proxecto concreto ou á mellora xeral da súa imaxe. Nestes casos negociarase a entrevista cos medios de comunicación establecendo de antemán a mensaxe que debe ser comunicada.

PUBLICIDADE NOS MEDIOS

- A publicidade en medios de comunicación: radio, prensa escrita (en papel e dixital), tv, etc empregárase no caso puntual de lanzamento dunha campaña determinada polo seu elevado custe.
- Si se tratará de aparecer nestes medios de forma gratuíta mediante entrevistas, reportaxes, etc.

AS ROLDAS DE PRENSA

- Nas roldas de prensa convocadas polo GALP citarase aos medios de comunicación, co obxectivo de que informen do que nela se diga.
- Convocarase unha rolda de prensa cando se queira comunicar unha actividade de certa importancia, lanzar unha mensaxe oficial ou presentar un evento ou serie de eventos relevantes para o GALP e de interese para a cidadanía.
- As roldas de prensa aproveitaranse para reforzar o mantemento dun diálogo fluído cos medios de comunicación. O encontro físico entre representantes do GALP e os medios é unha oportunidade para fomentar as relacións do GALP cos xornalistas, un dos obxectivos anteriormente expostos.
- Os días posteriores á rolda de prensa, realizarase unha monitorización dos impactos relacionados co acto, prestando especial atención ás informacións emitidas polos medios de comunicación asistentes, co obxectivo de valorar e ver a cobertura que fan.

CARTELERÍA E FOLLETOS

- A colocación de cartelería, flyers ou dípticos en determinados lugares tamén pode resultar unha forma útil e efectiva de comunicar a nosa mensaxe. É interesante empregala cando queiramos dar a coñecer calquera actividade.
- A efectividade deste tipo de accións basease nos lugares estratéxicos elixidos para a súa colocación, que variará en función das necesidades de cada evento, o público ao que vaia dirixido e a situación xeográfica.

ATENCIÓN AOS MEDIOS

- A atención aos medios de comunicación determina a relación destes co GALP. A xestión eficaz das solicitudes e demandas dos xornalistas contribúe a afianzar unha boa relación entre os medios e a entidade. En moitas ocasións, a atención inmediata a un medio de comunicación determina o feito de que as nosas informacións sexan ou non publicadas.

Ademáis, co obxectivo de analizar, avaliar e corrixir os resultados das estratexias comunicativas, será necesario levar a cabo unha monitorización periódica dos impactos do GALP nos medios de comunicación. As accións avaliadas a implementar deberían ser as seguintes:

- Lectura, selección e arquivo de todas as novas relacionadas co GALP.
- Redacción semestral dun resumo de prensa, que recolla os impactos que a información xerada polo GALP tivo nos últimos 6 meses nos medios. Este resumo recollería o número de novas nas que apareceu o GALP, cuantificándolas e cualificándolas, medindo así os impactos positivos e negativos que tivo o GALP ao longo do semestre. Deste xeito poderían elaborarse series estatísticas que permitirían medir a evolución do impacto do GALP nos medios de comunicación ao longo do tempo. Neste documento tamén se incluíría o número de solicitudes de medios de comunicación atendidas polo departamento de Comunicación.

COMUNICACIÓN ON-LINE E NAS REDES SOCIAIS

As novas tecnoloxías variaron radicalmente o modo no que consumimos información e nos relacionamos. Internet mudou sustancialmente o panorama informativo, obrigando a repensar a estratexia comunicativa a todo tipo de entidades. Desde o GALP debería otorgarse especial importancia aos novos canais de comunicación xurdidos na rede, potenciando a presenza do GALP a través do uso das principais redes sociais, contribuíndo a reforzar o seu posicionamento e fortalecendo a súa imaxe no novo entorno dixital.

A popularización do uso das redes sociais nos últimos anos fai que hoxe a nosa presenza nelas sexa obrigatoria, aumentando a visibilidade do Grupo no entorno dixital, contribuíndo á creación dunha comunidade on-line, favorecendo a comunicación e o feedback entre o GALP e os axentes do sector e a cidadanía en xeral, garantindo ao mesmo tempo unha boa reputación virtual.

Tendo en conta os obxectivos xerais do plan de comunicación desenvolveremos agora os **obxectivos específicos da comunicación on-line**, que complementan aqueles xa existentes e determinan as accións formuladas no novo entorno dixital. Estes obxectivos son:

- Potenciar novas canles de información co obxectivo de comunicar calquera acontecemento, nova ou actividade de interese para a comunidade, reforzando á súa vez, os valores, posicionamento e imaxe do GALP.
- Manter e actualizar regularmente os diferentes perfís nas principais redes sociais.
- Establecer unha canle de comunicación directa e bidireccional que atenda ás necesidades e solicitudes de membros do GALP, e calquera outra persoa ou colectivo.
- Xestionar con eficacia e rapidez calquera tipo de solicitude ou comentario enviado por algún usuario, favorecendo unha actitude de escoita e facilitando respostas clarificadoras e conciliadoras.
- Favorecer a participación das entidades socias e axentes implicados nas políticas comunicativas do centro.
- Promoción da súa colaboración a través de diferentes iniciativas e propostas nas redes sociais: concursos, sorteos, etc.

Para isto podería valorarse a creación dun grupo en Facebook e/ou LinkedIn e o desenvolvemento de actuacións específicas, co obxectivo de que permanezan informados de todos os acontecementos do GALP e que poidan resultar de interese para a comunidade.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Tendo en conta os obxectivos e accións anteriormente expostos, as labores habituais para manter unha actividade fluída dentro das canles de comunicación dixitais son as seguintes:

- Recabar calquera tipo de información susceptible de ser publicada.
- Planificar, redactar e publicar as actualizacións nas redes sociais, adaptando a mensaxe ás características e necesidades de cada servizo.
- Atender e responder calquera dúbida ou solicitude formulada a través destes medios.
- Analizar e avaliar a actividade xerada nas redes sociais a través de servizos de estatísticas e monitorización de datos.
- Redactar semestralmente un resumo de prensa que recolla a actividade do GALP nas redes sociais.

Que redes sociais podemos empregar?

FACEBOOK é a rede social por excelencia que conta con máis de mil millóns de persoas usuarias en todo o mundo. Esta rede social é unha magnífica plataforma para compartir cos usuarios todo tipo de información, fotografías, vídeos e enlaces cos nosos amigos. Facebook permite ademais a posibilidade de enviar mensaxes privados (aos nosos contactos e aqueles que non se atopan dentro da nosa rede), formar parte de grupos e seguir outras páxinas que poden servirnos de referencia. Cómpre habilitar perfís de empresa.

TWITTER é unha ferramenta moi útil para informar sobre todo o que ocorre no GALP pero tamén é unha vía moi eficaz de comunicación co usuario.

LINKEDIN é unha rede social profesional usada por máis de 225 millóns de persoas e empresas. O seu obxectivo é poñer en contacto a diferentes profesionais, creando grupos de interese ao redor de iniciativas e proxectos concretos polo que o GALP deberá empregar esta ferramenta co obxectivo de conectar con persoas interesadas en lanzar proxectos, emprendedores, etc. É unha ferramenta útil para promocionar as actividades, cursos, poñer en contacto e favorecer a relación entre axentes do sector, asesorar á nosa comunidade, e favorecer o debate profesional mediante a incorporación de todo tipo de información.

A comunicación da plataforma en Redes Sociais centrarase nos seguintes canais: Facebook, Twitter e LinkedIn.

Os obxectivos variarán en función de cada un dos soportes utilizados, tendo todos eles en común a necesidade de abrir novas vías de comunicación para dirixirse aos axentes primarios (LinkedIn) ou a cidadanía e axentes secundarios (Facebook e Twitter), potenciando a imaxe dos GALP, difundindo os distintos proxectos entre o seu público de interese e facilitando unha rápida comunicación co público.

Obxectivos en Facebook:

- Consolidar unha canle estable de atención ao usuario, na que este saiba que pode resolver dunha maneira cercana e transparente todas as súas dúbidas en relación coa actividade dos GALP e os seus proxectos.
- Difundir as actividades dos GALP, de forma que poidan chegar ao seu público obxectivo.
- Potenciar a imaxe do GALP coma unha institución dinámica e moi vinculada coa sociedade.
- Transmitir a actividade do GALP, mostrando os procesos que atravesan os proxectos do GALP e o traballo que implican ata que chegan á sociedade.

Obxectivos en Twitter:

- Consolidar unha canle estable de atención ao usuario, na que este saiba que pode resolver dunha maneira cercana e transparente todas as súas dúbidas en relación coa actividade dos GALP e os seus proxectos.
- Difundir as actividades dos GALP, de forma que poidan chegar ao seu público obxectivo.
- Potenciar a imaxe do GALP coma unha institución dinámica e moi vinculada coa sociedade.
- Transmitir a actividade do GALP, mostrando os procesos que atravesan os proxectos do GALP e o traballo que implican ata que chegan á sociedade.
- Crear unha canle de comunicación directa para os axentes implicados nos distintos proxectos do GALP de maneira que poidan acceder a unha comunicación na que solucionar as súas dúbidas en tempo real.

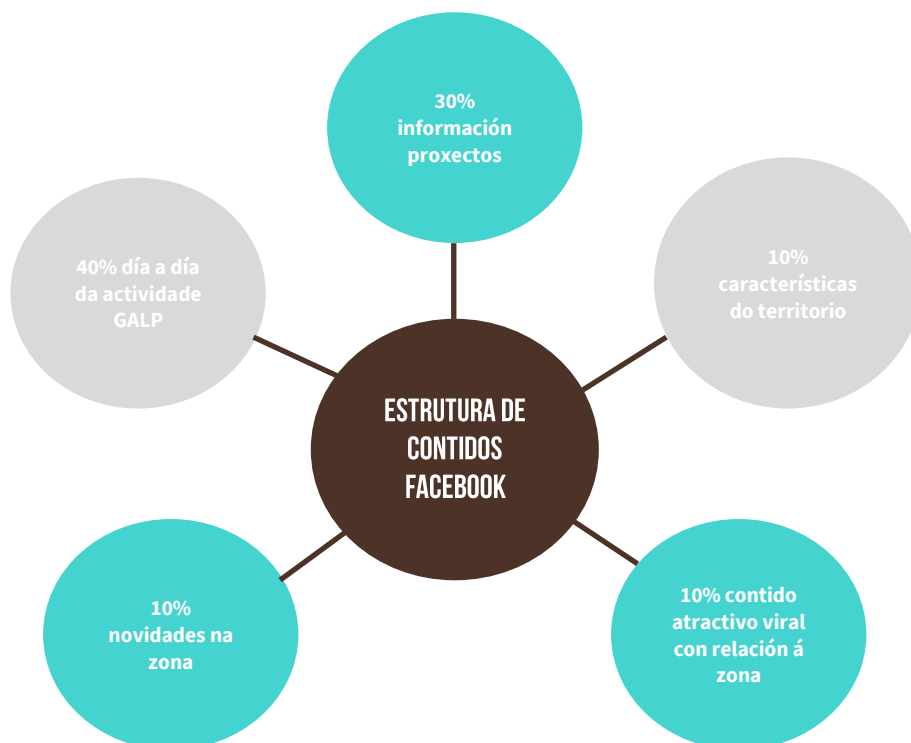
Obxectivos en LinkedIn:

- Consolidar unha canle a través da que comunicar a actividade do GALP nun entorno eminentemente profesional.
- Manter unha comunicación oficial das novidades relacionadas cos proxectos do GALP.
- Atraer á páxina a distintos compradores potenciais mediante a actividade comercial a través de LinkedIn.

Plan de contidos

Facebook.

Está prevista a publicación semanal de 3 a 4 entradas en Facebook. A axenda tomará como referencia o seguinte plan editorial.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Twitter.

A frecuencia de actualización nesta rede social será maior que en Facebook, realizando entre 5 e 10 publicacións semanais, dando especial protagonismo as publicacións nas que se poida comunicar en directo o avance dos proxectos.

ESTRUTURA CONTIDOS TWITTER	
CONTIDO	PORCENTAXE DE FRECUENCIA
Día a día da actividade do GALP.	30%
Novidades e información sobre os proxectos do GALP.	20%
Características do territorio de actuación dos GALP.	10%
Novidades da zona, en especial das actividades máis propias da mesma, coma a pesca.	10%
Contenido de atractivo viral con relación coa zona e o interese cidadán.	10%
Interacción directa con usuarios e usuarias de Twitter.	10%
Retweets de contenido de interese.	10%

Concursos en Facebook e Twitter:

Co fin de dinamizar os perfís de redes sociais levaráanse a cabo concursos nos que procuraremos cumprir obxectivos diversos tales como os seguintes:

- Dar a coñecer mellor o GALP, o seu funcionamento e os seus obxectivos.
- Difundir as actividades do GALP, de maneira que sexan coñecidas e aproveitadas polos sectores involucradas nas mesmas.
- Obter unha maior resposta por parte da cidadanía e dos sectores involucrados nos distintos proxectos, de maneira que a comunicación non sexa unicamente unidireccional.

Exemplo de concurso:

Para dar a coñecer mellor os GALP e ao mesmo tempo aumentar o número de seguidores dos seus espazos en redes sociais levarase a cabo un concurso de preguntas e respostas en redes sociais. Este concurso articularase a través da ferramenta EasyPromos e terá un formato “quiz” na que o concursante poderá responder a unha serie de preguntas elixindo entre catro respostas. As preguntas serán doadas e terán unha vertente divertida e humorística con algunhas respostas evidentemente erróneas. O obxectivo non será que a persoa usuaria teña que documentarse sobre os GALP, senón que simplemente coa lectura das preguntas poida ter unha idea clara de que é o GALP, como funciona, onde atopar información sobre as súas actividades e como participar delas. Os participantes que respondan as distintas preguntas terán a oportunidade de gañar un premio vinculado coa promoción turística da zona.

LinkedIN.

A publicación de contidos en LinkedIN será moito mais limitada e centrarse na publicación de noticias de interese para os colectivos profesionais. Algúns destes temas a tratar poderían ser os seguintes:

- Día a día da actividade do GALP.
- Novidades e información sobre os proxectos do GALP.
- Novidades da zona, en especial das actividades cunha vertente máis económica.

A páxina de LinkedIN poderá servir ademais coma páxina de aterraxe para as campañas publicitarias que se lancen dende esta plataforma, así como a base para a actividade que se poida facer en grupos.

Grupos en LinkedIN.

A creación de grupos en LinkedIN ten a intención de convertelos en foros de discusión sobre os proxectos sectoriais nos que se desenvolva a actividade do GALP. A estes grupos atraeráse aos públicos de interese en cada sector, coma por exemplo profesionais da pesca, empresarios do turismo ou funcionarios, dependendo do tipo de proxecto. Deste modo procurárase contar coas opinións de persoas do sector xa dende o embrión de cada un dos proxectos, e coñecer o criterio dos profesionais a medida que se avanza nos mesmos.

Por exemplo, se valoramos a creación dunha plataforma de comunicación para difundir o valor do berberecho da ría, poderíamos crear un grupo de interese no que xuntar a profesionais dos distintos sectores implicados: confrarías, hostalería, grandes e pequenos distribuidores e consumidores. Este grupo serviría para compartir as nosas ideas e poder recibir unha resposta dos distintos tipos de axentes implicados.

Compra de publicidade en Redes Sociais.

Co comezo da xestión dos espazos en redes sociais será necesario captar unha comunidade de seguidores base á que dirixir as mensaxes da plataforma. Realizarase unha campaña de Facebook ADS e Twitter ADS orientada a captar ao público de interese.

As posibilidades de segmentación destas ferramentas permitirán chegar ata un público eminentemente local e cun maior grao de interese nas actividades do GALP.

A ferramenta ADS é un instrumento de promoción previo pago destas redes sociais. Esta ferramenta permitirá dar un maior alcance ás publicacións consideradas especialmente relevantes para os públicos de interese do GALP.

Exemplo de publicación publicitada en Facebook ADS:

CRONOGRAMA E INDICADORES

		MESES											
ACCIÓNS	FRECUENCIA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
DIRECCIÓN ESTRATAXICA													
Deseño do plan	Inicio	■											
Control. Informes de execución	Semestral						■						■
COMUNICACIÓN INSTITUCIONAL													
Comunicación corporativa													
Identidade visual corporativa	Inicio	■											
Mensaxe	Inicio	■											
Comunicación externa													
Cartelería e flyers	n/d			■	■			■	■			■	■
Publicidade en medios	Por campañas		■				■						
Relacións públicas e de protocolo	n/d			■								■	
Newsletter	Trimestral	■			■			■			■		
RELACIÓN COS MEDIOS													
Convocatoria de medios	n/d		■							■			
Envío notas de prensa	n/d		■							■			
Roldas de prensa	Bianual	■						■					
Entrevistas	n/d												
Dossieres de prensa	Semestral						■						■
ATENCIÓN Á CIDADANIA													
Web													
Publicación contidos	Mensual	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Redes Sociais													
Publicación de contidos	Diaria	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
COMUNICACIÓN INTERNA													
Reunións seguimento plan	Trimestral	■			■			■			■		

É necesario medir o efecto das actividades de comunicación levando ao cabo un seguimento permanente do traballo realizado. Para desenvolver esta labor hai que definir unha serie de indicadores de control sobre os que se realizarán medicións periódicas coa finalidade de identificar accións correctoras en caso de descubrirse desviacións importantes.

Para non excedernos no seguimento do plan de comunicación poderíamos ter como referencia algún dos seguintes indicadores:

TIPOLOXÍA	INDICADORES
Indicadores de seguimento	• Número de roldas de prensa realizadas • Número de xornadas de información realizadas • Número de anuncios de publicidade insertados • Número de blogs e perfís sociais creados • Número de boletíns creados • Número de páxinas web creadas • Número de materiais de publicidade creados • Número de notas de prensa difundidas
Indicadores de impacto	• Número de aparicións nos medios de comunicación dix itais e impresos (prensa, páxinas web, boletíns electrónicos, revistas especializadas...) • Número de persoas informadas sobre unha determinada campaña • Número de envíos electrónicos de newsletter
Indicadores de resultado	• Número de visitas á páxina web e aos perfís sociais • Número de participantes nos actos • Número de solicitudes de información resoltas

Unha vez desenvolto o labor de seguimento e control, é preciso avaliar os resultados finais da comunicación coa finalidade de ter información de base para futuras accións de comunicación. Trátase de realizar unha avaliación ou valoración global do plan de comunicación, coa finalidade de comprobar si se conseguiron os obxectivos propostos e valorar en conxunto o plan. Esta valoración quedaría reflectida nun informe.

CAPÍTULO 12

BIBLIOGRAFÍA

Fontes estatísticas.

- Padrón Municipal de Habitantes. IGE. 2014
- Directorio da Rede Natura. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2015.
- Inventario da Rede Autonómica de Estradas de Galicia (RAEGA). Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2015.
- Información xeográfica en web. Instituto Xeográfico de Galicia. 2014
- Praias bandeira azul. Asociación de Educación Ambiental y del Consumidor. 2014.
- Directorio de portos. Portos de Galicia. 2015.
- Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar. 2015.
- Rexistro de confrarías. Xunta de Galicia. 2015.
- Indicadores demográficos sobre o padrón municipal. IGE. 2013.
- Movemento natural de poboación. IGE. 2013.
- Estatística de variacións residenciais. IGE. 2013.
- Directorio de centros de ensino. Consellería de Educación e Cultura. 2015.
- Censo de poboación e vivendas. 2011. INE.
- Directorio de centros. Servizo Galego de Saúde. 2013.
- Estatística de pensión contributivas. Tesourería Xeral da Seguridade Social. 2013.
- Estatística de pensións non contributivas. Consellería de Traballo e Benestar. 2013.
- Estatística beneficiarios da Renda de Integración Social de Galicia (RISGA) e das Axudas de Emerxencia Social (AES). Consellería de Traballo e Benestar. 2013.
- Estatísticas de paro rexistrado. Servizo Público de Emprego Estatal. IGE. 2014.
- Estatísticas de afiliación á Seguridade Social. Tesourería da Seguridade Social. IGE. 2014.
- Base de contratos rexistrados. Consellería de Traballo e Benestar. 2014.
- Contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE. 2009.
- Produto interior bruto municipal. Base 2008. IGE. 2012.
- Directorio de empresas e unidades locais. IGE. 2013.
- Censo agrario. Consellería de Medio Rural. IGE. 2012.
- Directorio SABI de empresas. Informa. 2014.
- Estatística de permisos de marisqueo. Consellería do Mar. 2015.
- Directorio de Empresas e Actividades Turísticas. Turgalicia. 2014
- Enquisa de ocupación hoteleira. IGE. 2014.
- Relación de Bens de Interese Cultural. Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria. 2012.
- Mapa de equipamentos culturais. Consello Cultura Galega. 2015.
- Festas de interese turística. Turgalicia. 2015.
- Directorio de sendeiro. Turgalicia. 2015.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Fontes normativas e documentación de referencia

- Regulamento (UE) nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello de 17 de decembro de 2013 polo que se establecen as disposicións comúns relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión, ao Fondo Europeo Agrícola de Desenvolvemento Rural e ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca, e polo que se establecen disposicións xerais relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo, ao Fondo de Cohesión e ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca
- Regulamento (UE) nº 508/2014 do Parlamento Europeo e o Consello de 15 de maio de 2014 relativo ao Fondo Europeo Marítimo e de Pesca, e polo que se derogan los Regulamentos (CE) nº 2328/2003, (CE) nº 861/2006, (CE) nº 1198/2006 e (CE) nº 791/2007 do Consello, e o Regulamento (UE) nº 1255/2011 do Parlamento Europeo e do Consello.
- Regulamento delegado (UE) nº 480/2014 da Comisión de 3 de marzo de 2014 que complementa o Regulamento (UE) nº 1303/2013 do Parlamento Europeo e do Consello .
- Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, The European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. A European Strategy for more Growth and Jobs in Coastal and Maritime Tourism. European Commission. Brussels, 20.2.2014.
- Questions and Answers on CLLD programming in the EMFF - Area Selection Criteria. Strategy Selection Criteria. Preparatory Support . European Commission.
- Guidance on community-led Local Development in European Structural and investment Funds. Soto , Pablo; Ramsden, Peter. Trad. Version abril 2014 . Comisión Europea. 2014.
- Draft template and guidelines on the content of the EMFF operational programme 2014-2020.
- Borrador do Programa Operativo para o Sector Pesqueiro Español. Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medioambiente. 2015.
- Decreto 37/2014, do 27 de marzo, polo que se declaran zonas especiais de conservación os lugares de importancia comunitaria de Galicia e se aproba o Plan director da Rede Natura 2000 de Galicia.

Plans e programas.

- Estratexia galega de acuicultura. Consellería do Mar. 2014.
- Plan director de acuicultura do litoral. Consellería do Mar. 2014.
- VI Plan galego para a igualdade entre mulleres e homes. Secretaría Xeral de Igualdade. 2013.
- Programa de Desenvolvemento Rural para Galicia. 2014-2020 (prov.). Consellería de Medio Rural.
- Plan Estratéxico Zonal da Ría de Arousa. Grupo de Acción Costeira Ría de Arousa. 2008.
- Programa de activación do emprego. SEPE. 2015.
- Plan de Emprego Xuvenil. Consellería de Traballo e Benestar. 2015.
- Plan Integral de Turismo de Galicia 2014-2016. Secretaría Xeral de Turismo. 2014.
- Smart Turismo. Plan TIC de turismo. AMTEGA. 2014.
- Plan territorial de contaminación mariña (Plan CAMGAL). Xunta de Galicia. 2012.
- Plan de ordenación do litoral. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2010.

- Directrices de ordenación do territorio. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2011.
- Estratexia Galega da Paisaxe. Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas. 2011.
- Plan de artesanía de Galicia. Consellería de Economía e Industria. 2014.
- Estratexia de Especialización Intelixente (RIS3 Galicia). Axencia de Innovación. 2014.
- Estratexia de Inclusión Social. Consellería de Traballo e Benestar. 2014.
- Plan de dinamización demográfica 2013-2016. Consellería de Traballo e Benestar. 2013.

Fontes bibliográficas.

- La competitividad de los territorios rurales a escala global. Construir una estrategia de desarrollo territorial con base en la experiencia de LEADER. Observatorio Europeo Leader. 2001.
- Metodología para la elaboración de estrategias de desarrollo local, Ivan Silva Lira. ILPES. 2003.
- Subirats, Joan. Análisis de políticas públicas y eficacia de la administración. INAP. 1989.
- Morata, Frances (Editor). Políticas públicas en la Unión Europea.
- Vanaclocha, F. Políticas y estrategias públicas. FIIAPP. 2000.
- Piñeira Mantiñán, María José e Santos Solla, Xosé Manuel. Xeografía de Galicia. Xerais. 2011.
- Meixide Vecino, Alberto (Dir). A economía galega. Afundación. Varios anos.
- Vanaclocha, F. J; García, E.; y Viñas, V. Algunas referencias sobre metodología de la evaluación de políticas públicas y servicios públicos”. INAP. 2005.
- Kaplan, R. S. y Norton, D. P. Mapas estratagicos. Convirtiendo los activos intangibles en resultados tangibles. 2004.
- Como elaborar el plan de comunicación. Guías BIC Galicia.
- Como planificar la comunicación desde una institución pública. Gobierno de Navarra. 2011.
- Lorenzo Vila, A.; Fente balsa, J.; García García, Luís. Asembleas cooperativas. Procesos de democracia e participación. Cidadania, S. Coop. Galega. 2011.
- Sanchez Alonso, M. La participación. Metodología y Práctica. Popular. Madrid 1991.
- VVAA Dinámica de grupos: dinamización de metodologías y procesos para la democracia participativa. Urtxintxa eskola. 2004.
- VVAA. Metodologías participativas: manual Red Cimas. Madrid 2009.
- Guía para a elaboración das estratexias de desenvolvemento local das zonas pesqueiras. FEMP 2014-2020. Consellería do Mar. 2015.
- Guía de financiamento comunitario. Fundación Galicia Europa, 2014.
- Guías, revistas e dossiers técnicos Farnet. Rede Europea de Grupos de Pesca. Varios anos.
- Guía de novos retos dos grupos de acción local do sector pesqueiro (GALP) para o desenvolvemento sustentable das zonas de pesca no marco da política comunitaria FEMP 2014-2020. Consellería do Mar. Dirección Xeral de Desenvolvemento Pesqueiro. 2015

The top half of the page features a background of teal-colored wood planks with a distressed, weathered texture. Two vertical black lines run down the page, separating the wood into three columns.

ANEXO 1

CARTOGRAFÍA

Relación de mapas:

Espazo e recursos.

Mapa 1. Concellos e altimetría. Fonte: Instituto Estudos Territorio. 2014.

Mapa 2. Espazos protexidos. Fonte: Plan de Ordenación do Litoral. 2010.

Mapa 3. Relación de infraestruturas viarias. Fonte: Plan de Ordenación do Litoral. 2010.

Mapa 4. Relación de portos e lonxas. Fonte: Portos de Galicia e Consellería de Mar. 2015.

Mapa 5. Patrimonio cultural e sendeiros. Fonte: Plan de Ordenación do Litoral e Turgalicia. 2015 e 2010.

Demográficos.

Mapa 6. Poboación 2014. Fonte: Padrón Municipal de Habitantes. IGE.

Mapa 7. Densidade de poboación 2014. Fonte: Elaboración propia a partir do Padrón Municipal de Habitantes e Estatísticas do Territorio. IGE.

Mapa 8. Índice de envellecemento 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mapa 9. Índice de dependencia global 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mapa 10. Índice de dependencia xuvenil 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mapa 11. Índice de dependencia senil 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mapa 12. Índice de recambio da poboación activa 2013. Fonte: Indicadores demográficos. IGE.

Mercado laboral.

Mapa 13. Paro rexistrado. 2014. Media mensual. Fonte: Servizo Público de Emprego Estatal.

Mapa 14. Persoas afiliadas á Seguridade Social. 2014. Media mensual. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

Mapa 15. Evolución de persoas afiliadas a Seguridade Social. 2007-2014. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social.

Mapa 16. Número de contratos. 2014. Media mensual. Fonte: Base de contratos. Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Mapa 17. Evolución de contratos. 2007-2014. Fonte: Base de contratos. Consellería de Economía, Emprego e Industria.

Socioeconómicos.

Mapa 18. Renda dispoñible bruta. En miles de euros. 2009. Fonte: Contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE

Mapa 19. Renda dispoñible bruta por habitante. 2009. Fonte: Contas de distribución da renda dos fogares por concellos. IGE

Mapa 20. PIB municipal. En miles de euros. 2012. Fonte: PIB. Base 2008. IGE.

Mapa 21. PIB por habitante. 2012. Fonte: PIB. Base 2008. IGE.

Mapa 22. Número de empresas. 2013. Fonte: Directorio de Empresas. IGE.

Mapa 23. Evolución do número de empresas. 2007-2013. Fonte: Directorio de Empresas. IGE.

Sector pesqueiro.

Mapa 24. Empresas pesqueiras por actividade CNAE. Media mensual. 2014. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.

Mapa 25. Persoas afiliadas ao sector pesqueiro segundo actividade CNAE. Media mensual. 2014. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.

Mapa 26. Persoas afiliadas ao réxime do mar. Media mensual. 2014. Fonte: Tesourería Xeral da Seguridade Social. IGE.

Mapa 27. Vendas en lonxas. Miles de quilos. 2014. Fonte: Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

Mapa 28. Evolución de vendas en miles de quilos. 2007-2014. Fonte: Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

Mapa 29. Vendas en lonxas. Miles de euros. 2014. Fonte: Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

Mapa 30. Evolución de vendas en miles de euros. 2007-2014. Fonte: Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

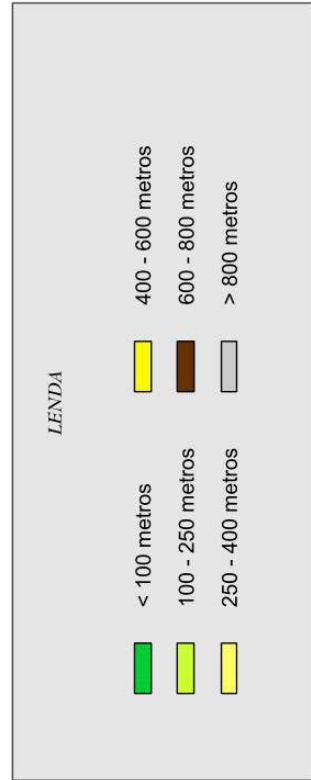
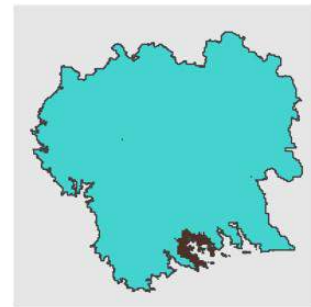
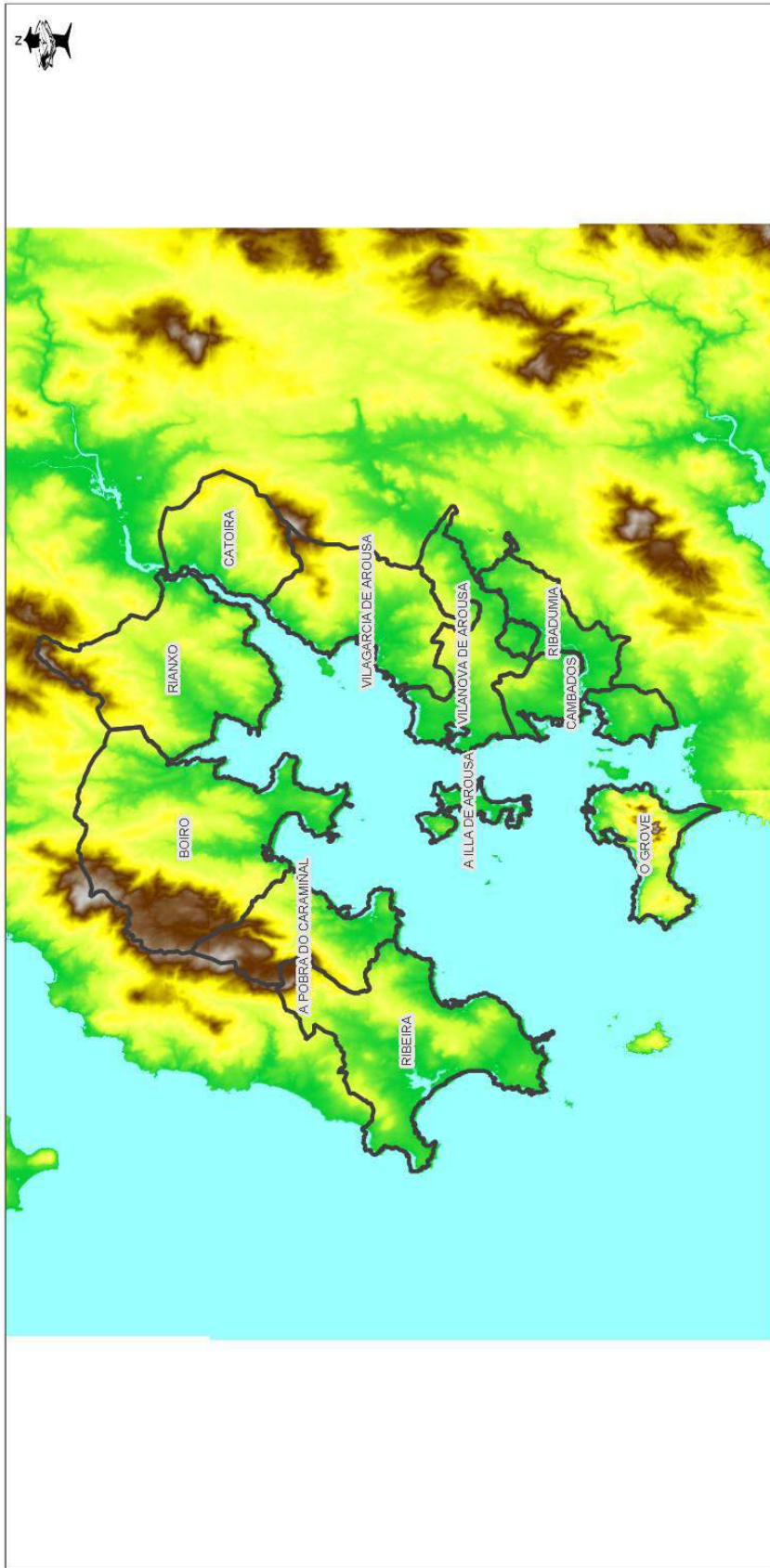
Mapa 31. Número de buques rexistrados. 2015. Fonte: Rexistro buques pesqueiros. Plataforma tecnolóxica de pesca. Consellería do Mar.

Sector turístico.

Mapa 32. Aloxamentos turísticos. 2013. Fonte: Directorio de actividades e empresas turísticas. IGE.

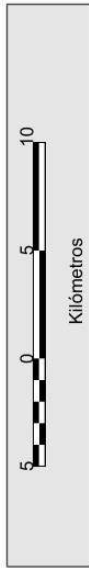
Mapa 33. Prazas en aloxamentos turísticos. 2013. Fonte: Directorio de actividades e empresas turísticas. IGE.

Mapa 34. Empresas turísticas. 2013. Fonte: Directorio de Empresas. IGE.

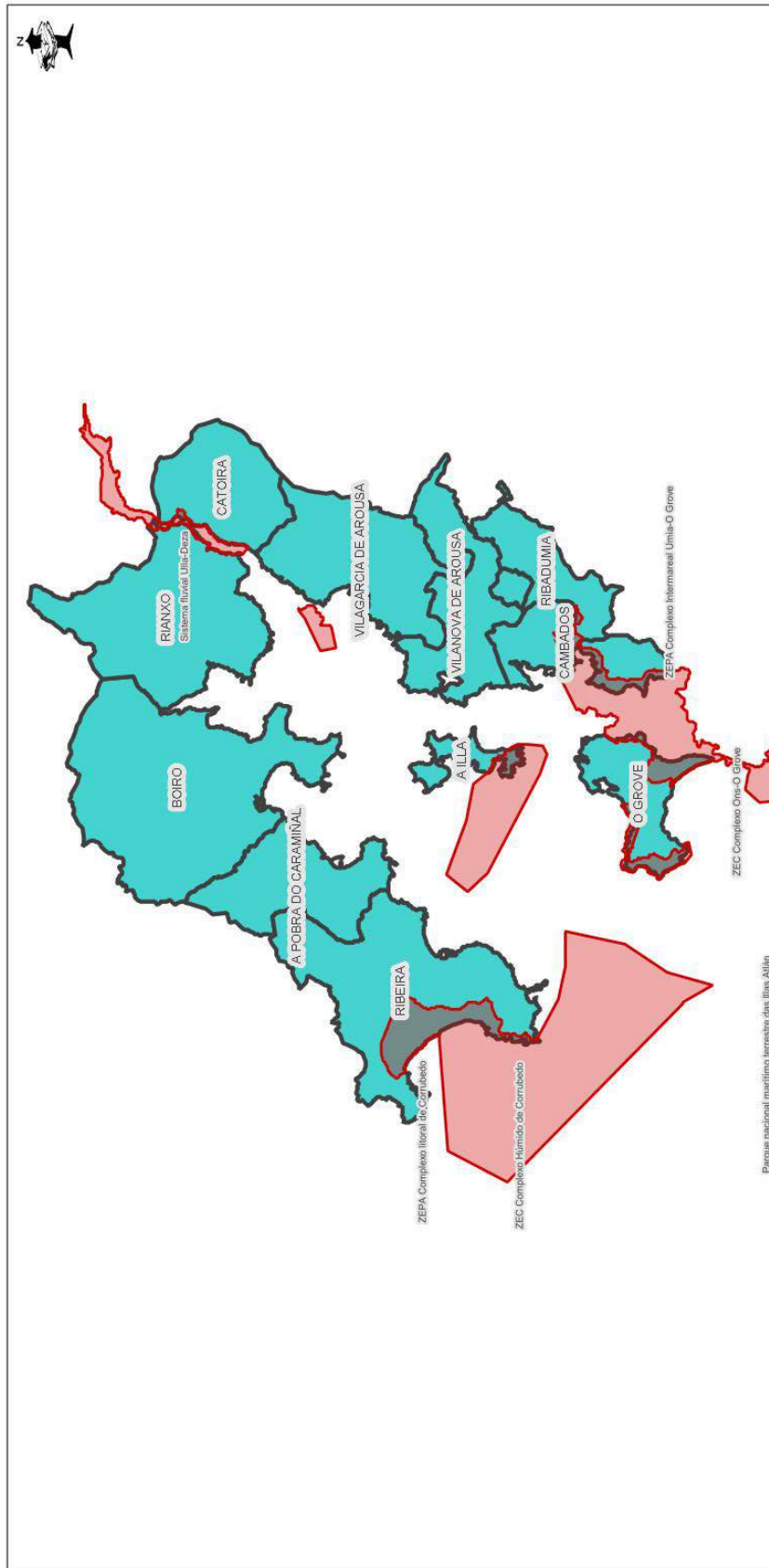

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Concellos e altimetría

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

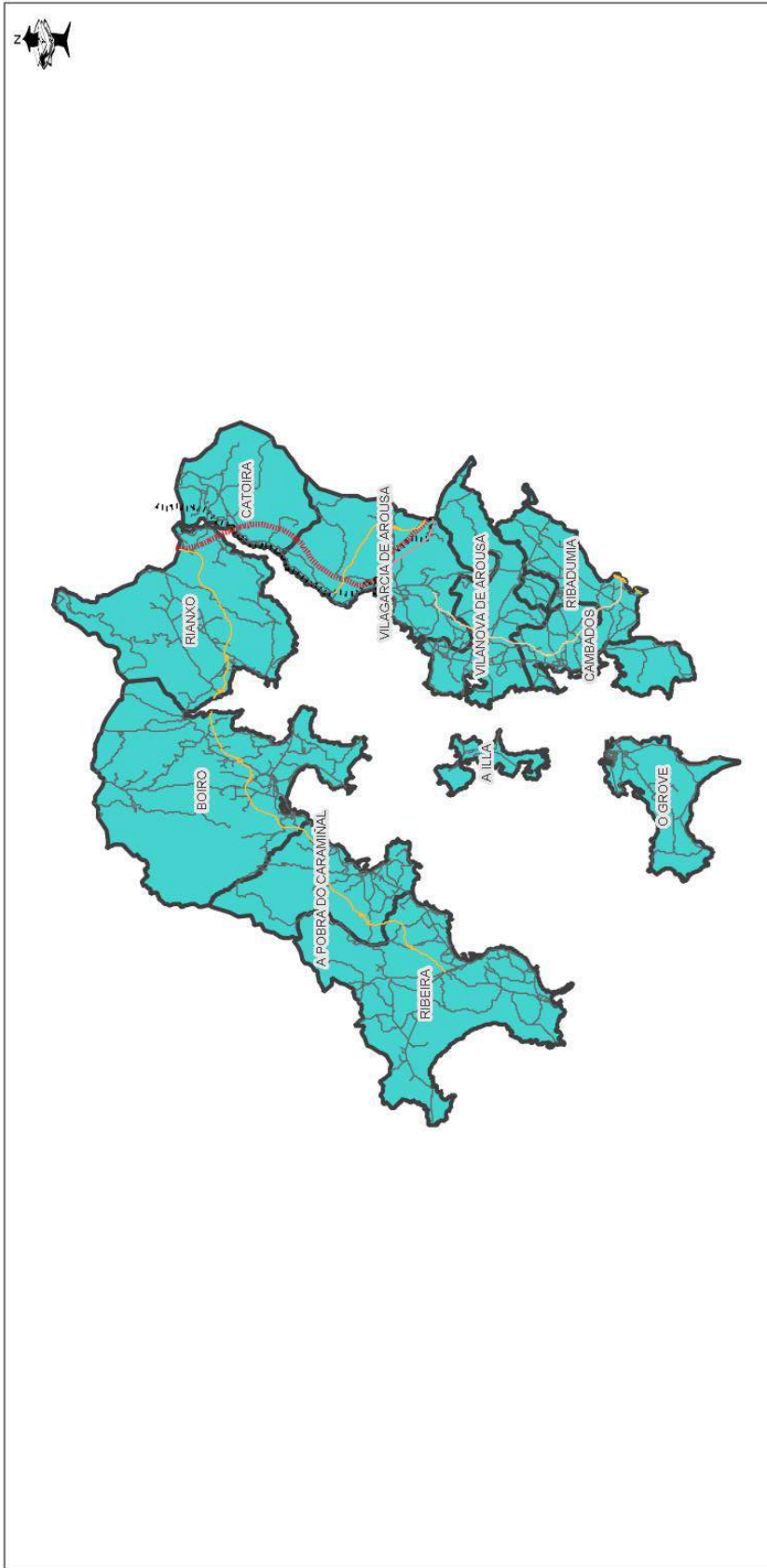
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Espazos protexidos

Superficie con figuras de protección

4 0 4 8 12

Kilómetros

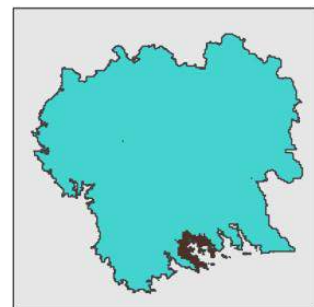
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Infraestruturas viarias

4 0 4 8 12
Kilómetros

LEENDA

- Autoestrada/Autovía
- Corredor
- Estrada Nacional
- Estrada
- Liña AVE
- Tren

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Portos e lonxas

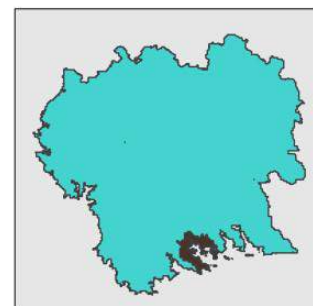
4 0 4 8 12
Kilómetros

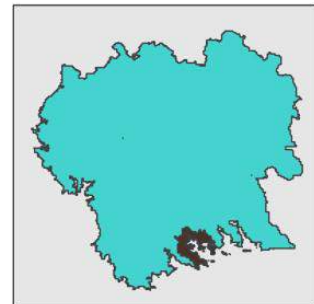
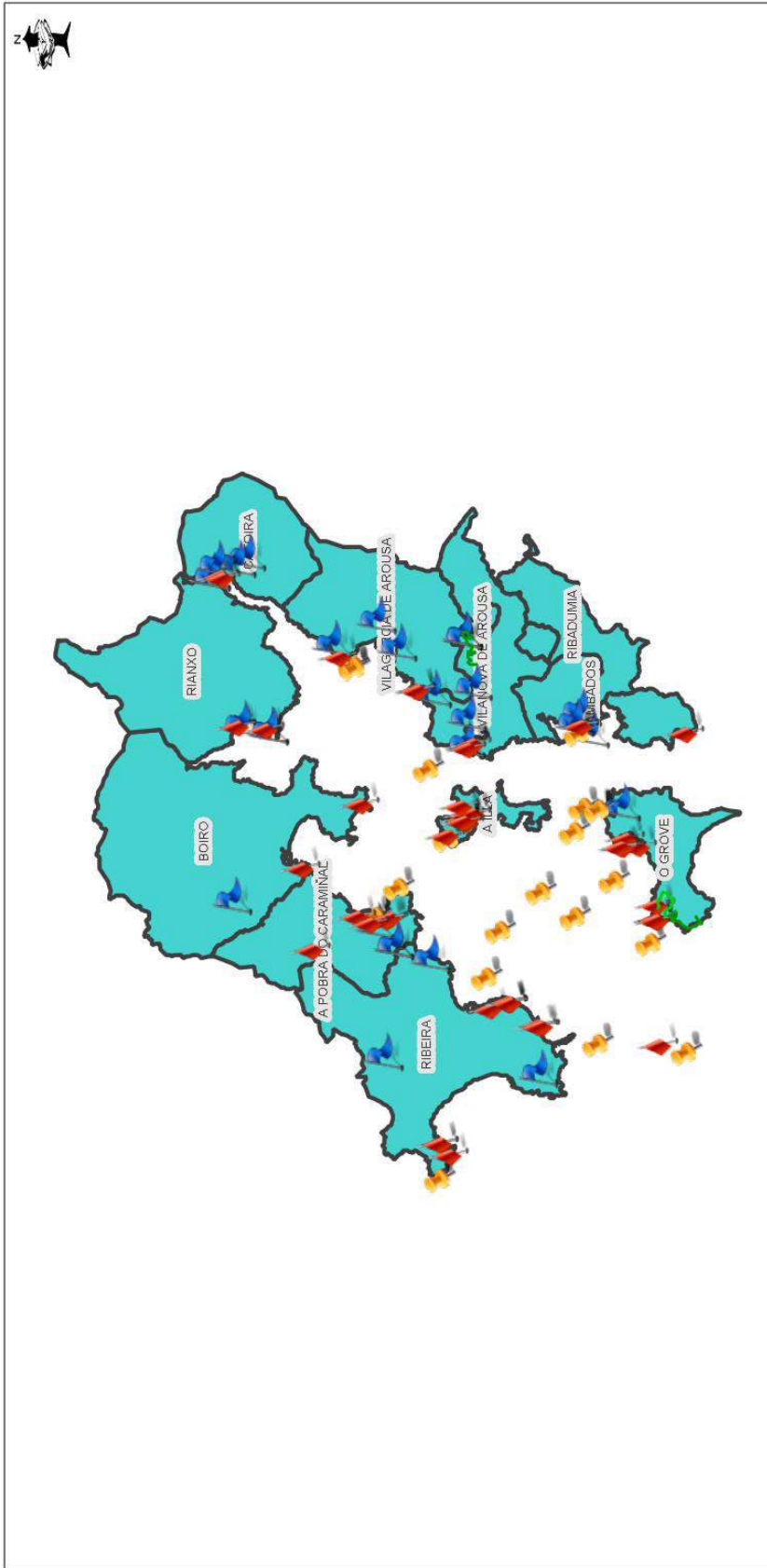
LEENDA

Porto

Lonxa

Porto deportivo

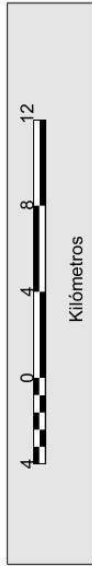

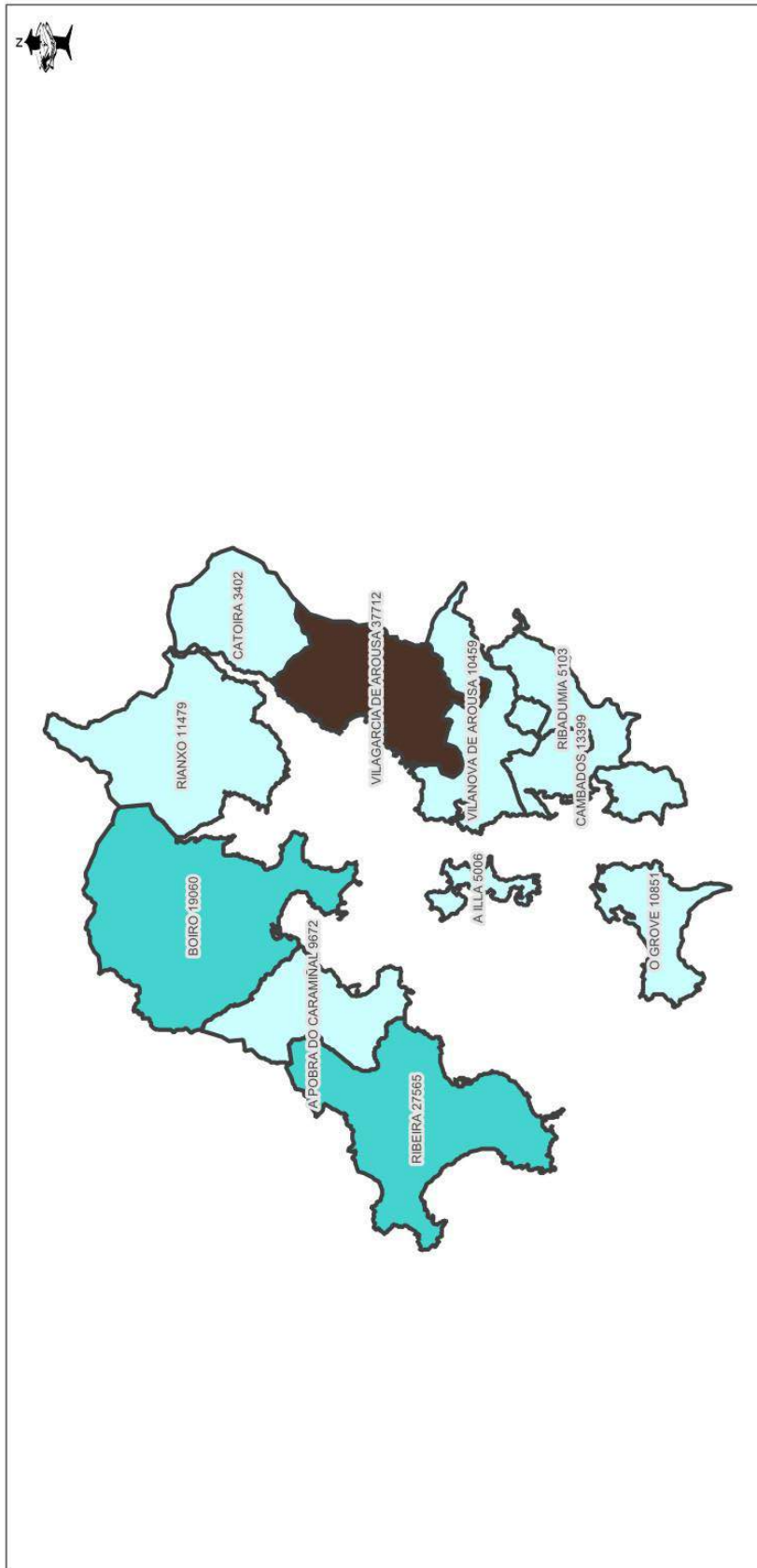
LEENDA

- Faros, puntas e miradoiros
- Arquitectura industrial e militar
- Bens de interese cultural
- Sendeiros PRG

Grupo de Acción Local do sector Pesqueiro Ría de Arousa

Patrimonio cultural e sendeiros

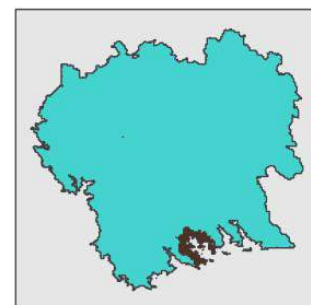
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

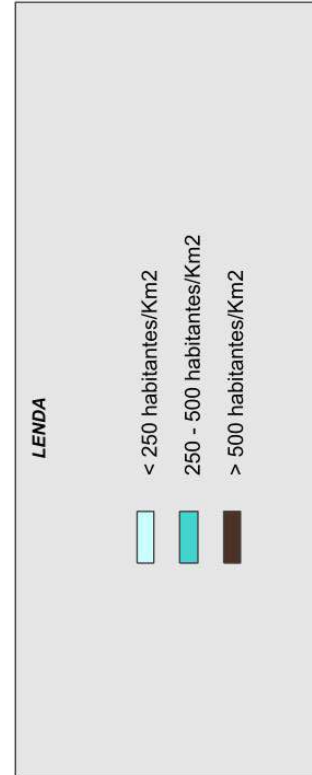
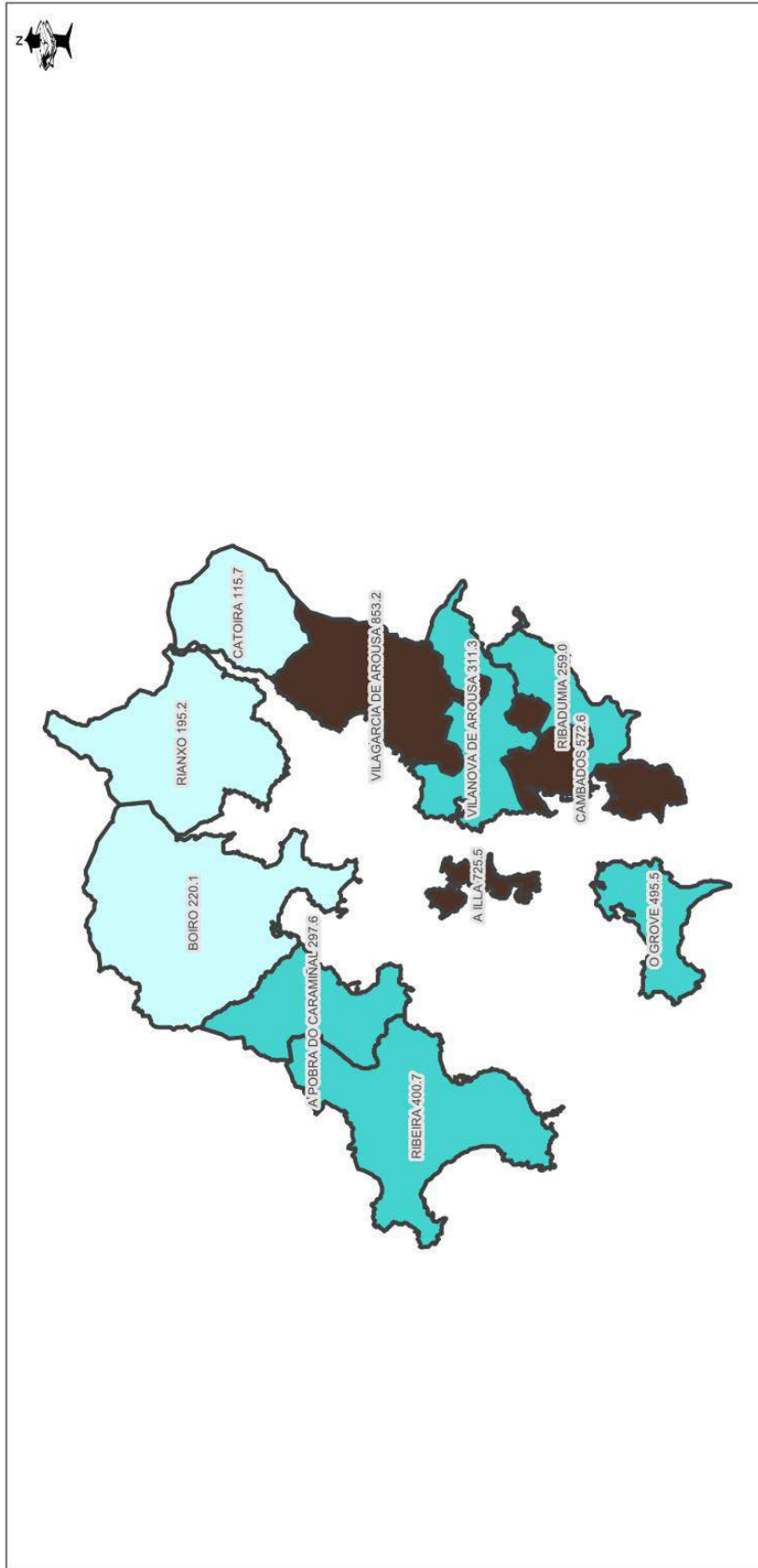
Poboación (2014)

4 0 4 8 12
Kilómetros

LEENDA

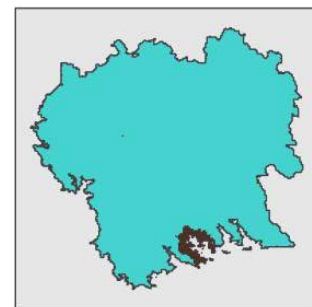
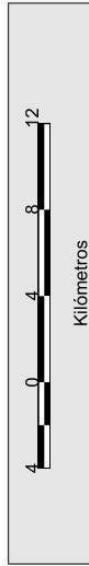
- < 15.000 habitantes
- 15.000 - 30.000 habitantes
- > 30.000 habitantes

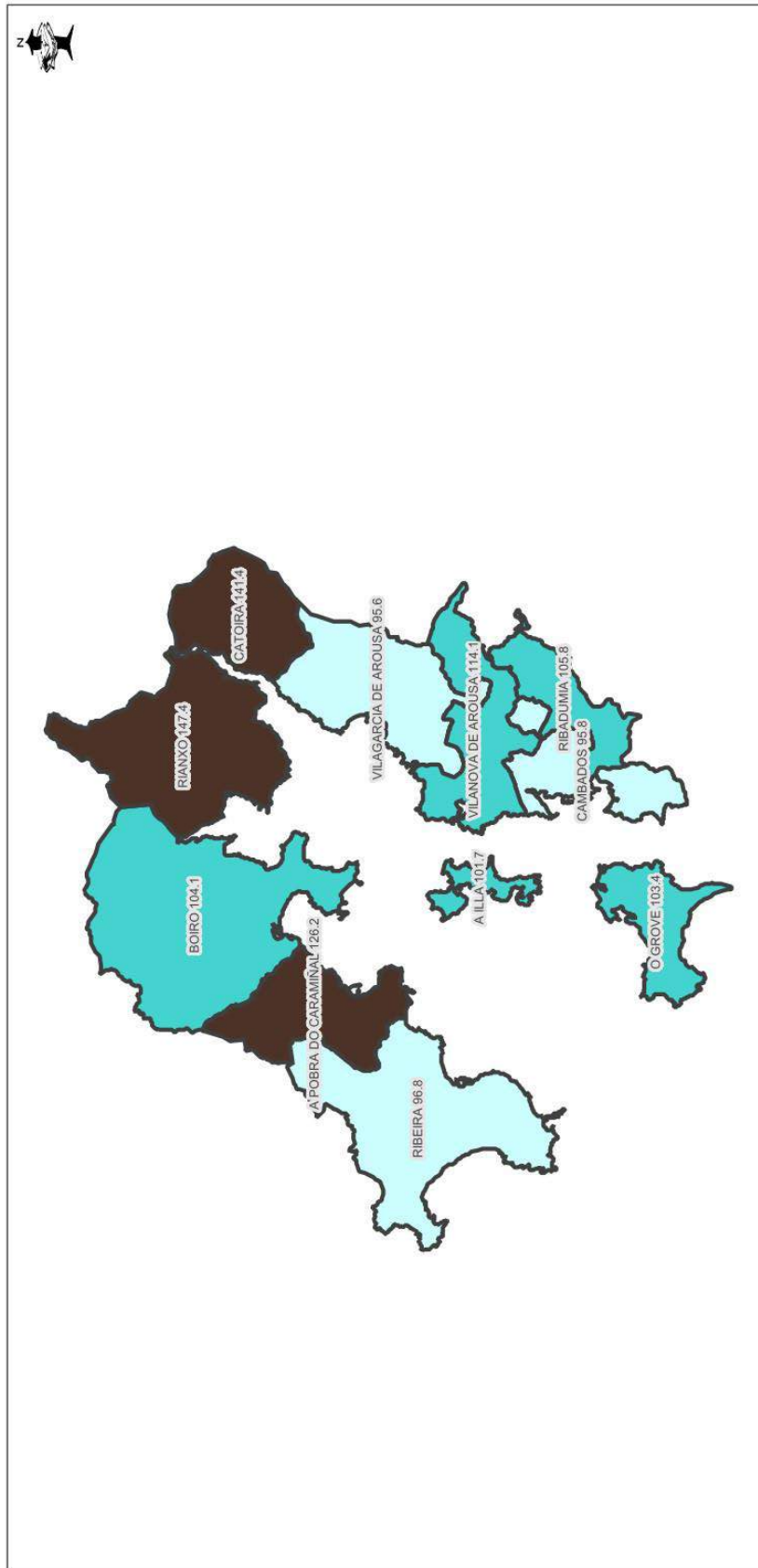

Grupo de Acción Local do Sector Pésqueiro Ría de Arousa

Densidade de poboación (2014)

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

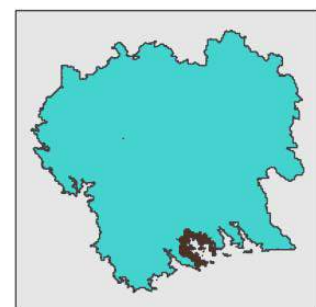
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

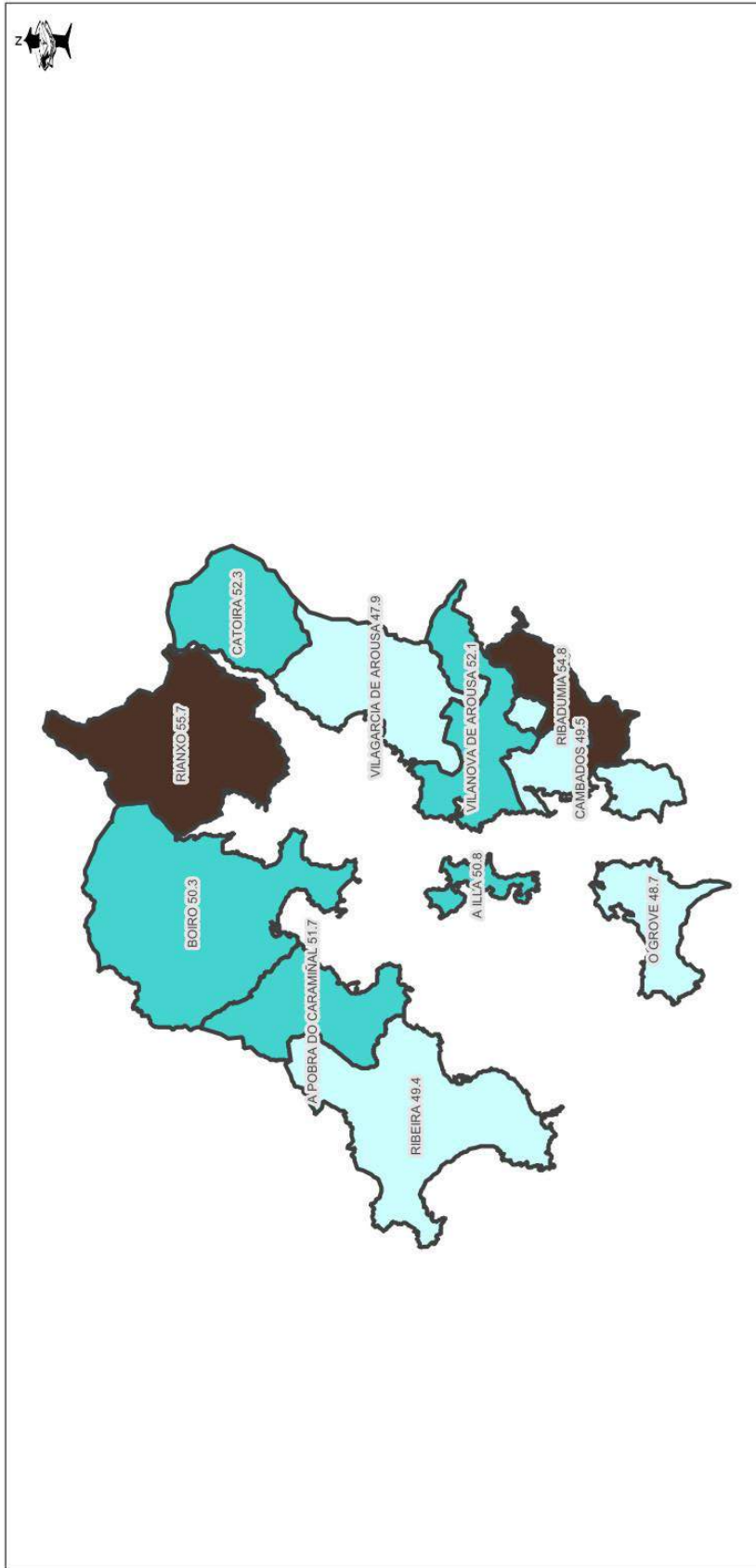
Índice de envelhecimento (2013)

4 0 4 8 12
Kilómetros

LEND

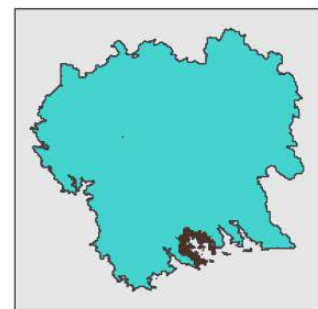
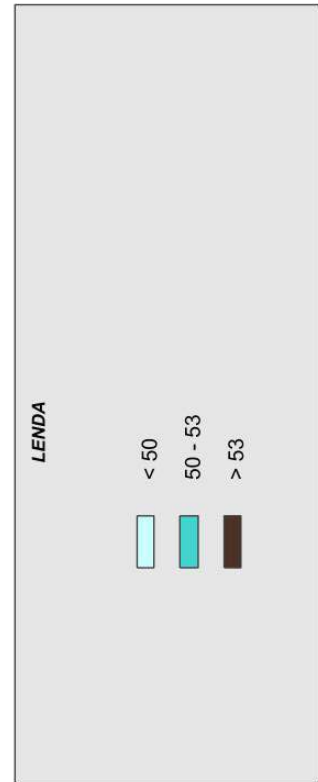
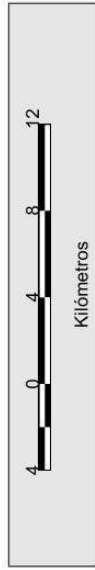
< 100
100 - 125
> 125

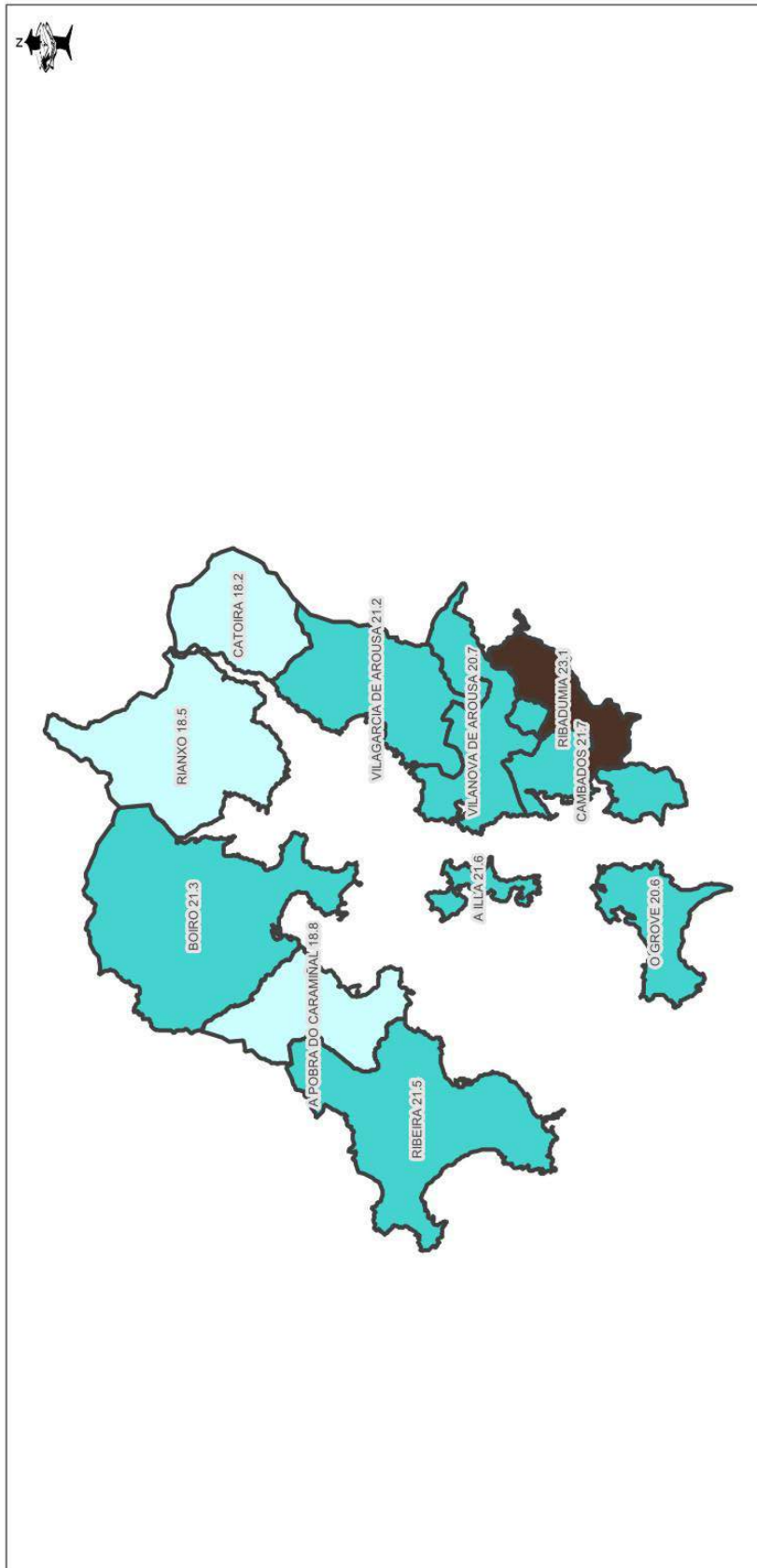

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Índice de dependencia global (2013)

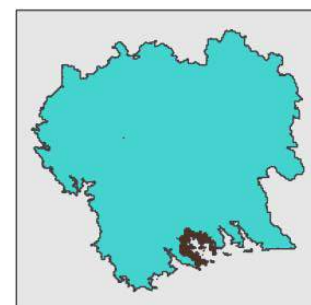
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

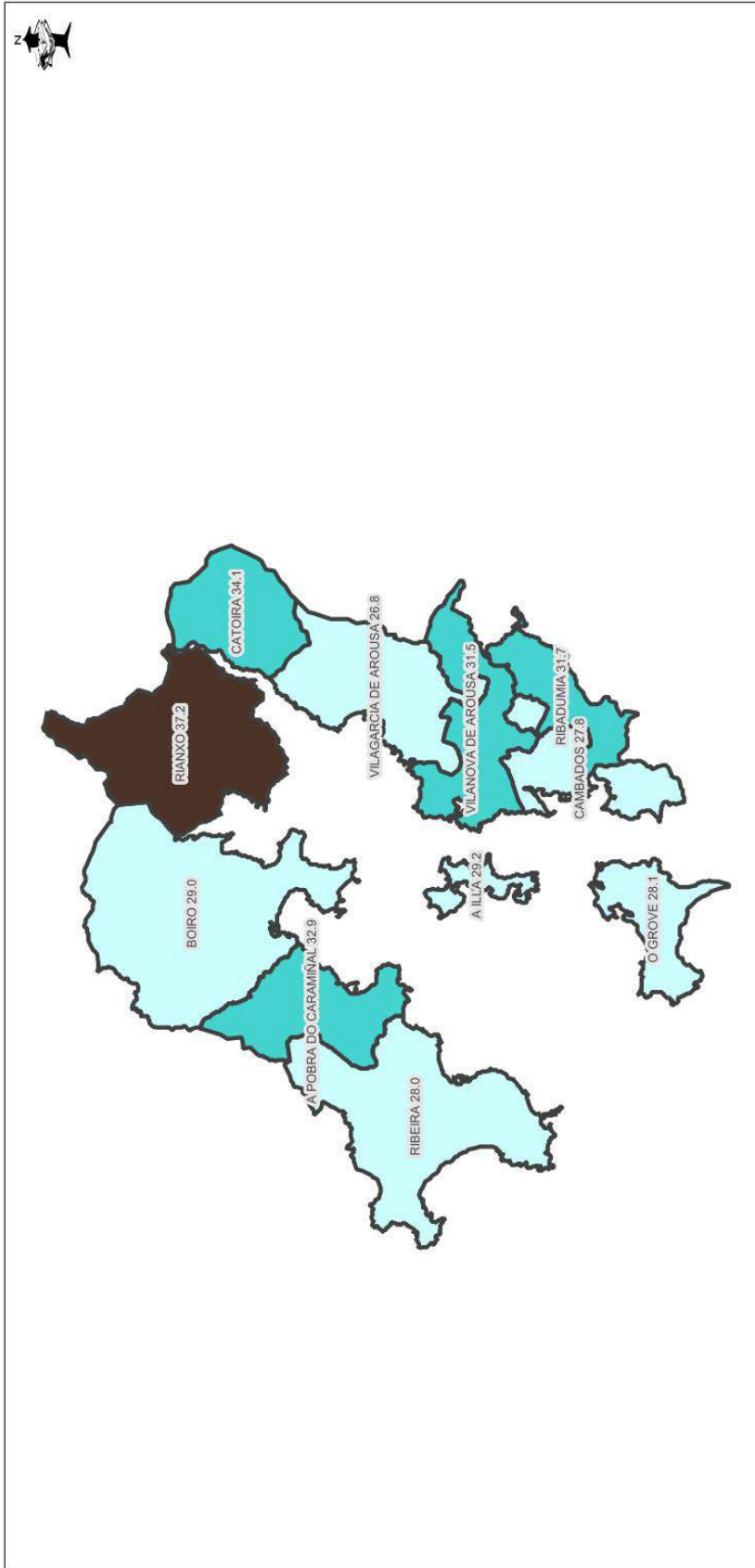
índice de dependencia xuvenil (2013)

4 0 4 8 12
Kilómetros

LEND

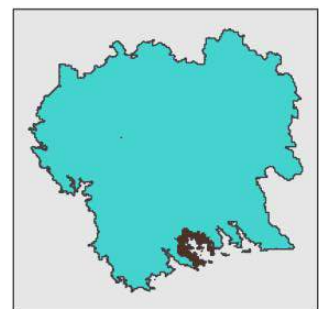
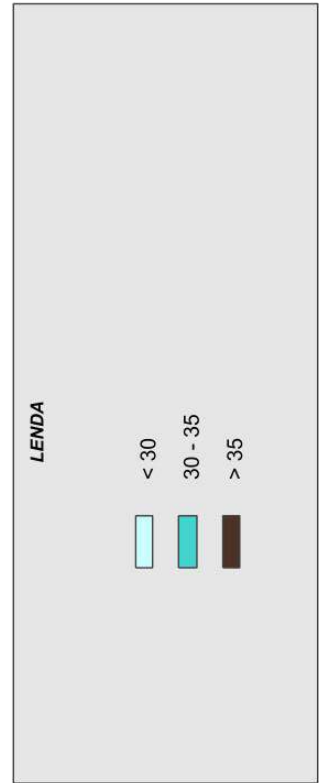
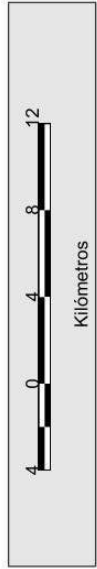
< 19
19 - 22
> 22

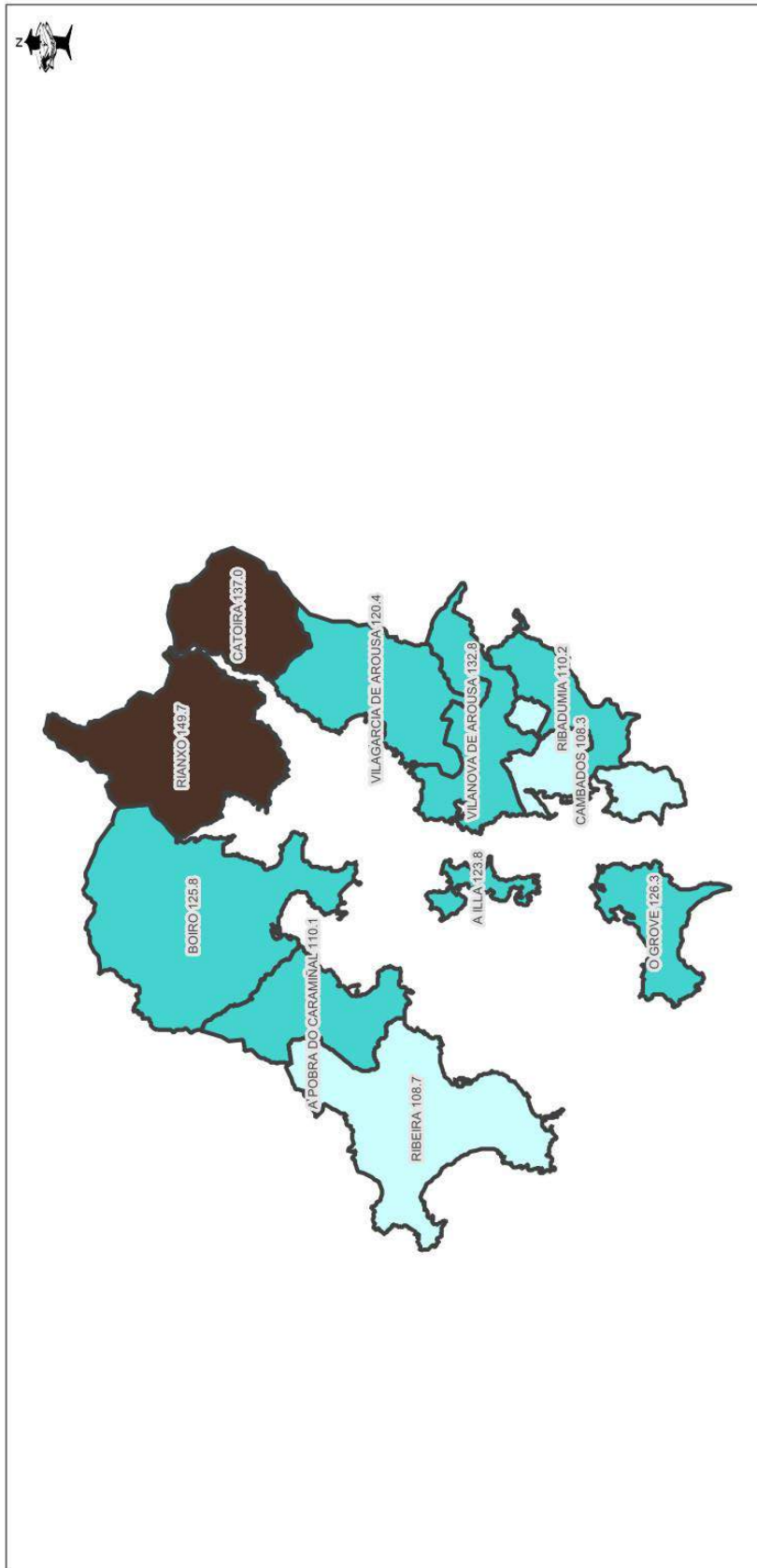

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Índice de dependencia senil (2013)

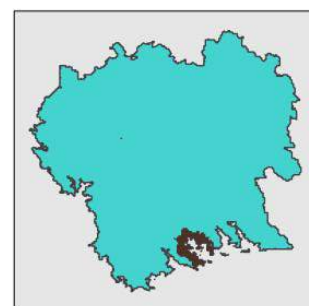
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

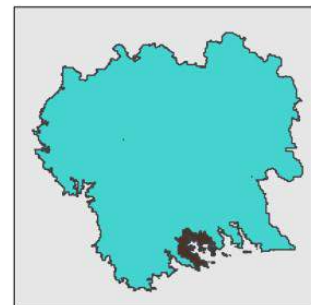
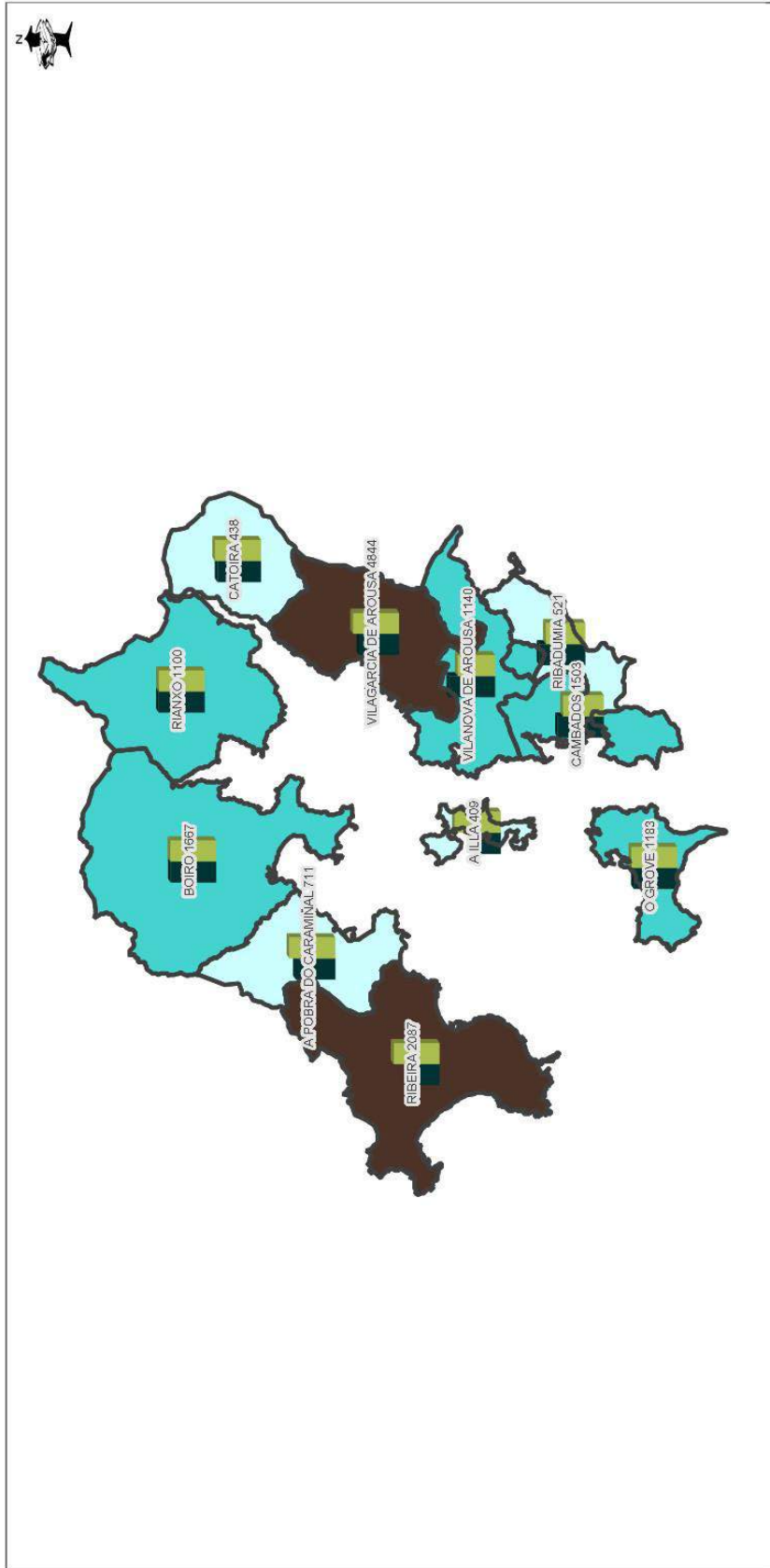
Índice de recambio de poboación activa (2013)

4 0 4 8 12
Kilómetros

LEENDA

- < 110
- 110 - 133
- > 133

LEENDA

- < 1.000
- 1.000 - 2.000
- > 2.000

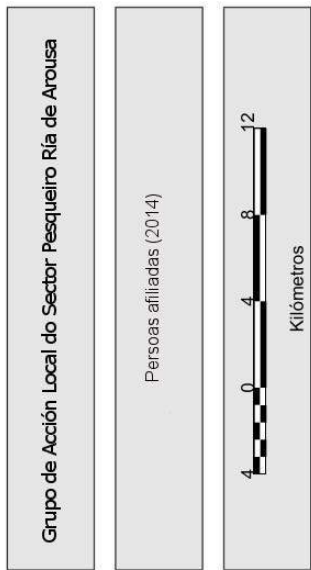
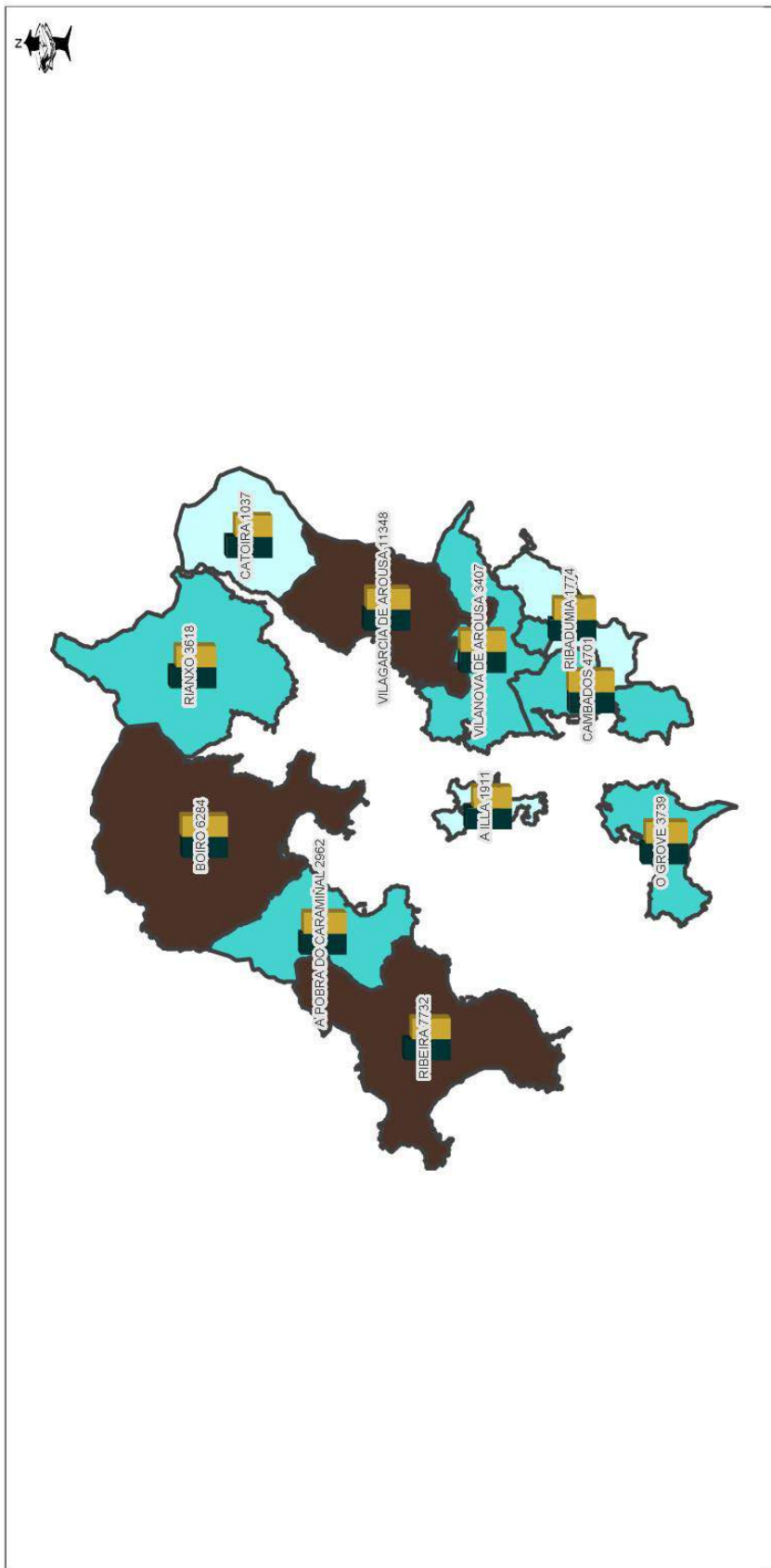
Homos Mulleres

Concello	Homos	Mulleres
Boiro	830	837
Cambados	796	707
Catoira	213	225
Grove, O	575	608
Illa de Arousa, A	162	267
Pobra do Caramiñal, A	329	362
Rianxo	550	552
Ribadumia	280	241
Ribeira	870	1.217
Vilagarcía de Ar.	2.244	2.600
Vilanova de Ar.	627	513

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Paro rexistrado (2014)

Kilómetros

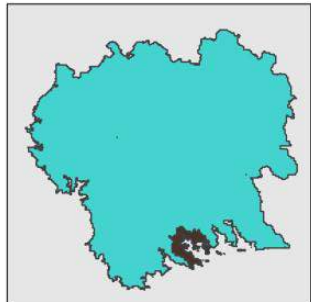

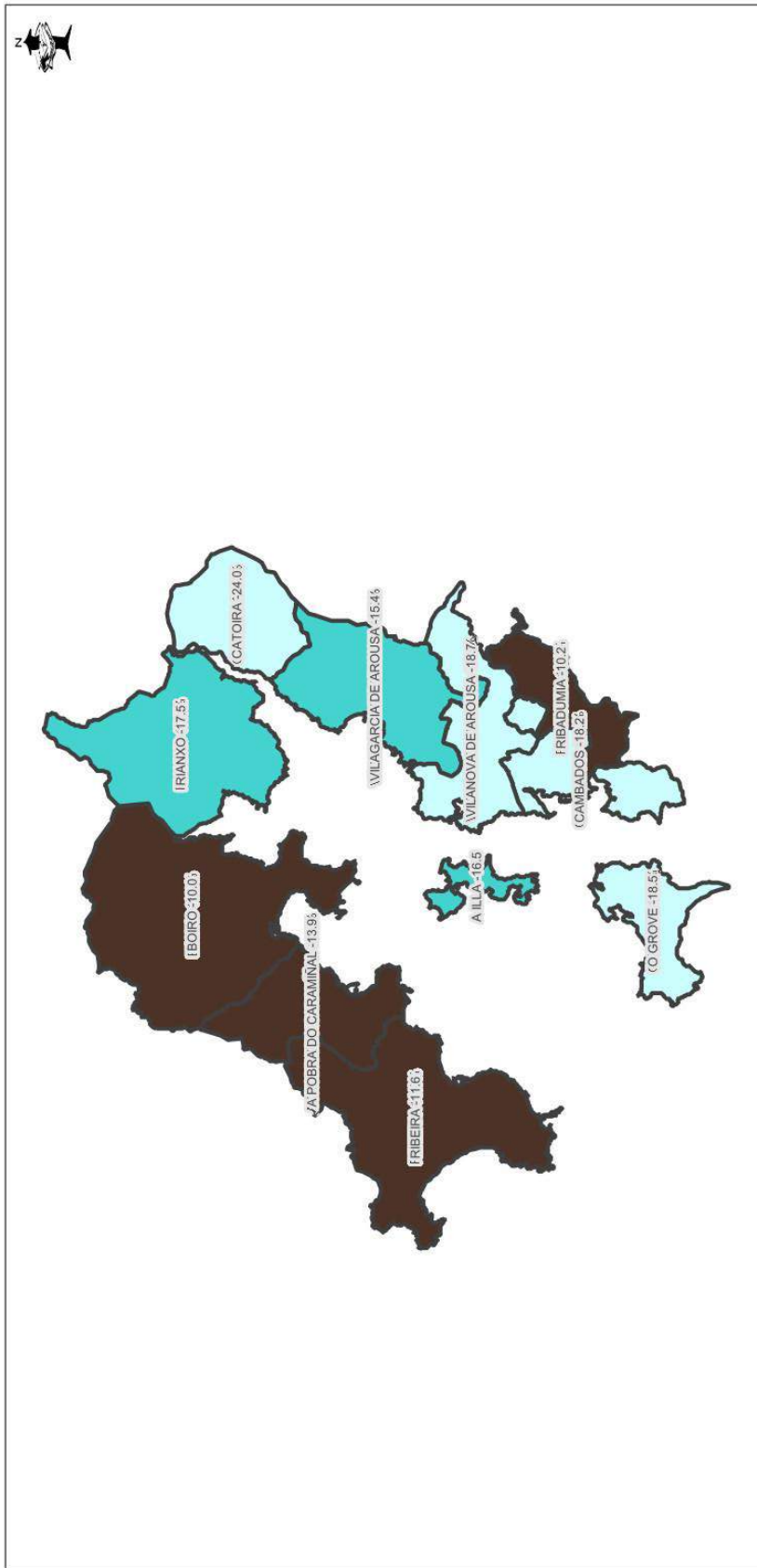
LEENDA

Concello	Homes	Mulleres
Boiro	3.114	3.170
Cambados	2.333	2.366
Catoira	574	463
Grove, O	1.952	1.797
Illa de Arousa, A	1.040	871
Pedra do Caramiñal, A	1.531	1.451
Rianxo	1.932	1.886
Ribadumia	929	845
Ribeira	4.199	3.533
Vilagarcía de Ar.	5.823	5.525
Vilanova de Ar.	1.707	1.700

< 2.500
 2.500 - 5.000
 > 5.000

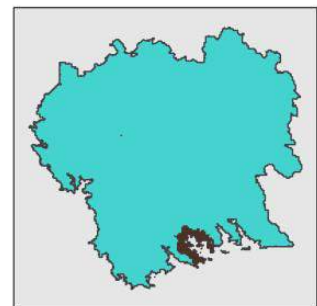
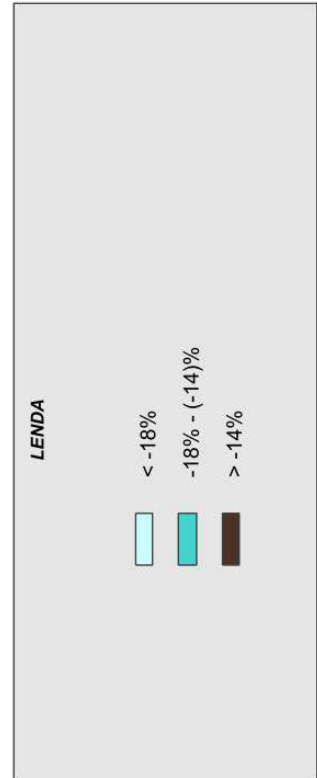
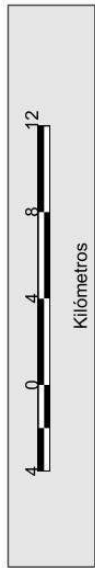
Homes
 Mulleres

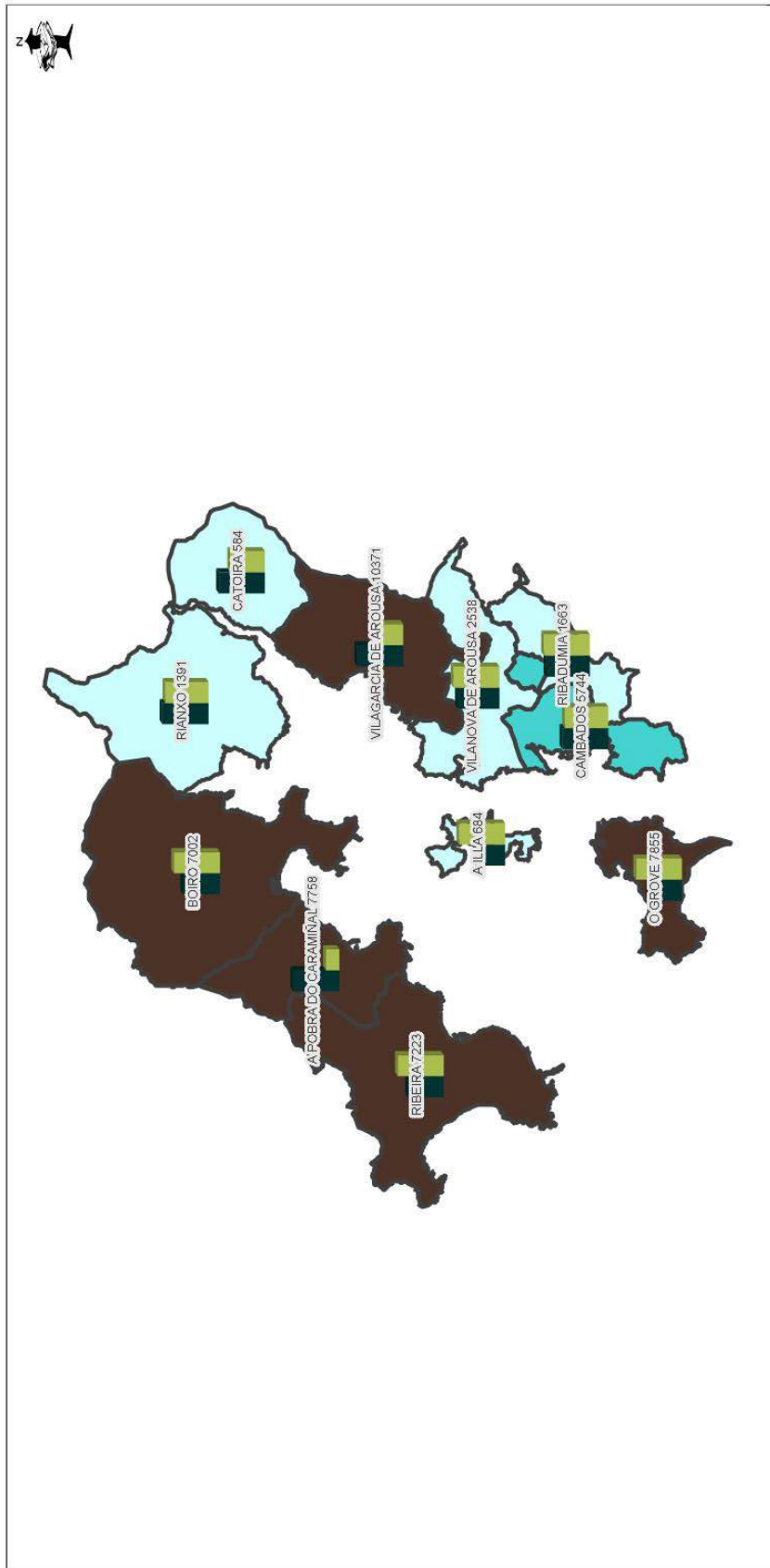

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Evolución da afiliación á Seguridade Social (2007-2014)

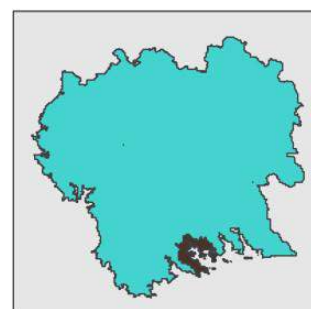
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

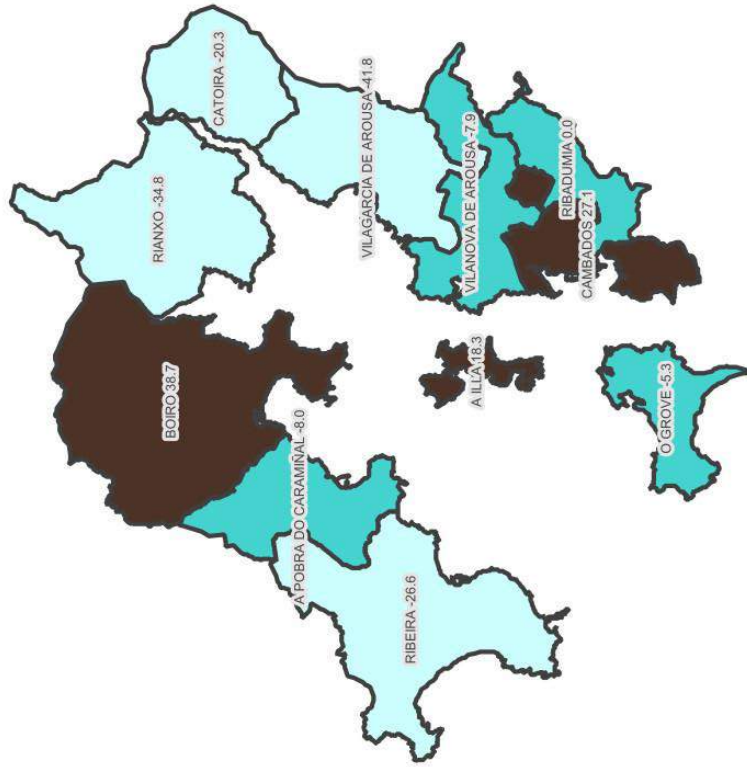
Número de contratos de traballo (2014)

Kilómetros

LEENDA

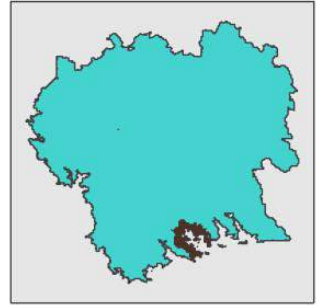
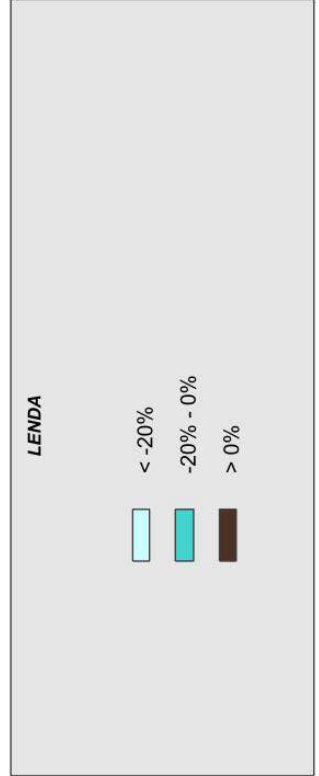
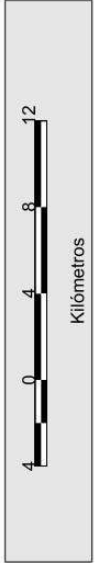
Concello	Homes	Mulleres
Boiro	3.116	3.886
Cambados	5.994	1.764
Catoira	2.951	2.793
Grove, O	333	251
Illas de Arousa, A.	3.277	4.578
Poio de Caramiñal, A.	266	418
Rianxo	718	673
Ribadumia	808	855
Ribeira	3.155	4.068
Vilagarcía de Ar.	6.704	3.667
Vilanova de Ar.	1.207	1.331

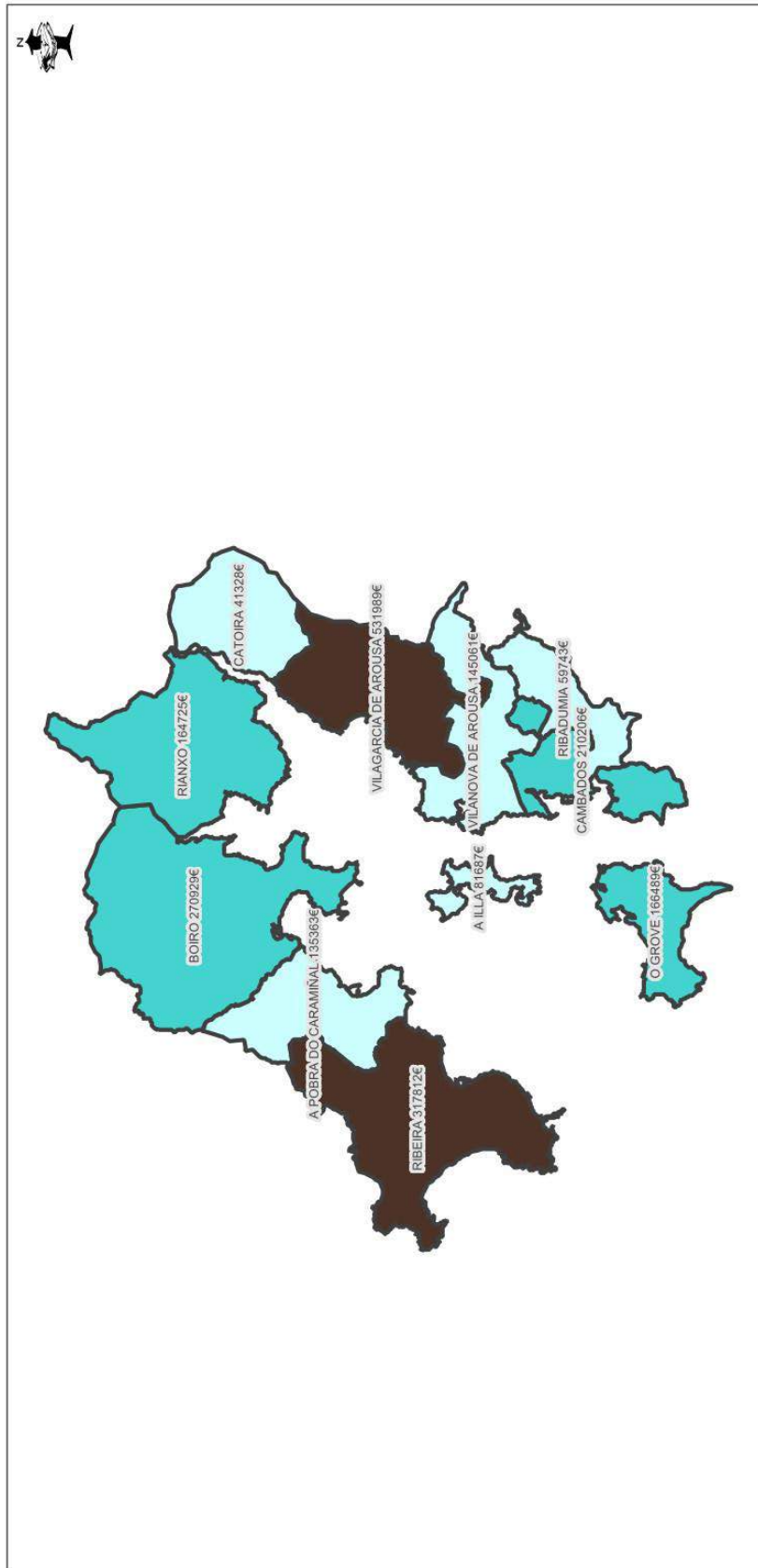

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Evolución da contratación (2007-2014)

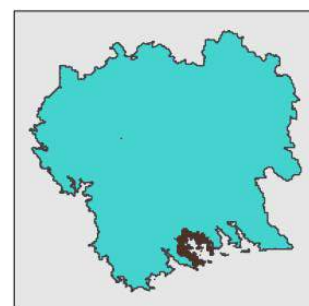
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

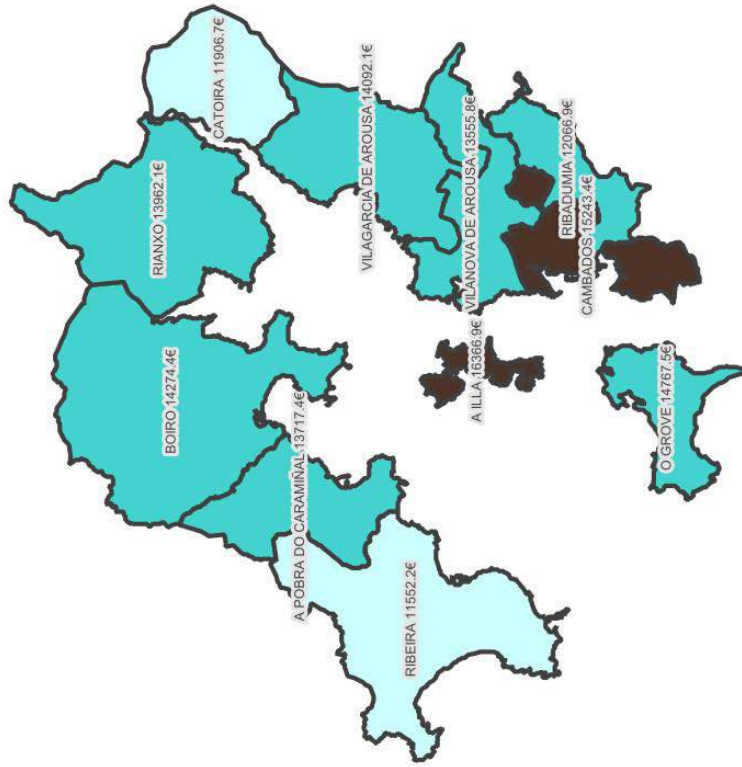
Renda disponible bruta en miles de euros (2009)

4 0 4 8 12
Kilómetros

LEND

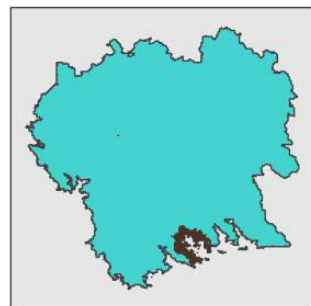
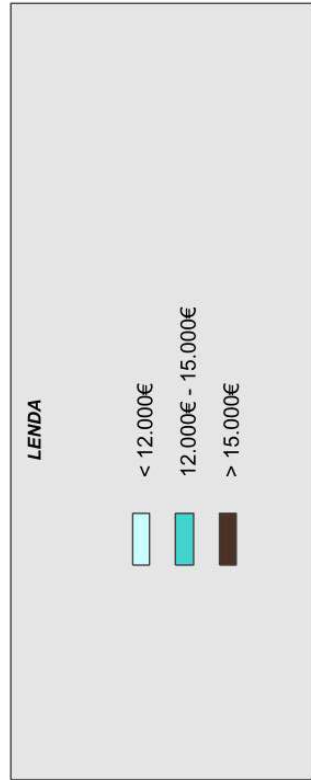
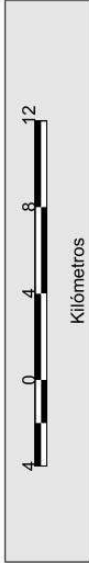
- < 150.000€
- 150.000€ - 300.000€
- > 300.000€

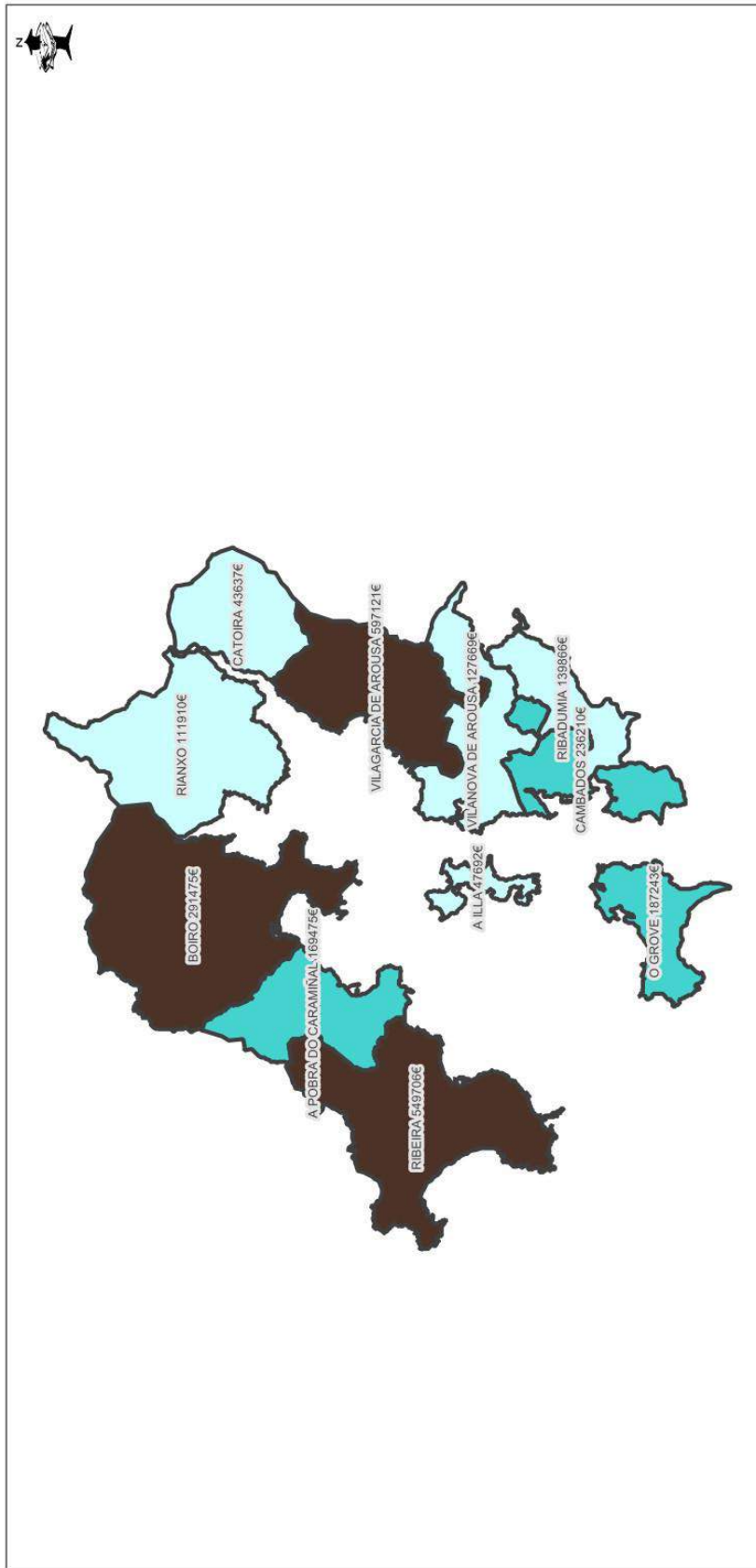

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Renda dispoñible bruta por habitante (2009)

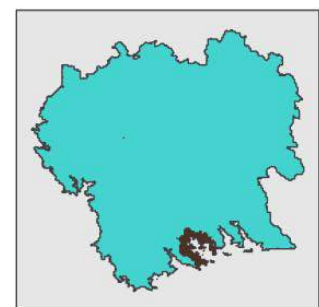
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

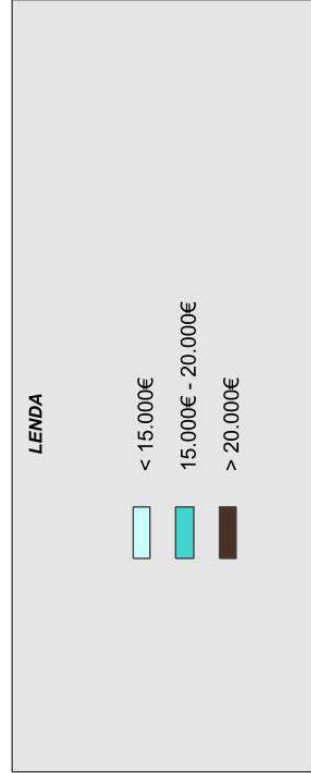
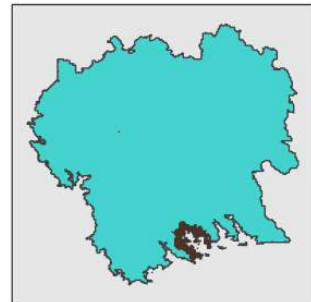
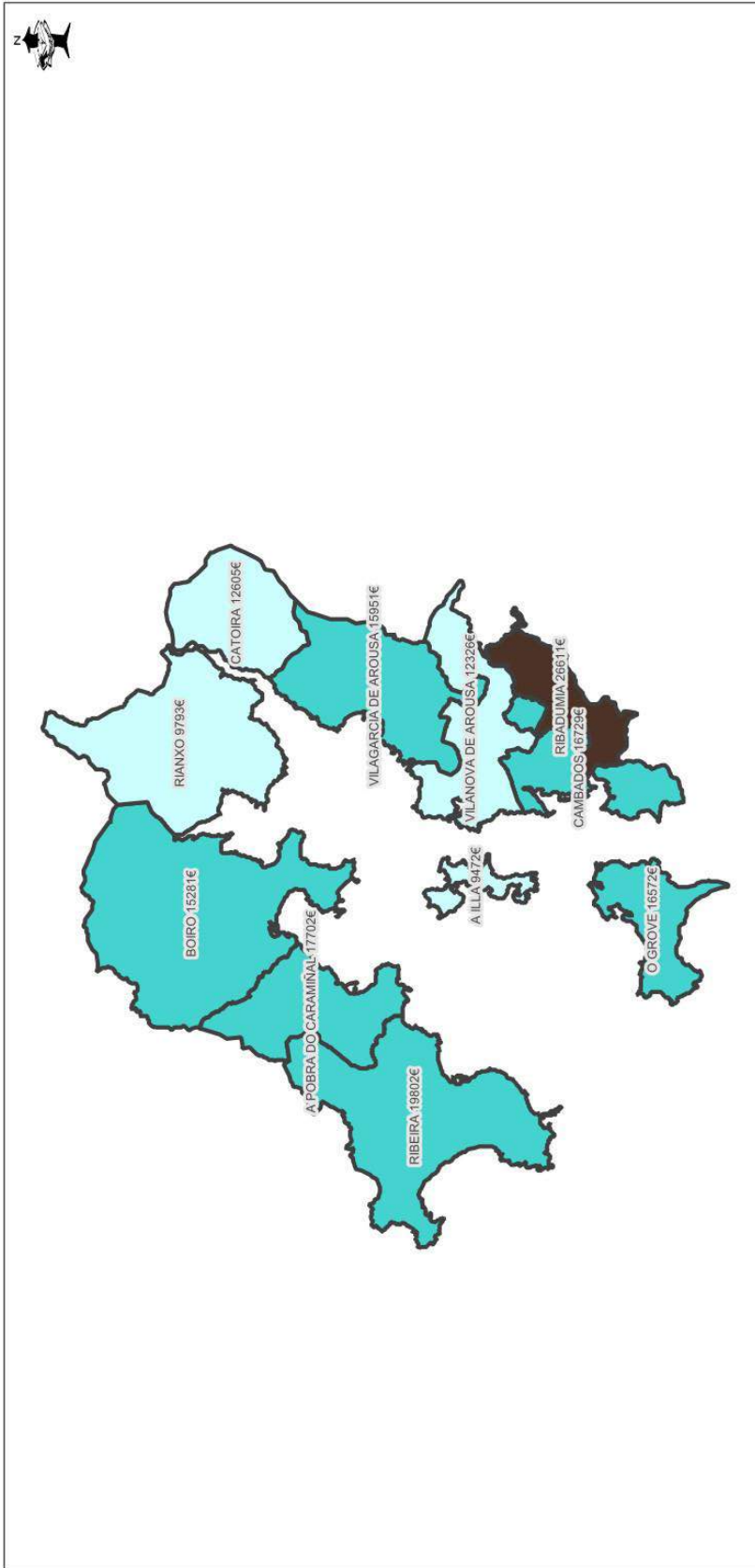
PIB municipal en miles de euros (2012)

4 0 4 8 12
Kilómetros

LEENDA

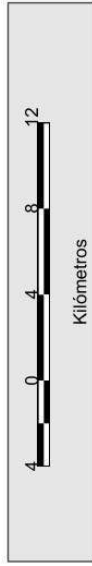
- < 140.000€
- 140.000€ - 280.000€
- > 280.000€

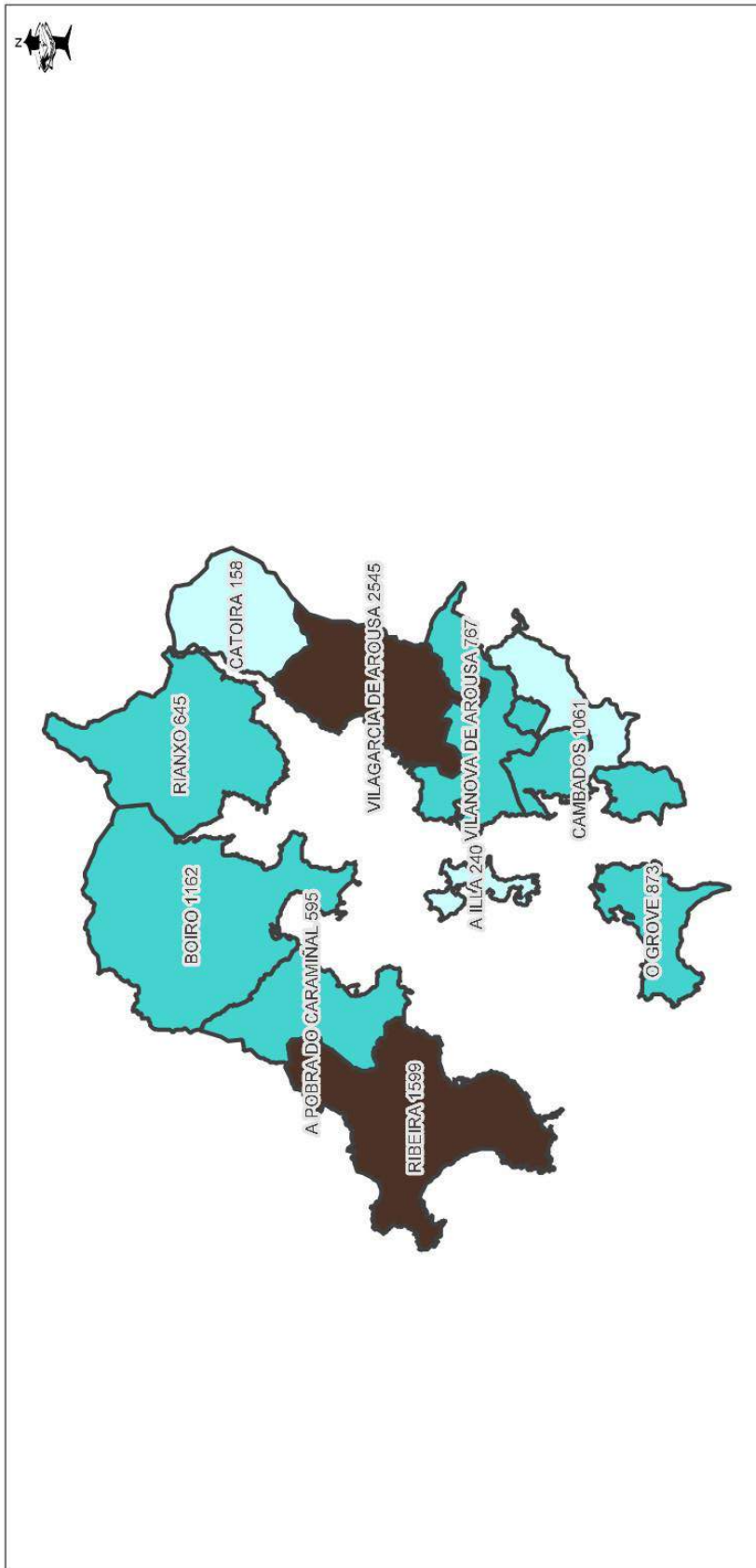

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

PIB por habitante (2012)

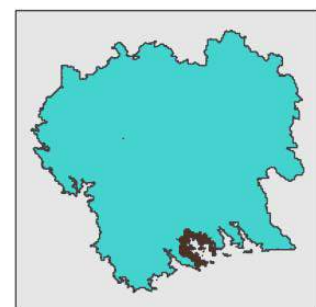
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

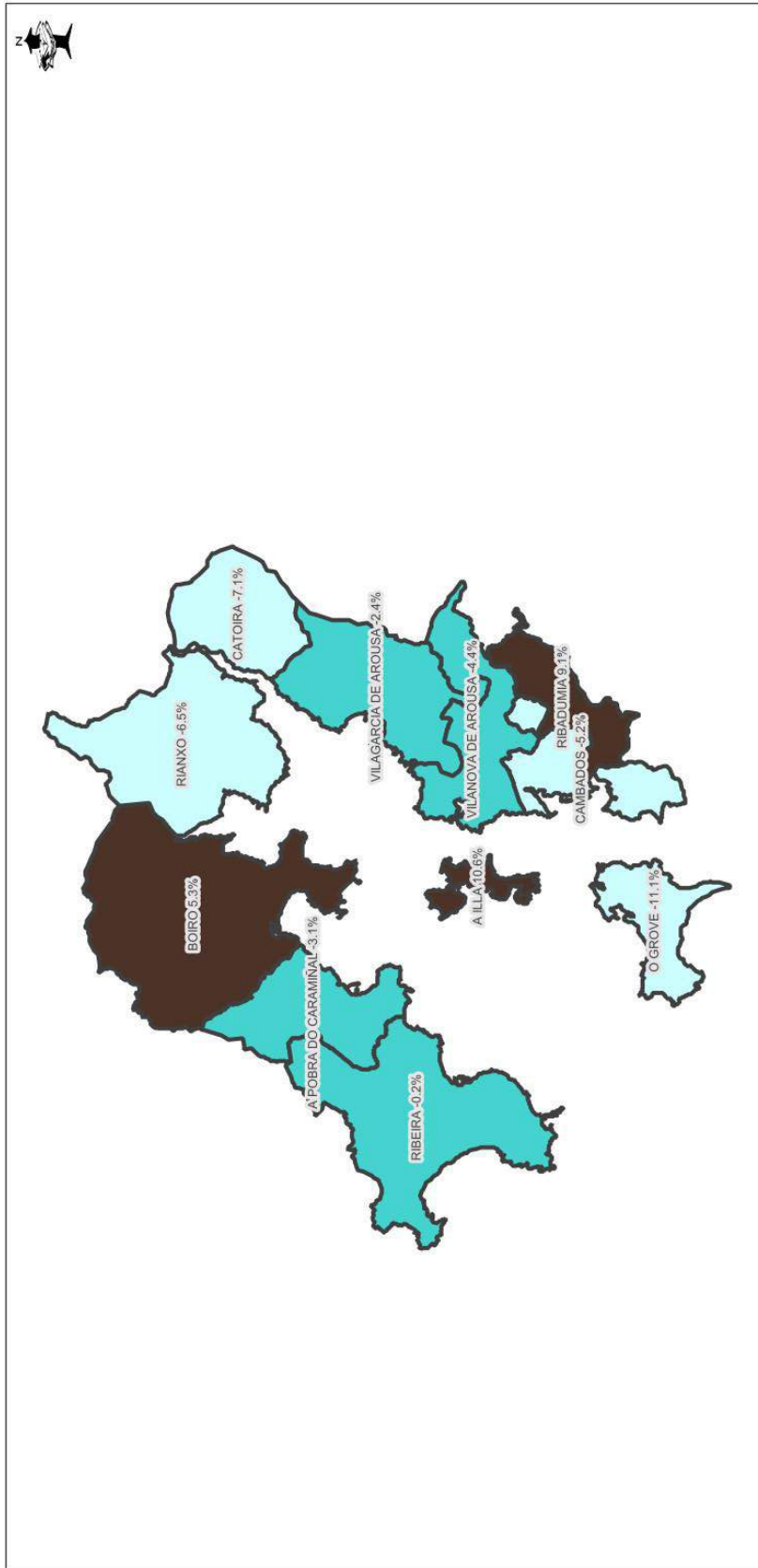
Número de empresas (2013)

4 0 4 8 12
Kilómetros

LEND

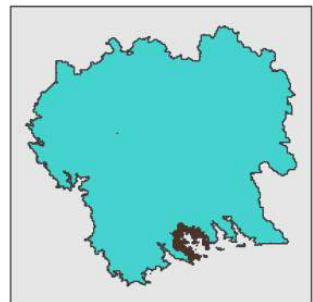
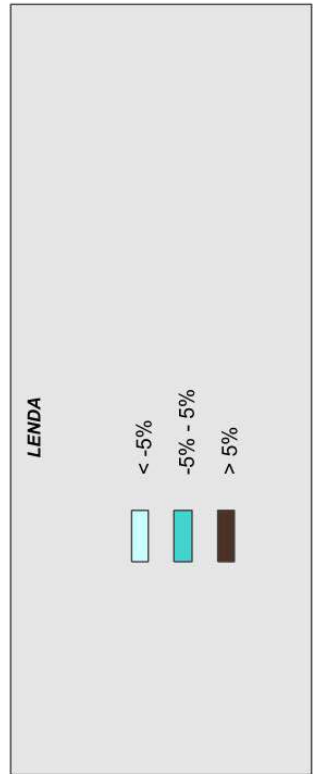
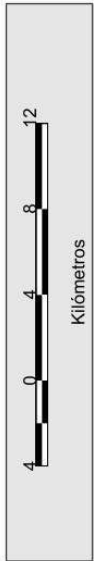
< 400
400 - 1.200
> 1.200

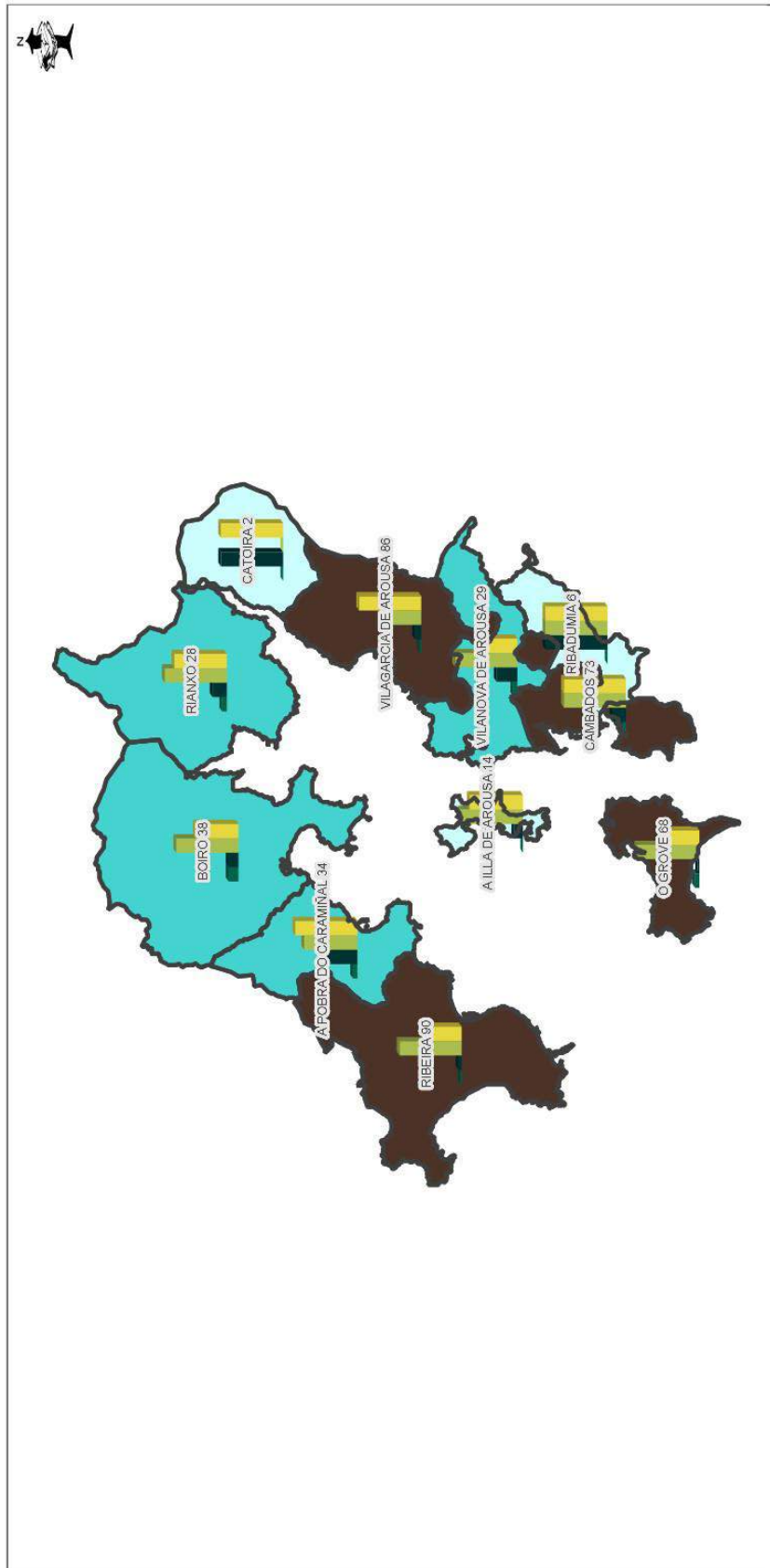

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Evolución do número de empresas (2007-2013)

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

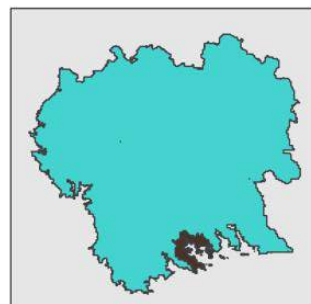
Empresas pesqueiras por actividade CNAE (2014)

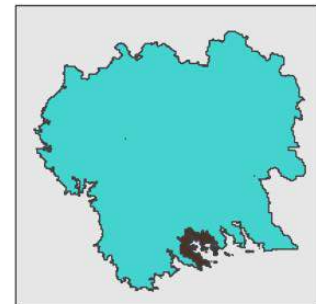
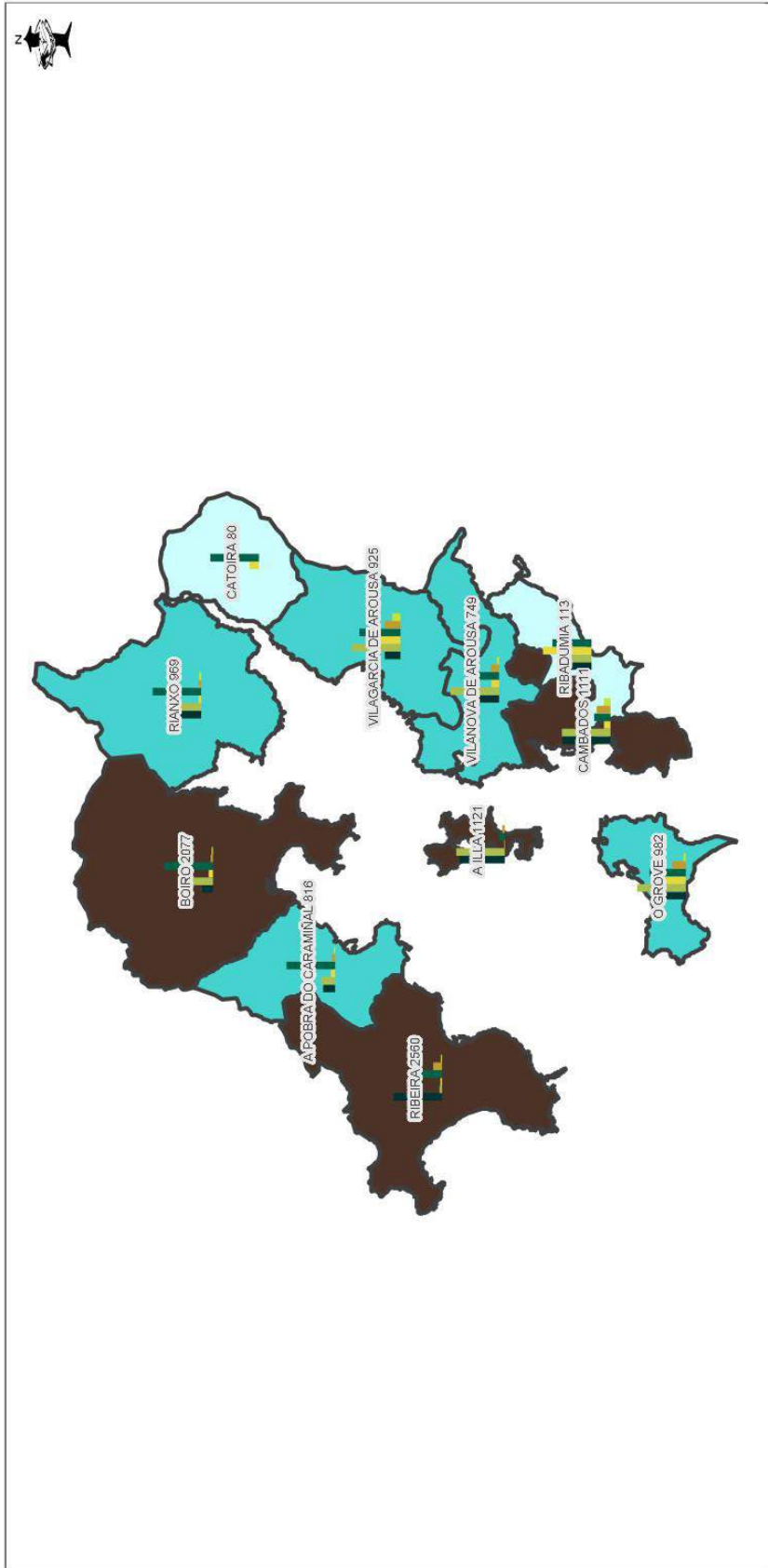
Kilómetros

LEENDA

- Empresas de procesam.
- Empresas de conservas
- Emp.comercio por xunto
- Emp.comercio polo miúdo

Concello	Proces.	Conserv.	Com.xunto	Com.miúdo
Boiro	3	3	19	13
Cambados	2	7	32	37
Cateira	0	1	0	1
Grove, O	3	1	43	21
Illa de Arousa, A	0	1	7	6
Pobra do Caramiñal, A	1	7	12	14
Riandeo	1	3	13	11
Ribadumia	0	2	2	2
Ribeira	1	3	57	29
Vilagarcía de Ar.	1	5	31	49
Vilañoa de Ar.	1	5	15	6

LEENDA

- Pesca marítima
- Acuicultura marítima
- Procesamento
- Fabricación conservas
- Comercio polo xunto
- Comercio polo miúdo

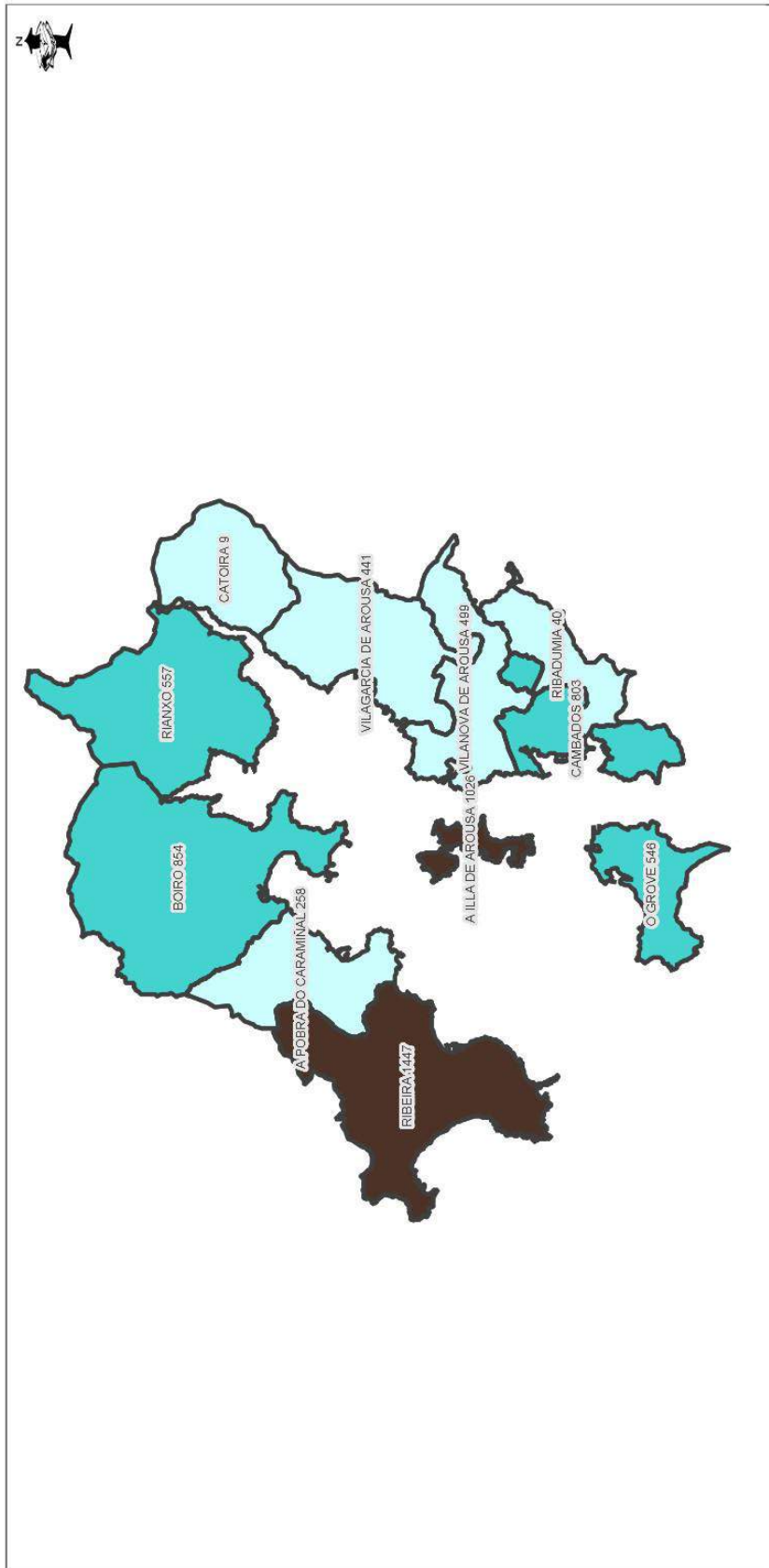
- < 500
- 500 - 1000
- > 1.000

Concelle	Pesca	Acuic.	Procesa m.	Fabric. conservas	Comercio polo xunto	Comercio polo miúdo
Borro	236	596	95	1.093	51	25
Cambados	381	386	52	130	110	52
Cartira	0	0	13	67	0	0
Grave, O	162	327	143	245	91	16
Illa de Arousa, A	480	527	7	65	29	3
Pereiras, Caramiñal, A	117	136	43	475	34	11
Riós	269	249	21	381	22	17
Ribadama	22	17	41	33	0	0
Ribera	1.313	65	40	869	299	32
Vilagarcía de Arousa	94	290	153	245	95	49
Vilagrosa de Arousa	140	327	53	147	57	15

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

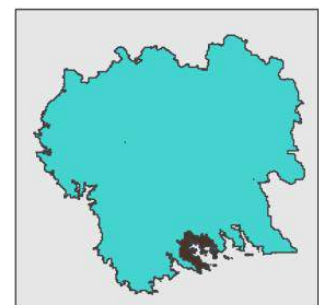
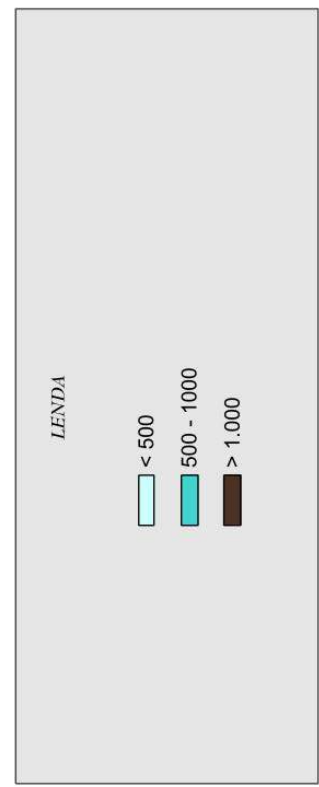
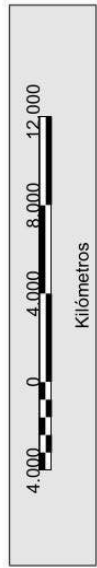
Afiliación sector pesqueiro por CNAE (2014)

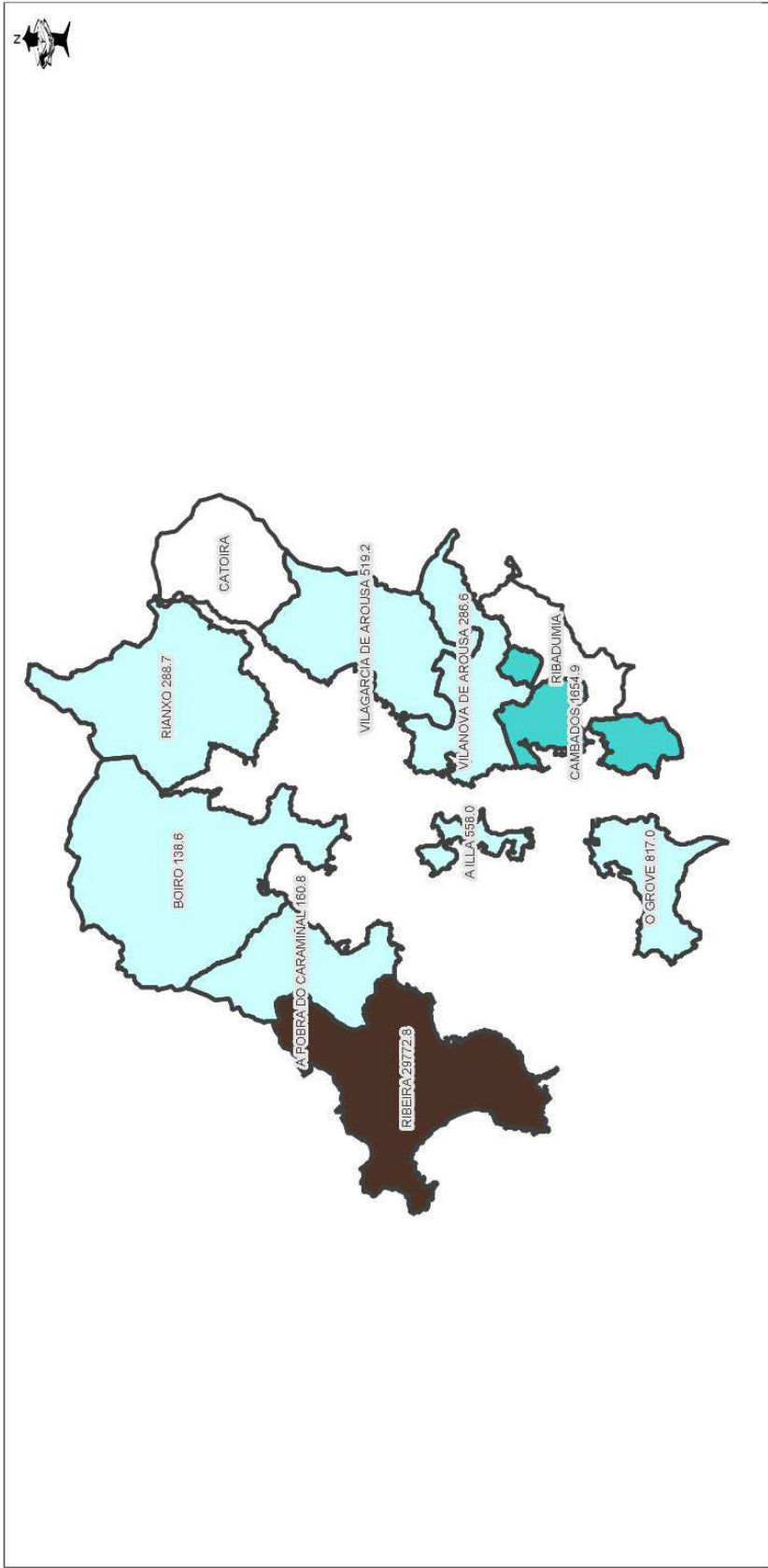
Kilómetros

Grupo de Acción Local do Sector: Pesqueiro Ría de Arousa

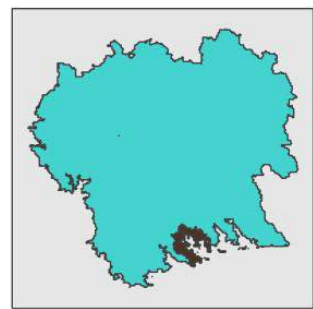
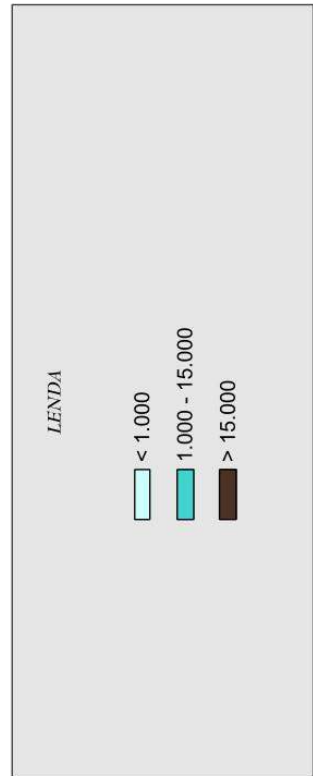
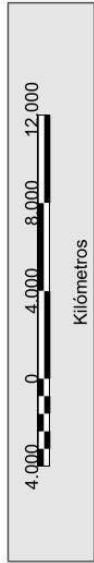
Afiliacións no réxime especial do mar (2014)

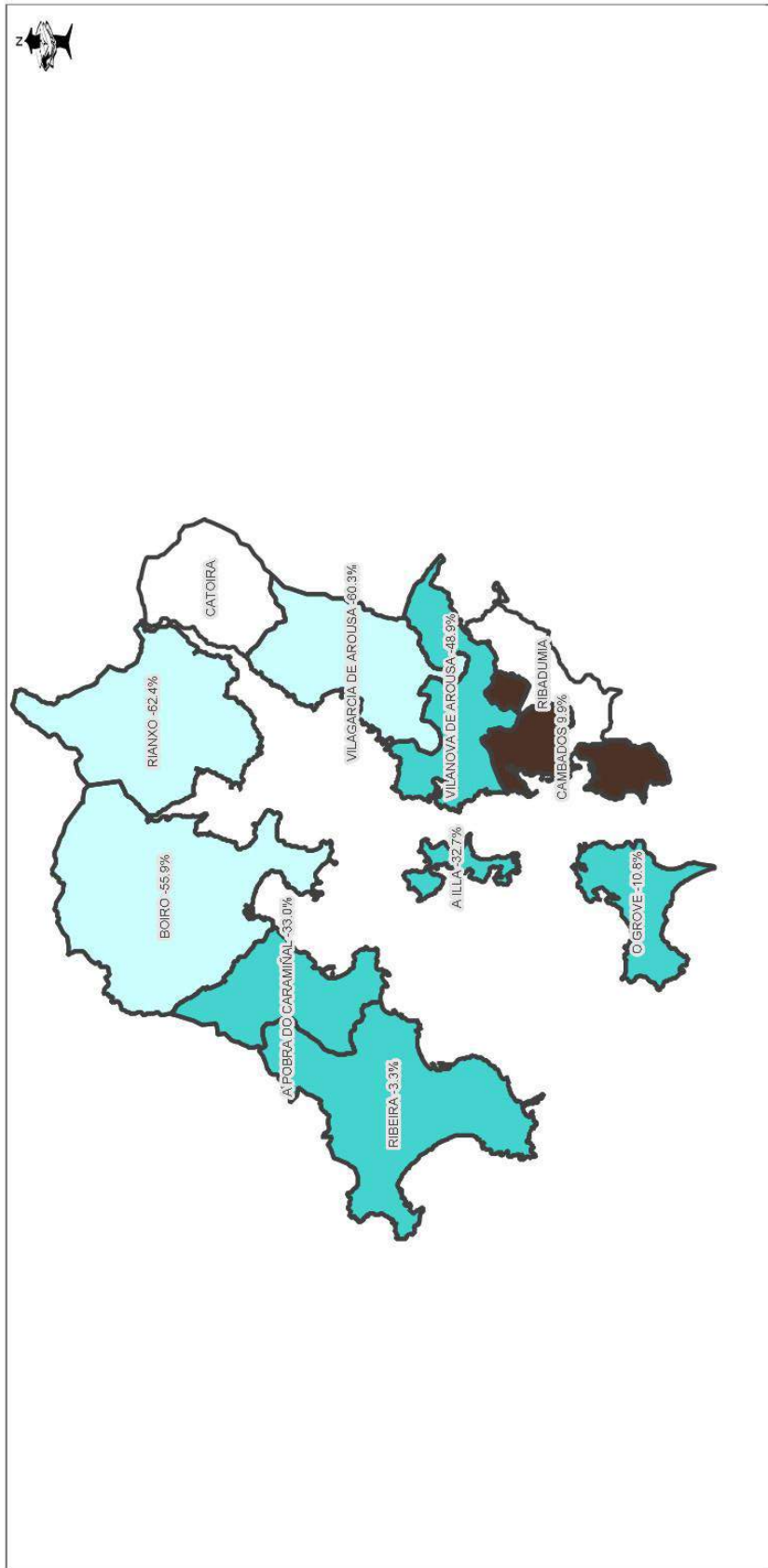

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Vendas en lonxas en miles de quilos (2014)

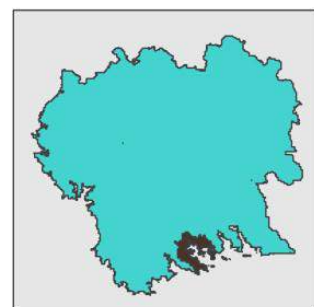
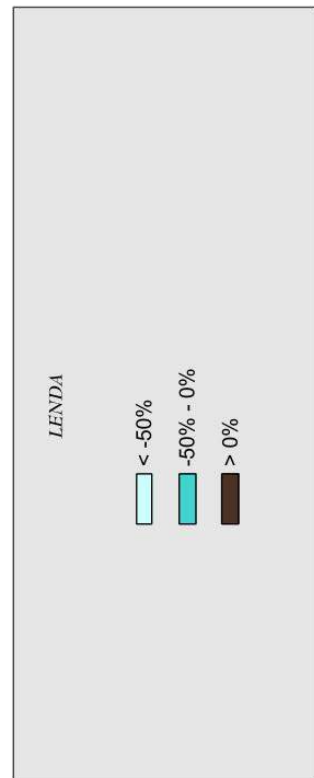
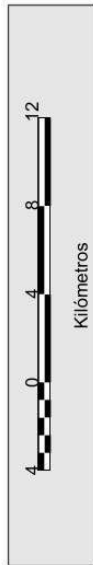

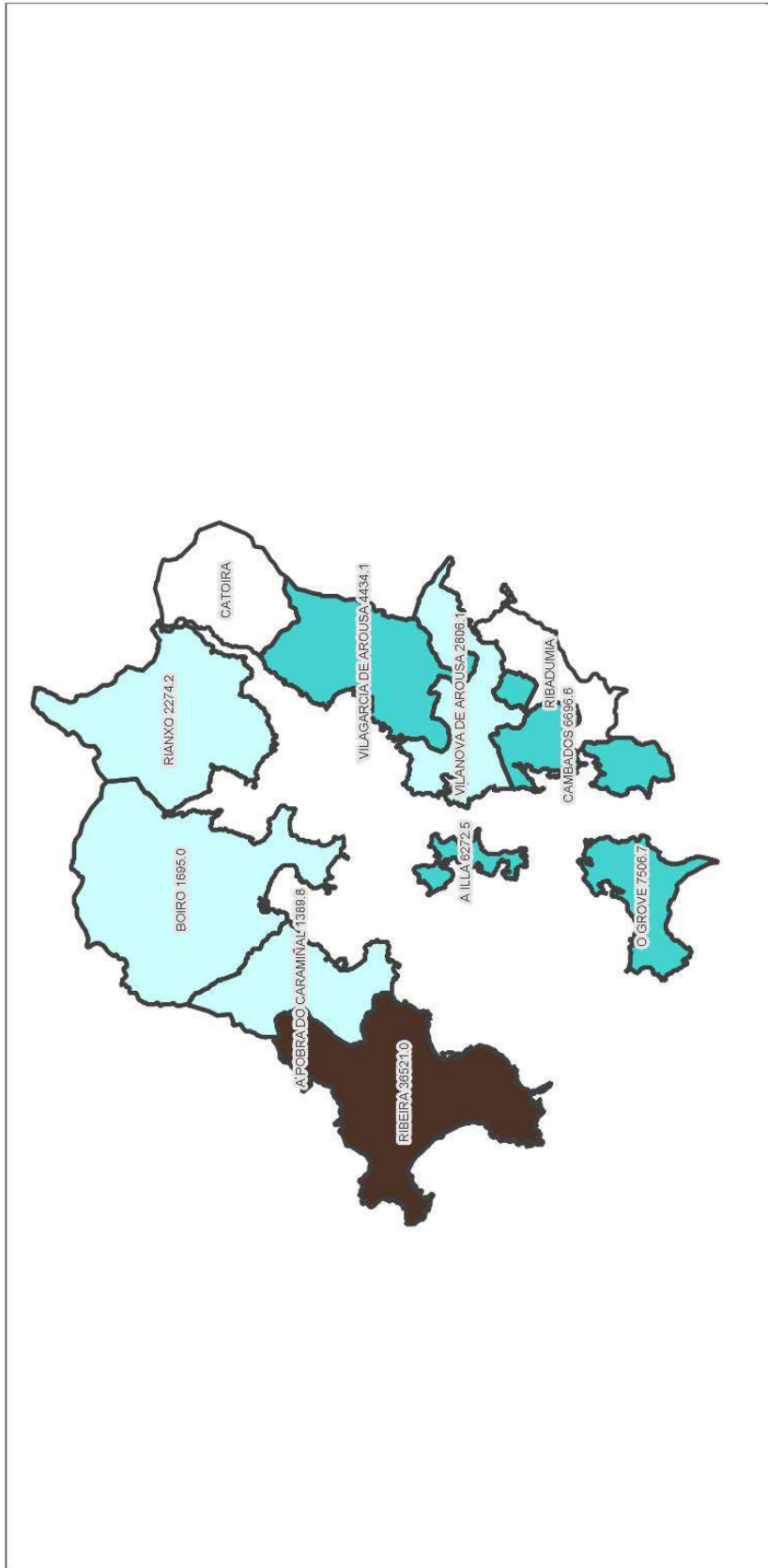
ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Evolución das vendas en quilos (2007-2014)

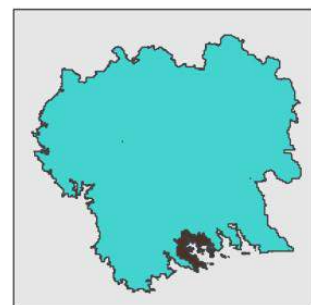
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

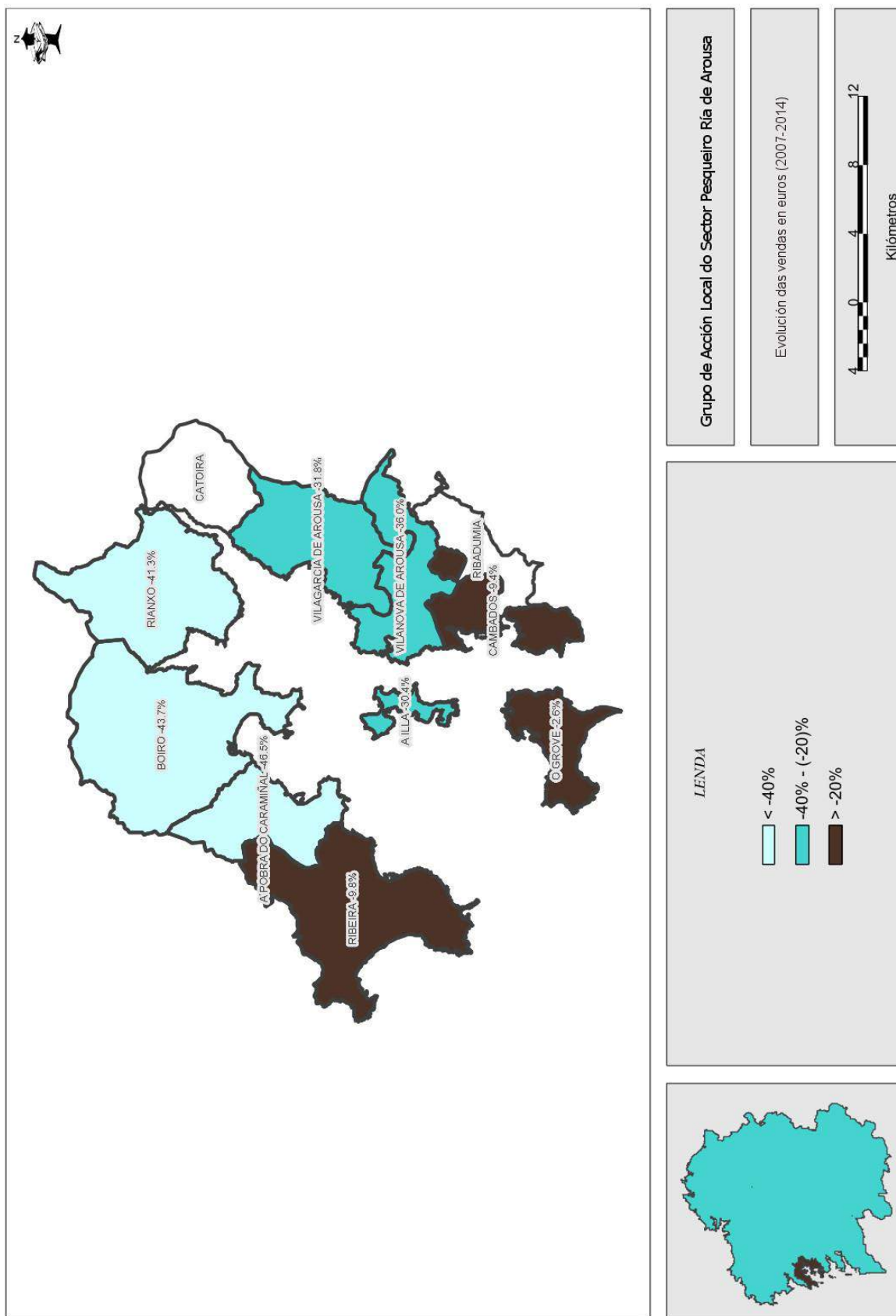
Vendas en miles de euros (2014)

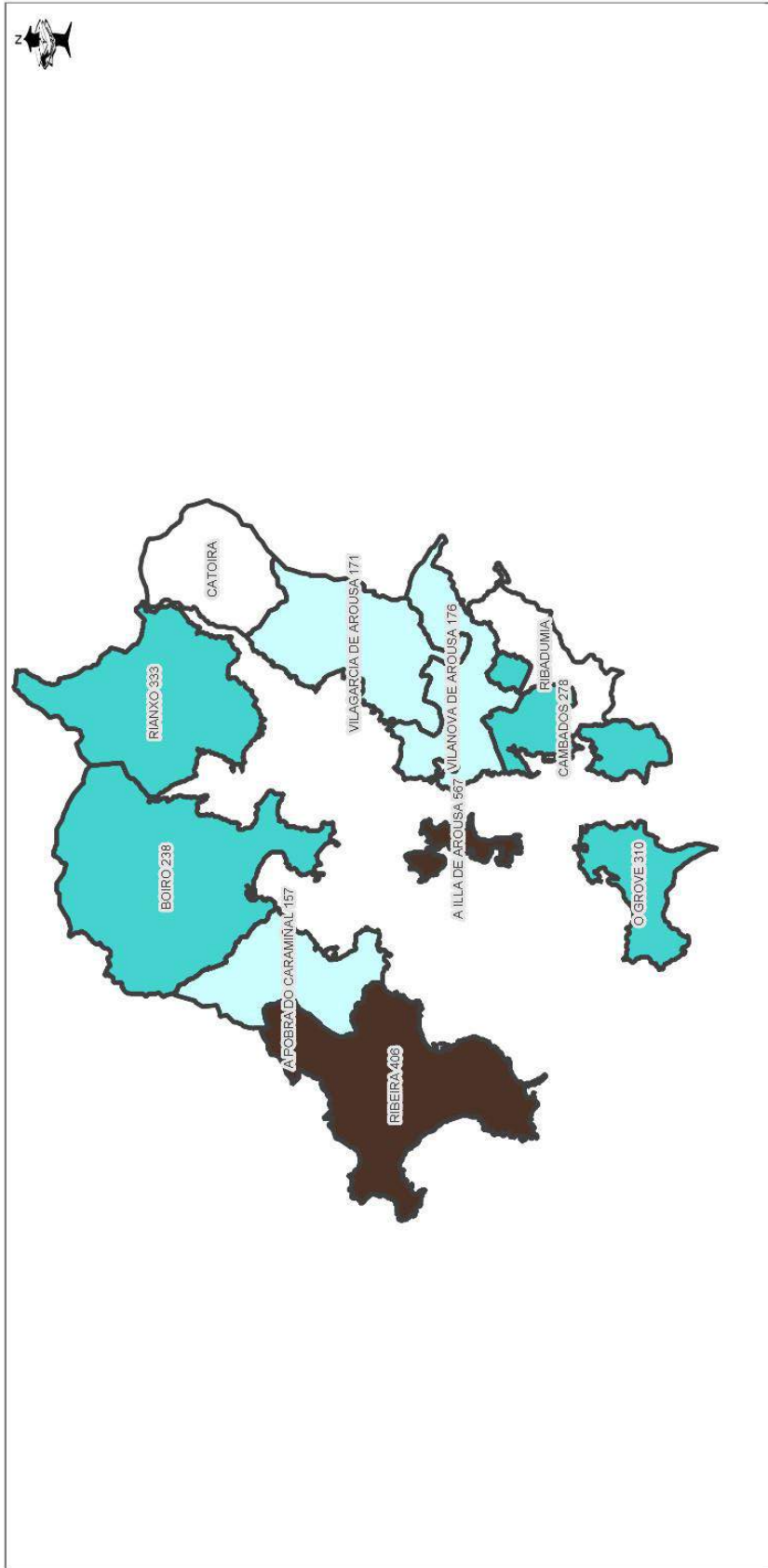
0 4 8 12
Kilómetros

LEENDA

- < 4.000
- 4.000 - 8.000
- > 8.000

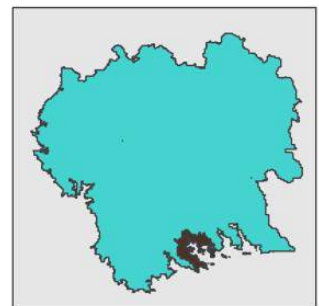
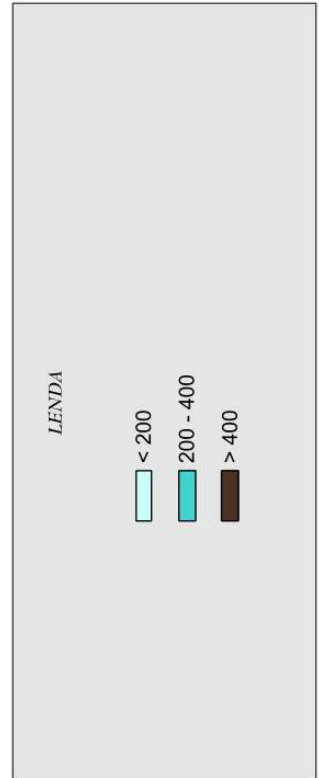
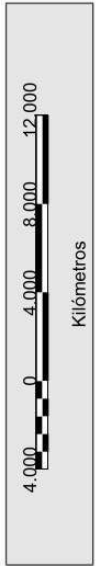

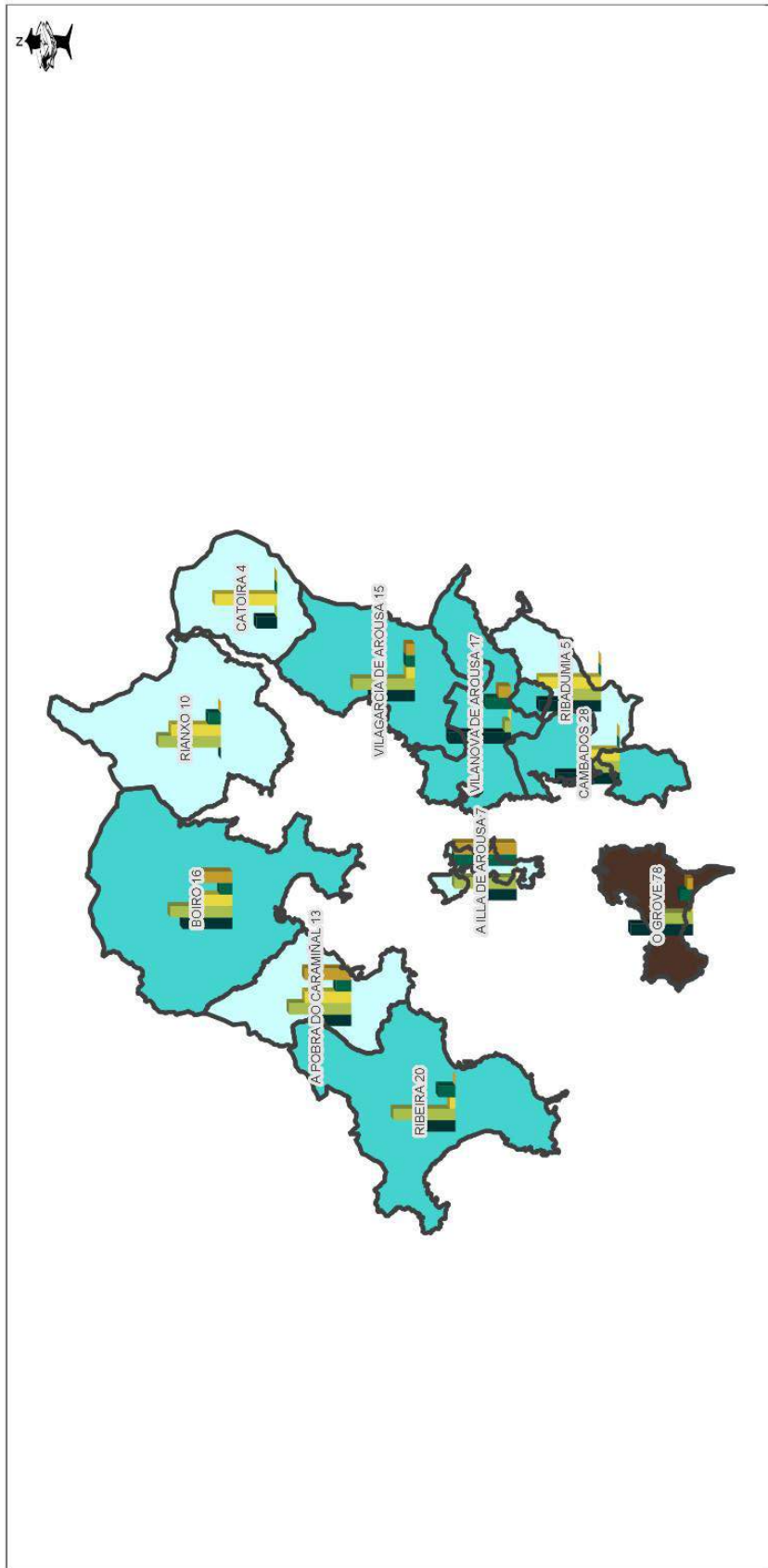

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Número de buques (2015)

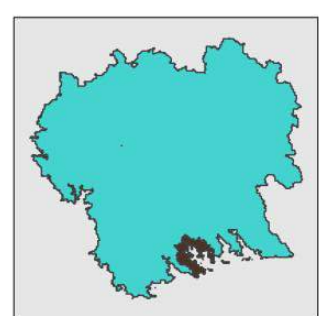

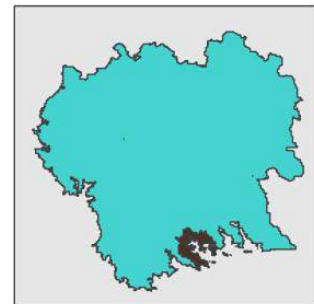
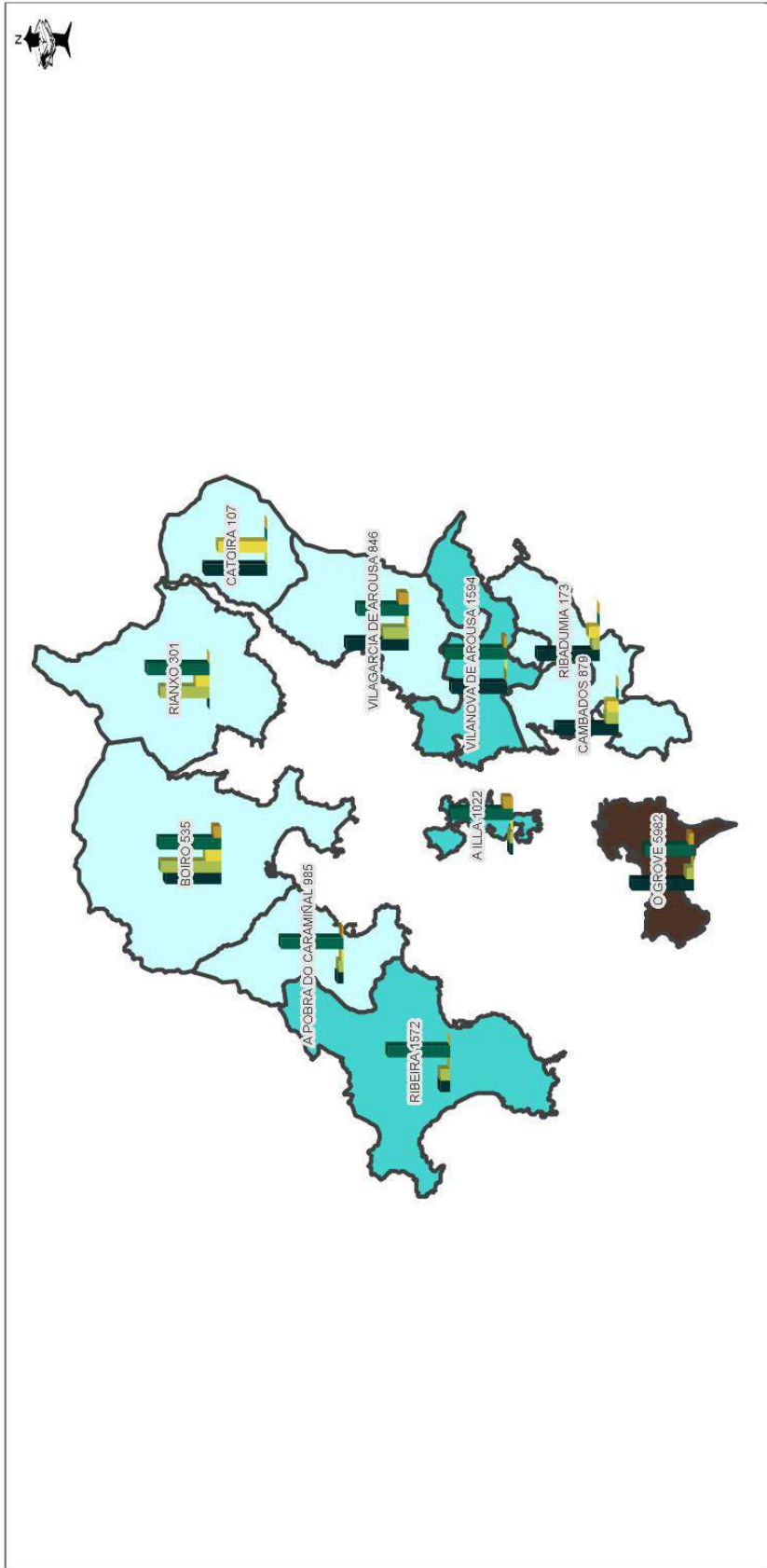
Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Aloxamentos turísticos (2013)

LEENDA

Concellos	Hoteis	Pensións	Turismo rural	Campamentos de turismo	Apartamentos turísticos
Boiro	4	5	3	1	3
Cambados	14	6	8	0	0
Catoira	1	0	3	0	0
Grove, O	43	21	1	9	4
Illa de Arousa, A	1	2	0	2	2
Pobra do Caramiñal	2	4	3	1	3
Rianxo	0	5	4	1	0
Ribadumia	2	1	2	0	0
Ribeira	5	11	1	3	0
Vila García de Ar.	5	7	1	1	1
Vilanova de Arousa	10	1	0	4	2

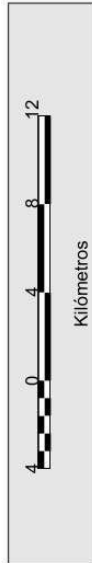
LENDA

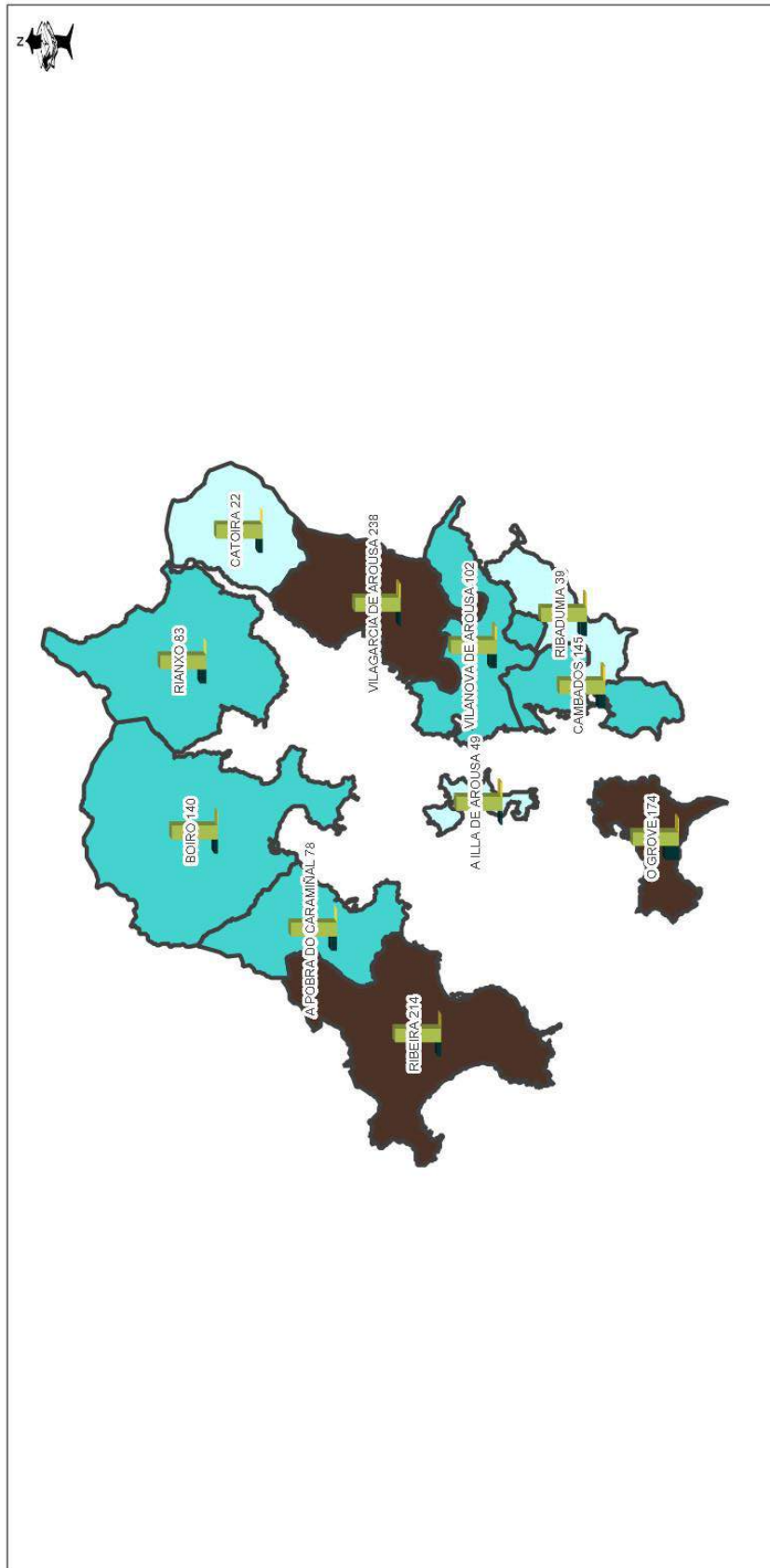
- < 1.000
- 1.000 - 2.500
- > 2.500
- Hoteles
- Pensións
- Turismo rural
- Campam. de turismo
- Apartamentos

Municipio	Callella	Hoteles	Pensións	Turismo rural	Campam. de turismo	Apartamentos turíst.
Bairo	148	160	42	165	20	0
Cambados	630	128	121	0	0	0
Cateira	80	0	47	0	0	0
Illas de Arousa	2	30	0	236	16	0
Illas de Arousa, A.	42	45	0	610	127	0
Pera do Carballal, A.	78	62	25	729	21	0
Rianxo	0	118	33	150	0	0
Ribadumia	133	16	24	0	0	0
Ribeira	190	191	6	1.195	0	0
Vilagarcía de Ar.	350	143	10	287	56	0
Vilagarcía de Ar.	727	10	0	615	42	0

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

Número de prazas en aloxamentos (2013)

Grupo de Acción Local do Sector Pesqueiro Ría de Arousa

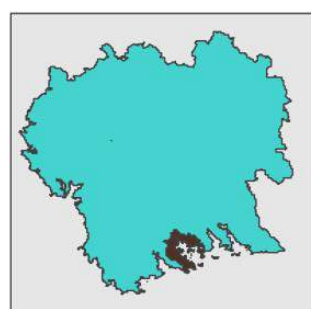
Número de empresas turísticas (2013)

Kilómetros

LEENDA

- < 50
- 50 - 150
- > 150
- Empresas aloxamento
- Empr. comidas e bebidas
- Operadores turísticos

Concello	Aloxamento	Comidas	Operadores turísticos
Beiro	10	126	2
Cambados	19	120	6
Catoira	2	20	0
Grove, O	39	131	4
Illa de Arousa, A	2	45	2
Pobra do Caramiñal, A	9	69	0
Rianxo	10	73	0
Ribadumia	5	33	1
Ribeira	16	197	1
Vila García de Arousa	11	218	9
Vilanova de Arousa	13	65	4

ANEXO 2

LISTADO DE PESSOAS/ENTIDADES ASISTENTES

Grupos de discusión

Nº	ENTIDADE
1	Particular
2	Particular
3	Particular
4	Particular
5	Particular
6	Particular
7	Particular
8	Particular
9	Particular
10	Particular
11	Particular
12	Particular
13	Particular
14	Particular
15	Particular
16	Particular
17	Particular
18	Particular
19	Particular

Panel Delphi

Nº	ENTIDADE
1	Concello de Catoira
2	Concello de O Grove
3	Concello de Ribadumia
4	Concello de Ribeira
5	Concello de Vilagarcía de Arousa
6	Concello de Vilanova de Arousa
7	Consello Regulador do Mexillón
8	Grupo de Acción Costeira
9	Escuela Náutico-Pesqueira Ribeira
10	Mancomunidade Arousa Sur

Talleres participativos

Nº	ENTIDADE
1	Ambar
2	Guimatur
3	Consello Regulador do Mexilón de Galicia
4	Asociación Ria de Arousa
5	Sector pesqueiro
6	Ecoplas
7	Cambados
8	Confraría pescadores San Martín do Grove
9	Aspromeri
10	Mancomunidade de Arousa Norte
11	Erigal S.L.
12	Asteleiros Triñanes Dominguez S.L.
13	Emgroves
14	Confraría pescadores de Ribeira
15	Confraría pescadores de Carreira-Aguiño
16	Aspromeri
17	Ambar
18	Asociación galega de carpinteiros de ribeira
19	Confraría pescadores San Antonio de Cambados
20	Arenaria Coordinacion S.L.
21	Confraría pescadores de Carril
22	Piraguilla Ocio Y Aventura
23	Asociación Ambar
24	Piragüilla S.C.
25	Amegrove
26	Soldesinhos S.L.U.
27	Ingeniería Trazos
28	Aspromeri
29	N.D.
30	Autónomo
31	Confraría pescadores San Martín do Grove
32	Sector pesqueiro

2. Fase elaboración estratexia

Comisión de seguimento

Nº	ENTIDADE
1	AMP Ría de Arousa
2	Aspromeri
3	Confraría da Pobra do Caramiñal
4	Confraría de Aguiño
5	Confraría de Cambados
6	Confraría de Cambados
7	Confraría de Rianxo
8	Confraría de Ribeira
9	Concello da Pobra do Caramiñal
10	Concello da Pobra do Caramiñal
11	Concello de Boiro
12	Concello de Cambados
13	Concello de Ribeira
14	Concello de Ribeira
15	Concello de Vilagarcía
16	Emgrobes

Comisión técnica

Nº	ENTIDADE
1	Confraría de Aguiño
2	Concello de Cambados
3	Concello de Catoira
4	Concello de Ribeira
5	Concello de Ribeira
6	Concello de Vilagarcía
7	Concello do Grove
8	Concello do Grove
9	Gac Ría de Arousa

Mesas sectoriais de traballo

Nº	ENTIDADE
1	Agalcari
2	Agalcari
3	Agrupación de parquistas de Carril
4	Agrupación de parquistas de Carril
5	Amare Turismo Náutico
6	Amegrove
7	AMP Ría de Arousa
8	Ampplio, S.L.
9	Asoc. Mexilloeira Rianxeira
10	Asoc. Mexilloeira Rianxeira
11	Asoc. Rianxeira de Empresarios
12	Asoc. Rianxeira de Empresarios
13	Asociación Lobisome Producións
14	Aspromeri
15	Asteleiros Triñanes
16	Auga Mareira, S.L.
17	Confraría da Pobra do Caramiñal
18	Confraría de Aguiño
19	Confraría de Cambados
20	Confraría de Cambados
21	Confraría de Carril
22	Confraría de Rianxo
23	Confraría de Ribeira
24	Confraría de Vilanova
25	Confraría de Vilanova
26	Concello de Cambados
27	Concello de Rianxo
28	Concello de Vilagarcía
29	Concello de Vilagarcía
30	Concello do Grove
31	Consello regulador mexillón de Galicia
32	Cooperativa Ría de Arousa
33	Depuradora Ángel Mar
34	Erigal,S.L.

ESTRATEGIA DE DESENVOLVEMENTO LOCAL PARTICIPATIVO DA RÍA DE AROUSA

Nº	ENTIDADE
35	Gac Ría de Arousa
36	Grupo Arestora
37	IN9 Eventos, S.L.
38	Ingeniería Trazos
39	Mancomunidade Arousa Norte
40	Mancomunidade Salnés
41	Mancomunidade Salnés
42	Piragüilla, S.L.
43	Porto de Cambados, S.L.
44	Soldesinhos, S.L.

Foro final

Nº	ENTIDADE
1	Agalcari
2	Agalcari
3	Amare Turismo Náutico
4	AMP Ría de Arousa
5	Ampplio, S.L.
6	Arenaria Coordinación, S.L.
7	Arenaria Coordinación, S.L.
8	Asoc. Rianxeira de Empresarios
9	Asociación amigos da música
10	Asociación Lobisome Producións
11	Asteleiros Triñanes
12	Club de Piragüismo de Cambados
13	Cofradía da Pobra do Caramiñal
14	Cofradía de Aguiño
15	Cofradía de Cambados
16	Cofradía de Carril
17	Cofradía de Rianxo
18	Cofradía de Ribeira
19	Cofradía de Vilanova
20	Cofradía do Grove
21	Concello de Boiro
22	Concello de Cambados

Nº	ENTIDADE
23	Concello de Catoira
24	Concello de Ribeira
25	Concello de Vilagarcía
26	Concello de Vilagarcía
27	Concello do Grove
28	Concello do Grove
29	Concello do Grove
30	Concello de Rianxo
31	Emgrobes
32	Erigal,S.L.
33	Gac Ría de Arousa
34	Guimatur
35	Mancomunidade Arousa Norte
36	Marisqueo a pé Carril
37	Marisqueo a pé Carril
38	Marisqueo a pé Carril
39	Marisqueo a pé Carril
40	Marisqueo a pé Carril
41	Piragüilla, S.L.
42	Soldesinhos, S.L.

ANEXO 3

DOSSIER DE PRENSA

El GAC inicia en Vilagarcía un nuevo plan de desarrollo estratégico pesquero

F.F. VILAGARCÍA

El Grupo de Acción Costeira da Ría de Arousa inicia el próximo día 8 en Vilagarcía una nueva estrategia de desarrollo local del Fondo Europeo Marítimo de Pesca. Será con unas mesas sectoriales de trabajo que se desarrollarán en el recinto ferial de Fexdega esa jornada. La definición de retos y objetivos para el desarrollo sostenible de la zona es la principal motivación por la cual se rea-

lizan las mesas sectoriales de trabajo. En total se realizarán tres reuniones en las que se abordarán las áreas de desarrollo pesquero, desarrollo económico y especialmente el turismo. Además también habrá un aparte para tratar el aprovechamiento y puesta en valor de los recursos naturales y el patrimonio cultural de la zona costera. La participación en estas mesas es abierta, dirigiéndose especialmente a gente del sector. ■

Imagen de la Ría de Arousa

Una muestra con muñecas ilustra la historia del traje típico gallego

REDACCIÓN VILAGARCÍA

La sala de exposiciones del Auditorio acoge desde el lunes una curiosa muestra etnográfica protagonizada por muñecas. Los pequeños mariques vestirán trajes típicos gallegos y representarán diferentes escenas de la vida cotidiana y las costumbres autóctonas. ■

La Voz de Galicia

CONSTRUCCIONES

CES

CONSTRUCCIÓN
PROMOCIÓN INMOBILIARIA
WWW.CONSTRUCCIONESCES.COM

PORTADA (/) GALICIA (/GALICIA/) EDICIÓN BARBANZA (/BARBANZA/)

El GAC 5 trabaja en la estrategia de desarrollo de la zona pesquera

• La intención es efectuar tres mesas sectoriales que aborden las diferentes áreas de impulso

RIBEIRA. 06 de octubre de 2015. Actualizado a las 05:20 h.

★★★★★ 0 votos

0

0

0

0

El Grupo de Acción Costeira de la ría de Arousa trabaja en la elaboración de la estrategia de desarrollo de la zona pesquera. El proceso arrancará el jueves con la celebración, en Vilagarcía, de mesas sectoriales en las que se definirán los retos y objetivos.

La intención es efectuar tres mesas sectoriales que aborden las áreas de impulso de la actividad extractiva; desarrollo económico, especialmente en el ámbito turístico; y aprovechamiento y puesta en valor de los recursos naturales y el patrimonio cultural de la zona costera. Asimismo, se intentará reforzar la participación de entidades sociales.

TEMAS RELACIONADOS

Comarca do Barbanza (<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/comarca-do-barbanza>)

TEMAS RELACIONADOS

Comarca do Barbanza
(<http://www.lavozdeg Galicia.es/temas/comarca-do-barbanza>)

Publicar

lineadirecta.com

EN TU SEGURO DE COCHE

linea directa

TU PRECIO EN 2 MINUTOS

* Sujeto a disponibilidad de la aseguradora

www.farodevigo.es
FARO DE VIGO
 Local Galicia Actualidad Deportes Economía Opinión Ocio Vida y Estilo Comunità
 Gran Vigo Comarcas Morrazo **Pontevedra** Dena-Tabeirós-Montes Arousa Ourense

Calcular precio vehículo
 Vrielle tu coche en menos de 3 minutos Más de 60 con cientos de ofertas

farodevigo.es • Pontevedra

0 5 1

El GAC busca propuestas para sus proyectos

Redacción | Poio | 07.10.2015 | 00:37

La concejalía de Pesca y Marisqueo convoca a los vecinos a una reunión informativa previo al proces de elaboración de la estrategia local relativo a turismo, pesca y medio ambiente del GAC. El encuentro será mañana en la Escola do Campo en Combarro a las 20 horas.

Compartir en Facebook Compartir en Twitter

4 VILAGARCIA

Diario de Arousa
 viernes 9 de octubre de 2015

El belga Bert Appermont dirige este domingo la Banda de Música en su 150 aniversario

REDACCIÓN VILAGARCIA

La Banda de Música de Vilagarcía continúa con los actos conmemorativos de su 150 aniversario. Esta vez será con un concierto que el prestigioso compositor belga, Bert Appermont, dirigirá el domingo a partir de las ocho y media en el Auditorio Municipal. Las entradas se venden a 3,4 y 5 euros y se podrán adquirir el viernes y el sábado de 17 a 20 horas y el domingo a partir de las 18.30. Para este concierto especial la Banda de Música reunirá a los 80 músicos de la plantilla que, bajo la dirección de Appermont, interpretarán un programa que incluye exclusivamente obras compuestas por el maestro belga.

La participación de artistas consagrados en conciertos y actividades de la Banda de Música de Vilagarcía es una práctica habitual promovida por su director Jesús Nogueira con el objetivo de ofrecer a sus músicos nuevas vías de aprendizaje y de enriquecimiento a través del trabajo de profesionales de reconocido prestigio a nivel nacional e internacional, además de ser para ellos una buena fórmula de motivación.

Las obras de Bert Appermont se interpretaron en todo el mundo y caso todas sus composiciones están grabadas en CD y DVD por orquestas de renombre de países como Estados Unidos, Japón, Suiza, Holanda, Dinamarca, Alemania, Italia, España y Bélgica. ■

La primera reunión del GAC de Arousa tuvo lugar ayer en Fexdega

EMILIO MOLDES

Podemos Arousa celebra asambleas por la comarca para recoger ideas de programa

REDACCIÓN VILAGARCIA

Los miembros de los diferentes círculos de Podemos en la comarca de O Salnés ya están inmersos en plena pre campaña electoral. De hecho están convocadas hasta tres asambleas en diferentes enclaves de la comarca para recoger ideas programáticas entre la ciudadanía. La primera de ellas será hoy a partir de las ocho de la tarde en el salón de plenos del Concello de A Illa. La segunda será en Caidas el día 13, a las ocho y media de la tarde en el Auditorio Municipal y la última tendrá lugar en Cambados el día 15 con lugar y hora todavía por confirmar.

Los encuentros serán abiertos a todas aquellas personas y asociaciones que quieran participar, puesto que la finalidad de los mismos es la elaboración de un programa inclusivo en el que se recoja la realidad gallega. Podemos Arousa manifiesta que "en coordinación con outros círculos da comarca decidimos achegarnos a concellos donde ata o de agora Podemos non tivo presenza ou donde a actividade foi perdendo forza". Con esta fórmula quieren "recoller o sentir cidadá e poder trasladar as demandas que atinxan á nosa comarca e arredores".

En este sentido añaden que "dende que naceu Podemos a nosa primeira intención foi a de elaborar unha ferramenta para canalizar e aproveitar o potencial e sentir cidadán para as institucións". ■

El GAC testa al sector del mar para elaborar un listado de proyectos a ejecutar hasta 2020

Las iniciativas deben estar listas y perfiladas para el 15 de noviembre

F. FRIEIRO VILAGARCIA

Representantes de los sectores económicos y productivos de la Ría de Arousa se reunieron ayer en Fexdega en la que fue la primera reunión de muchas del Grupo de Acción Costeira. La idea, según explicó la gerente de la entidad, Rosa Carballo, es la de elaborar un listado contundente de proyectos que toquen ámbitos como el económico, el

patrimonial y el pesquero. "Esta é a primeira de moitas reunións, de momento temos programadas cinco, e todas elas serán en Vilagarcía. Queremos que sexan os membros do propio sector os encargados de elixir os proxectos que consideren convintes", explica Carballo.

De momento al GAC, ni siquiera a todos los grupos de acción de Galicia, se le ha asignado todavía una cantidad presupuestaria concreta. "O que se fala, e así o ten dito en diferentes ocasións a conselleira, é de que se van a duplicar os fondos europeos que veñan destinados a Galicia", matizó.

El reparto, según dijo la

gerente de los GAC, se hará según el contenido del proyecto que presente cada uno de los grupos. "Daí que sexa moi importante que se presenten proxectos por parte do sector, que son os que teñen máis coñecementos ao respecto", indicó Rosa Carballo.

En principio las reuniones se realizarán durante todo el mes de octubre y también en noviembre y se centralizarán en Vilagarcía. "Chegamos ás dúas franxas da Ría de Arousa e pensamos que Vilagarcía é o punto máis céntrico para a quedada", manifestó la responsable.

Las primeras ideas de proyectos se darán a conocer hoy tras el encuentro de ayer. ■

El GAC Ría de Arousa entabla contactos para trazar la hoja de ruta del plan 2014-2020

Reúnen a empresarios y representantes de los sectores productivos para estudiar la estrategia

M.M. - Arousa

El Grupo de Acción Costera 5 (GAC Ría de Arousa) ha iniciado ayer en Vilagarcía la ronda de contactos con los que preparará el nuevo programa 2014-2020, que como el anterior va a estar ejecutado a través de la Consellería do Mar con fondos europeos y que tiene como finalidad el desarrollo de las zonas a través de iniciativas relacionadas con el sector del mar y la pesca.

El modelo es el mismo, es decir, apoyar económicamente todo tipo de proyectos de diferentes ámbitos de la hostelería, la industria, los productos pesqueros o las actividades deportivas.

De ahí que para trazar la nueva hoja de ruta ayer se convocara a representantes de las cofradías, del sector bateo, empresarios, trabajadores autónomos, comerciantes,

Administraciones públicas y todo tipo de entes o colectivos que, directa o indirectamente, pueden participar en el GAC y aprovecharse de sus líneas de apoyo económica.

Rosa Carballa, la responsable del GAC Arousa, indicaba al comienzo de la reunión -no será la última- que con este encuentro "queremos empezar a trabajar para plantear todo tipo de proyectos en el horizonte 2020, tratando de trazar la hoja de ruta que debemos seguir y planificar la línea de actuaciones a desarrollar antes de seleccionar los proyectos que puedan beneficiarse de este programa".

Hay que recordar que los GAC tienen como finalidad "la implementación de una estrategia para aplicar el Fondo Europeo de Pesca al desarrollo sostenible" de zonas pesqueras como la arousa, tratando siempre de "avanzar hacia la

Asistentes a la reunión celebrada ayer para planificar la estrategia del GAC Ría de Arousa. / Waki Abella

consecución de los objetivos del Tratado de la Unión Europea en materia de desarrollo sostenible y de integración del medio natural en todas las demás políticas comunitarias aplicadas en las zonas costeras".

Entre las prioridades del plan es-

tratégico 2007-2013, que ahora tendrá continuidad con el programa 2014-2020, está el "mantener la prosperidad económica y social de las áreas y revalorizar los productos de la pesca y de la acuicultura", así como "desarrollar los puestos de trabajo mediante la diversificación

económica y la reestructuración social".

Potenciar la calidad ambiental costera o promover la cooperación nacional y transnacional entre zonas de pesca son los otros ejes sobre los que gira la estrategia del GAC Ría de Arousa.

FARO DE VIGO

Local Galicia Actualidad Deportes Economía Opinión Ocio Vida y Estilo Comunidad
Gran Vigo Oumraz Morrazo Pontevedra Deza-Taboada-Monte Arousa Ourense

ÚLTIMA HORA | El paro se reduce en 298.200 personas y baja de los cinco millones

Consigue hasta un 5% de descuento en tu consumo de luz

fardivigo.es - Arousa

El GAC Arousa celebra hoy un nuevo encuentro para trazar su hoja de ruta

M.M. | Arousa | 22.10.2015 | 02:21

El Grupo de Acción Costera (GAC) de la ría de Arousa celebra esta tarde, en Faxdegá (Vilagarcía) un nuevo encuentro en el que perfilará la estrategia a desarrollar para acceder a las ayudas europeas que se le concederán en el horizonte de 2020.

En el anterior encuentro los participantes dieron ya algunas pinceladas a la hoja de ruta, abogando por la profesionalización de la hostelería, la preservación del medio ambiente, la promoción del cultivo de mejillón o la carpintería de ribera.

Incluso surgieron ideas como catalogar las tipologías de las embarcaciones tradicionales, recuperar la navegación a vela, potenciar actividades medioambientales sostenibles, recoger los residuos generados por el laboreo del mejillón, crear paquetes de viaje relacionados con la pesca, el marisqueo y la acuicultura o incidir en la formación náutica.

Compartir en Facebook

Compartir en Twitter

www.farodevigo.es

FARO DE VIGO

Local Galicia Actualidad Deportes Economía Opinión Ocio Vida y Estilo Comunidad
 Gran Vigo Comarcas Morrazo Pontevedra Deza-Taboái-Montes **Arousa** Ourense

Consigue hasta un 5% de descuento en tu consumo de luz Y un año de energía **GRA**

farodevigo.es > Arousa

0 20 0

El GAC aboga por la profesionalización de la hostelería y la concienciación ambiental

La reunión de trabajo para trazar la hoja de ruta y acceder a ayudas europeas reunió a "38 entidades sectoriales". Carpintería de ribera y embarcaciones tradicionales ganan peso

Manuel Méndez | Arousa | 10.10.2015 | 04:48

El Grupo de Acción Costera (GAC) de la ría de Arousa empieza a desvelar la estrategia que servirá para acceder a las ayudas europeas que se le concederán hasta el año 2020. El jueves, como se explicaba ayer, se celebró una reunión de trabajo en Fexdega (Vilagarcía) para trazar la hoja de ruta, y el resultado es que se pusieron sobre la mesa las primeras propuestas, centradas en la profesionalización de la hostelería, la preservación del medio ambiente, la promoción del cultivo de mejillón o la carpintería de ribera.

La reunión en la que empezó a trazarse la estrategia futura del GAC Ria de Arousa. // Maki Abella

Esta última actividad, junto a la protección y promoción de las embarcaciones de ribera, pueden desempeñar un lugar destacado, a juzgar por el creciente interés que despiertan en la comarca.

Navegación a vela

Fue en la mesa de trabajo sobre medio ambiente y patrimonio donde se plantearon acciones como la puesta en valor de la riqueza marítima a flote "mediante la catalogación de las tipologías de las embarcaciones tradicionales", así como la ejecución de "iniciativas para recuperar la navegación a vela" y la "potenciación de actividades medioambientales sostenibles, tales como la carpintería de ribera".

Así lo explican en el GAC, donde matizan que esta misma mesa sugiere apostar por la concienciación medioambiental de la sociedad o la elaboración de un plan para recoger los residuos generados por el laboreo del mejillón.

Visita a bateas

En cuanto a la mesa participada por los representantes del sector turístico, se plantea la posibilidad de crear paquetes de viaje relacionados con la pesca, el marisqueo y la acuicultura. Por ejemplo para promocionar la gastronomía con sabor a mar o las visitas a las bateas.

Se demanda, asimismo, la formación de los trabajadores de hostelería en relación con la actividad pesquera, al igual que la formación náutica como actividad extraescolar o la vinculación de la acuicultura y la pesca con el enoturismo.

Estas son solo algunas de las ideas en las que se trabajó el jueves y en las que se incidirá en dos nuevos encuentros de trabajo, fijados para el día 22 del mes en curso y para el 5 de noviembre, ambos en el recinto ferial de Fexdega.

El GAC aboga por la profesionalización de la hostelería y la concienciación ambiental

La reunión de trabajo para trazar la hoja de ruta y acceder a ayudas europeas reunió a "38 entidades sectoriales" ▶ Carpintería de ribera y embarcaciones tradicionales ganan peso

MANUEL MÉNDEZ • AROUSA

El Grupo de Acción Costera (GAC) de la ría de Arousa empieza a desvelar la estrategia que servirá para acceder a las ayudas europeas que se le concederán hasta el año 2020. El jueves, como se explicaba ayer, se celebró una reunión de trabajo en Fexdega (Vilagarcía) para trazar la hoja de ruta, y el resultado es que se pusieron sobre la mesa las primeras propuestas, centradas en la profesionalización de la hostelería, la preservación del medio ambiente, la promoción del cultivo de mejillón o la carpintería de ribera.

Esta última actividad, junto a la protección y promoción de las embarcaciones de ribera, pueden desempeñar un lugar destacado, a juzgar por el creciente interés que despiertan en la comarca.

Navegación a vela

Fue en la mesa de trabajo sobre medio ambiente y patrimonio donde se plantearon acciones como la puesta en valor de la riqueza marítima a flote "mediante la catalogación de las tipologías de las embarcaciones tradicionales", así como la ejecución de "iniciativas para recuperar la navegación a vela" y la "potenciación de actividades medioambientales sostenibles, tales como la carpintería de ribera".

Así lo explican en el GAC, don-

La reunión en la que empezó a trazarse la estrategia futura del GAC Ría de Arousa. // Heiki Abete

de matizan que esta misma mesa sugiere apostar por la concienciación medioambiental de la sociedad o la elaboración de un plan para recoger los residuos generados por el laboreo del mejillón.

Visita a bateas

En cuanto a la mesa participada por los representantes del sector turístico, se plantea la posibili-

dad de crear paquetes de viaje relacionados con la pesca, el marisqueo y la acuicultura. Por ejemplo para promocionar la gastronomía con sabor a mar o las visitas a las bateas.

Se demanda, asimismo, la formación de los trabajadores de hostelería en relación con la actividad pesquera, al igual que la formación náutica como actividad ex-

traescolar o la vinculación de la acuicultura y la pesca con el enoturismo.

Estas son solo algunas de las ideas en las que se trabajó el jueves y en las que se incidirá en dos nuevos encuentros de trabajo, fijados para el día 22 del mes en curso y para el 5 de noviembre, ambos en el recinto ferial de Fexdega.

Pretenden lograr más seguridad en el sector pesquero

Al estudiar las bases de la futura estrategia de desarrollo local de la ría de Arousa, el GAC y cuantos participaron el jueves en su reunión de trabajo —dicen que "38 entidades sectoriales"— se inclinan por ejercer acciones como "la formación práctica a bordo de las embarcaciones para profesionales y emprendedores del sector".

Se habló de ello en la mesa de trabajo sobre pesca, en la que se abogó igualmente por la innovación "para lograr un trabajo más cómodo y seguro, aplicando además el I+D+i al envasado y comercialización de los productos".

Aprovechar residuos para la industria farmacéutica

El GAC defiende una mejor trazabilidad, la puesta en valor de los diferentes productos de la ría y el aprovechamiento de las algas y los residuos de transformación para elaborar cosméticos o productos farmacéuticos.

Eso sin olvidar otras muchas ideas de las que se seguirá hablando en próximas reuniones entre los representantes de cofradías, asociaciones de productores, consejos reguladores, empresas y comercio que quieran participar.

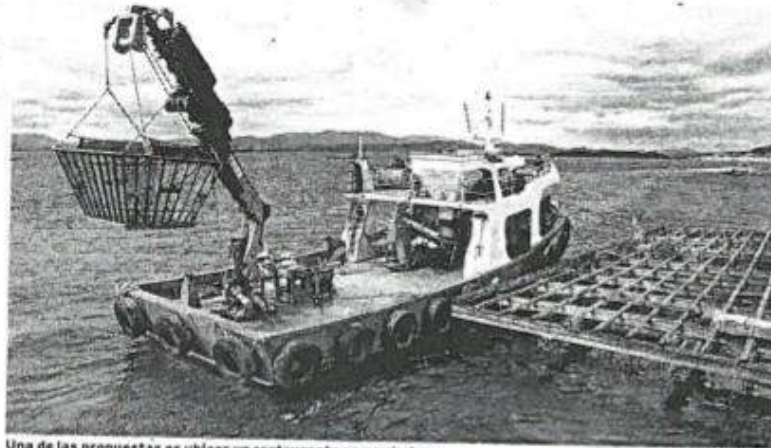
Un restaurante en una batea o una "app" para móviles, entre los proyectos del GAC

La segunda reunión de trabajo perfila los proyectos que deben estar listos el 5 de noviembre

F. FRIEIRO
VILAGARCÍA

¿Es posible montar un restaurante en una batea? ¿Y convencer a los más jóvenes de las ventajas de dedicarse a un sector como el del mar? La respuesta es sí, o al menos eso es lo que piensan aquellos que participan desde hace unas semanas en las sesiones de trabajo del Grupo de Acción Costeira de la Ría de Arousa. A la espera de que se determine por parte de la Unión Europea qué cantidad exacta le corresponde a este enclave gallego desde los GAC se avanza a la hora de apuntar un listado de proyectos. Entre ellos están los dos citados, el de instalar un establecimiento de restauración sobre una batea y el desarrollo de una aplicación móvil dirigida a los más jóvenes con el objetivo de propiciar su acercamiento a la profesión pesquera y garantizar así el relevo generacional.

Estas dos propuestas no son las únicas. De las tres mesas de trabajo también se desprenden iniciativas como el refuerzo de la I+D en los ámbitos de comercialización, el estudio sobre especies foráneas y su impacto en la diversidad marina o la creación

Una de las propuestas es ubicar un restaurante en una batea

G. SALGADO

LAS REUNIONES ESTÁN ABIERTAS A PERSONAS INTERESADAS EN EL SECTOR

de una red de puntos de embarcaciones tradicionales para fomentar el turismo y el ocio.

Plazos

La segunda reunión de las personas que participan en los proyectos de los GAC tuvo lugar esta semana en Foxdega, aunque la elaboración de la estrategia es un proceso que todavía está abierto y que debe estar termina-

do el día 5 de noviembre. Las reuniones están principalmente abiertas a entidades del sector pesquero, instituciones locales, organizaciones y entidades sociales de carácter público y privado, así como a la ciudadanía en general.

Los proyectos se dividen en tres mesas sectoriales: desarrollo pesquero, turismo y patrimonio medioambiental. ■

Sigue abierto el plazo de inscripción para el curso de primeros auxilios de Cruz Vermella

REDACCIÓN VILAGARCÍA

Cruz Vermella O Sainés mantiene abierto el plazo de inscripción para el curso de primeros auxilios en bebés y niños dirigidos especialmente a aquellos interesados en las técnicas de socorrismo terrestre. El curso será impartido los sábados 7 y 14 de noviembre en el Auditorio en horario de 9 a 14 y el plazo de inscripción es hasta el día 30, hasta cubrir plazas.

GERONTOLOGÍA

Por otra parte la entidad sin ánimo de lucro organiza también un curso de Animación y Estimulación Gerontológica que va dirigida a todos aquellos que quieran adquirir conocimientos sobre la intervención con las personas mayores y que quieran participar como voluntarios de Cruz Roja en O Sainés en el programa de este colectivo. El curso se impartirá los sábados 7 y 14 de noviembre en las instalaciones de la asamblea comarcal de Cruz Roja en horario de 9 a 14 y de 16 a 21. El plazo, al igual que la actividad reseñada anteriormente, también se cierra el día 30 y será hasta cubrir plazas como en caso ya citado. ■

TRABAJOS PREVIOS A LA REGENERACIÓN DEL ARENAL

Jornada de tarde en la playa de O Preguntoiro

Las mariscadoras de Vilaxoán tienen por delante unos intensos días de trabajo. Empeñadas en salvar todo el marisco posible de la playa de O Preguntoiro, donde el día 3 comenzarán unas obras de rege-

neración que incluyen el vertido de arena, las mujeres se pusieron la ropa de faena ayer por la tarde para retirar almeja de esa zona y trasladarla a un lugar seguro. FOTO MÓNICA FERREIRÓS

Acción Costeira recibe una propuesta para instalar un restaurante en una batea

R.E. VILAGARCÍA / LA VOZ

El Grupo de Acción Costeira da Ría de Arousa volvió a reunirse esta semana en Vilagarcía para avanzar en la redacción de la estrategia de desarrollo local pesquero que se desarrollará en los próximos cinco años. La sesión dejó sobre la mesa «novas propostas que se engaden ás formuladas na primeira rolda de encontros». Entre ellas, «o proxecto de instalar un establecemento de restauración sobre unha batea», sin dúbida una iniciativa llamativa. También se planteó la necesidad de desarrollar alguna aplicación informática «dirixida á mocidade, ao obxecto de propiciar o seu achegamento á profesión e asegurar o relevo xeracional». Además, se plantea la necesidad de reforzar el capítulo de investigación «nos ámbitos da comercialización das producións pesqueiras e na mellora do control e calidade das mesmas», junto con un «estudo sobre as especies foráneas e o seu

impacto na biodiversidade do medio mariño». La creación de una red de puntos de embarcaciones tradicionales que permitan fomentar iniciativas turísticas y de ocio es otra de las acciones planteadas.

Jornada gastronómica

Por otra parte, el GAC ha decidido dedicar este fin de semana a promocionar la cocina tradicional. Para ello, mañana se celebrará en Cambados una Feira tradicional de produtos do mar que deberá servir, precisamente, para fomentar su consumo.

La cita es mañana, a partir de las doce del mediodía, en el salón José Peña. Los interesados podrán probar dos elaboraciones gastronómicas basadas en recetas tradicionales. Además, «como complemento a esta acción, disporase de distintos xogos tradicionais para os máis cativos, poñendo en valor este patrimonio material e inmaterial que recibimos dos nosos antecesoros».

Diario de Arousa www.diariodearousa.com
SÁBADO, 24 DE OCTUBRE DE 2015

La reunión de conclusiones de los GAC se celebró en Fexdega

Los GAC de la Ría de Arousa apuesta por la incorporación laboral de los jóvenes al sector

Más de 40 entidades participaron ayer en la clausura del proceso de elaboración de las Estratexias de Desenvolvemento Local Participativo, que guiará el próximo Fondo Europeo Marítimo e de Pesca. Las mesas sectoriales dejaron sobre la mesa la necesidad de desarrollar medidas que garanticen el relevo en el sector.

La presentación de la asociación cultural y cívica "Barlovento", ayer. // Muñoz

Álvarez Corbacho abandera en O Grove una nueva plataforma cívica y cultural

La entidad, que ayer se presentó en sociedad, recibe el nombre de "Barlovento" ► El día 28 se estrena en la Casa da Terceira Idade con un foro de debate sobre las pensiones

MANUEL NÚÑEZ • O Grove

Xoaquín Álvarez Corbacho (O Grove, 1942), primer alcalde meco en la democracia, economista y catedrático en la Universidad de Santiago, preside "Barlovento", una plataforma de reciente creación y carácter cívico y cultural que ayer se presentó en sociedad.

"Somos una asociación cívica que tiene por finalidad reforzar el conocimiento, el análisis y el diálogo entre los ciudadanos de un municipio como O Grove", explica el propio Corbacho.

Y puntualiza que "se trata de ayudar a entender mejor los problemas sociales que nos afectan y nos ro-

dean", de tal modo que van a organizar foros de debate para abordar todo tipo de aspecto, "empezando por el análisis de la crisis y el desmantelamiento del estado social o del bienestar".

Será el sábado que viene, a partir de las seis de la tarde y en la Casa da Terceira Idade, cuando "Barlovento" favorezca el diálogo y ofrezca explicaciones "en relación con los problemas que se plantean con las pensiones", los cuales "no solo afectan a los jubilados, si no también a los jóvenes, personas ocupadas y parados".

Explica Xoaquín Álvarez Corbacho que "todos somos financiadores de las pensiones y todos debemos

estar interesados en este extraordinario sistema de solidaridad interna que permite que unos financien y otros reciban para que después quienes financiaron también puedan recibir gracias a los nuevos jóvenes".

Al hacer esta reflexión y anunciar el citado foro, el presidente del colectivo alude a los diferentes puntos de vista existentes en relación con las pensiones y a las críticas de todo tipo que recibe este sistema "de solidaridad intergeneracional", sobre todo "por parte de bancos y aseguradoras, que se posicionan en contra pero que no deberían interferir por tratarse de negocios privados".

Y tras el debate sobre las pensio-

nes llegará el de la sanidad o el de "la deficiente educación democrática de nuestro país", declara Corbacho, dispuesto a "reforzar el conocimiento a través de foros de debate que aborden aspectos de verdadero interés para la población".

El objetivo, en definitiva, es "reforzar el conocimiento de la gente para que sea más libre, porque la libertad no se consigue con ignorancia ni con indiferencia, sino con conocimiento, debate y análisis", sentencia Corbacho, arropado en este arranque de actividad por personas como María del Carmen Cacabelos Vidal, Alfredo Fernández Prieto, Susana Crespo Pérez, Elena Chaves o Juan Caneda.

Incorporar a los jóvenes a la pesca y valorizar los recursos, apuestas del GAC

Propone mejorar la calidad ambiental de la ría y reutilizar residuos pesqueros como los del mejillón

M.M. • AROUSA

El Grupo de Acción Costeera (GAC) de la ría de Arousa desplegó la reunión de trabajo final "para sentar las bases del futuro de la economía pesquera, el turismo y el patrimonio natural y cultural de la zona".

En el transcurso de diferentes encuentros con participación de entidades ligadas al mundo del mar y al sector turístico se marcó la hoja de ruta para acceder al próximo Fondo Europeo Marítimo y Pesquero, al que se pretende acceder mediante diferentes proyectos.

Establecer acciones para favorecer la incorporación laboral o profesional de los jóvenes a los sectores pesquero y turístico es una de las propuestas que se defienden ahora, como lo es valorizar los recursos pesqueros mediante la promoción comercial de los mismos y su diferenciación.

El GAC se inclina, igualmente, por revalorizar residuos pesqueros, principalmente los restos que se producen con el laboreo y transformación del mejillón, sin olvidar estrategias de diversificación pesquera incidiendo en su vertiente turística.

A esto se suma la mejora de la calidad ambiental de la ría, la valorización sostenible de los espacios naturales, reducción de emisiones contaminantes, preservación del patrimonio costero y cooperación entre las diferentes entidades.

Ría de Arousa

Ría de Arousa

GRUPO DE ACCIÓN LOCAL DO
SECTOR PESQUEIRO 2014-2020

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DO MAR

Unión Europea
Fondo Europeo Marítimo
e de Pesca (FEMP)

